اسناد معاهدات دوجانبهٔ ایران با سایر دول

جلد چهارم

واحد نشر اسناد

دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی

دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی

IQBAL LIBRARY
UNIVERSITY OF KASHMIR

Acc. No.______________ Call No.______________

1. This book should be returned on or before the last date stamped.
2. Overdue charges will be levied under rules for each day if the book is kept beyond the date stamped above.
3. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced by the borrowers.

Help to keep this book fresh and clean

بسم الله الرحمن الرحيم

IQBAL LIBRARY
UNIVERSITY OF KASHMIR

Acc. No. ________ Call No. ________

1. This book should be returned on or before the last date stamped.
2. Overdue charges will be levied under rules for each day if the book is kept beyond the date stamped above.
3. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced by the borrowers.

Help to keep this book fresh and clean

FREE GIFT

U104

وزارت امور خارجه

شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد

اهدایی خانه فرهنگ
جمهوری اسلامی ایران
دهلی نو

اسناد معاهدات دوجانبهٔ ایران با سایر دول

جلد چهارم

شامل معاهدات ایران با:

بحرین، برزیل، بلژیک، بلغارستان، بنگلادش،
پاکستان، پرتغال و پرو

در دوران پهلوی

واحد نشر اسناد

دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی

تهران، ۱۳۷۰

Iqbal Library
Acc. No. 563162
9-2-09

دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی

وابسته به وزارت امور خارجهٔ جمهوری اسلامی ایران

اسناد معاهدات دوجانبهٔ ایران با سایر دول (جلد چهارم)

واحد نشر اسناد

چاپ اول: ۱۳۷۰

امور فنی چاپ: دفتر ویرایش

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی

تعداد: ۲ هزار جلد

تمامی حقوق محفوظ است.

فهرست مطالب

IQBAL LIBRARY
UNIVERSITY OF KASHMIR

Acc. No. 7854 Call No. ________

1. This book should be returned on or before the last date stamped.
2. Overdue charges will be levied under rules for each day if the book is kept beyond the date stamped above.
3. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced by the borrowers.

Help to keep this book fresh and clean

فهرست موضوعی اسناد

موضوع معاهده	متن اصلی سند	تاریخ ومحل امضا	نام امضا کنند گان	صفحه
		(۹مه ۱۹۲۹) تهران	فرزین ـ موریس کوولیه	۵۱
۳. موافقتنامهٔ بازرگانی و بحر پیمایی با ضمایم	فرانسه	۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۸ (۹مه ۱۹۲۹) تهران	میرزامحمدعلی خان فرزین ـ موریس کوولیه	۵۵
۴. عهدنامهٔ مودّت با ضمایم	فرانسه	۲ خرداد ۱۳۰۸ (۲۳مه ۱۹۲۹) تهران	میرزامحمدعلی خان فرزین ـ موریس کوولیه	۶۳
۵. موافقتنامهٔ حمل ونقل هوایی با ضمایم وملحقات	فارسی وفرانسه	۲۵ فروردین ۱۳۳۷ (۱۴ آوریل ۱۹۵۸) تهران	علیقلی اردلان ـ پل بین	۶۸
۶. موافقتنامهٔ فرهنگی با ضمایم	فارسی، فرانسه وهلندی	۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۹ (۱۴مه ۱۹۶۰) بروکسل	عباس آرام ـ پ. وینیی	۸۵
۷. موافقتنامهٔ لغو روادید	فارسی، فرانسه وهلندی	۲۸ آبان ۱۳۴۳ (۱۹ نوامبر ۱۹۶۴) تهران	عباس آرام ـ هانری هایات ـ ا. هـ. هاسلمان	۹۰
۸. نامه های متبادل راجع به معافیت متقابل شرکتهای هواپیمایی ازپرداخت مالیات	فارسی وفرانسه	۱۹ ژانویهٔ ۱۹۶۵ ـ ۱۰ شهریور ۱۳۴۴ تهران	وزارت امورخارجهٔ ایران ـ سفارت بلژیک	۹۱
۹. موافقتنامهٔ اقتصادی، صنعتی وفنّی	فرانسه وفلاماندی	۲۱ اسفند ۱۳۴۸ (۱۲ مارس ۱۹۷۰) تهران	هوشنگ انصاری ـ مارک تایمنس	۹۳
۱۰. پروتکل اولین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، صنعتی وفنّی	انگلیسی	۲۱ دی ۱۳۴۹ (۱۱ ژانویهٔ ۱۹۷۱) بروکسل	هوشنگ انصاری ـ هانری فایات	۹۵
۱۱. یادداشتهایی درخصوص معافیت متقابل از مالیات وعوارض انتقالات	فارسی وفرانسه	۲۳ فروردین ۱۳۵۱ ـ ۳مه ۱۹۷۲ تهران	وزارت امورخارجهٔ ایران ـ سفارت بلژیک	۱۰۴
۱۲. پروتکل دومین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، صنعتی وفنّی	انگلیسی	۳ آبان ۱۳۵۱ (۲۵ اکتبر ۱۹۷۲)	جوادوفا ـ آندره بایوت	۱۱۱
۱۳. پروتکل چهارمین اجلاس کمیسیون مشترک فرهنگی	فرانسه	۲۴ فروردین ۱۳۵۲ (۱۳ آوریل ۱۹۷۳) بروکسل	منوچهرعظیما ـ و. دبروگ	۱۲۰
۱۴. موافقتنامه های همکاری دانشگاهی	فرانسه	۲ اردیبهشت ۱۳۵۲ (۲۲ آوریل ۱۹۷۳) بروکسل	هوشنگ نهاوندی ـ ناخوانا	۱۲۸
۱۵. تفاهمنامهٔ فرهنگی و صنعتی	انگلیسی	۴ تیر ۱۳۵۴ (۲۵ ژوئن ۱۹۷۵) تهران	هوشنگ انصاری ـ میشل توسن	۱۳۱

بنگلادش (۲۴)

موضوع معاهده	متن اصلی سند	تاریخ ومحل امضا	نام امضا کنند گان	صفحه
مأمورین کنسولی		اسلام آباد	خارجهٔ پاکستان	۵۷۶
۲۷. موافقتنامهٔ مالی باضمایم	فارسی وانگلیسی	۲۹ فروردین ۱۳۵۵	جمشید اشرفی ـ	
		(۱۸ آوریل ۱۹۷۶) تهران	ا. گ. ن. غازی	۵۷۸
۲۸. پروتکل سومین اجلاس	انگلیسی	۲۸ اردیبهشت ۱۳۵۶	هوشنگ انصاری ـ	
کمیسیون مشترک اقتصادی		(۱۸ مه ۱۹۷۷) اسلام آباد	عبدالحفیظ پیرزاده	۵۸۶
۲۹. یادداشتهای متبادل دربارهٔ	انگلیسی	۲۶ بهمن ۱۳۵۵ ـ	سفارت ایران ـ	
معافیت مالیاتی شرکتهای		۸ مارس ۱۹۷۸	وزارت أمور خارجهٔ	
هواپیمایی طرفین		اسلام آباد	پاکستان	۵۹۶
۳۰. پروتکل چهارمین اجلاس	انگلیسی	۲۸ شهریور ۱۳۵۷	محمد یگانه ـ	
کمیسیون مشترک اقتصادی		(۱۹ سپتامبر ۱۹۷۸) تهران	غلام اسحق خان	۶۰۰

پرتغال (۲۶)

موضوع معاهده	متن اصلی سند	تاریخ ومحل امضا	نام امضا کنند گان	صفحه
۱. نامه های متبادل راجع	فرانسه	۱۱ ژوئن ۱۹۷۷ و	عباسعلی خلعتبری ـ	
به لغو روادید		۲۳ خرداد ۱۳۵۶ تهران	فرانسیسکو پائولو	
			مندس دالوز	۶۰۹
◻ تفاهمنامهٔ همکاری	انگلیسی	۲۲ بهمن ۱۳۵۷	عباسعلی خلعتبری ـ	
		(۱۱ فوریهٔ ۱۹۷۸) تهران	وزیر امور خارجهٔ	
			پرتغال	۶۱۳

پرو (۲۷)

موضوع معاهده	متن اصلی سند	تاریخ ومحل امضا	نام امضا کنند گان	صفحه
۱. تفاهمنامهٔ بازرگانی و	انگلیسی	۳۰ آبان ۱۳۵۵	منوچهر تسلیمی ـ	
کشاورزی		(۲۱ نوامبر ۱۹۷۶) تهران	لوئیس آریاس گرازیانی	۶۱۵

پیشگفتـار

اکنون که خوشبختانه جلد چهارم سلسله کتابهای **اسناد معاهدات دوجانبهٔ ایران با سایر دول** به دنبال سایر کتب منتشره درین مقوله با همت و کوشش واحد نشر اسناد دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی آمادهٔ چاپ گردیده است، بدین‌وسیله یادآور می‌گردد که مطالعه و بررسی چنین آثاری می‌تواند راه پژوهش و تحقیق را در زمینه‌های سیاسی و فرهنگی و اقتصادی و... برای عموم مطالعه‌کنندگان و علاقه‌مندان باز نموده و راهگشای جویندگان و محققان و سیاستمداران قرار گیرد؛ بویژه در زمانی که کشور راه بازسازی و سازندگی را پیش گرفته و مجریان و تصمیم‌گیران نیاز به مطالعهٔ این قبیل کتب را بیش از پیش حس می‌نمایند.

این‌جانب بدین‌وسیله از کمکهای بیدریغ اعضای محترم شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد که با تدبیر و بردباری هدایت انتشار اسناد تاریخی وزارت امور خارجه را برعهده گرفته‌اند تشکر نموده، از زحمات و کوششهای جناب آقای عباس ملکی، معاون آموزشی و پژوهشی و جناب آقای رضاحسین میرزاطاهری، سر پرست سابق واحد نشر اسناد و جناب آقای محمدحسن کاووسی عراقی، سر پرست فعلی، و دیگر همکاران و دست‌اندرکاران آن واحد سپاسگزاری می‌کند و موفقیت همگان را در تدوین و انتشار این قبیل آثار ارزنده از درگاه خداوند بزرگ مسئلت می‌نماید.

علی‌اکبر ولایتی

وزیر امور خارجه

و

رئیس شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد

IQBAL LIBRARY
UNIVERSITY OF KASHMIR

Call No. ____________

Acc. No. ____________

1. This book should be returned on or before the last date stamped.
2. Overdue charges will be levied under rules for each day if the book is kept beyond the date stamped above.
3. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced by the borrowers.

Help to keep this book fresh and clean

مقدمه

امروزه جهان در معرض حوادث بزرگ و جالبی قرار گرفته و دیده می‌شود که دوران تلخ چند دهۀ گذشته جای خود را به عصر شکوفایی و تفاهم سپرده است. از این‌رو ملتها و دولتمردان آنها باید بکوشند تا در بارور کردن این موهبت به‌دست آمده بیش از پیش تلاش نموده، تغییرات حادث شده در روابط بین‌الملل را به سمت برادری و برابری هدایت نمایند؛ زیرا تحولات سریع در زمینۀ تکنولوژی و ارتباطات، امید بشر را به همزیستی مسالمت‌آمیز بیشتر کرده و انسانها را آنچنان به یکدیگر نزدیک ساخته است که بعضی از مفاهیم، مانند «مرز» تعریف جدیدی را می‌طلبند.

متأسفانه با وجود این تغییرات اصولی و کلی، هنوز نقاط بحرانی در بخشهای مختلف دنیا وجود دارند. خلیج فارس یکی از این مناطق است که نه کاملاً بر طبق تقاضای مردم منطقه، بلکه بر طبق خواست بعضی از دول زورگو، متشنج و بحرانی گردیده و نقض کامل و آشکار معاهدات و قراردادهای دوجانبه و چندجانبه را نشان می‌دهد.

بدیهی است که همگان باید به اهمیت معاهدات و قراردادهای منعقده توجه داشته و به آنها احترام بگذارند و حقوق دیگران را پایمال هواهای نفسانی و دستاویز منافع اقتصادی خویش قرار ندهند؛ زیرا چنانچه پس از این دگرگونی‌ها قاعده و روشی اصولی وجود نداشته باشد تا از تجاوز یک کشور به دیگری جلوگیری نماید، هرج و مرجی بسیار خطرناک دامنگیر جامعۀ بین‌المللی خواهد شد که تمهیدات زیادی برای رفع آن لازم خواهد بود و احتمالاً عواقب خطرناکی برای همۀ دنیا در پی خواهد داشت.

*

با توجه به این مسائل، واحد نشر اسناد دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه اقدام به انتشار مجموعهٔ **اسناد معاهدات دوجانبهٔ ایران با سایر دول** نموده که جلد چهارم آن را پیش رو دارید.

در این کتاب نیز با توجه به توضیحات ارائه شده در مقدمهٔ کتابهای پیشین، ۱۷۱ فقره سند درج گردیده و اسنادی که با علامت □ مشخص شده، از جمله سندهایی است که در کتاب **راهنما و مشخصات معاهدات دوجانبهٔ ایران با سایر دول** ذکر نشده‌اند. از خوانندگان و پژوهشگران خواستاریم که ایرادها و نقصهایی را که در این مجموعه به نظرشان رسیده است به اطلاع واحد نشر اسناد برسانند تا نسبت به اصلاح و رفع آنها در چاپهای آینده اقدام گردد.

همکارانی که در تهیه و تدوین این اثر تلاش و کوشش بیدریغ نموده‌اند، عبارت‌اند از:

۱. آقای رضاحسین میرزاطاهری، سرپرست سابق واحد نشر اسناد و دبیر شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد، که مدیریت کار و تدوین و انجام امور مختلف کتاب را به عهده داشته‌اند.

۲. آقای محمدحسن کاووسی عراقی که کار تکمیل و مقابلهٔ نهایی این مجموع در زمان تصدی ایشان به پایان رسیده است.

۳. خانم فریبا شعبانی نصر و آقای علیرضا اژدری که کار مرتب نمودن و بازخوانی مطالب و مقولات را با جدیّت و علاقه‌مندی به انجام رسانیده‌اند.

٤. آقای ابراهیم اقبالی که ترجمهٔ برخی از متون و اسناد را از زبان انگلیسی به فارسی با حوصله و دقت خاصی به عهده داشته‌اند. [لازم به توضیح است که ترجمهٔ بعضی از اسناد از کتابهای مجموعهٔ قوانین استخراج شده است.]

۵. خانم سیما سیف که تایپ تمامی مطالب ترجمه شده را با دقت انجام داده‌اند.

٦. همکاران ادارهٔ آرشیو و دفتر حقوقی نیز مساعدت و همراهی نموده و تمام توان خویش را نسبت به در اختیار قراردادن اسناد و مدارک لازم به کار برده‌اند.

والسلام علی من التبع الهدی

واحد نشر اسناد

بحرین (۲۰)

۱. موافقتنامهٔ تحدید حدود و فلات قاره

۱. موافقتنامهٔ مربوط به تحدید حدود فلات قاره
بین ایران و بحرین

دولت شاهنشاهی ایران

و

دولت بحرین

با تمایل به اینکه خط مرزی بین نواحی مربوطهٔ فلات قارّه را که طبق حقوق بین‌المللی نسبت به آن دارای حق حاکمیت می‌باشند به طرزی صحیح و عادلانه و دقیق تعیین نمایند، به شرح زیر موافقت نمودند:

مادهٔ ۱

خطر مرزی که فلات قاره بین سرزمین ایران از یک طرف و سرزمین بحرین از طرف دیگر را ازهم جدا می‌سازد عبارت از خط ژئودزیک است که نقاط مشروحهٔ زیر را به ترتیبی که ذکر می‌شود به هم می‌پیوندد:

نقطهٔ (۱) عبارت است از شرقی‌ترین نقطه در شرقی‌ترین قسمت خط مرز شمالی فلات قاره متعلق به بحرین. این نقطه در ملتقای خطی است که از نقطه‌ای با عرض جغرافیایی ۲۷ درجه و صفر دقیقه و ۳۵ ثانیهٔ شمالی و طول جغرافیایی ۵۱ درجه و ۲۳ دقیقه و صفر ثانیهٔ شرقی شروع گردیده و دارای سمت ژئودزیک ۲۷۸ درجه و ۱۴ دقیقه و ۲۷ ثانیه می‌باشد با خط مرزی که فلات قاره متعلق به بحرین و قطر را تقسیم می‌کند.

سپس:

	عرض جغرافیایی شمالی	طول جغرافیایی شرقی
نقطهٔ (۲)	۲۷ درجه ۲ دقیقه ۴۶ ثانیه	۵۱ درجه ۵ دقیقه ۵۴ ثانیه
نقطهٔ (۳)	۲۷ درجه ۶ دقیقه ۳۰ ثانیه	۵۰ درجه ۵۷ دقیقه و صفر ثانیه
نقطهٔ (٤)	۲۷ درجه ۱۰ دقیقه صفر ثانیه	۵۰ درجه ۵٤ دقیقه صفر ثانیه

مادهٔ ۲

هرگاه ساختمان زمین‌شناسی نفتی واحد یا یک میدان نفتی واحد یا هر ساختمان زمین‌شناسی واحد یا میدان واحدی از مواد معدنی دیگر از یک طرف خط مرزی مشخص در مادهٔ ۱ به طرف دیگر آن امتداد یابد و آن قسمت از این ساختمان یا میدان را که در یک طرف خط مرزی واقع شده باشد بتوان کلاً یا جزئاً به وسیلهٔ حفاری انحرافی از طرف دیگر خط مرزی مورد بهره‌برداری قرارداد در این صورت:

الف) در هیچ یک از دو طرف خط مرزی مشخص در ماده ۱ هیچ چاهی که بخش بهره‌ده آن از خط مرزی مذکور کمتر از ۱۲۵ متر فاصله داشته باشد حفر نخواهد شد مگر با توافق بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت بحرین.

ب) در صورت بروز پیش‌آمد منظور در این ماده هر دو طرف این موافقتنامه حداکثر کوشش خود را به کار خواهند برد تا نسبت به نحوهٔ هماهنگ ساختن عملیات و یا یک کاسه کردن آن در طرفین خطر مرزی توافق حاصل نمایند.

مادهٔ ۳

خط مرزی مذکور در مادهٔ ۱ این موافقتنامه روی نقشهٔ شمارهٔ ۲۸٤۷ دریاداری بریتانیا که ضمیمهٔ این موافقتنامه است با علامت قرمز مشخص شده است.

مادهٔ ٤

هیچ یک از مندرجات این موافقتنامه در وضع آبهای فوقانی یا فضای هوایی هیچ قسمت از فلات قاره مؤثر نخواهد بود.

مادهٔ ۵

الف) این موافقتنامه به تصویب خواهد رسید و اسناد تصویب آن در تهران مبادله خواهد شد.

ب) این موافقتنامه از تاریخ مبادلهٔ اسناد تصویب به مرحله اجرا گذارده خواهد شد.

بنا به مراتب امضاکنندگان ذیل که دارای اختیارات لازمه از طرف دولت متبوعهٔ خود می باشند موافقتنامهٔ حاضر را امضا نمودند.

این موافقتنامه در دو نسخه در تاریخ ۲۷ خرداد ماه ۱۳۵۰ مطابق با ۲۲ ربیع‌الثانی ۱۳۹۱ برابر با ۱۷ ژوئن ۱۹۷۱ در بحرین به زبانهای فارسی و عربی و انگلیسی که متساویاً معتبر می باشند تنظیم گردید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت بحرین
امضا	امضا

۲. موافقتنامهٔ فرهنگی

موافقتنامهٔ فرهنگی

بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت بحرین

دولت شاهنشاهی ایران

و

دولت بحرین

نظر به علاقه‌ای که به تحکیم روابط برادری و بسط و توسعه روابط فرهنگی و فکری و علمی و فنی فیمابین دارند به شرح زیر توافق نمودند:

مادهٔ ۱

طرفین متعاهدین برای توسعه و تحکیم همکاری در زمینه‌های فرهنگی و علمی و آموزشی تا حد امکان به طرق ذیل اهتمام خواهند نمود:

الف) مبادلهٔ استاد و دانشمند و کارشناس و دانشجو و متخصص امور فنی در زمینه‌های تعلیم و تربیت و علم و فرهنگ

ب) تحکیم روابط بین دانشگاهها و سایر مؤسسات تربیتی و آموزشی.

مادهٔ ۲

طرفین متعاهدین خواهند کوشید تا فرهنگ طرف دیگر را به بهترین نحو به مردم خود بشناسانند و بدین منظور اقدامات زیر را انجام خواهند داد:

الف) مبادلهٔ کتب و نشریات علمی و فنی و فرهنگی و ترجمهٔ آنها

ب) ایجاد نمایشگاههای هنری و علمی

ج) ترتیب دید و بازدیدهای گروههای هنری و موسیقی

د) ترتیب برنامه‌های ورزشی و مبادلهٔ تیمهای ورزشی

هـ) مبادلهٔ فیلمهای اطلاعاتی و مستند و خبری و علمی و برنامه‌های رادیوتلویزیون و تهیهٔ فیلمهای مشترک با توافق طرفین.

هر یک از طرفین تسهیلات لازم را در این زمینه در حدود قوانین و مقررات و رویهٔ معمول در کشور خود فراهم خواهد ساخت.

مادهٔ ۳

هر یک از طرفین متعاهدین در گسترش پیوندهای برادری و آشنایی متقابل مردم خود از طرق ذیل کوشا خواهند بود:

۱. تشویق و تسهیل گردشهای آموزشی و فرهنگی و فنّی و جهانگردی و دوره‌های پیشاهنگی

۲. تشویق دیدار دانشمندان و استادان و دانشجویان و اعضای انجمنهای فرهنگی و ایجاد تسهیلات ممکنه برای بازدید آنان از موزه‌ها و آثار تاریخی و کتابخانه‌ها و مؤسسات فرهنگی مشابه

۳. مبادلهٔ اطلاعات و تجربیات در زمینهٔ آثار باستانی.

مادهٔ ٤

طرفین متعاهدین برای ارزیابی و تعیین ارزش گواهینامه‌های تحصیلی و درجات علمی که از طرف دانشگاهها و آموزشگاههای دو دولت داده می‌شود اقدامات لازم به عمل خواهند آورد.

مادهٔ ۵

طرفین متعاهدین ترتیب دوره‌های کارآموزی و اعطای بورسهای تحصیلی را تشویق خواهند کرد و تسهیلات لازم را در مورد دانشجویان یکدیگر برای ادامهٔ تحصیلات و دنبال کردن بورسها در رشته‌های مختلف فراهم خواهند ساخت.

مادهٔ ٦

طرفین متعاهدین همکاری فیمابین در زمینهٔ مبارزه با بیسوادی را از طریق مبادلهٔ اطلاعات و تجربیات خود تشویق خواهند نمود.

مادهٔ ۷

به منظور نظارت بر اجرای این موافقتنامه کمیسیون مشترکی تشکیل می‌شود که جلسات خود را متناوباً در پایتخت هر یک از دو دولت تشکیل خواهد داد.

مادهٔ ۸

طرفین متعاهدین موافقتنامهٔ حاضر را طبق قوانین داخلی خود به تصویب می‌رسانند و موافقتنامه از تاریخ آخرین اطلاع هر یک از طرفین به طرف دیگر مبنی بر تصویب آن لازم‌الاجرا خواهد گردید.

مادهٔ ۹

این موافقتنامه برای مدت پنج سال منعقد می‌شود و در پایان این مدت خود به خود برای یک دوره پنجسالهٔ دیگر تمدید خواهد شد مگر اینکه یکی از طرفین حداقل سه ماه قبل از انقضای مدت اعتبار کتباً تمایل خود را نسبت به پایان دادن آن به طرف دیگر اعلام نماید.

این موافقتنامه در تاریخ دوازده ژوئن ۱۹۷۸ در شهر تهران در دو نسخه به زبانهای فارسی و عربی تنظیم شده و هر دو متن متساویاً معتبر است.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت بحرین
امضا	امضا

برزیل (۲۱)

۱. نامه‌های متبادل در خصوص لغو عهدنامهٔ مودت

۱. نامهٔ وزیرمختار ایران به سفیر برزیل در واشنگتن

از: میرزا داودخان مفتاح، وزیرمختار ایران در آمریکا

شماره: ۵۰۰

۷ ژوئیه ۱۹۲۷

عالی جناب

افتخار دارم خاطرنشان سازم که دولت این‌جانب دستور داده است به اطلاع آن‌جناب برسانم که اعلی‌حضرت شاه ایران تصمیم گرفته‌اند حقوق و امتیازات کنسولی خارجیان مقیم ایران را که عموماً حقوق کاپیتولاسیون نامیده و خوانده می‌شود، لغو شود و در همین خصوص به نمایندگان دولتهای غیرایرانی در تهران اطلاع داده شد که حقوق کاپیتولاسیون فوق‌الذکر از تاریخ ۱۰ مه ۱۹۲۸ به بعد از اعتبار قانونی برخوردار نخواهند بود.

البته تصدیق می‌فرمایید که تغییر قابل توجه شرایط جدید ایران و همچنین افکار عمومی، اجرای این طرح را کاملاً ایجاب می‌کند.

از سوی دیگر دولت ایران همیشه به تعهدات و مسئولیتهای داوطلبانه و غیراجباری خود کاملاً پایبند بوده و احترام گذاشته و حتی‌المقدور از تخطی آنها پرهیز نموده است.

در شرایط موجود، دولت ایران به منظور اجرای طرح مقدس شاهانه که در حال حاضر به معنای هدف و ایده‌آل ملّت ایران است، در نظر دارد پیمان موجود خود را با مطلوبترین ملل از نظر دولت ایران تجدید نماید.

بنابراین به نمایندگی از سوی دولت ایران بدین‌وسیله با کمال احترام به اطلاع دولت جمهوری برزیل می‌رساند که براساس فصل شش پیمان‌نامهٔ منعقده بین دولتین ما، دولت ایران پیمان‌نامهٔ مذکور را لغو می‌نماید و خشنود خواهد شد اگر در طی یک سال پس از تاریخ صدور سند مربوط به لغو آن که پیمان‌نامهٔ مذکور همچنان اعتبار اجرایی و قانونی خواهد داشت، دولت شما اقدامات لازم را برای انعقاد پیمان‌نامهٔ مشابه جدیدی با دولت ایران به عمل آورد تا پس از لغو نهایی و قطعی آن، روابط دوستانهٔ موجود بین دولتین و ملتین ایران و برزیل، قطع نشوند.

در خاتمه از فرصت کنونی استفاده می‌نمایم و یک بار دیگر عالی‌ترین مراتب احترامات و ارادتهای خود را به حضور آن‌جناب تقدیم می‌دارم.

به سفیر برزیل در واشنگتن

نامه‌های مشابه از مقام ایرانی فوق به:

سفیرکبیر شیلی در ایالات متحده	Senor Don Miguel Gruchaga Tocornal
سفیرکبیر مکزیک در ایالات متحده	Senor Don Manuel C. Tellez
سفیرکبیر اروگوئه در ایالات متحده	Dr. J. Varela
سفیرکبیر آرژانتین در ایالات متحده	Mr. Honorio Pueyrredon

۲. نامهٔ جوابیهٔ سفیر برزیل به وزیرمختار در واشنگتن
مورخ ۱۱ ژوئیهٔ ۱۹۲۷

عالی جناب

افتخار دارم دریافت نامهٔ مورخ ۸ ژوئیهٔ شما را تأیید نمایم. در این نامه یادآور شده‌اید که دستور دارید اطلاع بدهید اعلی حضرت همایونی شاه ایران اراده فرموده‌اند امتیازات و حق داوری کنسولی مشهور به حقوق کاپیتولاسیون که فقط به غیر ایرانیان تعلق می‌گیرند، منتفی و لغو گردند و افزوده‌اید که نسخی از یک ابلاغیه رسمی دایر بر فسخ حقوق کاپیتولاسیون فوق از دهم مه ۱۹۲۸ به بعد به نمایندگان رسمی دولتهای خارجی در تهران تسلیم شده‌اند.

عالی جناب همچنین یادآور شده‌اند که در این شرایط، دولت پادشاهی ایران به منظور اجرای اوامر ملوکانه که در حال حاضر هدف و ایده‌آل ملت ایران است، قصد دارد پیمانهای کنونی خود با دول کاملة الوداد از نظر ایران را تجدید نماید و عالی جناب همچنین یادآور شده‌اند که به نمایندگی از سوی دولت ایران مایل‌اند از طریق سفارت به دولت جمهوری برزیل اطلاع دهند که طبق فصل شش پیمان منعقده بین دولتین ما، دولت ایران پیمان مذکور را لغو می نماید و خوشحال خواهد شد اگر در طی یک سال آینده یعنی در مهلتی که پیمان مذکور در طی آن همچنان به قوت خود باقی خواهد ماند، دولت برزیل تدابیر لازم را به منظور انعقاد پیمان مشابه جدیدی با دولت ایران اتخاذ نماید، تا پس از منقضی شدن زمان پیمان مذکور مناسبات دوستانهٔ کنونی بین دو دولت و ملت قطع نشوند.

افتخار دارم به اطلاعتان برسانم که نسخه‌ای از یادداشت شما را برای دولت برزیل فرستاده‌ام و اطمینان می دهم عالی جناب را به موقع در جریان مفاد پاسخ مربوطهٔ احتمالی دولت متبوع خود قرار دهم.

از فرصت موجود استفاده کرده، یک بار دیگر عالی ترین احترامات خود را تقدیم

می دارم.

اس. گورگل دو آمارال *
سفیرکبیر برزیل در آمریکا
واشنگتن

به: عالی جناب میرزا داودخان مفتاح
نمایندهٔ فوق‌العاده و وزیرمختار اعلی حضرت همایونی شاه ایران

* S. Gurgé L do Amaral

۳. نامهٔ سفیر برزیل به وزیرمختار ایران در واشنگتن

واشنگتن، ۱۵ سپتامبر ۱۹۲۷

آقای سفیرکبیر

عطف به نامهٔ مورخ هشتم ژوئیهٔ سال جاری عالی جناب و نامهٔ مورخ یازدهم ژوئیهٔ سال جاری این‌جانب، دولت فدرال برزیل پس از بررسی کامل نظریات دولت شاهنشاهی ایران به این نتیجه رسیده است که «پیمان» به امضارسیده در شهر ریودوژانیرو برزیل مورخ شانزدهم ژوئن ۱۹۰۳ بین نمایندگان برزیل و ایران به نظر نمی رسد در شمار پیمانهای یادشده توسط آن‌جناب باشند، زیرا که «پیمان» ۱۹۰۳ فوق‌الذکر اگرچه به تصویب کنگرهٔ ملی برزیل رسیده است، ولی تاکنون اعتبار اجرایی کامل نیافته است و در نتیجه اسناد مربوط به تصویب آن نیز تاکنون مبادله نشده‌اند.

از فرصت موجود استفاده نموده یک بار دیگر عالی‌ترین احترامات خود را به حضورتان تقدیم می دارم.

اس. گورگل دو آمارال

به: عالی جناب میرزا داودخان مفتاح

نمایندهٔ فوق‌العاده و وزیرمختار اعلی حضرت همایونی شاه ایران

٤. نامهٔ وزیرمختار ایران به سفیر برزیل در واشنگتن

بیستم سپتامبر ۱۹۲۷

آقای سفیرکبیر

افتخار دارم دریافت نامهٔ مورخ پانزدهم سپتامبر آن‌جناب را که مفاد به دولت برزیل اطلاع داده خواهند شد، تأیید نمایم.

از این فرصت استفاده کرده یک بار دیگر عالی‌ترین احتراماتم را به حضور آن مقام محترم تقدیم می دارم.

داود مفتاح

به: عالی جناب اس. گورگل دو آمارال
سفیرکبیر برزیل در ایالات متحده آمریکا
واشنگتن

۵. فرمان صادره به نام وزیرمختار ایران در واشنگتن

با تأییدات خداوند متعال

ما

پهلوی شاهنشاه ایران

به موجب این فرمان به جناب میرزا داودخان مفتاح وزیرمختار و ایلچی مخصوص خودمان در واشنگتن اختیار تام می‌دهیم با نماینده یا نمایندگان مختار دولت جمهوری برزیل برای عقد عهدنامهٔ مودت بین دولتین ایران و برزیل داخل مذاکره شده و به نام ما و از طرف مملکت ایران آن را امضا نماید.

قصر پهلوی سال دوم سلطنت، به تاریخ اول بهمن ماه ۱۳۰۶

امضا

۶. نامهٔ سفیر برزیل به وزیرمختار ایران در واشنگتن

واشنگتن، ۱۰ مه ۱۹۲۸

عالی جناب

افتخار دارم دریافت نامهٔ مورخ نهم ماه سال جاری شما را تأیید نمایم. طی نامهٔ مذکور اطلاع داده‌اید که دولت پادشاهی ایران به شما اختیار تام داده است.

به منظور انعقاد یک «پیمان دوستی» جدید بین ایران و برزیل مذاکره را شروع کنید و به پیوست آن، نسخه‌ای از پیش‌نویس «پیمان» جدید پیشنهادی دولت ایران را نیز ارسال داشته‌اید.

موعد بعدی ارسال مکاتبات این سفارت برای دولت متبوع خود، هیجدهم ماه جاری است و در همین وقت مکاتبات مربوطهٔ این‌جانب برای دولت برزیل پست خواهند شد تا موضوع تحت بررسی قرار گیرد و بدیهی است که پاسخ دولت برزیل به پیشنهاد شما را هرچه زودتر به اطلاعتان خواهم رساند.

یک بار دیگر صمیمانه‌ترین احترامات این‌جانب را پذیرا باشید.

اس. گورگل دو آمارال

به: عالی جناب میرزا داودخان مفتاح

نمایندهٔ فوق‌العاده و وزیرمختار اعلی حضرت همایونی شاه ایران

۲. موافقتنامهٔ فرهنگی

موافقتنامهٔ فرهنگی بین ایران و برزیل

نظر به اینکه دولت ایران و دولت کشورهای متحدهٔ برزیل علاقه‌مند به تحکیم روابط دوستی فیمابین بوده و خواهان بسط و توسعهٔ همکاری فرهنگی بین دو کشور می‌باشند تصمیم به مبادلهٔ موافقتنامهٔ فرهنگی اتخاذ و نمایندگان مختار خود را به ترتیب زیر تعیین نمودند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران: جناب آقای حسین نواب سفیرکبیر مأمور فوق‌العاده و وزیرمختار ایران در برزیل.

از طرف دولت کشورهای متحدهٔ برزیل: جناب آقای ژوزه کارلوس دوماسدو سوارس وزیر امور خارجهٔ برزیل

که پس از مبادلهٔ اختیارنامه‌های و اطمینان به صحت آنها نسبت به مواد ذیل موافقت حاصل نمودند:

مادهٔ ۱ — طرفین معظمتین متعاهدین کوشش خواهند نمود که روابط فرهنگی بین دو کشور را بسط داده و بدین‌وسیله موجبات تشیید روابط معنوی دو ملت را بیشتر فراهم سازند.

مادهٔ ۲ — طرفین معظمتین متعاهدین کمال اهتمام خود را برای همکاری مؤثری به منظور تشویق کلیهٔ مبادلات فرهنگی میان افراد دو کشور در زمینهٔ فرهنگی و علمی و ادبی و هنری مخصوصاً در موارد ذیل مبذول خواهند داشت:

الف) ایجاد نهایت تسهیلات برای مبادلهٔ هر نوع کتب و نشریه‌های سودمند.

ب) تنظیم برنامه‌های رادیویی.

ج) تسهیل در امر مبادلهٔ فیلمهای محصول ملّی به منظور شناسایی افراد هر یک از دو کشور به اوضاع و احوال کشور دیگر.

د) تشکیل نمایشگاههایی از هنرهای ملی.

هـ) ترتیب مسافرتهای دسته‌جمعی دانشجویان.

مادهٔ ۳ — طرفین معظمتین متعاهدین موافقت می‌کنند که مسافرت استادان و اعضای دیگر هیئت تعلیمیه و سخنرانان و نویسندگان و هنرمندان و دانشجویان طرفین در کشور یکدیگر

را تشویق نمایند و برای این منظور در حدود امکان مساعدتهای نقدی و کمکهای تحصیلی به عمل خواهند آورد.

مادهٔ ٤ ــ طرفین معظمتین متعاهدین تعهد می‌کنند که در کتب تحصیلی و سایر نشریات رسمی احترام رؤسای دول دو کشور رعایت و حقایق تاریخی از هر جهت ملحوظ گردد.

مادهٔ ٥ ــ طرفین معظمتین متعاهدین با تمام وسایلی که در اختیار دارند موجبات تسهیل مسافرت و سیاحت را که وسیلهٔ مؤثری برای حسن تفاهم میان اتباع دو کشور می باشد فراهم خواهند آورد.

مادهٔ ٦ ــ طرفین معظمتین متعاهدین برای معتبر شناختن درجات دانشگاهی و تعیین ارزش گواهینامه و دیپلم و دانشنامه هایی که از طرف مقامات صلاحیتدار یکی از طرفین صادر شود موافقتنامهٔ مخصوصی منعقد خواهند نمود.

مادهٔ ٧ ــ دولتین معظمتین متعاهدین اجازه خواهند داد که دانشجویان هر یک از دو کشور در مؤسسات فرهنگی کشور دیگر تحصیلات خود را در رشته های علمی و ادبی و فنی طبق قوانین و مقررات مربوطه تعقیب نمایند.

مادهٔ ٨ ــ درهریک از دو کشور در موارد لزوم کمیسیونی مرکب از رئیس نمایندگی سیاسی کشور مربوطه و سه نفر از صاحب منصبان عالی رتبهٔ وزارت فرهنگ و وزارت امور خارجه و دانشگاه آن کشور تشکیل می شود و وظیفهٔ کمیسیون مزبور مراقبت در اجرای مقررات مندرجه در این موافقتنامه و تحقیق و همکاری و تبادل نظر به منظور رفع مشکلاتی است که ممکن است حین اجرای این موافقتنامه به وجود آید.

مادهٔ ٩ ــ دولتین معظمتین متعاهدین مسابقات ورزشی و همکاری بین سازمانهای ورزشی و تربیت بدنی و پیشاهنگی طرفین را در حدود امکان تشویق و تسهیل خواهند نمود.

مادهٔ ١٠ ــ طرفین معظمتین متعاهدین اقدام لازم را برای اجرای مواد مذکور در فوق به عمل خواهند آورد و اجازه خواهند داد در هر یک از دو کشور انجمنهای فرهنگی ایجاد شود و البته این انجمنها تابع مقررات کشوری خواهند بود که در آن تأسیس می شوند.

مادهٔ ١١ ــ این موافقتنامه به تصویب مقامات صلاحیتدار دو کشور رسیده و یک

ماه پس از مبادلهٔ اسناد مصوبه به موقع اجرا گذاشته خواهد شد و هر یک از طرفین معظمتین متعاهدین می‌توانند با سه ماه اطلاع قبلی فسخ آن را اعلام فرمایند.

این موافقتنامه در دو نسخه هر یک به زبانهای فارسی و فرانسه و پرتغالی تنظیم شده و چنانچه اختلافی در تفسیر آن روی دهد متن فرانسه معتبر است.

مبادلهٔ اسناد در تهران به عمل خواهد آمد.

ریودوژانیرو به تاریخ اول آذرماه ۱۳۳٦ مطابق ۲۲ نوامبر ۱۹۵۷

از طرف دولت ایران	از طرف دولت کشورهای متحدهٔ برزیل
امضا	امضا

۳. پروتکل اولین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی و فنی

پروتکل نخستین اجلاس کمیسیون مشترک ایران- برزیل در سطح وزرا برای همکاری‌های فنی و اقتصادی

نخستین اجلاس کمیسیون مشترک ایران- برزیل در سطح وزرا برای همکاری‌های فنی و اقتصادی از ۲۷ تا ۲۹ نوامبر ۱۹۷۶ در تهران برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی‌جناب هوشنگ انصاری، وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران و ریاست هیئت برزیلی را عالی‌جناب ماریو هنریک سیمون‌سن، وزیر دارایی برزیل به عهده داشتند.

لیستهای اسامی اعضای دو هیئت در ضمیمه‌های ۱ و ۲ به پیوست همین پروتکل از نظر مبارک می‌گذرند.

کمیسیون، موضوع همکاری‌های اقتصادی و تجاری بین دو کشور را مورد بحث قرار داد و با خرسندی یادآور شد که به منظور برقراری همکاری‌های اقتصادی در زمینه‌های مورد علاقه دو کشور بعضی اقدامات اساسی توسط طرفین صورت گرفته است و همچنین خاطرنشان ساخت که ایران و برزیل با توجه به اقتصادهای بسیار پویایشان و تبدیل شدن سریع آنها به دو کشور از کشورهای صنعتی پیشگام و پیشرفتهٔ جهان، از امکانات گستردهٔ توسعهٔ روابط اقتصادی و تجاری بین خود برخوردارند و با توجه به همین موضوع، کمیسیون زمینه‌های ممکن همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور را بررسی و در موارد زیر تصمیم گیری نمود:

تجارت

طرفین، عملکرد جریان تجارت بین ایران و برزیل را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که علی‌رغم گسترش اخیر حجم مبادلات تجاری بین دو کشور و با توجه به امکانات بالقوه عظیم آنها زمینه‌های گسترده‌تری برای توسعه هرچه بیشتر تجارت بین ایران و برزیل وجود دارند.

طرفین، عزم راسخ خود را برای اتخاذ تدابیر لازمه به منظور گسترش هرچه بیشتر تجارت بین دو کشور اعلام داشتند، در همین زمینه طرف برزیلی به خرید بیشتر نفت از ایران ابراز علاقه نمود و طرف ایرانی به نوبهٔ خود ابراز علاقه کرد واردات کالاها و

محصولات مورد نیاز خود را از برزیل افزایش دهد.

کمیسیون موافقت نمود طرف برزیلی، پیشنهادهایش در مورد فروش خمیر کاغذ موسوم به لیفه دراز برای صنایع کاغذسازی، سویا و محصولات مربوط به آن ذرت، سورگوم*، برنج، گوشت مرغ، گوسفند و گاو را به طرف ایرانی تسلیم نماید و طرف ایرانی به نوبهٔ خود پیشنهادهایی در مورد فروش گوگرد و کود شیمیایی به برزیل ارائه نماید. بعلاوه، کمیسیون به این نتیجه رسید که برای تسهیل گسترش و گوناگون‌سازی بازرگانی بین ایران و برزیل، طرفین باید در طی شش ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل، یک موافقتنامهٔ تجاری بین دو کشور منعقد نمایند و به عنوان گام نخست در این زمینه، مقرر شد.لیستهای کالاهای صادراتی - وارداتی دو کشور در طی یک ماه پس از به امضا رسیدن این سند مبادله شوند.

بانکداری

کمیسیون از بابت افتتاح شعبهٔ نمایندگی بانک برزیل در تهران اعلام خرسندی نمود و در همین ارتباط، طرف برزیلی از طرف ایرانی دعوت کرد بانکهای ایرانی را تشویق نماید در برزیل شعبات و دفاتر نمایندگی افتتاح کنند.

اکسید آلومینیوم

طرفین، همکاری در زمینهٔ تولید اکسید آلومینیوم را مورد بحث قرار دادند و مقرر شد امکانات همکاری در این مورد به صورت یک پروژه کلی سه‌جانبه متشکل از تأمین کنندهٔ مواد اولیهٔ لازم برای تولید محصول فوق‌الذکر، تأمین کنندهٔ دانش فنّی مربوطه و طرفی که بازاریابی و فروش این محصول را در سطح جهانی به عهده می‌گیرد مورد بررسی واقع شود.

کمیسیون مقرر داشت طرف برزیلی اجرای مطالعات لازم را به عهده بگیرد و گزارشهای مربوطه را به طرف ایرانی تسلیم نماید.

منابع جدید انرژی

کمیسیون، همکاری در زمینهٔ توسعهٔ منابع جدید انرژی را مورد ملاحظه قرار داد و طرف برزیلی خاطرنشان ساخت که بزودی پیشنهادهایی برای همکاری با ایران در این

* Sorghum؛ در بعضی فرهنگها به سه معنای ذرت خوشه‌ای و ارزن هندی و نیشکر آمده است، ولی در اینجا مقصود از آن ظاهراً ذرت خوشه‌ای محصول برزیل است.

زمینه تسلیم خواهد نمود و مقرر شد که پس از دریافت این پیشنهادها مؤسسات مربوطهٔ دو کشور به منظور برنامه‌ریزی کلی در این مورد با همدیگر تماس برقرار نمایند.

مواد پتروشیمیایی و انواع کود شیمیایی

کمیسیون، همکاری بین دو کشور در زمینهٔ مواد پتروشیمیایی و کود شیمیایی را مورد بحث قرار داد و مقرر شد به منظور بررسی امکانات اجرای پروژه‌های مشترک مربوطه در ایران و یا برزیل، با توجه به امتیازات ترجیحی هر یک از دو کشور، دو گروه کار متشکل از کارشناسان ایرانی و برزیلی به وجود آید و همچنین موافقت نمود این گروه کار تا حداکثر سه ماه پس از به امضا رسیدن همین پروتکل تشکیل گردد.

صنایع خودروسازی

کمیسیون موافقت کرد که امکانات تکمیل صنایع خودروسازی دو کشور با توجه به کاراسازی تبادل قطعات مربوطه باید شناسایی شوند. به این منظور طرفین موافقت کردند تماس مستقیم کمپانی های خصوصی مربوطهٔ دو کشور را تشویق کنند.

صنایع فولاد

کمیسیون، با توجه به برنامه‌های وسیع گسترش صنایع فولاد در هر دو کشور نتیجه گرفت که یک برنامهٔ همکاری‌های فنی بین دو کشور، به طور عمده به منظور مبادلهٔ تجربیات طرفین باید اجرا گردد. طرف برزیلی آمادگی خود را برای تأمین سالیانه دو تا سه میلیون تن سنگ آهن و یا گوی آهن* از ۱۹۸۲ به بعد اعلام نمود.

طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که این پیشنهاد را با توجه به تعهدات قبلی خود در این زمینه مورد مطالعه قرار خواهد داد.

تراورس

طرفین موافقت نمودند به منظور تولید تراورسهایی برای راه‌آهن دولتی ایران، طرف برزیلی و بازارهای مربوطهٔ ثالث با استفاده از چوب جنگل منطقهٔ آمازون برزیل و طبعاً بر اساس گزارشهای امکانپذیری یک پروژهٔ مشترک اجرا نمایند.

طرف برزیلی موافقت کرد در طی سه ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل پیشنهادی به طرف ایرانی تسلیم نماید.

* Pellet ؛ به معنای نوعی سنگ‌آهن گوی‌مانند.

کشاورزی

سویا

کمیسیون موافقت نمود پروژهٔ مشترک ایران- برزیل به منظور تولید، حمل و نقل و روغن گیری از محصول سویا، بر اساس گزارشهای قابلیت اجرایی مربوطه و با مشخصات زیر اجرا گردد:

۱. ساختن یک کارخانه روغن گیری از محصول سویا در ایران با ظرفیت اولیهٔ هزار تن متریک در روز که در مرحلهٔ بعدی به سه هزار تن متریک در روز خواهد رسید.

۲. ساختن تأسیسات بندری در سواحل ایرانی خلیج فارس.

۳. فروش و حمل محصول سویا به وسیلهٔ برزیل به ایران فعلاً فقط بر اساس قراردادهای درازمدت.

٤. محصول سویای لازم در جریان اجرای این پروژه، از برزیل تأمین خواهد شد.

همچنین موافقت گردید مؤسسات مربوطهٔ طرفین در طی یک هفته پس از به امضا رسیدن این پروتکل ترتیب تهیهٔ گزارشهای مشترک قابلیت اجرایی پروژه‌های فوق را بدهند. طرفین در مورد همکاری بین صنایع کشاورزی نیشکر دو کشور از طریق تأمین ماشینهای دروی نیشکر، ابراز خرسندی نمودند.

خدمات پیمانکاری و مهندسی مشاور

طرف برزیلی آمادگی خود را برای همکاری با ایران به منظور ارائهٔ خدمات مربوط به ایجاد تأسیسات سردخانه و صنایع چوب و تهیهٔ خمیر کاغذ در ایران خاطرنشان ساخت و طرف ایرانی موافقت نمود از کمپانی های مناسب و علاقه‌مند برزیلی دعوت کند در مناقصه های بین المللی مربوطه دولت ایران شرکت نمایند. طرف برزیلی همچنین درخواست نمود از پیمانکاران برزیلی دعوت شود تا در مناقصه‌های بین المللی پروژه‌ها و کارهای عمومی در ایران شرکت کنند.

کشتیرانی

کمیسیون یادآور شد که برای تسهیل امر افزایش همکاری اقتصادی و بازرگانی بین ایران و برزیل، به حمل و نقل دریایی بین دو کشور باید به ویژه توجه شود بنابراین مقرر شد که گذشته از تدابیر کلی متخذه به منظور گسترش روابط اقتصادی و بازرگانی بین دو کشور، موضوع حمل و نقل دریایی باید بدقت مورد بررسی قرار گیرد و خاطرنشان

شد که در این ارتباط امور مطالعاتی مربوط به پروژهٔ تأیید شده سویا شامل امر حمل و نقل دریایی بین بنادر ایرانی خلیج فارس و بنادر برزیل، می‌تواند نقطهٔ شروع و در عین حال موضوع اصلی باشد.

سرمایه گذاری مشترک

نظر به گسترش یافتن سرمایه گذاری‌های مشترک بین دو کشور، کمیسیون توافق اصولی نمود یک کمپانی سرمایه گذاری مشترک تحت سر پرستی سازمان ایرانی سرمایه گذاری و همیاری‌های اقتصادی و فنّی و بانک برزیل تشکیل شود که وظیفهٔ آن فرموله کردن و اجرای پروژه‌های سرمایه گذاری مشترک در ایران، برزیل و همچنین کشورهای ثالث خواهد بود.

موافقت شد نمایندگان مؤسسات فوق الذکر در طی نیمهٔ اول سال ۱۹۷۷ به منظور حل و بحث جزئیات تفصیلی همکاری در این مورد در تهران تشکیل جلسه دهند و گزارش این گردهمایی تسلیم شود تا در اجلاس بعدی کمیسیون مورد بررسی قرار گیرد.

در این خصوص، طرفین موافقت نمودند نمایندگانشان به منظور حل و بحث امکانات انعقاد موافقتنامه‌ای دربارهٔ پرهیز از مالیات‌بندی مضاعف ملاقات کنند و به همین منظور تصمیم گرفته شد در طی شش ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل کارشناسان مربوطهٔ دو کشور برای تنظیم و هماهنگ‌سازی مطالعاتشان در تهران تشکیل جلسه دهند.

کمیسیون موافقت نمود دومین اجلاس خود را در طی سال ۱۹۷۷ دربرازیلیا برگزار نمایند.

در تاریخ ۲۹ نوامبر ۱۹۷۶ در دو نسخهٔ اصلی به زبان انگلیسی که هر دو به یک میزان اعتبار دارند، تهیه و امضا گردید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت برزیلی
هوشنگ انصاری	ماریو هنریک سیمون‌سن
وزیر دارایی و امور اقتصادی ایرانی	وزیر دارایی برزیل

ضمیمهٔ ۱

فهرست اسامی اعضای هیئت ایرانی

عالی جناب هوشنگ انصاری	وزیر دارایی و امور اقتصاد
عالی جناب یوسف خوش کیش	رئیس کل بانک ملی ایران
عالی جناب مهدی سمیعی	رئیس کل بانک توسعهٔ کشاورزی ایران
عالی جناب جمشید اشرفی	معاون وزیر دارایی و امور اقتصاد در امور سرمایه گذاری و همکاری‌های خارجی
عالی جناب جواد وفا	معاون وزیر دارایی و امور اقتصاد در امور بین المللی
آقای مسعود مدیر	معاون امور بین المللی شرکت ملّی نفت ایران
آقای مسعود موسوی	مدیرکل همکاری‌های اقتصادی وزارت داریی و امور اقتصاد
آقای یدالله طوسی	معاون ادارهٔ امور اقتصاد وزارت امور خارجه
آقای بهنام بازرگانی	معاون مرکز توسعه و تشویق صادرات
آقای مصطفی بکائی	رئیس ادارهٔ روابط بین المللی سازمان برنامه و بودجه
آقای مرتضی کاووسی	رئیس ادارهٔ امور آمریکایی وزارت دارایی و امور اقتصاد

ضمیمهٔ ۲

فهرست اسامی اعضای هیئت برزیلی

عالی‌جناب ماریو هنریک سیمون‌سن	وزیر دارایی
عال‌جناب آنجلو کالمون دسا	رئیس کل بانک برزیل
آقای کارلوس آلبرتودآلمیدانتو	رئیس دفتر وزیر دارایی
آقای آری دوس سانتوس پینتو	هماهنگ کنندهٔ اصلی امور بین‌المللی وزارت دارایی
آقای ادواردو د کاسترونئی وا*	از مدیران کل بانک برزیل
آقای آنتونیو پادواس ایکساس** رئیس اداره ثبت سرمایه‌های خارجی بانک برزیل	
آقای هلیو- نیکولائو- مارتینس	رئیس بخش صادرات ادارهٔ تجارت خارجی بانک برزیل
آقای سباستیائو- دورگو- باروس- نتو	از مقامات عالی رتبهٔ (موسوم به دبیراول) وزارت امور خارجه
آقای هنریکه اسوالدو- د- آندراد	مشاور اقتصادی دبیرخانهٔ برنامه‌ریزی مقام ریاست جمهوری
آقای خوزه- پرازرس- رامالهو- د- کاسترو	مشاور اقتصادی وزارت کشاورزی
آقای آئورومادوریرا	نمایندهٔ وزارت ترابری (حمل و نقل)
آقای فلاویو سیلویرا	نمایندهٔ وزارت معادن و انرژی

* Eduardo de Castro Neiva

** Antonio Padua Seixas

٤. پروتکل دومین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی و فنی

۱. متن پروتکل

پروتکل دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران- برزیل در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی و فنی

دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران- برزیل در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی و فنی از ۲۰ تا ۲۲ ژوئن ۱۹۷۷ در برازیلیا برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران و ریاست هیئت برزیلی را عالی جناب ماریو هنریک سیمون سن، وزیر دارایی برزیل به عهده داشتند.

لیستهای اسامی اعضای دو هیئت را در ضمایم ۱ و ۲ همین پروتکل ملاحظه می‌فرمایید. کمیسیون، همکاری‌های اقتصادی و تجاری بین ایران و برزیل را مورد بحث قرار داد و با خرسندی یادآور شد که این روابط اخیراً تحرک قابل توجهی پیدا کرده‌اند و همچنین خاطرنشان ساخت که ایران و برزیل که هر دو دارای اقتصادهایی بسیار پویا و دینامیک هستند بسرعت در حال رسیدن به صف مقدم کشورهای صنعتی جهان‌اند، بالقوه دارای امکانات عظیم‌تری برای توسعهٔ قابل توجه روابط اقتصاد و تجاری بین خود هستند و کمیسیون با توجه به نتیجه گیری‌های فوق، اجرای تصمیمات متخذه در اجلاس قبلی خود را بررسی نمود، موارد جدید همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور را مورد ملاحظه قرار داد و تصمیمات زیر را اتخاذ کرد:

تجارت

در جریان بررسی عملکرد تجارت بین ایران و برزیل، کمیسیون از موارد اخیر افزایش ارزش مالی مبادلات تجاری بین دوکشور ابراز خشنودی نمود و همچنین به این نتیجه رسید که موارد اخیر افزایش ارزش مالی مبادلات تجاری فوق، امکانات بالقوه طرفین را منعکس نمی‌کند و بنابراین نیاز به اعمال مساعی بیشتری توسط دو کشور به منظور استفاده از این امکانات بالقوه احساس می‌شود.

طرف برزیلی علاقهٔ خود به تحویل سویا، ذرت، سورگوم (ذرت خوشه‌ای) گوشت گوسفند و گوشت گاو و گوشت مرغ، برنج، شکر، روغن نباتی، تراورس ریل و تجهیزات

راه‌آهن را به ایران ابراز نمود و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که مایل است در صورت به توافق رسیدن در مورد قیمتها و استانداردهای بهداشتی مربوطه، از برزیل گوشت خریداری نماید. در مورد برنج، برزیل موافقت کرد نمونه‌هایی از انواع برنج مصرفی محصول برزیل را که در آن کشور مصرف می شود برای بررسی در اختیار ایران قرار دهد. در مورد تراورس ریل و تجهیزات راه‌آهن، مقرر شد سازمانهای مربوطهٔ دو کشور، مشخصات فنی لازمه را مبادله کنند و در پی آن، امکان امضای قراردادی به منظور فروش تراورس ریل به ایران را مورد بررسی قرار دهند.

کمیسیون از بابت امضای موافقتنامهٔ تجاری بین دوکشور در جریان برگزاری دومین اجلاس خود ابراز خرسندی نمود.

حمل و نقل

به منظور تسهیل بیشتر امر حمل و نقل کالاها بین دو کشور، طرفین موافقت نمودند قابلیت اجرا و امکانپذیری ایجاد یک کمپانی کشتیرانی مشترک را مورد مطالعه قرار دهند و کمیسیون موافقت کرد نمایندگان دو کشور در طی سه ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل در برزیل گردهم آیند.

صنایع

اکسید آلومینیوم

کمیسیون خاطرنشان ساخت که مطالعات مربوط به همکاری دو کشور برای تولید اکسید آلومینیوم در برزیل بر اساس یک طرح وسیع سه‌جانبه شامل منابع مواد اولیه، منبع یا منابع دانش فنی مربوطه و طرفی که بازاریابی محصول تولیدی در سطح جهانی را به عهده خواهد گرفت، توسط سازمان سی.وی.آر.دی (CVRD) * برزیل در دست اجرا هستند و در طی سه ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل گزارشهای مربوطه به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران تقدیم خواهند شد.

مواد پتروشیمیایی و انواع کود شیمیایی

کمیسیون یادآور شد که طرف ایرانی آمادگی خود را برای ایجاد گروههای کار مرکب از کارشناسان ایرانی و برزیلی به منظور بررسی امکانات اجرای پروژه‌های مشترک

* در مورد این اسم خاص اختصاری هیچ گونه توضیحی داده نشده است.

Acc. No. 563162
Dated 9-2-09

در زمینه‌های یادشده با توجه به امتیازات ترجیحی و قابل مقایسه* دو کشور به طرف برزیلی اطلاع داده است و مقرر نمود گروههای کار بالا مرکب از مقامات شرکت ملّی پتروشیمی ایران و سازمان دولتی پتروکیسا (Petroquisa) از برزیل در طی سه ماه پس از به امضا رسیدن همین پروتکل تشکیل گردند.

صنعت خودرو

به منظور بررسی امکانات مبادلهٔ اجزا و قطعات بین کمپانی‌های خصوصی خودروسازی دو کشور، طرف برزیلی موافقت کرد لیست نامها و آدرسهای کمپانی‌های برزیلی دارای ظرفیتهای صادراتی - وارداتی مربوطه را به منظور قادر ساختن کمپانی‌های مربوطهٔ ایرانی برای تماس گیری مستقیم با آنها در اختیار طرف ایرانی قرار دهد.

صنعت فولاد

کمیسیون با توجه به برنامه‌های وسیع گسترش صنعت فولاد بین دو کشور و به ویژه برنامهٔ تولید فولاد بر اساس روش کاهش غیرمستقیم** مقرر داشت اجرای یک برنامهٔ همکاری فنی به منظور عمدتاً تبادل تجربیات مربوطه بین شرکت ملی صنایع فولاد ایران و سازمان دولتی سیدربراز*** برزیل آغاز گردد.

طرف برزیلی آمادگی خود را برای فروش سالیانهٔ دو تا سه میلیون تن گوی حاوی آهن یا مقادیر بیشتری سنگ آهن از سال ۱۹۸۲ به بعد به ایران را اعلام نمود.

تراورس ریل راه‌آهن

طرفین موافقت کردند اجرای پروژه مشترکی برای تولید تراورس ریل برای برآوردن نیازهای شرکت راه‌آهن دولتی ایران، طرف برزیلی و بازارهای ثالث را بر اساس گزارشهای قابلیت اجرای مربوطه مورد بررسی قرار دهند.

طرف ایرانی موافقت نمود اطلاعات مربوط به نیازهایش در این مورد در طی پنج سال آینده را تا حداکثر چهار ماه پس از امضا شدن این پروتکل به طرف برزیل تسلیم نماید و طرف برزیل موافقت کرد تا حداکثر سه ماه پس از دریافت این اطلاعات، پیشنهادی در این زمینه به طرف ایرانی تسلیم کند.

* Comparative Advantages

** Indirect Reduction

*** Siderbras

صنعت مس

کمیسیون، توسعهٔ گستردهٔ صنعت مس در ایران را یادآور شد و بویژه خاطرنشان ساخت که میزان ذخایر سنگ مس ایران، فرصت مناسبی است برای ایران جهت فروش تولیدات مس خود به صنایع برزیلی مربوطه.

طرفین موافقت کردند تبادل اطلاعات بین سازمانهای علاقه‌مند دو کشور در این مورد شروع گردد.

کشاورزی

سویا

کمیسیون، همکاری دو کشور در مورد ایجاد یک کارخانهٔ روغن گیری از سویا در ایران را بررسی نمود و تأیید کرد که طرفین می‌بایستی به مسئولین تهیهٔ گزارش قابلیت اجرای مربوطه دستور اکید بدهند مأموریت خود را هرچه سریعتر به انجام رسانند و همچنین تأیید نمود که بانک توسعهٔ کشاورزی ایران، بانک توسعهٔ صنعتی و معدنی ایران، بانک برزیل و شرکت سهامی همکاری‌های منطقه‌ای تری‌تیکولا - سرانا با مسئولیت محدود* که امضا کنندگان موافقتنامهٔ ساختن یک کارخانهٔ روغن گیری از سویا در ایران مورخ ۹ دسامبر ۱۹۷۶ هستند، باید تا حداکثر سه ماه پس از تحویل داده شدن گزارش یادشدهٔ مقامات مشاور مذکور با هدف تصویب آن در برزیل گردهم آیند.

مؤسسات مربوطهٔ دو طرف باید بلافاصله پس از پذیرش گزارش یادشده برای اتخاذ تدابیر لازم به منظور اجرای پروژهٔ بالا تصمیم گیری نمایند. جهت تضمین امر تأمین منظم سویای مورد نیاز ایران و همچنین امکانپذیر ساختن بازاریابی و فروش روغن سویای تولیدی ایران در کشورهای ثالث، دو طرف موافقت نمودند پس از به تصویب رسیدن گزارش قابلیت اجرای بالا، پروژهٔ مشترکی برای کشت سویا در برزیل که در مرحلهٔ اول اجرای آن، سالانه یک میلیون تُن تولید سویا خواهد داشت، اجرا نمایند.

خمیر کاغذ و کاغذ

کمیسیون به این نتیجه رسید که اطلاعات مربوط به وضعیت کنونی صنعت خمیر

* Cooperativa Regional Triticola Serrana ltd.

کاغذ و کاغذ برزیل و توسعهٔ آن در طی ده تا پانزده سال آینده باید به طرفین ارائه شوند تا طرفین بتوانند طرق و وسایل توسعهٔ همکاری فعال صنایع خمیر کاغذ دو کشور را مورد بررسی قرار دهند.

همکاری فنی

نظر به اهمیت زیربنایی پژوهش برای نیل به اهداف گسترش بخشهای کشاورزی دو کشور، کمیسیون به این نتیجه رسید که سازمانهای پژوهشی طرفین باید یک برنامهٔ همکاری نزدیک بین خود ترتیب دهند و همچنین به این نتیجه رسید که دو کشور باید به تبادل کارشناس و پژوهشگر بپردازند و استفاده از تسهیلات و تأسیسات آموزشی خود را برای یکدیگر امکانپذیر سازند.

خدمات مهندسی مشاور و پیمانکاری

کمیسیون به این نتیجه رسید که دو کشور باید در طی شش ماه آینده به منظور آشنا کردن خود با برنامه‌های توسعهٔ یکدیگر و شناسایی فرصتهای بالقوه موجود برای ارائهٔ خدمات مهندسی مشاور و پیمانکاری، کارشناسی مبادله نمایند.

کمپانی سرمایه‌گذاری مشترک

کمیسیون تأیید نمود که در مورد تأسیس یک کمپانی سرمایه‌گذرای مشترک بین ایران و برزیل برای سرمایه‌گذاری در دو کشور و کشورهای ثالث باید هرچه زودتر اقدام شود.

کمپانی مشترک توسط سازمان سرمایه‌گذاری و همکاری فنی و اقتصادی ایران و بانک برزیل تأسیس خواهد گردید، ولی در آینده ممکن است به بخشهای خصوصی دو کشور نیز اجازه داده شود در آن سرمایه‌گذاری نمایند و طبعاً در امور مربوطه شرکت یابند.

کمیسیون تأیید نمود که نمایندگان سازمان ایرانی مذکور و بانک برزیل (بانکودوبرازیل) در نیمهٔ دوم سال ۱۹۷۷، به منظور تعیین سرمایه و اساسنامهٔ کمپانی مذکور در تهران گردهمایی خواهند داشت.

کمیسیون یادآور شد که سومین اجلاس آن در طی سال ۱۹۷۸ در تهران برگزار خواهد گردید. در تاریخ ۲۲ ژوئن ۱۹۷۷ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک

میزان اعتبار قانونی دارند تهیه و امضا شد.

رئیس هیئت ایران	رئیس هیئت برزیل
هوشنگ انصاری	ماریو هنریک سیمون‌سن
وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران	وزیر دارایی برزیل

۲. اسامی هیئت نمایندگان ایرانی

ضمیمهٔ ۱

فهرست اسامی اعضای هیئت ایرانی

عالی‌جناب هوشنگ انصاری	وزیر دارایی و امور اقتصاد
عالی‌جناب مهدی سمیعی	رئیس کل بانک توسعه کشاورزی ایران
عالی‌جناب جواد وفا	معاون وزیردارایی و اموراقتصاد درامور بین‌المللی
آقای عبدالحسین مجیدی	مشاور عالی وزیر دارایی و امور اقتصاد
آقای رضا عظیمی	رئیس کل امورصادرات و بازاریابی شرکت ملی نفت ایران
آقای محمدحسین کمالی	رئیس دفتر وزیر دارایی و امور اقتصاد
آقای امان‌الله بردایی	مدیرکل بخش صنعت وزارت صنایع و معادن
آقای خسرو فاضل	مدیرکل بخش تجارت خارجی وزارت بازرگانی
خانم فیروزه بنان	رئیس بخش همکاری‌های اقتصادی وزارت دارایی واموراقتصاد
خانم تابنده حقایق	کارشناس اداری وزارت دارایی و امور اقتصاد
آقای اکبر یزدی	مسئول مطبوعات

۳. اسامی هیئت نمایندگان برزیلی

ضمیمهٔ ۲

فهرست اسامی اعضای هیئت نمایندگی برزیل

عالی جناب ماریو هنریک ـ سیمون سن	وزیر دارایی
آقای کارلوس ـ آلبرتو ـ داآلمیدا ـ نتو	رئیس دفتر وزیر دارایی از وزارت دارایی
آقای آری ـ دوس سانتوس ـ پینتو	هماهنگ کنندهٔ اصلی امور بین‌المللی وزارت دارایی
آقای فرانسیسکو اسوالدو ـ نوس ـ دورنلس	رئیس کمیسیون مطالعات مالیاتی بین‌المللی وزارت دارایی
آقای آلوارو ـ داکوستا ـ فرانکو	رئیس اداره سیاست مالی وزارت امورخارجه
آقای پائولو ـ وی ایرا ـ بلوتی	مدیرکل شرکت ملی نفت برزیل (پتروبراز)* از وزارت معادن و انرژی
آقای هنریک ـ اسوالدو ـ دآندراد	مشاور اقتصادی دبیرخانهٔ برنامه‌ریزی دفتر مقام ریاست جمهوری
آقای برنو ـ وان‌درها	رئیس دفتر وزیر صنعت و بازرگانی از وزارت صنعت و بازرگانی
آقای پدرونیتو ـ رودریگز ـ چاوس	هماهنگ کنندهٔ ادارهٔ برنامه‌ریزی مالی وزارت حمل و نقل
آقای آنتونیو مارتینهو آرانتس لیسیو	قائم‌مقام هماهنگ کنندهٔ ادارهٔ اقتصادی وزارت کشاورزی
آقای خوزه رودولفو هولسه**	مشاور وزارت دارایی
آقای روبرتو سابوئیادوس سانتوس	مشاور وزارت صنعت و بازرگانی

* Petroleo Brasileiro S.A. (Petrobras)

** Jose Rodolfo Hulse

آقای الیمپیو لوپزفریرادآلمیدا	از ادارهٔ ثبت سرمایه‌های خارجی و امور مالی مربوطه بانک مرکزی برزیل
آقای سیلویو- ماسا- دکامپوس	رئیس کل مؤسسهٔ سی.آی.آ وابسته به مرکز بازرگانی برزیل *
آقای رناتو- ماگال هائس- داسیلویرا	از شرکت ملی نفت برزیل (پتروبراز) وابسته به وزارت معادن و انرژی
آقای فلاویو- سیلویرا	از شرکت ملی اینتربراز وابسته به وزارت معاون و انرژی
آقای آئسیو- فلاویو- لموس	دبیر ا جرایی (پروژه) ایران- برزیل بانک برزیل
آقای هلیو سیلواباروس	دبیر اجرایی (پروژه) ایران- برزیل بانک برزیل
آقای رولف بلات	دبیر اجرایی (پروژه) ایران- برزیل بانک برزیل
آقای هلیونیکو لائومارتینس	رئیس بخش صادرات ادارهٔ تجارت خارجی بانک برزیل

* CIA Brasileira De Entrepostos E Comercio (COBEC)

٤. پروتکل محرمانهٔ الحاقی به دومین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی و فنی

محرمانه

الحاقی به پروتکل دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران - برزیل در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی و فنی

در جریان برگزاری دومین اجلاس کمیسیون متشرک ایران - برزیل در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی و فنی که از ۲۰ تا ۲۲ ژوئن ۱۹۷۷ در برازیلیا صورت پذیرفت، عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران و عالی جناب ماریو هنریک سیمون‌سن، وزیر دارایی برزیل، از سوی دولتهای مربوطهٔ خود در موارد زیر به توافق رسیدند.

۱. برزیل موافقت نمود بر اساس برنامهٔ زیر از شرکت ملی نفت ایران نفت خام خریداری کند:

الف) به طور متوسط هشتاد هزار بشکه در روز، از اول ژوئیه تا آخر دسامبر ۱۹۷۷

ب) صد و شصت هزار بشکه در روز، از اول ژانویهٔ ۱۹۷۸ تا آخر دسامبر ۱۹۷۸

پ) دویست هزار بشکه در روز یا بیست و پنج درصد از کل واردات سالیانهٔ نفت خام برزیل (هر کدام از نظر حجم بیشتر باشند) از اول ژانویهٔ ۱۹۷۹ تا سی ژوئن ۱۹۸۲.

۲. قیمتهای نفت خام بر اساس تصمیم گیری‌های اوپک و تأثیرات این تصمیم گیری‌ها روی تعیین قیمت نفت خام ایران، توسط دولت ایران تعیین خواهند گردید.

پرداخت پول خرید نفت بر اساس این موافقتنامه توسط برزیل از شرکت ملی نفت ایران، در تاریخ شروع حمل نفت، از طریق یک ضمانت بانکی که در طی شصت روز پس از شروع حمل هر یک از محموله‌ها اعتبار بانکی خواهد داشت، صورت خواهد گرفت و یا از طریق یک ضمانت بانکی که در طی نود روز پس از تاریخ شروع حمل هر یک از محموله‌ها اعتبار خواهد داشت. مشروط بر آنکه خریدار نفت، بشکه‌ای شش سنت به قیمت خرید نفت بیفزاید.

۳. مقرر شد چهل و پنج درصد نفت خامی که شرکت ملی نفت ایران طبق این موافقتنامه در سال ۱۹۷۷ به برزیل می‌فروشد، نفت خام سبک و پنجاه و پنج درصد آن، نفت خام سنگین باشد و از اول ژانویهٔ ۱۹۷۸ این پورسانتاژ (محاسبه بر اساس درصد) به

پنجاه - پنجاه تغییر یابد.

٤. طرف ایرانی موافقت نمود:

الف) کالاها و خدمات برزیل را بر اساس قیمتها و شرایط و مقتضیات بین‌المللی خریداری نماید، در زمینه‌های مورد علاقهٔ طرفین سرمایه‌گذاری کند و یا در پروژه‌های برزیلی مورد علاقهٔ خود به میزان معادل سی درصد از عایدات حاصله از فروش نفت خام ایران بر اساس این موافقتنامه سرمایه‌گذاری و به این ترتیب در اجرای آنها شرکت نماید.

ب) شرکت کردن کمپانی‌های برزیلی در اجرای پروژه‌های توسعهٔ ایران را بر اساس قوانین و مقررات مربوطهٔ ایران تسهیل نماید.

۵. طرفین موافقت نمودند به منظور هماهنگ کردن عملکرد دو کشور در موارد تعیین شده در این موافقتنامه هر شش ماه یک بار اجلاسهای مشورتی برگزار نمایند.

٦. هر بخش از تعهد مذکور در پاراگراف ٤ بالا که در هر سال معین به هر علتی اجرا نشود، قبل سال پس از آن و از قراری که در اجلاس مشورتی شش ماه یک بار بر طبق پاراگراف تعیین خواهد گردید، به اجرا درمی‌آید.

۷. موافقتنامه‌ای به منظور پرهیز از مالیات‌بندی مضاعف و تشویق و تسهیل سرمایه‌گذاری‌های ایران در برزیل، پس از مشاورات لازم بین مقامات مربوطه دو کشور بین دو دولت به امضا خواهد رسید.

۸. نمایندگان شرکت ملی نفت ایران و شرکت ملی نفت برزیل (پتروبراز) به منظور انعقاد قراردادهای تفصیلی فروش نفت خام ایران بر اساس شرایط بالا، تا پیش از ۳۱ ژوئیهٔ ۱۹۷۷ در تهران گردهمایی خواهند داشت.

۹. در جریان اجرای این موافقتنامه، استفاده از خدمات بانکهای دولتی دو کشور ترجیح خواهد داشت.

۱۰. هرگاه هیچ یک از طرفین تا شش ماه پیش از خاتمهٔ هر دورهٔ پنجسالهٔ این موافقتنامه، آن را کتباً لغو ننمایند، این موافقتنامه خود به خود برای دوره‌های پنجسالهٔ بعدی (هر پنج سال یک بار) تجدید خواهد گردید.

هوشنگ انصاری — ماریو هنریک سیمون‌سن

از سوی دولت پادشاهی ایران — از سوی جمهوری فدرال برزیل

۵. موافقتنامهٔ بازرگانی

موافقتنامهٔ بازرگانی

بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال برزیل

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال برزیل با انگیزهٔ تمایل به توسعه و تحکیم روابط بازرگانی و اقتصادی بین دو کشور بر اساس برابری و منافع متقابل در موارد زیر موافقت نمودند:

مادهٔ یک

مبادلهٔ کالا بین دو کشور بر اساس قوانین، آئین‌نامه‌ها و مقررات عمومی واردات و صادرات جاری در هر کشور صورت خواهد گرفت.

طرفین قرارداد طبق قوانین، آئین‌نامه‌ها و مقررات جاری در هر کشور بازرگانی بین دو کشور را تسهیل نموده و توسعه خواهند داد.

طرفین قرارداد به طور ادواری فهرست کالاهای مورد مبادلهٔ خویش را رد و بدل خواهند نمود.

این فهرستها طبیعتاً به عنوان راهنما بوده و کالاهایی که در این فهرستها ذکر نشده است نیز طبق قوانین، آئین‌نامه‌ها و مقررات واردات و صادرات موجود در دو کشور بین طرفین مبادله خواهد شد.

مادهٔ ۲

از نظر این موافقتنامه کالاهایی که در ایران تولید و ساخته می‌شود و از ایران صادر می‌گردد، کالاهای ایرانی و کالاهایی که در جمهوری فدرال برزیل تولید و ساخته می‌شود و از این کشور صادر می‌گردد کالاهای برزیلی نامیده می‌شوند.

مادهٔ ۳

به منظور تشویق و توسعهٔ بازرگانی بین دو کشور، هر یک از طرفین قرارداد، اجازهٔ تشکیل نمایشگاههای بازرگانی را در کشور خود به طرف دیگر اعطا نموده و طبق قوانین و مقررات جاری کشوری که در آن نمایشگاه تشکیل می‌شود، کلیهٔ تسهیلات لازم را در این مورد فراهم خواهد نمود.

مادهٔ ٤

کلیهٔ پرداختها و هزینه‌های مربوط به ورود و صدور کالا بین دو کشور با ارز قابل تبدیلی که مورد قبول طرفین موافقتنامه باشد انجام خواهد شد.

مادهٔ ٥

هر یک از طرفین قرارداد، امتیاز استفاده از اصل دول کاملة‌الوداد را در تمام زمینه‌های مربوط به واردات و صادرات به طرف دیگر قرارداد اعطا خواهد نمود. مفاد این ماده شامل مزایا، امتیازات و معافیتهایی که هر یک از طرفین قرارداد ممکن است به:

الف) کشورهای همسایه به منظور تسهیل حمل و نقل مرزی

ب) کشورهای هم‌پیمان در اتحادیه‌های گمرکی، منطقهٔ آزاد تجاری و یا حوزهٔ پولی که قبلاً ایجاد گردیده یا احتمالاً ایجاد خواهد شد.

ج) کشورهایی که به پروتکل مربوط به امتیازات بازرگانی مابین کشورهای در حال رشد ملحق شده یا خواهند شد.

اعطا نماید نخواهد بود.

مادهٔ ٦

طرفین قرارداد موافقت می‌نمایند جهت بررسی مسائل ناشی از اجرای این موافقتنامه و نیز یافتن راهها و وسایلی به منظور توسعهٔ بیشتر و تغییر جهت دادن بازرگانی بین دو کشور یک کمیتهٔ بازرگانی ایجاد گردد.

این کمیته در تاریخی که مورد قبول طرفین باشد و بنا به درخواست هر یک از طرفین به طور متناوب در تهران و برازیلیا تشکیل خواهد شد.

مادهٔ ۷

این موافقتنامه ۳۰ روز پس از مبادلهٔ یادداشتهایی مابین طرفین قرارداد مبنی بر تأیید و تصویب آن توسط مقامات صلاحیتدار دو کشور لازم‌الاجرا خواهد بود و به مدت سه سال اعتبار خواهد داشت و پس از آن خود به خود برای دوره‌های متوالی یکساله تمدید می‌گردد، مگر آنکه یکی از طرفین سه ماه قبل از تاریخ انقضای موافقتنامه طی یادداشتی کتباً فسخ یا اصلاح آن را تقاضا نماید.

بتاریخ ۲۲ ژوئن ۱۹۷۷ در برازیلیا در دو نسخه تنظیم گردید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران — از طرف دولت جمهوری فدرال برزیل

IQBAL LIBRARY
UNIVERSITY OF KASHMIR

Acc. No. ________ Call No. ________

1. This book should be returned on or before the last date stamped.
2. Overdue charges will be levied under rules for each day if the book is kept beyond the date stamped above.
3. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced by the borrowers.

Help to keep this book fresh and clean

بلژیک (۲۲)

۱. قرارداد موقت مودت، اقامت، کنسولی، گمرکی و بازرگانی

۱. متن قرارداد

قرارداد موقتی بین دولتین ایران و بلژیک

اعلی‌حضرت همایون شاهنشاه ایران و اعلی‌حضرت پادشاه بلژیک که هر دو صمیمانه مایل هستند در اسرع اوقات ممکنه مذاکراتی را که فعلاً راجع به انعقاد عهدنامهٔ مودت و قرارداد اقامت، قنسولی، گمرکی و تجارتی بین دولتین آنها جریان دارد، به انجام برسانند، تصمیم نمودند که عجالتاً روابط خودشان را بر روی اساس یک قرارداد موقتی استوار نمایند و برای این مقصود اختیارداران خود را تعیین نمودند:

از طرف اعلی‌حضرت همایون شاهنشاه ایران جناب فتح‌الله خان پاک‌روان کفیل وزارت امور خارجه،

از طرف اعلی‌حضرت پادشاه بلژیک جناب مسیو موریس کوولیه وزیرمختار و ایلچی مخصوص در ایران،

مشارالیه‌ها پس از مبادلهٔ اختیارنامه‌های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند، در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند.

مادهٔ اول ــ هیئت نمایندگی سیاسی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر به شرط معاملهٔ متقابله از امتیازات و معافیتهایی که به موجب

حقوق عمومی بین‌المللی مقرر است، بهره‌مند خواهند گردید.

نمایندگان قونسولی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر که موافق ترتیب دارای (اگزکواتر) باشند، می‌توانند در نقاطی که تاکنون مجاز به اقامت بوده‌اند، توقف نمایند.

نمایندگان مزبور از مزایای افتخاری و معافیتهای شخصی قضایی و مالیاتی که به موجب حقوق بین‌المللی مقرر است، به شرط معاملهٔ متقابلهٔ کامله بهره‌مند خواهند گردید.

مادهٔ دوم ــ از تاریخ ۱۰ مه ۱۹۲۸ اتباع ایران در خاک اتحاد بلژیک و لوکزامبورگ و همچنین اتباع بلژیک و لوکزامبورگ در ایران بر طبق قواعد و رسوم حقوق عمومی بین‌المللی و در روی اساس معاملهٔ متقابلهٔ کامله پذیرفته شده و مطابق قواعد و رسوم مزبور با آنها رفتار خواهد شد.

اتباع هر یک از دولتین راجع به شخص و اموال و حقوق و منافع خود از حمایت قوانین و مصادر امور مملکتی به نحو اکمل بهره‌مند گردیده و نسبت به آنها از هر حیث همان رفتاری می‌شود که به طور کلی دربارهٔ اتباع داخله معمول می‌گردد؛ بدون اینکه اتباع مزبور بتوانند معامله‌ای را که فقط مختص اتباع داخله می‌باشند و کلیهٔ اتباع خارجه از آن مستثنی هستند دربارهٔ خود تقاضا نمایند؛ راجع به احوال شخصیه اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر تابع مقررات قوانین دولت متبوعه خود می‌باشند.

راجع به اموال غیرمنقول و حقوق مربوطه به آن موافقت حاصل است و اتباع بلژیک و لوکزامبورگ در خاک ایران فقط مجاز می‌باشند اموال غیرمنقوله‌ای که برای سکونت، تجارت و صنعت آنها لازم باشد، تحصیل یا اشغال و یا تصرف نمایند، اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مخصوصاً از هرگونه الزام شخصی یا بیگاری یا تحمیلات نظامی و همچنین از ادای هر قسم مزایای ملّی و قرضه‌های اجباری و مالیاتهای استثنائی که به واسطهٔ احتیاجات نظامی تحمیل شده باشد، معاف می‌باشند و مصادرات منصفانه جبران خواهد شد.

شرکتهای تجارتی که مرکز آنها در خاک یکی از طرفین متعاهدین بوده و در آنجا بر طبق قوانین جاریهٔ آن مملکت تشکیل شده باشد، هویت و اهلیّت حقوقی آنها در خاک طرف متعاهد دیگر شناخته خواهد شد و می‌تواند در آنجا به شرط موافقت با قوانین محلی

مستقر شده و به هر نوع تجارتی که به موجب این قرارداد به اتباع مملکت متبوعهٔ آن شرکتها اجازه داده شده اشتغال ورزند؛ معهذا به استناد این حق شرکتهای مزبوره اجازهٔ آن تجارتی را ندارند که حق اشتغال اتباع دولت متبوعهٔ آنها به تجارت مزبوره فقط به سبب منافعی است که مشارالیهم با رعایت قوانین محلی در شرکتهای داخلی دارند و همچنین آن شرکتها نمی‌توانند استفاده از حقوقی را که مختص شرکتهای داخلی است و کلیهٔ شرکتهای خارجی از آن مستثنی هستند، دعوی نمایند.

مادهٔ سوم ــ طرفین متعاهدین با استقرار روابط خود بر روی اساس استقلال گمرکی موافقت می‌نمایند که محصولات ارضی یا صنعتی ایران در موقع ورود به خاک اتحاد بلژیک و لوکزامبورگ و محصولات ارضی یا صنعتی خاک اتحاد بلژیک و لوکزامبورگ در موقع ورود به ایران تابع مقررات قانون اساسی گمرکی مملکت ورود باشد.

نظر به اینکه می‌توان امیدوار بود که مدت یک سال برای انعقاد عهدنامهٔ مودت و قرارداد اقامت، قونسولی، تجارت و گمرکی که فعلاً مذاکرات آن جریان دارد، کافی خواهد بود، طرفین متعاهدین موافقت می‌نمایند که متقابلتاً تا دهم مه ۱۹۲۹ به یکدیگر حق استفاده از تعرفهٔ حداقل خود را بدهند و نیز موافقت حاصل است که طرفین متعاهدین در عین اینکه آزادی کامل خود را محفوظ می‌دارند که هر موقعی خواسته باشند تعرفهٔ مستقل خود را تغییر بدهند، موافقت می‌نمایند که چنانچه در حداقل تعرفهٔ گمرکی آنها به هر نحو که باشند تخفیف کلی یا جزئی داده شود هر یک از طرفین متعهد باشند طرف متعاهد دیگر را از تخفیفات مزبوره در ظرف مدت این قرارداد موقتی بهره‌مند سازند.

مادهٔ چهارم ــ این قرارداد موقتی به تصویب خواهد رسید و نسخ مصوبهٔ آن هرچه زودتر در طهران مبادله خواهد شد و تا دهم مه ۱۹۲۹ مجرا خواهد بود؛ بدیهی است که برای ایران نظر به مقررات قانون ۱۳ اردیبهشت ۱۳۰۷ (۳ مه ۱۹۲۸) مادهٔ ۳ راجع به مقررات تعرفهٔ گمرکی محتاج به تقدیم به مجلس شورای ملی برای تصویب نخواهد بود.

بنا به مراتب فوق اختیارداران طرفین این قرارداد را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

طهران ۱۵ مه ۱۹۲۸ اردیبهشت ۱۳۰۷.

پاکروان

کوولیه

۲. نامهٔ سفیر بلژیک به کفیل وزارت امورخارجه ایران

سفارت بلژیک

تهران، ۱۵ مه ۱۹۲۸

عالی جناب

خوشوقتم که به نام دولت متبوع خود به شما اطمینان بدهم که در مدت اعتبار موافقتنامهٔ موقت که امروز به امضا رسید، اتباع و شرکتهای ایرانی به شرط عمل متقابل به موجب مادهٔ ۲ موافقتنامهٔ موقت از لحاظ استقرار در سرزمین اتحادیهٔ بلژیک - لوکزامبورگ مشمول هیچگونه تبعیض در مقایسه با اتباع و شرکتهای کشورهای ثالث که دارای همین شرایط باشند، نخواهند بود. بنابراین با آنها به مانند کشورهای کاملة‌الوداد رفتار خواهد شد.

عالی جناب خواهشمندم احترامات فائقه مرا بپذیرید.

کوولیه

به: جناب میرزا فتح‌الله خان پاکروان

کفیل وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی

تهران

۳. پاسخ کفیل وزارت امور خارجه به سفیر بلژیک در تهران

وزارت امور خارجه

تهران، ۱۵ مه ۱۹۲۸

خوشوقتم که به نام دولت متبوع خود به شما اطمینان بدهم که در مدت اعتبار موافقتنامهٔ موقت که امروز به امضا رسید، اتباع و شرکتهای بلژیک - لوکزامبورگ به شرط عمل متقابل به موجب مادهٔ ۲ موافقتنامهٔ موقت از لحاظ استقرار در سرزمین ایران مشمول هیچ گونه تبعیض در مقایسه با اتباع و شرکتهای کشورهای ثالث که دارای همین شرایط باشند، نخواهند بود. بنابراین با آنها به مانند کشورهای کاملة الوداد رفتار خواهد شد.

آقای وزیر، خواهشمندم احترامات فائقه مرا بپذیرید.

ف. پاکروان

به: جناب آقای کوولیه

وزیر پادشاه مردم بلژیک

تهران

۴. نامهٔ کفیل وزارت امور خارجه به سفیر بلژیک در تهران

تهران، ۱۵ مه ۱۹۲۸

آقای وزیر

پیرو امضای موافقتنامهٔ موقت به تاریخ امروز مفتخرم به اطلاع شما برسانم که دولت شاهنشاهی ایران تا تصویب موافقتنامهٔ مذکور و به خاطر جلب رضایت دولت اعلی‌حضرت پادشاه مردم بلژیک، حاضر است به شرط عمل متقابل مفاد موافقتنامهٔ مذکور را بلافاصله به مورد اجرا گذارد.

دولت شاهنشاهی ایران امیدوار است که دولت اعلی‌حضرت پادشاه مردم بلژیک به همین نحو رفتار نماید.

آقای وزیر، خواهشمندم احترامات فائقهٔ مرا بپذیرید.

پاکروان

به: جناب آقای موریس کوولیه
وزیر اعلی‌حضرت پادشاه مردم بلژیک
تهران

۵. پاسخ سفیر بلژیک به کفیل وزارت امور خارجه

تهران، ۱۵ مه ۱۹۲۸

آقای کفیل

پیرو امضای موافقتنامهٔ موقت به تاریخ امروز مفتخرم به اطلاع شما برسانم که دولت اعلی حضرت پادشاه مردم بلژیک تا تصویب موافقتنامهٔ مذکور و به خاطر جلب رضایت دولت اعلی حضرت همایونی شاه ایران، حاضر است به شرط عمل متقابل مفاد موافقتنامهٔ مذکور را بلافاصله به مورد اجرا گذارد. دولت اعلی حضرت پادشاه مردم بلژیک امیدوار است که دولت شاهنشاهی ایران با او به همین نحو عمل نماید.

آقای کفیل خواهشمندم احترامات فائقه مرا بپذیرید.

کوولیه

به: جناب آقای فتح‌الله پاکروان
کفیل وزارت امور خارجه
تهران

۶. نامهٔ سفیر بلژیک به وزارت امور خارجه ایران

شماره ۱۲۷/۲٤۳۰

ترجمهٔ مراسلهٔ سفارت بلژیک مورخهٔ ۷ مارس

با مراجعه به مذاکراتی که با جناب‌عالی داشتم اینک می‌توانم تصویب قرارداد موقتی ایران و بلژیک را که در ۱۵ مه ۱۹۲۸ منعقد شده تسلیم جناب‌عالی نمایم.

خیلی خوشوقت می‌شوم که به این‌جانب اطلاع دهید که چه وقت مبادله ممکن است صورت گیرد.

مراتب ...

کوولیه

۲. قرارداد اقامت

قرارداد اقامت بین دولتین ایران و بلژیک

اعلی حضرت شاهنشاه ایران از یک طرف و اعلی حضرت پادشاه بلژیک از طرف دیگر،

نظر به اینکه مایل اند شرایط اقامت اتباع ایران را در بلژیک و اتباع بلژیک را در ایران معین نمایند، تصمیم به انعقاد قرارداد اقامت نموده و نمایندگان خود را تعیین نمودند.

اعلی حضرت شاهنشاه ایران: جناب مستطاب اجل میرزا محمدعلی خان فرزین کفیل وزارت امور خارجه.

اعلی حضرت پادشاه بلژیک: جناب مسیو موریس کوولیه وزیرمختار و ایلچی مخصوص دولت بلژیک در ایران.

مشارالیه ها پس از مبادلهٔ اختیارنامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بوده در موارد ذیل موافقت حاصل نمودند:

مادهٔ اول ــ اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر راجع به شخص و اموالشان بر طبق حقوق عمومی بین المللی پذیرفته شده و مطابق همان ترتیب با آنها رفتار خواهد شد.

اتباع مزبوره از حمایت قوانین و مصادر امور مملکتی نسبت به خود و اموال و حقوق و منافعشان دائماً بهره‌مند بوده و می توانند در خاک طرف متعاهد دیگر داخل شده و از آن خارج و در آن مسافرت و توقف و اقامت نمایند به شرط آنکه از قوانین و نظامات جاریه در آن مملکت متابعت نمایند.

معهذا مقررات مذکورهٔ فوق به نظاماتی که راجع به تذکره مجری است و یا در آتیه مجری خواهد شد و همچنین به حق هیچ یک از طرفین متعاهدین لطمه وارد نمی سازد که در هر موقع تصمیماتی برای تنظیم یا منع مهاجرت در خاک خود با تعیین شرایطی که به موجب آن کارگران خارجی به طور عموم حالا یا در آتیه بتوانند به حرفه هایی اشتغال ورزند اتخاذ نمایند مشروط بر اینکه تصمیمات مزبوره در حکم تبعیضی نباشد که مخصوصاً متوجه اتباع طرف متعاهد دیگر باشد.

مادهٔ دوم ــ هر یک از طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ می دارد که اتباع طرف متعاهد دیگر را انفراداً خواه در اثر تصمیم قانونی خواه به موجب قوانین و نظامات مربوطه به نظمیه، خواه به جهات امنیت داخلی و یا خارجی مملکت که خود یگانه مشخصهٔ آن است، اخراج نماید.

اخراج به ترتیباتی که مطابق حفظ الصحه و نوع پرستی باشد، صورت خواهد گرفت.

مادهٔ سوم ــ اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر با متابعت از قوانین و نظامات مملکت متوقف فیها حق دارند به هر تجارت و صنعت و حرفه و یا شغلی اشتغال ورزند به استثنای آنچه به موجب قوانین و نظامات فقط به اتباع داخله منحصر و یا در آتیه انحصار خواهد یافت و به استثنای آنچه مشمول انحصار دولتی و یا امتیاز اعطایی از طرف دولت بوده و یا خواهدبود. و به استثنای طوافی و هر قسم تجارت دوره گردی. اتباع مزبوره در خاک طرف متعاهد دیگر مشمول عوارض حقوقی یا مالیات به هر عنوانی که باشد زیادتر یا غیر از آنچه از اتباع داخله در موارد متشابه مطالبه می شود نخواهند بود بدون اینکه از این حیث خللی به مقررات مادهٔ ۸ این قرارداد وارد آید.

معهذا مراتب فوق در موارد لازمه مانع از وصول عوارض «توقف» و عوارض راجعه به اجرای مراسم مربوطه به نظمیه نخواهد بود بدیهی است از این حیث اتباع هر یک از طرفین در خاک طرف متعاهد دیگر از رفتار اتباع دولت کاملة الوداد استفاده خواهند کرد.

مادهٔ چهارم ــ مساکن و کلیهٔ اموال غیرمنقول که اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر کسب نموده یا تصرف و یا اجاره نموده باشند مورد رسیدگی و تفتیش واقع نخواهد شد، مگر به همان شرایط و همان مراسمی که به موجب قوانین و احکام و نظامات برای اتباع داخله مقرر است.

مادهٔ پنجم ــ اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر در امور مربوطه به حمایت قانونی و قضایی خود و اموالشان از همان رفتاری که نسبت به اتباع داخله مبذول می‌گردد، بهره‌مند خواهند شد.

علیهذا آزادانه و بسهولت به محاکم دسترسی داشته و می توانند مانند اتباع داخله در عدلیه ترافع نمایند به شرط مراعات مقررات مربوطه به وجه الضمانهٔ مخصوص خارجی ها و ارفاق قضایی مجانی که تابع مقررات محلی خواهد بود، تا وقتی که تکلیف تسویهٔ این

دو موضوع در قرارداد مخصوصی بین طرفین متعاهدین معلوم شود.

مادهٔ ششم ــ در امور مربوطه به احوال شخصیه محاکم هر یک از طرفین متعاهدین نسبت به اتباع طرف متعاهد دیگر، قانون مملکت متبوعهٔ آنها را اعمال خواهند نمود.

مادهٔ هفتم ــ اتباع هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت با متابعت از قوانین و نظامات جاریه در خاک متعاهد دیگر، هر قسم حقوق و اموال منقول و یا غیرمنقول که تحصیل و فروش و انتقال و یا تصرف آن برای اتباع مملکت ثالثی به موجب قوانین و نظامات مملکت متوقف‌فیها مجاز و یا در آتیه مجاز خواهد بود، تحصیل و تصرف نموده و یا به معرض فروش و انتقال درآورند.

مالکیت اتباع مزبوره را نسبت به اموالشان نمی‌توان سلب نمود و یا آنها را ولو موقتاً هم باشد از استفاده از اموالشان بازداشت، مگر به همان شرایط و در مقابل ادای غراماتی که در قوانین محلی برای اتباع داخله مقرر است.

مادهٔ هشتم ــ اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از هر خدمت نظامی و هر خدمت اجباری معاف می‌باشند جز خدمتی که برای دفاع از بلیّات طبیعی مقرر شود.

اتباع مزبوره در خاک طرف متعاهد دیگر از هر قرضهٔ اجباری و هر مالیاتی که برای حوایج جنگ برقرار شود، معاف می‌باشند و نمی‌توان آنها را در موقع صلح و جنگ جز به مصادرات نظامی که قانوناً به اتباع داخله تحمیل می‌شود ملزم نمود، آن هم به همان اندازه و شرایطی که نسبت به اتباع داخله معمول می‌گردد.

مادهٔ نهم ــ شرکتهای صنعتی و یا تجارتی که بر طبق قوانین یکی از طرفین متعاهدین تأسیس و مقر شرکتی آنها در خاک مملکت مشارالیه‌ها بوده و در آنجا قانوناً به تابعیت آن مملکت شناخته شده باشند، هویّت حقوقی و اهلیّت آنها در خاک طرف متعاهد دیگر شناخته خواهد شد.

شرکتهای مزبور می‌توانند در خاک طرف متعاهد دیگر به شرط متابعت از قوانین و مقررات جاریهٔ آن مستقر شده و به هر تجارت یا صنعتی که برای اتباع مملکت متبوعه آنها مجاز است و برای همان قسم شرکتهای دولت کاملة‌الوداد نیز ممنوع نیست، اشتغال ورزند.

در امر اموال منقوله و غیرمنقوله در خاک طرف متعاهد دیگر همان حقوقی را دارا خواهد بود که به موجب مادهٔ هفتم به اتباع دولت متبوعهٔ آنها داده شده است.

در امر مالیات از همان ترتیبی که همان قسم شرکتهای دولت کاملة‌الوداد دارند، استفاده خواهند نمود.

ولی معهذا مسلم است مقررات این قرارداد، به شرکتهای مزبور حق نمی‌دهد مزایای مخصوصی را در حق خود دعوی نمایند که در ایران به شرکتهایی که ترتیب عملیاتشان به موجب امتیازنامه‌های مخصوص معین شده، اعطا گردیده است.

از طرف دیگر شرکتهای هر یک از طرفین متعاهدین که شرایط عملیاتشان در خاک طرف متعاهد دیگر، به موجب امتیازنامه‌های مخصوص تعیین شده، حق نخواهند داشت راجع به مواردی که در امتیازنامه‌های آنها پیش‌بینی شده، مزایایی که به موجب عهود و قراردادهای جاریه یا ناشیه از ترتیب معاملهٔ دولت کاملة‌الوداد اعطا می‌شود، دعوی نمایند.

مادهٔ دهم ــ به استناد قرارداد، هیچ یک از طرفین نمی‌توانند استفاده از مزایایی را که طرف متعاهد دیگر به مملکت ثالثی به موجب اتحاد اقتصادی داده و یا خواهد داد، دعوی نمایند.

مادهٔ یازدهم ــ این قرارداد شامل مستملکات یا ممالک تحت قیمومیت طرفین متعاهدین نیست.

ماده دوازدهم ــ این قرارداد برای تصویب به مجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد و مبادلهٔ نسخ مصوبه هرچه زودتر در تهران به عمل خواهد آمد و پانزده روز بعد از این مبادله به موقع اجرا گذاشته می‌شود و تا مدت پنج سال مجرا خواهد بود و در صورتی که شش ماه قبل از انقضای مدت پنج سال مزبور فسخ نشود به طور ضمنی ادامه یافته و اعتبار آن شش ماه بعد از آنکه یکی از طرفین متعاهدین فسخ قرارداد را به طرف متعاهد دیگر اعلام نمود، زایل می‌شود.

مادهٔ سیزدهم ــ این قرارداد به دو نسخه نوشته شده است.

بنا به مراتب فوق اختیارداران طرفین متعاهدین این قرارداد را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

تهران به تاریخ ۹ مه ۱۹۲۹ ــ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۸

محمدعلی فرزین

موریس کوولیه

۳. موافقتنامهٔ بازرگانی و بحر پیمایی

۱. متن موافقتنامه

قرارداد تجارت و بحر پیمایی بین دولتین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ

اعلی حضرت شاهنشاه ایران از یک طرف، اعلی حضرت پادشاه بلژیک به نام خود و به نام گرانددوشس لوکزامبورگ از طرف دیگر، نظر به اینکه مایل اند مبادلات تجارتی را تشویق و روابط اقتصادی بین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ را توسعه بدهند، تصمیم به انعقاد قرارداد تجاری و بحر پیمایی نموده و نمایندگان مختار خود را معین نمودند.

اعلی حضرت شاهنشاه ایران: جناب مستطاب اجل میرزا محمدخان فرزین، کفیل وزارت امور خارجه.

اعلی حضرت پادشاه بلژیک: جناب مسیو موریس کوولیه، وزیرمختار و ایلچی مخصوص دولت بلژیک در ایران.

مشارالیه ها پس از مبادلهٔ اختیارنامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بود، در موارد ذیل موافقت حاصل نمودند.

مادهٔ اول ــ طرفین متعاهدین با استقرار روابط خود بر روی اصل استقلال گمرکی موافقت می نمایند که به محصولات ارضی و صنعتی مملکت ایران در ورود به خاک اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ و بالعکس به محصولات ارضی و صنعتی اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ در ورود به ایران هیچ گونه حقوق و کوئفیسیان* و عوارضی زیادتر یا غیر از آنچه از محصولات متشابه مملکت ثالثی اخذ می شود و یا خواهد شد، تعلق نخواهد گرفت.

بدیهی است که چنانچه در موقعی یکی از طرفین متعاهدین یک یا چند فقره از حداقل حقوق تعرفهٔ گمرکی خود را تخفیف بدهد، استفاده از این تخفیف به خودی خود شامل امتعهٔ محصوله و یا ممنوعه در خاک طرف متعاهد دیگر نیز خواهد شد.

مادهٔ دوم ــ به محصولاتی که از خاک یکی از طرفین متعاهدین به خاک طرف

* شاید به معنی ضریب مالیاتی مشترک

متعاهد دیگر صادر می شود، حقوق یا عوارضی زیادتر یا غیر از آنچه از محصولات متشابه صادره به خاک دولت کاملة الوداد اخذ می شود یا خواهد شد، تعلق نخواهد گرفت.

مادهٔ سوم ــ معاملهٔ کاملة الوداد شامل طریقهٔ وصول حقوق از واردات و صادرات و ترتیب انبارداری و عوارض و مراسم گمرکی و عملیاتی که نسبت به امتعه و ارسال آنها در گمرک می شود اعم از اینکه امتعه مزبور وارد یا صادر یا به طور ترانزیت حمل شود، خواهد بود.

مادهٔ چهارم ــ محصولات ارضی و صنعتی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر در قسمت مالیاتهای داخلی از هر قبیل که باشد از رفتاری که نسبت به محصولات متشابه مملکتی یا محصولات متشابه دولت کاملة الوداد می شود و یا ممکن است در آتیه بشود، بهره‌مند خواهند بود.

مادهٔ پنجم ــ طرفین متعاهدین موافقت دارند، اصولاً جنبهٔ الزامی برای تصدیقنامهٔ مبدأ قائل نشوند؛ معهذا در صورتی که بعضی از امتعه در موقع ورود به خاک یکی از طرفین متعاهدین مشمول حقوق گمرکی مختلفی برحسب تفاوت مبدأ باشند ممکن است به طور استثنا تصدیقنامهٔ مبدأ مطالبه شود تا امتعهٔ وارده از خاک طرف متعاهد دیگر از خفیف‌ترین حقوق گمرکی بهره‌مند شود.

در موقعی که تصدیقنامهٔ مبدأ مطالبه شود، طرفین متعاهدین موافقت دارند، مقررات قرارداد بین المللی تسهیل مراسم گمرکی منعقده در ژنو مورخهٔ ۳۰ نوامبر ۱۹۲۳ را اعمال نمایند.

ماده پنجم (نمرهٔ ۲) ــ طرفین متعاهدین تعهد می نمایند در روابط فیمابین مقررات ذیل را ترتیب اثر دهند.

۱. به قرارداد منعقده در ژنو مورخهٔ ۱۹۲۳ مربوط به تسهیل مراسم گمرکی.

۲. قرارداد و اساسنامهٔ ترتیب بین المللی بنادر بحری که در ژنو در ۱۹۲۳ امضا شده.

۳. پروتکل مواد حکمیت منعقده در ژنو مورخهٔ ۱۹۲۳ راجع به قراردادهایی که در حقوق بین المللی به رسم قراردادهای تجارتی شناخته می شود.

اعم از اینکه طرفین متعاهدین فقرات مذکوره در این ماده را تصویب نموده باشند یا خیر.

مادهٔ ششم ــ بین مملکتین متعاهدین متقبله آزادی تجارت و بحر پیمایی برقرار خواهد بود و بدین طریق طرفین متعاهدین تعهد می نمایند در راه روابط تجاری متقابلهٔ خود به وسیلهٔ هیچ گونه ممنوعیت یا تحدیدی در واردات یا صادرات مشکلی ایجاد ننمایند.

معهذا طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ می دارند که ممنوعیتها و تحدیدات ذیل را به شرط آنکه نسبت به تمام ممالک یا ممالکی که در وضعیت متشابهی هستند اعمال شود، برقرار نمایند.

۱. ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه به امنیت عمومی.

۲. ممنوعیتها یا تحدیداتی که به جهات اخلاقی یا نوع پروری ایجاب می شود.

۳. ممنوعیتها و تحدیداتی که مربوط به تجارت اسلحه ومهمات و ذخایر جنگی در مواقع استثنایی آنچه که به کار جنگ بخورد.

٤. ممنوعیتها یا تحدیداتی که برای حفظ الصحهٔ عمومی یا حفظ حیوانات یا نباتات در مقابل امراض و هوام و حشرات طفیلی موذیه برقرار شود.

۵. ممنوعیتها یا تحدیداتی که صادرات که منظور از آن حفظ ذخایر عتیقه و مستظرفه و تاریخی ملی باشد.

٦. ممنوعیتها یا تحدیدات شامل طلا و نقره و مسکوکات و اسکناس و اوراق بهادار.

۷. ممنوعیتها یا تحدیداتی که به موجب آن محصولات خارجی نیز مشمول رژیمی باشد که در داخلهٔ مملکت راجع به تولید و تجارت و حمل و نقل و مصرف محصولات متشابه مملکتی برقرار است.

۸. ممنوعیتها یا تحدیدات معموله نسبت به محصولاتی که تولید یا تجارت آنها در داخلهٔ مملکت موضوع انحصار دولتی یا انحصار واقعه در تحت نظارت دولت بوده و یا خواهد بود.

از طرف دیگر هیچ یک از مواد این قرارداد به حق هیچ یک از طرفین متعاهدین خللی وارد نمی سازد که اقداماتی راجع به ممنوعین یا تحدید واردات و یا صادرات برای حفظ منافع حیاتی مملکت در مواقع فوق العاده و غیرطبیعی بنمایند؛ چنانچه این قبیل اقدامات به عمل آید، طوری اجرا خواهد شد که موجب تبعیض بلامجوز به ضرر طرف متعاهد دیگر نباشد، دوام اقدامات مزبور تا وقتی است که علل یا کیفیاتی که مسبب آنها

بوده است باقی باشد.

از طرف دیگر، در صورتی که طرفین متعاهدین قرارداد بین‌المللی رفع ممنوعیتها و تحدیدات صادرات و واردات ملحق شوند، تعهد عدم ایجاد ممنوعیتها و تحدیدات صادرات و واردات مذکوره در این ماده شامل مواردی نخواهد شد که به موجب قرارداد بین‌المللی مزبور مجاز است.

مادهٔ هفتم ـ طرفین متعاهدین تعهد می‌نمایند متقابلاً در خاک خود به شرط انجام مراسم قانونی حق انبار و آزادی ترانزیت اسباب و مال‌التجاره و هر قسم کشتی و وسایط نقلیه و واگون راه‌آهن و سایر وسایل نقلیه را به یکدیگر بدهند و از این حیث معامله را که نسبت به دولت ثالثی می‌نماید در حق یکدیگر تضمین کنند.

هر قبیل امتعه که از خاک گمرکی یکی از طرفین متعاهدین عبور نماید، از بابت انبار و ترانزیت فقط حقوق و عوارضی را که برای تکافوی مخارج اداری و نظارت لازم است، خواهند پرداخت بدون اینکه از این حیث به عوارض مالیاتی مربوطه به معاملاتی که در مدت ترانزیت و یا انبارداری نسبت به محصولات مزبوره می‌شود، خللی وارد سازد.

ترانزیت امتعه ممکن است ممنوع شود.

۱. در موقع جنگ و در هر موقع دیگر بنا به ملاحظهٔ حفظ امنیت.

۲. به جهات صحی یا برای جلوگیری از امراض حیوانی و نباتی.

مادهٔ هشتم ـ عمال سیاری که از طرف دارالصنایع یا دارالتجاره‌های واقعه در خاک یکی از طرفین متعاهدین نمایندگی دارند در خاک طرف متعاهد دیگر راجع به عملیات و مخصوصاً راجع به تسهیلاتی گمرکی که نسبت به مسطورجات می‌شود، از همان رفتاری که در مورد عمال سیار دولت کاملة‌الوداد مبذول می‌گردد، بهره‌مند خواهند شد.

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین که به بازارهای دیگری که برای تجارت می‌روند در خاک طرف متعاهد دیگر مشمول رفتاری مادون اتباع کاملة‌الوداد خواهند شد.

مقررات فوق نظر به اینکه شامل طوافی و تجارت دوره گردی نیست هر یک از طرفین در این قسمت آزادی خود را محفوظ می‌دارد.

مادهٔ نهم ـ هر یک از طرفین متعاهدین حق معاملهٔ کاملة‌الوداد را در امر کشتی های تجارتی و محمولات آنها اعم از مالیات یا تسهیلات و یا هر چیز دیگری به

طرف متعاهد دیگر می دهد.

مادهٔ دهم ــ معاملهٔ متساوی با مملکت ثالث شامل موارد ذیل نیست:

۱. مزایایی که یکی از طرفین متعاهدین در قسمت تجارت سرحدی به ممالک مجاور خود در منطقه که از طرفین سرحد از پانزده کیلومتر نوعاً تجاوز ننماید داده و یا خواهد داد.

۲. مزایای خصوصی که در مورد اتحاد گمرکی داده می شود.

مادهٔ یازدهم ــ این قرارداد هرچه زودتر برای تصویب به مجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد و مبادلهٔ نسخ مصوبه در تهران به عمل خواهد آمد و پانزده روز بعد از مبادلهٔ اسناد تصویب به موقع اجرا گذاشته می شود و مدت آن پنج سال خواهد بود. چنانچه شش ماه قبل ازانقضای این پنج سال فسخ نشود به طور ضمنی ادامه یافته و تا شش ماه بعد از تاریخی که یکی از طرفین فسخ آن را به طرف متعاهد دیگر اعلام نماید، دارای اعتبار خواهد بود.

مادهٔ دوازدهم ــ این قرارداد به دو نسخه نوشته شده است.

بنا به مراتب فوق اختیارداران طرفین این قرارداد را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

تهران، به تاریخ ۹ مه ۱۹۲۹ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۸)

۲. پروتکل اختتامیه

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای قرارداد تجارت و بحر پیمایی بین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ اختیارداران امضاکنندهٔ ذیل این اظهار را که جزء لایتجزای قرارداد می باشد، منعقد نمودند.

طرفین متعاهدین موافقت دارند، معاملهٔ دولت کاملة الوداد مذکور در مادهٔ نهم شامل تسهیلاتی که از قراردادهای خصوصی که هر یک از طرفین با دولت دیگری راجع به نظارت و تعیین حجم سفاین منعقد داشته نخواهد شد، شناسایی متقابل تصدیقنامه های قابلیت سیر سفاین هرچه زودتر موضوع مقاوله‌نامهٔ خصوصی بین طرفین متعاهدین واقع خواهد شد.

طهران به تاریخ ۹ مه ۱۹۲۹ — ۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۸

موریس کوولیه　　　　　　　　محمدعلی فرزین

۳. دو فقره نامه از سفیر بلژیک به کفیل وزارت امور خارجه

طهران به تاریخ ۹ مه ۱۹۲۹

مراسلهٔ کفیل وزارت امور خارجه به وزیرمختار بلژیک در تهران

آقای وزیرمختار در موقع امضای قرارداد تجارت و بحرپیمایی بین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ مورخهٔ ۹ مه ۱۹۲۹ با نهایت احترام به استحضار خاطر محترم می رسانم که امتعهٔ کنگوی بلژیک و قطعات رواندا ـ اوروندی که تحت قیمومیت بلژیک است، به شرط معاملهٔ محصولات اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ است کمافی السابق بهره‌مند خواهند بود و این ترتیب خاتمه نخواهد یافت، مگر اینکه شش ماه قبل از وقت این مسئله اخطار و یا اینکه این قرارداد فسخ شود. مراتب احترامات فائقه را تجدید می نماید.

کوولیه

به: محمدعلی فرزین

کفیل وزارت امور خارجه

تهران ۹ مه ۱۹۲۹ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۸)

جناب مستطاب اجل آقای فرزین کفیل وزارت امور خارجه

در مراسلهٔ مورخهٔ ۹ مه جناب مستطاب اجل لطف فرموده تصمیم دولت ایران را در باب اینکه محصولات کنگوی بلژیک و قطعات رواندا ـ اوروندی که تحت قیمومیت بلژیک می باشد از حداقل تعرفهٔ گمرکی که دربارهٔ کالاهای اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ مجری می‌گردد بهره‌مند خواهند بود، اطلاع داده بودند.

با کمال افتخار، خاطر جناب مستطاب عالی را مستحضر می دارم که به عنوان معاملهٔ متقابلهٔ دولت پادشاهی بلژیک در موارد گمرکی راجع به محصولات ایران صادره به مستملکات بلژیک ترتیبی را که دربارهٔ دولت کاملة الوداد مجری می دارد، مجری خواهد داشت و به این ترتیب خاتمه داده نخواهد شد، مگر اینکه شش ماه قبل از وقت اعلام فسخ آن بشود و یا قرارداد تجارتی و بحرپیمایی بین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ مورخهٔ ۹ مه ۱۹۲۹ فسخ شود.

مراتب احترامات فائقه را تجدید می نماید.

کوولیه

به: محمدعلی فرزین
کفیل وزارت امور خارجه

۴. عهدنامهٔ مودت

۱. متن عهدنامه

عهدنامهٔ مودت بین دولتین ایران و بلژیک

اعلی حضرت شاهنشاه ایران و اعلی حضرت پادشاه بلژیک نظر به اینکه مایل هستند روابط مودت دیرینه را که خوشبختانه بین دولتین ایران و بلژیک موجود است تشید نمایند، تصمیم به انعقاد عهدنامهٔ مودت نموده و برای این مقصود اختیارداران خود را تعیین نمودند.

اعلی حضرت شاهنشاه ایران: جناب مستطاب اجل آقای میرزامحمد علی خان فرزین، کفیل وزارت امور خارجه.

اعلی حضرت پادشاه بلژیک: جناب مسیو کوولیه، وزیرمختار بلژیک در ایران.

مشارالیه‌ها پس از مبادله اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود، در مواد ذیل موافقت نمودند.

مادهٔ ۱ ــ بین دولتین متعاهدتین و اتباع مملکتین صلح دائم و دوستی ثابت برقرار خواهد بود.

مادهٔ ۲ ــ دولتین متعاهدتین موافقت دارند که روابط سیاسی و قنسولی خود را بر طبق اصول عمومی و معمول حقوق بین‌المللی تنظیم نمایند و نیز موافقت دارند که نمایندگان سیاسی و قنسولی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر به شرط معاملهٔ متقابله از معامله‌ای که به موجب حقوق عمومی بین‌المللی مقرر و به هیچ وجه مادون رفتار معموله نسبت به نمایندگان سیاسی و قنسولی دولت کاملة الوداد نخواهد بود، بهره‌مند شوند.

مادهٔ ۳ ــ هر یک از طرفین متعاهدین حق دارند که نمایندگان قنسولی خود را در خاک طرف دیگر منصوب نمایند و محل توقف مأمورین مزبور در پایتخت و یا در شهرهای عمده خواهد بود که معمولاً این قبیل مأمورین خارجه پذیرفته می‌شوند و آنها نمی‌توانند قبل از اینکه موافق ترتیب و قواعد معمولهٔ حقوق عمومی بین‌المللی اگزگواتور* تحصیل

* اجازه‌نامهٔ قنسولی

کرده باشند، اشتغال به مأموریت خود ورزند.

مادهٔ ٤ ــ هر یک از دولتین متعاهدتین موافقت می‌نمایند که روابط تجارتی، قنسولی، گمرکی، بحرپیمایی و پذیرفتن قنسولهای دولت متعاهد دیگر و همچنین شرایط پذیرفتن و توقف اتباع دولت مشارالیه‌ها را در خاک خود به وسیلهٔ قراردادهایی که مطابق اصول و معمول حقوق عمومی بین‌المللی و بر روی اصل مساوات و معاملهٔ متقابله کامل منعقد خواهند نمود، ترتیب بدهند.

مادهٔ ٥ ــ دولتین متعاهدتین موافقت دارند کلیهٔ اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجرا یا تفسیر مقررات کلیهٔ عهود و قراردادهایی که منعقد شده یا در آتیه منعقد گردد و منجمله راجع به همین عهدنامه به ظهور برسد، و به طریق دوستانه از مجرای عادی سیاسی در مدت متناسبی تسویه نشود به حکمیت رجوع نمایند ــ این ترتیب در صورت لزوم اساساً برای تشخیص این مسئله که آیا اختلاف مربوط به تفسیر یا راجع به اجرای عهود و قراردادهای مذکوره می‌باشد نیز اعمال خواهد گردید ــ حکم محکمه حکمیت برای طرفین الزام‌آور است.

برای هر قضیه متنازع‌فیها محکمه حکمیت بنا به تقاضای یکی از دولتین متعاهدتین و به ترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت.

هر یک از دولتین متعاهدتین در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضانامه حکم خود را که ممکن است از اتباع مملکت ثالثی هم انتخاب گردد خواهند نمود. چنانچه در انقضای مدت سه ماه مزبور دولت مدعی علیها تعیین حکم ننماید، رئیس دیوان داوری بین‌المللی بنا به تقاضای دولت مدعی از بین اتباع دولت مدعی علیها یا اتباع دولت ثالثی انتخاب حکم خواهد نمود و در ظرف مدت دو ماه بعد از آن دولتین در باب شرایط قرارنامهٔ حکمیت که عبارت از ارجاع اختلاف به محکمهٔ حکمیت و تعیین صلاحیت آن و اقامهٔ مسائل مختلف‌فیها و تعیین طرز عمل محکمه برای نیل به حل اختلاف باشد، توافق نظر حاصل خواهند نمود و چنانچه مدت دو ماه مذکور منقضی و دولتین در باب قرارنامهٔ حکمیت موافقت حاصل نکردند، تهیه و اتمام آن به تقاضای دولت مدعی به خود محکمه رجوع خواهد گردید.

و چنانچه حکمین در ظرف مدت دو ماه از تاریخی که این کار به عهدهٔ محکمهٔ حکمیت رجوع شده، موفق به اتمام قرارنامهٔ حکمیت نشوند و یا حکمین در مدت متناسبی

که باید در نظامنامه طرز عمل حکمین معین شده باشد به تسویهٔ اختلاف نایل نشوند، دولتین یک نفر از اتباع دولت ثالثی را به عنوان حکم ثالث انتخاب خواهند نمود.

چنانچه دولتین در ظرف مدت دو ماه از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع به انتخاب او موافقت حاصل ننمابند، دولتین مذکورتین مشترکاً یا در صورتی که در ظرف مدت دو ماه بعد از آن هم تقاضای مشترکی از طرف آنها به عمل نیاید، هر یک از آنها که زودتر اقدام کند از رئیس دیوان داوری بین المللی تقاضا خواهد نمود، حکم ثالث را از اتباع دول ثالثی انتخاب نمایند. با موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثی که رئیس دیوان داوری بین‌المللی باید حکم ثالث را منحصراً از آنها انتخاب نماید به مشارالیه تسلیم گردد.

طرفین می‌توانند، راجع به شخص حکم ثالث، قبلاً برای مدت معینی قراری بین خود بدهد.

هرگاه تعیین یک نفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدتین راجع به رویه‌ای که باید بعد از تعیین حکم مزبور تعقیب شود قراری داده نشده باشد، حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمهٔ حکمیت داده و طرز عمل خودشان را معلوم نموده، اختلافات را تسویه خواهند نمود.

کلیهٔ تصمیمات محکمه حکمیت به اکثریت آرا اتخاذ می شود.

راجع به اختلافات دیگر غیر از آنچه مربوط به اجرا یا تفسیر عهود و یا قراردادها بود و به طور رضایت‌بخشی از طریق عادی سیاسی تسویه نشود، طرفین متعاهدین موافقت دارند که جز به وسایل مسالمت‌آمیز توسل ننمایند، و در هر مورد بخصوص در ضمن رعایت تعهداتی که از عضویت خود در جامعهٔ ملل دارند به وسیلهٔ قرارنامه مخصوص طریقی را که مناسب می دانند، اتخاذ خواهند نمود؛ بعلاوه طرفین متعاهدین موافقت دارند که چنانچه هر دو به قرارداد عمومی حکمیت مورخهٔ ۲۶ سپتامبر ۱۹۲۸ یا پروتکل مربوطه به صلاحیت اجباری دیوان داوری بین‌المللی مورخهٔ ۱۶ دسامبر ۱۹۲۰ ملحق شوند، مقررات قراردادهای مزبوره را می توانند با وجود مقررات این ماده به موقع اجرا بگذارند.

مادهٔ ۶ ــ پس از تصویب این عهدنامه مبادلهٔ نسخ مصوبهٔ آن در اسرع اوقات در طهران به عمل خواهد آمد، و ۱۵ روز بعد از مبادلهٔ نسخ مصوبه به موقع اجرا گذاشته می شود.

بنا به مراتب مذکورهٔ فوق اختیارداران طرفین این عهدنامه را امضا و به مهر خود ممهور نمودند. طهران، ۲ خرداد ۱۳۰۸ ــ ۲۳ مه ۱۹۲۹

محمدعلی فرزین　　　　　　　　　　　موریس کوولیه

۲. پروتکل اختتامیه

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای عهدنامهٔ مودت منعقدهٔ امروز بین دولتین ایران و بلژیک اختیارداران طرفین اظهار ذیل را که جزء لایتجزای این عهدنامه می‌باشد نمودند:

دولتین ایران و بلژیک این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که مقررات مادهٔ پنج عهدنامهٔ مودت را بعد از انقضای مدت ده سال از تاریخ مبادلهٔ نسخ مصوبهٔ این عهدنامه مجدداً تحت رسیدگی درآورند. طهران، ۲ خرداد ۱۳۰۸ ــ ۲۳ مه ۱۹۲۹.

محمدعلی فرزین　　　　موریس کوولیه

۵. موافقتنامهٔ حمل و نقل هوایی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک

راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها

نظر به اینکه اعلی حضرت همایون شاهنشاه ایران

و

اعلی حضرت پادشاه بلژیک

مایل هستند به منظور برقراری و به کارانداختن سرویسهای حمل و نقل هوایی مابین کشورهای خود و ماورای آنها موافقتنامه‌ای منعقد نمایند، لذا نمایندگان تام‌الاختیار خود را بدین منظور به شرح زیر تعیین نموده‌اند:

اعلی حضرت همایون شاهنشاه ایران:

جناب آقای دکتر علیقلی اردلان، وزیر امور خارجه

اعلی حضرت پادشاه بلژیک:

جناب آقای پل بین، سفیرکبیر بلژیک در تهران

نمایندگان مزبور پس از مبادلهٔ اختیارنامه‌های کامل خود که صحیح و معتبر بود نسبت به مواد زیر موافقت حاصل نمودند:

تعریفات

در این موافقتنامه مقصود از بعضی عبارات مستعمله به شرحی است که در زیر ذکر شده، مگر آنکه از مفهوم عبارت خلاف آن مستفاد شود.

الف) مقصود از مقامات هواپیمایی (در مورد ایران) ادارهٔ کل هواپیمایی کشوری و هر شخص یا هیئتی است که متصدی وظایف فعلی آن ادارهٔ کل با وظایف مشابه گردد و در مورد بلژیک ادارهٔ امور هواپیمایی وزارت ارتباطات و هر شخص یا هیئتی که متصدی وظایف آن اداره یا وظایف مشابه گردد.

ب) مقصود از «قرارداد بین‌المللی هواپیمایی کشوری» قراردادی است که در تاریخ ۷ دسامبر ۱۹۴۴ برای امضا در شیکاگو حاضر شده بود.

ج) مقصود از قلمرو «سرویس حمل و نقل هوایی» «سرویس حمل و نقل هوایی

بین المللی»»، «مؤسسهٔ هواپیمایی» و «فرودآمدن به منظور غیر از حمل و نقل» همان است که در مواد ۲ و ۹۶ قرارداد بین المللی هواپیمایی کشوری تصریح گردیده.

مادهٔ ۱

با رعایت مقررات این موافقتنامه هر یک از طرفین متعاهدین به مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی که از طرف متعاهد دیگر تعیین شده حق پرواز بر فراز قلمرو خود و فرودآمدن به منظورهای غیر از حمل و نقل و همچنین برای به کارانداختن سرویسهای مورد موافقت حق فرود در نقاط مذکوره در برنامهٔ پرواز پیوست را به منظورهای غیر از حمل و نقل و نیز به منظور سوار یا پیاده کردن محمولات بین المللی، مسافر، بار و پست اعطا می نماید.

مادهٔ ۲

الف) هر یک از طرفین متعاهدین به منظور بهره‌برداری طبق این موافقتنامه در خطوط مذکوره در برنامه پرواز پیوست یک یا چند مؤسسهٔ هواپیمایی خود را کتباً به طرف متعاهد دیگر معرفی می نماید. طرف متعاهد دیگر به مجرد دریافت آن معرفی نامه با رعایت مقررات مادهٔ ۳ این موافقتنامه بلا تأخیر به مؤسسه یا مؤسسات معرفی شده اجازهٔ مقتضی بهره‌برداری را اعطا خواهد نمود مشروط بر اینکه در صورت لزوم مؤسسات مذکور مقامات صلاحیتدار هواپیمایی طرفی که حقوق نامبرده را اعطا می نماید قانع کنند که قابلیت انجام شرایطی را که طبق قوانین و مقررات آن طرف برای عملیات سرویسهای هوایی بین المللی خود مقرر است دارا می باشند. هر مؤسسهٔ هواپیمایی که بدین ترتیب تعیین و اجازهٔ بهره‌برداری تحصیل نمود هر موقعی که بخواهد می تواند از سرویسهای مورد موافقت شروع به بهره‌برداری نماید.

ب) و نیز مقرر است که بهره‌برداری از سرویسهای مزبور در مناطقی که تحت کنترل نظامی بوده و یا تحت تأثیر عملیات جنگی واقع شده باشد باید با موافقت مقامات صلاحیتدار نظامی باشد.

مادهٔ ۳

الف) هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهد داشت از اعطای حقوق مصرحه در مادهٔ ۱ این موافقتنامه به یک مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی خودداری یا حقوق را معلق یا نقض نموده و یا استفاده از آن را مقید به شرایطی که لازم بداند بنماید در هر مورد که آن طرف قانع نشده باشد که مالکیت و تسلط مؤثر بر آن مؤسسه یا مؤسسات در دست طرف

متعاهد دیگر یا اتباع آن طرف می باشد.

ب) هر یک از طرفین متعاهدین نیز حق خواهد داشت پس از مشورت با طرف متعاهد دیگر یک مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینه را از استفاده از حقوق مذکوره در مادهٔ ۱ این موافقتنامه بازدارد و یا برای استفاده از آن حقوق شرایطی را که مقتضی بداند تعیین کند درهر مورد که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی مزبور مندرجات مواد ۱۱ و ۱۳ قرارداد بین المللی هواپیمایی کشوری را به صورت فعلی با شرایط مندرج دراین موافقتنامه را مراعات نماید.

مادهٔ ٤

هیچ یک از مقررات این موافقتنامه نباید چنین تعبیر شود که حقوق انحصاری و استثنائی به طرف متعاهد دیگر یا مؤسسات هواپیمایی آن طرف اعطا نموده یا نسبت به مؤسسات هواپیمایی هر کشور دیگری استثنا یا تبعیض به عمل آمده است.

مادهٔ ۵

مفاد این موافقتنامه به مؤسسهٔ هواپیمایی یکی از طرفین متعاهدین حق نمی دهد که در قلمرو طرف متعاهد دیگر از یک نقطه به نقطهٔ دیگر آن مسافر، بار یا محمولات پستی با دریافت کرایه یا حق الزحمه برای حمل قبول نماید و مفاد مزبور نباید به این منظور تعبیر گردد.

مادهٔ ٦

مؤسسات هواپیمایی که به وسیلهٔ طرفین متعاهدین معین شده‌اند فرصت مناسب و متساوی خواهند داشت سرویسهای مورد موافقت را در خطوط هوایی مشخصه بین قلمرو طرفین و ماورای آنها به کار اندازند مؤسسات هواپیمایی معینه به وسیلهٔ هر یک از طرفین متعاهدین باید در موقع به کارانداختن سرویسهای مورد موافقت منافع مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی طرف متعاهد دیگر را ملحوظ دارند تا اثر نامطلوبی در جریان امور سرویسها که طرف اخیرالذکر در تمام یا قسمتی از همان خطوط دایر نموده حاصل نشود.

مادهٔ ۷

سرویسهای مورد موافقت که از طرف مؤسسات هواپیمایی معینه طرفین متعاهدین برقرار می شود باید کاملاً با احتیاجات عمومی برای حمل و نقل در خطوط معینه منطبق باشد و هدف اصلی آنها فراهم نمودن ظرفیتی باشد (با ضریب بارگیری معقولانه) مناسب

با احتیاجات کنونی و احتیاجاتی که منطقاً از لحاظ حمل ونقل مسافر، بار و محمولات پستی بین قلمرو طرف متعاهدی که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی را تعیین نموده و کشورهایی که مقصد نهایی حمل و نقل است پیش‌بینی می شود. فراهم نمودن وسایل حمل مسافر، بار و محمولات پستی از لحاظ پیاده و سوار کردن آنها در نقاطی واقع در خطوط مشخصه در قلمرو دولی غیر از دولتی که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی را تعیین نموده است طبق اصول کلی ذیل باید انجام گیرد.

ظرفیت باید متناسب باشد با:

الف) احتیاجات حمل و نقل بین کشور مبدأ و کشورهای مقصد

ب) احتیاجات خط هوایی سرتاسری

ج) احتیاجات حمل و نقل نواحی که هواپیماهای مؤسسات هواپیمایی از آن عبور می نمایند با رعایت منافع سرویسهای حمل و نقل هوایی دیگری که به وسیلهٔ مؤسسات هواپیمایی کشورهای آن نواحی تأسیس شده است.

مادهٔ ۸

۱. تعرفه هایی که برای هر سرویس مورد موافقت وضع می‌گردد باید عادلانه بوده و میزان آن با رعایت کلیهٔ عوامل مربوطه از جمله صرفه‌جویی در عمل و نفع عادلانه و خصوصیات سرویسها و تعرفه‌های خطوط هواپیمایی دیگر که در تمام یا قسمتی از خطوط معینه سرویس منظم هوایی انجام می دهند تعیین گردد.

۲. تعرفه هایی که به وسیلهٔ مؤسسات هواپیمایی معینه در تعقیب این موافقتنامه وضع می شود نسبت به هر یک از خطوط معینه بین قلمرو طرفین متعاهدین یا قلمرو یکی از کشورهای متعاهد و قلمرو کشورهای دیگر باید به این صورت وضع گردد:

الف) یا با پیروی از تصمیمات متخذه به وسیلهٔ دستگاه تعیین نرخ یک انجمن حمل و نقل هوایی که مؤسسات معینه عضویت آن را دارند و به این منظور مورد قبول طرفین متعاهدین قرار گرفته است.

ب) و یا با توافق حاصله بین مؤسسات هواپیمایی معینه در صورتی که عضو انجمن حمل و نقل هوایی واحدی نباشند و یا بر طبق بند (الف) فوق تصمیمات لازمه اخذ نشده باشد.

۳. تعرفه هایی که به ترتیب فوق مورد موافقت قرار می‌گیرد باید به تصویب مقامات

هواپیمایی طرفین متعاهدین برسد و پس از ٤٥ روز از تاریخ دریافت یادداشت به وسیلهٔ مقامات هواپیمایی به اجرا درخواهد آمد مگر اینکه یکی از طرفین متعاهدین عدم موافقت خود را با نرخهای معینه اعلام داشته باشد.

مادهٔ ۹

مواد ۱۵، ۲٤، ۳۱، ۳۲، ۳۳ و ۳۵ قرارداد هواپیمایی کشوری بین المللی به صورت فعلی آنها به منزلهٔ جزء لایتجزای این موافقتنامه در مورد هر یک از طرفین متعاهدین طی مدت اعتبار این موافقتنامه لازم الاجرا خواهد بود مگر اینکه طرفین متعاهدین که قرارداد نامبرده را امضا نموده‌اند نسبت به مواد مذکور اصلاحاتی را که طبق مادهٔ ۹٤ آن قرارداد به موقع اجرا گذارده خواهد شد تصویب نمایند و در این صورت موادی که به این ترتیب اصلاح شده نسبت به طرفین متعاهدین در مدت اعتبار این موافقتنامه لازم الاجرا خواهد بود.

مادهٔ ۱۰

به منظور جلوگیری از هرگونه تبعیض و اطمینان از رعایت تساوی در عمل:

۱. هر کشور متعاهدی می‌تواند عوارضی عادلانه برای استفاده از فرودگاهها و سایر تسهیلات آن وضع نموده و یا اجازهٔ اخذ چنین عوارضی را بدهد. این عوارض نباید از آنچه که از هواپیماهای ملی که در سرویسهای بین المللی مشابه کار می‌کنند اخذ می‌گردد بیشتر باشد.

۲. سوخت، روغنهای موتور و وسایل یدکی هواپیما که به وسیله و یا از طرف یکی از طرفین متعاهدین و یا مؤسسه و یا مؤسسات معینهٔ آن طرف به قلمرو طرف متعاهد دیگر وارد شده و یا در همان قلمرو در هواپیما حمل می شود از لحاظ حقوق گمرکی، عوارض بازرسی و سایر حقوق و عوارض ملی و محلی نباید مشمول رفتار نامساعدتری از آنچه که در مورد مؤسسات هواپیمایی داخلی که در سرویسهای بین المللی حمل و نقل هوایی کار می‌کنند و یا در مورد دول کاملة الوداد عمل می شود قرار گیرند.

۳. هواپیمای متعلق به مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ طرفین متعاهدین که در سرویسهای مورد موافقت بهره‌برداری می‌کنند همچنین سوخت، روغنهای موتور، وسایل یدکی، تجهیزات و لوازم معمولی و ذخایر هواپیما که هنگام ورود و یا خروج از قلمرو طرف متعاهد دیگر در هواپیما باقی می‌ماند از حقوق گمرکی، عوارض بازرسی و سایر

حقوق و عوارض ملی و محلی معاف می باشند ولو آنکه اقلام مزبور هنگام پرواز بر فراز همان قلمرو مصرف شده و به کار روند.

مادهٔ ۱۱

مقامات صلاحیتدار هوایی هر یک از طرفین متعاهدین در صورت تقاضای مقامات صلاحیتدار هوایی طرف متعاهد دیگر اطلاعات و آماری که معقولاً مورد لزوم بوده و مربوط به تعداد و ظرفیت سرویسهای مورد موافقت و حمل و نقلهایی که توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ خود در سرویسهای هوایی به مقصد نقاطی در قلمرو طرف دیگر موافقتنامه یا از نقاطی در قلمرو طرف مزبور یا از راه آن قلمرو انجام شده است می باشد همچنین اطلاعاتی راجع به مبدأ و مقصد حمل و نقلهای مزبور را تهیه و تسلیم خواهند نمود.

این آمار و اطلاعات از آنچه که شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری درخواست می‌کند تجاوز نخواهد کرد.

مادهٔ ۱۲

الف) هرگاه یکی از طرفین متعاهدین مقتضی بداند که شرایط این موافقتنامه را تغییر دهد می تواند تقاضای مشورت بین مقامات رسمی هواپیمایی طرفین متعاهدین را بنماید و این مشورت در ظرف ۶۰ روز از تاریخ تقاضا شروع خواهد شد. هر موقع که مقامات رسمی نامبرده با تغییر این موافقتنامه توافق نظر حاصل نمودند تغییر مزبور پس از آنکه به وسیلهٔ مبادلهٔ یادداشتهایی از مجرای سیاسی تأیید گردید به موقع اجرا گذارده خواهد شد. این تغییر بایستی بلافاصله به اطلاع شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری برسد.

ب) تغییراتی که یک طرف متعاهد در خطوط هوایی معینه می دهد و یا حذف نقاطی از آن خطوط در یک یا کلیهٔ پروازها به استثنای تغییر نقاط در قلمرو طرف متعاهد دیگر که هواپیماهای مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینه در آن فرود می آیند تغییر این موافقتنامه محسوب نخواهد شد، لذا مقامات هواپیمایی هر یک از طرفین متعاهدین می توانند به تنهایی تغییرات نامبرده را بدهند و یا نقاطی را حذف نمایند مشروط بر اینکه حذف نقاط و یا تغییرات نامبرده را بدون تأخیر به اطلاع مقامات هواپیمایی طرف متعاهد دیگر برساند.

ماده‌ٔ ۱۳

چنانچه نسبت به تفسیر یا اجرای این موافقتنامه اختلافی بین طرفین متعاهدین روی دهد طرفین در وهلهٔ اول کوشش خواهند نمود که آن را به وسیلهٔ مذاکرهٔ مستقیم بین خود حل و فصل نمایند هرگاه به این وسیله رفع اختلاف مزبور میسر نگردید موضوع مورد اختلاف به حکمیت شخص یا هیئتی که با توافق نظر طرفین تعیین شده باشد ارجاع خواهد گردید. اگر با ارجاع امر موافقت نظر حاصل نشود یا پس از موافقت با ارجاع امر به حکمیت نسبت به ترکیب هیئت آن طرفین مزبور اتفاق نظر حاصل ننمایند هر یک از طرفین متعاهدین می توانند موضوع مورد اختلاف را برای صدور رای به محکمه‌ای که صلاحیت اخذ تصمیم دارد و ممکن است در سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری تأسیس گردد ارجاع و در صورتی که چنین محکمه‌ای وجود نداشته باشد به شورای سازمان مزبور و در غیر این صورت به دیوان داوری بین المللی رجوع نماید. طرفین متعاهدین تعهد می نمایند طبق رأیی که به ترتیب مقرر در این ماده صادر خواهد گردید عمل کنند هرگاه و مادامی که هر یک از متعاهدین یا مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ آن طبق آرایی که به موجب این ماده صادر شود عمل ننماید طرف متعاهد دیگر می تواند هرگونه حقی را که طبق این موافقتنامه به طرف متعاهد مستنکف یا به مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی مستنکف متعلق به آن اعطا نموده محدود یا معلق یا نقض نماید.

ماده‌ٔ ۱۴

در صورتی که یک قرارداد یا موافقتنامهٔ عمومی چندجانبه راجع به حقوق مربوط به حمل و نقل سرویسهای هوایی منظم بین المللی نسبت به هر دو طرف متعاهد به موقع اجرا درآید موافقتنامهٔ فعلی به طوری اصلاح خواهد شد که با مقررات قرارداد یا موافقتنامهٔ مزبور منطبق گردد.

ماده‌ٔ ۱۵

این موافقتنامه یک سال پس از تاریخ وصول اخطار خاتمهٔ موافقتنامه به وسیلهٔ یکی از طرفین متعاهدین خاتمه خواهد یافت مگر اینکه اخطار نامبرده قبل از انقضای مدت یک سال مذکور با موافقت طرفین پس گرفته شود. این اخطار باید در آن واحد به شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشور نیز ارسال شود.

طرف متعاهدی که اخطار خاتمهٔ موافقتنامه را دریافت کرده است به آن پاسخ

وصول خواهد داد و در صورت عدم اعلام وصول اخطار مذکور چهارده روز پس از تاریخ وصول به شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری به طرف متعاهد دیگر وصول یافته تلقی خواهد شد.

مادهٔ ۱۶

موافقتنامهٔ فعلی و کلیهٔ اصلاحات مربوط به آن در نزد سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری به ثبت خواهد رسید.

مادهٔ ۱۷

این موافقتنامه به تصویب مقامات مربوطهٔ طرفین متعاهدین رسیده و پس از تاریخ مبادلهٔ اسناد مصوبهٔ آن به موقع اجرا گذارده می شود.

برای تأیید مراتب بالا نمایندگان تام الاختیار امضاکنندهٔ زیر که از طرف دولت متبوع خود دارای اختیارنامه می باشند این موافقتنامه را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

این موافقتنامه در تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۳۷ در تهران به دو زبان فارسی و فرانسه که هر دو متن متساویاً معتبر می باشند به امضا رسید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران — از طرف دولت پادشاهی بلژیک

امضا — امضا

۲. مسیر خطوط هوایی قلمرو دو کشور

ضمیمه

۱. خطوطی که توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینه از طرف دولت ایران مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

نقاطی در ایران. نقاطی در خاورمیانه و خاور نزدیک از راه نقاط واقعه در اروپا به بروکسل و یا آنورس و نقاط ماورا در هر دو جهت.

۲. خطوطی که توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینه از طرف دولت بلژیک مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

نقاطی در بلژیک. از راه نقاط واقعه در اروپا و خاورمیانه و خاور نزدیک به تهران و یا آبادان و نقاط ماورا در هر دو جهت.

۳. مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ دولت پادشاهی بلژیک حق ندارند: به حمل مسافر، بار و پست به مقصد پاکستان غربی، افغانستان، عراق، سوریه، عربستان سعودی و کویت مبادرت نمایند.

و نیز حق ندارند مسافر و بار و پست از نقاط مزبور حمل و در ایران پیاده کنند.

۴. مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ دولت شاهنشاهی ایران حق ندارند: به حمل مسافر، بار و پست به مقصد آلمان غربی، اتریش و بریتانیای کبیر مبادرت نمایند. و نیز حق ندارند مسافر، بار و پست در نقاط مزبور حمل و در بلژیک پیاده کنند.

۵. مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ دولت بلژیک حق ندارند به تأسیس سرویس مخصوص بار بین تهران و بیروت و بالعکس مبادرت نمایند.

۳. نامهٔ وزیر امور خارجهٔ ایران به سفیر بلژیک در تهران

تهران، به تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۳۷

آقای سفیر

معطوفاً به موافقتنامهٔ مربوط به حمل و نقل هوایی که در تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۳۷ در تهران فیمابین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک امضا شده افتخار دارم که به نام دولت متبوع توافقی را که در خصوص تفسیر موافقتنامهٔ مزبور به عمل آمده تأیید نمایم.

شرایط مندرجه در بندهای ۳ و ٤ ضمیمهٔ موافقتنامه در پاره‌ای قسمتها از خطوط (Annex) که در این بندها ذکر شده است در صورتی که برای بهره‌برداری از آنها موافقتنامهٔ همکاری تجاری بین مؤسسات معینهٔ طرفین متعاهدین منعقد و به تصویب مقامات هوایی طرفین برسد لازم‌الاجرا نخواهد بود.

در خصوص حق توقف مسافرین در سرویسهای ترانزیت (Stop over) موافقت شد که روش معمول دربارهٔ مؤسسه یا مؤسسات طرفین متعاهدین لااقل به اندازهٔ روشی که در مورد مؤسسات سایر دول که در خطوط هوایی مشابه کار می‌کنند معمول می‌گردد مساعد باشد.

ضمناً موافقت به عمل آمده است که تا هنگام اجرای موافقتنامهٔ مؤسسه یا مؤسسات معینهٔ هر یک از طرفین متعاهدین حق دارند طبق مقررات این موافقتنامه و پیوست آن و نامهٔ حاضر موقتاً در خطوط مصرحه به کار بپردازند.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید می‌نمایم.

دکتر علیقلی اردلان

وزیر امور خارجه

جناب آقای پل بین سفیرکبیر بلژیک

تهران

٤. اعلام توافق سفیر بلژیک به نامهٔ وزیر امور خارجه

تهران، به تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۳۷

آقای وزیر

احتراماً دریافت نامه‌ای را که آن‌جناب خطاب به این جانب امروز مرقوم فرموده‌اند و متن آن از قرار زیر است اعلام می دارد:

«معطوفاً به موافقتنامهٔ مربوط به حمل و نقل هوایی که در تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۳۷ در تهران فیمابین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک امضا شده افتخار دارم که به نام دولت متبوع توافقی را که در خصوص تفسیر موافقتنامهٔ مزبور به عمل آمده تأیید نمایم.

شرایط مندرجه در بندهای ۳ و ٤ ضمیمهٔ موافقتنامه دربارهٔ قسمتهایی از خطوط (Annex) که در این بندها ذکر شده و جهت بهره‌برداری ازآنها موافقتنامهٔ همکاری تجاری بین مؤسسات معینه به وسیلهٔ طرفین متعاهدین منعقد و به تصویب مقامات هوایی طرفین برسد لازم‌الاجرا نخواهد بود.

در خصوص حق توقف مسافرین در سرویسهای ترانزیت (Stop over) موافقت شد که رژیم معمول دربارهٔ مؤسسه یا مؤسسات طرفین متعاهدین لااقل به اندازهٔ رژیمی که در مورد مؤسسات سایر دول که‌در خطوط‌هوایی مشابه کار می‌کنند معمول می‌گردد مساعد باشد.

ضمناً موافقت به عمل آمده است که تا هنگام اجرای موافقتنامهٔ مؤسسه یا مؤسسات معینه به وسیلهٔ هر یک از طرفین متعاهدین حق دارند طبق مقررات این موافقتنامه و پیوست آن و نامهٔ حاضر موقتاً در خطوط مصرحه به کار بپردازند.

افتخار دارم که موافقت دولت پادشاهی بلژیک را با مفاد این نامه به استحضار آن‌جناب برسانم.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید می نمایم.

پ. بین

سفیرکبیر بلژیک

جناب آقای دکتر علیقلی اردلان

وزیر امور خارجهٔ دولت شاهنشاهی ایران

۵. نامه‌های متبادل بین وزیر امور خارجه و سفیر بلژیک در تهران، به عنوان اصلاحیهٔ موافقتنامهٔ حمل و نقل هوایی مورخ ۲۵ فروردین ۱۳۳۷

شماره: ۶۲۲۰/۱۸

تاریخ: ۱۳۴۸/۱۱/۲۷

جناب آقای سفیر

در اجرای مادهٔ دوازده «موافقتنامهٔ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها» که در تاریخ ۱٤ آوریل ۱۹۵۸ در تهران به امضا رسیده (که از این پس «موافقتنامه» نامیده می‌شود)، مقامات رسمی هواپیمایی طرفین متعاهدین از تاریخ ۱۸ تا ۲۱ دسامبر ۱۹۶۷ در تهران با یکدیگر مشورت نموده و نسبت به موارد زیر توافق حاصل نمودند:

مادهٔ ۱

بند زیر به مقدمهٔ موافقتنامه افزوده خواهد شد.

د) مقصود از عبارت «ظرفیت» در مورد یک هواپیما گنجایش بارگیری هواپیماست در تمام یا قسمتی از یک خط هوایی و مقصود از «ظرفیت» دربارهٔ یک «سرویس مورد موافقت»، گنجایش هواپیماست که در سرویس مزبور مورد استفاده قرار می‌گیرد ضرب در تعداد دفعات رفت و آمد این هواپیما در زمان معین و خط یا قسمتی از خط معین.

مادهٔ ۲

مادهٔ ۷ موافقتنامه به شرح زیر اصلاح خواهد گردید:

مادهٔ ۷

الف) سرویسهای مورد موافقت که از طرف مؤسسات هواپیمایی معینه طرفین متعاهدین برقرار می شود باید با احتیاجات عمومی برای حمل و نقل در خطوط معینه منطبق بوده و فراهم نمودن ظرفیتی که با ضریب بارگیری معقول متناسب با احتیاجات کنونی و احتیاجاتی که منطقاً از لحاظ حمل و نقل مسافر و بار و محمولات پستی بین قلمرو دو دولت قابل پیش‌بینی است، هدف اصلی آن باشد.

ب) علاوه بر ظرفیت پیش‌بینی شده در پاراگراف (الف) فوق، مؤسسه یا

مؤسسات هواپیمایی معینهٔ دو طرف متعاهد حق دارند یک ظرفیت اضافی در موارد زیر مقرر نمایند:

الف ــ الف) حمل مسافر و بار و محمولات پستی به نقاط واقع در خطوط مشخصه در سرزمین دول ثالث و بالعکس.

ب ــ ب) در مورد احتیاجات حمل و نقل بین کشور مبدأ و کشورهای مقصد.

ج) به منظور اجرای پاراگرافهای (الف) و (ب) فوق، مقامات هواپیمایی طرفین متعاهدین گاه به گاه طبق مادهٔ ۱۲ موافقتنامه با یکدیگر مشورت خواهند نمود و تصمیمی که بدین نحو اتخاذ می‌گردد، پس از اینکه به وسیلهٔ تبادل یادداشت از طریق دیپلماسی تأیید گردید، به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

د) مؤسسات حمل و نقل هوایی معینهٔ طرفین متعاهدین حق دارند کلیهٔ مسائل مربوط به منافع بازرگانی ناشی از پرواز در خطوط هوایی مشخصه را مورد مذاکره قرار دهند و گزارشی از این مذاکرات را به مقامات هواپیمایی خود تسلیم نمایند.

مادهٔ ۳

ضمیمهٔ موافقتنامهٔ تغییر و شرح زیر جانشین آن می شود:

الف) نقاطی که توسط مؤسسه یا مؤسسات حمل و نقل هوایی دولت شاهنشاهی ایران مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت.

تهران ــ بیروت ــ آنکارا و یا استانبول ــ مسکو ــ آتن ــ صوفیه ــ بوکارست ــ بلگراد ــ رم ــ ژنو یا زوریخ ــ بوداپست ــ وین ــ پراگ ــ مونیخ و یا فرانکفورت و یا هامبورگ ــ بروکسل ــ پاریس ــ لندن ــ نیویورک و یا مونترال.

ب) نقاطی که توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی دولت پادشاهی بلژیک مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت:

بروکسل ــ وین ــ آتن و یا سالونیک ــ پراگ ــ بوداپست ــ بلگراد ــ بوکارست ــ صوفیه ــ استانبول ــ بیروت ــ تهران ــ بمبئی ــ رانگون ــ بانکوک ــ سنگاپور ــ سایگون ــ مانیل ــ هنگ کنگ ــ تایپه ــ توکیو.

بنابراین احتراماً پیشنهاد می نماید که چنانچه مراتب فوق مورد موافقت دولت پادشاهی بلژیک می باشد، این نامه و پاسخ آن‌جناب دایر به تأیید مراتب فوق به منزلهٔ پروتکل اصلاحی «موافقتنامهٔ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک راجع

به سرویسهای حمل و نقل هوایی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها» مورخ ۱۴ آوریل ۱۹۵۸ تلقی گردد و از تاریخ نامهٔ تأییدی آن‌جناب به موقع اجرا گذاشته شود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

وزیر امور خارجه ــ اردشیر زاهدی

جناب آقای مارک تایمنس

سفیر بلژیک ــ تهران

سفارت بلژیک
شماره: ۳۲۲

آقای وزیر

مفتخرم وصول نامهٔ آن‌جناب، به عنوان این‌جانب به تاریخ امروز که متن آن به قرار زیر است را اعلام نمایم:

تهران ۱۶ فوریهٔ ۱۹۷۰

جناب آقای سفیر

در اجرا مادهٔ دوازده «موافقتنامهٔ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها» که در تاریخ ۱۴ آوریل ۱۹۵۸ در تهران به امضا رسیده (که از این پس «موافقتنامه» نامیده می‌شود)، مقامات رسمی هواپیمایی طرفین متعاهدین از تاریخ ۱۸ تا ۲۱ دسامبر ۱۹۶۷ در تهران با یکدیگر مشورت نموده و نسبت به موارد زیر توافق حاصل نمودند:

مادهٔ ۱

بند زیر به مقدمهٔ موافقتنامه افزوده خواهد شد:

د) مقصود از عبارت «ظرفیت» در مورد یک هواپیما گنجایش بارگیری هواپیماست در تمام یا قسمتی از یک خط هوایی و مقصود از «ظرفیت» دربارهٔ یک «سرویس مورد موافقت»، گنجایش هواپیماست که در سرویس مزبور مورد استفاده قرار می‌گیرد ضرب در تعداد دفعات رفت و آمد این هواپیما در زمان معین و خط یا قسمتی از خط معین.

مادهٔ ۲

مادهٔ ۷ موافقتنامه به شرح زیر اصلاح خواهد گردید:

مادهٔ ۷

الف) سرویسهای مورد موافقت که از طرف مؤسسات هواپیمایی معینهٔ طرفین متعاهدین برقرار می‌شود باید با احتیاجات عمومی برای حمل و نقل در خطوط معینه منطبق بوده و فراهم نمودن طرفینی که با ضریب بارگیری معقول متناسب با احتیاجات کنونی و احتیاجاتی که منطقاً از لحاظ حمل و نقل مسافر و بار و محمولات پستی بین قلمرو دو

دولت قابل پیش‌بینی است، هدف اصلی آن باشد.

ب) علاوه بر ظرفیت پیش‌بینی شده در پاراگراف (الف) فوق، مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ دو طرف متعاهد حق دارند یک ظرفیت اضافی در موارد زیر مقرر نمایند:

الف ــ الف) حمل مسافر و بار و محمولات پستی به نقاط واقع در خطوط مشخصه در سرزمین دول ثالث و بالعکس.

ب ــ ب) حمل مسافر و بار و محمولات پستی به نقاط واقع در خطوط مشخصه در سرزمین دول ثالث و بالعکس.

ج) به منظور اجرای پاراگرافهای (الف) و (ب) فوق، مقامات هواپیمایی طرفین متعاهدین گاه به گاه طبق مادهٔ ۱۲ موافقتنامه با یکدیگر مشورت خواهند نمود و تصمیمی که بدین نحو اتخاذ می‌گردد پس از اینکه به وسیلهٔ تبادل یادداشت از طریق دیپلماسی تأیید گردید، به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

د) مؤسسات حمل و نقل هوایی معینهٔ طرفین متعاهدین حق دارند کلیهٔ مسائل مربوط به منافع بازرگانی ناشی از پرواز در خطوط هوایی مشخصه را مورد مذاکره قرار دهند وگزارشی از این مذاکرات را به مقامات هواپیمایی خود تسلیم نمایند.

مادهٔ ۳

ضمیمهٔ موافقتنامه تغییر و شرح زیر جانشین آن می شود:

الف) نقاطی که توسط مؤسسه یا مؤسسات حمل و نقل هوایی دولت شاهنشاهی ایران مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت:

تهران ــ بیروت ــ آنکارا و یا استانبول ــ مسکو ــ آتن ــ صوفیه ــ بوکارست ــ بلگراد ــ رم ــ ژنو یا زوریخ ــ بوداپست ــ وین ــ پراگ ــ مونیخ و یا فرانکفورت و یا هامبورگ ــ بروکسل ــ پاریس ــ لندن ــ نیویورک و یا مونترال.

ب) نقاطی که توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی دولت پادشاهی بلژیک مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت:

بروکسل ــ وین ــ آتن و یا سالونیک ــ پراگ ــ بوداپست ــ بلگراد ــ بوکارست ــ صوفیه ــ استانبول ــ بیروت ــ تهران ــ بمبئی ــ رانگون ــ بانکوک ــ سنگاپور ــ سایگون ــ مانیل ــ هنگ کنگ ــ تایپه ــ توکیو.

بنابراین احتراماً پیشنهاد می‌نماید که چنانچه مراتب فوق مورد موافقت دولت پادشاهی بلژیک می‌باشد، این نامه و پاسخ آن‌جناب دایر به تأیید مراتب فوق به منزلهٔ پروتکل اصلاحی «موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها» مورخ ۱۴ آوریل ۱۹۵۸ تلقی گردد و از تاریخ نامهٔ تأییدی آن‌جناب به موقع اجرا گذاشته شود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

مفتخرم که به آن عالی‌جناب موافقت دولتم را دربارهٔ مفاد نامهٔ مذکور خاطرنشان نمایم.

جناب وزیر فرصت را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارم.

مارک‌تایمنس

سفیر بلژیک

۶. موافقتنامهٔ فرهنگی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ فرهنگی بین ایران و بلژیک

نظر به اینکه اعلی حضرت همایون شاهنشاه ایران از یک طرف و اعلی حضرت پادشاه بلژیک از طرف دیگر مشترکاً طبق اصول مندرج در منشور ملل متحد و قرارداد بین المللی مبنی بر تأسیس سازمان فرهنگی و علمی و تربیتی ملل متحد علاقه‌مند به تشیید مناسبات مودت موجود بین دو کشور از طریق همکاری و مبادلات فرهنگی می باشند، تصمیم به انعقاد موافقتنامهٔ فرهنگی گرفته و به این منظور نمایندگان مختار خود را به شرح زیر تعیین نمودند:

اعلی حضرت همایون شاهنشاه ایران:

جناب آقای عباس آرام، وزیر امور خارجه

اعلی حضرت پادشاه بلژیک:

جناب آقای پ. وینیی، وزیر امور خارجه

نمایندگان مزبور پس از مبادلهٔ اختیارنامه های خود که در نهایت صحت و اعتبار بود، به شرح زیر توافق نمودند:

مادهٔ ۱

طرفین متعاهدین تا حد اعلای ممکن در بسط روابط بین دو کشور در زمینهٔ علمی و فنی و دانشگاهی و فرهنگی و هنری و مناسبات بین مدارس خواهند کوشید و ترتیباتی خواهند داد که متقابلاً با مؤسسات تربیتی و نحوهٔ زندگی اجتماعی یکدیگر آشنا گردند.

مادهٔ ۲

طرفین متعاهدین از هرگونه اقداماتی که در قلمرو هر یک به منظور شناسایی بیشتر فرهنگ طرف مقابل با استفاده از وسایل نشر فرهنگی مذکور در زیر به عمل آید تشویق و مساعدت لازم به یکدیگر در این باره مبذول می دارند:

الف) کتب و مجلات و سایر نشریات

ب) سخنرانی و کنسرت

ج) نمایشگاههای هنری و سایر نمایشگاهها

د) نمایشهای تئاتر

هـ) برنامه‌های رادیویی و فیلم و صفحهٔ گرامافون و سایر وسایل مکانیکی که برای اشاعه و انتقال افکار موجود می باشد.

مادهٔ ۳

طرفین متعاهدین تسهیلات لازم به منظور اعزام استادان در مدارج مختلفه تحصیلی و محققین علوم و دانشجویان و کارآموزان و هنرمندان و افراد متعلق به سایر حرف را که جنبهٔ فرهنگی یا فنی دارا باشند از یک کشور به کشور دیگر فراهم آورده و در ترغیب این امر خواهند کوشید.

مادهٔ ٤

طرفین متعاهدین شرایط شناسایی برابری ارزش امتحاناتی را که در قلمرو یکی از دو کشور به منظور اخذ مدارج دانشگاهی و یا پذیرفته شدن برای دریافت این مدارج انجام گرفته با امتحانات معادل آن در قلمرو طرف دیگر مورد مطالعه قرار خواهند داد.

مادهٔ ۵

طرفین متعاهدین موجبات تسهیل و ترغیب همکاری بین دانشگاهها و آموزشگاهها و مدارس عالیه و مؤسسات آموزشی حرفه‌ای و متوسطه و دانشسراها و آموزشگاههای صنایع ظریفه و آزمایشگاههای علمی و موزه‌ها و کتابخانه‌ها و انجمنهای علمی و هنری دو کشور را فراهم خواهند آورد.

طرفین متعاهدین در کشور خود کلیهٔ تسهیلات ممکنه را جهت دانشمندان و محققان و هیئتهای علمی طرف متعاهد دیگر فراهم خواهند آورد تا افراد مزبور بتوانند تحقیقات علمی خود را انجام دهند. از جمله کتابخانه‌ها و آرشیوها و مجموعه‌های موجود در موزه‌ها و اراضی مخصوص کاوش احتمالی باستان‌شناسی را در دسترس آنها قرار خواهند داد.

مادهٔ ٦

طرفین متعاهدین در قلمرو مربوطه خود بازدید و مسافرت فرهنگیان و کارمندان متخصص کادر آموزشی طرف مقابل را تسهیل و ترغیب خواهند نمود.

مادهٔ ۷

طرفین متعاهدین با رعایت قوانین مربوطه به تأسیس انستیتوهای فرهنگی در قلمرو

کشور ذینفع مقابل و با در نظر گرفتن سیاست عمومی آن کشور تأسیس انستیتوهای مزبور را با نظر مساعد تلقی خواهند نمود. منظور از انستیتوی فرهنگی مراکز تربیتی و کتابخانه‌ها و مؤسسات علمی که دارای جنبهٔ تربیتی می باشند و مؤسساتی که به منظور تشویق هنری ایجاد گردیده‌اند از قبیل موزه و مرکز و مجامع هنری و ادبی می باشد.

مادهٔ ۸

هر یک از طرفین متعاهدین می توانند بورسهای تحصیلی و مطالعه اعطا نمایند اعم از اینکه بورسهای مزبور جهت اتباع خود آن کشور و به منظور شروع یا ادامه تحصیلات و مطالعات علمی و هنری و فنی در قلمرو مقابل بوده و یا اینکه به اتباع طرف مقابل اخیر داده شود تا در قلمرو متبوعهٔ خود تحصیلات و مطالعات مزبور را انجام دهند.

ضمناً هر یک از طرفین متعاهدین می توانند بورسهایی به اتباع طرف مقابل که دارای دانشنامهٔ عالی یا فنی بوده اعطا نمایند تا در قلمرو ایشان برای تکمیل آموزش حرفه‌ای کارآموزی نمایند و همچنین به اتباع خود که دارای دانشنامهٔ عالی یا فنی می باشند بورسهایی اعطا نمایند که در قلمرو طرف متقابل کارآموزی مزبور را انجام دهد البته این امر موکول به موافقت مقامات ذینفع خواهد بود.

مادهٔ ۹

ادارات ذی‌صلاحیت وزارت امور خارجه و وزارت فرهنگ ایران با همکاری نمایندهٔ سیاسی بلژیک مقیم تهران برنامهٔ سالیانه جهت اجرای این موافقتنامه را در قلمرو ایران تهیه و تدوین خواهند نمود.

از طرف دیگر ادارات ذی‌صلاحیت وزارت امور خارجه و وزارت فرهنگ بلژیک نیز با همکاری نمایندهٔ سیاسی ایران در بروکسل در طرح برنامهٔ سالیانهٔ اجرای این موافقتنامه در قلمرو بلژیک اقدام خواهند نمود.

مادهٔ ۱۰

چنانچه ضرورت ایجاب نماید طرفین متعاهدین در خصوص امکان انعقاد مجمع عمومی به منظور اجرای موافقتنامهٔ فعلی در ایران یا بلژیک با یکدیگر مشورت خواهند نمود و ضمناً طرفین متعاهدین نمایندگانی برای شرکت در این مجمع تعیین خواهند نمود.

مادهٔ ۱۱

این موافقتنامه به تصویب رسیده و از تاریخ مبادلهٔ اسناد مبنی بر تصویب آن در

تهران به مورد اجرا گذارده می شود.

مادهٔ ۱۲

مدت اعتبار این موافقتنامه پنج سال خواهد بود و هر یک از طرفین متعاهدین می توانند حداقل شش ماه قبل از انقضای مدت مزبور با اعلام فسخ به آن پایان بخشد و در غیر این صورت مادام که یکی از طرفین متعاهدین با اعلام قبلی شش ماهه آن را فسخ ننموده، به قوت خود باقی خواهد ماند.

بنا به مراتب فوق، نمایندگان مختار طرفین متعاهدین این موافقتنامه را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

در تاریخ ۱٤ ماه مه ۱۹٦۰ (۲٤ اردیبهشت ۱۳۳۹) در دو نسخهٔ اصل به زبان فارسی و هلندی و فرانسه در شهر بروکسل امضا گردید و در صورت بروز اختلاف نسخهٔ فرانسهٔ آن معتبر می باشد.

از طرف اعلی حضرت همایون شاهنشاه ایران	از طرف اعلی حضرت پادشاه بلژیک
امضا	امضا

۲. یادداشت وزارت امور خارجهٔ بلژیک به سفارت ایران در بروکسل

وزارت امور خارجه و بازرگانی خارجی

ادارهٔ کل الف

قسمت معاهدات

بروکسل ۱۳ ژوئیهٔ ۱۹۶۰

وزارت امور خارجه و بازرگانی خارجی افتخار دارد که وصول یادداشت شمارهٔ ۳۴۰ که طی آن سفارت شاهنشاهی ایران اختیارنامهٔ جناب آقای عباس آرام، وزیر امور خارجه را مبنی بر مجوز امضای موافقتنامهٔ فرهنگی بین بلژیک و ایران مورخ ۱۴ مه ۱۹۶۰ ارسال داشته بود، اعلام می دارد.

از طرفی وزارت امور خارجه و بازرگانی خارجی متذکر می شود که در بلژیک قاعده بر آن نیست که اختیارنامه جهت امضای معاهدات جهت وزیر امور خارجه صادر شود. بنابراین با توجه به مراتب فوق نمی توان سند اختیارنامه‌ای را به عنوان آقای Wkgny وزیر، در اختیار سفارت قرار داد.

وزارت امور خارجه و بازرگانی خارجی موقع را جهت تجدید احترامات فائقه به سفارت شاهنشاهی ایران مغتنم می شمارد.

سفارت شاهنشاهی ایران

بروکسل

[پی نوشت:] این رونوشت یادداشتی است که وزارت امور خارجهٔ بلژیک به سفارت کبرای ایران در بروکسل نوشته و سفارت کبرای نامبرده همراه نامهٔ ۸۹۰/۱۳۳۹/۴/۲۸ به وزارت امور خارجه فرستاده است. به طوری که این یادداشت حاکی است دولت بلژیک برای امضای قراردادهای بین المللی در صورتی که این قراردادها از طرف وزیر امور خارجهٔ آن کشور امضا شود اختیارنامه‌ای به عنوان وزیر امور خارجه صادر نمی‌کند. و لذا اختیارنامهٔ مزبور در این پرونده نیست. با نسخهٔ اصلی قرارداد یکجا نگهداری شود.

۱۳۳۹/۵/۵

۷. موافقتنامهٔ لغو روادید

این موافقتنامه به لحاظ چندجانبه بودن آن، در کتاب جداگانهٔ **معاهدات چندجانبه** منظور خواهد شد.

۸. نامه‌های متبادل راجع به معافیت متقابل شرکتهای هواپیمایی از پرداخت مالیات

۱. نامهٔ سفارت بلژیک به وزارت امور خارجه

سفارت بلژیک

شمارهٔ ۲۲/۱۷۰.ب

سفارت پادشاهی بلژیک در ایران تعارفات خود را به وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی اظهار و احتراماً مراتب ذیل را اعلام می دارد:

به موجب تبصرهٔ ۶ مادهٔ ۸ قانون مالیات بر درآمد (تیر ۱۳۳۷) شرکتهای هواپیمایی خارجی در ایران به شرط عمل متقابل از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می باشند. این معافیت تا این تاریخ شامل شرکت هواپیمایی بلژیکی «سابنا» نشده است.

در این خصوص قوانین بلژیک (بند پنجم مادهٔ ۱۴۱ قانون مالیات بر درآمد) سود حاصله از کشتی ها و هواپیماها که در مالکیت یا اجارهٔ مؤسسات خارجی است و جهت حمل و نقل بار یا مسافر در بلژیک توقف بنمایند به شرط عمل متقابل از پرداخت مالیات معاف نموده است. معافیت مذکور شامل سود حاصله از فروش بلیط نیز می باشد. از طرفی بلژیک هیچگونه مالیاتی از سرمایه اخذ نمی نماید. از شرکت ایرانی «هواپیمایی پارس» که تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۶۱ به بلژیک پرواز داشت، هیچگاه مالیاتی بابت سود حاصله از فروش بلیط در بلژیک اخذ نگردید.

با توجه به اینکه عمل متقابل عملاً تحقق یافته، سفارت تقاضا دارد که وزارت امور خارجه تا انعقاد موافقتنامه‌ای که مسئلهٔ مالیات مضاعف را حل نماید، موضوع اجرای عمل متقابل در عمل را کتباً تأیید و از مقامات صالحه (وزارت دارایی) بخواهد که از امتیازاتی که در قانون پیش‌بینی شده شرکت هواپیمایی بلژیکی «سابنا» را برخوردار نماید.

سفارت پادشاهی بلژیک در ایران موقع را جهت تجدید احترامات فائقه به وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی مغتنم می شمارد.

تهران، ۱۹ ژانویهٔ ۱۹۶۵

۲. اعلام توافق وزارت امور خارجه با نامهٔ سفارت بلژیک

شماره: ۱۱۴۹۷/۲۱۵۵/۱۸

تاریخ: ۴۴/۶/۱۰

یادداشت

وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی تعارفات خود را به سفارت کبرای پادشاهی بلژیک اظهار و احتراماً عطف به یادداشت شمارهٔ ۲۲/۱۷۰.ب مورخ ۱۹ ژانویهٔ ۱۹۶۵ راجع به معافیت متقابل شرکتهای هواپیمایی دو کشور از پرداخت مالیات بر درآمد در خاک یکدیگر اشعار می دارد.

نظر به اینکه به موجب تبصرهٔ ۶ از مادهٔ ۸ قانون اصلاح قانون مالیات بر درآمد مصوب تیرماه ۱۳۳۲ «شرکتهای هواپیمایی خارجی در ایران به شرط معاملهٔ متقابله از پرداخت مالیات معاف خواهند بود» و چون در یادداشت فوق‌الاشعار مرئی داشته‌اند که طبق بند ۵ از مادهٔ ۱۴۱ قانون مالیات بر درآمد بلژیک شرکتهای هواپیمایی خارجی در بلژیک به شرط معاملهٔ متقابله از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می باشد به شرط عمل متقابل که در قانون مالیات بر درآمد ایران قید است، احراز شده تلقی می‌گردد و بدین‌ترتیب شرکت هواپیمایی بلژیکی سابنا از پرداخت مالیات بر درآمد در ایران معاف خواهد بود.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید می نماید.

محمدرضا امیرتیمور

مدیرکل سیاسی

۹. موافقتنامهٔ اقتصادی، صنعتی و فنی

موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی، صنعتی و فنی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک

دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک با ابراز از تمایل به توسعهٔ روابط اقتصادی دوجانبه در حدود قوانین و مقررات وسیاست اقتصادی معتبر در موارد زیر باهم توافق نمودند:

ماده ۱ ــ طرفین همکاری در زمینه های اقتصادی، صنعتی و فنی را متقابلاً تشویق خواهند کرد.

مادهٔ ۲ ــ طرفین برای تحقق هدفهای پیش‌بینی شده در مادهٔ ۱ تسهیلات کافی در موارد زیر به وجود خواهند آورد:

الف) انعقاد قرارداد خاص با مؤسسات رسمی دولتی یا مؤسسات خصوصی دربارهٔ طرحهایی که در زمینه های پیش‌بینی شده در مادهٔ ۱ به آن اشاره شده است.

ب) همکاری در تنظیم طرحهای صنعتی و یا طرحهای مربوط به زیربنا و ایجاد تأسیسات از هر نوع.

ج) ایجاد سازمانهای کارآموزی در مؤسسات صنعتی و همچنین اعطای بورسهای تحصیلی در مؤسسات آموزشی.

د) مبادلهٔ کارشناسان و مشاورین.

هـ) مبادلهٔ تجارب و فنون تخصص و هر نوع مدارک مربوط به این امور

مادهٔ ۳ ــ بدین منظور در راه انجام و تحقق طرحهای مربوط به همکاری های پیش‌بینی شده در مواد ۱ و ۲ طرفین موافقتنامه بویژه با اعطای مجوزهای اداری و تسهیلات لازم روابط دو کشور را در زمینهٔ برنامه های اقتصادی یا مالی تشویق خواهند کرد.

مادهٔ ٤ ــ همکاری پیش‌بینی شده در مواد قبلی با توجه به برنامه‌های توسعه‌ای که ممکن است هر یک از طرفین تنظیم نمایند، به عمل خواهد آمد.

مادهٔ ۵ ــ کمیسیون مشترکی ایجاد شده است که حداقل سالی یک بار بنا به تقاضای یکی از طرفین تشکیل جلسه خواهد داد. محل تشکیل این جلسات به تناوب در

بروکسل و تهران خواهد بود.

در خارج از جلسات کمیسیون مشترک ترتیب تماسهای دیگر بین طرفین موافقتنامه از راههای عادی دیپلماتیک داده خواهد شد.

مادهٔ ٦ ــ کمیسیون مشترک پیشنهاداتی دربارهٔ اجرای صحیح موافقتنامهٔ حاضر به مقامات هر یک از طرفین خواهد داد و می‌تواند در صورت لزوم ترتیب انعقاد قراردادهای خاص را که در مادهٔ ۲ پیش‌بینی شده است، بدهد.

مادهٔ ۷ ــ در صورت لزوم نمایندگان سازمانها و مجامع و یا مؤسسات ذی‌نفع می‌توانند به عنوان کارشناس برای شرکت در بعضی امور کمیسیون مشترک دعوت شوند.

اگر کمیسیون مفید تشخیص بدهد، می‌تواند همچنین گروههای تحقیق را مأمور مطالعهٔ یک یا چند مسئلهٔ خاص نماید.

مادهٔ ۸ ــ موافقتنامهٔ حاضر بلافاصله بعد از مبادلهٔ اسناد آن توسط طرفین و انجام تشریفات مقرر در قوانین هر یک از دو کشور طرف موافقتنامه قابل اجرا خواهد گردید.

مادهٔ ۹ ــ موافقتنامهٔ حاضر برای مدت نامحدودی منعقد شده است و هر یک از طرفین می‌توانند فسخ آن را اعلام نمایند در این صورت این موافقتنامه شش ماه پس از تاریخ این اعلام فسخ و از درجهٔ اعتبار ساقط خواهد شد. معذلک اعتبار تعهداتی که طرفین موافقتنامه قبلاً به عهده گرفته‌اند و به هنگام اعلام فسخ معتبر بوده است، به قوت خود باقی خواهد ماند.

با توجه به مراتب فوق امضاکنندگان زیر که اختیارات کافی در این مورد داشته‌اند موافقتنامهٔ حاضر را امضا کرده‌اند.

در تاریخ ۱۲ مارس ۱۹۷۰ در دو نسخه تنظیم گردید که هر دو نسخه متساویاً معتبر می‌باشد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت پادشاهی بلژیک
هوشنگ انصاری ــ وزیر اقتصاد	مارک تایمنس ــ سفیردولت پادشاهی بلژیک

۱۰. پروتکل اولین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، صنعتی و فنی

یادداشت تفاهم نخستین اجلاس کمیسیون مشترک ایران - بلژیک برای همکاری‌های اقتصادی، صنعتی و تکنولوژیک

۱. نخستین اجلاس کمیسیون مشترک ایران - بلژیک برای همکاری‌های اقتصادی، صنعتی و تکنولوژیک از یازدهم تا چهاردهم ژانویهٔ ۱۹۷۱ در بروکسل برگزار گردید.

۲ ریاست هیئت ایرانی را، عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر اقتصاد ایران و ریاست هیئت بلژیک را عالی جناب هانری فایات، وزیر تجار خارجهٔ بلژیک به عهده داشتند.

۳. لیستهای اسامی اعضای دو هیئت در ضمیمه‌های (الف) و (ب) همین یادداشت از نظر مبارک می‌گذرند.

٤. کمیسیون مشترک دستور جلسه مذکور در ضمیمهٔ (پ) همین یادداشت را به عنوان برنامهٔ کار خود اتخاذ نمود.

بررسی چشم اندازهای موجود و آتی تجارت مشترک

۵. کمیسیون، حجم موجود بازرگانی بین دو کشور را بررسی نمود و یادآور شد که امکاناتی برای گسترش متنوع سازی بازرگانی بین طرفین وجود دارند.

الف) بازرگانی سنتی

یک ــ طرف ایرانی در مورد نرخ مالیات بر ارزش افزوده* برای قالی‌های دست‌بافت ایران توضیحاتی خواست و روی اهمیتی که برای صادرات قالی ایران به بلژیک قائل است، تأکید نمود و اعلام کرد که مایل نیست مالیات جدید مذکور به توسعهٔ عادی و معمول تجارت ایران در این مورد بخصوص لطمه‌ای وارد آورد.

طرف بلژیک توضیح داد که نرخ مالیات مذکور برای تمام قالی‌ها اعم از دست‌بافت یا غیر آن به طور قطعی هیجده درصد تعیین گردیده است و اگر چه ارزیابی

* Value - Added Tas

تأثیر سیستم مالیاتی مذکور روی قیمتهای خرده‌فروشی در حال حاضر کار ساده‌ای نیست، دولت بلژیک تصور نمی‌کند اعمال سیستم مالیاتی مذکور به افزایش قیمتهای خرده‌فروشی در این مورد منجر گردد.

دو ـ طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که اخیراً در بلژیک برخلاف مقررات از اسامی تجاری قالی‌های ایرانی برای تشویق فروش (تبلیغات) فرشهای ماشینی استفاده می‌شود و از طرف بلژیکی درخواست نمود از مقامات مربوطه در بلژیک بخواهد در مورد ممنوع کردن این عمل همکاری نمایند.

طرف بلژیک توضیح داد که مقررات موجود در این کشور به سیستم اداری مربوطهٔ آن اجازه این کار را نمی دهد، ولی اگر قالی‌های ایرانی دارای برچسبهای مشخصی باشند که اسامی تجاری یعنی محلهای بافت و یا کیفیتها و طرز بافتهای آنها (دست‌بافت، ماشینی و غیره) را نشان دهند، به مأموران کنترل صلاحیتدار بلژیکی دستور داده خواهد شد کاملاً مراقب باشند و طوری عمل کنند که از این قبیل برچسبها مطلقاً سوءاستفاده نشود.

ب) چشم‌اندازهای آینده

یک ـ کمیسیون یادآور شد که بین صادرات ایران به بلژیک و صادرات بلژیک به ایران توازن لازم وجود ندارد.

به منظور اصلاح این وضع، طرف ایرانی آمادگی خود را برای تشویق و توسعهٔ صادرات صنعتی و کشاورزی خود و بویژه محصولات جدیدی نظیر مواد پتروشیمیایی، کفش، جوراب ساقه کوتاه، پوشاک کشباف پنبه‌ای خاکستری و اقلام مشابه را به بلژیک اعلام نمود.

طرف بلژیک آمادگی خود را برای همیاری با صادرکنندگان ایرانی در این مورد از طریق ارائهٔ اطلاعات لازم دربارهٔ امکانات بازار بلژیک، شرکت کردن در امر تشکیل هیئتهای تجاری و تشویق همکاری در این زمینه در موارد لازم، اعلام داشت.

۶) همکاری صنعتی

یک ـ کمیسیون، چشم‌اندازهای همکاری صنعتی بین دو کشور را مورد بررسی قرار داد و به این نتیجه رسید که امکانات فراوانی برای همکاری دوجانبه به صورت ایجاد پروژه‌های مشترک سرمایه‌گذاری و عرضهٔ کالاهای سرمایه‌ای، مواد خام و دانش فنی

وجود دارند.

کمیسیون توصیه کرد برای شناسایی زمینه‌های جدیدی که همکاری صنعتی دوجانبه می‌تواند در آن زمینه‌ها امکانپذیر گردد، مقامات مربوط دو کشور یک سری مطالعات ویژه انجام دهند.

کمیسیون بویژه برنامه‌هایی که می‌توانند به ایجاد پروژه‌های مشترک شامل دانش فنی و سرمایه بلژیک و مواد خام ایران برای برآوردن نیازهای بازارهای ایران و بلژیک و کشورهای ثالث منجر شوند، شناسایی گردند.

در خصوص سرمایه گذاری مستقیم بلژیک در ایران، کمیسیون یادآور شد که مقررات ایران اقتضا می‌کند سهم سرمایه گذاری خارجی در کمپانی‌های مشترک ایرانی - غیرایرانی، از پنجاه درصد کمتر باشد*، اگرچه دولت ایران در این مورد ویژه انعطاف نشان خواهد داد، ولی مشروط براینکه سرمایه گذار خارجی تعهد نماید قسمت اعظم بازده تولید این قبیل کمپانی‌های مشترک به کشورهای ثالث صادر شوند.

دو ــ کمیسیون همچنین خاطرنشان ساخت که طرف ایران آمادگی کامل دارد امکانات شرکت کردن در پروژه‌های مشترک در بلژیک در موارد ویژه‌ای را مورد بررسی قرار دهد ولی مشروط بر اینکه:

الف) مواد خام لازم برای آنها را ایران با ارزانترین قیمتهای ممکن تأمین نماید.

ب) پروژه‌های مذکور از دستهٔ پروژه‌های نیازمند به نیروی انسانی زیاد نباشند.

پ) تقاضا برای بازده تولید آنها در بلژیک و کشورهای همسایهٔ آن، فوق‌العاده باشد.

سه ــ طرف بلژیک، توجه طرف ایران را به این حقیقت جلب نمود که مطالعه دربارهٔ معدودی از پروژه‌های بالا در حال حاضر در ایران در دست بررسی هستند و خاطرنشان ساخت که انعقاد مطلوب و سریع قراردادهای اجرای آنها، خدمت شایسته‌ای به تشویق امر توسعهٔ زمینه‌های همکاری بین دو کشور تلقی خواهد گردید.

طرف ایران توضیح داد که تصمیم گیری در مورد انعقاد قراردادهای اجرای پروژه‌های مذکور مستلزم انجام مطالعاتی بیشتر است و وعده داد گامهایی در جهت پیشبرد

* Minority Share - Holding

تصمیم گیری در مورد انعقاد قراردادهای یادشده بردارد.

چهار ــ کمیسیون همچنین پروژه‌های بالقوه قابل اجرایی که همکاری ایران و بلژیک در مورد آنها می‌تواند تحقق پذیرد یا کاملاً تشویق و حمایت گردد را مورد بررسی قرار داد و یادآور شد که در زمینه‌های پتروشیمی، فلزکاری و ساخت تجهیزات الکتریکی، امکانات کاملی برای همکاری بیشتر بین دو کشور وجود دارند. اجرای این پروژه‌ها، مستلزم سرمایه‌گذاری مستقیم بلژیک و یا مبادلهٔ دانش فنی و مجوزهای صنعتی و همچنین عرضهٔ تجهیزات فنی توسط بلژیک به ایران است. کمیسیون توصیه کرد مطالعات مربوط به برخی پروژه‌های بخصوص با توجه به میزان امکان استفاده از مواد خام محلی و بر اساس برآورد میزان تقاضای بالقوه در بازارهای منطقه، هرچه زودتر پایان پذیرند.

طرف بلژیک خاطرنشان نمود که چند شرکت مهندسی مشاور بلژیکی علاقهٔ خود به عرضهٔ خدماتشان به سازمانها و شرکتهای علاقه‌مند ایرانی در زمینهٔ مطالعات مربوط به امر قابلیت اجرای پروژه‌های مذکور را ابراز داشته‌اند.

طرف ایران اعلام آمادگی نمود و راهنمایی‌های لازم به منظور تماس گرفتن با سازمانهای مربوطهٔ ایرانی و سپس شروع کار در ایران طبق قوانین و مقررات را در اختیار شرکتهای مهندسی نامبرده قرار دهد.

پنج ــ طرف بلژیک علاقهٔ عمیق خود را به شرکت در امر اجرای پروژه‌های خانه‌سازی در مقیاس وسیع بویژه نواحی صنعتی ایران مانند اراک، تبریز و اهواز را اعلام نمود.

طرف ایرانی از علاقهٔ بلژیک در این مورد استقبال کرد و کمیسیون با توجه به این موضوع توصیه نمود کارشناسان طرفین به تنظیم کردن پیشنهادهای مشخص مربوطه که توسط مؤسسات صلاحیتدار دو کشور بررسی خواهند شد هرچه زودتر در تهران تشکیل جلسه دهند.

۷. کمیسیون، سیستم مالی بلژیک و امکاناتی را که در چارچوب آن برای ایران موجودند بررسی نمود.

۸. همکاری فنی:

کمیسیون با خشنودی یادآور شد که در سال ۱۹۷۰ مصوبهٔ بلژیکی «همیاری

فنی» در زمینه‌های زیر شامل حال ایران نیز شد:

جنگلداری، خاک‌شناسی، منابع نیروی هیدرولیک، تکنولوژی نساجی و قندسازی، برقی کردن راه‌آهن، دریانوردی، آموزش فنی و پژوهش در زمینهٔ خدمات پستی شامل جمعاً ۷ مورد بورس تخصصی عالی و ۹ مورد بورس دانشجویی عادی. کمیسیون همچنین یادآور شد که برای سال ۱۹۷۱، دولت بلژیک ۷ بورس دانشجویی عادی و ۱۹ بورس تخصصی عالی در اختیار دولت ایران قرار داده است که مشخصات آنها را مقامات صلاحیتدار دو کشور تعیین خواهند نمود.

کمیسیون توصیه کرد همکاری در ارتباط با مصوبهٔ بلژیکی «همیاری فنی» ادامه یابد و از طرق گوناگون مانند مبادلهٔ استاد دانشگاه، دیدار کارشناسان عالی‌مقام بلژیکی از ایران، تبادل اطلاعات فنی و پژوهش در زمینهٔ کشاورزی هرچه بیشتر توسعه داده شود.

۹. کمیسیون موافقت کرد دومین اجلاس خود را در فوریهٔ ۱۹۷۲ در تهران برگزار نماید.

در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند، انجام و امضا گردید.

رئیس (هیئت ایرانی)	رئیس (هیئت بلژیکی)
هوشنگ انصاری	هانری فایات
وزیر اقتصاد ایران	وزیر تجارت خارجی بلژیک

ضمیمهٔ الف

لیست اسامی اعضای هیئت ایران در نخستین کمیسیون ایران - بلژیک برای همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنی

۱. عالی جناب هوشنگ انصاری	وزیر اقتصاد
۲. آقای باقر مستوفی	مدیرعامل شرکت ملی پتروشیمی
۳. آقای حسنعلی مهران	مدیرکل پروژه‌ها و پژوهش وزارت اقتصاد
٤. خانم هما روحی	مدیرکل ادارهٔ تجارت خارجی وزارت اقتصاد
۵. آقای علی پورتقی ارشادی	مدیرکل وزارت اقتصاد
٦. آقای محمدحسین محسنی	مشاور مرکز تحقیقات وزارت اقتصاد
۷. آقای ولی الله فسا	مشاور شرکت ملی پتروشیمی
۸. آقای فریدون بازرگانی	رئیس گروه صنعت شیمی مرکز تحقیقات وزارت بازرگانی

ضمیمهٔ ب

هیئت بلژیک

آقای م. هـ. فایات	وزیر تجارت خارجی
آقای م. هـ. بایو	سفیر قائم مقام رئیس امور اداری
	مدیرکل تجارت خارجی *
	معاون هیئت بلژیکی
آقای آ. سری	وزیرمختار
	رئیس ادارهٔ خاورمیانه **
شوالیه هیندریک دوتول ژو	مشاور سفارت بلژیک
	رئیس ادارهٔ آسیا و اقیانوس آرام ***
آقای ژ. وربو	از دبیران کل وزارت ارتباطات
آقای اف. لیونز	مدیرکل تحقیقات کشاورزی وزارت کشاورزی
آقای اِ. استری	مدیرکل خدمات پستی
آقای آر. لنار	قائم مقام رئیس دفتر وزیر همکاری برای توسعه
آقای ژ. وان ارملینگن	از دفتر مدیریت کل بخش خزانه داری وزارت دارایی
آقای بارباسون	از دفتر وزیر امور اقتصاد
آقای هـ. شووار	از مدیریت انرژی وزارت امور اقتصاد
آقای ال. رومل	از وزارت امور اقتصاد
آقای آ. دل میش	از وزارت کشاورزی
آقای هـ. وان لیرد	از اداره ملی اعتبار
آقای ژ. وان کی مولن	رئیس کل سازمان .I.R.SI.A
آقای کلی	رئیس خدمات سازمان .O-B-C.E
آقای ار. دووینتر	از سازمان .O.B.C.E

* ظاهراً سفیر بلژیک در ایران و در عین حال از مقامات اداری و مدیرکل فرضاً وزارت تجارت خارجی بلژیک بوده‌اند.

** ظاهراً مقصود یکی از ادارات سیاسی وزارت خارجهٔ بلژیک است.

*** ظاهراً مقصود یکی از ادارات سیاسی وزارت خارجهٔ بلژیک بوده است و شوالیه، لقب مقام فوق است.

بارون دوکروم بروگ*	از فدراسیون صنایع بلژیک
آقای وان دن بوس	از سازمان صنایع فابری متال
آقای هوتن	از سازمان صنایع فابری متال
آقای دمس ماکر	از فدراسیون صنایع شیمیایی
خانم ورلن	از فدراسیون صنایع فلزی غیرآهنی
آقای استروی	از فدراسیون صنایع نفت
آقای هرمان	از سازمان پیمانکاران عمومی
آقای دو برابانْدر	از سازمان بانک بلژیکی

* بارون لقب مقام نامبرده است.

ضمیمهٔ پ

دستور جلسه

۱. بررسی چشم اندازهای موجود و آیندهٔ تجارتی مشترک

۲. همکاری صنعتی

شرکتهای مهندسی مشاور- مهندسی

محصولات و کالاهای مکانیکی و فلزی

مواد شیمیایی و پتروشیمیایی و فلزات غیرآهنی

سرمایه گذاری‌ها

۳. همکاری فنی

۱۱. یادداشتهایی در خصوص معافیت متقابل از مالیات و عوارض انتقالات

□ نامهٔ سفارت بلژیک به وزارت امور خارجه

سفارت بلژیک

الف ۹۱ ــ ۰۸ شمارهٔ ۵۹۸

سفارت پادشاهی بلژیک تعارفات خود را به وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی اظهار و احتراماً به اطلاع می رساند که دولت بلژیک تصمیم به فروش انستیتو نفیسی «تکنوکوم» شمارهٔ ۴۱ ــ ۴۳ کوچهٔ کوشک در تهران را که در پارک امین الدوله واقع و در مالکیت دولت بلژیک است را دارد. این ملک دارای سه سند با مشخصات ذیل است:

الف) شمارهٔ ۶ پارک امین الدوله

(خیابان بهارستان یا بوعلی سینا)

شماره سند مالکیت ۱۷۶۷۲۱

شمارهٔ پلاک ۵۲۵۳/۲۲

شمارهٔ ثبت ۲۱۸۳۶

مساحت ۴۳۵۹/۳۴

ب) شمارهٔ ۹ پارک امین الدوله

(خیابان بهارستان یا بوعلی سینا)

شمارهٔ سند مالکیت ۱۷۶۷۱۹

شمارهٔ پلاک ۵۲۵۳/۷

شمارهٔ ثبت ۵۶۵۰

مساحت ۲۵۰۰ مترمربع

شمارهٔ سند مالکیت ۱۷۶۷۲۰

شمارهٔ پلاک ۵۲۴۷/۱۱

شمارهٔ ثبت ۶۵۲۰

مساحت ۷۹۲/۶۰ مترمربع

کار فروش در محضر باید در طی ماه مه صورت گیرد. موجب امتنان سفارت خواهد بود چنانچه وزارت امور خارجه گواهی مبنی بر معافیت اسنادی که در هنگام فروش معمولاً باید ارائه شود را در اختیار سفارت قرار دهد. اسناد مذکور عبارت‌اند از: سند مربوط به پرداخت عوارض شهرداری، عوارض نوسازی و مالکیت بر املاک.

علاوه بر آن سفارت مایل است تا مطلع شود که آیا از پرداخت عوارض ۳ درصد فروش و مخارج غیر معاف است.

سفارت پادشاهی بلژیک با تشکر فعلی از وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی، موقع را جهت تقدیم احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

تهران، ۱۶ مارس ۱۹۷۲

۱. پاسخ وزارت امور خارجه به سفارت بلژیک

شماره: ۴۹۶/۱۸

تاریخ: ۵۱/۱/۲۳

یادداشت

وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی تعارفات خود را به سفارت پادشاهی بلژیک اظهار و احتراماً عطف به یادداشت شمارهٔ ۵۹۸ مورخ ۱۶ مارس ۱۹۷۲ اشعار می دارد:

با معافیت از پرداخت مالیات و عوارض انتقالات فروش ملک متعلق به دولت بلژیک واقع در پارک امین الدوله در تهران موافقت حاصل است مشروط بر اینکه دولت بلژیک تأیید نماید چنانچه در آینده دولت شاهنشاهی ایران بخواهد اموال غیرمنقول متعلق به خود را در بلژیک انتقال دهد یا احیاناً محل اقامت سفیر یا دفتر سفارت شاهنشاهی ایران در بروکسل را به فروش برساند و مالیات متعلقهٔ انتقالات و معاملات مزبور قانوناً به عهدهٔ فروشنده باشد، دولت بلژیک متقابلاً دولت شاهنشاهی را از پرداخت مالیات متعلقه معاف نماید.

علیهذا خواهشمند است چنانچه مقامات مربوطهٔ دولت متبوع آن سفارت با این امر موافقت دارند، مراتب را تأیید فرمایند تا اقدام لازم معمول گردد.

ضمناً دستور خواهند فرمود شمارهٔ دفتر اسناد رسمی که انتقال ملک مورد بحث در آن به عمل خواهد آمد اعلام شود.

موقع را جهت تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

سفارت پادشاهی بلژیک ــ تهران

رونوشت جهت اطلاع به سفارت شاهنشاهی ایران در بروکسل ارسال می‌گردد.

از طرف وزیر امور خارجه

امضا

۲. پاسخ سفارت بلژیک به یادداشت وزارت امور خارجه به انضمام یک ضمیمه

سفارت بلژیک

الف ــ ۵۸ ــ ۹۰

شمارهٔ ۹۴۳

ضمیمهٔ یک

سفارت پادشاهی بلژیک در تهران با اظهار تعارفات خود به وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی افتخار دارد از دریافت یادداشت شمارهٔ ۴۹۶/۱۸ مورخ ۱۲ آوریل ۱۹۷۲ (۱۳۵۱/۱/۲۳) مبنی بر اینکه دولت شاهنشاهی ایران، به شرط عمل متقابل، دولت بلژیک را از پرداخت مالیاتها و عوارض راجع به انتقال مالکیت سفارت بلژیک معاف می نماید، تشکر نماید.

این سفارت افتخار دارد که به اطلاع وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی برساند که در بلژیک نیز چنین معافیتی راجع به تملک اماکن نمایندگی های دیپلماتیک به وسیلهٔ دول خارجی، وجود دارد. این معافیت بر اساس قانون مورخ ۲۸ فوریهٔ ۱۹۵۷ بلژیک است که متن آن به پیوست می باشد. این قانون مربوط به حقوق ثبت رهن و دفتر دادگاه است. وزارت امور خارجهٔ بلژیک همچنین خاطرنشان می سازد که این معافیت و حقوق تمبر در کنوانسیون وین نیز مندرج است (رجوع شود به مواد ۲۳ و ۲۴).

در این شرایط، موجب سپاسگزاری این سفارت خواهد بود که وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی مراتب ذیل را به اطلاع آقای بهنیا، سردفتر اسناد رسمی شمارهٔ ۲ و نمایندهٔ مجلس که نزد او اسناد مربوط به فروش ملک متعلق به سفارت بلژیک واقع در پارک امین الدوله و خرید ملک آقا عبدالعزیز فرمانفرماییان توسط سفارت بلژیک، امضا و ثبت خواهند شد، برساند:

از یک طرف، در مورد سند فروش مذکور، دولت بلژیک از پرداخت موارد ذیل معاف می باشد:

ــ هزینه های تمبر متعلق به خریدار

ــ مالیات فروش

ــ عوارض شهرداری و نوسازی

و از طرف دیگر در مورد سند خرید فوق‌الذکر دولت بلژیک از پرداخت هزینه‌های تمبر متعلق به خریدار معاف است.

همچنین این سفارت سپاسگزار خواهد بود چنانچه وزارت امور خارجه به آقای بهنیا، سردفتر تأیید نماید که جناب آقای مارک تایمنس، سفیر بلژیک در ایران به نمایندگی از طرف دولت متبوع خویش این سند را امضا خواهد نمود.

امضا و ثبت اسناد مذکور در نیمهٔ دوم ماه مه انجام خواهند گردید.

سفارت بلژیک در تهران ضمن سپاسگزاری از اقدامات وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی، موقع را برای تقدیم احترامات فائقهٔ خویش مغتنم می‌شمارد.

تهران ــ ۲ مه ۱۹۷۲

مهر سفارت بلژیک در تهران

قانون اصلاحی مجموعهٔ حقوق ثبت، رهن، دفتر دادگاه برای اجازهٔ ثبت مجانی تحصیل اموال غیرمنقول برای تأسیس نمایندگی‌های دیپلماتیک و کنسولی توسط دول بیگانه

همراه با درود و سلام

بودوئن پادشاه بلژیک

به همهٔ افراد، در حال حاضر و در آینده

با تصویب مجالس، ما ضامن اجرای مراتب ذیل می‌باشیم:

مادهٔ یک ــ بند ششمی به شرح ذیل به مادهٔ ۱۶۱ تصویب‌نامهٔ سلطنتی مورخ ۳۰ نوامبر ۱۹۳۹ به شمارهٔ ٦٤ حاوی مجموعهٔ حقوق ثبت، رهن، دفتر دادگاه که طی مادهٔ ۲ قانون مورخ ۱٦ ژوئن ۱۹٤۹ تأیید گردیده، افزوده شده است:

«ششم: اسناد مربوط به تحصیل اموال غیرمنقول برای تأسیس نمایندگی‌های سیاسی و کنسولی بلژیک توسط دول بیگانه یا راجع به اقامت رئیس هیئت نمایندگی «یک دولت بیگانه» در عین حال، رایگان منوط به شرط رعایت عمل متقابل در مورد دولت بلژیک است.»

مادهٔ ۲: حق ثبت دریافتی دو سال پیش از اعتبار قانون حاضر در مورد اموال غیرمنقول که شامل مورد پیش‌بینی شده در بند یک می‌گردند، به شرط رعایت بند آخر مادهٔ مذکور، به درخواست دول ذی‌نفع، مسترد خواهند شد.

این قانون را توشیح و فرمان می‌دهیم که به مهر دولت ممهور و توسط مونیتور بلژیک منتشر گردد.

بروکسل، ۲۸ فوریهٔ ۱۹۵۷

مونیتور ۱۹۵۷/۳/۷

۳. نامهٔ سفارت بلژیک به وزارت امور خارجه، پیرو یادداشت قبلی

سفارت بلژیک

الف ۰۸ ــ ۹۰

الف ۰۸ ــ ۹۱

شمارهٔ ۱۱۴۳

سفارت پادشاهی بلژیک در تهران تعارفات خود را به وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی اظهار و احتراماً پیرو یادداشت شمارهٔ ۹۴۳ مورخ ۲ مه اشعار می دارد:

این سفارت افتخار داشت که در یادداشت مذکور به وزارت امور خارجه شاهنشاهی خاطرنشان سازد که در بلژیک معافیتی برای پرداخت مالیاتها و عوارض در مورد تحصیل اموال غیرمنقول توسط دول بیگانه وجود دارد.

راجع به فروش اموال غیرمنقول ویژهٔ نمایندگی های سیاسی در بلژیک توسط دول بیگانه، این سفارت تصریح می نماید که قانوناً حقوق ثبت و تمبر به عهدهٔ تحصیل کنندهٔ اموال غیرمنقول است و نه خریدار. همچنین خریدار هیچگونه هزینه‌ای را نباید به شهرداری بپردازد.

در چنین شرایطی، موجب امتنان این سفارت خواهد بود که وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی این مقررات بلژیکی را به اطلاع مقامات صالح ایران برساند.

همچنین برای هرگونه اقدام مقتضی، بدین‌وسیله خاطرنشان می‌گردد که فروش ملک متعلق به دولت بلژیک واقع در پارک امین الدوله در روزهای آینده به وسیلهٔ سردفتر اسناد رسمی شمارهٔ ۱۱۶ آقای نورالدین تهامی به نشانی خیابان شاه، ساختمان بانک صادرات ایران، صورت خواهد گرفت و خرید ملک آقای عبدالعزیز فرمانفرماییان در الهیه به وسیلهٔ دولت بلژیک نزد سردفتر اسناد رسمی شمارهٔ ۲، آقای بهنیا انجام خواهد شد.

با تشکر قبلی از احترامات وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی، سفارت بلژیک موقع را برای تقدیم احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

تهران ــ ۳۰ مه ۱۹۷۲

مهر سفارت بلژیک در تهران

۱۲. پروتکل دومین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، صنعتی و فنی

یادداشت تفاهم دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران - بلژیک برای همکاری اقتصادی، صنعتی و تکنولوژیک

دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران - بلژیک برای همکاری تجاری، اقتصادی، صنعتی و تکنولوژیک از ۲۱ تا ۲۵ اکتبر ۱۹۷۲ در تهران برگزار گردید.

۲. ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب جواد وفا، معاون وزیر اقتصاد ایران در امور بین المللی و ریاست هیئت بلژیکی را عالی جناب آندره بایوت، معاون وزیر تجارت خارجی و روابط خارجی بلژیک در امور روابط اقتصادی خارجی به عهده داشتند.

۳. اسامی اعضای دو هیئت در ضمایم ۱ و ۲ همین نامه از نظر مبارک می‌گذرند.

٤. کمیسیون، صورت جلسهٔ ضمیمهٔ ۳ این نامه را تأیید نمود.

۵. کمیسیون، روابط موجود تجاری، اقتصادی و فنی بین دو کشور را بررسی نمود و طرفین با توجه عمیق به شرایط و چشم‌اندازهای اقتصادی خود بر این باور بودند که امکانات وسیعتری برای همکاری بین ایران و بلژیک وجود دارد.

٦. با توجه به این موضوع که ایران بزودی اجرای برنامهٔ پنجم توسعهٔ خود را آغاز خواهد نمود، طرف بلژیکی آمادگی و علاقه‌اش به شرکت فعالانه در امر اجرای برنامهٔ مذکور را اعلام داشت و همچنین خاطرنشان ساخت که به این منظور تمام تسهیلات اعتباری بر اساس بهترین شرایط و مقتضیات در بلژیک فراهم هستند و در همین مورد کمیسیون موافقت نمود که پس از تصویب نهایی برنامهٔ پنجم توسعهٔ ایران، کارشناسان طرفین به منظور تبادل نظر در مورد زمینه های مشخص همکاری و ارائهٔ توصیه های مربوطه خود به کمیسیون تشکیل جلسه دهند.

تجارت

۷. دو طرف، وضعیت موجود تجارت بین ایران و بلژیک را بررسی نمودند و یادآور شدند که علی رغم افزایش حجم تجارت دوجانبه، طرفین باید کوشش بیشتری به عمل آورند تا توازن منطقی بازرگانی بین دو کشور صورت تحقق پذیرد و مقرر شد در همین زمینه به افزایش صادرات کالاهای صنعتی ساخت ایران توجه ویژه‌ای مبذول گردد.

۸. به منظور نیل به هدف یادشده، دو طرف موافقت کردند دیدارهای هیئتهای تجاری و صنعتی هر یک از دو کشور از کشور دیگر را ترتیب دهند و طرف بلژیکی خاطرنشان نمود که تسهیلات لازم برای افزایش صدور کالاهای صنعتی ساخت ایران به بلژیک رانیز برای طرف ایرانی فراهم آورد.

۹. دو طرف، در مورد تعدادی از کالاهای صنعتی قابل صدور ساخت ایران شامل اتوبوس و اتومبیل، باتری خشک، باتری تر، سویچ و کلید اتصال برق، تختهٔ چندلا، تایر و تیوپ اتومبیل و کامیون، کفش و چکمه، منسوجات پشمی، آلومینیوم، محصولات پتروشیمیایی و البسه از جنس پشم گوسفند و همچنین کت از جنس پشم گوسفند به بحث و تبادل نظر پرداختند و به این نتیجه رسیدند که تعیین قیمتهای منصفانهٔ عادی، اجرای معاملات مربوط به هر یک از اقلام ویژهٔ مزبور را تسهیل خواهد نمود.

۱۰. طرف ایرانی اعلام آمادگی نمود به مقامات صلاحیتدار ایران توصیه کند، اعتباراتی را که در جریان صدور کالاهای صنعتی معین ساخت ایران به بلژیک مورد استفاده قرار خواهند گرفت، پیش‌بینی و تدارک نمایند.

صنعت

۱۱. کمیسیون امکانات همکاری در زمینهٔ صنعت را بررسی نموده، ابراز علاقه کرد اجرای پروژه‌های مشترکی به سود هر دو کشور برای برآوردن نیازهای بازارهای ایران و بلژیک و همچنین صدور کالاهای تولیدی حاصله از این پروژه‌ها به کشورهای ثالث، آغاز گردند و در همین زمینه، پروژه‌های متعدد و از جمله پروژه‌هایی که عناوین آنها ذیلاً درج گردیده، پیشنهاد شد و مورد بررسی قرار گرفتند:

خانه‌های پیش‌ساخته، تجهیزات الکتریکی ولتاژ پایین، سویچ و اتصالات غیرآهنی الکتریکی، برخی تجهیزات مغناطیسی ویژهٔ صنایع، الکترود جوشکاری برق، پیچ و مهره، کروم آهن، کارخانه‌های خوراک دام، کارخانهٔ استخراج مس از طریق الکترولیز، واحدهای تراش لنز، واحدهای گداز فلز برای صنایع استخراج معادن، واحد قالب‌ریزی پولی استر (پشم شیشه، پلاستیک و غیره)، بازسازی و نوسازی تایر مستعمل، پروژه‌های کشاورزی در سطح صنعتی، اتصالات فولادی، ماشینهای رختشویی، و کارخانه‌های قالب‌ریزی قطعات فولادی ماشین‌آلات گوناگون.

مقرر شد طرف ایرانی موجبات تماس مؤسسات بلژیکی علاقه‌مند در موارد بالا را

با مؤسسات ایرانی مربوطه تسهیل نماید.

۱۲. کمیسیون، امکانات همکاری دو کشور در زمینهٔ صنایع آلومینیوم را مورد بحث قرار داد و به این نتیجه رسید که چشم‌اندازهای جالبی برای همکاری دو طرف در این زمینه از طریق اجرای پروژهٔ مشترکی به منظور تولید ورق آلومینیوم در ایران وجود دارند و مقرر شد سهم هزینه‌های ارز خارجی ایران به عنوان شریک این برنامه از طریق صدور شمش آلومینیوم ایران به بلژیک تأمین گردد.

کمیسیون موافقت نمود کارشناسان مؤسسات مربوطه برای حل و بحث جزئیات تفصیلی همکاری و مطالعهٔ مربوط به قابلیت اجرای پروژهٔ مذکور در آیندهٔ نزدیک در تهران تشکیل جلسه دهند.

۱۳. کمیسیون به اجرای پروژه‌های مشترک در ایران برای تولید محصولات پتروشیمیاییِ نیم‌ساخته ابراز علاقه نمود. این محصولات پس از صادر شدن به بلژیک با همکاری طرفین تکمیل شده و به محصولات نهایی تبدیل خواهند گردید. این محصولات نهایی در بازارهای ایران و بلژیک و همچنین کشورهای ثالث به فروش خواهند رسید.

کمیسیون به این نتیجه رسید که مؤسسات مربوطهٔ دو کشور باید به منظور شناسایی جزئیات امکانات همکاری در موارد بالا، بزودی در تهران تشکیل جلسه دهند.

۱۴. طرف بلژیکی همکاری‌های فنی و اقتصادی ایران - بلژیک در زمینهٔ اجرای چند پروژهٔ صنعتی، هسته‌ای، هیدروالکتریک و بهداشت همگانی را پیشنهاد نمود و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که نظریاتش را در مورد این پیشنهاد به موقع خود اطلاع خواهد داد.

کشاورزی

۱۵. کمیسیون، امکانات همکاری در زمینهٔ پژوهشهای کشاورزی را مورد بحث قرار داد، به این نتیجه نایل شد که همکاری در این زمینه در موارد متعددی امکانپذیر است و در همین زمینه، موارد همکاری زیر شناسایی گردیدند:

۱. همیاری علمی و فنی طرف بلژیک در زمینهٔ باغهای گیاه‌شناسی و همچنین چند مورد پژوهش در زمینه‌های وابسته که توسط طرفین تعیین خواهند شد.

۲. امکان ترتیب دادن بورسهای پژوهشی برای کارشناسان ایرانی در زمینه‌های گوناگون کشاورزی، شناسایی آفات نباتی و از این قبیل، جانورشناسی، حشره‌شناسی و

مکانیزه کردن کشاورزی.

۳. همیاری طرف بلژیک در زمینهٔ استاندارد نمودن تجهیزات ماهیگیری و پژوهش در زمینهٔ کیفیت انواع گوناگون گوشت ماهی از طریق استفاده از متدهای انجماد عمیق* گوشت.

٤. همیاری طرف ایران از طریق تأمین اطلاعات و کارشناسان لازم برای طرف بلژیک در دو زمینهٔ زیر:

الف) تولید انواع سرم و واکسن.

ب) از میان بردن جوندگان و دیگر آفات کشاورزی.

طرف بلژیکی همچنین درخواست کرد در صورت امکان، کارشناسان و اطلاعات لازم در زمینه‌های نگهداری از دام تولید انواع بذر خوراک دام ارائه شوند.

۱٦. کمیسیون همچنین به این نتیجه رسید که سازمانهای مربوطهٔ طرفین، موارد ویژهٔ پژوهشهایی را که طرفین مایل‌اند به عهده بگیرند، تعیین نمایند.

شهرسازی

۱۷. طرف بلژیکی، علاقه‌مندی خود را به همکاری با طرف ایرانی در زمینهٔ ساختن پلهای هوایی اعلام نمود و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که آمادهٔ همکاری با بلژیک است، ولی مشروط بر آنکه میزان و مقتضیات اعتباراتی که منابع بلژیکی در این مورد می‌توانند پیشنهاد نمایند، از نظر ایران مطلوب باشد.

طرف بلژیکی یادآور شد که بر اساس بهترین شرایط و مقتضیات اعتبارات کافی لازمه را در اختیار ایران قرار خواهد داد ومقرر شد طرف بلژیکی هرچه زودتر اطلاعات لازم در مورد میزان و شرایط و مقتضیات این قبیل اعتبارات را به طرف ایرانی تسلیم نماید.

و طرف ایرانی در صورتی که پیشنهادهای مربوطه را جالب تشخیص دهد یک سری اجلاس به منظور تعیین جزئیات همکاری برگزار نماید.

آموزش فنی و حرفه‌ای

۱۸. کمیسیون یادآور شد که همکاری ثمربخش بین دوکشور در زمینهٔ آموزش فنی و حرفه‌ای آغاز گردیده است و مقرر نمود کارشناسان مربوطهٔ دو کشور به منظور بررسی

* Deep - Freeze Methods

جزئیات همکاری و اجرای برنامه‌ای که مشترکاً توسط کارشناسان ایران و بلژیک برای تأسیس مدارس حرفه‌ای و مراکز تربیت دبیر فنی و همچنین مرکز ملّی توسعهٔ آموزش فنی و حرفه‌ای ایران برای آموزش تکنیسین تهیه گردیده و در برنامهٔ اقتصادی پنجم ایران پیش‌بینی شده بزودی در تهران تشکیل جلسه دهند.

همکاری در این مورد دقیقاً بر اساس اصول تعیین شده در موافقتنامهٔ معاضدت* که سازمانهای مربوطهٔ دوکشور را در تاریخ ۳ مارس ۱۹۷۱ امضا کرده‌اند، صورت خواهد پذیرفت.

آموزش صنعتی

۱۹. کمیسیون، امکانات همکاری در زمینهٔ آموزش نیروی انسانی شامل آموزش حین خدمت در ایران را بررسی نمود و یادآور شد که به این منظور می توان از تأسیسات ثابت یا سیار استفاده کرد.

۲۰. طرف بلژیک به برنامه‌های ایران در این مورد بذل توجه نمود و کمیسیون موافقت نمود کارشناسان طرفین به منظور حل و بحث جزئیات همکاری در این زمینه و همچنین رایزنی در مورد پروژه‌های مربوطه، در آیندهٔ نزدیک در تهران تشکیل جلسه دهند.

همکاری فنی

۲۱. طرف بلژیکی، هیجده بورس تحصیلی عادی و تخصصی برای استفادهٔ طرف ایرانی ارائه نمود و مقرر شد جزئیات آنها را مقامات ذی‌صلاح دو کشور تعیین کنند.

پذیرش لوکزامبورگ

۲۲. طرف بلژیکی درخواست کرد از آنجا که دولت گراندوک‌نشین لوکزامبورگ به عنوان یکی از دو شریک «اتحادیهٔ اقتصادی بلژیک - لوکزامبورگ» خواستار پیوستن به توافقتنامهٔ همکاری‌های اقتصادی، صنعتی و تکنولوژیک بین دولت پادشاهی ایران و دولت پادشاهی بلژیک مورخ ۱۲ مارس ۱۹۷۰ می باشد، دولت نامبرده یکی از طرفهای توافقنامهٔ مذکور شناخته شود.

طرف ایرانی موافقت نمود اقدام در این مورد را آغاز کند و به عنوان برداشتن گام نخست مقرر شد بلژیک تقاضای خود در این مورد را رسماً ارائه نماید.

* Collaboration Agreement

اجلاس آیندهٔ کمیسیون در اکتبر ۱۹۷۳ در بروکسل برگزار خواهد گردید. در تاریخ ۲۵ اکتبر ۱۹۷۲ در دو نسخهٔ اصلی به زبان انگلیسی که هر دو به یک میزان اعتبار دارند، اجرا و امضا شد.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلژیکی
جواد وفا	آندره بایوت
معاون وزیر اقتصاد ایران در امور بین المللی	معاون وزیر روابط با کشورهای خارجی و تجارت خارجی بلژیک در امور مربوط به روابط اقتصاد خارجی

ضمیمهٔ ۱

لیست اسامی اعضای هیئت ایرانی

رهبر:

عالی جناب جواد وفا	معاون وزیر اقتصاد در امور بین المللی

اعضا:

آقای جهانگیر نیکپور	معاون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران
آقای قاسم لاجوردی	معاون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
خانم هما روحی	مدیرکل تجارت خارجی وزارت اقتصاد
آقای پرویز پارسا	مدیرکل ادارهٔ مطالعات اقتصادی وزارت اقتصاد
آقای علیرضا عروضی	مدیرکل ادارهٔ همکاری اقتصادی وزارت اقتصاد
آقای عباس شیخ	مدیرکل ادارهٔ آموزش صنعتی وزارت آموزش و پرورش
آقای احمد جلیلی	مدیرکل وزارت کشاورزی و منابع طبیعی
آقای سعید به بین	رئیس بخش وامها و اعتبارات خارجی سازمان برنامه
آقای ابراهیم فرح بخشیان	مدیرعامل بنیادآموزش وزارت کار و اموراجتماعی
آقای امان الله بردایی	معاون صنایع متوسط وزارت اقتصاد
آقای فریدون گلشن	معاون تجارت خارجی وزارت اقتصاد
آقای فریدون بازرگانی	رئیس بخش مطالعات صنایع چرم مصنوعی و سلولز
آقای فیض الله پورفتحی	اقتصاددان از امور بین المللی وزارت اقتصاد
خانم فرزانهٔ بناپور	اقتصاددان از امور بین المللی وزارت اقتصاد
آقای فریدون عظما	اقتصاددان از کمیتهٔ تجارت مرکز تشویق صادرات

ضمیمهٔ ۲

لیست اسامی اعضای هیئت بلژیکی

رهبر:

عالی جناب آ. بایوت	معاون روابط اقتصادی خارجی وزارت تجارت خارجی و روابط با کشورهای خارجی

اعضا:

آقای وان هربروگن	رئیس دفتر وزیر اقتصاد
آقای اف. لیونز	مدیرکل تحقیقات کشاورزی وزارت کشاورزی
آقای هوست	بازرس کل وزارت ارتباطات
آقای وان پرات	مشاور خدمات سرمایه گذاری های خارجی وزارت اقتصاد
کُنت دوبوفور	رئیس ادارهٔ تجارت با کشورهای خارجی
آقای دلهون	مأمور اصلی وزارت اقتصاد در هیئت
آقای شیلیاد	مشاور وزارت اقتصاد
آقای ال. رومل	مهندس بخش صنعت وزارت اقتصاد
آقای اچ. هنروتو	مشاور ادارهٔ تجارت با کشورهای خارجی
آقای ا. پی. بلی	مشاور از سازمان صنعتی فابری متال/ سوبلد
آقای دمس ماکر	مشاور تجارت خارجی اتحادیهٔ صنایع شیمیایی

ضمیمهٔ ۳

دستور جلسه

۱. سخنرانی افتتاحیهٔ عالی جناب جواد وفا
۲. سخنرانی عالی جناب آندره بایوت
۳. بررسی اجرای تصمیمات نخستین اجلاس کمیسیون
۴. بررسی شرایط و چشم‌اندازهای اقتصادی
۵. سازماندهی کار اجلاس کنونی

۱۳. پروتکل چهارمین اجلاس کمیسیون مشترک فرهنگی

چهارمین اجلاسیهٔ مجمع مأمور اجرای موافقتنامهٔ
فرهنگی ایران و بلژیک، با شرکت کلیهٔ اعضا در بروکسل
از ۱۰ تا ۱۳ آوریل ۱۹۷۳

چهارمین اجلاسیه مجمع مأمور اجرای موافقتنامهٔ فرهنگی ایران و بلژیک با شرکت کلیهٔ اعضا از ۱۰ تا ۱۳ آوریل ۱۹۷۳ در بروکسل تشکیل گردید.

جلسهٔ افتتاحیه با حضور جناب آقای محمدعلی مسعود انصاری سفیر ایران در بلژیک، دارای اهمیت بیشتری شد.

ترکیب هیئتهای نمایندگی به شرح ذیل است:

از طرف بلژیک:

آقای و. دبروک	مدیرکل خدمات فرهنگی در وزارت آموزش ملی و فرهنگ هلندی
آقای ژ. رمیش	مدیرکل سرویسهای فرهنگی در وزارت آموزش ملی و فرهنگ فرانسوی
آقای ژ. ورکان	رئیس ادارهٔ روابط فرهنگی بین المللی وزارت آموزش ملی و فرهنگ فرانسوی
آقای لاپولائرت	رئیس ادارهٔ آموزش عالی و تحقیقات علمی وزارت آموزش ملی و فرهنگ فرانسوی
آقای وان امپ	رئیس ادارهٔ روابط فرهنگی بین المللی وزارت آموزش ملی و فرهنگ هلندی
پروفسور. دکتر. ل. واندن برگ	استاد دانشگاه دولتی درگاند
آقای م. ویتورن ژل	نایب رایزن در وزارت امور خارجه
آقای ژ. دولاربر	دبیر ادارهٔ روابط فرهنگی بین المللی وزارت آموزش ملی و فرهنگ هلندی

از طرف ایران:

آقای منوچهر عظیما	مدیرکل امورفرهنگی و اجتماعی وزارت امورخارجه
آقای فریدون ستوده	رئیس اداره امور فرهنگی وزارت امورخارجه
آقای میرمحمدی	مدیرکل روابط فرهنگی وزارت فرهنگ و هنر
آقای کیا هاشمی	قائم مقام مدیرکل روابط بین المللی وزارت علوم و آموزش عالی
آقای عزیزالله محمدی	قائم مقام مدیرکل روابط بین المللی وزارت آموزش و پرورش
خانم هما مقدم	وزارت آموزش و پرورش منشی هیئت
آقای سیروس ذکاء	دبیر اول سفارت شاهنشاهی ایران دربروکسل

I ـ آموزش و تحقیقات علمی

۱. بورسهای تحصیلی

الف) در بلژیک

طرف بلژیکی شش بورس تحصیلی به ایرانیان که یک سیکل کامل تحصیلات دانشگاهی یا تحصیلات عالی غیر دانشگاهی را گذرانیده‌اند برای طی دوره‌های ذیل در بلژیک، اعطا خواهد نمود:

الف) دورهٔ تکمیلی تحصیلی به مدت ۱۲ ماه

ب) تهیهٔ پایان‌نامهٔ لیسانس یا پایان‌نامهٔ دکترا

در مورد دوم: بورس تحصیلی برای حداقل دو سال متوالی داده می شود. ضمناً در موارد ذیل، بورس مذکور برای یک سال دیگر قابل تمدید است:

الف) نظریهٔ مستدل مقامات مسئول دانشگاهی بلژیک

ب) ارائهٔ درخواست پیش از اول مارس قبل از گشایش سال تحصیلی مربوط به دورهٔ تمدیدی

همچنین طرف بلژیکی دو بورس تحصیلی هنری در اختیار طرف ایرانی قرار خواهد داد تا دو ایرانی مایل به تحصیل در این رشته‌ها یا مایل به ادامهٔ تحصیلات عالیه در مدارس آموزش هنری بلژیک، از آنها استفاده نمایند.

تبصره: همواره باید تمدیدها از روی سهمیهٔ سالیانهٔ هشت بورس که طرف

بلژیکی در اختیار طرف ایران قرار می دهد، برداشت شوند.

ب) در ایران

طرف ایرانی، سالیانه بورسهای ذیل را اعطا خواهد نمود:

الف) دو بورس تحصیلی برای لیسانسیه‌هایی که مایل به ادامهٔ تحصیل زبان، تاریخ و ادبیات ایرانی در دانشگاه تهران می باشند.

ب) بورس تحصیلی برای لیسانسیه‌ای که مایل به ادامهٔ تحصیلات دانشگاهی و کارهای تحقیقی در یک دانشگاه یا مرکز تحقیق انتخابی خودش باشد.

در غیر این صورت این بورس می تواند به چندین بورس ماهیانهٔ کارآموزی حداقل دو ماهه، تقسیم شود.

ج) دو بورس در رشته‌های زبان و ادبیات فارسی

بورس اعطایی وزارت اقتصاد به یک دانشجوی بلژیکی در جریان جشنهای ۲۵۰۰ ساله، تا آخر دورهٔ تحصیل نامبرده ادامه خواهد یافت.

۲. کارآموزی‌ها

الف) آموزش و پرورش

دولت بلژیک ۲۷ بورس شهریهٔ کارآموزی با توجه به ارجحیتهای ذیل، در اختیار وزارت آموزش و پرورش ایران قرار خواهد داد:

ــ تربیت حرفه‌ای و فنی

ــ تهیهٔ تستهای تحصیلیِ هوش برای شاگردان بین ۱۴ - ۱۰ سال و تستهای راهنمایی تحصیلی

ــ روشهای آموزش علوم و ریاضیات در مدارس متوسطه (بخصوص ریاضیات جدید)

ــ روشهای تدریس در تحصیلات ابتدایی

ــ تهیهٔ کتابهای تحصیلی

ب) فرهنگ

طرف بلژیکی ۱۸ بورس شهریه در اختیار طرف ایرانی برای استفادهٔ ایرانیان که مایل به تحقیق و جمع‌آوری اطلاعات در زمینه‌های گوناگون فرهنگی و آموزش هنری می باشند، قرار خواهد داد.

۳. مبادله متخصصین و اساتید

طرف بلژیکی متعهد شد که پیشنهاد ایران به شرح ذیل را برای بررسی در اختیار نهادهای ذینفع قرار دهد:

اعزام دو کارشناس ایرانی توسط انستیتوی تحقیق و برنامه ریزی علمی و آموزشی برای انجام تحصیلات در زمینه های ذیل به مدت ۱۵ روز:

الف) برنامه ریزی تحقیقی و در نظر گرفتن پایه های همکاری با بخشهای تهیهٔ برنامهٔ علمی

ب) برنامه ریزی آموزش قبل از دبستان

در عوض، انستیتوی تحقیق و برنامه ریزی علوم و آموزش، از دوکارشناس بلژیکی متخصص رایانه (کامپیوتر)، اسناد علمی و برنامه ریزی آموزش عالی پذیرایی خواهد نمود.

دعوت طرف ایرانی از اساتید و کارشناسان بلژیکی برای تدریس و تحقیق در دانشگاههای تبریز و مشهد و اصفهان و آریامهر به مدت حداکثر دو هفته به وسیلهٔ طرف بلژیکی به اطلاع دانشگاههای بلژیک خواهد رسید.

طرف بلژیکی تمایل طرف ایرانی را در مورد شرکت اساتید ایرانی رشتهٔ زبان و ادبیات فرانسه در کنگره هایی که در این باره در بلژیک تشکیل می‌گردد مد نظر خواهد داشت.

۴. برابری دیپلمها

طرف ایرانی پیشنهاد کرد که در تهران مجمعی مرکب از کارشناسان دو طرف برای بررسی مسئلهٔ دیپلمهای تحصیلی دو ماه پس از دریافت مدارک پایه راجع به سیستم آموزشی در بلژیک (ابتدایی، متوسطه و عالی) تشکیل گردد. تاریخ تشکیل این مجمع را طرف ایرانی از راه دیپلماتیک اطلاع خواهد داد.

۵. تبادل نشریات

دو طرف برای ارتقا و تسهیل کتب و نشریات علمی، تربیتی و فرهنگی سعی خواهند نمود. بخصوص طرف بلژیکی از دانشگاهها دعوت خواهد نمود که انتشارات راجع به نتایج تحقیقات علمی خود را برای دانشگاههای ایران ارسال نمایند.

۶. مسافرتهای تحصیلی

الف) طرف ایرانی آرزوی خود را در مورد شرکت گروه بیست نفری از جوانان

بلژیکی ۱۵ تا ۱۸ ساله در یک کمپ تعطیلات تابستانی که در کنار دریای خزر تشکیل می‌گردد، تجدید نمود.

همچنین طرف بلژیکی نیز خیال دارد از گروهی مشابه از شاگردان ایرانی پذیرایی نماید.

مسئولین بلژیکی که در اجرای بند پنجم فصل دوم (فرهنگ) به ایران مسافرت خواهند نمود، دربارهٔ تحقق این برنامه بررسی خواهند نمود.

ب) طرف بلژیکی تعهد می‌نماید که پیشنهاد ایران مبنی بر بازدید از دانشگاه آریامهر توسط دانشجویان بلژیکی و همچنین بازدید از مراکز صنعتی بلژیک توسط دانشجویان ایرانی را بررسی نماید.

II - فرهنگ

۱. نمایشگاهها

در بلژیک

طرف ایرانی تعهد می‌کند که طی سال ۱۹۷۴ یک نمایشگاه مینیاتورهای ایرانی را تشکیل دهد.

در ایران

طرف بلژیکی تعهد می‌کند که طی دورهٔ ۷۵ــ۱۹۷۴ یک نمایشگاه کتابهای هنری و چاپ بلژیک را تشکیل دهد.

۲. سینما

در بلژیک

طرف ایرانی تعهد می‌کند که سینمای ایران را در سال ۱۹۷۴ به مدت یک هفته در بلژیک تشکیل دهد.

۳. ادبیات

دو طرف تصمیم گرفتند راجع به ترجمهٔ آثار شعرای جوان معاصر ایرانی به زبانهای فرانسه و هلندی و ترجمهٔ فارسی قطعات برگزیدهٔ شعر فرانسوی و هلندی در بلژیک، کوشا باشند.

۴. موسیقی و باله

الف) موسیقی:

طرف ایرانی راجع به اعزام سولیستهای مدرسهٔ بلژیکی ویولن از طرف دولت بلژیک طی سال ۱۹۷۴ به ایران بررسی خواهد نمود. مدارک مربوطه قبلاً برای بررسی در اختیار مقامات ایرانی قرار داده خواهد شد. در جواب، طرف بلژیکی یک یا چند سولیست موسیقی سنتی ایرانی را خواهد پذیرفت.

از هر دو طرف در حدود امکان، نمایشهایی در «هفته‌های فرهنگی» تشکیل خواهند شد.

ب) باله

«بالهٔ قرن بیستم» در جشن هنر شیراز در سپتامبر ۱۹۷۳ شرکت خواهد نمود.

۵. جوانان

طرف بلژیکی دو مسئول امور جوانان را برای مطالعهٔ مسائل مربوط به تعلیم و تربیت جوانان به ایران خواهد فرستاد.

این دو مسئول طی اقامت خود در ایران تشکیل کمپهای تعطیلات به طور دوجانبه را مورد بررسی قرار خواهند داد. (رجوع شود به فصل I ـ ۶ الف).

۶. ترمیم ابنیه و حفاری‌های باستان‌شناسی

در اجرای بند یک فصل دوم پروتکل قبلی راجع به اعزام یک کارشناس از انستیتوی سلطنتی میراث هنری برای تشکیل یک آزمایشگاه تحقیق و ترمیم در موزهٔ باستان‌شناسی، طرف بلژیکی پیشنهاد می‌کند که به محض خاتمه تعلیم و تربیت دو کارآموز ایرانی در این انستیتو، آقای اسنیر، رئیس انستیتوی مذکور به ایران عزیمت نماید.

طرفین تعهد می نمایند که روش متخذه در بند یک، (الف) و (ب) فصل I ـ فرهنگ، برنامه پیشین مبادلات فرهنگی را ادامه دهند.

۷. تلویزیون

طرف ایرانی پیشنهاد کرد که برنامهٔ رادیو و تلویزیون بین دو کشور مبادله گردد.

طرف بلژیکی در این مورد با انستیتوهای رادیو و تلویزیون خود بررسی های لازم را انجام خواهد داد.

۸. جهانگردی

ابراز تمایل طرف ایرانی به برگزاری یک نمایشگاه عکسهای جهانگردی، به وسیلهٔ طرف بلژیکی به اطلاع کمیساریای عمومی جهانگردی خواهد رسید.

۹. مبادلهٔ روزنامه‌نگاران

پیشنهاد وزارت اطلاعات مبنی بر مبادلهٔ روزنامه‌نگاران با نظر موافق به وسیلهٔ طرف بلژیکی بررسی شده و جواب آن از طریق سیاسی به اطلاع طرف ایرانی رسانیده خواهد شد.

III-مقررات عمومی و مالی

۱. بورسهای تحصیلی حداقل یک سال تحصیلی

به هزینهٔ کشور فرستنده: هزینهٔ سفر رفت

به هزینهٔ کشور پذیرنده: ماهیانهٔ بورسها، هزینه‌های ضمیمه و هزینهٔ سفر بازگشت.

۲. بورسهای کارآموزی

ـ به هزینهٔ کشور فرستنده: هزینهٔ مسافرت رفت و برگشت

ـ به هزینهٔ کشور پذیرنده: ماهیانهٔ بورسها و هزینه‌های ضمیمه

۳. مبادلات در زمینه‌های آموزش و تحقیقات علمی

ـ به هزینهٔ کشور فرستنده: هزینهٔ مسافرت رفت و برگشت

ـ به هزینهٔ کشور پذیرنده: مسکن و هزینه‌های روزانهٔ اقامت معادل ۱۰ دلار آمریکا

٤. برابری دیپلمها (بازدیدهای کارشناسان)

ـ طبق شرایط مورد پیش‌بینی در بند ۳ فوق‌الذکر

۵. نمایشگاهها

به هزینهٔ کشور فرستنده: هزینهٔ حمل و نقل رفت و برگشت، هزینهٔ بیمه از میخ به میخ (از ابتدا تا انتها) تهیهٔ وسایل کاتالوگ (متون، کلیشه‌ها، ...) هزینهٔ مسافرت کارشناس مأمور مونتاژ و ارائهٔ نمایشگاه.

ـ به هزینهٔ کشور پذیرنده: در اختیار گذاردن اماکن و پرسنل مسئول مونتاژ و نگهداری نمایشگاه که مونتاژ و نگهداری نمایشگاه، چاپ کاتالوگ و ابزار تبلیغ

(اعلانات، دعوت‌نامه‌ها) را به عهده خواهد داشت و هزینهٔ اقامت کارشناس اعزامی در معیت نمایشگاه.

۶. سینما

طبق شرایط مورد پیش‌بینی در بند ۵ فوق‌الذکر

۷. موسیقی

ــ به هزینهٔ کشور فرستنده: هزینهٔ سفر رفت و برگشت هنرمندان

ــ به هزینهٔ کشور پذیرنده: اجارهٔ سالنها، چاپ برنامه‌ها، وسایل تبلیغاتی (آگهی ها و دعوت‌نامه‌ها) هزینهٔ مسکن و اقامت هنرمندان، هزینهٔ سفرهای داخله طبق برنامهٔ اجرای کنسرتها

مسئلهٔ حق‌الزحمه‌ها در هر مورد طبق موافقتهای خاص صورت می‌گیرد.

۸. جوانان (بازدیدهای کارشناسان)

طبق شرایط مورد پیش‌بینی در بند ۳ فوق‌الذکر

IV-تعیین تاریخ و محل پنجمین اجلاسیهٔ مجمع باحضور کلیهٔ اعضا

پنجمین اجلاسیهٔ مجمع با حضور کلیهٔ اعضا در تهران در ماه آوریل ۱۹۷۵ تشکیل خواهد شد.

بروکسل، ۱۳ آوریل ۱۹۷۳

از طرف هیئت نمایندگی بلژیک
و. دوبروک
مدیرکل خدمات فرهنگی در وزارت آموزش ملی و فرهنگ هلندی

از طرف هیئت نمایندگی ایران
منوچهر عظیما
مدیرکل امور فرهنگی و اجتماعی
وزارت امور خارجه

١٤. موافقتنامه‌های همکاری دانشگاهی

با توجه به موافقتنامه‌های فرهنگی موجود بین بلژیک و ایران، دانشگاه آزاد بروکسل و دانشگاه تهران با در نظر گرفتن تمایل مشترک جهت توسعهٔ همکاری که آرزوی آن به خاطر چندین دهه روابط دوستانه بین دو کشور وجود داشته، تصمیم به همکاری نزدیک در مورد مبادلهٔ تجربیات، انتشارات، استادان، پژوهشگران و دانشجویان و تنظیم برنامهٔ مشترک تحقیق و اتخاذ نمودند.

به منظور تحسین این همکاری موافقتنامه‌های لازم بتدریج بین دانشکده‌ها، انستیتو و مراکز در دانشگاه منعقد خواهد شد.

رئیس دانشگاه تهران
امضا

رئیس دانشگاه آزاد بروکسل
امضا

در چارچوب همکاری بین دانشگاه آزاد بروکسل و دانشگاه تهران انستیتو مطالعات اروپایی دانشگاه آزاد بروکسل و مرکز عالی مطالعات بین‌المللی دانشگاه تهران تصمیم گرفتند:

مادهٔ ۱ ــ همکاری در مورد مسائل مربوط به وحدت اروپا طبق ضوابطی که در زیر تعیین می‌شود، صورت پذیرد.

مادهٔ ۲ ــ تنظیم برنامهٔ مبادلهٔ استادان، پژوهشگران برای یک دورهٔ یکساله که احیاناً قابل تمدید نیز می‌باشد.

مادهٔ ۳ ــ ایجاد تسهیلات در مورد مبادلهٔ دانشجویان جهت تحصیلات فوق‌لیسانس یا ا نجام تحقیقات جهت تحریر پایان‌نامهٔ دورهٔ لیسانس یا رساله (تز).

مادهٔ ٤ ــ تحقق ارتباطات جهت مبادلهٔ نتایج تحقیقات انجام شده و تأمین برنامه‌های مشترک تحقیقاتی.

مادهٔ ۵ ــ تشکیل روزهای علمی، گردهمایی‌ها، سمینارها و انتشار نتایج این نشستها.

مادهٔ ٦ ــ توافقهای مشترک در هر دو سال جهت تنظیم برنامهٔ دقیق همکاری و تحقیقات در زمینه‌های فوق‌الذکر، جهت تحقق این امر یک کمیتهٔ ارتباط متشکل از دو طرف تشکیل می‌شود.

رئیس دانشگاه آزاد بروکسل — رئیس دانشگاه تهران

امضا — امضا

در چارچوب همکاری بین دانشگاه آزاد بروکسل و دانشگاه تهران دانشکدهٔ علوم اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و انستیتو جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد بروکسل از یک طرف دانشگاه علوم اجتماعی و تحقیقات تعاونی، انستیتو مطالعاتی و تحقیقات اجتماعی و انستیتو تحقیقات تعاونی دانشگاه تهران از طرف دیگر تصمیم گرفتند:

مادهٔ ۱ ــ برنامهٔ مبادلهٔ استادان، متخصصین در همهٔ سطوح برای دورهٔ یکساله که احیاناً قابل تمدید است، اجرا نمایند.

مادهٔ ۲ ــ ایجاد تسهیلات در مورد مبادلهٔ دانشجویان جهت تحصیلات فوق‌لیسانس یا انجام تحقیقات جهت تحریر پایان‌نامهٔ دورهٔ لیسانس یا رساله (تز).

مادهٔ ۳ ــ تحقیق ارتباطات جهت مبادلهٔ نتایج تحقیقات انجام شده و تأمین برنامه‌های مشترک تحقیقاتی.

مادهٔ ٤ ــ تشکیل روزهای علمی، گردهمایی‌ها، سمینارها و انتشار نتایج این نشستها.

مادهٔ ۵ ــ توافقهای مشترک در هر دو سال جهت تنظیم برنامهٔ دقیق همکاری و تحقیقات در زمینه‌های فوق‌الذکر، جهت تحقیق این امر یک کمیتهٔ ارتباط متشکل از دو طرف تشکیل می‌شود.

رئیس دانشگاه آزاد بروکسل
امضا

رئیس دانشگاه تهران
امضا

۰.۱۵ تفاهمنامهٔ فرهنگی و صنعتی

یادداشت تفاهم

به دعوت عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران، عالی جناب میشل توسن، وزیر تجارت خارجی بلژیک در رأس یک هیئت اقتصادی از ۲۲ تا ۲۶ ژوئن ۱۹۷۵ رسماً از ایران دیدار نمودند.

در جریان این دیدار، آقای توسن به حضور اعلی حضرت همایونی شاهنشاه آریامهر شرفیاب شدند.

آقای توسن همچنین با عالی جناب امیرعباس هویدا، نخست‌وزیر، عالی جناب عباسعلی خلعتبری، وزیر امور خارجه، عالی جناب جواد شهرستانی، وزیر راه و ترابری، عالی جناب فرخ نجم‌آبادی، وزیر صنایع و معادن، عالی جناب عبدالحسین سمیعی، وزیر علوم و آموزش عالی، عالی جناب فریدون مهدوی، وزیر بازرگانی و دیگر مقامات عالی رتبهٔ دولت ایران ملاقات نمودند.

در جریان این دیدار، وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران و وزیر تجارت خارجی بلژیک، موضوعات گوناگون مورد علاقهٔ دو کشور را به طورمشروح مورد بحث قرار دادند. با توجه به روابط دوستانهٔ موجود بین دو کشور عزم راسخ خود را برای اعمال همه گونه تلاش و کوشش در جهت توسعهٔ هرچه بیشتر همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور ابراز داشتند و در همین زمینه، در موارد زیر تصمیم گرفتند:

صنعت

الف) محصولات پتروشیمیایی

طرف بلژیک دربارهٔ روشهای جدید که بلژیک برای تولید برخی محصولات پتروشیمیایی مانند خمیر کاغذ مصنوعی، پلی اتیلن و پلی پروپیلن ابداع نموده است، به طرف ایرانی اطلاعاتی ارائه کرد که مورد توجه قرار گرفتند و مقرر شد گروهی از کارشناسان عالی مقام بلژیکی به منظور ارائهٔ توضیحاتی در مورد روشهای جدید مذکور به مؤسسهٔ ایرانی مربوطه و مذاکره در مورد امکانات همکاری در این زمینه از ایران دیدار نمایند.

ب) سرب و روی

طرفین یادآور شدند که مذاکرات مربوط به همکاری در زمینهٔ استخراج سرب و روی بین بخش خصوصی ایران و گروه فلزات غیرآهنی بلژیک* در جریان بوده‌اند و طرف ایران، آمادگی خود را برای بررسی هر پیشنهادی از سوی بلژیک در مورد همکاری در زمینهٔ تولید کنسانتره‌های سرب و روی و همچنین استخراج و تصفیهٔ دیگر فلزات و از این قبیل عملیات را با علاقه‌مندی خاطرنشان ساخت.

پ) کمپانی مهندسی

طرفین موافقت کردند از تشکیل یک کمپانی مهندسی مشترک اساساً به منظور طراحی و تولید تجهیزات صنعت قند با استفاده از ظرفیتهای ماشین‌سازی ایران حمایت نمایند و مقرر شد کارشناسان سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و مؤسسهٔ همتای بلژیکی آن در طیّ سه ماه پس از امضای این یادداشت تفاهم به منظور حلّ و بحث جزئیات همکاری در این زمینه در تهران گردهمایی داشته باشند.

ت) مس

وزرا موافقت نمودند طرفین امکانات همکاری فنی بین ایران و بلژیک در زمینهٔ تولید مس را بررسی نمایند و سپس سازمانهای مربوطه دو طرف تماسهای لازم مربوط به همکاری در این مورد را برقرار نمایند.

گاز

وزرا پیشرفت حاصله در زمینهٔ همکاری بین دو کشور و طرفهای ثالث در مورد مایع‌سازی و صدور گاز منطقهٔ جنوب ایران را با خرسندی تأیید نمودند.

طرف بلژیک ابراز امیدواری نمود، بلژیک به عنوان پیمانکار عمومی این پروژه انتخاب گردد و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که ممکن است انجام مقداری از عملیات اجرایی کلّی** پروژهٔ بالا به بلژیک محوّل شود.

پالایشگاه صادرات

طرف بلژیک آمادگی خود را برای مذاکره دربارهٔ امکان شرکت بلژیک در یک پروژهٔ مشترک برای ساختن یک پالایشگاه صادراتی بزرگ بعلاوهٔ مجتمع پتروشیمی وابسته

* Belgian group of non - ferrous metals.

** Construction

به آن اعلام نمود و طرفین موافقت کردند کارشناسان دو کشور در آیندهٔ نزدیک به منظور حلّ و بحث جزئیات تفصیلی این پروژه در تهران اجلاسی تشکیل دهند.

نیروگاههای هیدروالکتریک پمپاژ نیرو

طرف بلژیک علاقهٔ خود را به ساختن سه نیروگاه هیدروالکتریک پمپاژ نیرو به صورت کاملاً آماده برای بهره‌برداری* در منطقهٔ کوهستان البرز ایران اعلام نمود و طرف ایرانی موافقت کرد که طرف بلژیک علاوه بر انجام مطالعات قابلیت اجرایی پروژه‌های ساختن این سه نیروگاه، طراحی ساخت آنها را نیز به عهده داشته باشد.

دو طرف پس از انجام مطالعات و طراحی پروژه‌ها به قرار بالا همکاری بیشتر در این زمینه را مورد بررسی قرار خواهند داد.

طرف بلژیک از ایران دعوت نمود تیمی از کارشناسان خود را برای دیدن تأسیسات مشابه به آن کشور بفرستد و مقرر شد در صورتی که نتیجهٔ این دیدار رضایت‌بخش باشد و به توافق اصولی منجر شود، اجرای این پروژه طبق قوانین و مقررات دو کشور تسریع گردد.

خانه‌سازی

طرف بلژیکی خاطرنشان ساخت که کنسرسیومی با شرکت بلژیک، دو پیشنهاد برای ساختن جمعاً ۶۲۰۰ واحد مسکونی ارائه نموده است. طرف ایرانی آمادگی اصولی خود را برای همکاری با بلژیک در زمینهٔ خانه‌سازی و بررسی پیشنهادهای بالا، اعلام نمود و دو طرف موافقت نمودند امکانات همکاری در دیگر زمینه‌های خانه‌سازی و زمینه‌های وابسته را شناسایی نمایند.

آموزش

دو طرف موافقت نمودند در زمینهٔ تأسیس یک مؤسسهٔ آموزش عالی در ایران با توجه به نیازهای ایران و امکانات طرف بلژیکی همکاری نمایند. تیمی از پروفسورها و کارشناسان بلژیکی در طی سال جاری به منظور انتخاب محل ساختن این مؤسسه، تعیین رشته‌های تحصیلی آن در آینده و تمام جزئیات دیگر مربوط به این مورد از همکاری طبق نظریات همتایان ایرانی خود از ایران دیدار خواهند نمود.

* On a turn - key basis

وزرا همچنین موافقت کردند دو کشور در زمینه های آموزشی زیر همکاری داشته باشند:

۱. تأسیس یک مجتمع آموزشی شامل یک کودکستان، یک دبستان و یک مدرسهٔ متوسطه با ظرفیت ۱۵۰۰ شاگرد و تأسیسات اقامت شبانه‌روزی برای حدّاقل ۸۰۰ شاگرد. این مجتمع بر اساس استانداردهای مورد توافق وزارت آموزش و پرورش ایران، کاملاً مبله و تجهیز خواهد شد.

۲. تأسیس یک کالج تربیت معلّم با ظرفیت ۵۰۰ دانشجو و تأسیسات اقامت شبانه‌روزی برای ۲۵۰ دانشجو.

مقرر شد مجتمع و کالج مزبور کاملاً به یکدیگر وابسته گردند و به طوری که اکثریت دیپلمه های دورهٔ متوسطهٔ مجتمع یادشده به کالج فوق الذکر راه یابند. همکاری در زمینه های بالا، شامل تعیین محتوای آموزشی دوره‌های تحصیلی مربوطه خواهد بود که با توافق ادارهٔ تحقیق و برنامه‌ریزی وزارت آموزش و پرورش ایران و مؤسسات مسئول بلژیکی تعیین خواهد گردید.

۳. همکاری فنّی برای تکمیل آموزش بر اساس کتب درسی کنونی ایران از طریق کاربرد هرچه بیشتر عوامل و متدهای آموزش سمعی - بصری و از طریق تبادل کارشناس و تدارک فرصتها و موقعیتهای آموزشی.

٤. تولید اقلام آموزشی:

موافقت گردید گروه بزرگی از کارشناسان بلژیکی در طی چهار ماه آینده به منظور بحث در مورد جزئیات همکاری در این باره از ایران دیدار نمایند.

حمل و نقل جاده‌ای

وزرا امکانات همکاری در زمینهٔ حمل و نقل جاده‌ای بین دوکشور را مورد بحث قرار دادند و توافق اصولی حاصل شد تا موافقتنامه‌ای در این مورد منعقد نمایند و همچنین موافقت نمودند کارشناسان مربوطهٔ طرفین تا پایان سال جاری میلادی برای تهیهٔ متن مربوطه تشکیل جلسه دهند.

تحویل کشتی ها

طرف بلژیکی ابراز علاقه نمود ۱۵ کشتی باری به شرکت خطوط کشتیرانی آریای ایران بفروشد و طرف ایران یادآور شد که شرکت خطوط کشتیرانی مذکور آماده

است تا حداکثر ۱۵ کشتی باری به قرار بالا را خریداری نماید، ولی مشروط بر منصفانه بودن قیمتها و شرایط و مقتضیات فروش و تحویل آنها در سطح بین‌المللی.

بنادر

وزرا با خشنودی یادآور شدند که کنسرسیومی شامل یک کمپانی بلژیکی مأمور ساختن بندرگاه بازرگانی چابهار و توسعهٔ بندر بوشهر شده است و طرف ایرانی به طرف بلژیکی اطلاع داد که مهلت پیشنهادهای مربوط به ساختن بندرگاه چابهار تا ۲ سپتامبر ۱۹۷۵ است.

همکاری در کشورهای ثالث

وزرا خاطرنشان نمودند که زمینهٔ گسترده‌ای برای همکاری در کشورهای ثالث شامل تشکیل پروژه‌های مشترک وجود دارد و مقرر شد طرفین به منظور شناسایی زمینه‌های مناسب همکاری، موضوع را مورد مطالعه قرار دهند.

روابط ایران و بازار مشترک اروپا

طرف بلژیکی تأیید کرد که دولت پادشاهی ایران همچنان روی ضرورت انعقاد یک موافقتنامهٔ ترجیحی * با جامعهٔ اقتصادی اروپا تأکید می‌کنند و از اعلام نظر سرکریستوفر سومز، معاون کمیسیون روابط خارجی جامعهٔ اقتصادی اروپا و کمیسیونر آن که در دیدار اخیرش از تهران اظهار داشت که بازار مشترک اروپا می‌تواند خواسته‌های اصلی ایران در این زمینه را تأمین نماید، ابراز رضایت نمود.

طرف بلژیک همچنین خاطرنشان ساخت که کاملاً آماده است در مذاکراتی که به همین منظور آغاز خواهد شد شرکت فعال نماید و از به نتیجه رسیدن این مذاکرات حمایت کند.

اجلاس آیندهٔ کمیسیون مشترک ایران ـ بلژیک

وزرا تصمیم گرفتند که اجلاس سوم کمیسیون مشترک ایران ـ بلژیک در سطح وزرا در سال ۱۹۷۶ در بروکسل برگزار گردد.

در تاریخ ۲۵ ژوئن ۱۹۷۵ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان

* Preferential agreement

معتبرند در تهران به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی
هوشنگ انصاری

رئیس هیئت بلژیکی
میشل توسن

ضمیمهٔ ۱

لیست اسامی اعضای هیئت ایران

عالی‌جناب هوشنگ انصاری

وزیر دارایی و امور اقتصاد

عالی‌جناب عزّت‌الله عاملی

سفیرکبیر ایران در بلژیک

عالی‌جناب جواد وفا

معاون وزیر دارایی و امور اقتصاد در امور بین‌المللی

عالی‌جناب حمید موسویان

معاون وزیر راه و ترابری

عالی‌جناب مهدی غفّارزاده

معاون وزیر صنایع و معادن

آقای فرهاد سپهبدی

رئیس ادارهٔ امور اقتصادی وزارت امور خارجه

آقای حسین زعیم

مشاور وزیر دارایی و امور اقتصادی و متصدّی سرمایه‌گذاری‌های خارجی وزارت دارایی و امور اقتصاد

آقای ابراهیم داوری

مشاور وزیر بازرگانی

آقای بیژن نوذری

مشاور ارشد وزیر دارایی و امور اقتصاد

آقای هوشنگ بهنام

مدیرعامل مجتمع گوشت فارس

خانم روح‌انگیز سهراب

مدیرکلّ وزارت آموزش و پرورش

آقای یوسف تولیتی

رئیس کلّ مرکز انفورماتیک سازمان برنامه و بودجه

خانم فرح کیایی‌نژاد

رئیس کلّ ادارهٔ اروپای باختری وزارت بازرگانی

خانم میترا معصومی

اقتصاددان از ادارهٔ امور بین‌المللی وزارت دارایی و امور اقتصاد

ضمیمهٔ ۲

لیست اسامی اعضای هیئت بلژیکی

عالی جناب میشل توسن

وزیر تجارت خارجی

عالی جناب پیروان هوت

سفیرکبیر بلژیک در ایران

عالی جناب تئودو دوبلیر

معاون وزیر روابط اقتصادی خارجی

آقای موریس شولار

رئیس دفتر وزیر تجارت خارجی

آقای مارسل فررو

مدیرکل بخش انرژی وزارت امور اقتصادی

آقای رنات ونمان

معاون مدیرکلّ ادارهٔ تجارت خارجی بلژیک

آقای ژاک وان ایپرسیل دواستریهو

معاون رئیس دفتر وزیر دارایی

آقای اندره دومو

رئیس کلّ ادارهٔ خاورمیانه و شمال آفریقای وزارت امور خارجه

آقای ژوزه لویی وان دراستاپن

رئیس دفتر وزیر آموزش ملّی

آقای ایو ورکوترن

رئیس کلّ ادارهٔ خاورمیانه و شمال آفریقای وزارت امور خارجه

آقای ژاک دومون ژوی

مشاور سفارت پادشاهی بلژیک در ایران

آقای پل ویندلینک

مشاور ادارهٔ تجارت خارجی بلژیک

آقای آلن دکران

وابستهٔ بازرگانی سفارت پادشاهی بلژیک در ایران

۱۶. پروتکل همکاری‌های اقتصادی

پروتکل

به دعوت عالی جناب اتین‌نوپ وزیر تجارت خارجی بلژیک، عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران به همراه عده‌ای از مقامات عالی رتبهٔ دولت ایران از ۲۱ تا ۲۳ دسامبر ۱۹۷۶ رسماً از بلژیک دیدار نمودند.

در جریان این دیدار، آقای هوشنگ انصاری به حضور اعلی حضرت بودوئن، پادشاه بلژیک و همچنین والاحضرت پرنس آلبر بار یافتند و با آقای لئو تیندمان، نخست‌وزیر بلژیک نیز ملاقات نمودند.

آقای انصاری همچنین مذاکراتی دربارهٔ موضوعات متعدد و گوناگون مورد علاقهٔ دو کشور با مقامات بلژیکی زیر به عمل آوردند:

ام.ام. دبلیو. دوکلرک وزیر دارایی، آر. وان‌السلاند وزیر امور خارجه و همکاری برای توسعه، ام. توسن وزیر تحول امور اداری، ژ.شابر وزیر ارتباطات، آ.هومبلت وزیر آموزش و اف.هرمان وزیر امور اقتصادی.

در چارچوب مناسبات دوستانه موجود بین دو کشور، وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران و وزیر تجارت خارجی بلژیک دربارهٔ موضوعات متعدد و گوناگون مربوط به همکاری اقتصادی بین ایران و بلژیک به بحث و تبادل نظر پرداختند و به این نتیجه رسیدند که افق گسترده‌ای برای توسعهٔ روزافزون این روابط و مناسبات وجود دارد و در همین زمینه در موارد زیر به توافق رسیدند:

۱. در زمینهٔ توسعهٔ منابع طبیعی، طرف بلژیک ابراز امیدواری نمود پیشنهاد یک کنسرسیوم بلژیکی - آلمانی برای ساختن یک پالایشگاه سنگ مس در سرچشمه زودتر توسط ایران پذیرفته شود.

بر اساس این پیشنهاد، بلژیک متعهد خواهد شد به مقادیر مورد توافقی که طبعاً در آینده تعیین خواهند گردید، به عنوان بخشی از همکاری در این مورد بخصوص، از ایران نفت خام بخرد و تسهیلات اعتباری لازم این پروژه را بر اساس شرایطی که در جریان برگزاری مذاکرات لازمه تصریح خواهند شد در اختیار ایران قرار دهد.

طرف ایران خاطرنشان ساخت که آماده است عرضهٔ نفت خام به این منظور را به

قیمتهای تعیین شده توسط شرکت ملّی نفت ایران برای طرفهای ثالث مورد بررسی قرار دهد و یادآور شد که اگر کنسرسیوم یادشده قیمتهای پیشنهادی خود را برای اجرا و عرضه خدمات تعیین شده‌اش به اندازهٔ کافی تخفیف دهد و همچنین در صورت توافق طرفین در مورد مبلغ و شرایط و مقتضیات اعتباراتی که قرار است در اختیار ایران قرار گیرند، دولت ایران آماده خواهد بود همکاری در این مورد بخصوص را تصویب نماید و طرفین موافقت نمودند در جهت قطعی نمودن اجرای این طرح هماهنگی نمایند.

۲. طرفین همچنین موافقت نمودند زمینه‌های دیگر همکاری نظیر انرژی، صنعت، مهندسی راه و ساختمان، تکنولوژی، آموزش و حمل و نقل را شناسایی نمایند.

در این موارد، پروژه‌های مهمی از طریق عرضهٔ ماشین‌آلات، تجهیزات، کالاهای سرمایه‌ای و خدمات بلژیک در برابر عرضهٔ نفت توسط ایران به ارزش حداکثر پنجاه درصد کلّ ارزش ماشین‌آلات و تجهیزات و کالاهای سرمایه‌ای و خدمات عرضه شده توسط بلژیک می‌توانند، اجرا شوند.

۳. در مورد همکاری در زمینهٔ خانه‌سازی در ایران، طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که منابع مربوطهٔ موجود ایران از قبیل مصالح ساختمانی، نیروی انسانی و غیره در حال حاضر صرف تمام کردن پروژه‌های در دست اجرای مربوطه می‌شوند و از این نظر همکاری در این زمینه فقط در صورتی میسّر است که طرف بلژیک بتواند در جریان اجرای پروژه‌هایی که در این خصوص پیشنهاد می‌نماید از عهدهٔ حلّ و فصل مسائل مربوط به تأمین منابع مربوطه برآید.

طرف بلژیک یادآور شد که چند شرکت علاقه‌مند بلژیکی آمادگی خود را برای سرمایه‌گذاری در امر ساختن تأسیسات تخلیهٔ بار ویژه، کارخانه‌های ساخت و تولید قطعات خانه‌های پیش‌ساخته و همچنین تدارک و تأمین نیروی انسانی آموزش‌دیده به طور موقّت اعلام داشته‌اند، ولی اجرای این پروژه‌ها فقط زمانی میسر خواهد گردید که توافق نهایی برای اجرای عملیات خانه‌سازی برای درازمدّت در ایران تصویب شده‌باشد.

طرف ایران خاطرنشان نمود که آماده است همکاری درازمدت در این مورد بخصوص را مورد بحث و بررسی قرار دهد و مقرر شد پیشنهادهای خاص بلژیک در این زمینه به موقع خود به ایران تسلیم گردند.

٤. طرفین به این نتیجه رسیدند که از امتیازات ترجیحی اقتصادهایشان می‌توانند

به طرزی مؤثّر برای همکاری با کشورهای ثالث در زمینه‌های مورد علاقهٔ خود بهره‌برداری نمایند و از همین نظر مقرر شد کارشناسان دو کشور به منظور شناسایی و کشف امکانات ویژهٔ بهره‌برداری از امتیازات ترجیحی یادشده، گردهمایی‌ها و تماسهایی داشته باشند.

۵. طرفین از شروع رسمی جریان مذاکرات بین ایران و جامعهٔ اقتصادی اروپا در هفتهٔ جاری که هدف آن به انعقاد رساندن توافقتنامهٔ همکاری تجاری و اقتصادی ویژه‌ای بین دو طرف مذاکرات است، ابراز خشنودی نموده و طرف بلژیک حمایت کامل خود را از پدیدآوردن یک موقعیّت استثنائی و ممتاز برای ایران در روابط با جامعهٔ اقتصادی اروپا به عنوان یک کشور ثالث غیرعضو جامعهٔ یادشده، تأکید نمود.

۶. طرفین تصمیم گرفتند به منظور برآورد میزان پیشرفت حاصلهٔ آتی عملیات مورد توافق پروتکل حاضر مجدداً در اوایل سال ۱۹۷۷ گردهمایی داشته باشند. در این مورد آقای انصاری سپاسگزاری عمیق خود را از بابت مهمان‌نوازی و پذیرایی گرم دولت بلژیک ابراز داشت و از عالی جناب اتین نوپ، وزیر تجارت خارجی و عالی‌جناب اف.هرمان، وزیر امور اقتصادی، صمیمانه دعوت کرد از ایران رسماً دیدار نمایند.

این دعوت با خرسندی پذیرفته شد و مقرر گردید تاریخ مناسب دیدار یادشده در تماسهای بعدی مقامات مربوطه تعیین گردد.

در تاریخ ۲۳ دسامبر ۱۹۷۶ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند، به امضا رسید.

وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران	وزیر تجارت خارجی بلژیک
هوشنگ انصاری	اتین نوپ

Call No.

Acc. No.

Date

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of *.06 P.* will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.

بلغارستان (۲۳)

۱. موافقتنامه‌های اقتصادی، بازرگانی و پرداخت

۱. متن موافقتنامهٔ بازرگانی

موافقتنامهٔ تجاری بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان، نظر به علاقه‌مندیشان به تشویق هرچه بیشتر تجارت بین دو کشور بر اساس برابری حقوق و منافع مشترک در موارد زیر به توافق رسیده‌اند:

مادهٔ ۱

طرفین، طبق قوانین و مقررات رایج در هر یک از دو کشور، به منظور تبادل کالا بر اساس لیست الف (صادرات ایران به بلغارستان) و لیست ب (صادرات بلغارستان به ایران) پیوست موافقتنامهٔ حاضر و همچنین به منظور تبادل کالاهایی که در لیستهای مذکور قید نشده‌اند و طرفین احتمالاً بعدها در مورد تبادل آنها به توافق خواهند رسید، تسهیلاتی فراهم خواهند ساخت. طرفین به همین منظور تعهد می نمایند صادرات و واردات کالاهای قیدشده در لیستهای (الف) و (ب) مذکور و همچنین دیگر کالاهایی که در آینده احتمالاً مبادله خواهند نمود را تصویب نمایند.

لیستهای (الف) و (ب) به پیوست این سند، از اجزای حتمی و تأیید شدهٔ این موافقتنامه‌اند.

مادهٔ ۲

در این موافقتنامه، کالاهای صادراتی تولیدی یا محصول ایران، کالاهای ایرانی و کالاهای صادراتی تولیدی یا محصول بلغارستان، کالاهای بلغاری نامیده خواهند شد.

ماده ۳

مقرر شد تدابیری اتخاذ نمایند که کالاهای وارداتی از هر یک از دو کشور پیش از تصویب قبلی کشور صادرکننده به هیچ کشور ثالثی مجدداً صادر نگردد.

ماده ٤

پرداختهای مالی به عنوان قیمت کالاهای متبادله بر اساس این سند، باید بر اساس موافقتنامهٔ پرداختی که طرفین همزمان با همین سند امضا کرده‌اند، صورت گیرند.

ماده ۵

برای آسان کردن جریان اجرای این موافقتنامه و توسعهٔ بیشتر روابط تجاری بین دو کشور، یک کمیسیون مختلط متشکل از نمایندگان دو طرف، تأسیس خواهد شد.

وظایف اساسی این کمیسیون مختلط به قرار زیر خواهند بود:

الف) سر پرستی بر چگونگی اجرای موافقتنامه‌های تجاری و پرداخت.

ب) اتخاذ تدابیر لازم به منظور برطرف ساختن مشکلاتی که ممکن است در جریان اجرای این دو موافقتنامه مطرح گردند.

ج) حذف یا افزودن بر اقلام مذکور در لیستهای (الف) و (ب) پیوست موافقتنامهٔ حاضر و تغییر مقادیر فعلاً تعیین شدهٔ این اقلام در صورت لزوم.

د) بررسی پروژه‌های مناسبی که اجرای آنها بر اساس این موافقتنامه به نوعی پیش‌بینی شده یا میسر باشد، به منظور توسعهٔ بیشتر بازرگانی بین دو طرف و اقدام نمودن در جهت اجرای آنها.

این کمیسیون مختلط بنا به درخواست یکی از طرفین به طور متناوب در تهران و صوفیه گردهمایی خواهد داشت.

ماده ٦

شرایط این مواقتنامه بر معاملات منعقده و تصویب شده توسط مقامات ذی‌صلاح دو کشور، در طی دورهٔ اعتبار اجرایی این سند و تا پایان اجرای آنها حاکم خواهند بود مگر اینکه ترتیبات ویژه‌ای برای اجرای این قبیل معاملات بین طرفین اتخاذ گردند.

ماده ۷

این توافقنامه فعلاً برای دورهٔ یکساله از ۹ فوریهٔ ۱۹٦۷ منعقد شده است و سپس سال به سال و خود به خود تجدید خواهد گردید مگر اینکه یکی از طرفین، سه ماه پیش از

خاتمه یافتن دورهٔ یکسالهٔ مربوطه آن را کتباً لغو و یا انعقاد توافقنامهٔ جدیدی به جای آن را درخواست نماید.

اگر این موافقتنامه برای بیش از یک سال اعتبار اجرایی یابد، مقادیر اقلام قید شده در لیستهای (الف) و (ب) توسط کمیسیون مختلط و یا توسط طرفین مذاکره یا تبادل نامه، برای هر سال پس از سال اول اجرای این سند مجدداً تعیین خواهند شد.

در تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند، در تهران به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان
دکتر علینقی عالیخانی	لاچزار آورامف
وزیر اقتصاد	معاون نخست‌وزیر

۲. فهرست کالاهای صادراتی ایران به بلغارستان

لیست (الف)

کالاهای صادراتی ایران به جمهوری مردمی بلغارستان

۱. نفت خام (از شرکت ملّی نفت ایران)
۲. دانه‌های روغنی کنجد و کتان
۳. کنجاله
٤. خشکبار و گردو
۵. سبزیجات - عدس، نخود، لوبیا
٦. ادویه - زیره
۷. گیاهان صنعتی و رنگی و حنا
۸. برنج و محصولات حاصله از برنج
۹. چای
۱۰. کتیرا و صمغهای دیگر
۱۱. پنبه خام
۱۲. ماهی و کنسرو ماهی
۱۳. آرد ماهی
۱٤. پوست گوسفند و بز و بره - پوست خام، پوست عمل‌آورده شده و سالامبور
۱۵. چرم تخت کفش
۱٦. روده
۱۷. انواع پشم خام و ضایعات پشم
۱۸. موی مرغوز و موی بز و موهای زبر و غیره
۱۹. پارچه‌های ابریشم طبیعی و مصنوعی
۲۰. فرش
۲۱. کالاهای صنایع دستی
۲۲. منسوجات پنبه‌ای و نخ پنبه‌ای
۲۳. کالاهای پلاستیکی
۲٤. صدف خام و فیروزه

۲۵. چوب گردو
۲۶. انواع سنگ فلز و کنسانترهٔ سنگ فلز، سنگ سرب، سنگ منگنز، سنگ کرومیت و سنگ روی
۲۷. مصنوعات فلزی شامل مبلمان فولادی
۲۸. کود شیمیایی
۲۹. گوگرد
۳۰. فرآورده‌های پتروشیمیایی
۳۱. گلیسیرین
۳۲. فیلم ظاهرشده، کتاب و مطبوعات
۳۳. کفش
۳۴. اتوبوس
۳۵. کامیون
۳۶. آب گرم کن نفتی و چراغ یا بخاری نفتی و نظایر آن
۳۷. متفرقه

جمع کل: ۷,۵۰۰,۰۰۰ دلار آمریکا
(هفت میلیون و پانصدهزار دلار آمریکا)

۳. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

لیست (ب)

صادرات کالا از جمهوری مردمی بلغارستان به ایران

۱. ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم یدکی شامل:

الف) ماشین‌آلات فلزکاری و چوب‌بری و درودگری، لوازم یدکی و فرعی، رادیاتور و واگن.

ب) ماشین‌آلات کشاورزی شامل ماشین خرمن‌کوب، ماشینهای کشاورزی بدون اتاق، ماشین کمباین بسته‌بندی*، پمپ، تراکتور (از انواع مجاز)، ملحقات تراکتور، ماشینهای بذرپاش و ماشینهای سم‌پاش.

ج) چرخ‌دنده‌های بالابر ویژهٔ حمل و نقل، نقاله‌های برقی، خودروهای باربری کوچک برقی مجهز به باتری‌های ویژه که بدون بنزین و نظایر آن کار می‌کنند، تریلر تخلیهٔ بار، موتورهای دیزل، موتورسیکلتهای معمولی و موتورسیکلتهای سه‌چرخ.

د) تأسیسات صنایع برق، موتور برق، تلفن، ابزار اندازه‌گیری و سنجش، قطعات رادیو و تلویزیون، تجهیزات و وسایل پزشکی برقی، ایستگاههای کامل انتقال نیرو و ایستگاههای فرعی انتقال نیرو با تمام تجهیزات.

هـ) تأسیسات بسته‌بندی محصولات کشاورزی از نوع تونگو**

۲. آهن ورق و آهن لخته

۳. میله‌های آهنی مخصوص بتون‌آرمه***

٤. آهن قالب‌ریزی شده در اشکال مختلف****

۵. لوله‌های آهنی و فولادی

٦. ابزار آهنی

۷. فلزات آهنی و غیرآهنی شامل سرب و مس و مصنوعات ساخته‌شده از آنها مانند پیچ و مهره و چفت و بستهای صنعتی مشابه، لوازم برق، کابلهای مسی، سیم مسی و

* Straw - balers

** Tongo - baling.

*** Conctrete iron

**** Shaped iron

غیر مسی

۸. میله های آهنی

۹. لوازم ساختمانی نظیر لوازم بهداشتی و نظافت از جنس بدل چینی، لوازم خانگی شامل وان شستشو

۱۰. لوازم خانگی چینی، آهنی، آلومینیومی، شیشه‌ای لعابی مینایی*

۱۱. مواد شیمیایی

۱۲. رنگهای رنگرزی

۱۳. انواع کود شیمیایی و کاربامید**

۱٤. انواع حشره کش

۱۵. انواع دارو و پماد و مرهم و کرم دارویی - بهداشتی و از این قبیل

۱٦. محصولات پتروشیمیایی

۱۷. گلوکز، نشاسته و شکر

۱۸. نوشت افزار

۱۹. انواع کاغذ و مقوا

۲۰. منسوجات پشمی

۲۱. انواع اسانس

۲۲. مواد غذایی: پنیر، کره

۲۳. روغن آفتابگردان

۲٤. فیلم های ظاهرشده، کتاب و مطبوعات

۲۵. متفرقه

جمع کل به دلار آمریکا:

۷,۵۰۰,۰۰۰ دلار آمریکا

* Enamelled

** carbamide

۴. متن موافقتنامهٔ پرداخت

توافقتنامهٔ پرداخت

بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان عطب به مادهٔ ٤ توافقنامهٔ تجاری بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان که امروز به امضا رسید، به منظور تسهیل عملیات تجاری و تسویهٔ پرداختها طبق توافقنامهٔ تجاری مذکور، دو کشور در موارد زیر به توافق رسیده‌اند:

مادهٔ ۱

پرداختهای قیدشده در مادهٔ ٤ بین ایران و بلغارستان، از این پس در چارچوب این توافقنامه و مطابق مقررات جاری تبدیل ارزهای خارجی در کشورهای مربوطه، انجام خواهند گرفت.

مادهٔ ۲

الف) بانک مرکزی ایران در تهران، عامل از سوی دولت پادشاهی ایران حسابی به دلار آمریکا تحت عنوان «حساب تهاتری بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه» به نام «بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه» عامل از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان در دفاتر خود خواهد گشود.

ب) بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه، عامل از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان حسابی به دلار آمریکا تحت عنوان «حساب تهاتری بانک مرکزی ایران در تهران» به نام «بانک مرکزی ایران در تهران» عامل از سوی دولت پادشاهی ایران، در دفاتر خود خواهد گشود.

پ) به مبالغ قراردادها، صورت‌حسابها و پرداختهای مربوط به حسابهای قیدشده در عبارات (الف) و (ب) بالا، بهره تعلق نخواهد گرفت و حسابهای مذکور از هر نوع کارمزد و هزینهٔ بانکی معاف خواهند بود. بانک مرکزی ایران و بانک تجارت خارجی بلغارستان مشترکاً طرز عمل تکنیکی برای حفظ حسابهای مذکور و تنظیم موضوعات مربوط به عملکرد مؤثر این توافقنامه را تعیین خواهند نمود.

مادهٔ ۳

الف) مبالغ تسویه پرداختهای این توافقنامه توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی مقیم بلغارستان در وجه اشخاص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران به «حساب تهاتری بانک مرکزی

ایران در تهران» واریز خواهند شد و این حساب تهاتری در عین حال بدهکار کل مبلغ سفارش پرداختهای دریافتی و اجراشده توسط بانک تجارت خارجی بلغارستان تلقی خواهد گردید.

ب) مبالغ تسویهٔ پرداختهای این توافقنامه پرداخت شده توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی مقیم بلغارستان به حساب تهاتری «بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه» واریز خواهند گردید و این حساب تهاتری در عین حال بدهکار کل مبلغ سفارش پرداختهای دریافتی و اجراشده توسط بانک مرکزی ایران تلقی خواهد شد.

پ) بانک مرکزی ایران و بانک تجارت خارجی بلغارستان، پرداختهای انجام شده بر اساس این توافقنامه را مورد به مورد و فوراً به یکدیگر اطلاع خواهند داد.

مادهٔ ٤

پرداختهای زیر در شمار پرداختهای پیش‌بینی شده در این توافقنامه تلقی خواهند گردید:

الف) پرداختهای مربوط به کالاها و محصولات تحویلی طبق شرایط توافقنامهٔ تجاری و توافقنامهٔ همکاری اقتصادی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان هر دو منعقده به تاریخ امروز و دیگر پرداختهای مربوط به معاملات تجاری ناشی از توافقنامهٔ مذکور*

ب) پرداختهای مربوط به حمل و نقل، باربری، حقوق گمرکی، انبار، هزینه‌های بندری و ارسال کالا، پهلوگرفتن کشتی ها در بارانداز‌ها و دیگر هزینه‌های مشابه و همچنین پرداختهای از بابت بیمه و بیمهٔ مجدد، حقوق بیمهٔ ویژه** و غرامت و جبران خسارت.

پ) پرداختهای نوبتی و دوره‌ای به وزارتخانه‌های پست، تلگراف و تلفن.

ت) پرداخت هزینه‌های مربوط به هیئتهای دیپلماتیک و بازرگانی با سفرهای دارای ماهیّت بازرگانی یا فرهنگی و همچنین هزینه‌های سفر هیئتهای رسمی و مخارج مربوط به شرکت در نمایشگاهها و از این قبیل.

ث) پرداختهای مربوط به خدمات ارائه شده و کارمزدها و دستمزدها و حق

* Agreement؛ به معنای مفرد توافقنامه تایپ شده است و ظاهراً مقصود همین توافقتنامهٔ تجاری است.

** Insurance Premia

کمیسیونها و از این قبیل.

ج) پرداختهای مربوط به حق اختراع و منافع حاصله از آن برای مخترع و پرداختهای مربوط به ثبت علامت تجارتی، حق تألیف، حق امتیاز نمایش فیلم و حقوق اشتراک روزنامه‌ها و مجلات.

چ) پرداختهای مربوط به مالیاتها و از جمله مالیات بر کالاهای داخلی*، مبلغ جریمه و هزینه‌های قضائی.

ح) دیگر پرداختهایی که بانک مرکزی ایران و بانک تجارت خارجی بلغارستان در مورد آنها به توافق برسند.

مادهٔ ۵

به منظور تضمین استمرار و ادامهٔ پرداختهای پیش‌بینی شده در این توافقنامه، بانک مرکزی ایران و بانک تجارت خارجی بلغارستان هر کدام یک اعتبار تخصیصی بالغ بر حداکثر ۷۵۰,۰۰۰ (هفتصد و پنجاه هزار) واحد محاسبه به دلار آمریکا به حسابهای بانکی مذکور در مادهٔ ۲ همین سند واریز خواهند نمود.

ماندهٔ موجود در حسابهای هر یک از طرفین که طبق توافقنامهٔ حاضر گشایش یافته‌اند نباید از ۷۵۰,۰۰۰ دلار آمریکا تجاوز نماید و در غیر این صورت طرفین با توافق یکدیگر تا حداکثر سه ماه پس از اعلام شدن موضوع اضافهٔ حساب تدابیر لازم به منظور رساندن مبلغ فوق به میزان مذکور را از طریق تحویل کالا اتخاذ خواهند کرد.

اگر تا حداکثر سه ماه اضافهٔ حساب یادشده برطرف نگردیده باشد، طرف بدهکار باید در عرض ۱۴ روز پس از تاریخ درخواست بستانکار مبلغ اضافهٔ حساب را به دلار آمریکا قابل تبدیل به هر نوع ارز پذیرفته شده توسط طرفین پرداخت نماید.

مادهٔ ۶

حساب تهاتری فوق‌الذکر تا شش ماه پس از انقضای مدت توافقنامه گشوده باقی خواهد ماند تا بدهی طرف بدهکار به طرف بستانکار کاملاً تسویه گردد و در غیر این صورت پس از گذشت شش ماه بانک مربوطه طرف بدهکار در طی چهارده روز بدهی مربوطه را از طریق انتقال دلار آمریکای قابل تبدیل یا هر نوع ارز قابل قبول طرفین به

* Taxes, Ecise Duttes

بانک مربوطهٔ طرف بستانکار پرداخت خواهد کرد.

مادهٔ ۷

این توافقنامه بخشی جدایی ناپذیر و حتمی از توافقنامهٔ تجاری بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان که امروز به امضا رسیده است، می باشد. این توافقنامه ابتدائاً تا مدت یک سال از ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ به بعد اعتبار خواهد داشت و سپس سال به سال خود به‌خود تجدید خواهد گردید، مگر اینکه یکی از دو طرف لغو آن را کتباً اعلام نماید و یا حداقل سه ماه پیش از انقضای سال مربوطه، انعقاد توافقنامهٔ جدیدی به جای آن را درخواست کند.

در تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان اعتبار دارند در تهران به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان
دکتر علینقی عالیخانی	لاچزار آورامف
وزیر اقتصاد	معاون نخست وزیر

۵. نامهٔ رئیس هیئت نمایندگی بلغارستان به رئیس هیئت نمایندگی ایران

رئیس هیئت دولت جمهوری مردمی بلغارستان

محرمانه

۹ فوریهٔ ۱۹۶۷

عالی جناب

افتخار دارم، تأیید نمایم که در جریان اجرای مذاکرات مربوط به انعقاد توافقنامه‌های تجاری و پرداخت بین دو هیئت ایران و بلغارستان، مورد تفاهم زیر به تأیید قطعی رسیده است:

«طرف بلغارستان می‌تواند معادل ماکسیموم هشتاد درصد قیمت کل صادراتش به ایران را از شرکت ملی نفت ایران نفت خام خریداری نماید.»

سپاسگزار می‌شوم اگر عنایت فرموده، مورد تفاهم بالا را کاملاً تأیید نمایید. لطفاً عالی‌ترین مراتب احترامات این‌جانب را پذیرا باشید.

لاچزار آورامف

معاون نخست‌وزیر

به: رئیس هیئت دولت پادشاهی ایران

۶. اعلام توافق رئیس هیئت نمایندگی ایران با نامهٔ رئیس هیئت نمایندگی بلغارستان

رئیس هیئت دولت پادشاهی ایران

محرمانه

۹ فوریهٔ ۱۹۶۷

عالی جناب

افتخار دارم دریافت نامهٔ مورخ امروز شما به قرار زیر را به اطلاعتان برسانم:

«افتخار دارم تأیید نمایم که در جریان اجرای مذاکرات مربوط به انعقاد توافقنامه‌های تجاری و پرداخت بین دو هیئت ایران و بلغارستان، مورد تفاهم زیر به تأیید قطعی رسیده است:

«طرف بلغارستان می‌تواند معادل ماکسیموم هشتاد درصد قیمت کل صادراتش به ایران را از شرکت ملی نفت ایران نفت خام خریداری نماید.»

سپاسگزار می‌شوم اگر عنایت فرموده، مورد تفاهم بالا را کاملاً تأیید نمایید. لطفاً عالی‌ترین مراتب احترامات این‌جانب را پذیرا باشید.»

تأیید می‌نمایم که مندرجات نامهٔ فوق‌الذکر دقیقاً معنای تفاهم یادشده بین ایران و بلغارستان را تصدیق می‌کند.

تقاضا می‌کنم عالی‌ترین مراتب احترامات این‌جانب را پذیرا باشید.

دکتر علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد

به: رئیس هیئت دولت جمهوری مردمی بلغارستان

۷. متن موافقتنامهٔ اقتصادی

موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی و فنی دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان با تمایل به توسعهٔ بیشتر روابط اقتصادی بین دو کشور بر اساس تساوی حقوق و منافع متقابل در موارد زیر توافق نمودند:

مادهٔ ۱ ــ دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان همکاری اقتصادی درازمدت بین دو کشور را تشویق و تسهیل خواهند کرد.

بدین منظور دولت جمهوری بلغارستان اعتباری به مبلغ ده میلیون دلار آمریکا در اختیار دولت شاهنشاهی ایران قرار خواهد داد. این اعتبار برای تحویل ماشین‌آلات و تجهیزات از کشور جمهوری بلغارستان به ایران مذکور در فهرست شمارهٔ یک منضم به این موافقتنامه و همچنین لوازم یدکی لازم برای به کار انداختن اولیهٔ کارخانه‌ها به شرحی که در این موافقتنامه مورد توافق قرار گرفته است، به مصرف خواهد رسید. این فهرست ممکن است با رضایت کتبی طرفین تکمیل گردد.

مادهٔ ۲ ــ استفاده از اعتبار مذکور در مادهٔ ۱ این موافقتنامه تحت شرایط ذیل انجام خواهد گرفت.

الف) پرداخت ۱۰٪ (ده درصد) ارزش فوب کالاهای تحویلی ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ عقد قرارداد خرید. این پیش‌پرداختها به وسیلهٔ ضمانت‌نامه‌های صادره از طرف بانک تجارت خارجی بلغارستان تضمین خواهد شد.

ب) پرداخت ۱۰٪ (ده درصد) ارزش فوب کالاهای تحویلی در مقابل ارائهٔ اسناد حمل و افتتاح اعتبار غیرقابل برگشت از طرف واردکنندهٔ ایرانی به نفع صادرکنندگان بلغاری.

ج) پرداخت ۸۰٪ (هشتاد درصد) ارزش فوب کالاهای تحویلی تحت شرایط اعتبار برای ماشین‌آلات و تجهیزاتی که ارزش آنها کمتر از ۵۰۰ هزار دلار (پانصد هزار دلار) باشد در ده قسط متساوی شش ماهه و برای تحویل ماشین‌آلات و تجهیزاتی که ارزش آنها بیشتر از ۵۰۰ هزار دلار (پانصدهزار دلار) باشد در ۱۶ قسط متساوی شش ماهه.

سررسید پرداخت اولین قسط برای هر قسمت از کالاهای تحویلی یک سال پس

از تاریخ تحویل خواهد بود. تاریخ اسناد حمل، تاریخ تحویل هر محموله محسوب خواهد شد.

مادهٔ ۳ ــ طرف بلغاری تحت موافقتنامهٔ جداگانه علاوه بر اعتبار مذکور در مادهٔ ۱ این موافقتنامه کلیهٔ خدمات مورد نیاز دایر به مطالعه، تهیه نقشه‌ها و طرحها، نصب، به کار انداختن، بهره‌برداری و تعمیر و نگاهداری ماشین‌آلات و تجهیزات نامبرده در فهرست شمارهٔ ۱ منضم به این موافقتنامه را انجام خواهد داد.

متخصصین مورد نیاز برای انجام خدمات فنی لازم مذکور در فوق در اختیار طرف ایرانی گذارده خواهد شد. طرف بلغاری علاوه بر اعتبار مذکور در مادهٔ ۱ موافقتنامهٔ حاضر، وسایل کارآموزی تعدادی متخصصین ایرانی در جمهوری بلغارستان را که به وسیلهٔ موافقتنامهٔ جداگانه تعیین خواهند شد، برای مدتی که از طرف دو کشور برای کسب تجارب فنی به منظور اداره و تعمیر ماشین‌آلات و تجهیزات تحویلی در محدودهٔ این موافقتنامه ضروری تشخیص داده می‌شود و همچنین کمک برای تنظیم و اجرای برنامه‌های کارآموزی لازم برای متخصصین در ایران را به عهده خواهد گرفت. طرف ایرانی از پرداخت هرگونه هزینهٔ کارآموزی معاف خواهد بود و فقط هزینهٔ مسافرت و مخارج روزانهٔ متخصصین خود را در جمهوری بلغارستان به عهده خواهد گرفت.

مادهٔ ٤ ــ طرف بلغاری علاوه بر اعتبار حاضر تعهد می‌نماید پروانهٔ خرید قطعات یدکی لازم برای ماشین‌آلات و تجهیزات تحویلی خود را در محدودهٔ این موافقتنامه برای مؤسسات صنعتی و شرکتهای ایرانی (واردکنندگان) صادر نماید.

مادهٔ ۵ ــ استفادهٔ دولت شاهنشاهی ایران از این اعتبار از تاریخ اجرای این موافقتنامه شروع خواهد شد و تا اتمام کامل تحویل کالاها طبق مدت و شرایط قراردادهای مربوطه ادامه خواهد داشت.

قراردادهای مربوط به استفاده از اعتبار نباید دیرتر از ۳۱ دسامبر ۱۹۷۱ منعقد گردد.

تاریخ اسناد حمل تاریخ استفاده از اعتبار محسوب خواهد شد.

مادهٔ ٦ ــ به آن مبلغ اعتباری که طبق مادهٔ ۱ این موافقتنامه اعطا گردید و مورد استفاده قرار گرفته ۲/۵ درصد بهره در سال تعلق خواهد گرفت بهره‌ها در پایان هر شش ماه محاسبه گردیده و ظرف سه ماه بعد از آن به ترتیب مذکور در مادهٔ ۹ این موافقتنامه

پرداخت خواهد شد.

مادهٔ ۷ ــ کلیهٔ کالاها و خدماتی که توسط دولت جمهوری بلغارستان در محدودهٔ این موافقتنامه به ایران تحویل خواهد شد بر اساس قراردادهایی صورت خواهد گرفت که بین مؤسسات بازرگانی و سازمانها و شرکتهای دو کشور که از طرف دولتهای متبوع خود مجاز شناخته شده‌اند، منعقد می‌گردد.

حجم، مدت، تضمین، قیمت، حل اختلافات و کلیهٔ جزئیات مربوط به تحویل کالاها و عرضهٔ خدمات در این قراردادها تعیین خواهد شد.

مادهٔ ۸ ــ به منظور نگاهداری حساب استفاده از اعتبار اعطایی و باز پرداخت آن در محدودهٔ این موافقتنامه و پرداخت بهرهٔ ناشی از آن بانک مرکزی ایران و بانک تجارت خارجی بلغارستان در دفاتر خود حسابهای لازم را افتتاح خواهند کرد.

بانک مرکزی ایران و بانک تجارت خارجی بلغارستان به وسیلهٔ موافقتنامهٔ متقابل ترتیبات فنی لازم را داده و نحوهٔ عمل حسابهای مذکور در این موافقتنامه را تعیین خواهند کرد.

مادهٔ ۹ ــ باز پرداخت وجوه استفاده شده از اعتبار و پرداخت بهره در حساب تهاتری که طبق این موافقتنامهٔ پرداخت معتبر باز شده است، ثبت گردیده و برای خرید کالاهای ایرانی مذکور در فهرست (الف) منضم به موافقتنامهٔ بازرگانی جاری بین دو کشور به مصرف خواهد رسید.

هرگاه مدت اعتبار موافقتنامهٔ پرداخت مذکور در فوق پایان یافته و موافقتنامهٔ جدید بین دو کشور منعقد نگردیده باشد کلیهٔ پرداختهای مربوط به این موافقتنامه از طریق بانک مرکزی ایران و یا هر بانک دیگری که در ایران مجاز شناخته شده باشد، به دلار آمریکا و یا هرگونه ارز قابل تبدیل مورد قبول اعتبار دهنده صورت خواهد گرفت.

مادهٔ ۱۰ ــ به منظور تضمین اجرای منضم این موافقتنامه و تحکیم و توسعهٔ روابط اقتصادی بین دو کشور طرفین در مورد تشکیل یک کمیسیون مختلط ایرانی و بلغاری توافق کردند.

این کمیسیون بنا به درخواست هر یک از طرفین متناوباً در تهران و صوفیه تشکیل جلسه داده و دارای وظایف زیر خواهد بود:

الف) تعقیب اجرای این موافقتنامه

ب) برطرف کردن کلیهٔ مشکلاتی که ممکن است در جریان اجرای این موافقتنامه پیش‌آمد کند.

ج) ارائهٔ پیشنهادات به دولتین به منظور بهبود و توسعهٔ روابط اقتصادی بین دو کشور.

مادهٔ ۱۱ ــ این موافقتنامه از تاریخ مبادلهٔ یادداشت بین طرفین دایر بر اعلام انجام تشریفات قانونی به موقع اجرا گذارده خواهد شد و تا اجرای نهایی معتبر خواهد بود.

این موافقتنامه ممکن است با توافق کتبی طرفین در محدودهٔ قوانین دو کشور اصلاح و تکمیل گردد.

در تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ در تهران در دو نسخهٔ اصلی به زبان انگلیسی تنظیم و به امضا رسید که هر دو متن متساویاً سندیّت دارد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری بلغارستان
دکتر علینقی عالیخانی ــ وزیر اقتصاد	لاچوزار آورامف ــ نایب نخست‌وزیر

۸. فهرست کارخانه‌های آمادهٔ تحویل بلغارستان به ایران

ضمیمهٔ شمارهٔ ۱

لیست کارخانجات کامل که کشور جمهوری بلغارستان آماده است به ایران تحویل دهد

شماره	شرح	ظرفیت	
۱	کارخانهٔ کاربید	۶۰۰۰ تن	درسال
۲	کارخانهٔ کاربید و فروکرم	۱۵۰۰۰ تن	درسال
۳	کارخانهٔ اسید سولفوریک	۱۰۰۰۰۰ تن	درسال
۴	کارخانهٔ روغنهای فرار	۵۰تن در۲۴ساعت	
۵	کارخانهٔ چوب بری	۱۰۰۰۰ مترمکعب	درسال
۶	کارخانهٔ رنگ آلترامارین	۳۰۰ تن	درسال
۷	کارخانهٔ کاشی سازی	۱۲ میلیون عدد	درسال
۸	کارخانهٔ گونی بافی وچتایی بافی	۲۶۰۰ تن	درسال
۹	کارخانهٔ ریسندگی پنبه و پشم	۲۴۰ کیلو در۸ساعت	
۱۰	کارخانهٔ بافندگی با ۴۵۰ دستگاه و ۱۵۰۰۰ دوک		
۱۱	کارخانهٔ دباغی برای پوست گوسفند و بز	۹۰۰۰۰۰ جلد	درسال
۱۲	کارخانهٔ دباغی برای پوست گوساله	۲۸میلیون و سی مترمربع	درسال
۱۳	کارخانهٔ دباغی برای چرم تخت	۲۰۰ تن	درسال
۱۴	کارخانهٔ پیاز خشک کنی	۱۳ تن در ۲۴ ساعت	
۱۵	کارخانهٔ روغن کشی از دانه های روغنی	۴۰۰ تن	درسال
۱۶	کوره‌های آشغال سوزی	۳۲ تن	درسال
۱۷	کارخانهٔ تهیهٔ علیق	۱۰ تن	درسال
۱۸	تجهیزات آماده ساختن گوشت	۱۰ تن	درسال
۱۹	کارخانهٔ یخ سازی	۳/۶ تن	درسال
۲۰	سردخانه	۱۰۰ تن	درسال
۲۱	کارخانهٔ لوازم چینی برای دستگاههای برقی	۱۲۰۰ تن	سالیانه
۲۲	تعمیرگاه	۵۰۰ دستگاه	درسال
۲۳	کارخانهٔ تولید وسایل روشنایی	۲۵۰۰۰۰ عدد	سالیانه
۲۴	کارخانهٔ ترانسفورماتور	۸۶۵ عدد	درسال
۲۵	ژنراتور		

۲۶	ترانسفورماتور		
۲۷	تجهیزات معدنکاری برای فلزات غیرآهنی و زغال سنگ	۵۰۰۰۰۰ تن	سالیانه
۲۸	قایقهای ماهیگیری		
۲۹	ماشین آلات و تجهیزات برای تجهیز و آماده ساختن توتون		
۳۰	تجهیزات کامل تهیهٔ آب میوه و رب گوجه فرنگی		
۳۱	تجهیزات برای تغلیظ فلزات غیرآهنی		

۹. نامهٔ رئیس هیئت نمایندگی بلغارستان به رئیس هیئت نمایندگی ایران

رئیس هیئت دولت جمهوری مردمی بلغارستان

محرمانه

تهران: ۹ فوریه ۱۹۶۷

عالی جناب

در جریان مذاکراتی که به امضای موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی بین دولت جمهوری مردمی بلغارستان و دولت پادشاهی ایران مورخ امروز انجامید، هیئت بلغارستان مسئلهٔ شرط برابری ارزش طلای معادل با دلار آمریکا*، ارز تعیین شده در موافقتنامه را مطرح نمود و مقرر شد این شرط بر اساس توافق طرفین در تمام قراردادهای مربوطه گنجانده شود.

تقاضا می شود تأیید بفرمایید که مفادّ این نامه تفاهم یادشده در این مورد را دقیقاً تصریح می نماید.

لطفاً عالی ترین مراتب احترامات این جانب را پذیرا باشید.

رئیس هیئت دولت جمهوری مردمی بلغارستان

امضا

به: رئیس هیئت دولت پادشاهی ایران

* Gold Parity Clause of the US Dollar

۱۰. اعلام توافق رئیس هیئت نمایندگی ایران با نامهٔ رئیس هیئت نمایندگی بلغارستان

رئیس هیئت دولت پادشاهی ایران

محرمانه

تهران، ۹ فوریه ۱۹۶۷

عالی جناب

افتخار دارم دریافت نامهٔ مورخ امروز شما به قرار زیر را به اطلاعتان برسانم:

«در جریان مذاکراتی که به امضای موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی بین دولت جمهوری مردمی بلغارستان و دولت پادشاهی ایران مورخ امروز انجامید، هیئت بلغارستان، مسئله شرط برابری ارزش طلای معادل با دلار آمریکا ارز تعیین شده در موافقتنامه را مطرح نمود و مقرر شد این شرط بر اساس توافق طرفین در تمام قراردادهای مربوطه گنجانده شود.

تقاضا می شود تأیید بفرمایید که مفادّ این نامه تفاهم یادشده در این مورد را دقیقاً تصریح می نماید.

لطفاً عالی ترین مراتب احترامات این جانب را پذیرا باشید.»

تأیید می نمایم که مندرجات نامهٔ فوق الذکر، دقیقاً معنای تفاهم یادشده بین ایران و بلغارستان را تصدیق می‌کند.

لطفاً عالی ترین مراتب احترامات این جانب را پذیرا باشید.

رئیس هیئت دولت پادشاهی ایران

امضا

به: رئیس هیئت دولت جمهوری مردمی بلغارستان

۲. پروتکل تفاهم اقتصادی و فنی

تفاهم بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

دربارهٔ تأسیس کمیتهٔ مشترک

با عنایت به روابط دوستانه و صمیمانه بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان و وجود امکانات وسیع همکاری فنّی و اقتصادی بین دو کشور و همچنین با توجّه به علاقهٔ مشترک طرفین به تشویق هرچه بیشتر این قبیل همکاری‌ها بر اساس حقوق برابر و منافع مشترک با توجه به موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی و توافقنامه‌های تجاری و پرداخت که در تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹٦۷ در تهران بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان به امضا رسیده‌اند و همچنین دیگر موافقتنامه‌ها و تفاهمهایی که بین دو دولت منعقد گردیده‌اند یا در آینده منعقد خواهند گردید، دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان، به منظور تضمین اجرای کامل و موفقیت‌آمیز موافقتنامه‌ها و تفاهمات بالا و همچنین کشف امکانات توسعهٔ همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی بین دو کشور، به ویژه در زمینه‌های صنعت، تجارت و کشاورزی، در مورد تأسیس یک «کمیتهٔ مشترک» در سطح وزرا به توافق رسیده‌اند. دو دولت در طی یک ماه آینده، تصمیمات خود را در مورد تعیین رؤسای هیئتهای مربوطهٔ شرکت کننده در «کمیتهٔ مشترک» به اطلاع یکدیگر خواهند رساند.

«کمیتهٔ مشترک» سالی یک بار به طور متناوب در تهران و صوفیه گردهمایی خواهد داشت و تاریخهای این گردهمایی ها با توافق طرفین تعیین خواهند گردید.

نخستین اجلاس «کمیتهٔ مشترک»، تقریباً شش ماه پس از تاریخ امضای این تفاهم در صوفیه برگزار خواهد شد و «کمیتهٔ مشترک» مقررات مربوط به طرز کار خود را در اجلاس مذکور تعیین خواهند نمود.

«کمیتهٔ مشترک» تأسیس شده طبق شرایط این تفاهم، جانشین کمیسیونهای مختلط تعیین شده در توافقنامه‌های همکاری تجاری و اقتصادی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان، امضا شده در تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹٦۷ در تهران نخواهد بود.

در تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹٦۷ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان

معتبرند در تهران به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان
امضا	امضا

۳. پروتکل اولین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنی و علمی

۱. متن پروتکل

پروتکل نخستین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

نخستین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنی، علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان از ۱۲ تا ۱۶ اوت ۱۹۶۷ در صوفیه برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب دکتر علینقی عالیخانی، وزیر اقتصاد ایران و ریاست هیئت جمهوری مردمی بلغارستان را عالی جناب ایوان بودینف، وزیر تجارت خارجی بلغارستان به عهده داشتند. لیستهای اسامی اعضای دو هیئت در ضمایم ۱ـ الف و ۱ـ ب به پیوست همین پروتکل از نظر مبارک می‌گذرد.

ریاست اجلاس را عالی جناب ایوان بودینف، وزیر تجارت خارجهٔ جمهوری مردمی بلغارستان به عهده داشتند و در طی برگزاری آن، کمیتهٔ مشترک دستور جلسهٔ زیر را تصویب نمود:

۱. طرح و تصویب قانون کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا

۲. بررسی امکانات همکاری در زمینه‌های صنعت، استخراج معادن، کشاورزی و غیره

۳. بررسی جریان اجرای سه توافقتنامهٔ تجاری، پرداخت، و همکاری اقتصادی و فنی، هر سه مورخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷

٤. توافق دربارهٔ تاریخ و محل دومین اجلاس کمیتهٔ مشترک

۱. قانون

قانون کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا، طرح و بحث و توسط مسئولین مربوطه تصویب شد.

۲. همکاری‌های اقتصادی و فنی

دو هیئت، ایده‌ها، پروژه‌ها و امکانات گوناگون در خصوص توسعهٔ دورنمای

همکاری‌های اقتصادی و فنی بین دو کشور را مورد بحث قرار دادند و به تفاهمات زیر نایل گردیدند:

۱ ــ ۲. استخراج مواد معدنی

طرفین ابراز علاقه نمودند در زمینهٔ استخراج مواد معدنی و بویژه استخراج مس همکاری نمایند و خاطرنشان شد که کارشناسان بلغاری گزارشی دربارهٔ استخراج مس به وزارت اقتصاد ایران تسلیم داشته‌اند. مقرر شد پس از بررسی این گزارش توسط طرف ایرانی دو دولت به سازمانهای مربوطه‌شان دستور دهند مذاکره دربارهٔ انعقاد موافقتنامه‌ای را آغاز نمایند که بر اساس آن سازمانهای بلغاری مربوطه می‌توانند مطالعات جامع و کاملی در مورد ذخایر و ویژگی های دیگر تعدادی از معادن مس ایران به عمل آورند. لازم به تذکر است که این معادن مس را طرف ایرانی تعیین خواهد نمود و سپس دو طرف بر اساس گزارش پروژهٔ جامع مذکور، تمام جوانب همکاری در این زمینه را مورد بحث قرار خواهند داد.

۲ ــ ۲. تجهیزات شناورسازی فلزات غیرآهنی

طرف بلغاری آماده است تمام ماشین‌آلات و تجهیزات شناورسازی مس و دیگر فلزات غیرآهنی مورد نیاز ایران را به این کشور تحویل دهد و تا پیش از پایان سپتامبر ۱۹۶۷، پیشنهادهایش دربارهٔ انواع این تجهیزات و مشخصات فنی آنها را ارائه خواهد نمود.

۳ ــ ۲. نیروگاههای هیدروالکتریک کوچک

دو هیئت امکانات همکاری دو کشور در زمینهٔ ساختن نیروگاههای هیدروالکتریک کوچک را خاطرنشان ساختند و طرف بلغاری امکانات و آمادگی خود را برای تحویل تمام ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز ایران برای ساختن نیروگاههای هیدروالکتریک کوچک به اطلاع رساند و همچنین آمادگی خود را در مورد ارائهٔ همیاری‌های فنی و مهندسی به منظور نصب این تجهیزات و طراحی سدهای کوچک و کانالهای توزیع آب پروژه‌های مربوطه، اعلام نمود و مقرر شد طرف بلغاری پیشنهادهایی در مورد تحویل ماشین‌آلات و تجهیزات و همچنین همیاری‌های فنی و مهندسی ارائه نماید.

۴ ــ ۲. کارخانه‌های تهیهٔ مواد غذایی

طرف ایرانی ابراز علاقه کرد بلغارستان در زمینهٔ ساخت و نصب کارخانه‌های

پنیرسازی، پیاز خشک کنی و شراب‌سازی در ایران همکاری نماید، طرف بلغاری به طرف ایرانی اطمینان داد که آماده است در این زمینه‌ها با ایران همکاری کامل نماید و خاطرنشان شد که پیشنهادهایی برای کارخانهٔ پیاز خشک کنی قبلاً به بانک توسعهٔ صنعتی و معدنی ایران تسلیم شده است و پیشنهادهای دیگری برای کارخانه‌های پنیرسازی و شراب‌سازی بزودی تا پیش از پایان سپتامبر ۱۹۶۷ به وزارت اقتصاد ایران تسلیم خواهند گردید.

۵ ـ ۲. توتون

به درخواست طرف ایرانی، طرف بلغاری آمادگی خود را در مورد عرضهٔ تمام تجهیزات مورد نیاز ایران برای تخمیر و عمل‌آوری حدود ده هزار تن توتون در سال را اعلام داشت، تأیید نمود که پیشنهاد مربوط به این تجهیزات و ماشین‌آلات را تا پیش از پایان سپتامبر ۱۹۶۷ به سازمان دولتی «انحصار دخانیات ایران» ارائه خواهد نمود و همچنین اعلام آمادگی کرد کارشناسان و تکنیسینهای خود را برای همکاری با سازمانهای ایرانی مربوطه به منظور کشت و عمل‌آوری توتون به ایران اعزام دارد.

۶ ـ ۲. مواد پتروشیمیایی

دو هیئت، ایجاد همکاری در زمینهٔ مواد پتروشیمیایی را به سود دو طرف تشخیص دادند و مقرر شد گروهی از کارشناسان ایرانی مربوطه تا پیش از پایان نوامبر ۱۹۶۷ از بلغارستان دیدار نمایند.

کارشناسان ایرانی و بلغاری مربوطه موارد زیر را مورد مطالعه قرار خواهند داد:

امکانات کنونی و توسعهٔ آتی صنایع پتروشیمی در دو کشور

امکانات مبادلهٔ محصولات پتروشیمیایی بین دو کشور

امکانات تولید اضافی محصولات پتروشیمیایی

۷ ـ ۲. حمل و نقل

هیئت بلغاری یادآور شد که به درخواست طرف ایرانی، مقامات بلغاری میزان عوارض* دریافتی از خودروهای ایرانی را تقلیل داده‌اند و طرف بلغاری تمایل خود را به تسهیل هرچه بیشتر کامیونهای بلغاری وارده به ایران را طبق قرارداد سی. آی. آرکارنت**

* Taxes؛ به معنای لغوی مالیاتهاست، ولی در اینجا به معنای عوارض آمده است.

** TIR - Carnet

اعلام داشت.

طرفین، امکانات امضای یک توافقنامهٔ ترانزیت خودرو بین دو کشور به منظور برخورداری از تسهیلات مشابه پیش‌بینی شده در توافقنامهٔ تی آی آر* نظیر بازرسی و هدایت خودروهای ویژهٔ حمل و نقل کالا بدون تخلیهٔ بار معافیت آنها را از ارائهٔ تضامن گمرکی و فرستاده شدن همراهان ویژه** به همراه این قبیل خودروها مورد مطالعه قرار خواهند داد.

۸ ـ ۲. خرید گوشت

طرف ایرانی ابراز علاقه نمود از بلغارستان گوشت تازه خریداری نماید. طرف بلغاری آمادگی خود را برای تحویل گوشت تازه به ایران اعلام داشت و مقرر شد طرفین به مؤسسات ذی‌صلاح خود دستور دهند فوراً مذاکره در این مورد را به منظور امضای یک موافقتنامهٔ درازمدت در همین زمینه آغاز نمایند و همچنین تصمیم گرفته شد تمام شرایط و مقتضیات این امر نظیر کمیت، طرز تحویل، قیمتها و دیگر ویژگی‌ها در قراردادهای مربوطه قید شوند.

۹ ـ ۲. کشاورزی

طرفین به همکاری در این زمینه ابراز علاقه نمودند و تأیید شد که این مورد از همکاری دو طرف شامل کشت توتون و مزارع مو و امکان ایجاد مزرعهٔ بزرگی بر اساس گزارش کارشناسان بلغاری مربوط که اخیراً از ایران دیداری داشتند نیز خواهد بود و در همین مورد قرار شد طرف بلغارستان، کارشناسان، دانش فنی و تجهیزات لازم را در اختیار طرف ایران قرار دهد.

۳. بررسی اجراء توافقنامه‌های تجاری، پرداخت و همکاری اقتصادی و فنی

۱ ـ ۳. دو هیئت با خرسندی یادآور شدند که مبادلهٔ کالا در طی شش ماه اول ۱۹۶۷ رضایت‌بخش بوده است، ولی حجم کنونی تجارت بین دو کشور، امکانات موجود دو کشور را منعکس نمی‌کند.

دو هیئت موافقت نمودند به منظور توسعهٔ هرچه بیشتر روابط تجاری بین ایران و بلغارستان، هیئتی ایرانی متشکل از نمایندگان چندین سازمان خصوصی و دولتی از

* TIR

** Special Companions

نمایشگاه بین‌المللی پلودیو* که قرار است از ۲٤ سپتامبر تا ۳ اکتبر ۱۹٦۷ در بلغارستان برگزار گردد دیدار کنند تا از این طریق با محصولات و امکانات بلغارستان بیشتر آشنا شوند.

۲ ــ ۳. دو هیئت، اجرای موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی و فنی مورخ ۹ فوریهٔ ۱۹٦۷ را بررسی نموده به این نتیجه رسیدند که تدابیری به منظور تسریع اجرای این توافقنامه و بویژه به منظور اجرای طرحهای کارخانه‌های پنیرسازی، شراب‌سازی و پیاز خشک‌کنی و همچنین ساخت تأسیسات آماده‌سازی و عمل‌آوری توتون، باید اتخاذ گردند.

۳ ــ ۳. همچنین مقرر شد دو هیئت به بانکهای مربوطهٔ خود توصیه کنند مذاکراتشان برای تعیین و اتخاذ ترتیب و قرارهای اختصاصی** لازم برای اجرای موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی و فنی را تسریع نمایند.

٤. دو هیئت موافقت نمودند دومین اجلاس «کمیتهٔ مشترک» را در طی ژوئیهٔ ۱۹٦۸ در ایران برگزار نمایند.

در تاریخ ۱٦ اوت ۱۹٦۷ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی
دکتر ع. عالیخانی
وزیر اقتصاد

رئیس هیئت بلغاری
ایوان بودینف
وزیر تجارت خارجی

* Ploudiv

** Tecnical awengements

۲. اسامی هیئت نمایندگی دولت ایران

ضمیمهٔ ۱-الف

هیئت دولتی ایران

۱. عالی جناب دکتر علینقی عالیخانی، وزیر اقتصاد و رئیس هیئت

۲. عالی جناب دکتر رکن الدین سادات تهرانی، قائم مقام وزیر اقتصاد و عضو هیئت

۳. آقای ح.* عمیدی، کارشناس اقتصادی وزارت اقتصاد و عضو هیئت

* یا (هـ)

۳. اسامی هیئت نمایندگی دولت بلغارستان

ضمیمهٔ ۱-ب

هیئت دولتی بلغارستان

۱. عالی جناب ایوان بودینف، وزیر تجارت خارجی و رئیس هیئت
۲. عالی جناب ایوان گوتلومیف، قائم‌مقام وزیر تجارت خارجی و عضو هیئت
۳. آقای استویکو چاوداروف، قائم‌مقام وزیر ماشین‌سازی و عضو هیئت
٤. آقای یوردان دونتچف، مدیرکل سازمان SEA Nephto chim
۵. آقای هریستو توتف، مدیرکل در کمیتهٔ برنامه‌ریزی دولتی و عضو هیئت
٦. آقای امیل یوردانف، مدیرکل سازمان « SCE Technoexport » و عضو هیئت
۷. آقای استویان پیتچف، مشاور اقتصادی شورای وزیران و عضو هیئت
۸. آقای سوتسلاو الکسیف، نمایندهٔ بازرگانی بلغارستان در ایران و عضو هیئت

اهدایی خانه فرهنگ
جمهوری اسلامی ایران
دهلی نو

٤. اساسنامهٔ اولین اجلاس کمیسیون مشترک

قانون کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، علمی و فنی بین ایران و جمهوری مردمی بلغارستان

به منظور تضمین انجام موفقیت‌آمیز و مؤثر موافقتنامه‌های تجاری، پرداخت و همکاری اقتصادی و فنی منعقده و دیگر موافقتنامه‌هایی که قرار است بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان منعقد شوند، در تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹٦۷، تفاهمی بین دو دولت به منظور ایجاد یک کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، علمی و فنی به امضا رسید.

به منظور تنظیم فعالیتها و شناسایی وظایف کمیتهٔ مشترک در سطح وزرای یادشده، در جریان نخستین اجلاس این کمتیه از ۱۲ تا ۱٦ اوت ۱۹٦۷ در صوفیه، «قانون» زیر تهیه و تنظیم گردید و در مورد آن توافق به عمل آمد:

مادهٔ ۱

کمیتهٔ مشترک برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی بین ایران و جمهوری مردمی بلغارستان که از این پس در این متن، «کمیتهٔ مشترک» نامیده خواهد گردید، متشکل از هیئت دولت پادشاهی ایران و هیئت دولت جمهوری مردمی بلغارستان.

هر یک از دو هیئت را یک رئیس رهبری خواهد نمود و هر یک از دو هیئت، تعدادی عضو و یک دبیر دائم خواهد داشت.

مشاوران و کارشناسان طرفین هر زمانی که توسط رئیس هیئت مربوطه لازم تشخیص داده شود می توانند در اجلاسها شرکت نمایند.

هر یک از دو طرف نام و مقام وزیری که به عنوان رئیس هیئت مربوطهٔ آن عمل خواهد کرد را به اطلاع طرف دیگر خواهد رساند.

مادهٔ ۲

«کمیتهٔ مشترک»، عهده‌دار انجام وظایف زیر خواهد بود:

۱. بررسی جریان اجرای موافقتنامه‌های تجاری، پرداخت و همکاری اقتصادی و فنی و همچنین ارائهٔ پیشنهادهایی برای انعقاد موافقتنامه‌های دیگر

۲. تسهیل جریان افزایش مستمر تبادل کالا و خدمات بین دو کشور

۳. شناسایی امکانات توسعهٔ بیشتر همکاری اقتصادی، علمی و فنی بین دو کشور

۴. بررسی تمام موضوعات مربوط به همکاری اقتصادی، علمی و فنی بین دو کشور

۵. تبادل اطلاعات و مشاوره دربارهٔ مطالبی که ممکن است موضوع همکاری بیشتر دو کشور در زمینه‌های اقتصادی، علمی و فنی و یا به هر حال مورد علاقهٔ طرفین باشند.

۶. مطالعه دربارهٔ دیگر موضوعات تجاری، اقتصادی، فنی و علمی و مطرح کردن تفضیلی پیشنهادهای مناسب در صورت درخواست دو دولت.

۷. بررسی جریان اجرا و طرز انجام توصیه‌های مطروحه در اجلاسهای قبلی کمیته

مادهٔ ۳

اجلاسهای کمیته، با توجه به نیازها، حداقل سالی یک بار به طور متناوب در ایران و بلغارستان برگزار خواهند گردید.

رئیس هیئت کشور میزبان به عنوان رئیس اجلاس مربوطهٔ «کمیتهٔ مشترک» عمل خواهد کرد.

تاریخهای اجلاسها را طرفین با توافق یکدیگر تعیین خواهند نمود.

مادهٔ ۴

دستور کار هر اجلاس توسط «کمیتهٔ مشترک» تعیین خواهد شد و ریز اقلام پیشنهادی آن، حداقل یک ماه پیش از تشکیل هر اجلاس و در صورت لزوم همراه با اطلاعات و اسناد توسط رؤسای دو هیئت مشترکاً ارائه خواهد گردید.

مادهٔ ۵

توصیه‌ها و پیشنهادهای «کمیتهٔ مشترک» پس از تصویب شدن توسط هر دو هیئت در پروتکل اجلاس مربوط گنجانده خواهند گردید.

این تصمیمات پس از تصویب آنها توسط مقامات ذی‌صلاح، طبق قوانین موجود در هر یک از دو کشور، اعتبار اجرایی خواهند یافت.

در مراحل بین اجلاسها، توصیه‌ها و تدابیر پیشنهادی امکان دارد از طریق مکاتبه بین رؤسای دو هیئت پذیرفته یا اتخاذ گردند و اعتبار اجرایی پیداکردن آنها طبعاً منوط خواهد بود به تصویب آنها توسط مقامات ذی‌صلاح دو دولت.

رؤسای دو هیئت تصمیمات متخذه توسط مقامات ذی‌صلاح کشورهای مربوطهٔ خود را به یکدیگر اطلاع خواهند داد، ولی فقط در صورتی که این تصمیمات به توصیهٔ قیدشده در پروتکلهای اجلاسهای «کمیتهٔ مشترک» یا تدابیر متخذهٔ رؤسای دو هیئت در فواصل زمانی بین اجلاسهای مذکور مربوط شوند.

مادهٔ ۶

«کمیتهٔ مشترک» به منظور اجرای وظایف خود حق خواهد داشت چند گروه کار موقت یا دائمی تشکیل دهد.

گزارشهای این گروههای کار برای تصویب به رؤسای دو هیئت تسلیم خواهند گردید.

مادهٔ ۷

دبیران دو هیئت، مواد و اطلاعات ضروری را برای «کمیتهٔ مشترک» تهیه نموده، برگزاری اجلاسها را سازماندهی خواهند کرد و اجرای تصمیمات و توصیه‌های متخذه و تماسهای دوجانبه را دنبال خواهند نمود.

مادهٔ ۸

«قانون» حاضر را رؤسای دو هیئت با توافق یکدیگر می‌توانند اصلاح کنند یا تغییر دهند.

در تاریخ ۱۶ اوت ۱۹۶۷ در دو نسخهٔ اصلی به زبان انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در صوفیه به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
دکتر ع. عالیخانی	ایوان بودینف
وزیر اقتصاد	وزیر تجارت خارجی

٤. موافقتنامهٔ فرهنگی

موافقتنامهٔ فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران

و

دولت جمهوری بلغارستان

دولت شاهنشاهی ایران

و

دولت جمهوری بلغارستان

نظر به علاقه‌ای که به تحکیم مناسبات حسنه و ایجاد همکاری بین دو کشور در زمینه‌های فرهنگی و آموزشی و هنری و ورزش دارند، بر اساس تفاهم متقابل و رعایت اصل احترام به حق حاکمیت ملی و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، تصمیم به عقد این موافقتنامهٔ فرهنگی گرفتند و بدین‌منظور نمایندگان صلاحیتدار و تام‌الاختیار خود را به شرح زیر تعیین نمودند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران:

جناب آقای اردشیر زاهدی وزیر امور خارجه

از طرف دولت جمهوری بلغارستان:

جناب آقای ایوان باشو وزیر امور خارجه

نمایندگان مزبور پس از ارائهٔ اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در موارد زیر موافقت نمودند:

مادهٔ اول

طرفین متعاهدین به منظور توسعهٔ مناسبات بین مؤسسات علمی و تعلیمات عالیه و ایجاد همکاری بین دانشمندان برای تبادل نظر در زمینه‌های مختلف فرهنگی و مبادلهٔ کتب و مجلات و نشریات علمی، از طریق مقامات رسمی خود مساعی لازم را به کار خواهند برد.

مادهٔ دوم

طرفین متعاهدین موجبات تشویق و تسهیل مسافرتهای دسته‌جمعی یا انفرادی دانشمندان و استادان و هنرمندان و معلمان و ورزشکاران را در حدود امکانات خود فراهم

خواهند ساخت. همچنین طبق قوانین جاریهٔ کشور خود برای تحقیقات آنان برحسب تخصّصشان تسهیلات لازم را ایجاد خواهند نمود.

مادهٔ سوم

طرفین متعاهدین طبق قوانین جاریهٔ کشور خود در صورت امکانات به متخصصین و دانشمندان طرف دیگر که در دانشگاهها و مؤسسات علمی آنان مشغول مطالعه می باشند بورسهای تحقیقی و مطالعاتی کوتاه‌مدت اعطا خواهند نمود.

مادهٔ چهارم

طرفین متعاهدین در حدود امکانات خود تسهیلات لازم را در مورد امور ذیل فراهم خواهند ساخت.

۱. مبادلهٔ اطلاعات هنری

۲. مبادلهٔ صفحات و نوارهای موسیقی ضبط شده و اخبار و انتشارات در زمینه های فرهنگی و هنری و علمی.

مادهٔ پنجم

طرفین متعاهدین در حدود و امکانات خود در رشته های زیر همکاری خواهند کرد:

۱. سینما

۲. ورزش

۳. رادیو و تلویزیون

٤. موزه و کتابخانه

مادهٔ ششم

هر یک از طرفین متعاهدین تعیین ارزش مدارک تحصیلی صادر از مراجع رسمی طرف دیگر را مورد بررسی و مطالعه قرار خواهند داد.

مادهٔ هفتم

طرفین متعاهدین به منظور اجرای این موافقتنامه با تصویب مقامات صلاحیتدار خود برنامه های سالیانه تدوین خواهند نمود.

مادهٔ هشتم

این موافقتنامه بر طبق قوانین اساسی دو دولت به تصویب خواهد رسید و از تاریخ

مبادلهٔ اسناد تصویب که در صوفیه به عمل خواهد آمد به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

مادهٔ نهم

مدت اعتبار این موافقتنامه دو سال خواهد بود و پس از آن تا هنگامی که یکی از طرفین به موجب اخطار کتبی سه‌ماهه تصمیم خود را دایر بر فسخ آن اعلام ندارد به قوت خود باقی خواهد ماند.

مادهٔ دهم

این موافقتنامه در دو نسخهٔ اصلی به زبانهای فارسی و بلغاری و انگلیسی تنظیم گردید. در صورت بروز اختلاف در تفسیر متن انگلیسی معتبر خواهد بود.

بنا به مراتب فوق نمایندگان مختار طرفین این موافقتنامه را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

به تاریخ پنجم آذرماه یکهزار و سیصد و چهل و شش، برابر بیست و ششم نوامبر هزار و نهصد و شصت و هفت.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران
امضا

از طرف دولت جمهوری بلغارستان
امضا

۵. پروتکل دومین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنی و علمی

۱. متن پروتکل

پروتکل دومین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

دومین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان از ۷ تا ۱۱ دسامبر ۱۹۶۸ در تهران برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب علینقی عالیخانی، وزیر اقتصاد و ریاست هیئت بلغاری را عالی جناب ایوان بودینف، وزیر تجارت خارجی به عهده داشتند. عالی جناب عالیخانی، ریاست جلسات گردهمایی را به عهده داشتند.

لیستهای اسامی اعضای هیئتهای ایران و بلغارستان به ترتیب در ضمایم (الف) و (ب) همین سند از نظر مبارک می‌گذرند و دستور کار متخذه توسط کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا را در ضمیمهٔ (ج) ملاحظه می فرمایید.

۱. بررسی اجرای تصمیمات نخستین اجلاس و تصمیم گیری‌ها و توصیه‌های مربوط به همکاری آتی در زمینهٔ تجارت

۱ ــ ۱. کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا، جریان تجارت بین دو کشور را از زمان برگزاری گردهمایی نخستین اجلاس با رضامندی مورد بررسی قرار داد و طرفین به این نتیجه رسیدند که مبادلهٔ کالا در سطح کنونی آن بین طرفین، امکانات دو کشور را در این زمینه منعکس نمی‌کند و تصمیم گرفتند کوششهایی به منظور توسعهٔ تجارت بین ایران و بلغارستان به عمل آورند.

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا تأیید نمود که مانع اصلی توسعهٔ تجارت بین دو کشور در حال حاضر، فقدان راههای آبی مستقیم و قابل استفاده است. ایجاد توازن تجاری به توسعهٔ تجارت بین دو کشور یاری خواهد رساند. کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا توصیه نمود طرفین تدابیری به منظور نیل به این هدف اتخاذ نمایند و همچنین توصیه کرد طرفین از طرح مطالعهٔ موضوع روابط چندجانبه بین کشورهای در حال توسعه و کشورهای با

رژیمهای اجتماعی و اقتصادی مختلف که مؤسسهٔ «کنفرانس تجارت و توسعهٔ سازمان ملل متحد»* در حال حاضر انجام آن را به عهده گرفته است، حمایت نمایند.

۲ ــ ۱. تجدید نظر در لیستها

بر اساس توافقنامهٔ تجاری امضا شده به تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷، کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا در مورد لیستهای جدید کالاهای متبادله بین دو کشور در دورهٔ یکسالهٔ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۹ تا ۸ فوریه ۱۹۷۰ به توافق رسید. این لیستها که به عنوان ضمیمهٔ (د) (صادرات ایران به بلغارستان) و ضمیمهٔ (هـ) (صادرات بلغارستان به ایران) به پیوست همین سند از نظر مبارک می‌گذرند، جایگزین لیستهای (الف) و (ب) پیوست توافقنامهٔ تجاری بین دو کشور که در حال حاضر اعتبار اجرایی دارد، خواهند شد.

۳ ـ ۱. تحویل گوشت

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا تأیید نمود که تحویل گوشت، یکی از اقلام اصلی صادرات بلغارستان به ایران در سالهای ۱۹۶۷ و ۱۹۶۸ بوده و طرفین به این نتیجه رسیدند که تحویل گوشت بلغارستان به ایران باید در آینده ادامه داشته باشد و مقرر شد طرفین، تسهیلات لازم برای این منظور را فراهم آورند.

۴ ــ ۱. نمایشگاههای تجاری

با توجه به اهمیت نمایشگاههای تجاری بین‌المللی برای توسعهٔ بیشتر بازرگانی بین دو کشور، طرفین توافق نمودند ایران در بیست و پنجمین نمایشگاه جهانی پلودیو بلغارستان در سپتامبر ۱۹۶۹ و بلغارستان در دومین نمایشگاه تجاری بین‌المللی آسیا در اکتبر ۱۹۶۹ در تهران شرکت نمایند.

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا توافق نمود دو کشور به منظور شناسایی امکانات بیشتر برای توسعهٔ تجارت، هیئتهای متشکل از نمایندگان محافل تجاری خود را به این نمایشگاهها اعزام دارند.

۵ ــ ۱. حمل و نقل

طرف ایرانی اعلام داشت که علی رغم نامهٔ مورخ ۲۵ نوامبر ۱۹۶۷ سفارت بلغارستان در ایران به وزارت اقتصاد ایران، بلغارستان همچنان از کامیونهای ایرانی عبوری

* United Nationes Conference for Trade and Developmenth (UNCTAD)

از بلغارستان، حق عبور و راهداری و از این قبیل می‌گیرد و درخواست نمود از آنجا که ایران از کامیونهای بلغاری عبور از ایران، این قبیل حقوق را دریافت نمی‌کند، طرف بلغاری اقدامات لازم برای معاف شدن کامیونهای ایرانی عبوری از بلغارستان از پرداخت این قبیل حقوق را اتخاذ نماید.

طرف بلغاری بدین‌وسیله تعهد می‌کند تا حداکثر ۱۵ ژانویهٔ ۱۹۶۹ تصمیم نهایی دولت بلغارستان در این مورد را به اطلاع طرف ایرانی برساند. در پی پیشنهادهای طرف بلغاری برای همکاری دو کشور در زمینهٔ موضوعات مربوط به هواپیمایی کشوری، طرف ایرانی تأیید نمود پیشنهادهای مؤسسات بلغاری مربوطه در مورد این موضوع را بررسی خواهد کرد و کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا یادآور شد که دو کشور در حال حاضر در زمینهٔ کرایهٔ هواپیمای دربست همکاریهایی دارند.

۶ ــ ۱. بانکداری

با عنایت به اهمیت فراهم ساختن تسهیلات بانکی لازم، کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا موافقت کرد به مؤسسات بانکی مربوطه توصیه کند همکاری‌های نزدیکتری برقرار نمایند و در صورت لزوم توافقنامه‌های جدیدی امضا کنند.

۷ ــ ۱. بیمه

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا، موافقت کرد به شرکتهای بیمهٔ مربوطهٔ دو کشور توصیه کند امکانات ایجاد همکاری در زمینهٔ بیمه و بیمهٔ مجدّد را شناسایی نمایند و به همین منظور تصمیم گرفت برای تسهیل ترافیک خودرو بین دو کشور، طرفین بایست به شرکتهای بیمهٔ خود دستور دهند با یکدیگر ارتباط برقرار نمایند و ترتیب و قرارهای لازم به منظور پذیرش بیمه‌نامه‌های صادره توسط هر یک از طرفین را تعیین کنند.

۲. بررسی اجرای تصمیمات متخذه در نخستین اجلاس و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری اقتصادی در آینده

۱ ــ ۲. کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا خاطرنشان ساخت که در مورد شناسایی امکانات همکاری دو کشور در زمینهٔ ذخایر فلزی غیرآهنی، تحویل ماشین‌آلات و تجهیزات ویژهٔ صنایع غذایی، ایجاد یک مزرعه و غیره خیلی کار شده است و در پی آن قراردادهایی به امضا رسیده‌اند که بر اساس آنها، تقریباً نیمی از اعتبار اعطایی طرف بلغاری در چارچوب توافقنامهٔ همکاری اقتصادی مورخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ به مصرف خواهد

رسید.

۲ ـ ۲. استخراج معادن

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا، پیشرفت همکاری در زمینهٔ استخراج معادن از زمان برگزاری نخستین اجلاس کمیته به بعد را بررسی کرد و علاقهٔ طرفین به ادامهٔ همکاری در زمینهٔ پژوهشهای مربوط به زمین‌شناسی و تدارک تجهیزات استخراج معادن را تأیید نمود. کمیته یادآور شد که طرف ایرانی قبلاً در مورد معادن مس طال‌مسی* و مسکنی (یا مسکانی) تدابیری اتخاذ نموده است و مقرر شد همکاری دو کشور در زمینهٔ استخراج معادن، روی سایر مناطق معدنی متمرکز گردد. در مورد تحویل تجهیزات ویژهٔ شناورسازی مس برای معدن چهارگنبد، طرف بلغاری درخواست کرد پانصد کیلوگرم از سنگ مس مربوطه تا پایان دسامبر ۱۹۶۸ در اختیار آن قرار گیرد تا به بلغارستان ارسال شود و خاطرنشان ساخت که پس از آنالیز سنگ مس مذکور، تا پایان فوریه ۱۹۶۹ در صورت قابل اجرا تشخیص دادن موضوع این بررسی مجدد، از نظر بلغارستان، تا حداکثر پایان فوریهٔ ۱۹۶۹ پیشنهاد جدیدی تسلیم خواهد گردید و سپس در صورت لزوم یک یا دو کارشناس از شرکت دولتی استخراج معادن و فلزشناسی ایران دعوت خواهند شد تا برای انجام مذاکرات و بحثهای لازم در بلغارستان، به آن کشور سفر نمایند. طرف ایرانی درخواست کرد پیشنهادی برای تجهیزات شناورسازی سرب با ظرفیت دویست تُن سنگ سرب در روز ارائه گردد و توافق شد برای انجام این امر، آنالیزی از سنگ فلز و یا نمونه‌های سنگ فلز مربوطه تا پایان دسامبر ۱۹۶۸ در اختیار طرف بلغاری قرار داده شود.

مقرر شد طرف ایرانی امکانات همکاری بیشتر در زمینه‌های دیگر استخراج معادن را مورد مطالعه قرار دهد و تا پایان فوریهٔ ۱۹۶۹ در مورد این امکانات به طرف بلغاری اطلاع دهد.

۳ ـ ۲. برق

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا یادآور شد که شرکت الکترو ایمپکس با مسئولیت محدود بلغارستان، کالاهای الکتریکی گوناگونی به طرف ایرانی تحویل داده است و قراردادی برای عرضه و تأمین پست ترانسفورمر، مقرّه و کابل به مبلغ بالغ بر یک میلیون و

* طال‌مسی در استان اصفهان واقع شده است.

هفتصد و ده هزار دلار آمریکا با سا زمان برق منطقه‌ای کرمان منعقد نموده است.

در مورد معاملهٔ مذکور در زمینهٔ پست ترانسفورمر، طرف بلغاری آمادگی خود را به منظور تأمین سفارشهای درخواستی پست ترانسفورمر برای نصب در فضای آزاد با ظرفیت تا دویست کیلوولت آمپر و همچنین پست ترانفسورمر برای نصب در فضاهای مسقّف، اعلام داشت.

طرف ایرانی دربارهٔ امکان تحویل کابلهای آلومینیومی و مسی استفسار کرد و یادآوری شد از آنجا که بلغارستان در موقعیتی نیست که بتواند کابل مسی عرضه نماید، همکاری در این مورد می‌تواند به صورت تأمین کابل آلومینیومی امکانپذیر باشد.

طرف بلغاری، یک گزارش قابلیت اجرا برای تولید عایق بدل چینی برق ارائه خواهد نمود و طرف ایرانی این گزارش را تحت مطالعه قرار خواهد داد.

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا خاطرنشان ساخت که در مورد تصمیم نخستین اجلاس دربارهٔ نیروگاههای هیدروالکتریک کوچک هیچ اقدامی صورت نپذیرفته است و یادآور شد که در مورد عرضهٔ نیروگاههای هیدروالکتریک کوچک و ایستگاههای پمپاژ نیرو توسط بلغارستان، وزارت آب و برق ایران، امکان همکاری در این زمینه در آینده را مورد بررسی قرار خواهد داد و اگر در آینده امکاناتی برای همکاری در این مورد پدید آید، موضوع به طرف بلغاری اطلاع داده خواهد شد. طرف بلغاری درخواست کرد وزارت آب و برق ایران هرنوع مناقصه‌های آتی دولت ایران برای خرید تجهیزات الکتریکی که ممکن است مورد توجه بلغارستان باشد را به نمایندگان تجاری بلغارستان اطلاع دهد.

٤ ــ ٢. توتون

عطف به مورد مطروحه در نخستین اجلاس دایر بر همکاری در زمینهٔ توتون، قراردادی برای تحویل تجهیزات تخمیر و عمل‌آوری توتون از بلغارستان به ایران بین مؤسسات مربوطهٔ دو کشور به امضا رسیده است.

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا به این نتیجه رسید که مؤسسات مربوطهٔ دو دولت باید امکان تحویل مقادیر بیشتری ماشین‌آلات و تجهیزات نظیر آسانسورهای ویژهٔ باربری، مخلوط کننده‌ها، انباره‌های ویژهٔ مرطوب‌سازی توتون*، لیفت‌تراک، ابزارآلات و وسایل

* Moistening Chamber

آزمایشگاهی و غیره با کیفیت، مشخصات و قیمتهای قابل قبول طرف ایرانی را مورد بررسی قرار دهند.

طرف ایرانی علاقهٔ خود به همکاری نزدیکتر در مورد تولید سیگارت از طریق استفاده از تجربیات بلغارستان در زمینهٔ تولید سیگارت بلغاری از توتونهای ایرانی را اعلام نمود و مقرر شد مؤسسات مربوطهٔ دو کشور در آیندهٔ نزدیک تدابیری به این منظور و از جمله تدابیری به منظور شناسایی دقیق انواع توتونهای مناسب ایرانی، کاربرد تکنولوژی بلغارستان در این مورد و آموزش کارشناسان ایرانی اتخاذ نمایند.

به منظور نیل به اهداف بالا مقرر شد مدیرکلّ شرکت دخانیات ایران در ژانویهٔ ۱۹۶۹ از بلغارستان دیدار کند. همچنین طرف بلغاری آمادگی خود را برای وارد کردن توتون از ایران در برابر صدور سیگارت بلغاری اعلام داشت.

۵ ــ ۲. صنایع غذایی

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا، امکانات همکاری در زمینهٔ کشتارگاهها، سردخانه‌ها، کارخانه‌های عمل‌آوری شیر، کنسروسازی، کارخانه‌های شراب و آب‌میوه‌سازی و دیگر پروژه‌های کشت و صنعت را مورد بحث قرار داد و طرف ایرانی یادآور شد که اغلب کارخانه‌های صنایع غذایی ایران را بخش خصوصی ایران ایجاد کرده‌اند و مؤسسات بلغاری علاقه‌مند باید به تماس گیری‌هایشان با بخش مذکور برای همکاری احتمالی در این مورد ادامه دهند.

طرف بلغاری درخواست کرد مؤسسات علاقه‌مند ایرانی در موقع خرید ماشین‌آلات و تجهیزات کشتارگاهها، سردخانه‌ها و کارخانه‌های عمل‌آوری شیر در آینده، بلغارستان را به عنوان یکی از کشورهای صادرکننده و عرضهٔ کنندهٔ این قبیل اقلام در نظر داشته باشند و مقرر شد طرف ایرانی اطلاعات فنّی ضروری به منظور تهیهٔ پیشنهاد برای تحویل تجهیزات ویژهٔ سردخانهٔ شیراز را ارائه کند.

۶ ــ ۲. پروژه‌های کشت و صنعت و سدّها

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا موافقت نمود مؤسسات مربوطهٔ ایرانی و بلغاری امکانات مطالعه و تهیهٔ مقدمات اجرای پروژه‌های کشت و صنعت شامل ایجاد مزارع بزرگ و همچنین ساختن سدّهای کوچک را شناسایی نمایند.

کمیته همچنین در مورد همکاری دو طرف در زمینهٔ استفاده از هواپیماهای

سمپاش بلغاری برای کنترل آفات نباتی و آموزش خلبانان و مکانیکهای مربوطه به توافق رسید و مقرر شد سازمان دفع آفات نباتی وزارت کشاورزی ایران و شرکت بلغاری مربوطه، امضای یک قرارداد ویژه به همین منظور را مورد بررسی قرار دهند.

۷ ـ ۲. کارخانه‌های چرمسازی و پوستهای گرانبها

طرف بلغاری به مطالعهٔ امکانات همکاری با بخش خصوصی ایران در زمینهٔ ایجاد کارخانه‌هایی برای تولید چرمهای سفت و معمولی و همچنین عمل‌آوری پوستهای گرانبها ابراز علاقه نمود و برای امکانپذیر ساختن این امر، طرف ایرانی موافقت کرد اطلاعات موجود خود را در اختیار طرف بلغاری قرار دهد.

۸ ـ ۲. جنگلداری و صنایع جنگل

بر اساس گزارش تهیه شده توسط کارشناسان بلغارستان دربارهٔ صنعتی کردن جنگلهای منطقه دریای خزر ایران و خرید چوب محصول ایران، کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا در موارد زیر به توافق رسید:

الف) طرف ایرانی مقادیر چوب درخواستی طرف بلغارستان را به آن کشور خواهد فروخت.

ب) طرف ایرانی بر اساس مندرجات توافقنامهٔ همکاری اقتصادی با بلغارستان، ماشین‌آلات، و تجهیزات مورد نیاز خود را برای یک کارخانهٔ زغال‌سازی از بلغارستان خواهد خرید.

ج) مشخصات، کیفیت، کمیّت و قیمت چوب‌فروشی به بلغارستان و ظرفیت تولید، استانداردها، مشخصات و قیمت کارخانهٔ زغال‌سازی خریداری شده توسط ایران در یکی از مراحل بعدی مربوطه تعیین خواهند گردید.

تصمیم خرید تعدادی ماشین‌آلات به منظور ایجاد یک مجتمع صنایع چوب در شمال ایران بعداً در موقع هماهنگ‌سازی آن با اتخاذ تصمیم در مورد پروژه‌های دیگر صنعت چوب ایران برای منطقهٔ سواحل ایرانی دریای خزر که در دست بررسی هستند، اتخاذ خواهد گردید.

۹ ـ ۲. موادّ پتروشیمیایی

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا خاطرنشان ساخت که طرفین در زمینهٔ مواد پتروشیمیایی دو کشور همکاری نداشته‌اند و مقرر شد طرفین در این مورد از تصمیمات

متخذه در نخستین اجلاس کمیته پیروی نمایند.

۱۰ ــ ۲. زمینه‌های دیگر همکاری

طرف بلغاری پیشنهاد نمود طرف ایرانی همکاری در امر ساخت تراکتورهای تی ال ۳۰ و تی ال ۴۵، ماشینهای کشاورزی بدون اتاق، ماشین کمباین بسته‌بندی محصولات کشاورزی، خودروهای کوچک برقی ویژهٔ عملیات کشاورزی، لیفت‌تراک و جرّاثقالهای برقی را در صورت تمایل بررسی نماید.

۳. تاریخ و محلّ اجلاس بعدی

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا موافقت کرد سومین اجلاس خود را در اکتبر ۱۹۶۹ در صوفیه برگزار نماید.

این پروتکل پس از به تصویب رسیدن آن توسط دو دولت اعتبار اجرایی خواهد یافت. در تاریخ ۱۱ دسامبر ۱۹۶۸ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند، در تهران به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
ع.ن. عالیخانی	ایوان بودینف
وزیر اقتصاد	وزیر تجارت خارجی

۲. اسامی هیئت نمایندگی ایران

ضمیمهٔ (الف)

هیئت ایرانی

رئیس: عالی جناب ع.ن. عالیخانی
وزیر اقتصاد

اعضا:

عالی جناب ر.س. تهرانی
قائم‌مقام وزیر اقتصاد

عالی جناب میرحیدر
قائم‌مقام وزیر کشاورزی

آقای الف دیلمقانی
مدیرعامل انحصار دخانیات ایران

آقای ج. وفا
مدیرکل پروژه‌ها و پژوهش وزارت اقتصاد

آقای ج. مسعودی
مدیرکل تجارت خارجی وزارت اقتصاد

آقای د. اسد
مدیرعامل سازمان گوشت

آقای غ. ح. آشتیانی
مدیرکل ادارهٔ مهندسی و پروژه‌های وزارت آب و برق

آقای س. شفاء
سرپرست ادارهٔ امور اقتصادی وزارت امور خارجه

آقای ا. کوشیار
عضو هیئت مدیرهٔ مرکز تشویق صادرات

آقای م. قنادیان
قائم‌مقام مدیرکل تجارت خارجی وزارت اقتصاد

آقای س. فاتح

معاون بخش بازرگانی هواپیمایی ملّی ایران

آقای ا. صابری

رئیس ادارهٔ تسویه حسابهای وزارت اقتصاد

آقای م. زمانی

رئیس ادارهٔ موافقتنامه‌های وزارت اقتصاد

آقای ح. داوری

کارشناس صنعتی پروژه‌ها و پژوهش وزارت اقتصاد

آقای الف. الف صادق‌وزیری

رئیس ادارهٔ پروژه‌های وزارت آب و برق

۳. اسامی هیئت نمایندگی بلغارستان

ضمیمهٔ (ب)

هیئت بلغاری

رئیس:

عالی جناب ایوان بودینُف

وزیر تجارت خارجی

اعضا:

عالی جناب ایوان گولومیف

قائم‌مقام وزیر تجارت خارجی

عالی جناب ساوا شیواروف

قائم‌مقام وزیر جنگلداری و صنعت جنگل

مهندس امیل یوردانُف

مدیرکلّ «تکنواکسپورت»

دکتر پترکوواچف

مشاور بازرگانی جمهوری مردمی بلغارستان در تهران

آقای استانکو کاراایوانف

قائم‌مقام مدیرکلّ «الکتروایمپکس»

آقای دیمیتر میلادینف

مشاور

آقای ولادیسلاو پنچفسکی

از مدیران کلّ وزارت تجارت خارجی

٤. دستور کار اجلاس

ضمیمهٔ (ج)

دستور کار دومین اجلاس کمیتهٔ مشترک ایران - بلغارستان

در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی

۱. بررسی اجرای تصمیمات اجلاس اول و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری در زمینهٔ تجارت در آینده.

۲. بررسی اجرای تصمیمات نخستین اجلاس و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری اقتصادی در آینده.

۳. تاریخ و محل برگزاری اجلاس بعدی.

۴. امضای پروتکل اجلاس دوم.

۵. فهرست کالاهای صادراتی ایران به بلغارستان

ضمیمهٔ (د)

لیست (الف)

صادرات کالا از ایران به جمهوری مردمی بلغارستان

۱. نفت خام (از شرکت ملّی نفت ایران)
۲. کتان و کنجد
۳. کنجاره
۴. خشکبار و گردو
۵. عدس، نخود، لوبیا و از این قبیل
۶. ادویه، زیره
۷. گیاهان صنعتی و رنگی و حنا
۸. برنج و محصولات حاصله از برنج
۹. چای
۱۰. کتیرا و دیگر صمغها
۱۱. پنبهٔ خام
۱۲. ماهی و کنسرو ماهی
۱۳. آرد ماهی
۱۴. پوست گوسفند، بز و بره، پوست خام و عمل آورده (سالامبور)
۱۵. چرم تخت کفش
۱۶. روده
۱۷. انواع پشم خام، ضایعات پشمی
۱۸. موی مرغوز، موی بز، انواع موهای زبر و غیره
۱۹. ابریشم طبیعی و الیاف مصنوعی
۲۰. قالی
۲۱. محصولات صنایع دستی
۲۲. الیاف پنبه و نخ پنبه
۲۳. محصولات پلاستیکی

۲۴. صدف خام و فیروزه
۲۵. چوب گردو و دیگر انواع الوار برای مصارف صنعتی
۲۶. انواع سنگ فلز و کنسانتره سنگ فلز، سنگ سرب، سنگ منگنز، سنگ کرومیت و سنگ روی
۲۷. مصنوعات فلزی شامل مبلمان فلزی
۲۸. انواع کود شیمیایی
۲۹. گوگرد
۳۰. فرآورده‌های پتروشیمیایی
۳۱. گلیسیرین
۳۲. فیلم ظاهرشده، کتاب، مطبوعات
۳۳. کفش
۳۴. اتوبوس
۳۵. کامیون
۳۶. یخچال، اجاق گاز، چراغ نفتی و آبگرمکن
۳۷. شمش آلومینیوم
۳۸. کربن سیاه*
۳۹. پی. وی. سی
۴۰. خاویار
۴۱. کاستیک سودا
۴۲. منسوجات پشمی
۴۳. تیغ صورت‌تراشی
۴۴. تایر و تیوب
۴۵. متفرقه

جمع کلّ به دلار آمریکا:

۷,۵۰۰,۰۰۰

* Carbon black؛ نوعی کربن صنعتی است که در صنایع لاستیک‌سازی و... به کار می‌رود.

۶. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

ضمیمهٔ (هـ)

لیست (ب)

صادرات کالا از جمهوری مردمی بلغارستان به ایران

۱. ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم یدکی شامل:

الف) ماشین‌آلات فلزکاری و چوب‌بری و درودگری، لوازم یدکی و فرعی، رادیاتور و واگن.

ب) ماشین‌آلات کشاورزی شامل ماشین خرمن کوب، ماشینهای کشاورزی بدون اتاق، ماشین کمباین بسته‌بندی، پمپ، تراکتور (از انواع مجاز)، ملحقات تراکتور، ماشینهای بذر پاش و ماشینهای سم‌پاش.

ج) چرخ دنده‌های بالابر ویژه حمل و نقل، نقاله‌های برقی، خودروهای باربری کوچک برقی مجهز به باتری‌های ویژه که بدون بنزین و نظایر آن کار می‌کنند، تریلر تخلیهٔ بار، موتورهای دیزل، موتورسیکلتهای معمولی و موتورسیکلتهای سه‌چرخ.

د) تأسیسات صنایع برق، موتور برق، تلفن، ابزار اندازه گیری و سنجش، قطعات رادیو و تلویزیون، تجهیزات و وسایل پزشکی برقی، ایستگاههای کامل انتقال نیرو و ایستگاههای فرعی انتقال نیرو با تمام تجهیزات.

هـ) تأسیسات بسته‌بندی محصولات کشاورزی از نوع تونگو*.

۲. آهن ورق و آهن لخته.

۳. میله‌های آهنی مخصوص بتون‌آرمه**

۴. آهن قالب‌ریزی شده در اشکال مختلف***

۵. لوله‌های آهنی و فولادی

۶. ابزار آهنی

۷. فلزات آهنی و غیرآهنی شامل سرب و مس و مصنوعات ساخته شده از آنها مانند پیچ و مهره و چفت و بستهای صنعتی مشابه، لوازم برق، کابلهای مسی، سیم مسی

* Tongo - baling

** Concerete iron

*** Shaped iron

و غیر مسی

۸. میله های آهنی

۹. لوازم ساختمانی نظیر لوازم بهداشتی و نظافت از جنس بدل چینی، لوازم خانگی شامل وان شستشو

۱۰. لوازم خانگی چینی، آهنی، آلومینیومی، شیشه‌ای لعابی مینایی*

۱۱. مواد شیمیایی

۱۲. رنگهای رنگرزی

۱۳. انواع کود شیمیایی و کاربامید**

۱۴. انواع حشره کش

۱۵. انواع دارو و پماد و مرهم و کرم دارویی - بهداشتی و از این قبیل

۱۶. محصولات پتروشیمیایی

۱۷. گلوکز و نشاسته

۱۸. نوشت‌افزار

۱۹. انواع کاغذ و مقوّا

۲۰. منسوجات پشمی

۲۱. انواع اسانس

۲۲. مواد غذایی: پنیر، کره و گوشت

۲۳. روغن آفتابگردان

۲۴. فیلمهای ظاهرشده، کتاب و مطبوعات

۲۵. الیاف مصنوعی

۲۶. متفرّقه

جمع کلّ به دلار آمریکا:

۷,۵۰۰,۰۰۰ دلار آمریکا

* Enamelled

** carbamide

۶. پروتکل سومین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنی و علمی

۱. متن پروتکل

پروتکل سومین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

سومین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان از ۲۰ تا ۲۳ دسامبر ۱۹۶۹ در صوفیه برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر اقتصاد و ریاست هیئت بلغاری را عالی جناب لاچزار آورامُف، معاون نخست‌وزیر و وزیر تجارت خارجی به عهده داشتند.

ریاست جلسات کمیته را عالی جناب لاچزار آورامُف به عهده داشتند. لیست اسامی اعضای هیئت ایرانی را در ضمیمهٔ (الف) و لیست اسامی اعضای هیئت بلغاری را در ضمیمهٔ (ب) هر دو به پیوست همین سند ملاحظه می فرمایید.

دستور کار کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا به عنوان ضمیمهٔ (ج) به پیوست همین سند از نظر مبارک می‌گذرد.

۱. بررسی اجرای تصمیمات و توصیه‌های دومین اجلاس و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری در زمینهٔ تجارت در آینده

۱ ـ ۱. کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا پیشرفت تجارت بین دو کشور را با خرسندی مورد بررسی قرار داد و خاطرنشان ساخت که طرفین در طی فاصلهٔ زمانی بین برگزاری اجلاس قبلی تاکنون، کوششهای فراوانی برای توسعه و توازن بخشیدن به تجارت بین ایران و بلغارستان به عمل آورده‌اند و موافقت نمودند کوششهای بیشتری به منظور توسعه و تنوع بخشیدن به تجارت بین دو کشور صورت پذیرد.

طرف بلغاری ابراز علاقه نمود اعتبار تکنیکی توافقنامهٔ پرداخت کنونی از هفتصد و پنجاه هزار دلار آمریکا به دو میلیون دلار آمریکا افزایش یابد. طرف ایرانی در پاسخ اطلاع داد که میزان اعتبار تکنیکی باید با حجم تجارت بین دو کشور تناسب داشته باشد و طرفین موافقت نمودند موضوع را برای بررسی بیشتر آن و نیل به راه حلّ نهایی برای حلّ

و فصل مسئله در مدت زمانی هرچه کوتاهتر به کارشناسان طرفین ارجاع نمایند.

۲ ــ ۱. تجدید نظر در لیستها

در ارتباط با توافقنامهٔ تجاری امضا شده به تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷، کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا در مورد لیستهای جدید کالاهای متبادله بین دو کشور در فاصلهٔ زمانی ۹ فوریهٔ ۱۹۷۰ الی ۳۱ دسامبر ۱۹۷۰ به توافق رسید.

این لیستها که به عنوان ضمایم (د) (صادرات ایران به بلغارستان) و (هـ) (صادرات بلغارستان به ایران) به پیوست همین سند از نظر مبارک می‌گذرند، جایگزین لیستهای (د) و (هـ) به پیوست پروتکل دومین اجلاس اند.

۳ ــ ۱. انعقاد توافقنامه‌های جدید درازمدت تجاری و پرداخت

طرفین در مورد انعقاد توافقنامه‌های جدید درازمدت تجاری و پرداخت برای فاصلهٔ زمانی اوّل ژانویهٔ ۱۹۷۱ تا حداکثر ۳۱ دسامبر ۱۹۷۵ به توافق رسیدند و در همین زمینه، طرف ایرانی، پیش‌نویسهای توافقنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت را به طرف بلغاری تسلیم نمود تا مورد بررسی قرار گیرند. طرفین موافقت نمودند کارشناسان دو کشور به منظور تهیهٔ متون نهایی توافقنامه‌های مذکور که در اجلاس بعدی کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا به امضا خواهند رسید، چند روز پیش از برگزاری اجلاس فوق‌الذکر تشکیل جلسه دهند.

٤ ــ ۱. تحویل گوشت

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا به این نتیجه رسید که میزان گوشت تحویلی از بلغارستان به ایران افزایش یافته است و نتیجه گرفت که به این ترتیب صادرات گوشت یکی از اقلام اصلی صادرات بلغارستان به ایران از زمان برگزاری دومین اجلاس کمیته به بعد بوده است.

طرف بلغاری به درخواست طرف ایرانی موافقت نمود میزان گوشت یخ‌زدهٔ تحویلی نسبت به میزان گوشت تازهٔ تحویلی افزایش یابد.

۵ ــ ۱. نمایشگاههای بازرگانی

طرفین یادآور شدند که شرکت بلغارستان در دومین نمایشگاه آسیایی تهران و شرکت ایران در بیست و پنجمین نمایشگاه جشنواره‌ای پلودیو* در توسعهٔ تجارت بین دو

* 25th Jubilee Pliovdiv Fair

کشور تأثیر مثبتی داشته‌اند و به این نتیجه نایل گردیدند که شرکت دو کشور در نمایشگاههای بازرگانی به توسعهٔ هرچه بیشتر تجارت بین دو کشور یاری خواهد رساند.

۶ ـ ۱. تحویل آهن

طرف ایرانی ابراز علاقه نمود در سال ۱۹۷۰ مقادیر زیادتری تیر و شاه‌تیر ساختمانی از بلغارستان خریداری نماید و طرف بلغاری، آمادگی خود را برای تحویل در حدود سی هزار تن آهن به ایران در طی سال ۱۹۷۰ اعلام نمود.

۷ ـ ۱. حمل و نقل

طرف بلغاری، علاقهٔ واقعی خود را به انعقاد دو توافقنامهٔ حمل و نقل زمینی و هوایی ابراز داشت و پیش‌نویسهای مربوطه را به طرف ایرانی تسلیم نمود. طرف ایرانی به اطلاع طرف بلغاری رساند که پیش‌نویسهای توافقنامه‌ها برای بررسی بیشتر آنها در اختیار مؤسسات مربوطهٔ ایرانی قرار خواهند گرفت و نظریات این مؤسسات در آیندهٔ نزدیک به طرف بلغاری ابلاغ خواهند گردید.

۲. بررسی اجرای تصمیمات و توصیه‌های دومین اجلاس و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری اقتصادی در آینده

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا خاطرنشان ساخت که در فاصلهٔ زمانی بین برگزاری اجلاس دوم تاکنون کوششهای فراوانی برای اجرای تصمیمات و توصیه‌های دومین اجلاس کمیتهٔ مشترک در زمینهٔ همکاری اقتصادی بین دو کشور به عمل آمده‌اند.

۱ ـ ۲. استخراج معادن

طرفین خاطرنشان ساختند که پژوهشهای اولیهٔ ضروری برای آماده‌سازی سنگ سرب و سنگ مس ایران اجرا شده‌اند و آنالیزهای مربوطه توسط طرف بلغاری اثبات نموده‌اند که سنگ فلزات مذکور برای عمل‌آوری مناسب‌اند و در همین زمینه پیشنهاد اوّلیهٔ تحویل تجهیزات شناورسازی مس به طرف ایرانی تسلیم گردید.

طرف بلغاری یادآور شد که پیشنهاد مربوط به تجهیزات شناورسازی سرب در دست تهیه است و در اسرع وقت برای طرف ایرانی فرستاده خواهد شد. طرف ایرانی خاطرنشان نمود که مؤسسات ایرانی مربوطه پیشنهادهای مذکور را مورد مطالعه قرار خواهند داد و نظریات خود را در این مورد در آیندهٔ نزدیک ارائه خواهند نمود.

طرفین اعلام آمادگی نمودند باز پرداخت کل قیمت تجهیزات مذکور از طریق

خرید محصولات کارخانه‌های ذوب مس و سرب مربوطه توسط بلغارستان صورت گیرد.

۲ ــ ۲. الکتریسیته

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا یادآور شد که در سال ۱۹۶۹، کمپانی بلغاری «الکتروایمپکس» کالاهای الکتریکی مختلفی نظیر ترانسفورماتور، ایستگاههای فرعی انتقال نیرو، مقرهٔ عایق برق و غیره به ایران تحویل داده است.

طرفین، آمادگی خود را برای توسعهٔ همکاری در مورد بالا، اعلام نمودند و در همین زمینه مقرر شد از سازمانهای بلغاری مربوطه دعوت شود در مناقصه‌های مربوطه شرکت نمایند و یا در حدود قوانین و مقررات وزارت آب و برق ایران، با وزارتخانهٔ یادشده مستقیماً مذاکره نمایند.

از آنجا که طرف ایرانی، گزارش فنی و اقتصادی دربارهٔ تولید مقره‌های بدل چینی الکتریکی را دریافت نکرده است، طرف بلغاری تعهد نمود نسخه‌ای از این گزارش را تا پایان ژانویهٔ ۱۹۷۰ مستقیماً به وزارت اقتصاد ایران بفرستد.

طرف بلغاری مجدداً درخواست کرد وزارت آب و برق ایران موارد نیازمندی‌های خود به تجهیزات الکتریکی شامل ایستگاههای نیروی الکتریک و ایستگاههای پمپاژ نیرو را به اطلاع نمایندگی تجاری بلغارستان برساند.

۳ ــ ۲. توتون

طرفین تأیید نمودند که همکاری در مورد تحویل کارخانه و تجهیزات تخمیر و عمل‌آوری توتون و همچنین همکاری فنی و علمی در این زمینه به طور رضایت‌بخش در جریان است و به درخواست طرف ایرانی، طرف بلغاری موافقت کرد شرایط پیشنهادی برای آموزش بیشتر پرسنل ایرانی در مؤسسهٔ توتون پلودیو را مورد بررسی مجدد قرار دهد و نتیجه را تا پایان ژانویهٔ ۱۹۷۰ به اطلاع طرف ایرانی برساند.

طرفین موافقت نمودند امکانات توسعهٔ تجارت بین دو کشور در این مورد را از طریق تحویل توتون به یکدیگر شناسایی نمایند.

۴ ــ ۲. صنایع غذایی

طرف بلغاری خاطرنشان ساخت که شش پیشنهاد در زمینهٔ صنایع غذایی به بانک اعتبار صنعتی ایران تسلیم نموده است و طرف ایرانی اعلام نمود که مؤسسات مربوطه این پیشنهادها را مورد مطالعه قرار خواهند داد و نظریات آنها در این مورد در آینده به طرف

بلغاری ابلاغ خواهد گردید.

۵ ـ ۲. صنعت چرم و پوستهای گرانبها

در مورد همکاری برای تولید چرم سخت و رویه و عمل‌آوری پوستهای گرانبها در ایران، طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که تولید چرم و پوستهای گرانبها در ایران در سطح ملّی نیازهای داخلی ایران را برآورده می‌سازد و در عین حال آمادگی خود برای همکاری در این زمینه را اعلام نمود، ولی مشروط بر آنکه طرف بلغاری تعهد نماید بخشی از تولیدات کارخانه‌هایی را که احتمالاً در صورت توافق طرفین در ایران دایر خواهند شد، خریداری نماید.

طرف بلغارستان موافقت کرد این پیشنهاد را مورد مطالعه قرار دهد و نظریات خود را در این باره به اطلاع طرف ایرانی برساند.

۶ ـ ۲. جنگلداری و صنایع جنگل

طبق صورت‌مجلس امضا شده در تهران مورخ اکتبر ۱۹۶۹ بین وزارت جنگلداری و صنایع جنگل جمهوری مردمی بلغارستان و وزارت منابع طبیعی دولت پادشاهی ایران، طرفین در موارد زیر به توافق رسیده‌اند:

۱. طرف ایرانی موافقت نمود یک کارخانهٔ عرق‌کشی به روش خشک* از بلغارستان خریداری نماید.

۲. طرف بلغاری موافقت کرد در طی یک دورهٔ پنجساله از ۱۹۷۰ به بعد سالی تقریباً بیست و پنج هزار مترمکعب چوب معمولی از ایران خریداری نماید و مقرر شد در این معامله، کل ارزش چوب خریداری شده توسط طرف بلغاری، ضرورتاً از قیمت کارخانهٔ عرق‌کشی خریداری شده توسط ایران بیشتر نباشد.

۳. به منظور تأیید نهایی و تصویب مقادیر قیدشده در صورت‌مجلس فوق‌الذکر و امضای قرارداد، طرف ایرانی موافقت کرد مأموریت هیئت بلغاری مربوطه را در ژانویهٔ ۱۹۷۰ پذیرا باشد.

۴. همچنین تأیید شد در زمینهٔ همکاری درازمدت برای بهره‌برداری از جنگل، کنترل فرسایش خاک و توسعهٔ پارکها، امکانات بی‌نظیری وجود دارد که بر اساس

* مقصود تهیهٔ آشامیدنی الکلی از طریق تقطیر و به روش خشک است.

مقتضیات موجود مربوطه، مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت.

۷ ــ ۲. مواد پتروشیمیایی

در مورد همکاری در زمینهٔ مواد پتروشیمیایی، طرف ایرانی، لیستی از محصولات پتروشیمیایی موجود به منظور صدور از ایران را به طرف بلغاری تسلیم نمود و طرف بلغاری خاطرنشان ساخت که لیست یادشده را مورد مطالعه قرار خواهد داد و نتیجهٔ مطالعه در این باب را به اطلاع طرف ایرانی خواهد رساند.

طرف بلغاری به شرکت در ساختن تأسیسات عمل‌آوری نفت و تأسیسات تولید کود شیمیایی در ایران با همکاری دیگر کشورها علاقه نشان داد. طرف ایرانی از طرف بلغاری درخواست کرد گزارشی در این مورد تسلیم نماید تا پیگیری شود.

۸ ــ ۲. انعقاد یک توافقنامهٔ جدید همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا، اجرای توافقنامهٔ اقتصادی، فنی و علمی امضا شده به تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ را با خرسندی یادآور شد.

طرف بلغاری، آمادگی خود برای انعقاد یک توافقنامهٔ اعتباری جدید به مبلغ بیست میلیون دلار آمریکا را ابراز داشت و پیش‌نویس توافقنامهٔ مذکور را از نظر طرف بلغارستان به طرف ایرانی تسلیم نمود.

طرف ایرانی از بابت پیشنهاد بلغارستان ابراز امتنان نمود و یادآور شد که مؤسسات مربوطه در ایران، پیش‌نویس مذکور را مورد مطالعه قرار خواهند داد و پیش‌نویس موافقتنامه بر اساس نظریات ایران تا پایان فوریهٔ ۱۹۷۰ به بلغارستان فرستاده خواهد شد.

۳. همکاری و همیاری درزمینهٔ کشاورزی

کمیته موافقت کرد همکاری بین طرفین برای استفاده از هواپیماهای سمپاش کشاورزی می‌بایستی ادامه یابد و در این جهت کوششهایی باید به عمل آید.

همچنین مقرر شد در زمینهٔ کشاورزی شامل مطالعات قابلیت اجرایی ساختمان سدهای کوچک در ایران، اصلاح سبزیجات و دانه‌های خوراکی و کاشت میوه‌جات، توافقی بین طرفین به عمل آید.

در باب همکاری در زمینه‌های ژنتیک دام و گیاه، دامپروری شامل پرورش گوسفند، صنایع لبنیات، کنترل و دفع آفات نباتی، و ایجاد واحدهای بزرگ کشاورزی مکانیزه در ایران پیش‌نویسهای مربوطهٔ طرفین برای امضای موافقتنامهٔ مربوطه بر اساس آنها

بین دو طرف مبادله شدند و طرفین موافقت کردند نمایندگان دو وزارتخانهٔ مربوطه به منظور نیل به یک توافق نهایی در این زمینه هرچه زودتر تشکیل جلسه دهند. طرف ایرانی ابراز علاقه نمود چند هواپیمای ویژهٔ دفع آفات نباتی از بلغارستان خریداری نماید و طرف بلغاری موافقت کرد هواپیماهای مذکور را به ایران تحویل دهد و خلبانان و مکانیکهای ایرانی مربوطه را که با این هواپیماها پرواز خواهند کرد یا کار تعمیرات آنها را به عهده خواهند گرفت، آموزش دهد.

٤. تاریخ و محلّ اجلاس آینده

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا موافقت نمود چهارمین اجلاس خود را در نوامبر ۱۹۷۰ در تهران برگزار نماید.

این پروتکل پس از به تصویب رسیدن آن توسط دولتین، اعتبار اجرایی خواهد یافت. در تاریخ ۲۳ دسامبر ۱۹۶۹ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند، در صوفیه به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
هـ. انصاری	ال. آورامُف
وزیر اقتصاد	وزیر تجارت خارجی

۲. اسامی هیئت نمایندگی ایران

ضمیمهٔ (الف)

لیست اسامی اعضای هیئت ایرانی شرکت کننده در سومین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

رئیس:

۱. عالی جناب هوشنگ انصاری

وزیر اقتصاد

اعضا:

۲. آقای الف. دیلمقانی

رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل انحصار دخانیات ایران

۳. آقای ج. مسعودی

مدیرکلّ تجارت خارجی وزارت اقتصاد

۴. آقای س. مصدّقی

مدیرکلّ ادارهٔ پژوهشهای اقتصادی وزارت منابع طبیعی

۵. آقای الف. ارشادی

معاون رئیس دفتر وزیر اقتصاد

۶. آقای م. زمانی

رئیس ادارهٔ موافقتنامه های وزارت اقتصاد

۳. اسامی هیئت نمایندگی بلغارستان

ضمیمهٔ (ب)

لیست اسامی اعضای هیئت بلغاری شرکت کننده در سومین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

رئیس:

۱. عالی جناب لاچزار آورامُف

معاون نخست‌وزیر و وزیر تجارت خارجی

معاون:

۲. آقای اوگنیان تیهومیروف

قائم‌مقام وزیر تجارت خارجی

اعضا:

۳. آقای ایوردان آناستازوف

مدیرکلّ وزارت تجارت خارجی

۴. آقای دیمیتار میلادنیُف

مشاور کیمتهٔ همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی از شورای وزارتی

۵. آقای ایوردان دونتچف

مدیرکلّ سازمان «Neftochim» SEC (نفت و شیمی)

۶. آقای امیل ایوردانُف

مدیرکلّ «Technoexport» SEE * (تکنواکسپورت)

۷. آقای استویان پوپوف

مدیرکلّ شرکت «الکتروایمپکس» با مسئولیت محدود

۸. آقای پتارکوواتچف

مشاور بازرگانی در تهران

۹. آقای ایرین ایاکیمف

رئیس ادارهٔ تجارت خارجی وزارت کشاورزی و صنایع غذایی

* احتمالاً همان SEC است که قبلاً آمده ولی به غلط SEE تایپ شده است ــ مترجم.

۱۰. آقای پتار پتروف

از رؤسای وزارت تجارت خارجی

٤. دستور کار اجلاس

ضمیمهٔ (ج)

دستور کار اجلاس سوم کمیتهٔ مشترک ایران - بلغارستان

در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی

۱. بررسی اجرای تصمیمات و توصیه‌های اجلاس دوم و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری در زمینهٔ تجارت در آینده.

۲. بررسی اجرای تصمیمات و توصیه‌های اجلاس دوم و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری اقتصادی در آینده.

۳. همکاری و همیاری در زمینهٔ کشاورزی

٤. تاریخ و محل برگزاری اجلاس بعدی.

۵. فهرست کالاهای صادراتی ایران به بلغارستان

ضمیمهٔ (د)

لیست (الف)

صادرات کالا از ایران به جمهوری مردمی بلغارستان

۱. نفت خام (از شرکت ملّی نفت ایران)
۲. کنجد و کتان
۳. کنجاره
٤. خشکبار گردو
۵. گیاهان خوراکی: عدس، نخود لوبیا و مانند آن
٦. ادویه، زیره
۷. گیاهان صنعتی، رنگی و حنا
۸. برنج و محصولات حاصله از برنج
۹. چای
۱۰. صمغ کتیرا و دیگر صمغها
۱۱. پنبهٔ خام
۱۲. ماهی و کنسرو ماهی
۱۳. آرد ماهی
١٤. پوست گوسفند، بز و بره، پوست خام، پوست عمل‌آورده شده (سالامبور)
۱۵. چرم تخت کفش
١٦. رودهٔ گوسفند و مانند آن
۱۷. انواع پشم خام و ضایعات پشم
۱۸. موی مرغوز، موی بز و از این قبیل
۱۹. ابریشم طبیعی و الیاف مصنوعی
۲۰. قالی
۲۱. کالاهای صنایع دستی
۲۲. الیاف و نخ پنبه
۲۳. کالاهای پلاستیکی

۲۴. صدف خام و فیروزه

۲۵. چوب گردو و دیگر انواع الوار برای مصارف صنعتی

۲۶. سنگ فلز و کنسانتره‌های سنگ فلز، سنگ سرب، سنگ منگنز، سنگ کرومیت و سنگ روی

۲۷. کالاهای فلزی شامل مبلمان فولادی

۲۸. کود شیمیایی

۲۹. گوگرد

۳۰. محصولات پتروشیمیایی

۳۱. گلیسیرین

۳۲. فیلمهای ظاهرشده، کتاب و مطبوعات

۳۳. کفش

۳۴. اتوبوس و خودروی معمولی

۳۵. کامیون

۳۶. یخچال، اجاق گاز، چراغ و اجاق و آبگرمکن نفتی

۳۷. شمش آلومینیوم

۳۸. کربن سیاه

۳۹. پی. وی. سی

۴۰. خاویار

۴۱. سودای آکال

۴۲. منسوجات پشمی

۴۳. تیغ اصلاح

۴۴. تایر و تیوب

۴۵. متفرقه

۴۶. لباس کشباف

۴۷. جوراب

۴۸. الکترود جوشکاری

ده میلیون دلار آمریکا

۶. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

ضمیمهٔ (هـ)

لیست (ب)

صادرات کالا از جمهوری مردمی بلغارستان به ایران

۱. ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم یدکی شامل:

الف) ماشین‌آلات فلزکاری و چوب‌بری و درودگری، لوازم یدکی و فرعی، رادیاتور و واگن.

ب) ماشینهای کشاورزی شامل ماشین خرمن کوب، تراکتور یونیورسال*، کمباین بسته‌بندی، پمپ، تراکتور (از انواع مجاز)، ملحقات تراکتور، ماشین‌های بذرپاش، ماشینهای سم‌پاش.

ج) وسایل و تجهیزات نقالهٔ بالابرنده، نقاله‌های برقی، خودروهای باربری برقی کوچک مجهّز به باتری که بدون بنزین و نظایر آن کار می‌کنند، تریلر تخلیهٔ بار، موتورهای دیزل، موتورسیکلتهای معمولی و دوچرخهٔ موتوری و از این قبیل.

د) تأسیسات صنایع برق، موتور برق، تلفن، ابزار اندازه‌گیری و سنجش، قطعات رادیو و تلویزیون، تجهیزات و وسایل پزشکی برقی، ایستگاههای کامل انتقال نیرو و ایستگاههای فرعی انتقال نیرو با تمام تجهیزات.

هـ) تأسیسات بسته‌بندی محصولات کشاورزی از نوع تونگو.

۲. آهن ورقه و آهن لخته

۳. استحکامات ساختمانی فولادی

۴. تیرها و شاه‌تیرهای ساختمانی

۵. آهن قالب‌ریزی شده در اشکال مختلف

۶. لوله‌های آهنی و فولادی

۷. ابزار آهنی

۸. فلزات آهنی و غیرآهنی شامل سرب و مس و محصولات فلزی ساخته شده از آنها مانند پیچ و مهره، وسایل هادی الکتریسیته، کابلهای مسی، سیمهای مسی و غیر

* Universal Tractor ظاهراً به معنای تراکتور معمولی و استاندارد در سطح جهانی است ــ مترجم.

مسی

۹. میله‌های ساخته شده از سیم

۱۰. لوازم ساختمانی نظیر لوازم بهداشتی و نظافت از جنس بدل چینی، لوازم خانگی شامل وان شستشو

۱۱. لوازم خانگی چینی، آهنی، لعابی مینایی، آلومینیومی و شیشه‌ای

۱۲. مواد شیمیایی

۱۳. رنگهای رنگرزی

۱۴. انواع کود شیمیایی و کاربامید

۱۵. حشره‌کشها

۱۶. انواع دارو و پماد و کرم

۱۷. محصولات پتروشیمیایی

۱۸. گلوکز و نشاسته

۱۹. نوشت‌افزار

۲۰. انواع کاغذ و مقوا

۲۱. منسوجات پشمی

۲۲. انواع اسانس

۲۳. مواد غذایی: پنیر، کره، پنیر زرد و عمل آورده شده

۲۴. روغن آفتابگردان

۲۵. فیلمهای ظاهرشده، کتاب و مطبوعات

۲۶. گوشت گوسفند

۲۷. متفرقه

ده میلیون دلار آمریکا

۷. پروتکل چهارمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنی و علمی

۱. متن پروتکل

پروتکل چهارمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

چهارمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنّی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان از ۳ تا ۶ مه ۱۹۷۱ در تهران برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر اقتصاد و ریاست هیئت بلغاری را عالی جناب پنچو کوبادینسکی، معاون نخست‌وزیر به عهده داشتند. لیستهای اسامی اعضای دو هیئت را به عنوان ضمایم (الف) و (ب) و دستور کار متخذه توسط کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا را به عنوان ضمیمهٔ (ج) هر سه به پیوست همین سند ملاحظه می فرمایید.

بررسی اجرای تصمیمات و توصیه‌های اجلاس سوم و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری در آینده

۱. تجارت

کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا روابط تجاری بین دو کشور را بررسی نمود یادآور شد که امکانات مطلوبی برای توسعهٔ بیشتر و متوازن ساختن تجارت بین دو کشور وجود دارند و برای نیل به این هدف کمیته در مورد لیستهای جدید کالاها [ضمایم (د) و (هـ)] که از تاریخ امضای این پروتکل تا ۲۱ مارس ۱۹۷۲ جایگزین لیستهای کالاهای ضمیمهٔ پروتکل اجلاس سوم کمیته خواهند بود، به توافق رسیده است. طرف بلغاری بدین‌وسیله موافقت می نماید نسبت خریدهای نفتی و غیرنفتی خود از ایران را به میزان به ترتیب هفت به چهار، تنظیم و حفظ نماید.

۲. حمل و نقل

طرف بلغاری، علاقهٔ خود را به انعقاد موافقتنامه‌هایی برای حمل و نقل جاده‌ای و هوایی با ایران ابراز نمود.

در مورد حمل و نقل جاده‌ای، طرفین با رضایت خاطرنشان ساختند که ایران،

اقدامات مؤثری در جهت پیوستن به پیمان‌نامهٔ بین‌المللی تی.آی.آر. * اتخاذ نموده است و این امر، حمل و نقل جاده‌ای بین دو کشور را تا حدود زیادی تسهیل خواهد نمود. کمیته همچنین خاطرنشان ساخت که طرف ایرانی در حال حاضر مشغول بررسی پیش‌نویس موافقتنامهٔ مربوطهٔ پیشنهادی طرف بلغاری است و تا پایان ژوئن ۱۹۷۱ نظریاتش را در این مورد ارائه خواهد کرد.

کمیته موافقت نمود کارشناسان مربوطه به منظور اتخاذ تدابیر لازم برای تسهیل حمل و نقل جاده‌ای بین دو کشور بر اساس منافع مشترک، در ژوئیهٔ ۱۹۷۱ در تهران یا صوفیه تشکیل جلسه دهند.

در مورد پیشنهاد بلغارستان در زمینهٔ ترافیک هوایی بین دو کشور، کمیته پیشنهاد کرد سازمانهای مربوطهٔ دو دولت، امکانات ایجاد سرویس ترافیک هوایی بین دو کشور را مورد رسیدگی قرار دهند و نظریات خود را به کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا گزارش دهند.

۳. استخراج معادن

طرفین، امکانات همکاری در زمینهٔ استخراج معادن در ایران و از جمله امکانات تأمین تجهیزات استخراج معدن و ماشین‌آلات ویژهٔ آماده‌سازی** سنگ فلز توسط بلغارستان برای ایران را یادآور گردیدند و مقرر شد در زمینهٔ کشف و بهره‌برداری از معادن طبق قوانین و مقررات و اصول موجود و مربوطه در ایران همکاری نمایند و قوانین و مقررات و اصول مذکور به طرف بلغاری اطّلاع داده شدند.

۴. برق

کمیتهٔ مشترک تأیید کرد که طرف بلغاری در سال ۱۹۷۰، چند پست ترانسفورماتور و کابل برق و غیره در اختیار ایران گذاشته است و طرفین، علاقهٔ خود را به ادامهٔ همکاری در این زمینه ابراز داشتند.

۵. گوشت

طرف بلغاری، علاقهٔ خود به عرضهٔ سه تا چهار هزار تن گوشت به ایران را در سال ۱۹۷۱ ابراز نمود.

کمیته توصیه کرد سازمانهای ذی‌صلاح دو کشور به منظور انعقاد قراردادهای

* TIR

** dressing؛ در این‌جا به مفهوم کلّیِ «آماده‌سازی» آمده است ـــ مترجم.

مربوطه، مذاکرات لازم را به عمل آورند.

۶. توتون

کمیتهٔ مشترک تأیید نمود که تجهیزات ویژهٔ سه کارخانهٔ تخمیر توتون در جریان تحویل از بلغارستان به ایران می باشد و طرف بلغاری، شرایط آموزش پرسنل ایرانی مربوطه در مؤسسهٔ توتون پلودیو* را مورد بررسی قرار داد و موافقت نمود نیازهای اضافی طرف ایرانی در این زمینه را تأمین نماید.

۷. تجهیزات ویژهٔ صنایع غذایی، چرمسازی و نساجی

طرف بلغاری روی امکانات و آمادگی خود برای تحویل کارخانه‌های کامل صنایع غذایی، نساجی و چرمسازی تأکید بسیار نمود و طرف ایرانی به همکاری در این مورد ابراز علاقه کرد، ولی مشروط بر آنکه پروژه‌های مربوطه به منظور برآوردن نیازهای بلغارستان و همچنین کشورهای ثالث برنامه ریزی و تنظیم گردند و مقرر شد در صورت عملی شدن این پروژه‌ها به قرار بالا، مطالبات طرف بلغاری از بابت تحویل کارخانه‌های فوق، از طریق تحویل بخشهایی از تولیدات این کارخانه‌ها به آن کشور، پرداخت گردد.

۸. جنگلداری و صنایع جنگل

کمیته با رضایت تأیید نمود که همکاری در زمینهٔ جنگلداری و صنایع وابسته به جنگل با موفقیت توسعه یافته است.

طرف بلغاری، قراردادهای مربوط به همکاری در زمینهٔ تحویل کارخانهٔ عرق کشی به روش خشک به ایران و خرید چوب خام جنگل از ایران را تصویب نموده است و در این اجلاس موافقت کرد مطالعه دربارهٔ امکانات تحویل کارخانهٔ عمل‌آوری چوب آلش** با استفاده از بخار آب*** کارخانهٔ عمل‌آوری چوب**** و همچنین ارائهٔ همیاری‌های فنی در زمینهٔ کنترل فرسایش خاک و توسعهٔ پارکها در ایران را ادامه دهد.

۹. صنایع پتروشیمی

طرف بلغاری پیشنهادهای اولیهٔ خود برای ساختن یک مجتمع پالایشگاهی و

* Plovdiv Tabacco Institute

** beech به مفهوم کلّی چوب جنگل نیز هست و همچنین «زان» و «چلر» نیز نامیده می شود.

*** Steamed beech

**** Wood - Working

پتروشیمیایی به صورت یک پروژهٔ مشترک در سواحل بلغاری دریای سیاه را به شرکت ملّی نفت ایران تسلیم نموده است و مقرر شد طرف ایرانی، پیشنهاد کلّی بلغارستان در این باره را مطالعه کند و نظر خود را در این مورد به اطلاع طرف بلغاری برساند.

۱۰. همکاری در زمینهٔ کشاورزی

کمیته، توافق حاصله برای همکاری در زمینهٔ کشاورزی را که پس از تصویب آن توسط مقامات ذی‌صلاح دو کشور به اجرا درخواهد آمد، با رضامندی تأیید نمود؛ توسعهٔ بیشتر همکاری بین دو کشور در زمینهٔ کشاورزی را توصیه کرد و ابراز امیدواری نمود طرف ایرانی به استفاده از هواپیماهای سمپاش مربوطه ادامه دهد.

۱۱. تاریخ و محلّ اجلاس بعدی

کمیتهٔ مشترک موافقت کرد اجلاس پنجم خود را در اوایل ۱۹۷۲ در صوفیه برگزار نماید. این پروتکل پس از به تصویب رسیدن آن توسط دو دولت، اعتبار اجرایی خواهد یافت.

در تاریخ ۶ مه ۱۹۷۱ در دو نسخه به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
هوشنگ انصاری	پنچو کوبادینسکی
وزیر اقتصاد	قائم‌مقام نخست‌وزیر

۲. اسامی هیئت نمایندگی ایران

ضمیمهٔ (الف)

لیست اسامی اعضای هیئت ایرانی شرکت کننده در چهارمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا

عالی جناب هوشنگ انصاری

وزیر اقتصاد

عالی جناب جمشید اشرفی

معاون وزیر اقتصاد در امور اقتصادی

عالی جناب حسین میرحیدر

معاون وزیر کشاورزی

آقای عبدالحسین دیلمقانی

رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت دخانیات*

آقای جلیل مسعودی

مشاور وزیر اقتصاد

آقای حسنعلی مهران

مدیرکلّ ادارهٔ پروژه‌ها و پژوهش وزارت اقتصاد

آقای منوچهر ایازی

مشاور وزارت کشاورزی

آقای مرتضی زمانی

قائم‌مقام مدیرکل ادارهٔ تجارت خارجی وزارت اقتصاد

آقای احمد معمارزاده

رئیس ادارهٔ ارز خارجی بانک مرکزی ایران

آقای حسن ایزدی

معاون بخش تجارت و صادرات شرکت ملّی نفت ایران

آقای فیض‌الله پورفتحی

از وزارت اقتصاد

* انحصار دولتی دخانیات ایران

آقای سیّدجواد پورمقیم

از وزارت اقتصاد

۳. اسامی هیئت نمایندگی بلغارستان

ضمیمهٔ (ب)

لیست اسامی اعضای هیئت بلغاری شرکت کننده در چهارمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا

عالی جناب پنچو کوبادینسکی

معاون نخست‌وزیر جمهوری مردمی بلغارستان

عالی جناب اوگینان تی هو میروف

قائم‌مقام وزیر تجارت خارجی

عالی جناب تزونیو تزونف

قائم‌مقام وزیر کشاورزی و صنایع غذایی

آقای یوردان آناستازوف

مدیرکلّ وزارت تجارت خارجی

آقای پترکوواتچف

مشاور بازرگانی جمهوری مردمی بلغارستان در ایران

آقای دیمیتار میلادینف

مشاور کمیتهٔ همکاری اقتصادی، علمی و فنی شورای وزیران

آقای آسن مانولوف

کارشناس اصلی* وزارت تجارت خارجی

آقای دییاماکسیموا

مترجم حضوری وزارت تجارت خارجی

* در متن، Chief به معنای «اصلی» آمده است، ولی در اینجا ظاهراً به معنای «ارشد» نیز هست.

٤. دستور کار اجلاس

ضمیمهٔ (ج)

دستور کار اجلاس چهارم کمیتهٔ مشترک ایران - بلغارستان

در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی

۱. بررسی اجرای تصمیمات و توصیه‌های اجلاس سوم و تصمیمات و توصیه‌های مربوط به همکاری در آینده.

۲. همکاری و همیاری در زمینهٔ کشاورزی.

۳. بررسی موضوعات دیگر.

۴. تاریخ و محل برگزاری اجلاس بعدی.

۵. فهرست کالاهای صادراتی ایران به بلغارستان

ضمیمهٔ (د)

لیست (الف)

صادرات کالا از ایران به جمهوری مردمی بلغارستان

۱. نفت خام (از شرکت ملّی نفت ایران) به ارزش مالی هفت میلیون دلار آمریکا
۲. کنجد و کتان
۳. کنجاره
٤. خشکبار و گردو
۵. حبوبات: نخود و لوبیا و عدس
٦. ادویه شامل زیره
۷. گیاهان صنعتی، رنگی و حنا
۸. برنج و محصولات حاصله از برنج
۹. چای
۱۰. صمغ کتیرا و صمغهای دیگر
۱۱. پنبهٔ خام
۱۲. ماهی و کنسرو ماهی
۱۳. آرد ماهی
۱٤. پوست بز، بره و گوسفند، پوستهای خام و عمل آورده شده (سالامبور)
۱۵. چرم تخت کفش
۱٦. رودهٔ گوسفند و مانند آن
۱۷. انواع پشم خام، ضایعات پشم
۱۸. موی مرغوز، موی بز، موهای زبر حیوانی و سایر انواع موی حیوانی
۱۹. ابریشم طبیعی و الیاف مصنوعی
۲۰. قالی
۲۱. کالاهای صنایع دستی
۲۲. الیاف پنبه و نخ پنبه
۲۳. کالاهای پلاستیکی

۲۴. صدف خام و فیروزه
۲۵. چوب گردو و انواع دیگر الوار برای مصارف صنعتی
۲۶. سنگ فلز و کنسانتره سنگ فلز شامل سنگ سرب، سنگ منگنز، سنگ کرومیت و سنگ روی
۲۷. کالاهای فلزی شامل مبلمان فولادی
۲۸. کود شیمیایی
۲۹. گوگرد
۳۰. محصولات پتروشیمیایی
۳۱. گلیسیرین
۳۲. فیلمهای ظاهرشده، کتاب و مطبوعات
۳۳. کفش
۳۴. اتوبوس و اتومبیل معمولی
۳۵. کامیون
۳۶. یخچال، اجاق گاز، آبگرمکن و چراغ یا اجاق نفتی
۳۷. شمش آلومینیوم
۳۸. کربن سیاه
۳۹. اسباب‌بازی
۴۰. منسوجات پشمی
۴۱. تیغ اصلاح
۴۲. تایر و تیوب
۴۳. البسه کشباف
۴۴. جوراب
۴۵. الکترود جوشکاری
۴۶. متفرقه

اقلام ۲ تا ۴۶:	چهار میلیون دلار آمریکا
جمع کلّ:	یازده میلیون دلار آمریکا

۶. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

ضمیمهٔ (هـ)

لیست (ب)

صادرات کالا از جمهوری مردمی بلغارستان به ایران

۱. ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم یدکی شامل:

الف) ماشین‌آلات فلزکاری و چوب‌بری و درودگری، لوازم یدکی و فرعی، رادیاتور و واگن.

ب) ماشینهای کشاورزی شامل ماشین خرمن‌کوب، تراکتور یونیورسال، کمباین بسته‌بندی، پمپ، تراکتور (از انواع مجاز)، ملحقات تراکتور، ماشینهای بذرپاش، ماشینهای سم‌پاش.

ج) وسایل و تجهیزات نقالهٔ بالابرنده، نقاله‌های برقی، خودروهای باربری کوچک برقی مجهز به باتری که بدون بنزین و نظایر آن کار می‌کنند، تریلر تخلیهٔ بار، موتورهای دیزل، موتورسیکلتهای معمولی و دوچرخهٔ موتوری و از این قبیل.

د) تأسیسات صنایع برق، موتور برق، تلفن، ابزار اندازه‌گیری و سنجش، قطعات رادیو و تلویزیون، تجهیزات و وسایل پزشکی برقی، ایستگاههای کامل انتقال نیرو و ایستگاههای فرعی انتقال نیرو با تمام تجهیزات.

هـ) تأسیسات بسته‌بندی محصولات کشاورزی از نوع تونگو

۲. آهن ورق و آهن لخته

۳. استحکامات ساختمانی فولادی

۴. تیرها و شاه‌تیرهای ساختمانی

۵. آهن قالب‌ریزی شده در اشکال مختلف

۶. لوله‌های آهنی و فولادی

۷. ابزار آهنی

۸. فلزات آهنی و غیر آهنی شامل سرب و مس و محصولات فلزی ساخته شده از آنها مانند پیچ و مهره، وسایل هادی الکتریسیته، کابلهای مسی، سیمهای مسی و غیر مسی

۹. میله‌های ساخته شده از سیم

۱۰. لوازم ساختمانی نظیر لوازم بهداشتی، و نظافت از جنس بدل چینی، لوازم خانگی شامل وان شستشو.

۱۱. لوازم خانگی چینی، آهنی، لعابی مینایی، آلومینیومی و شیشه‌ای

۱۲. مواد شیمیایی

۱۳. رنگهای رنگرزی

۱٤. انواع کود شیمیایی و کاربامید

۱۵. حشره کشها

۱٦. انواع دارو و پماد و کرم

۱۷. محصولات پتروشیمیایی

۱۸. گلوکز و نشاسته

۱۹. نوشت‌افزار

۲۰. انواع کاغذ و مقوا

۲۱. منسوجات پشمی

۲۲. انواع اسانس

۲۳. مواد غذایی: پنیر، کره، پنیر زرد و عمل آورده شده

۲٤. روغن آفتابگردان

۲۵. فیلمهای ظاهرشده، کتاب و مطبوعات

۲٦. گوشت گوسفند

۲۷. متفرقه

یازده میلیون دلار آمریکا

۸. موافقتنامهٔ کشاورزی

MINISTRY OF AGRICULTURE

Ref No. ....

AGREEMENT FOR TECHNICAL CO-OPERATION BETWEEN THE MINISTRY OF AGRICULTURE OF THE IMPERIAL GOVERNMENT OF IRAN AND THE MINISTRY OF AGRICULTURE AND FOOD INDUSTRY OF THE GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF BULGARIA.

On the basis of the Economic Co-operation Agreement dated 9th February 1967, between the Imperial Government of Iran and the Government of the People's Republic of Bulgaria, this Agreement is concluded between the Ministry of Agriculture of the Imperial Government of Iran and the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Government of the People's Republic of Bulgaria.

OBJECTIVES:

Considering that numerous fields exist in the two countries for close co-operation in matters pertaining to Agriculture and Animal Husbandry, the parties to this Agreement do, hereby, express their willingness to co-operate within the framework of their possibilities and national laws, to their mutual benefit, and to make every effort to ex-

موافقتنامه همکاری فنی بین وزارت کشاورزی دولت شاهنشاهی ایران و وزارت ـ کشاورزی و صنایع غذائی دولت جمهوری بلغارستان •

براساس موافقتنامه همکاری اقتصادی ـ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان مورخ ۹ فوریه ۱۹۶۷ موافقتنامه حاضر بین وزارت کشاورزی دولت شاهنشاهی ایران و وزارت کشاورزی و صنایع غذائی دولت جمهوری بلغارستان منعقد میگردد •

هدف :

باتوجه باینکه زمینه های متعددی برای همکاری نزدیک در رشته های کشاورزی ودامپروری دوکشور وجود دارد طرفین این موافقتنامه در چهارچوب امکانات و قوانین و مقررات دوکشور بدینوسیله آمادگی وتمایل خودرابرای توسعه

MINISTRY OF AGRICULTURE

Ref No. ....

pand such co-operation between the Ministry of Agriculture of the Imperial Government of Iran and the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Government of the People's Republic of Bulgaria.

Article 1: PLANT IMPROVEMENT.

a. Co-operation in the field of seed improvement through using of improved and new varieties of seeds from two countries and experimentation and multiplication if found favorable to climatic conditions.

b. To study the use of the experiences of Bulgarian experts in the field of vine cultivation.

c. To study the improvement of the existing methods of dry-farming of wheat and barley in Iran by utilizing the experience of Bulgarian experts.

Article 2: ANIMAL HUSBANDRY.

a. To study the use of the

همکاری که بنفع طرفین میباشد ابراز وسعی خواهند نمود که همکاری بین وزارت کشاورزی دولت شاهنشاهی ایران ووزارت کشاورزی و صنایع غذائی دولت جمهوری بلغارستان راتوسعه دهند .

ماده ۱- اصلاح نباتات

الف ـ همکاری بین دوکشور در امر اصلاح بذور ازطریق استفاده ازبذور اصلاح شده وگونه های جدید وانجام آزمایش وتکثیر درصورتیکه با آب و هوای کشورمربوطه مناسب تشخیص داده شود .

ب ـ مطالعه درباره استفاده از تجربیات کارشناسان بلغاری درمورد موکاری .

ج ـ مطالعه درباره بهبود روش موجود در ایران درمورد زراعت دیم گندم وجو با استفاده از تجربیات کارشناسان بلغاری .

ماده ۲ ـ دامپروری

الف ـ مطالعه درمورد استفاده از تجربیات

MINISTRY OF AGRICULTURE

Ref No. ....

Bulgarian experts' experiences in sheep-fattening.

b. Co-operation between Bulgarian and Iranian experts in the field of genetics, specially in the breeding of cattle for milk and meat.

c. To study the use of the Bulgarian experts' knowledge for cheese-making, specially the training of private sectors through utilization of mobile workshops.

<u>Article 3: PLANT PROTECTION.</u>

Continuation of the use of Bulgarian Spray Planes, when necessary, to combat pests in Iran.

<u>Article 4: TRAINING AND EXCHANGE OF EXPERTS</u>

The Ministry of Agriculture and Food Industry of Bulgaria agrees to take necessary steps for providing short-term training courses for Iranian trainees and experts in the various fields of agriculture. The Iranian Government shall provide the travelling expenses and

کارشناسان بلغاری درامر پرواربندی گوسفند.

ب ـ همکاری بین کارشناسان ایرانی وبلغاری در رشته ژنتیک دامی بویژه بهبود نژاد گاو از نظر شیروگوشت.

ج ـ مطالعه درمورد استفاده از معلومات ـ کارشناسان بلغاری برای پنیرسازی بخصوص برای آموزش بخش خصوصی با بکاربردن ـ کارگاههای متحرک.

<u>ماده ۳ ـ حفظ نباتات</u>

ادامه استفاده از هواپیماهای سمپاش ـ بلغارستان درموقع ضروری برای مبارزه با آفات نباتی در ایران.

<u>ماده ٤ ـ کارآموزی وتبادل کارشناسان</u>

وزارت کشاورزی وصنایع غذائی بلغارستان موافقت مینماید که دوره های کوتاه مدت مورد لزوم رابرای کارآموزی افراد وکارشناسان ایرانی

MINISTRY OF AGRICULTURE

Ref No. ....

daily allowances for the specialists and trainees sent to Bulgaria, and the Bulgarian Ministry of Agriculture and Food Industry shall provide all the rest necessary for training of specialists and trainees. In case the Iranian Ministry of Agriculture requests sending of Bulgarian specialists to Iran to train local specialists, the Ministry of Agriculture of Iran shall provide the travelling expenses and daily allowances which will be agreed upon between both ministries.

Article 5:

The Bulgarian side, apart from providing technicians, shall also supply, against payment, necessary equipment for undertaking relevant work such as laboratory and agricultural implements and improved varieties of seeds required for experimentation in Iran.

Article 6:

Expenditures involved in

در زمینه های مختلف کشاورزی فراهم نماید ۰ دولت ایران هزینه سفر و فوق العاده روزانه ماموریـن اعزامی به بلغارستان را خواهد پرداخت و وزارت کشاورزی و صنایع غذائی بلغارستان بقیه احتیاجات رابرای تعلیم متخصصین و کارآموزان فراهم خواهد نمود چنانچه وزارت کشاورزی ایران تقاضای اعزام کارشناسان بلغاری رابایـران برای تعلیـم کارشناسان ایرانی بنماید هزینه سفروفوق العاده روزانه آنان رابرطبق موافقتی که بین دو وزارتخانه بعمل خواهد آمد تامین خواهد نمود ۰

ماده ۵

طرف بلغاری علاوه بر اعزام کارشناسان در مقابل دریافت بهاء وسائل مورد نیاز ازقبیل لوازم آزمایشگاهی وکشاورزی وبذور اصلاح شده رابرای انجام کارهای مربوطه درزمینه آزمایشات تامیـن خواهد نمود ۰

MINISTRY OF AGRICULTURE

Ref No. ....

the implementation of this Agreement and co-operation in the field of Agriculture including the cost of preparation of projects, shall be met in the following manner.

a. Expenditures relating to deliveries of seeds, agricultural chemicals and technical documentation shall be paid by the Ministry of Agriculture in accordance with the provisions of Article 3 of the Economic and Technical Co-operation Agreement of February 9,1967.

2. Other expenditures relating to the deliveries of workshops' and factories' and agricultural implements, on the basis of the Economic Agreement dated February 9, 1967, shall be met from the $ 10 million credit provided by the government of Bulgaria.

3. Salaries of experts and their expenses shall be paid under separate contracts through

ماده ٦

هزینه های لازم برای اجرای این موافقت نامه وهمکاری دررشته کشاورزی ازجمله هزینه های تهیه پروژه ها بطریق زیر تامین خواهد شد .

۱ـ هزینه های مربوط به تحویل بذور ـ مواد شیمیائی کشاورزی ومدارك فنی توسط وزارت کشاورزی برطبق ماده ۳ موافقتنامه همکاری اقتصادی و فنی مورخ ۹ فوریه ۱۹۶۷ پرداخت خواهد شد .

۲ـ هزینه های دیگر مربوط به تحویل کارگاهها وکارخانه ها و ادوات کشاورزی برطبق موافقتنامه همکاری اقتصادی مورخ ۹ فوریه ۱۹۶۷ ازاعتبار ده ملیون دلاری که ازطرف دولت بلغارستان تامین شده است پرداخت خواهد گردید .

۳ـ حقوق کارشناسان وهزینه های آنها برطبق موافقتنامه های جداگانه که درموقع پرداخت معتبر

MINISTRY OF AGRICULTURE

Ref No. ....

the payments Agreement in force between the two countries at the time of payment.

Article 7:

Deliveries of machinery, work tools, seeds, agricultural chemicals and technical documentation which will be provided by the Bulgarian Party within the framework of this Agreement shall be effected in accordance with the individual contracts to be concluded between the two parties, subject to the approval of the respective authorities of the two countries. These contracts shall mention the volume, conditions, guarantees and prices as well as the methods for setting disputes and all other details relating to supply and deliveries and, also, the manner of technical assistance and services to be provided.

Article 8:

This Agreement shall enter into force on the date of exchange of notes between the two parties informing each-other that their competent authorities have approved the provisions of this Agreement.

باشد پرداخت خواهد گردید .

ماده ۷

مخارج تهیه ماشین آلات ـ ابزار کار ـ بذر مواد شیمیائی کشاورزی و مدارک فنی که طرف بلغاری درچهارچوب این موافقتنامه تحویل وانجام خواهد داد برطبق قراردادهای ویژه که بین طرفین منعقد خواهد شد ومورد قبول مقامات مربوطه طرفین واقع میگردد تامین خواهد شد . دراین قراردادها حجم معاملات ـ شرائط وثیقه ها ـ قیمتها و طرق حل اختلاف وجزئیات مربوط به تهیه و تحویل آنها وهمچنین نحوه کمکهای فنی وخدمات مربوطه ذکر خواهد گردید .

ماده ۸

این موافقتنامه از روزی که طرفین موافقت مقامات صالحه خود را بامفاد موافقتنامه کتبا" باطلاع همدیگر برسانند نافذ وقابل اجراء خواهد بود .

MINISTRY OF AGRICULTURE

Ref No. ....

- 7 -

This Agreement shall continue to remain in force until all obligations arising from its implementation have been duly settled.

Done in Tehran on *Feb. the first* ..... 1973, in two originals in the Farsi and English languages.

Sgd.

For
The Imperial Government of Iran
Mansour Rouhani
Minister of Agriculture - IRAN

FOR
The Government of the People's Republic of Bulgaria
Valkan Shopov
Minister of Agriculture and Food Industry - Bulgaria

این موافقتنامه تاموقعیکه طرفین کلیه تعهدات ناشی از اجرای آنرا انجام بدهند معتبر خواهد بود.

این موافقتنامه در تاریخ *اول بهمن* ۱۹۷۳ در دو نسخه فارسی وانگلیسی در تهران تنظیم شده است.

امضاء

از طرف دولت شاهنشاهی ایران
منصور روحانی
وزیرکشاورزی - ایران

ازطرف دولت جمهوری بلغارستان
والکان شوپو
وزیرکشاورزی و صنایع غذائی بلغارستان

۹. یادداشت تفاهم اقتصادی و بازرگانی

یادداشت تفاهم

به دعوت نخست‌وزیر ایران، نخست‌وزیر جمهوری مردمی بلغارستان، عالی‌جناب استانکو تودوروف، از ۱۶ تا ۲۲ اکتبر ۱۹۷۲ رسماً از ایران دیدار نمودند. در جریان این دیدار دو رئیس دولت از فرصت موجود استفاده کرده، وضعیت روابط تجاری و اقتصادی بین ایران و جمهوری مردمی بلغارستان را بررسی نموده، امکانات توسعهٔ بیشتر این روابط را مورد بحث قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که چشم‌اندازهایی عالی برای همکاری گسترده‌تر در زمینه‌های مورد علاقهٔ طرفین وجود دارد.

نظر به علاقهٔ عمیق طرفین به بهره‌برداری کامل از این امکانات به سود دو کشور، رؤسای دو دولت به این نتیجه رسیدند که همکاری در زمینه‌های صنعت، استخراج معادن، کشاورزی و دامپروری باید با توجه کافی به اهداف درازمدت دو کشور و به نحوی که با الگوهای متغیّر اقتصادهایشان هماهنگی داشته باشد به اجرا درآید و در همین زمینه، برنامهٔ پیشنهادی جمهوری مردمی بلغارستان برای همکاری درازمدت و همچنین هماهنگ‌سازی پروژه‌های توسعهٔ دو کشور را یادآور شدند و مقرر شد ایران نظریات خود را دربارهٔ پیشنهادهای مطرح شده در طرح بلغارستان در جریان برگزاری اجلاسهای آیندهٔ کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی، اعلام نماید.

رؤسای دو دولت تأکید نمودند که چون در تحلیل نهایی، همکاری اقتصادی به معنای مبادلهٔ هرچه فراوانتر کالا و خدمات بین دو کشور است، سرعت توسعهٔ همکاری در این زمینه به طور مؤثر، ضرورتاً بستگی خواهد داشت به آمادگی طرفین برای تسهیل جریان مبادلهٔ کالاهای صنعتی به سود طرفین بین دو کشور.

با توجه به موارد بالا، رؤسای دو دولت بر اهمیت تنوع بخشیدن به امر تجارت و روابط اقتصادی مشترک به عنوان وسیله‌ای مؤثر به منظور افزایش تجارت و تشویق فعالیت بیشتر در زمینهٔ همکاری اقتصادی، تأکید نموده به این نتیجه نایل شدند که جالب است اگر ایران و جمهوری مردمی بلغارستان یک موافقتنامهٔ درازمدت تجارت و پرداخت به منظور تضمین افزایش قابل ملاحظهٔ تبادل کالا بین دو کشور منعقد نمایند.

بنابراین دو رئیس دولت از دو رئیس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری

اقتصادی، فنی و علمی خواستند در اجلاس آیندهٔ کمیته، آرا و نظریات خود را بر اساس تفاهم بالا مطرح نمایند.

تهران، ۲۲ اکتبر ۱۹۷۲.

نخست‌وزیر ایران	نخست‌وزیر جمهوری مردمی بلغارستان
امیرعباس هویدا	استانکو تودوروف

۱۰. موافقتنامه‌های بلندمدت بازرگانی و پرداخت

۱. موافقتنامهٔ بازرگانی

موافقتنامهٔ درازمدت تجاری بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان، با انگیزهٔ علاقهٔ کامل به تشویق روابط تجاری به میزانی عظیمتر و گسترده‌تر بین دو کشور در موارد زیر به توافق رسیده‌اند:

مادهٔ ۱

مبادلهٔ کالا بین دو کشور بر اساس لیستهای (الف) (صادرات از ایران به بلغارستان) و (ب) (صادرات از بلغارستان به ایران) به پیوست موافقتنامهٔ حاضر انجام خواهد گرفت.

به این منظور، طرفین طبق قوانین و مقررات معتبر هر یک از کشورهای مربوطه متعهد می‌شوند واردات و صادرات کالاهای قیدشده در لیستهای (الف) و (ب) و دیگر کالاهایی را که مقامات ذی‌صلاح دوکشور بعداً در مورد واردات یا صادرات آنها به توافق رسند قانوناً تأیید نمایند.

مجموعاً لیستهای (الف) و (ب) از قسمتهای حتمی و معیّن این موافقتنامه است. مبالغ تعیین شده در لیستهای (الف) و (ب) بر اساس توافق مقامات صلاحیتدار دو کشور در صورت لزوم اصلاح شده یا تغییر خواهند نمود.

مادهٔ ۲

در این موافقتنامه، کالاهای صادره، تولید یا محصول ایران، کالاهای ایرانی وکالاهای صادره، تولید یا محصول جمهوری مردمی بلغارستان، کالاهای بلغاری نامیده خواهند شد.

مقامات ذی‌صلاح کشور مربوطه، گواهینامه‌های مبدأ صدور کالا را برای کالاهای پیش‌بینی شده طبق شرایط موافقتنامهٔ حاضر صادر خواهند نمود و اسناد و مدارک حمل دریایی کالاها باید با این گواهینامه‌ها همراه باشند.

مادهٔ ۳

طرفین، تدابیر لازم به منظور تضمین عدم صدور مجدّد کالاهای وارد شده از کشور

یکی از دو طرف به یک کشور ثالث مگر با اجازه و تصویب قبلی طرف دیگر را اتخاذ خواهند نمود.

مادهٔ ٤

واردات و صادرات کالا بر اساس این موافقتنامه، بین اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن ایران و اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن جمهوری مردمی بلغارستان طبق قوانین و مقررات معتبر در کشور مربوطه انجام خواهد گرفت.

مادهٔ ٥

طرفین قرارداد، طبق قوانین و مقررات هر یک از دو کشور، تمام تدابیر لازمه به منظور تسهیل جریان واردات نمونهٔ کالاهای تجاری و مواد تبلیغاتی و همچنین کالاهای مخصوص نمایش در نمایشگاهها و از این قبیل را اتخاذ خواهند نمود.

مادهٔ ٦

پرداخت قیمتهای کالاهای متبادله بر اساس این موافقتنامه، در محدودهٔ مقررات مذکور در مواد موافقتنامهٔ درازمدت پرداخت، امضای متن بین طرفین به تاریخ امروز، انجام خواهد شد.

مادهٔ ٧

معاملات منعقده و مصوّبهٔ مقامات ذی‌صلاح دو کشور در طیّ مدت اعتبار این موافقتنامه تا اجرای کامل این قبیل معاملات، تابع شرایط و مقررات این موافقتنامه و همچنین شرایط و مقررات موافقتنامهٔ درازمدّت پرداخت امضا شده به تاریخ امروز خواهند بود، مگر اینکه طرفین در مورد ترتیب و قرارهای ویژه‌ای برای انجام نهایی این قبیل معاملات به توافق رسند.

مادهٔ ٨

به منظور تسهیل جریان اجرای این موافقت و توسعهٔ بیشتر روابط تجاری بین دو کشور، کمیتهٔ مشترک در سطح وزرای ایران - بلغارستان که بر اساس تفاهم متخذه بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان مورخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ عمل می‌کند، موارد زیر را بررسی نموده، تحت نظر خواهد گرفت:

۱. اجرای شرایط موافقتنامهٔ تجاری درازمدت حاضر و همچنین موافقتنامهٔ درازمدت پرداخت.

۲. تدابیر لازم به منظور حذف موانعی که ممکن است در جریان اجرای موافقتهای درازمدت تجاری و پرداخت به وجود آیند.

۳. مطالعهٔ پیشنهادهای طرفین در محدودهٔ شرایط این موافقتنامه به منظور توسعهٔ بیشتر و تنوع بخشیدن به تجارت بین دو کشور.

٤. اصلاح و تجدید نظر در لیستهای (الف) و (ب) مذکور در مادهٔ ۱ این موافقتنامه.

مادهٔ ۹

این موافقتنامه برای مدت پنج سال منعقد گردیده است و اجرای آن از اوّل ژانویهٔ ۱۹۷۳ شروع شده تا ۳۱ دسامبر ۱۹۷۷ ادامه خواهد یافت و پس از تمام شدن این دورهٔ پنجساله، سال به سال به طور اتوماتیک تمدید خواهد گردید (که در صورت موافقت طرفین با این موضوع، طرفین هرساله حداقل دو ماه پیش از انقضای هر یک از سالهای موافقتنامه باید در مورد لیستهای (الف) و (ب) به توافق رسند) مگر اینکه یکی از طرفین لغو آن را کتباً اعلام نماید یا سه ماه پیش از تمام شدن سال مربوطه، انعقاد موافقتنامهٔ جدیدی را درخواست کند.

مادهٔ ۱۰

این موافقتنامه پس از تصویب شدن آن توسط دو دولت، اعتبار اجرایی خواهد یافت.

در تاریخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در صوفیه به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان
هوشنگ انصاری	ایوان نِدِف
وزیر اقتصاد	وزیر تجارت خارجی

۲. فهرست کالاهای صادراتی ایران به بلغارستان

لیست (الف)

صادرات کالا از ایران به جمهوری مردمی بلغارستان

(در هزار دلار آمریکا)

	۱۹۷۷	۱۹۷۶	۱۹۷۵	۱۹۷۴	۱۹۷۳
۱. نفت خام	۱۰۰۰۰	۹۰۰۰	۸۰۰۰	۷۰۰۰	۶۰۰۰
۲. منسوجات پشمی و پنبه‌ای، نخ بافندگی و حوله	۹۰۰	۸۰۰	۷۵۰	۵۸۰	۴۵۰
۳. الیاف مصنوعی، البسه کشباف، پتو	۸۰۰	۶۵۰	۵۸۰	۴۸۰	۴۰۰
۴. انواع جوراب	۴۰۰	۳۴۰	۲۷۰	۲۴۰	۲۰۰
۵. ابریشم طبیعی خام	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد
۶. پنبهٔ خام	۱۸۰۰	۱۷۰۰	۱۶۵۰	۱۵۷۵	۱۵۰۰
۷. رودهٔ گوسفند	۲۴۰	۲۳۰	۲۲۰	۲۱۰	۲۰۰
۸. خشکبار و هستهٔ میوه خوراکی	۲۵۰	۲۴۰	۲۳۰	۲۲۰	۲۰۰
۹. کتیرا	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد
۱۰. مرکبات	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد
۱۱. چای	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد

۱۲. توتون	۴۵۰	۳۶۰	۳۰۰	۲۵۰	۲۰۰
۱۳. پوشش چوبی از جنس چوب گردو	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد
۱٤. مواد دارویی	۲۰۰	۱۷۰	۱٤۰	۱۲۰	۱۰۰
۱۵. گلیسیرین	۷۰۰	۶۰۰	۵۵۰	٤۸۰	٤۰۰
۱۶. محصولات شیمیایی و پتروشیمیایی شامل مایعات پاک کننده	۱۸۰۰	۱۶۰۰	۱۵۰۰	۱۲۰۰	۱۰۰۰
۱۷. تایر و تیوب	٤۰۰	۳٤۰	۲۸۰	۲٤۰	۲۰۰
۱۸. پا افزار	۳۵۰	۲۹۰	۲٤۰	۲۰۰	۱۵۰
۱۹. کالاها و لوازم ورزشی	۹۰	۸۵	۷۰	۶۰	۵۰
۲۰. یخچال، چراغ یا اجاق گرمازا و دیگر لوازم خانگی	۳۰۰	۲۶۰	۲۵۰	۱۸۰	۱۰۰
۲۱. اتوبوس، مینی بوس، کامیون زباله برونظایر آن، اتومبیل معمولی و لوازم یدکی مربوطه	٤۲٤۰	۳۸۳۰	۳۳۲۰	۲۸۵۰	۲٤۰۰
۲۲. شمش آلومینیوم	۵۰۰	٤۳۰	۳۶۰	۳۰۰	۲۵۰
۲۳. کنسانتره های سنگ معدن و سنگ آهن	۸۰۰	۷۲۰	۵۵۰	۵۰۰	٤۰۰
۲٤. کالاهای تولیدی صنایع دستی	۹۰	۸۵	۷۰	۶۰	۵۰
۲۵. فیلمهای سینمایی ظاهرشده	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد
۲۶. متفرّقه	۶۹۰	۷۷۰	۷۷۰	۷۵۵	۷۵۰
جمع کلّ	۲۵۰۰۰	۲۲۵۰۰	۲۰۰۰۰	۱۷۵۰۰	۱۵۰۰۰

۳. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

لیست (ب)

صادرات از جمهوری مردمی بلغارستان به ایران

(در هزار دلار آمریکا)

	۱۹۷۷	۱۹۷۶	۱۹۷۵	۱۹۷۴	۱۹۷۳
۱. کارخانه های کامل	۶۲۰۰	۵۷۰۰	۵۰۰۰	۴۰۰۰	۳۰۰۰
۲. ماشین آلات فلزکاری و لوازم یدکی آنها	۱۵۰۰	۱۲۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰	۷۰۰
۳. ماشین آلات درودگری و تجهیزات و وسایل مربوطه	۷۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۴۰۰	۱۰۰
۴. واگنها	۶۰۰	۵۵۰	۵۰۰	۴۵۰	۳۵۰
۵. کشتی ها	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد	بعداً تعیین خواهد شد
۶. لیفت تراکهای برقی و دیزل	۲۲۰۰	۲۰۰۰	۱۴۰۰	۱۲۰۰	۱۰۰۰
۷. موتورهای مخصوص بالابرها و نقاله های برقی	۷۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۴۰۰	۳۰۰
۸. ماشین آلات کشاورزی	۶۰۰	۵۵۰	۴۰۰	۲۸۰	۲۰۰
۹. انواع الکتروموتور	۵۰۰	۴۰۰	۳۰۰	۲۵۰	۲۰۰
۱۰. مواد و مصالح لازم برای نصب ماشین آلات الکتریکی	۴۵۰	۴۰۰	۴۰۰	۳۵۰	۳۰۰
۱۱. تجهیزات الکتریکی با کشش زیاد	۷۵۰	۷۰۰	۶۵۰	۶۵۰	۵۵۰
۱۲. تجهیزات و وسایل پزشکی برقی	۴۰۰	۳۵۰	۳۰۰	۲۰۰	۱۵۰
۱۳. وسایل سنجش و اندازه گیری	۲۵۰	۲۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۵۰
۱۴. لوازم خانگی برقی	۵۰۰	۴۵۰	۴۰۰	۳۵۰	۳۰۰

۱۵. فلزات دارای آهن و اقلام فلزی	۱۳۵۰	۱۳۰۰	۱۳۰۰	۱۲۵۰	۱۶۰۰
۱۶. اقلام فلزی غیرآهنی	۷۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۵۰۰
۱۷. تجهیزات خانگی و شیشه تزیینی	۵۰۰	۴۰۰	۳۰۰	۲۰۰	۱۰۰
۱۸. مواد شیمیایی و پتروشیمیایی	۷۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۶۰۰
۱۹. رنگهای آلی	۶۵۰	۶۰۰	۵۵۰	۵۰۰	۴۰۰
۲۰. انواع کود شیمیایی و کاربامید	۵۰۰	۴۰۰	۳۰۰	۲۰۰	—
۲۱. مواد دارویی	۳۰۰	۲۰۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۰۰
۲۲. الیاف مصنوعی	۴۰۰	۳۵۰	۳۰۰	۲۵۰	۲۰۰
۲۳. کاغذ (چاپ و بسته بندی)	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۰۰
۲۴. نوشت افزار	۲۰۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۰۰	۵۰
۲۵. گوشت	۲۳۰۰	۲۲۰۰	۲۱۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰
۲۶. پنیر	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۸۰۰
۲۷. دام ویژهٔ اصلاح نژاد چارپایان	۸۰۰	۷۵۰	۷۵۰	۷۰۰	۶۰۰
۲۸. متفرّقه	۱۰۰	۱۰۰	۱۵۰	۲۷۰	۷۵۰
جمع کلّ	۲۵۰۰۰	۲۲۵۰۰	۲۰۰۰۰	۱۷۵۰۰	۱۵۰۰۰

٤. نامهٔ وزیر اقتصاد ایران به وزیر تجارت بلغارستان

صوفیه، ۹ دسامبر ۱۹۷۲

محرمانه

عالی جناب

افتخار دارم مذاکرات مورّخ امروزمان را که به امضای توافقنامهٔ تجاری درازمدت بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان منجر شد، یادآوری نموده، تفاهم حاصله به قرار زیر را تأیید نمایم:

نمایندگان مؤسسات مربوطهٔ دو کشور هر ساله به منظور بحث و توافق در مورد شرایط و مقتضیاتی که طبق آنها نفت از ایران به بلغارستان صادر خواهد گردید گردهمایی خواهند داشت.

این نامه بخشی حتمی و جدایی ناپذیر از موافقتنامهٔ تجاری درازمدت مذکور در فوق است.

خواهشمند است عالی جناب تأیید فرمایند که مطالب بالا، تفاهم حاصله بین ما را دقیقاً تصریح می نماید.

تقاضا می شود عالی جناب عالی ترین مراتب ارادتهای این جانب را پذیرا باشند.

با تقدیم بهترین احترامات

هوشنگ انصاری

وزیر اقتصاد

به: عالی جناب ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی جمهوری مردمی بلغارستان

۵. جواب وزیر تجارت بلغارستان به وزیر اقتصاد ایران

صوفیه، نهم دسامبر ۱۹۷۲

محرمانه

عالی جناب

افتخار دارم دریافت نامهٔ مورخ امروز شما را اعلام نمایم و مایلم مفادّ آن به قرار زیر را تأیید کنم:

افتخار دارم مذاکرات مورّخ امروزمان را که به امضای توافقنامهٔ تجاری درازمدت بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان منجر شد، یادآوری نموده، تفاهم حاصله به قرار زیر را تأیید نمایم:

نمایندگان مؤسسات مربوطهٔ دو کشور هرساله به منظور بحث و توافق در مورد شرایط و مقتضیاتی که طبق آنها نفت از ایران به بلغارستان صادر خواهد گردید گردهمایی خواهند داشت.

این نامه بخشی حتمی و جدایی ناپذیر از موافقتنامهٔ تجاری درازمدت مذکور در فوق است.

بدین‌وسیله گواهی می شود که مطالب بالا، تفاهم حاصله بین ما را دقیقاً تأیید می نمایند.

تقاضا می شود عالی جناب عالی‌ترین مراتب ارادتهای این جانب را پذیرا باشند.

با تقدیم بهترین احترامات

ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی

به: عالی جناب هوشنگ انصاری

وزیر اقتصاد دولت پادشاهی ایران

٦. موافقتنامهٔ پرداخت

موافقتنامهٔ درازمدت پرداخت بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان، عطف به مادهٔ شش موافقتنامهٔ درازمدت تجاری امضا شده به تاریخ امروز بین دو کشور، در موارد زیر به توافق رسیده‌اند:

مادهٔ ۱

پرداختهای فهرست شده در مادهٔ ٤ همین سند بین اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن ایران و اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن جمهوری مردمی بلغارستان طبق مفادّ این موافقتنامه و مقررات کشورهای مربوطه، صورت خواهند گرفت.

مادهٔ ۲

۱. پرداختهای بین ایران و جمهوری مردمی بلغارستان از سوی ایران توسط بانک مرکزی ایران در تهران و از سوی بلغارستان توسط بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه صورت خواهند پذیرفت.

۲. بانک مرکزی ایران در تهران به عنوان عامل دولت پادشاهی ایران، حسابی به دلار آمریکا (واحد محاسبه) به نام «حساب تهاتری - بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه» در دفاتر خود خواهد گشود.

۳. بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه به عنوان عامل حکومت جمهوری مردمی بلغارستان، حسابی به دلار آمریکا (واحد محاسبه) به نام «حساب تهاتری بانک مرکزی ایران در تهران» در دفاتر خود خواهد گشود.

به این دو حساب (مذکور در بندهای ۲ و ۳ بالا)، بهره تعلق نخواهد گرفت و این دو حساب از هر نوع کارمزد و هزینهٔ بانکی معاف خواهند بود.

٤. مبالغ مربوط به تسویهٔ پرداختها طبق این موافقتنامه توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن بلغارستان در وجه اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن ایران به «حساب تهاتری بانک مرکزی ایران در تهران» واریز خواهند گردید و مبالغ سفارش پرداختهای دریافتی و اجراشده توسط بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه، از محلّ مبلغ موجود در حساب مذکور پرداخت خواهند شد.

۵. مبالغ مربوط به تسویهٔ پرداختها طبق این موافقتنامه توسط اشخاص حقیقی یا

حقوقی ساکن ایران در وجه اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن بلغارستان به «حساب تهاتری بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه» واریز خواهند گردید و مبالغ سفارش پرداختهای دریافتی و اجرا شده توسط بانک مرکزی ایران در تهران، از محلّ مبلغ موجود در حساب مذکور پرداخت خواهند شد.

مادهٔ ۳

۱. بانک مرکزی ایران در تهران و بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه تمام پرداختهای صورت گرفته طبق این موافقتنامه را فوراً به اطلاع یکدیگر خواهند رساند.

۲. دو بانک مذکور به ترتیب دریافت سفارش پرداختها و از محل و در حدّ موجودی های حسابهای قیدشده در مادهٔ ۲ و با توجه به اعتبار تکنیکی * قیدشده در مادهٔ ۵ همین سند مبالغ درخواستی را به ذی‌نفعهای مربوطه پرداخت خواهند نمود.

مادهٔ ٤

پرداختهای زیر، در ردیف پرداختهای پیش‌بینی شده طبق این موافقتنامه‌اند:

۱. پرداختهای مربوطه به مبادلهٔ کالا طبق موافقتنامهٔ تجاری درازمدت بین دو کشور امضاشده به تاریخ امروز، شامل هزینه‌های مربوطه، نظیر انواع هزینهٔ حمل و نقل، مخارج انبارداری، هزینه‌های بازرسی، حقوق گمرکی و بندری، حق کمیسیونها، بهره و کارمزد بانکی و نظایر آن، پیش‌قسطها، هزینهٔ آگهی و تبلیغات، تمام حقوق و عوارض و منافع مربوط به تجارت ترانزیت و هزینه‌های مربوط به نصب و جرّاثقال و بعضی موارد حمل و نقل و از این قبیل**.

۲. بیمه و بیمهٔ اتکایی و حق بیمه و نظایر آن تا حدودی که پرداخت آن مجاز باشد، طبق قراردادهای مربوطه به دلار آمریکا (واحد محاسبه)

۳. پرداختهای لازم منظّم و دوره‌ای بین ادارات پست و تلگراف و تلفن و رادیو

٤. خدمات، مطالعات، هزینهٔ حقّ سفر، هزینه‌های مربوط به تعمیرات و نگهداری و حفاظت و اقامت موقت و هزینه‌های درمانی

۵. حقوقها و بازنشستگی ها، مقرری ها و نفقه‌های قانونی حق تألیف یا اختراع یا ابداع یا امتیاز

* Technical Credit

** all duties and Profits resolting from transit trade, mounting and erection fees, etc.

۶. حقوق و منافع ناشی از ثبت اختراع و امتیاز و نظایر آنها و مجوزها، علائم تجارتی، حقّ تألیف و حقوق مربوط به نمایش فیلم

۷. حقوق اشتراک مطبوعات

۸. مالیاتها، حقوق، هزینه‌ها، جرایم و هزینه‌های دادگاهی

۹. هزینه‌های مربوط به مأموریتهای نمایندگی‌های دیپلماتیک، کنسولی و بازرگانی و دیگر مأموریتهای اداری

۱۰. هزینه‌های مربوط به نمایشگاهها و مانند آنها

۱۱. هزینه‌های مربوط به همکاری‌های علمی و فنّی، دوره‌های آموزشی ویژهٔ اعزام کارشناسان مأمور

۱۲. تمام انواع دیگر هزینه‌های مورد توافق دو بانک

مادهٔ ۵

به منظور تضمین استمرار پرداختهای پیش‌بینی شده در موافقتنامهٔ حاضر، هر یک از دو بانک مرکزی ایران در تهران و بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه در حسابهای مذکور در مادهٔ ۲، یک اعتبار تکنیکی به مبلغ دو میلیون دلار آمریکا (واحد محاسبه) در سال ۱۹۷۳ به بانک دیگر اعطا خواهد نمود.

میزان اعتبار تکنیکی برای هر یک از سالهای باقیماندهٔ مدت این سند را طرفین با توافق یکدیگر و با توجه به نتایج حاصله از ارزیابی اجرای جریان تجارت بین دو کشور در سال قبل از آن، تعیین خواهند کرد. در صورتی که مبلغ ماندهٔ حساب از میزان اعتبار تکنیکی تجاوز نماید، طرفین تدابیر لازمه را برای تحویل کالا در طیّ سه ماه به منظور مفاصا حساب اتّخاذ خواهند نمود و در غیر این صورت، طرف بدهکار به درخواست طرف بستانکار، تا حداکثر چهارده روز پس از تاریخ صدور درخواست، مبلغ ماندهٔ حساب را به دلار آمریکا و یا هر ارز قابل تبدیل دیگری پرداخت خواهد نمود.

مادهٔ ۶

پیشنهادها، قراردادها، صورت‌حسابها و دستور پرداختهای پیش‌بینی شده در موافقتنامهٔ درازمدت تجاری و همچنین موافقتنامهٔ حاضر می‌بایستی بدون استثنا به دلار آمریکا (واحد محاسبه) پیشنهاد شوند.

پرداخت به ذی‌نفعان باید به ارزهای ملّی مربوطه صورت گیرد.

مادهٔ ۷

بانک مرکزی ایران در تهران و بانک تجارت خارجی بلغارستان در صوفیه مشترکاً در مورد تکنیکهای لازمه برای به اجرا درآمدن موافقتنامهٔ حاضر تصمیم خواهند گرفت.

مادهٔ ۸

پس از انقضای مدّت اعتبار موافقتنامهٔ حاضر، حسابهای تهاتری برای مدت شش ماه پس از تاریخ انقضای مدّت مذکور گشوده باقی خواهند ماند تا طرف بدهکار بتواند از طریق صدور کالا به کشور وام‌دهنده* که مقامات آن در صورت لزوم صدور مجوزهای وارداتی مربوطه طبق قوانین و مقررات جاری در آن کشور، مجوزهای وارداتی مربوطه را صادر خواهند نمود، بدهی خود را تسویه نموده و مفاصاحساب به عمل آورد.

در صورتی که در پایان این مدت شش‌ماهه، مانده‌ای در حسابهای تهاتری موجود باشد، طرف بدهکار بلافاصله پس از درخواست طرف بستانکار باید آن را به دلار آمریکا و یا هر ارز قابل تبدیل دیگری که مورد توافق طرفین باشد، تسویه نماید.

پس از انقضای مدت شش ماهه مذکور، اگر معاملات تسویه نشده‌ای (منعقده طبق شرایط این موافقتنامه) همچنان در دست اجرا باشند، به ارز قابل تبدیل مورد توافق طرفین تسویه خواهند گردید، ولی مشروط بر آنکه هیچ نوع ترتیب و قرار دیگری برای این قبیل تسویهٔ حسابها از قبل پیش‌بینی نشده باشد.

مادهٔ ۹

ماندهٔ حسابهای موجود در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۷۲ در حسابهای مذکور در مادهٔ ۲ موافقتنامهٔ پرداخت بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان امضا شده به تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ به حسابهای تهاتری جدید قید شده در مادهٔ ۲ این موافقتنامه منتقل خواهند گردید.

پرداختهای لازم طبق قراردادهای منعقده بر اساس موافقتنامه‌های امضاشده به تاریخ ۹ فوریهٔ ۱۹۶۷ که تا تاریخ شروع اعتبار اجرایی این سند هنوز تسویه نشده باشند، از طریق استفاده از حسابهای مذکور در مادهٔ ۲ همین موافقتنامهٔ پرداخت، تسویه خواهند گردید.

* به معنای بستانکار

مادهٔ ۱۰

این موافقتنامه از قسمتهای حتمی و معیّن موافقتنامهٔ تجاری درازمدت بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان امضا شده به تاریخ امروز است.

مادهٔ ۱۱

این موافقتنامه برای مدت پنج سال منعقد گردیده است و اجرای آن از اول ژانویهٔ ۱۹۷۳ شروع شده تا ۳۱ دسامبر ۱۹۷۷ ادامه خواهد یافت و پس از تمام شدن این دورهٔ پنجساله، سال به سال به طور اتوماتیک تمدید خواهد گردید، مگر اینکه یکی از طرفین لغو آن را کتباً اعلام نماید و یا سه ماه پیش از تمام شدن سال مربوطه، انعقاد موافقتنامهٔ جدیدی را درخواست کند.

مادهٔ ۱۲

این موافقتنامه بلافاصله پس از تصویب دولتین اعتبار اجرایی خواهد یافت. در تاریخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان
هوشنگ انصاری	ایوان نِدِف
وزیر اقتصاد	وزیر تجارت خارجی

۱۱. پروتکل پنجمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنی و علمی

۱. متن پروتکل

پروتکل پنجمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی

بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

اجلاس پنجم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنّی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان از ۵ تا ۹ دسامبر ۱۹۷۲ در صوفیه برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی‌جناب هوشنگ انصاری، وزیر اقتصاد و ریاست هیئت بلغاری را عالی‌جناب ایوان نِدِف، وزیر تجارت خارجی به عهده داشتند.

اسامی اعضای دو هیئت در ضمایم (الف) و (ب) از نظر مبارک می‌گذرند.

کمیته، روابط تجاری و اقتصادی موجود بین دو کشور را بررسی نمود، امکانات توسعهٔ بیشتر این روابط را مورد بحث قرار داد و نتیجه گرفته شد که با توجه به بافت متغیّر اقتصادهای دو کشور، امکاناتی واقعی برای افزایش چشمگیر روابط تجاری و اقتصادی فیمابین موجودند. با توجه به این حقیقت که ایران بزودی اجرای برنامهٔ پنجم توسعهٔ خود را آغاز خواهد نمود، طرف بلغاری علاقهٔ خود را به شرکت در امر اجرای برنامهٔ مذکور اعلام داشت و در همین مورد، اعطای اعتباری به میزان بیست میلیون دلار آمریکا که صرف خرید کارخانه‌های کامل، تأسیسات و تجهیزات صنعتی و لوازم یدکی مربوطه توسط ایران از بلغارستان و همچنین فعالیتهای مربوط به استخراج معادن و زمین‌شناسی خواهد شد را، پیشنهاد نمود.

شرایط و مقتضیات اعتبار فوق‌الذکر به قرار زیر خواهند بود:

۱. به اعتباراتی که از آنها استفاده به عمل خواهد آمد، دو و نیم درصد در سال بهره تعلق خواهد گرفت.

۲. یک دوره مهلت پیش از شروع پرداخت اقساط باز پرداخت اصل و فرع وام*

* A grace Period

به مدت حداقل یک سال در خصوص باز پرداخت اصل و بهرهٔ اعتبار استفاده شده در نظر گرفته خواهد شد.

۳. هیچ نوع پیش‌قسطی پرداخت نخواهد گردید و یا حداکثر ده درصد از کلّ مبلغ اعتبار به عنوان پیش‌قسط وام اعتباری پرداخت خواهد شد.

٤. اعتبارات مورد استفاده قرار گرفتهٔ بهرهٔ مربوطه در طیّ ده تا دوازده سال در اقساط سالیانهٔ متساوی باز پرداخت خواهند گردید.

۵. ایران از طریق فروش تمام یا بخشی از محصولات کارخانه‌های وارد شده از بلغارستان با استفاده از این اعتبار و یا ارسال نفت خام و دیگر کالاهای صنعتی ایران به بلغارستان، اصل و بهرهٔ ناشی از اصل وام اعتباری مذکور را باز پرداخت خواهد نمود.

کمیته به این نتیجه رسید که متن موافقتنامه‌ای حاکی از تصویب اصول بالا باید در طی سه ماه پس از امضای این پروتکل در تهران به امضا رسد و در همین خصوص مقرر شد هیئتهای نمایندگی مربوطهٔ دو طرف برای تهیهٔ متن سند مربوطه در شهر مذکور گردهمایی داشته باشند.

تجارت

کمیته بر اهمیت همکاری اقتصادی به منظور توسعهٔ تجارت بین دو کشور تأکید نمود و به این نتیجه رسید که طبیعت همکاری در این مورد به گونه‌ای است که توسعهٔ آن فقط در صورتی میسر است که طرفین تدابیری در جهت تسهیل جریان مبادلهٔ کالاهای صنعتی بین خود اتخاذ نمایند و اهمیت تنوع بخشیدن به صادرات به منظور توسعهٔ بازرگانی مشترک را مورد تأیید قرار داده، موافقت نمود از هیچ کوششی در این جهت دریغ نورزد.

در این خصوص، طرف ایرانی آمادگی خود را برای ارائهٔ اعتباری به میزان ده میلیون دلار آمریکا به طرف بلغاری که قرار است صرف خرید کالاهای صنعتی ایرانی بخصوصی شود ابراز داشت و طرفین توافق نمودند هیئتهای مربوطهٔ دو کشور در طی سه ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل به منظور مذاکره در مورد لیست کالاهای صنعتی مربوط به اعطای این اعتبار و شرایط و مقتضیات اعطای آن و به توافق رسیدن در مورد لیست مذکور در تهران گردهم آیند.

کمیته همچنین موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت امضا شده بین دو کشور در جریان برگزاری اجلاس را مورد توجه قرار داد و ابراز امیدواری نمود انعقاد

موافقتنامه‌های مذکور به توسعه و تنوع بخشیدن به تجارت بین دو کشور یاری رساند.

حمل و نقل

کمیته تبادل نظرهای ثمربخش بین مقامات مربوطهٔ دو کشور دربارهٔ حمل ونقل جاده‌ای را یادآور شد و به این نتیجه رسید که هیئتهای مربوطهٔ دو کشور باید تا پیش از ژوئن ۱۹۷۳ برای مذاکره در مورد امکان انعقاد موافقتنامه در این زمینه در تهران گردهم آیند.

همچنین خاطرنشان شد که مذاکرات مشابهی دربارهٔ حمل مسافر بین مقامات حمل و نقل هوایی دو کشور به عمل آمده است و در این مورد نتیجه گرفته شد که هر نوع همکاری واقعی و ممکن در این زمینه بناچار می بایستی پس از به انجام رسیدن برنامهٔ مطالعاتی ممکن مربوطه و بر اساس توصیه‌های به عمل آمده در گزارش صورت پذیرد.

در این مورد طرف بلغاری یادآور شد که ممکن است قادر باشد در طی سال ۱۹۷۳ گزارش برنامهٔ مطالعاتی مذکور را برای بررسی به مقامات ذی‌صلاح ایرانی تسلیم نماید.

صنعت

کمیته، امکانات همکاری در زمینهٔ صنعت را مورد بررسی قرار داد و یادآور شد که زمینه‌هایی برای همکاری دو کشور به سود هر دو وجود دارند.

طرف بلغاری خاطرنشان ساخت که آماده است در زمینهٔ صنایع زیر با طرفهای ایرانی علاقه‌مند همکاری کند:

ــ کارخانه‌های نسّاجی

ــ کارخانه‌های کاشی و سرامیک

ــ کارخانه‌های کاربید کلسیم و سولفات کلسیم

ــ تجهیزات مکانیکی ویژهٔ حمل و نقل بار

ــ اکوmولا تور (انباره)

طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که پیشنهادهای مذکور را مورد مطالعه قرار داده و نظریات خود را به موقع اطّلاع خواهد داد.

استخراج معادن

طرف بلغاری، آمادگی خود را برای همکاری با ایران در زمینهٔ پژوهشهای مربوط

به زمین‌شناسی، استخراج معدن و بویژه نقشه‌برداری زمین‌شناسی و کشف و شناسایی و طراحی و پی‌افکنی و ایجاد معادن سنگ‌فلز و کارخانه‌های عمل‌آوری سنگ‌فلز و تحویل تجهیزات استخراج معدن و عمل‌آوری سنگ فلز غیرآهنی، اعلام نمود و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که پیشنهادهای بلغارستان در موارد بالا را مورد مطالعه قرار داده نظریات خود را در طی سال ۱۹۷۳ ارائه خواهد نمود.

کشاورزی و دامپروری

کمیته یادآور شد که موافقتنامه‌ها و پروتکل به امضا رسیده برای همکاری در زمینهٔ کشاورزی با موفقیت در دست اجراست.

طرف بلغاری آمادگی خود را برای عرضهٔ بذرهای برگزیده و تأیید شده و خدمات فنی مربوطه به ایران در زمینهٔ کاشت میوه و سبزی و دیگر انواع مواد گیاهی و از جمله کاشت مو را اعلام نمود.

لیست تأسیسات و کارخانه‌های کامل مربوط به کشاورزی، دامپروری و صنایع عمل‌آوری مواد غذایی در ضمیمهٔ (ج) و لیست ماشین‌آلات کشاورزی پیشنهادی طرف بلغاری به ایران برای ۷۵ـ۱۹۷۳ در ضمیمهٔ (د) از نظر مبارک می‌گذرند.

مقرر شد طرف ایرانی پیشنهادهای تسلیمی مذکور را مورد مطالعه قرار داده، نظریات خود را دربارهٔ کارخانهٔ علوفه خردکنی، مجتمع مرغداری ویژهٔ تهیهٔ مرغ کبابی، مزرعهٔ بزرگ ویژه فربه‌سازی دام و سردخانه‌های پیشنهادی در طی سال ۱۹۷۳ اطلاع دهد.

کمیته یادآور شد که قرار شده است مقامات ذی‌صلاح دو کشور در زمینهٔ تأسیس یک مرکز پژوهش برای تلقیح مصنوعی و تحریک جنسی مصنوعی گوسفند در ایران مشارکت نمایند و همکاری در این مورد بر اساس موافقتنامه‌ای که در تاریخ ۲۱ اکتبر ۱۹۷۲ در تهران بین وزرای کشاورزی دو کشور به امضا رسیده است، صورت خواهد گرفت.

کمیته همچنین خاطرنشان ساخت که قراردادی برای تحویل تأسیسات تهیهٔ روغن سبز* بین دو کشور به امضا رسیده است و مقرر شد همکاری برای تأسیس یک کارخانهٔ

* Rose Oil

تهیه روغن سبز و یک مرکز پژوهش ویژهٔ تحقیقات مربوط به گیاهان مخصوص صنعت عطرسازی در ایران ادامه یابد.

طرفین موافقت کردند از طریق برقرار ساختن تماسهای مستقیم بین مؤسسات پژوهشی مربوطهٔ دو کشور و تبادل کارشناس و کارآموز در زمینهٔ پژوهش کشاورزی همکاری کنند.

کمیته موافقت نمود طرفین استفاده از خدمات کارشناسان بلغاری با همکاری کارشناسان ایرانی برای انجام مطالعات تکنیکی - اقتصادی و تهیهٔ گزارشهای قابلیت اجرای مربوطه، استفاده از آب و خاک، تولید محصولات کشاورزی، دامپروری، صنایع غذایی و تأسیس مجتمعهای کشت و صنعت را مورد بررسی قرار دهند و همچنین مقرر شد کارشناسان دو کشور به منظور بررسی تهیهٔ برنامهٔ اجرایی موارد بالا در طی سال ۱۹۷۳ تشکیل جلسه دهند.

مقامات ذی‌صلاح دو کشور، حداقل شش ماه پیش از شروع کار موارد بالا، برنامهٔ این خدمات را بین خود مورد بحث قرار داده، تصمیمات نهایی در مورد آن را اتخاذ خواهند کرد و سازمانهای ذی‌صلاح دو کشور، شرایط و مقتضیات انجام این خدمات را به موقع خود مورد مذاکره قرار داده در مورد آنها به توافق نهایی خواهند رسید.

کمیته موافقت نمود در زمینهٔ حفاظت از نباتات به وسیلهٔ وسایط نقلیهٔ هوایی ویژهٔ عملیات مربوط به کشاورزی، همکاری بر اساس یک موافقتنامهٔ پنجساله صورت گیرد و مقرر شد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی ایران و وزارت کشاورزی و صنایع غذایی بلغارستان تا حداکثر ۳۱ مارس ۱۹۷۳ مذاکرات لازم در این مورد را به عمل آورده، در مورد موافقتنامهٔ مذکور به نتیجهٔ نهایی و قطعی نایل گردند.

همچنین مقرر شد برنامهٔ عملیات مربوطه برای ۱۹۷۳ تا حداکثر ۳۱ مارس ۱۹۷۲، بین مقامات ذی‌صلاح دو کشور مورد مذاکره قرار گرفته، به تصویب نهایی رسند.

توتون

طرف بلغاری علاقهٔ خود به فروش دو کارخانهٔ جدید برای تخمیر توتون به ایران را خاطرنشان نمود و یادآور شد که علاقه‌مند است به عنوان قیمت ماشین‌آلات، تجهیزات و خدمات مربوطهٔ تحویلی از ایران توتون دریافت کند.

طرف ایرانی اعلام کرد که بر اساس این شرایط علاقه‌مند است این موضوع را با

خرسندی مورد بررسی قرار دهد و طرفین موافقت نمودند کارشناسان سازمانهای ذی‌صلاح دو کشور برای بحث دربارهٔ جزئیات و به تصویب نهایی رساندن آنها در تهران تشکیل جلسه دهند.

کارشناسان دباغی

کمیته مقرر نمود دو کارشناس دباغی بلغاری در طی سه ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل برای همکاری با کارشناسان مرکز صنایع دستی ایران در این مورد از ایران دیدار نمایند.

آب

کمیته یادآور شد که سازمانهای ذی‌صلاح دو کشور موافقت کرده‌اند در زمینهٔ ساختن سدّهای کوچک در ایران همکاری کنند و تصمیم گرفته شد هرچه زودتر پس از تعیین شدن محلهای پروژه‌های بخصوص مربوطه توسّط مقامات ذی‌صلاح ایرانی در اواخر مارس ۱۹۷۳، کارشناسان بلغاری فوق‌الذکر از ایران دیدار نمایند.

این کارشناسان، امکانات تهیهٔ طرحها و مشخصات فنّی پروژه‌های مربوطه را بر اساس شرایط مورد توافق دو کشور برای همکاری در این زمینه مورد بحث قرار خواهند داد و کوششهای مشترک برای طراحی و ساختن سدهای کوچک مذکور پس از تعیین قطعی شرایط اساسی همکاری، آغاز خواهند گردید.

کمیته همچنین به این نتیجه رسید که امکانات همکاری برای توسعهٔ طرحهای کوچک آبیاری و کامل ساختن سیستمهای آبیاری کوچک کنونی در ایران می‌بایستی کاملاً شناسایی شوند و در همین زمینه مقرر شد دو کارشناس بلغاری به دعوت وزارت آب و برق ایران از پروژه‌های اجرایی مربوط تعیین شده توسط وزارتخانهٔ مذکور دیدار نموده شرایط و روشهای همکاری برای کامل ساختن این پروژه‌ها را مورد بحث قرار دهند و همچنین امکانات اجرای پروژه‌های آبیاری نمونه در مقیاس کوچک * را نیز بررسی نمایند.

برق

کمیته یادآور شد که همزمان با برگزاری اجلاس حاضر، تیمی از کارشناسان برق

* Small - Scale Pilot prejects

ایران برای بررسی امکانات همکاری در این زمینه و بویژه امر تجهیز مناطق روستایی به سیستمهای برق‌رسانی از بلغارستان دیدار می‌کنند و مقرر شد پس از پایان یافتن این دیدار، طرفین، چشم اندازهای همکاری در این مورد را مورد بررسی قرار دهند.

کمیته از بابت جوّ صمیمانهٔ حاکم بر جریان برگزاری اجلاس ابراز خشنودی نمود. طرفین به این نتیجه رسیدند که در جریان برگزاری این مذاکرات در صوفیه، تصمیمات و توصیه‌های مثبتی اتخاذ گردید و ابراز عقیده نمودند که اجرای این تصمیمات و توصیه‌ها، روابط تجاری و اقتصادی بین دو کشور را تقویت خواهد کرد.

تاریخ و محلّ اجلاس بعدی

اجلاس ششم در بهار ۱۹۷۳ در تهران برگزار خواهد گردید. این پروتکل پس از تصویب آن توسط مقامات ذی‌صلاح دو کشور اعتبار اجرایی خواهد یافت.

در تاریخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
هوشنگ انصاری	ایوان نِدِف
وزیر اقتصاد	وزیر تجارت خارجی

۲. اسامی هیئت نمایندگان ایرانی

ضمیمهٔ (الف)

هیئت ایرانی شرکت کننده در اجلاس پنجم کمیتهٔ ایران ـ بلغارستان برای همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنی

رئیس:

عالی جناب هوشنگ انصاری

وزیر اقتصاد

اعضا:

عالی جناب جواد وفا

معاون وزیر اقتصاد در امور بین‌المللی

عالی جناب حسین میرحیدر

معاون وزیر کشاورزی و منابع طبیعی

آقای علیرضا عروضی

مدیرکلّ همکاری‌های اقتصادی وزارت اقتصاد

آقای بهنام بازرگانی

مدیرکلّ دبیرخانهٔ وزارتی وزارت اقتصاد

آقای هوشنگ داوری

رئیس بخش مطالعات صنایع غذایی وزارت اقتصاد

آقای فیض‌الله پورفتحی

کارشناس ارشد امور بین‌المللی وزارت اقتصاد

۳. اسامی هیئت نمایندگان بلغاری

ضمیمهٔ (ب)

هیئت بلغاری شرکت کننده در اجلاس پنجم کمیتهٔ ایران- بلغارستان برای همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنی

رئیس:

ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی

قائم‌مقام رئیس:

مهندس یانکو چیبوکُف

معاون وزیر تجارت خارجی

اعضا:

مارکو مارکُف

معاون وزیر کشاورزی و صنایع غذایی

ایوان دلچِف

معاون وزیر ماشین‌سازی

رایکو نیکولُف

سفیر و از رؤسای ادارات وزارت امور خارجه

نیکولای زِنوف

از مدیران کلّ وزارت تجارت خارجی

رادیون دوکوف

از مدیران کلّ سازمان صنایع اس.ای.آ «پژوهشهای زمین‌شناسی»

بلاگوی روشکُف

از مدیران کل سازمان صنایع اس.سی.ای «تکنواکسپورت»

بوریس لاگادینُف

از مدیران کل سازمان صنایع اس.سی.ای «نفتوشیم»

دیمیتر میلادینُف

مشاور شورای وزارتی

گئورگی یانیف

رایزن بازرگانی جمهوری مردمی بلغارستان در ایران

پتر مارینُف

رئیس بانک تجارت خارجی بلغارستان

٤. فهرست کالاهای پیشنهادی بلغارستان به ایران

ضمیمهٔ (ج)

مشخصات کارخانه‌های کامل پیشنهاد شده به ایران توسط بلغارستان

شماره	شرح	ظرفیت
۱	۲	۳
۱	چهارمرغداری و کارخانه علوفه	به ترتیب ۱، ۳، ۵، ۱۰ میلیون مرغ کبابی درسال
۲	مزرعه مرغداری مخصوص پرورش مرغ تخمی و کارخانهٔ علوفه	۷۰ میلیون تخم مرغ درسال
۳	دو مزرعهٔ بزرگ مخصوص فربه سازی گوساله	۳۰۰۰ و ۵۰۰۰ رأس درسال
٤	سه کارخانهٔ علوفه برای تهیهٔ علوفهٔ ترکیبی کامل	۳، ۵، ۱۰ تن درساعت
۵	تجهیزات سه سیلوی غلّه	۵۰۰۰، ۱۰,۰۰۰، ۲۰,۰۰۰ تن
٦	سه آسیاب برای تهیهٔ آرد گندم	۲۰، ۵۰، ۱۰۰ تن در ۲٤ ساعت
۷	گرمخانه های مخصوص میوه، سبزی و گل	از ۵ تا ۱۲۰ هکتار
۸	کارخانه های ویژهٔ تخمیر و عمل آوری توتون شرقی	برای ٤۰۰۰ تن درسال
۹	کارخانهٔ پیاز خشک کنی	حداقل ۱۲ تن در ۲٤ ساعت
۱۰	کارخانهٔ میوه خشک کنی و سبزی خشک کنی	حداقل ۱۲ تا ۱٤ تن موادخام در ۲٤ ساعت
۱۱	کارخانهٔ تهیهٔ سُس گوجه فرنگی و انواع آب گوجه فرنگی کِدِر*	حداقل ٤ تن موادخام در ۲٤ ساعت
۱۲	کارخانهٔ کنسرو و سبزیجات و کمپوت میوه	حداقل ۵ تن در ۸ ساعت
۱۳	کارخانه های تهیهٔ آب سیب روشن و تهیه پکتین سیب برای تهیهٔ ژلاتین میوه	۳۰۰-۱۲۰ تن درسال
۱٤	کارخانه های لبنیات سازی شامل قسمتهای مخصوص خشک کردن پنیر زرد (کاشکاوال)	۵۰ تن در ۲٤ ساعت وغیره
۱۵	سردخانه های مخصوص میوه، سبزیجات، گوشت وماهی	۱۰۰ تا ۵۰۰۰ تن

* Tomato Puree and Turbid Tomato Juices

۱۶	کارخانه های یخسازی	۳۰ تن در ۲۴ ساعت و غیره
۱۷	سیستمهای آبیاری مجهز به لوله های آبکش*	۱۰,۰۰۰ هکتار
۱۸	کارخانهٔ تولید تجهیزات آبیاری (پمپ آب، ماشینهای آبیاری قطره ای و غیره)	—
۱۹	کارخانه های دباغی	پانصدهزار دسیمترمربع چرم رویه و چهارصد تن چرم تخت کفش درسال
۲۰	کارخانه های عمل آوری پوست	هفتصدهزار تخته پوست گوسفند درسال
۲۱	کارخانهٔ تولید روغنهای فرار گیاهی (روغن های ذاتی)**	۱۵ تا ۲۰ تن مواد خام در ۲۴ ساعت
۲۲	تأسیسات عرق کشی از چوب به روش خشک	۴۰۰۰ تن ذغال چوب و دیگر محصولات فرعی درسال
		— + 60 10-30 mil.pcs./ year

* sinking hydrats

** essential oils

*** ظاهراً به معنای «به اضافه یا منهای ۶۰/ ده تا سی میلیون قطعه در سال» است.

۵. فهرست ماشین‌آلات کشاورزی پیشنهاد شده از طرف بلغارستان به ایران

ضمیمهٔ (د)

مشخصات ماشین‌آلات کشاورزی پیشنهادی طرف بلغاری به ایران برای ۷۵ـ۱۹۷۳

۱. تراکتور دیزل تی. کی. ۲۲٤

دروگر خرمن برای تراکتور تی. کی.

چنگک خرمن برای تراکتور تی. کی.

تریلر برای تراکتور تی. کی.

غلطک سیلندری برای تراکتور تی. کی.

خیش برای تراکتور تی. کی.

۲. تراکتور ام.تی. زد. - ۸۰

بولدوزر برای تراکتور ام.تی.زد.

خیش برای تراکتور ام.تی.زد.

۳. کج بیل گردنده ۰/۷۶ تا ۱/۶۰

٤. بذرافشان سی.زد. - ۳/۶

۵. ماشین حفر گودال

۶. ماشین علوفه خردکن مدل دی. کی.یو. - ۱

۷. دستگاه الحاقی تی - ۵۰

۸. ماشین آبیاری قطره‌ای* دی.ام. - ۳۱ ام.

۹. پمپ تک‌فاز مدل ویدا

۱۰. پمپ شناور

۱۱. کلوخ‌شکن بی.دی.ان. - ۱/۹

* Raining

۱۲. موافقتنامهٔ کشاورزی

موافقتنامهٔ بین وزارت کشاورزی و منابع طبیعی ایران و شرکت اقتصادی دولتی «هواپیمایی کشوری بلغارستان ـ Balkan» جمهوری مردمی بلغارستان

با توجه به پروتکل اجلاس پنجم کمیسیون مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، علمی و فنّی بین دولت جمهوری مردمی بلغارستان و دولت پادشاهی ایران که از ۵ تا ۹ دسامبر ۱۹۷۲ در صوفیه برگزار گردید، آقای ح. امین‌مدنی به نمایندگی از سوی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی ایران و شِتِریو الکساندروف شِتِرِو، مدیرکلّ «هواپیمایی کشوری بلغارستان» جمهوری مردمی بلغارستان، از سوی هواپیمایی مذکور در موارد زیر به توافق رسیدند:

۱. «هواپیمایی کشاورزی بلغارستان» وابسته به «هواپیمایی کشوری بلغارستان» جمهوری مردمی بلغارستان، در دوره‌ای از اول ۱۹۷۴ تا پایان ۱۹۷۸ به امر دفع آفات نباتی در ایران خواهد پرداخت.

۲. به این منظور، «هواپیمایی کشوری بلغارستان»، سالانه تا ده هواپیمای مخصوص از نوع آ.ان ـ ۲ و پرسنل لازم برای نگهداری و تعمیرات آنها را تأمین خواهد کرد.

۳. حجم کار دفع آفات نباتی، مساحت و شرایط کار، تعداد هواپیماهای مخصوص، قیمتها و هزینه‌های مربوطه و غیره به طور اصولی و معمول بر اساس قراردادهای سالانه و در صورت توافق طرفین بر اساس قراردادهای دو سال به دو سال بین دو طرف پرداخت خواهند گردید.

۴. حداقل سالیانهٔ مساحت کل نواحی مورد نظر در این طرح برای دفع آفات نباتی از طریق استفاده از هواپیماهای مخصوص «هواپیمایی کشوری بلغارستان» به پیشنهاد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی ایران، هفتاد و پنج هزار هکتار تعیین گردیده است.

۵. قرارداد مربوطهٔ سال ۱۹۷۴ در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۷۳ و قرارداد هر یک از سالهای بعدی در تاریخ ۳۱ دسامبر سال قبل از آن به امضا خواهند رسید.

۶. مبالغ مربوط به این عملیات طبق مقررات نحوهٔ پرداخت مورد توافق مقامات

ذی‌صلاح دو طرف در جمهوری مردمی بلغارستان وصول خواهند شد.

۷. این موافقتنامه که از طریق مکاتبه به امضای طرفین قرارداد رسیده است تا حداکثر سی روز پس از به امضا رسیدن آن ولی طبعاً مشروط بر تصویب آن توسط مقامات ذی‌صلاح طرفین، در همین فاصلهٔ زمانی اعتبار اجرایی خواهد یافت و تا ۳۱ دسامبر ۱۹۷۸ دارای اعتبار اجرایی خواهد بود.

این موافقتنامه در دو نسخه به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند به امضا رسیده است.

از سوی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی	از سوی مؤسسهٔ اقتصادی دولتی «هواپیمایی کشوری بلغارستان – Balkan»
امضا	امضا
۱۶ مه ۱۹۷۳	۱۴ آوریل ۱۹۷۳ *

* این تاریخ تایپ نشده و با قلم نوشته شده و ظاهراً ۱۴ آوریل ۱۹۷۳ است ــ مترجم.

۱۳. موافقتنامهٔ صنعتی و کشاورزی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ خرید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی و کشاورزی بین وزارت تعاون و امور روستاهای دولت پادشاهی ایران و وزارت ماشین‌سازی دولت جمهوری مردمی بلغارستان

این موافقتنامه بر اساس موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی مورخ نهم فوریهٔ ۱۹۶۷ بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان، بین وزارت تعاون و امور روستاهای دولت پادشاهی ایران و وزارت ماشین‌سازی دولت جمهوری مردمی بلغارستان به انعقاد رسیده است.

اهداف

با توجه به این موضوع که برای همکاری نزدیک در موارد مربوط به طراحی و تحویل کارخانه‌های صنعتی برای عمل‌آوری محصولات کشاورزی و دامپروری، زمینه‌های متعددی در دو کشور وجود دارد، طرفین این موافقتنامه بدین‌وسیله آمادگی خود را برای همکاری در چارچوب امکانات و قوانین ملّی مربوطهٔ خود به سود طرفین و عمل‌آوری همه‌گونه کوشش در جهت توسعهٔ این قبیل همکاری‌های دو وزارتخانه اعلام می‌دارند.

مادهٔ ۱

وزارت ماشین‌سازی متعهد می‌شود کارخانه‌های زیر را به وزارت تعاون و امور روستاها تحویل دهد:

— کارخانه‌های تولید لبنیات برای عمل‌آوری شیر و تولید پنیر سفید
— چند مزرعهٔ مرغداری به صورت مجتمع
— کارخانه‌های تولید خوراک مرغ
— چند سردخانه
— چند کارخانهٔ مخصوص خشک کردن پیاز و انواع مختلف سبزیجات
— چند کارخانهٔ کنسروسازی برای تولید کنسرو میوه و سبزیجات

تعداد این کارخانه‌ها بر اساس نیاز طرف ایرانی و امکانات طرف بلغاری افزایش خواهد یافت.

 مادهٔ ۲

پرداختهای مربوط به ماشین‌آلات و تجهیزات کارخانه‌های صنعتی مذکور طبق شرایط مندرج در مادهٔ ۲ «موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی و فنی» بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان امضا شده در تهران در تاریخ نهم فوریهٔ ۱۹۶۷ به شرح زیر توسط «خریدار» کارسازی خواهند شد:

ــ ده درصد ارزش فوب* کارخانه‌های تحویلی در طی سی روز پس از تاریخ انعقاد هر یک از قراردادهای خرید مربوطه پرداخت خواهد شد.

ــ این پیش‌پرداختها بر اساس ضمانت‌نامه‌های صادره توسط بانک تجارت خارجی بلغارستان تضمین خواهند شد.

ــ ده درصد ارزش فوب کارخانه‌های تحویلی در برابر ارائهٔ اسناد بارگیری در موقع بازشدن اعتبارنامهٔ قطعی توسط واردکنندهٔ ایرانی، در وجه صادرکنندهٔ بلغاری پرداخت خواهد شد.

ــ هشتاد درصد ارزش فوب هر محموله در حدود چارچوب مقررات اعتبار در ده قسط مساوی هر شش ماه یک بار در صورتی که محموله عبارت باشد از مجموعه ماشین‌آلات و تجهیزات به قیمت کمتر از پانصد هزار دلار آمریکا و در شانزده قسط مساوی هر شش ماه یک بار در صورتی که محموله عبارت باشد از مجموعه ماشین‌آلات و تجهیزات به قیمت بیشتر از پانصد هزار دلار آمریکا، پرداخت خواهد شد.

سررسید پرداخت قسط اول قیمت هر محموله یک سال پس از تاریخ تحویل آن خواهد بود. تاریخ اسناد بارگیری، تاریخ تحویل هر محموله تلقی خواهد شد.

پرداخت قیمت تمام اسناد مربوط به طراحی‌های کارخانه‌ها و نصب آنها و همیاری‌های فنی مربوطه** از طریق استفاده از یک اعتبارنامهٔ مخصوص صورت خواهد گرفت.

مادهٔ ۳

مسائل مربوط به حجم تحویلات هر یک از کارخانه‌های صنعتی، قیمت کارخانه و هزینه‌های مربوط به کارشناسان و تمام موضوعات دیگر ناشی از فروش کارخانه یا

* free on board (FOB)؛ به معنای قیمت کالا در موقع بارگیری، بدون محاسبهٔ هزینهٔ بیمه و حمل و نقل.
** drawings, technical assistence and other documentation

مربوط به آن، بر اساس قراردادهای جداگانه‌ای که در دو وزارتخانه موافقت کرده‌اند تا حداکثر پانزدهم اوت ۱۹۷۳ امضا شوند، حل و فصل خواهند شد.

مادهٔ ٤

پروژهٔ کار (طراحی ها) و مشخصات ماشین آلات و تجهیزات کارخانه‌های فوق الذکر در طی دو ماه پس از تصویب طرف ایرانی و بازشدن اعتبارنامهٔ مربوطه برای هر یک از کارخانه‌ها به طرف ایرانی تسلیم خواهند شد.

ماشین آلات و تجهیزات مذکور در طی شش تا هفت ماه پس از تسلیم پروژه‌های کار و طبعاً پس از واریز شدن پرداختهای لازم، به ترتیب تعیین شده در مادهٔ ۲ موافقتنامهٔ حاضر به ایران فرستاده خواهند شد.

نظر به درخواست وزارت تعاون و امور روستاها، طرف بلغاری برای تحویل و نصب زودتر از موعد کارخانه‌ها و تجهیزات فوق الذکر از هیچ کوششی فروگذار نخواهد کرد.

مادهٔ ۵

طرف بلغاری متعهد می شود برای هر یک از کارخانه‌ها به هزینهٔ «خریدار» یک مهندس ساختمان ارشد برای سرپرستی انجام پروژه و یک مهندس مقیم* برای هماهنگ‌سازی اجرای تمام پروژه‌ها، تعیین و اعزام کند.

مادهٔ ٦

طرف بلغاری آمادگی خود را برای اعزام شش کارشناس برای کارخانه‌های بالا و یک سرمهندس** برای هماهنگ‌سازی عملیات به هزینهٔ «خریدار» اعلام می دارد. این افراد با همکاری نزدیک کارشناسان ایرانی تمام اطلاعات اولیه لازم برای تهیه مشخصات پروژه‌ها و تعیین اهداف پروژه‌ها را گردآوری خواهند کرد.

مادهٔ ۷

طرف بلغاری بدین‌وسیله آمادگی خود برای پذیرش کارشناسان مربوطه ایرانی به منظور آموزش دادن آنها به هزینهٔ «خریدار» و طبق شرایط و مقتضیاتی که در موقع امضای هر یک از قراردادها به طور جداگانه تعیین خواهد شد را اعلام می دارد.

* resident engineer

** Chief engineer

مادهٔ ۸

این موافقتنامه از تاریخ تبادل یادداشتهای طرفین مبنی بر اطلاع دادن این موضوع که مقامات ذی‌صلاح آنها شرایط این موافقتنامه را تصویب کرده‌اند، اعتبار اجرا خواهد یافت و تا زمانی که به تمام تعهدات ناشی از اجرای کامل آن عمل شده باشد، اعتبار اجرای خود را حفظ خواهد کرد.

مادهٔ ۹

در اواخر فوریهٔ ۱۹۷٤، وزارتخانه به منظور توسعهٔ بیشتر همکاری و تنظیم و مطرح کردن برنامه‌ای برای عرضهٔ این قبیل کارخانه‌ها در آینده تشکیل جلسه خواهند داد.

در تاریخ هجدهم مه ۱۹۷۳ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در صوفیه تنظیم و امضا شد.

از سوی دولت پادشاهی ایران
امضا: ولیان
وزیر تعاون و امور روستاها

از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان
امضا
معاون نخست‌وزیر و وزیر ماشین‌سازی

□ قسمتی از صورت‌جلسهٔ هیئت وزیران تحت عنوان نامه از طرف وزیر مشاور و معاون اجرایی نخست‌وزیر به وزیر تعاون و امور روستاها

شماره: ۶۹۲۸

تاریخ: ۵۲/۳/۲۸

جناب آقای وزیر تعاون و امور روستاها

قسمتی از صورت‌جلسه و تصمیم متخذه در جلسهٔ مورخ ۵۲/۳/۲۶ هیئت وزیران به شرح زیر برای اطلاع و اقدام ایفاد می‌شود:

«گزارش شمارهٔ ۱۱۷۵/م مورخ ۵۲/۳/۲۳ وزارت تعاون و امور روستاها دربارهٔ استقرار صنایع غذایی در منطقهٔ عمل شرکتهای سهامی زراعی و شرکتهای تعاونی تولید روستاها و شرکتهای تعاونی روستایی و توافقهایی که دربارهٔ همکاری در این مورد با دولتهای بلغارستان ـ یوگوسلاوی و رومانی به عمل آمده است مطرح و مورد تأیید قرار گرفت.»

وزیر مشاور و معاون اجرایی نخست‌وزیر

هادی هدایتی

▫ نامهٔ وزیر تعاون و امور روستاها به وزیر امور خارجهٔ ایران

شماره: ۱۲۰۳۲

تاریخ: ۱۳۵۲/۴/۳

خیلی خیلی فوری

دوست ارجمند، جناب آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه

هیئت وزیران در جلسهٔ مورخ ۵۲/۳/۲۶ موافقتنامهٔ کلی مورخ بیست و هفتم اردیبهشت ماه ۱۳۵۲ (۱۸ مه ۱۹۷۳) را که بین این جانب به نمایندگی دولت شاهنشاهی ایران و جناب آقای پوپوف معاون نخست‌وزیر و وزیر ساختمان صنایع دولت جمهوری خلق بلغارستان به نمایندگی دولت جمهوری خلق بلغارستان برای خرید ماشین آلات و تجهیزات مربوط به صنایع غذایی مبادله گردیده بود تصویب نمودند و مراتب طی نامهٔ شمارهٔ ۶۹۲۸ مورخ ۵۲/۳/۲۸ که فتوکپی آن به ضمیمه ایفاد می‌گردد اعلام شده است.

چون تاریخ لازم‌الاجرا بودن موافقتنامهٔ فوق‌الذکر طبق مادهٔ ۸ آن از تاریخ تصویب توسط مقامات ذی‌ربط دولتین و تبادل یادداشت در این زمینه تعیین شده است لذا خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به اطلاع مقامات ذیربط دولت بلغارستان برسد و متقابلاً تاریخ تصویب موافقتنامهٔ مذکور را از طرف مقامات آن دولت استفسار و به این وزارت اعلام گردد:

با تقدیم مراتب احترام

وزیر تعاون و امور روستاها

عبدالعظیم ولیان

□ **نامهٔ وزارت امورخارجهٔ ایران به سفارت بلغارستان در تهران**

شماره: ۲۹۴۴/۱۸

تاریخ: ۵۲/۴/۶

یادداشت

وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی تعارفات خود را به سفارت جمهوری مردم بلغارستان اظهار و احتراماً دربارهٔ موافقتنامهٔ عمومی برای خرید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی و کشاورزی که در تاریخ ۱۸ مه ۱۹۷۳ (۱۳۵۲/۲/۲۸) بین جنابان آقایان وزیر تعاون و امور روستاهای ایران و نایب نخست‌وزیر و وزیر ماشین سازی بلغارستان در صوفیه به امضا رسیده است، به استحضار می رساند که تشریفات تصویب موافقتنامه (موضوع مادهٔ ۸ آن) از طرف مقامات مربوطهٔ دولت شاهنشاهی ایران انجام یافته است.

خواهشمند است دستور فرمایند متقابلاً مراتب تصویب موافقتنامه را از طرف مقامات مربوطهٔ دولت جمهوری مردم بلغارستان به موقع خود اعلام دارند و پیشنهاد می نماید که موافقتنامهٔ مورد بحث از تاریخ یادداشت آن سفارت دایر به اعلام تصویب آن، به موقع اجرا درآید.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

سفارت جمهوری مردم بلغارستان ـــ تهران

رونوشت عطف به نامهٔ شمارهٔ ۱۲۰۳۲ مورخ ۱۳۵۲/۴/۳ به وزارت تعاون و امور روستاها ارسال می‌گردد.

وزیر امور خارجه

رونوشت برای اطلاع سفارت شاهنشاهی ایران در صوفیه ارسال می شود.

وزیر امور خارجه

▫ **نامهٔ وزیر امور خارجهٔ ایران به وزارت تعاون و امور روستاها**

شماره: ۳۰۴۳/۱۸

تاریخ: ۵۲/۴/۹

وزارت تعاون و امور روستاها

عطف به نامه‌های شمارهٔ ۱۷/۱/۱۲۰۷۹ و شمارهٔ ۱۷/۱/۱۲۰۸۱ مورخ ۱۳۵۲/۴/۲ و پیرو مذاکرات تلفنی جناب آقای آل احمد معاون آن وزارت با رئیس دفتر حقوقی وزارت امور خارجه، اشعار می‌دارد:

۱. چون در تذکاریه‌ای (aide- memoire) که بین جناب آقای وزیر تعاون و امور روستاهای ایران و آقای وزیر کشاورزی و صنایع غذایی رومانی در تاریخ ۲۶ مه ۱۹۷۳ در بوکارست امضا شده، دربارهٔ همکاری آینده به طور کلی توافق گردیده و برنامه‌های خاص همکاری موکول به بررسی امر و احیاناً تنظیم توافقنامه‌های جداگانه شده است، نیازی به تأیید مفاد تذکاریه از طرف وزارت امور خارجه به نظر نمی‌رسد.

۲. در مورد نامه‌های متبادله با مؤسسهٔ Agroindustrija یوگسلاوی نیز با توجه به اینکه مؤسسهٔ مزبور طی نامهٔ مورخ ۲۱ مه ۱۹۷۳ خود پیشنهاد اعزام سه نفر کارشناس صنایع غذایی را به ایران نموده و در نامهٔ جوابی مورخ ۲۲ مه ۱۹۷۳ خانم آق‌اولی به نمایندگی جناب آقای وزیر تعاون امور روستاهای ایران با این پیشنهاد اعلام موافقت نموده و تاریخ ورود کارشناسان را سؤال کرده‌اند، تأیید این مراتب از طرف وزارت امور خارجه ضروری به نظر نمی‌رسد.

۳. چون تأیید اقدامات وزارت تعاون و امور روستاها از طرف هیئت وزیران از امور داخلی و اداری ایران است، اعلام آن به مقامات خارجی در مواردی که چنین امری در توافقنامه‌های مربوطه پیش‌بینی نشده است، ضرورتی نخواهد داشت.

۴. در مورد موافقتنامهٔ عمومی برای خرید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی و کشاورزی مورخ ۱۸ مه ۱۹۷۳ (موضوع نامهٔ شمارهٔ ۱۲۰۳۲ موضوع ۵۲/۴/۳ آن وزارت)، طبق تقاضا و در اجرای مادهٔ ۸ مراتب انجام تشریفات تصویب به سفارت بلغارستان اعلام گردید (نامهٔ شمارهٔ ۲۹۴۴/۱۸ مورخ ۵۲/۴/۶ وزارت امور خارجه).

وزیر امور خارجه

□ نامهٔ وزیر تعاون و امور روستاها به نخست‌وزیر و وزیر ساختمان صنایع دولت بلغارستان

شماره: ۱۹۳۸

تاریخ: ۱۳۵۲/۵/۱۸

جناب آقای پوپوف معاون نخست‌وزیر و وزیر ساختمان صنایع دولت جمهوری خلق بلغارستان

عطف به موافقتنامهٔ مورخ ۱۸ مه ۱۹۷۳ دربارهٔ استفاده از امکانات صنعتی کشور بلغارستان برای استقرار صنایع غذایی و تأسیسات کشاورزی در روستاهای ایران به استحضار می رساند:

۶ نفر کارشناسان اعزامی از تاریخ ۵۲/٤/۱۰ لغایت ۵۲/۵/۱۱ مطابق با اول جولای لغایت دوم اگوست ۷۳، از مناطق مختلف کشور ایران بازدید به عمل آوردند. کلیهٔ اعداد و آمار مورد نیاز برای اجرای مفاد موافقتنامهٔ فوق، از نظر کارشناسان ایرانی در اختیار آنان گذارده شد تا هرچه زودتر گزارش نهایی خود را تهیه و ارسال دارند. کلیهٔ کارشناسان در ۵۲/۵/۱۱ به کشور بلغارستان مراجعت نمودند.

همان‌طوری که حضوراً با جناب‌عالی مذاکره کردم،احداث قسمتی از این صنایع، طبق برنامهٔ تنظیمی، می بایستی در سال جاری شروع شود و هرگونه اقدامی برای احداث ساختمان و سفارش ماشین‌آلات، مستلزم آن است که پیشنهادات کامل و جامع، برای احداث آن صنایع در روستاها بر مبنای مطالعات کارشناسان اعزامی کشور شما، به این وزارت واصل گردد. برای تسریع در ارسال گزارش نهایی و پیشنهادات مربوطه، خواهشمندم دستور لازم به مسئولان ذی‌ربط صادر فرمایند.

بار دیگر مراتب ارادت را تجدید می نماید.

وزیر تعاون و امور روستاها

عبدالعظیم ولیان

□ **نامهٔ وزیر تعاون و امور روستاها به وزیر امور خارجهٔ ایران**

شماره: ۱۹۳۸۴

تاریخ: ۱۳۵۲/۵/۱۸

دوست ارجمند، جناب آقای خلعتبری وزیر امور خارجه

به پیوست نامهٔ شمارهٔ ۱۹۳۸۰ مورخ ۱۳۵۲/۵/۱۸ عنوان جناب آقای پوپوف معاون نخست‌وزیر و وزیر ساختمان صنایع دولت جمهوری خلق بلغارستان ایفاد می‌گردد.

خواهشمند است مقرر فرمایید به سفارت جمهوری خلق بلغارستان در تهران ارسال فرمایند.

با عرض ارادت ــ وزیر تعاون و امور روستاها

عبدالعظیم ولیان

[پی نوشت:]

فوری

خانم احمدی

ضمناً فتوکپی نامه را برای سفارت شاهنشاهی در صوفیا ارسال فرمایید؛ جواب وزارت تعاون هم داده شود.

۵/۱۸

▫ نامهٔ وزیر امور خارجهٔ ایران به وزارت تعاون و امور روستاها

شماره: ۳٤۸/۱۸*

تاریخ: ۵۲/۵/۲۲

وزارت تعاون و امور روستاها

عطف به مرقومهٔ شمارهٔ ۱۹۳۸٤ مورخ ۱۳۵۲/۵/۱۸ به استحضار می رساند که عین نامهٔ شمارهٔ ۱۹۳۸۰ مورخ ۱۳۵۲/۵/۱۸ جناب آقای عبدالعظیم ولیان وزیر تعاون و امور روستاها به عنوان جناب آقای پوپوف معاون نخست‌وزیر و وزیر ساختمان صنایع دولت جمهوری مردم بلغارستان به ضمیمهٔ یادداشتی به سفارت جمهوری مردم بلغارستان در تهران ارسال گردید.

ضمناً رونوشت یادداشت و فتوکپی نامهٔ معطوف برای استحضار سفارت شاهنشاهی در صوفیه نیز فرستاده شد.

وزیر امور خارجه

* به نظر می رسد ارقامی از شمارهٔ نامه در سمت چپ افتاده باشد.

▫ **نامهٔ وزارت امور خارجهٔ ایران به سفارت بلغارستان در تهران***

یادداشت

وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی تعارفات خود را به سفارت جمهوری مردم بلغارستان اظهار و احتراماً پیرو یادداشت شمارهٔ ۲۹۴۴/۱۸ مورخ ۱۳۵۲/۴/۶، بدین‌وسیله عین نامهٔ شمارهٔ ۱۹۳۸۰ مورخ ۱۳۵۲/۵/۱۸ جناب آقای عبدالعظیم ولیان وزیر تعاون و امور روستاها به عنوان جناب آقای پوپوف معاون نخست‌وزیر و وزیر ساختمان صنایع دولت جمهوری مردم بلغارستان راجع به موافقتنامهٔ مورخ ۱۸ مه ۱۹۷۳ دربارهٔ استفاده از امکانات صنعتی بلغارستان برای استقرار صنایع غذایی و تأسیسات کشاورزی در روستاهای ایران به ضمیمه ایفاد می‌گردد تا از طریق آن سفارت محترم برای ایشان ارسال شود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

سفارت جمهوری مردم بلغارستان ــ تهران

رونوشت پیرو نامهٔ شمارهٔ ۲۹۴۴/۱۸ مورخ ۱۳۵۲/۴/۶ به انضمام فتوکپی نامهٔ شمارهٔ ۱۹۳۸۰ مورخ ۱۳۵۲/۵/۱۸ جناب آقای عبدالعظیم ولیان وزیر تعاون و امور روستاها برای اطلاع به سفارت شاهنشاهی ایران در صوفیه ارسال می‌گردد.

وزیر امور خارجه

* شماره و تاریخ نامه در کپی موجود نیست.

□ **نامهٔ سفارت بلغارستان به وزارت امور خارجهٔ ایران**

شمارهٔ ۷٦۲

سفارت کبرای جمهوری مردمی بلغارستان، احترامات خود را به محضر وزارت پادشاهی امور خارجه تقدیم می دارد و در پاسخ به یادداشت شمارهٔ ۲۹٤٤/۱۸ مورخ ۱۳۵۲/٤/٦ آن وزارتخانه افتخار دارد اطلاع دهد که موافقتنامهٔ عمومی خرید ماشین آلات کشاورزی و صنعتی امضا شده در تاریخ ۱۸ مه ۱۹۷۳ به وسیلهٔ عالی جناب ولیان، وزیر تعاون و امور روستاهای ایران و معاون نخست‌وزیر جمهوری مردمی بلغارستان را دولت بلغارستان در تاریخ ۱٤ اوت ۱۹۷۳ طی نامهٔ شمارهٔ ۵۰۹ تصویب کرده است.

از آن وزارتخانه احتراماً درخواست می‌گردد محتویات این یادداشت را به اطلاع وزارت تعاون و امور روستاها برساند.

سفارت کبرای جمهوری مردمی بلغارستان از این فرصت استفاده کرده، یک بار دیگر عالی ترین مراتب احترامات فائقهٔ خود را به محضر وزارت پادشاهی امور خارجه تقدیم می دارد.

تهران، ۱۸ اوت ۱۹۷۳ (۵۲/۵/۲۷)

محل مهر

به: وزارت پادشاهی امور خارجه تهران

□ **نامهٔ وزارت امور خارجه ایران به سفارت جمهوری مردمی بلغارستان**

شماره: ۴۷۶۷/۱۸

تاریخ: ۵۲/۶/۵

یادداشت

وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی تعارفات خود را به سفارت جمهوری مردم بلغارستان اظهار و احتراماً عطف به یادداشت شمارهٔ ۷۶۲ مورخ ۱۸ اوت ۱۹۷۳ (۱۳۵۲/۵/۲۷) اشعار می دارد:

چون تشریفات تصویب موافقتنامهٔ عمومی برای خرید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی و کشاورزی مورخ ۱۸ مه ۱۹۷۳ (۱۳۵۲/۲/۲۸) بین وزارت تعاون و امور روستاهای ایران و وزارت ماشین‌سازی بلغارستان از طرف مقامات مربوطهٔ ایران و بلغارستان به پایان رسیده است، لذا همان‌طور که در یادداشت شمارهٔ ۲۹۴۴/۱۸ مورخ ۱۳۵۲/۴/۶ اعلام گردید، موافقتنامهٔ مذکور طبق مادهٔ ۸ آن، از تاریخ یادداشت آن سفارت معین از ۱۸ اوت ۱۹۷۳ (۱۳۵۲/۵/۲۷) لازم‌الاجرا تلقی می شود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

سفارت جمهوری مردم بلغارستان ــ تهران

رونوشت پیرو نامه‌های شمارهٔ ۲۹۴۴/۱۸ مورخ ۱۳۵۲/۴/۶ و شمارهٔ ۴۳۵۰/۱۸ مورخ ۱۳۵۲/۵/۲۲ به وزارت تعاون و امور روستاها فرستاده می شود.

وزیر امور خارجه

رونوشت پیرو نامهٔ شمارهٔ ۲۹۴۴/۱۸ مورخ ۱۳۵۲/۴/۶ به سفارت شاهنشاهی ایران در صوفیه ارسال می‌گردد.

وزیر امور خارجه

۱٤. پروتکل ششمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنّی و علمی

پروتکل ششمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنّی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

۱. اجلاس ششم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا از تاریخ ۳ تا ۵ دسامبر ۱۹۷۳ در تهران برگزار گردید.

۲. ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر اقتصاد و ریاست هیئت بلغاری را عالی جناب ایوان نِدِف، وزیر تجارت خارجه به عهده داشتند. اسامی اعضای دو هیئت در ضمایم ۱ و ۲ همین سند از نظر مبارک می‌گذرند.

۳. کمیته روابط اقتصادی و تجاری بین دو کشور را مورد بررسی قرار داد و در مورد چشم اندازهای همکاری به منظور توسعهٔ روابط اقتصادی و همچنین افزایش حجم کنونی تجارت بین آنها و تنوع بخشیدن به آن به تبادل نظر پرداخت.

تجارت

٤. کمیته جریان اجرای عملیات سال اوّل موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت مورخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲ را مورد بررسی قرار داده، رضایت خود را از بابت افزایش حجم تجارت مشترک در طی دورهٔ اجرای آنها نسبت به یکسالهٔ قبل از به اجرا درآمدن آنها اعلام نمود، ولی با توجه به حجم و ترکیب واردات بلغارستان از ایران در طی دورهٔ مذکور، طرف بلغاری خاطرنشان ساخت که در سال آینده در جهت افزایش و تنوع بخشیدن به واردات خود از ایران گامهای مؤثری برخواهد داشت.

موافقتنامهٔ اقتصادی درازمدّت

۵. کمیته انعقاد یک موافقتنامهٔ همکاری درازمدت اقتصادی، فنّی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان را برای مدت ۱۵ سال با رضامندی مورد ملاحظه قرار داد.

این موافقتنامه در عین حال استفادهٔ کامل از ظرفیتهای بالقوهٔ دو اقتصاد ملّی ایران و بلغارستان به منظور توسعه و تنوع بخشیدن به روابط اقتصادی بین دو کشور را تضمین

می نماید.

۶. با توجه به امتیازات ترجیحی طرفین طیف گسترده‌ای در زمینه‌های صنعتی و کشاورزی به وجود خواهد آمد طرفین به این نتیجه رسیدند که در جریان همکاری در زمینه‌های فوق الذکر، مبادلهٔ کالاهای مصرفی، نیم ساخته و سرمایه‌ای به سود دو کشور توسعه و تنوع خواهد یافت.

۷. موافقتنامه همچنین متضمن همکاری و عرضهٔ تخصصهای مربوطه در زمینهٔ تولید و مبادلهٔ قطعات ماشین آلات بین صنایع دو کشور است.

۸. همکاری فنی و علمی، شامل ایجاد دفاتر مهندسی مشاور مشترک و همکاری برای ایجاد مراکز تحقیقات فنی و علمی خواهد بود.

طرفین در کشورهای مربوطهٔ خود در زمینه‌های مذکور همکاری خواهند نمود و همچنین در این زمینه‌ها پروژه‌های مشترکی با کشورهای ثالث اجرا خواهند کرد.

به منظور اجرای شرایط و مواد این موافقتنامه، موافقتنامه‌ها و قراردادهای ویژه‌ای بین دو کشور به امضا خواهند رسید.

اعتبار

۹. طرفین اظهار علاقه نمودند که حداکثر سعی و کوشش خود را برای همکاری‌های تجاری و اقتصادی به عمل آورده و مطالعات خود را دربارهٔ توسعهٔ اعتبارات جدید که موافقتنامه‌های مربوطه به آنها از طرف دولتهای ذی ربط منعقد خواهد شد، ادامه دهند.

صنعت

۱۰. کمیته همکاری صنعتی بین دو کشور را بررسی نمود و در این زمینه طرف بلغاری پیشنهاد کرد بعضی انواع موتورآلات صنعتی و قطعات موتورآلات بین ایران و بلغارستان مبادله شوند، همچنین در مورد رئوس کلی قابلیت تولیدی بلغارستان در زمینه‌های کشتی سازی و لیفت تراک سازی توضیحاتی داد و یادآور شد که بلغارستان در موقعیتی است که می تواند در زمینهٔ تولید ابریشم و توسعه صنایع عمل آوری مواد غذایی ایران و بویژه تولید اسید سیتریک با استفاده از چغندر قند با ایران کاملاً همکاری داشته باشد.

طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که پیشنهادهای مربوطهٔ بلغارستان را بدقت مورد

بررسی قرار خواهد داد و نظریات خود را در این باره به موقع خود اعلام خواهد داشت.

۱۱. در این زمینه طرف بلغاری از سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران دعوت کرد عده‌ای از کارشناسان خود را به منظور آشنا شدن با توانایی های صنعتی بلغارستان از نزدیک به صورت گروهی به بلغارستان اعزام کند.

استخراج معادن

۱۲. کمیته یادآور شد که طرف بلغاری پیشنهاد کرده است تیمی از کارشناسان بلغاری را به منظور شناسایی و کشف امکانات همکاری برای تحقیقات زمین‌شناسی در زمینه‌های ذخایر سنگ فلز و از جمله سنگ مس، سنگ روی و سنگ سرب در طی سال ۱۹۷۴ به ایران اعزام کند و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که این پیشنهاد را مورد مطالعه قرار خواهد داد و نظریاتش را به موقع خود به اطلاع طرف بلغاری خواهد رساند.

کشاورزی و دامپروری

۱۳. کمیته پیشرفت همکاری بین دو کشور را برای حفاظت از مزارع از طریق استفاده از هواپیما بر اساس یک موافقتنامهٔ پنجساله با رضامندی بررسی نمود و طرفین آمادگی خود را برای ادامهٔ همکاری در این مورد در آینده اعلام داشتند.

۱٤. کمیته یادآور شد که لیست ماشین‌آلات کشاورزی به همراه لیست قیمتهای مربوطه که توسط طرف بلغاری به طرف ایرانی تسلیم شده‌اند به وسیلهٔ سازمان ایرانی توسعهٔ ماشین‌آلات کشاورزی در دست بررسی است و سازمان مذکور در آیندهٔ نزدیک نظریات خود را در این مورد، اعلام خواهد نمود.

۱۵. کمیته پیشنهاد طرف بلغاری را برای تحویل اقلام معیّنی از ماشین‌آلات کشاورزی به عنوان نمونه ماشین‌آلات و صرفاً برای آزمایش و بررسی به ادارهٔ مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی ایران یادآور شد و طرف ایرانی خاطرنشان نمود که ادارهٔ مذکور آماده است آزمایشهای لازم را بر اساس استانداردهای بین‌المللی روی ماشین‌آلات مذکور به عمل آورده و نظریات خود را در این باره اعلام دارد.

۱٦. کمیته مطالعات صورت گرفته توسط کارشناسان بلغاری در زمینهٔ تولید دام در ایران را بر اساس موافقتنامه برای همکاری در این مورد با رضامندی یادآور شد و خاطرنشان ساخت که طرف ایرانی مشغول بررسی توصیه‌های طرف بلغاری در این زمینه است و علاقهٔ خود را به ادامهٔ همکاری در زمینهٔ دامپروری و ایجاد یک مرکز تلقیح

مصنوعی دام در ایران ابراز داشت.

۱۷. کمیته پیشرفت در اجرای پروژه تولید روغن سبز را مورد بررسی قرار داد و مقرر شد طرفین از هیچ کوششی در جهت سرعت بخشیدن به جریان اجرای این پروژه فروگذار نکنند.

۱۸. کمیته انعقاد قراردادی بین طرفین به منظور ایجاد یک کارخانهٔ عرق‌کشی به روش خشک در ایران را با رضامندی یادآور شد و خاطرنشان ساخت که این پروژه طبق برنامهٔ مربوطهٔ خود در دست اجراست.

۱۹. به پیشنهاد طرف بلغاری، مقرر شد طرف ایرانی از مؤسسات مربوطهٔ بلغاری دعوت کند در مناقصه‌های مربوطه وزارت کشاورزی و منابع طبیعی ایران برای پروژه‌هایی نظیر کارخانه‌های خوراک دام شرکت کنند.

۲۰. کمیتهٔ همکاری بین دو کشور در زمینهٔ مبادلهٔ کارشناس کشت مو و تأمین و عرضهٔ نباتات و انواع بذر را مورد بررسی قرار داد و خاطرنشان ساخت که تیمی از کارشناسان کشت موی ایران از بلغارستان دیدار به عمل آورده‌اند. همچنین خاطرنشان گردید که بذرهای عرضه‌شده توسط طرف بلغاری در ایستگاههای آزمایش کشاورزی ایران، آزمایش شده‌اند.

مقرر شد دو کشور به تبادل کارشناس در زمینه‌های کشت مو و کشت غلات به روش دیم ادامه دهند.

۲۱. کمیته تبادل کارشناسان کشاورزی بین دو کشور و آموزش کارشناسان کشاورزی ایران در بلغارستان را با رضامندی خاطرنشان نمود و موافقت کرد همکاری در زمینهٔ طراحی، تأمین و عرضهٔ تجهیزات و ارائهٔ همیاری‌های فنّی زیر ابراز داشت:

- ایستگاههای دامپروری و فربه‌سازی دام
- مرغداری‌ها
- مزرعه و کارخانهٔ تولید تخم‌مرغ
- کارخانه‌های تولید خوراک دام
- کارخانه‌های تولید لبنیات

طرف ایرانی موافقت کرد امکانات همکاری در موارد فوق‌الذکر را مورد مطالعه قرار دهد و نظریات خود را در این مورد در آیندهٔ نزدیک به اطلاع طرف بلغاری برساند.

۲۳. کمیته تأسیس کمیتهٔ فرعی کشاورزی مشترک بین دو کشور تحت ریاست مشترک معاون وزیر کشاورزی و منابع طبیعی ایران و معاون وزیر کشاورزی و صنایع غذایی بلغارستان را تصویب کرد.

۲۴. به کمیتهٔ فرعی کشاورزی فوق‌الذکر دستور داده شد پیشرفت همکاری در زمینهٔ کشاورزی بین دو کشور را بر اساس تصمیمات متخذه توسط کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی بین ایران و بلغارستان تحت نظر داشته باشد.

صنایع روستایی

۲۵. طرف بلغاری، آمادگی خود را برای فروش یک کارخانهٔ پنیرسازی، یک سردخانهٔ بزرگ کارخانه‌ای، یک کارخانهٔ مخصوص مزرعهٔ مرغداری، یک کارخانهٔ خوراک دام و یک کارخانهٔ مرغداری ویژهٔ پرورش مرغ گوشتیِ کبابی به ایران ابراز داشت.

۲۶. طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که کارشناسان دو کشور مشغول بررسی و مطالعهٔ پیشنهادهای طرف بلغاری در این زمینه‌اند، اغلب پروژه‌های اجرایی مربوط به احداث کارخانه‌های آزمایشی فوق‌الذکر از نظر فنّی قابل قبول‌اند و مقامات ذی‌صلاح دو کشور مشغول مذاکره دربارهٔ چند موضوع دیگر نیز هستند.

۲۷. کمیته ابراز امیدواری کرد قراردادهای مربوطه مورد موافقت طرفین قرار گرفته، بزودی به امضا رسند.

۲۸. طرف بلغاری ابراز علاقه نمود کارخانه‌های فوق‌الذکر را در طی سال ۱۹۷۴ تحویل دهد و طرف ایرانی اعلام کرد تمایل دارد پس از بررسی کامل نتایج حاصله از عملکرد کارخانه‌های آزمایشی مذکور، به کل طرح مربوطه توجّه خاصّی مبذول دارد.

توتون

۲۹. طرف بلغاری خاطرنشان ساخت که پیشنهاد بلغارستان برای تحویل یک کارخانهٔ تخمیر و عمل‌آوری توتون به ایران در برابر دریافت توتون ایرانی در دست تهیه است و در آیندهٔ نزدیک به ایران تسلیم خواهد شد.

۳۰. طرفین تمایل کامل خود را به تعمیم همکاری در زمینهٔ توتون به موارد زیر ابراز داشتند:

الف) کشت توتون و از جمله کشت انواع جدید توتون

ب) استفاده از تکنولوژی جدید برای عمل‌آوری برگ توتون

ج) مبادلهٔ برگ توتون بین انحصار دخانیات ایران و سازمان دولتی توتون بلغارستان و بازاریابی برای فروش برگ توتون ایرانی در بازارهای بین‌المللی

د) همکاری فنی و علمی در زمینهٔ صنعت تولید سیگارت

در مورد شرایط و مقتضیات موارد همکاری فوق‌الذکر، سازمانهای مربوطهٔ طرفین مذاکره خواهند کرد و تصمیم خواهند گرفت.

سدّهای کوچک و پروژه‌های آبیاری

۳۱. کمیته همکاری دو کشور را به منظور ساختن سدّهای کوچک و بهبود بخشیدن به شبکهٔ آبیاری سنّتی مربوطه در ایران مورد بحث قرار دادند و مقرر شد در طی سه هفته پس از امضای این پروتکل، طرف ایرانی محلهای مناسب برای ساختن سدهای کوچک در استان خراسان ایران را تعیین کند و سپس در اوایل سال ۱۹۷٤، از کارشناسان بلغاری مربوطه دعوت نماید دیداری از ایران داشته باشند و در طی آن به همراه کارشناسان ایرانی مربوطه محلهای تعیین شده برای ساختن سدهای مذکور را مورد مطالعه قرار دهند.

پس از این دیدار گزارشی تهیه خواهد گردید که بر اساس آن در مورد همکاری طرفین در زمینهٔ تهیهٔ یک گزارش قابلیت اجرایی پروژه‌ها و مراحل بعدی اجرای آنها تصمیم گیری خواهد شد.

۳۲. در جریان دیدار فوق‌الذکر طرف بلغاری، موضوع بهبود بخشیدن به سیستمهای آبیاری سنتی کنونی در حوالی محلهای تعیین شده برای ساختن سدهای مذکور را مورد مطالعه قرار خواهد داد.

تاریخ و محل برگزاری اجلاس بعدی

۳۳. کمیته توافق کرد اجلاس هفتم آن در نیمهٔ دوم سال ۱۹۷٤ در صوفیه برگزار گردد.

۳٤. این پروتکل پس از به تصویب رسیدن توسط مقامات ذی‌صلاح دو کشور اعتبار اجرایی خواهد یافت.

۳۵. در تاریخ ۵ دسامبر ۱۹۷۳ در دو نسخه به انگلیسی که هر دو به یک میزان

معتبرند به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
هوشنگ انصاری	ایوان نیدف
وزیر اقتصاد	وزیر تجارت خارجی

ضمیمهٔ ۱

هیئت ایرانی

عالی جناب هوشنگ انصاری

وزیر اقتصاد

عالی جناب جواد وفا

معاون وزیر اقتصاد در امور بین المللی

عالی جناب مرتضی آل احمد

معاون وزیر تعاون و امور روستایی در ادارهٔ محصولات کشاورزی

عالی جناب محمّدهادی قوامیان

معاون وزیر کشاورزی و منابع طبیعی

عالی جناب منوچهر تسلیمی

مدیرعامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

آقای عبدالحسین دیلمقانی

مدیرعامل انحصار دخانیات ایران

آقای مرتضی زمانی

مدیرکلّ ادارهٔ تجارت خارجی وزارت اقتصاد

آقای علیرضا عروضی

مدیرکلّ ادارهٔ همکاری‌های اقتصادی وزارت اقتصاد

آقای پرویز منصورمؤید

معاون ادارهٔ امور اقتصادی وزارت امور خارجه

آقای نصرت‌الله خطیبی

رئیس مرکز تحقیقات وزارت تعاون و امور روستایی

آقای محمدرضا معروفی

معاون ادارهٔ کنترل ارز خارجی بانک مرکزی ایران

آقای محمود زنجانی

رئیس ادارهٔ کشورهای اروپای خاوری وزارت اقتصاد

آقای فیض‌الله پورفتحی

کارشناس رسمی ادارهٔ همکاری‌های اقتصادی وزارت اقتصاد

خانم فرشته لیاقت

اقتصاددان ادارهٔ همکاری‌های اقتصادی وزارت اقتصاد

آقای غلامرضا منصور

اقتصاددان ادارهٔ تجارت خارجی وزارت اقتصاد

ضمیمهٔ ۲

هیئت بلغاری

عالی جناب ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی

عالی جناب مهندس یانکو چیبوکُف

معاون وزیر تجارت خارجی

عالی جناب نایدن بلتچف

سفیرکبیر و رئیس ادارهٔ پنجم وزارت امور خارجه

آقای دیمیتار میلادینُف

مشاور

آقای وسلین رانکوف

قائم‌مقام رئیس کلّ بانک تجارت خارجی بلغارستان

آقای بلاگوی روشکوف

مدیرکلّ سازمان اس.سی.ای. «تکنواکسپورت»

آقای گئورگ یانف

رایزن بازرگانی سفارت بلغارستان در ایران

آقای استفان پولنداکف

کارشناس وزارت تجارت خارجی

آقای میهائیل استایکوف

کارشناس استخراج و عمل‌آوری سنگ فلز

خانم دایا ماکسیموا

مترجم حضوری

۱۵. موافقتنامهٔ بلندمدت اقتصادی، فنّی و علمی

موافقتنامهٔ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بلغارستان برای همکاری بلندمدت اقتصادی، فنی و علمی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بلغارستان با توجه به روابط دوستانهٔ موجود بین دو کشور، با توجه به امکانات وسیع ناشی از رشد سریع اقتصاد ملّی دو کشور و با علاقه به توسعهٔ بیشتر روابط بلندمدت اقتصادی، فنی و علمی بین دو کشور، تصمیم گرفته‌اند موافقتنامهٔ زیر را منعقد نمایند:

مادهٔ ۱ ــ طرفین تصمیم خود را برای توسعه و تقویت روابط اقتصادی، به منظور استفادهٔ کامل از امکانات بالقوهٔ اقتصاد ملی خود در جهت توسعهٔ متوازن و متنوع ساختن این روابط بر مبنای بلندمدت اعلام می نمایند.

طرفین همکاری‌های فنی و علمی بین خود را توسعه داده و همچنین در حفاظت محیط زیست و کنترل آلودگی همکاری خواهند نمود.

مادهٔ ۲ ــ همکاری اقتصادی، فنی و علمی بین دو کشور با توجه کامل به توانایی و برتری نسبی هر یک از طرفین به طور اعم شامل فعالیتهای وسیع متنوع، و به طور اخص در زمینه‌های زیر خواهد بود:

ــ تحقیقات زمین شناسی، استخراج و تهیهٔ فرآورده‌های فلزات غیرآهنی

ــ ساختمان سدهای آبی و ایستگاههای برق

ــ احداث صنایع شیمیایی، پتروشیمی، غذایی و ماشین‌سازی

ــ ایجاد مجتمعهای کشاورزی و دامپروری

ــ طرحها و خدمات مهندسی

ــ ارتباطات حمل و نقل

ــ تحقیقات و آموزش در زمینه‌های فنی و علمی

طرفین اعتقاد خود را به اینکه توسعه و تنوع مبادلهٔ کالاهای مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای بین دو کشور در نتیجهٔ همکاری در رشته‌های فوق و سایر زمینه‌های به نفع هر دو طرف ادامه خواهد یافت ابراز می دارند. این مبادله شامل تأسیسات کامل، ماشین‌آلات، لوازم، سایر محصولات صنعتی و همچنین کالاهای سنتی خواهد بود.

مادهٔ ۳ ــ توسعهٔ روابط اقتصادی بین دو کشور ضمناً به ترتیب زیر خواهد بود:

همکاری و ایجاد تخصص در تولید و مبادلهٔ قطعات مورد نیاز صنایع دو کشور، واگذاری اعتبارات متقابل دولتی، فراهم ساختن تسهیلات مالی و اداری سرمایه گذاری های مشترک طبق قوانین و مقررات موجود دو کشور و بازاریابی محصولات نهایی.

مادهٔ ٤ ــ همکاری فنی و علمی بین دو کشور از طریق ایجاد دفترهای مهندسی مشاور، دفترهای فنی، مراکز تحقیقات فنی و علمی، مؤسسات طرح ریزی به هر شکلی که به ارتقای منافع متقابل اقتصادی، فنی و علمی کمک نماید.

مادهٔ ۵ ــ طرفین موافقت نموده اند که در زمینه های اقتصادی، فنی و علمی مورد اشاره در مواد ۲، ۳ و ٤ فوق در کشورهای متبوعهٔ خود و یا مشترکاً با کشورهای ثالث وارد همکاری گردند.

مادهٔ ٦ ــ طرفین موافقت نموده اند که بر اساس مواد این موافقتنامه، قراردادها و یا موافقتنامه های خاصی جهت اجرای مفاد موافقتنامهٔ مزبور به نحوی مؤثر، منعقد نمایند.

در این زمینه قبل از انقضای موافقتنامهٔ بلندمدت بازرگانی موجود، طرفین جهت مذاکره پیرامون انعقاد یک موافقتنامهٔ بلندمدت بازرگانی، علاوه بر موافقتنامه های اقتصادی، در تاریخی مناسب با یکدیگر ملاقات خواهند نمود، سپس طی مدت اعتبار موافقتنامهٔ کنونی، موافقتنامه های جدید بازرگانی هر ۵ سال یک بار منعقد خواهد شد.

ماده ۷ ــ اتخاذ تصمیم در مورد اقدامات لازم برای اجرای مواد این موافقتنامه، مذاکره و انعقاد قراردادها و یا موافقتنامه های خاص مورد اشاره در ماده ٦ و اجرای آنها و بررسی مسائل ناشی از تعهدات طرفین در موافقتنامه های مزبور در صلاحیت کمیتهٔ مشترک وزیران برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بلغارستان خواهد بود.

مادهٔ ۸ ــ این موافقتنامه از روزی که به موقع اجرا گذاشته شود برای مدت ۱۵ سال معتبر خواهد بود.

در تاریخ انقضای دورهٔ مزبور، اعتبار آن خود به خود برای دوره های پنجساله تمدید خواهد شد، مگر اینکه یکی از طرفین یک سال قبل از انقضای مدت موافقتنامه، قصد خود را در مورد خاتمه دادن به اعتبار آن کتباً اعلام نماید.

اجرای این موافقتنامه منوط به تصویب مقامات صلاحیت‌دار دو کشور بوده و از زمان مبادلهٔ اسناد تصویب، لازم‌الاجرا خواهد گردید.

این موافقتنامه در تاریخ ۵ دسامبر ۱۹۷۳ (۱٤ آذرماه ۱۳۵۲) در تهران در دو نسخهٔ اصلی به زبان انگلیسی که متساویاً معتبر می‌باشند، به امضا رسید.

از طرف دولت پادشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری مردمی بلغارستان
هوشنگ انصاری	ایوان نِدِف
وزیر اقتصاد	وزیر بازرگانی خارجی

۱٦. تبادل نامه در مورد تسهیل روادید

۱. نامهٔ سفیر ایران به وزیر امور خارجهٔ بلغارستان

سفارت شاهنشاهی ایران

صوفیه، ۱۹ اوت ۱۹۷٤

عالی جناب

پیرو مذاکرات اخیر در مورد تشریفات صدور روادید مفتخرم که به اطلاعتان برسانم که دولت ایران پیشنهاد تسهیلاتی را در این خصوص به شرط انجام عمل متقابل به شرح زیر بنماید:

۱. اتباع ایران و بلغارستان که دارای گذرنامهٔ معتبر دیپلماتیک یا خدمت هستند در صورتی که رسماً به یکی از نمایندگی های دیپلماتیک یا کنسولی در کشور مراجعه نمایند، روادید بلافاصله داده خواهد شد.

مدت اعتبار روادید صادره برای سفرا یک سال و برای اعضای نمایندگی های دیپلماتیک دو کشور شش ماه می باشد.

۲. جهت کارشناسان فنی و متخصصین ایرانی و بلغاری که دارای گذرنامهٔ خدمت یا عادی معتبر بوده و در چارچوب موافقتنامه های بازرگانی و همکاری های فنی بین ایران و بلغارستان اعزام می شوند، بلافاصله روادید کثیرالمسافر، برای مدت شش ماه صادر خواهد شد.

۳. برای اتباع دو کشور که راننده و رانندهٔ کامیونهای حامل کالا به طرف ایران یا بلغارستان می باشند، روادید کثیرالمسافر، به مدت شش ماه صادر می شود.

٤. مقامات صلاحیتدار ایران و بلغارستان روادید رایگان برای اتباع دوکشور که دارای گذرنامهٔ دیپلماتیک و خدمت می باشند، صادر خواهند نمود.

همچنین برای اشخاصی که دارای گذرنامهٔ عادی هستند ولی برای انجام مأموریت اعزام می شوند، روادید رایگان صادر خواهد شد.

تقاضای روادید باید از طریق وزارت امور خارجهٔ دو کشور صورت گیرد.

اگر پیشنهادهای فوق الذکر توسط دولت آن جناب مورد قبول واقع شود، پیشنهاد

می‌نمایم که این نامه و پاسخ جوابیه که در همین زمینه خواهد بود، به منزلهٔ موافقتنامه بین دو دولت تلقی شود. موافقتنامهٔ مذکور از اول سپتامبر ۱۹۷۴ لازم‌الاجرا خواهد بود.

موقع را جهت تجدید احترامات فائقه به جناب‌عالی مغتنم می‌شمارم.

ا. اردلان

سفیر ایران

به: جناب آقای پتار ملادنوف

وزیر امور خارجه

۲. اعلام توافق وزیر امور خارجهٔ بلغارستان با نامهٔ سفیر ایران

صوفیه، ۱۹ اوت ۱۹۷۴

عالی جناب

مفتخرم که وصول نامهٔ مورخ اول اوت ۱۹۷۴ را به شرح زیر اعلام نمایم:

عالی جناب پیرو مذاکرات اخیر در مورد تشریفات صدور روادید مفتخرم که به اطلاعتان برسانم که دولت ایران پیشنهاد تسهیلاتی را در این خصوص به شرط انجام عمل متقابل به شرح زیر بنماید:

۱. اتباع ایران و بلغارستان که دارای گذرنامهٔ معتبر دیپلماتیک یا خدمت هستند در صورتی که رسماً به یکی از نمایندگی های دیپلماتیک یا کنسولی دو کشور مراجعه نمایند، روادید بلافاصله داده خواهد شد.

مدت اعتبار روادید صادره برای سفرا یک سال و برای اعضای نمایندگی های دیپلماتیک دو کشور شش ماه می باشد.

۲. جهت کارشناسان فنی و متخصصین ایرانی و بلغاری که دارای گذرنامهٔ خدمت یا عادی معتبر بوده و در چارچوب موافقتنامه های بازرگانی و همکاری های فنی بین ایران و بلغارستان اعزام می شوند بلافاصله روادید کثیرالمسافر، برای مدت شش ماه صادر خواهد شد.

۳. برای اتباع دو کشور که راننده و رانندهٔ کامیونهای حامل کالا به طرف ایران یا بلغارستان می باشند روادید کثیرالمسافر، به مدت شش ماه صادر می شود.

٤. مقامات صلاحیتدار ایران و بلغارستان روادید رایگان برای اتباع دو کشور که دارای گذرنامهٔ دیپلماتیک و خدمت می باشند، صادر خواهند نمود. همچنین برای اشخاصی که دارای گذرنامهٔ عادی هستند ولی برای انجام مأموریت اعزام می شوند، روادید رایگان صادر خواهد شد.

تقاضای روادید باید از طریق وزارت امور خارجهٔ دو کشور صورت گیرد.

اگر پیشنهادهای فوق الذکر توسط دولت آن جناب مورد قبول واقع شود، پیشنهاد می نمایم که این نامه و پاسخ جوابیه که در همین زمینه خواهد بود، به منزلهٔ موافقتنامهٔ بین دو دولت تلقی شود. موافقتنامهٔ مذکور از اول سپتامبر ۱۹۷۴ لازم الاجرا خواهد بود.

و به اطلاع شما برسانم که دولت جمهوری مردمی بلغارستان پیشنهاد فوق‌الذکر را پذیرفته است.

عالی جناب، موقع را جهت تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارم.

پتار ملادنوف

به: جناب آقای احمد اردلان
سفیر ایران

۱۷. پروتکل هفتمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنی و علمی

پروتکل هفتمین اجلاس کمیتۀ مشترک در سطح وزرا برای همکاری اقتصادی، فنی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

۱. اجلاس هفتم کمیتۀ مشترک در سطح وزرا از ۲۱ تا ۲۲ اکتبر ۱۹۷۴ در صوفیه برگزار گردید.

۲. ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب فریدون مهدوی، وزیر اقتصاد و ریاست هیئت بلغاری را عالی جناب ایوان نِدِف، وزیر تجارت خارجی به عهده داشتند.

اسامی اعضای دو هیئت را در ضمایم ۱ و ۲ ملاحظه می فرمایید.

۳. کمیته دربارۀ روابط دوجانبۀ اقتصادی، علمی و فنی ایران - بلغارستان به بحث و مذاکره پرداخت و به همکاری در زمینه های زیر بخصوص بذل توجه نمود:

ـ موضوعات تجاری و مالی

ـ پروژه های کامل و همکاری صنعتی

ـ کشاورزی، آبیاری و صنایع غذایی

یک ـ تجارت

۴. کمیته روابط تجاری بین دو کشور و همچنین اجرای موافقتنامه های درازمدت تجاری و پرداخت مورخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲ را مورد بررسی قرار داد و در عین ابراز خرسندی از بابت افزایش جریان مبادلۀ کالا بین دو کشور به این نتیجه رسید که حجم موجود تجارت بین طرفین ظرفیتهای بالقوه دو کشور در این زمینه را منعکس نمی‌کند.

کمیته از بابت انعقاد قرارداد درازمدت تحویل گوشت ابراز خرسندی کرد و تأیید نمود که طرفین باید اجرای قرارداد مذکور را بر اساس برنامه های مورد توافق خود تسریع نمایند.

طرفین همچنین موافقت کردند در سال آینده قراردادهای مشابهی برای تحویل محصولات تعیین شده در ضمیمۀ ۳ همین سند از بلغارستان به ایران منعقد نمایند.

۲. حمل و نقل

۵. با توجه به افزایش سریع و گستردۀ همکاری اقتصادی و حجم تجارت بین

ایران و بلغارستان، کمیته موافقت اصولی کرد دو طرف یک کمپانی مشترک حمل و نقل جاده‌ای تأسیس کنند که کار ساختن چند انبار بزرگ به منظور تسهیل و تسریع حمل و نقل کالا بین دو کشور را نیز تقبّل خواهد نمود مقرر شد کارشناسان دو کشور در طی سه ماه آینده برای تعیین جزئیات امر تأسیس این کمپانی در تهران گردهم آیند.

۶. طرف بلغاری اعلام کرد که دولت متبوعش در نظر دارد یک شاهراه چهارصد کیلومتری در جنوب بلغارستان بسازد و خاطرنشان ساخت که ساختن این شاهراه نه تنها در خدمت ترویج و تشویق تجارت بین ایران و بلغارستان خواهد بود، بلکه حمل و نقل کالا بین ایران و اروپا را نیز تسهیل خواهد کرد و همچنین یادآور شد در صورتی که ایران مقداری از تسهیلات مالی لازمه برای ساختن این شاهراه را تأمین کند، اجازه خواهد داشت برایگان از شاهراه مذکور استفاده نماید.

۳. همکاری اقتصادی

۷. طرفین از فرصت کنونی استفاده کرده، اجرای موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی، فنی و علمی بین ایرآن و بلغارستان مورخ ۵ دسامبر ۱۹۷۳ را مورد بررسی قرار دادند و آهنگ پرشتاب توسعهٔ روابط تجاری بین دو کشور پس از انعقاد موافقتنامهٔ مذکور را یادآور شدند.

۸. کمیته امکانات گستردهٔ همکاری در زمینه‌های کشاورزی و صنعت بین ایران و بلغارستان را بتفصیل مورد مطالعه قرار داد و در موارد زیر تصمیماتی اتخاذ کرد:

٤. کشاورزی

همکاری در ایران

۹. طرف بلغاری، با توجه به برنامه‌های جامع ایران برای توسعهٔ کشاورزی و صنعتی کردن مناطق روستایی ایران، آمادگی خود را برای همکاری در زمینهٔ اجرای این برنامه‌ها ابراز داشت و کمیته با توجه به این موضوع موافقت کرد دو کشور در زمینهٔ ایجاد پروژه‌های صنعتی زیر در ایران همکاری نمایند:

الف) کارخانه‌های آب گوجه‌فرنگی و سس گوجه‌فرنگی

ب) واحدهای ویژهٔ خشک کردن سبزیجات

پ) کارخانهٔ تهیهٔ عصاره (کنسانتره) آب میوه

ت) کارخانه‌های ویژهٔ تولید کمپوت میوه و کنسرو سبزیجات
ث) مزارع مرغداری با ظرفیت از یک تا ده میلیون مرغ گوشتی کبابی در سال
ج) مزارع ویژهٔ تولید تخم‌مرغ با ظرفیتهای مختلف
چ) ایستگاههای شیردوشی با ظرفیت بیست هزار لیتر در روز
ح) کارخانهٔ تهیهٔ پنیر با ظرفیت عمل‌آوری روزانه ده‌هزارتا چهل هزار لیتر شیر. هدف نهایی این پروژهٔ صنعتی کردن کار تهیهٔ پنیر در ایران است.
خ) کشتارگاههای ویژهٔ کشتار گوسفند با ظرفیت از پنجاه تا پانصد رأس گوسفند در یک شیفت کاری هشت‌ساعته.
د) کشتارگاههای ویژهٔ ذبح مرغ با ظرفیت از پنج تا صد و بیست تُن در هر شیفت کاری هشت‌ساعته.
ذ) گرمخانهٔ ویژهٔ تولید سبزیجات و گل

۱۰. کمیته تأیید کرد که طرف ایرانی باید در طی دو ماه آینده اطلاعات مربوط به پروژه‌های بالا را تسلیم نماید و طرف بلغاری باید تا حداکثر سه ماه پس از دریافت اطلاعات مذکور، پیشنهادهای مربوطهٔ خود را به طرف ایرانی ارائه کند.

۱۱. در خصوص توافق طرفین در مورد تحویل گوشت، محصولات گوشتی و لبنی و غیره از بلغارستان به ایران، کمیته به این نتیجه رسید که طرفین باید یک مجتمع تولید گوشت و لبنیات که اجرای تمام مراحل تولید محصولات مربوطه تا مرحلهٔ بسته‌بندی آنها را به عهده خواهد داشت در ایران تأسیس کنند و مقرر شد تیمی از کارشناسان بلغاری به منظور تعیین جزئیات اجرای پروژهٔ تأسیس مجتمع مذکور با همکاری همتایان ایرانی خود، در طی سه ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل به ایران اعزام شوند.

۱۲. طرف بلغاری علاقهٔ خود را به همکاری با ایران به عنوان مشاور اصلی در زمینهٔ سیستمهای گوناگون آبیاری و همچنین اجرای پروژه‌های مربوطه در ایران ابراز داشت و مقرّر شد طرف بلغاری تیمی از کارشناسان خود را برای تعیین جزئیات همکاری در این زمینه با طرف ایرانی به ایران اعزام دارد.

۱۳. کمیته همکاری دو کشور برای ساختن سدّهای کوچک و سیستمهای آبیاری در ایران را مورد بررسی قرار داد و تأیید کرد که طرف بلغاری باید تا حداکثر دو ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل، گزارش نهایی مربوطه شامل برداشتها و تصمیمات و

پیشنهادها و طرز همکاری مورد تمایل خود با ایران را در این زمینه تسلیم نماید و سپس تا حداکثر سه ماه پس از به تصویب رسیدن این گزارش توسط طرف ایرانی، پیشنهادهای خود را برای اجرای پروژه‌های معین مربوطه ارائه کند.

۱۴. کمیته اجرای پروژه‌های صنایع غذایی روستایی در مزارع تعاونی گرمسار، فرحناز و گلپایگان را بررسی نمود و نتیجه گرفت که همکاری در مورد این پروژه‌ها باید تقویت شوند و انجام پروژه‌های در دست اجرا باید تسریع گردند.

۱۵. در خصوص همکاری در مورد تلقیح مصنوعی، طرف بلغاری موافقت کرد در طی ماه آینده تیمی از کارشناسان خود را برای انجام تحقیقات لازم و تأسیس ایستگاههای تلقیح مصنوعی گوناگون و مطالعه در مورد امکان تأمین و عرضهٔ حیوانات اهلی ویژهٔ اصلاح نژاد شامل مرغ و همچنین تخم‌مرغ ویژهٔ اصلاح نژاد مرغ مورد نیاز ایران توسط بلغارستان به ایران اعزام دارد.

۱۶. کمیته به این نتیجه رسید که طرفین باید اجرای طرح مطالعاتی مشترکی در مورد تولید اسید سیتریک از شیرهٔ قند محصول کارخانه‌های قندسازی ایران را به عهده گیرند.

۱۷. طرفین موافقت نمودند به همکاری فنی در زمینهٔ کشاورزی و دامپروری بین خود شامل آموزش و تبادل کارشناس هرچه بیشتر توسعه دهند.

۱۸. کمیته همکاری ایران و بلغارستان در زمینهٔ دفع آفات نباتی از طریق سمپاشی هوایی را با خرسندی یادآور شد و نتیجه گرفت که همکاری در این مورد باید ادامه پیدا کند.

همکاری در بلغارستان

۱۹. کمیته موافقت اصولی کرد طرفین در زمینهٔ ایجاد یک مجتمع صنایع غذایی در بلغارستان برای تولید گوشت بره، گوشت گوسفند، پنیر و دیگر محصولات لبنی و شامل تأسیسات کنسروسازی برای تولید کنسرو گوشت و کنسرو سبزیجات که تمام تولیدات آن در بازار ایران به مصرف خواهند رسید همکاری داشته باشند و مقرر شد در صورتی که پروژه‌های مربوطه، امکان اجرا داشته باشند، تسهیلات مالی لازم برای اجرای آنها را ایران تأمین نماید.

گزارشهای امکان اجرای مربوطه و همچنین ماهیت و نوع تسهیلات مالی مذکور

تا حداکثر سه ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل با توافق طرفین تهیه و تعیین خواهند گردید.

۵. صنعت

۲۰. کمیته موافقت نمود طرفین در ایران و بلغارستان با توجه کامل به مزایای نسبی هر یک از دو کشور در زمینه‌های گوناگون برای اجرای پروژه‌هایی به منظور برآوردن نیازهای هر دو بازار و همچنین صدور تولیدات آنها به کشورهای ثالث، همکاری کنند در همین ارتباط طرفین موافقت اصولی کردند در زمینهٔ تولید سیمان و تولید سیگارت عمدتاً توتون محصول ایران و بلغارستان همکاری نمایند و مقرر شد کارشناسان دو کشور برای تعیین محلّها و جزئیات مربوط به این پروژه‌ها در تهران تشکیل جلسه دهند.

۲۱. طرفین موافقت کردند اجرای طرح مشترک مطالعه در مورد امکان همکاری برای تولید لیفت‌تراک و نقاله‌های برقی در ایران را به عهده گیرند.

۲۲. طرفین موافقت نمودند اجرای طرح مشترک مطالعه در مورد ایجاد یک شرکت مهندسی و پیمانکار برای صنایع غذایی در ایران را به عهده گیرند.

۶. نفت و گاز و مواد پتروشیمیایی

۲۳. طرف بلغاری، پروژه‌های زیر را برای بررسی و مطالعه به طرف ایرانی پیشنهاد نمود:

الف) پروژهٔ مشترک ایران و بلغارستان برای تحویل گاز طبیعی از ایران به بلغارستان به منظور تبدیل آن به گاز مایع و تولید مواد پتروشیمیایی به منظور برآوردن نیازهای مربوطهٔ بلغارستان و بازارهای کشورهای ثالث.

مسیر انتقال گاز در این پروژه به موقع خود تعیین خواهد شد.

ب) پروژهٔ ساخت یک مجتمع پالایشگاهی و پتروشیمیایی در بلغارستان به منظور برآوردن نیازهای بازارهای بلغارستان و کشورهای ثالث.

ج) ساخت تأسیسات باراندازی لازم در بورگاس بلغارستان به منظور تخلیهٔ سه میلیون تُن نفت خام ایران که تصفیه و صادر خواهد شد.

۷. تاریخ و محل اجلاس بعدی

۲۴. کمیته موافقت کرد اجلاس هشتم خود را در نیمهٔ دوم سال ۱۹۷۵ در تهران برگزار نماید.

۲۵. این پروتکل پس از تصویب آن به وسیلهٔ مقامات ذی‌صلاح دو کشور اعتبار اجرایی خواهد یافت.

۲۶. در تاریخ ۲۲ اکتبر ۱۹۷٤ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در صوفیه به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
فریدون مهدوی	ایوان نِدِف
وزیر بازرگانی	وزیر تجارت خارجی

ضمیمهٔ یک

هیئت ایرانی

عالی جناب فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی

عالی جناب جواد وفا

معاون وزیر دارایی و امور اقتصاد در امور بین المللی

عالی جناب عبدالله تمدّن

معاون وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در امور پروژه‌ها و برنامه‌ریزی

آقای علیرضا عروضی

مشاور وزیر بازرگانی

آقای مرتضی زمانی

مدیرکلّ تجارت خارجی وزارت بازرگانی

آقای نادر خورزاد

رئیس ادارهٔ صنایع سنگین سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

آقای خسرو فاضل

منشی شخصی وزیر بازرگانی

ضمیمهٔ دو

هیئت بلغاری

رئیس هیئت:

عالی جناب ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی

معاون هیئت:

عالی جناب کومیتو کریستوف

قائم‌مقام وزیر تجارت خارجی

دبیر اجرایی هیئت:

آقای دیمیتار میلادینف

مشاور شورای وزارتی در کمیتهٔ همکاری‌های اقتصادی، علمی وفنی

عالی جناب مارکو مارکُف

قائم‌مقام وزیر کشاورزی و صنایع عمل‌آوری مواد غذایی

عالی جناب واسیل پچیلاروف

معاون کمیتهٔ روابط اقتصادی خارجی

آقای نایدن بلچف

سفیرکبیر

از رؤسای ادارات وزارت امور خارجه

آقای نیکلای ننوف

از مدیران کل وزارت تجارت خارجی

آقای آسن زلا تانف

معاون بانک تجارت خارجی بلغارستان

ضمیمهٔ سه

لیست کالاهای بلغاری

ـــ تخم مرغ
ـــ گوشت (گوسفند و برّه شامل برّهٔ یکساله)
ـــ مرغهای خانگی
ـــ محصولات لبنی (کره و پنیر)
ـــ کنسرو گوشت و انواع کنسرو سبزیجات
ـــ جوش‌شیرین
ـــ فلزات و محصولات فلزی
ـــ کود شیمیایی شامل کود اوره
ـــ دام زنده شامل دام مخصوص اصلاح نژاد دام
ـــ الوار
ـــ روغن تخم آفتابگردان
ـــ الیاف مصنوعی
ـــ خوراک بچه
ـــ سیمان

۱۸. تفاهمنامهٔ اقتصادی، علمی و فنّی

۱. متن تفاهمنامه

یادداشت تفاهم

عطف به مادهٔ ٦ موافقتنامهٔ درازمدّت برای همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنّی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان مورخ ۵ دسامبر ۱۹۷۳ و طبق شرایط مندرج در مواد ٤، ۵ و ۱۹ پروتکل اجلاس هفتم کمیتهٔ مشترک ایران ـ بلغارستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنی مورخ ۲۲ اکتبر ۱۹۷٤ و با توجه به خواست طرفین برای توسعهٔ بیشتر روابط اقتصادی و تجاری بین دو کشور وگسترش و تصمیم جریان مبادلهٔ کالا در درازمدت، طرفین در موارد زیر تفاهم نموده‌اند:

۱. نظر به علاقهٔ خاص دولت پادشاهی ایران به وارد کردن گوشت و محصولات کشاورزی و لبنی، دولت جمهوری مردمی بلغارستان آمادگی خود را برای تحویل مقادیر کالاهای قیدشده در ضمیمهٔ یک به ایران در طی سالهای ۱۹۷۵ تا ۱۹۷۹ اعلام داشت.

با توجه به اهمیت فوق‌العادهٔ معاملات درازمدت فوق‌الذکر و به پیشنهاد طرف بلغاری، دولت پادشاهی ایران ابراز آمادگی نمود بر اساس قراردادهایی که در برابر تسلیم ضمانت‌نامهٔ بانکی صادره توسط بانک تجارت خارجی بلغارستان منعقد خواهند شد، پیش‌پرداختی به مبلغ صد و شصت میلیون دلار آمریکا به بلغارستان پرداخت کند و بانک تجارت خارجی بلغارستان، باز پرداخت مبلغ مذکور را در ده قسط مساوی در طی پنج سال به عهده خواهد گرفت.

قسط اول، هجده ماه پس از پرداخت شدن آن مبلغ کارسازی خواهد شد.

نرخ بهره بر اساس مقررات نرخ بهرهٔ اولیهٔ بانکهای درجهٔ اوّل نیویورک* به اضافهٔ نیم درصد تعیین و محاسبه خواهد گردید.

بانک تجارت خارجی بلغارستان و مؤسسه‌ای که وزارت بازرگانی ایران آن را تعیین خواهد کرد و عامل طرف ایرانی خواهد بود مشترکاً و با توافق یکدیگر نرخ بهرهٔ

* The prime rate of interest of the first class New York banks...

مذکور و شرایط و مقتضیات پیش‌پرداخت و ضمانت‌نامهٔ مربوط را تعیین خواهند کرد.

پنجاه درصد از پیش‌پرداخت در فصل اوّل سال ۱۹۷۵ و پنجاه درصد دیگر آن در فصل سوم سال ۱۹۷۵ کارسازی خواهند گردید.

در طی یک ماه پس از به امضا رسیدن این یادداشت تفاهم، طرفین در مورد ترتیب و قرارهای مبلغ پیش‌پرداخت فوق‌الذکر توافق خواهند نمود.

۲. طرفین آمادگی خود را برای اجرای پروژه‌های مشترک مربوط به توسعهٔ اقتصادی دو کشور در ایران و بلغارستان اعلام داشتند.

سهم سرمایه‌گذاری هر یک از دو طرف در پروژه‌های در دست اجرا در قلمرو طرف دیگر پس از تسلیم گزارش امکان‌پذیری هر یک از پروژه‌ها با توافق طرفین تعیین خواهد شد. مقرر شد محصولات تولیدی پروژه‌های پیش‌بینی شده در این برنامهٔ همکاری، صرف برآوردن نیازهای مربوطهٔ بازارهای ایران، بلغارستان و کشورهای ثالث شوند و در همین خصوص، طرفین ابراز علاقه نمودند پروژه‌های مشترک زیر را اجرا کنند:

الف) ساختمان یک مجتمع تولید قرمهٔ گوشت، کنسرو گوشت و کنسرو سبزیجات و غذاهای آماده برای مصرف در بلغارستان.

هزینهٔ این پروژه طبق برآورد طرف بلغاری، پنجاه میلیون دلار آمریکاست.

طرف ایرانی ابراز آمادگی نمود قسمتی از تسهیلات مالی لازم برای انجام این پروژه را به صورت خرید سهام و همیاری مالی تأمین نماید.

شرایط اجرای پروژهٔ مشترک مزبور پس از تسلیم شدن گزارش امکان‌پذیری مربوطه به وسیلهٔ طرف بلغاری، با توافق طرفین تعیین خواهند شد. سهم سرمایه‌گذاری ایران در پروژهٔ مذکور، بیست و پنج درصد از کلّ سرمایه‌گذاری خواهد بود و کلّ سهام و همیاری مالی نباید از پنجاه درصد کلّ هزینهٔ برآورد شده برای اجرای پروژه تجاوز نماید.

طرفین همچنین موافقت کردند بر همین اساس و مشترکاً پروژه‌های دیگری در زمینهٔ صنایع غذایی در بلغارستان اجرا کنند.

مقرر شد طرف بلغاری تا حداکثر شش ماه پس از تاریخ امضای این یادداشت تفاهم پیشنهادهای معیّنی در مورد پروژه‌های مذکور تسلیم نماید.

ب) طرفین ابراز آمادگی نمودند پروژه‌های مشترکی به منظور ساختن چند کشتارگاه و یک مجتمع گوشت در ایران اجرا نمایند.

در خصوص دیگر پروژه‌های قیدشده در پروتکل اجلاس هفتم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا، مورخ ۲۲ اکتبر ۱۹۷۴، مقرر شد طرف ایرانی تا حداکثر شش ماه پس از تاریخ امضای این یادداشت تفاهم، نظریات خود را تسلیم نماید.

۳. به منظور تسهیل تجارت بین‌المللی و جریان مبادلهٔ کالا، طرفین موافقت کردند بر اساس اصولی که ذیلاً تعیین شده‌اند مشترکاً یک شرکت حمل و نقل تأسیس نمایند:

الف) وزارت بازرگانی، از سوی ایران و وزارت تجارت خارجی، از سوی بلغارستان در طی یک ماه پس از تاریخ امضای این یادداشت تفاهم، شرکای این شرکت خواهند بود.

ب) این شرکت در ایران تأسیس خواهد شد و برای یک دورهٔ زمانی نامحدود طبق قوانین و مقررات ایران عمل خواهد نمود.

پ) محل دفتر مرکزی شرکت در تهران بوده و تغییر محل آن منوط به موافقت و تصویب طرفین خواهد بود.

ت) سرمایهٔ شرکت، بیست میلیون دلار آمریکا خواهد بود که نقداً یا به صورت دارایی های دیگری به درخواست شرکت و بر اساس سرمایه گذاری ۵۰ - ۵۰، پرداخت خواهد گردید.

ث) این شرکت در قلمروهای طرفین از پرداخت کلیهٔ مالیاتها، عوارض و هزینه‌های مشابه مربوط به حمل و نقل جاده‌ای به استثنای هزینه‌های خدماتی معاف خواهد بود.

ج) سرمایهٔ شرکت به صورت سهام عمومی و غیرقابل انتقال به اشخاص حقیقی یا حقوقی کشورهای ثالث خواهد بود.

چ) پرسنل این شرکت را اتباع ایران و بلغار تشکیل خواهند داد و لاغیر.

ح) طرفین شریک در این شرکت تا حداکثر سه ماه پس از تاریخ تصویب تفاهم در این مورد توسط مقامات ذی‌صلاح دو کشور باید به منظور تعیین نهایی اساسنامهٔ شرکت، ثبت قانونی آن و تشریفات ضروری دیگر، تشکیل جلسه دهند.

طرف ایرانی ابراز آمادگی نمود برای توسعهٔ جریان حمل و نقل کالا به منظور تسهیل تجارت بین‌المللی، پس از تأسیس مؤسسهٔ حمل و نقل مشترک مذکور، شرکت

انجام این پروژه‌ها را مورد بررسی قرار دهد و در همین خصوص مقرر شد تا حداکثر دو ماه پس از تأسیس شرکت فوق‌الذکر، گروهی از کارشناسان مربوطهٔ ایرانی از بلغارستان دیدار نمایند.

در تاریخ ۲۵ نوامبر ۱۹۷٤ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی جمهوری مردمی بلغارستان
فریدون مهدوی	ایوان نِدِف
وزیر بازرگانی	وزیر تجارت خارجی

۲. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

ضمیمهٔ شمارهٔ یک

لیست محصولات بلغاری که سالیانه از اول ژانویهٔ ۱۹۷۵ تا ۱۹۷۹* به ایران صادر خواهد گردید:

۱. گوشت (گوسفند و بره شامل بره یکساله)	۱۵۰۰۰ تُن
۲. گوشت مرغ	۲۰۰۰ تن
۳. پنیر	٤۰۰۰ تن
٤. کره	۲۰۰۰ تن
۵. کود شیمیایی شامل کود اوره	۳۰۰۰۰ تن
٦. دام زنده (بره شامل بره یکساله)	۲۳۰۰۰۰ راس
۷. دام ویژهٔ اصلاح نژاد دام	۱۰۰۰ رأس
۸. روغن تخم آفتابگردان	۱۲۰۰۰ تن
۹. سیمان	۷۰۰۰۰ تن
۱۰. گندم (۱۹۷۹ــ۱۹۷٦)	۱۱۰۰۰۰ تن
۱۱. کنسرو گوشت و سبزیجات	۳۰۰۰ تن

* مقصود تا پایان ۱۹۷۹ است.

۳. نامهٔ وزیر بازرگانی بلغارستان به وزیر بازرگانی ایران

محرمانه

تهران، ۲۵ نوامبر ۱۹۷۴

عالی جناب

در جریان مذاکراتی که به امضای یادداشت تفاهم مورخ امروز منجر شدند، در مورد زیر به تفاهم نایل شده‌ایم:

عطف به شرایط مندرج در پاراگراف ۱ یادداشت تفاهم مذکور دربارهٔ پیش‌پرداخت در برابر تحویل کالا، نرخ بهره‌ای که به پیش‌پرداخت فوق‌الذکر تعلق می‌گیرد باید یک درصد کمتر از نرخ بهرهٔ حاصله بر اساس فرمول تعیین شده در همان پاراگراف باشد.

از عالی جناب تقاضا می شود تأیید فرمایند که این نامه تفاهم حاصله بین ما را دقیقاً تعیین می‌کند. لطفاً عالی‌ترین مراتب احترامات این‌جانب را پذیرا باشید.

ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی جمهوری مردمی بلغارستان

به: عالی جناب فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران

٤. اعلام توافق وزیر بازرگانی ایران با نامهٔ وزیر بازرگانی بلغارستان

محرمانه

تهران، ۲۵ نوامبر ۱۹۷٤

عالی جناب

افتخار دارم دریافت نامهٔ مورخ امروز شما را اعلام داشته، محتویات آن به قرار زیر را تأیید نمایم:

در جریان مذاکراتی که به امضای یادداشت تفاهم مورخ امروز منجر شدند، در مورد زیر به تفاهم نایل شده‌ایم:

عطف به شرایط مندرج در پاراگراف ۱ یادداشت تفاهم مذکور دربارهٔ پیش‌پرداخت در برابر تحویل کالا، نرخ بهره‌ای که به پیش‌پرداخت فوق‌الذکر تعلق می‌گیرد باید یک درصد کمتر از نرخ بهرهٔ حاصل بر اساس فرمول تعیین شده در همان پاراگراف باشد.

از عالی جناب تقاضا می شود تأیید فرمایند که این نامه تفاهم حاصله بین ما را دقیقاً تعیین می‌کند.

لطفاً عالی ترین مراتب احترامات این‌جانب را پذیرا باشید.

فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران

به: عالی جناب ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی جمهوری مردمی بلغارستان

۱۹. پروتکل اقتصادی و بازرگانی

پروتکل

به دعوت نخست‌وزیر جمهوری مردمی بلغارستان، استانکو تودوروف، نخست‌وزیر دولت پادشاهی ایران، امیرعبّاس هویدا، از ۲ تا ٤ اکتبر ۱۹۷۵ از بلغارستان دیدار نمودند.

در جریان این دیدار، دو نخست‌وزیر از فرصت موجود استفاده کرده، توسعهٔ روابط تجاری و اقتصادی بین ایران و بلغارستان را بررسی نمودند و با خرسندی یادآور شدند که به دنبال دیدار اعلی حضرت همایونی شاهنشاه آریامهر از بلغارستان در سال ۱۹۷۳ و دیدار رئیس شورای دولتی، تودور ژیوکف از ایران در سال ۱۹۷٤، جریان گسترش این روابط تحرک فوق‌العاده‌ای پیدا کرده است.

دو نخست‌وزیر به این نتیجه رسیدند که امکانات بسیاری برای تقویت و توسعهٔ روابط اقتصادی بین ایران و بلغارستان وجود دارد. طرفین با توجه به این موضوع، عزم راسخ خود را برای به عمل آوردن همه گونه کوشش و تلاش به منظور استفاده از قابلیّتهای دو کشور در جهت توسعهٔ هرچه بیشتر این روابط ابراز داشتند و در همین خصوص در موارد زیر به تبادل نظر و تصمیم گیری پرداختند:

۱. طرفین از بابت پیشرفت حاصله در امر اجرای یادداشت تفاهم مورخ ۲۵ نوامبر ۱۹۷٤، امضا شده بین دو کشور در جریان دیدار پرزیدنت ژیوکُف از ایران، ابراز خرسندی نمودند و به این نتیجه رسیدند که قراردادهای اولیه* مربوط به تحویل کالاهای قیدشده در یادداشت تفاهم مذکور باید هرچه زودتر به امضا رسند.

۲. دو نخست‌وزیر، آمادگی کشورهای خود را برای همکاری در مورد ایجاد مجتمعهای کشت و صنعت یادآور شده در همین ارتباط خاطرنشان ساختند که بلغارستان پیشنهادهایی برای اجرای پروژه‌های کشت و صنعت درپلودیو** وبورگاس به ایران تسلیم نموده است و مقرر شد مدیرعامل بانک توسعهٔ کشاورزی ایران در طی سه ماه پس از امضای این پروتکل به منظور مذاکره دربارهٔ پروژه‌های بالا و همچنین دیگر پروژه‌های مشترک

* frame contracts.

** Plovdiv.

کشاورزی و کشت و صنعت ارائه شده توسط هر یک از طرفین و توافق در مورد عملیات بعدی مربوط به اجرای آنها، در رأس یک هیئت کارشناسی از بلغارستان دیدار نماید.

۳. طرفین از بابت اینکه مقرر شده است یک شرکت حمل و نقل مشترک بین دو کشور به ثبت قانونی رسیده تأسیس شود و بزودی شروع به کار کند ابراز خرسندی نمودند.

٤. طرف بلغاری، برنامه‌های جمهوری مردمی بلغارستان برای توسعه و مدرنیزه کردن سیستم جاده‌ها و دیگر تسهیلات مربوط به حمل و نقل بین‌المللی را به اطلاع طرف ایرانی رساند و همچنین خاطرنشان ساخت که در صورتی که ایران مقداری از تسهیلات مالی لازم برای انجام پروژه‌های مورد علاقهٔ خود در این زمینه را تأمین نماید، اجازه خواهد داشت از این جاده‌ها برایگان استفاده کند.

طرف ایرانی موافقت اصولی کرد تسهیلات مالی لازم به منظور انجام پروژه‌های واقعاً مورد علاقهٔ ایران در این زمینه بر اساس مطالعات مربوط به امکان‌پذیری هر یک از موارد مربوطه که به تأیید و تصویب طرفین رسند را تأمین نماید و مقرر شد طرفین در طی سه ماه پس از امضای این پروتکل برنامه‌های فوق‌الذکر را مورد مطالعه قرار دهند.

کمیتهٔ مشترک، همکاری در این زمینه را در اجلاس بعدی خود مورد مذاکره قرار خواهد داد و تدابیری به منظور تسریع همکاری در این مورد ارائه خواهد کرد.

۵. طرف بلغاری پیشنهاد نمود موافقتنامه‌ای برای حمل و نقل بار و مسافر از طریق جاده بین دو کشور منعقد گردد و مقرر شد پیش‌نویس این موافقتنامه برای بررسی به طرف ایرانی تسلیم گردد.

٦. طرفین موافقت نمودند کمیتهٔ مشترک در جریان برگزاری اجلاس آیندهٔ خود یک همکاری سه‌جانبه در زمینهٔ تولید لیفت‌تراک و همچنین همکاری مشترک دو کشور در مورد تولید جرّاثقال برقی و ایجاد ایستگاههای تلقیح مصنوعی و یک مرکز تلقیح مصنوعی را مورد بررسی قرار دهد.

۷. طرف ایرانی در مورد امکان تحویل واگنهای مسافری درجهٔ یک و درجهٔ دو از بلغارستان به ایران استفسار نمود و طرف بلغاری خاطرنشان کرد که امکانات خود را در این مورد در اجلاس آیندهٔ کمیتهٔ مشترک به اطلاع طرف ایرانی خواهد رساند.

دو نخست‌وزیر، کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا را به خاطر تلاشهایشان در جهت توسعه بخشیدن به روابط تجاری و اقتصادی بین دو کشور ستودند و به این نتیجه رسیدند

که کمیتهٔ مذکور باید به منظور اجرای تصمیمات قیدشده در این پروتکل، اقدامات عاجلی به عمل آورد و همچنین تأکید نمودند که کمیتهٔ مشترک باید تمام مسائل مطروحه در اسناد بین دو دولت را حلّ و فصل نموده، تدابیر لازم به منظور تقویت و تنوع بخشیدن به همکاری اقتصادی بین دو کشور را اتخاذ نماید.

صوفیه، ٤ اکتبر ۱۹۷۵

امیرعبّاس هویدا	استانکو تودوروف
نخست‌وزیر دولت پادشاهی ایران	نخست‌وزیر جمهوری مردمی بلغارستان

۲۰. پروتکل هشتمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنّی و علمی

۱. متن پروتکل

پروتکل هشتمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

۱. اجلاس هشتم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا از پنجم تا هشتم نوامبر ۱۹۷۵ در تهران برگزار گردید.

۲. ریاست هیئت ایرانی را عالی‌جناب فریدون مهدوی، وزیر بازرگانی و ریاست هیئت بلغاری را عالی‌جناب ایوان نِدِف، وزیر تجارت خارجی به عهده داشتند.

۳. اسامی اعضای دو هیئت را در ضمایم ۱ و ۲ ملاحظه می‌فرمایید.

۴. کمیته، روابط دوجانبهٔ اقتصادی، علمی و فنی بین ایران و بلغارستان را مورد بحث قرار داد و به موضوع همکاری در زمینه‌های زیر، توجّه خاصّ مبذول داشت:

— بازرگانی، حمل و نقل و موضوعات مالی

— کشاورزی، آبیاری و صنایع غذایی

— کارخانه‌های کامل و همکاری صنعتی

۵. طرفین بر این باور بودند که از زمان دیدارهای متقابل سران دو کشور و نخست‌وزیران ایران و بلغارستان، روابط دوجانبه به طور چشمگیری افزایش یافته‌اند و دو کشور وارد مرحلهٔ جدیدی از روابط بین خود شده‌اند که در نتیجهٔ آن فرصتهایی نامحدود برای همکاری در زمینه‌های متعدد حاصل شده است.

بازرگانی و حمل و نقل

۶. کمیته، تجارت بین دو کشور و همچنین اجرای شرایط موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت مورخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲ و یادداشت تفاهم مورخ ۲۵ نوامبر ۱۹۷۴ را بررسی کرد و از بابت افزایش مستمر حجم تجارت بین ایران و بلغارستان ابراز خرسندی نمود، ولی حجم کم صادرات ایران به بلغارستان در حال حاضر را مورد انتقاد قرار داد و نتیجه گرفت که حجم کنونی تجارت دوجانبهٔ مذکور منعکس کنندهٔ ظرفیت بالقوهٔ دو کشور در این زمینه نیست.

۷. کمیته در همین مورد تصمیم گرفت عدم موازنهٔ موجود در تجارت مشترک را در چارچوب موافقتنامهٔ تجاری بین دو کشور رفع کند و از همین نظر مقرّر شد طرفین تدابیر لازم به منظور رساندن سطح تجارت دوجانبه بین خود به حدّ مطلوب را اتخاذ نمایند. یکی از این قبیل تدابیر، دیدار یک هیئت بلغاری از ایران در فوریهٔ ۱۹۷۶ به منظور بررسی امکانات صادراتی ایران و انعقاد چند قرارداد درازمدت برای تحویل کالاهای ایرانی شامل کالاهای صنعتی خواهد بود و طرف ایرانی آمادگی خود را در جهت تسهیل فعالیتهای هیئت مزبور و حمایت از اقدامات آن برای انعقاد موافقتنامه‌های خرید مربوطه را ابراز نمود.

۸. طرفین تأکید نمودند که تبادل مستمر هیئتهای تجاری و شرکت در نمایشگاههای بازرگانی یکدیگر برای تشویق تجارت بین دو کشور سودمند خواهد بود و مقرر شد این قبیل دیدارهای آتی را تشویق نمایند.

۹. طرف بلغاری ابراز آمادگی کرد به طور درازمدت، علاوه بر کالاهای قیدشده در یادداشت تفاهم ۲۵ نوامبر ۱۹۷۴، مقادیر بیشتری از کالاهایی مانند کره، شیرخشک، تخم‌مرغ، دارو و غیره به ایران صادر کند.

طرف ایرانی، پیشنهادهای بلغارستان در این زمینه را مورد به مورد و با علاقه‌مندی مطالعه خواهد کرد و طرفین با توجه به شرایط و مقتضیات هر یک از پیشنهادها در مورد آنها به تفاهم خواهند رسید.

۱۰. کمیته، رضایت خود را برای تأسیس یک شرکت حمل و نقل ایرانی - بلغاری اعلام نمود.

۱۱. عطف به پروتکل مورخ ٤ اکتبر ۱۹۷۵ در مورد انعقاد یک موافقتنامهٔ حمل و نقل جاده‌ای که توسط نخست‌وزیران دو کشور به امضا رسیده است، طرف بلغاری پیش‌نویس موافقتنامه‌ای در زمینهٔ یادشده را به طرف ایرانی تسلیم نمود و کمیته اعلام کرد این موافقتنامه تا پایان سال ۱۹۷۵ در تهران مورد مذاکره قرار گرفته به تأیید نهایی خواهد رسید.

۱۲. طرف بلغاری پیشنهاد کرد یک موافقتنامهٔ حمل و نقل هوایی بین دو کشور منعقد شود و طرف ایرانی موافقت نمود پس از دریافت جزئیات تفصیلی امکان انجام این امر را مورد بررسی قرار دهد.

زیربنای سیستم حمل و نقل جاده‌ای

۱۳. کمیته به درخواست طرف بلغاری موافقت نمود دو کشور در زمینهٔ ساختن و اصلاح سیستم حمل و نقل جاده‌ای بلغارستان همکاری نمایند.

طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که آماده است برای مواردی در این زمینه که مستقیماً با علائق مربوطهٔ ایران ارتباط داشته باشند، اعتباراتی تخصیص دهد.

در مورد شرایط و مقتضیات این اعتبارات پس از تکمیل و ارائهٔ گزارشهای امکان‌پذیری مربوطه تصمیم گرفته خواهد شد.

مقرر شد تیمی از کارشناسان ایرانی به منظور مذاکره دربارهٔ جزئیات انجام پروژه‌های گوناگون مربوطه تا پایان ۱۹۷۵ از بلغارستان دیدار کنند.

استفادهٔ رایگان ایران از این تسهیلات و تجهیزات ترانزیتی درمقابل همیاری‌های مالی مربوطهٔ ایران برای اجرای پروژه‌های مذکور تأیید می‌شود.

صنعت

۱۴. کمیته، مطالعات مشترک اوّلیه توسّط طرف ایرانی متشکّل از مؤسسهٔ ایرانی «سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران» و مؤسسهٔ ایرانی «شهدساز» و طرف بلغاری متشکّل از مؤسّسهٔ «اس.ای.آ. تکنواکسپورت» دربارهٔ تولید اسید سیتریک از شیرهٔ چغندر قند تولید کارخانه‌های قندسازی ایران را بررسی نموده از بابت به عمل آمدن این مطالعات ابراز خرسندی کرد و در همین خصوص طرفین تصمیم گرفتند در طی دو ماه پس از امضای این پروتکل، مذاکرات مربوطه را به نتیجهٔ نهایی رسانده، قرارداد لازم برای ساختن یک کارخانهٔ تولید اسید سیتریک در ایران را امضا کنند.

۱۵. پیرو توصیه‌های دو نخست‌وزیر به قرار مذکور در پروتکل ٤ اکتبر ۱۹۷۵، کمیته، امضای یک «موافقتنامهٔ عمومی» بین سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و سازمان صنعتی «بالکان کاریمپکس» * برای همکاری در زمینهٔ تولید جرّاثقالهای برقی در ایران به محض امکان‌پذیر شدن انجام پروژه مربوطه را توصیه کرد.

۱۶. به منظور نیل به اهداف تعیین شده در پروتکل ٤ اکتبر ۱۹۷۵ بین دو کشور که به امضای دو نخست‌وزیر رسیده است، کمسته به این نتیجه رسید که لازم است

* Balkancarimpex

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و سازمان صنعتی بالکان کاریمپکس تا پایان ۱۹۷۵ به منظور تعیین مناسبترین و سودمندترین اشکال همکاری مشترک برای تولید لیفت‌تراک مذاکراتی برگزار نمایند.

کشاورزی

۱۷. کمیته به این نتیجه رسید که ایران و بلغارستان باید در زمینهٔ ایجاد یک مجتمع مشترک کشت و صنعت متشکّل از یک واحد پرورش گوسفند، چند کشتارگاه، یک واحد بسته‌بندی گوشت، یک کارخانهٔ کنسروسازی و همچنین انبارداری و دیگر تجهیزات کمکی مربوطه، همکاری نمایند.

ظرفیت تولید سالانهٔ این مجتمع، در حدود بیست هزار تا بیست و پنج هزار تن گوشت چهار هزار تن گوشت کنسرو شده و همچنین مقداری محصولات لبنی خواهد بود.

هزینهٔ برآوردشدهٔ اجرای این پروژه، طبق نظر طرف بلغاری، سیصد میلیون دلار آمریکاست و سهم ایران در آن، طبق فرمول تعیین شده در مادهٔ ۲ یادداشت تفاهم مورخ ۲۵ نوامبر ۱۹۷٤ تعیین خواهد شد.

در همین خصوص به دستور کمیته مقرر شد مدیرعامل بانک توسعهٔ کشاورزی ایران در ژانویهٔ ۱۹۷۶ به منظور بررسی کامل موضوعات مربوط به پروژهٔ فوق‌الذکر از بلغارستان دیدار نماید.

طرف بلغار همچنین موافقت کرد در اجرای طرح ساخت یک مجتمع مشابه کشت و صنعت به قرار بالا در ایران شرکت نماید و مقررشد میزان سهام بلغارستان در هزینهٔ سرمایه‌گذاری برای انجام این پروژه تقریباً بیست و پنج درصد باشد.

۱۸. کمیته، اجرای مادهٔ ۱۵ پروتکل اجلاس هفتم را بررسی نموده، توصیه‌های نخست‌وزیران ایران و بلغارستان به قرار مذکور در پروتکل ٤ اکتبر ۱۹۷۵ را مورد توجه قرار داد و مقرّر شد طرف بلغاری طرح تفصیلی پروژهٔ همکاری درزمینهٔ تلقیح مصنوعی دام را تا حداکثر یک ماه پس از امضای این پروتکل تسلیم نماید و سپس جزئیات همکاری در این مورد را در سطح کارشناسی با طرف ایرانی مورد مذاکره قرار دهد.

۱۹. کمیته، امکانات همکاری در زمینهٔ سدهای کوچک و سیستمهای آبیاری در ایران را شناسایی نمود و به این نتیجه رسید که طرفین باید این موضوع را بیشتر تعقیب کرده، قراردادهای لازم را بر اساس توافق دوجانبه به انعقاد رسانند.

۲۰. کمیته، صدور گوشت به ایران توسط بلغارستان را با خرسندی یادآور گردید و به این نتیجه رسید که روابط تجاری دو کشور در این مورد باید ادامه داشته باشد.

۲۱. کمیته، همکاری مربوطه در زمینهٔ سمپاشی به وسیلهٔ هواپیمای سمپاش برای دفع آفات نباتی را مورد توجه قرار داد و نتیجه گرفت که همکاری در این مورد باید در آینده نیز به طور مستمر و در درازمدت ادامه یابد.

۲۲. طرف بلغاری، پیشنهادی برای تأسیس یک مرکز ژنتیک ملّی در ایران ارائه نمود.

طرف ایرانی موافقت کرد این پیشنهاد را مورد مطالعه قرار دهد و نظریاتش را در این مورد تا حداکثر دو ماه پس از دریافت جزئیات این پروژه اطلاع دهد.

۲۳. کمیته، برنامه‌های مربوط به آموزش و مبادلهٔ کارشناس را با خرسندی مورد بررسی قرار داد و نتیجه گرفت که همکاری در این مورد در آینده باید گسترش یابد.

کارخانه‌های کامل

۲۴. طرفین موافقت کردند در زمینهٔ انجام پروژه‌های زیر در ایران همکاری نمایند:

الف) پروژهٔ ساختن دو سردخانه، هر یک با ظرفیت پنج هزار تُن

ب) یک کارخانهٔ پیاز خشک کن

ج) دو کارخانهٔ پنیرسازی، هر کدام با ظرفیت تولید شش هزار تُن پنیر در سال.

در همین زمینه مقرر شد کارشناسان بلغاری تا پایان ۱۹۷۵ به منظور تهیهٔ گزارشهای ضروری مربوط به امکان‌پذیری انجام* این پروژه‌ها با همیاری کارشناسان ایرانی وزارت تعاون و امور روستاها از ایران دیدار نمایند و تأیید شد که پس از تصویب گزارشهای فوق‌الذکر توسط طرفین، وزارت تعاون و امور روستاها و سازمانها و مؤسسات ذی‌صلاح بلغاری، قراردادهای اجرای این پروژه‌ها را منعقد نمایند.

۲۵. کمیته برای همکاری دو کشور در زمینهٔ تهیهٔ طرحها و تحویل تجهیزات هفت پروژهٔ آزمایشی را تمام نموده، اجرای آنها را شروع کنند.

۲۶. وزارت تعاون و امور روستاهای ایران و دو سازمان صنعتی «اس.ای.آ.

* Feasibility reports

تکنواکسپورت» و «اس.ای.آ. آگرو- وُدکمپلکت»* از سوی بلغارستان موافقت اصولی نمودند در زمینهٔ اجرای پروژه‌های زیر در ایران همکاری نمایند:

الف) عمل‌آوری میوه و سبزیجات

ب) تولید پنیر سفید بلغاری

ج) گرمخانهٔ مخصوص پرورش گلها و سبزیجات زودرس

د) مزرعهٔ مرغداری ویژهٔ تولید تخم‌مرغ

هـ) مجتمع مرغداری ویژهٔ پرورش مرغ گوشتی و کبابی

و) مجتمع کشتارگاه

ز) چند مزرعهٔ دامپروری برای پرورش گاو و گوسفند.

ح) ایجاد صنایع روستایی کوچک و تعمیرگاههای مربوطه

کمیته به این نتیجه رسید که طرفین تا حداکثر دو ماه پس از امضای این پروتکل باید مذاکره به منظور امضای موافقتنامهٔ عمومی مربوط به اقدامات لازم برای انجام تعهّدات مشترک خود به قرار بالا را آغاز نمایند.

۲۷. مقرر شد طرفین در زمینه‌های زیر در ایران همکاری کنند:

الف) ایجاد یک کارخانهٔ تولید پنیر سفید گوسفند

ب) ایجاد یک کارخانهٔ گلاب‌سازی در میمند شیراز

ج) ایجاد یک کارخانهٔ تولید سوسیس بولونیا و دیگر محصولات گوشتی

د) ایجاد یک مجتمع تولیدی مخصوص پرورش گاو میش و تولید پنیر و ماست گاو میش

در همین ارتباط مقرر شد طرفین اطلاعات اولیهٔ لازم را تا حداکثر یک ماه پس از امضای این پروتکل مبادله نمایند و همچنین مقرر شد کارشناسان بلغاری در طی دو ماه پس از امضای این پروتکل از ایران دیدار نموده، با همیاری کارشناسان بانک توسعهٔ کشاورزی ایران، گزارشهای امکان‌پذیری لازم را تهیه کنند.

پس از تصویب شدن گزارش تفصیلی امکان‌پذیری توسط بانک توسعهٔ کشاورزی ایران، بانک مذکور با همکاری بلغارستان و بخش خصوصی ایران، اقدامات لازم برای

* SEA Agrovodkomplekt

سرمایه‌گذاری مربوطه را به عمل خواهد آورد.

تاریخ و محلّ اجلاس بعدی

۲۸. کمیته مقرر کرد اجلاس آیندهٔ آن در نیمهٔ دوم ۱۹۷۶ در صوفیه برگزار گردد.

۲۹. در تاریخ ۸ نوامبر ۱۹۷۵ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی
فریدون مهدوی
وزیر بازرگانی

رئیس هیئت بلغاری
ایوان نِدِف
وزیر تجارت خارجی

۲. اسامی هیئت نمایندگی ایران

ضمیمهٔ ۱

هیئت ایرانی

عالی‌جناب فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی

عالی‌جناب احمد معمارزاده

معاون وزیر بازرگانی

عالی‌جناب مرتضی آل‌احمد

قائم‌مقام وزیر تعاون و امور روستاها

عالی‌جناب محمدهادی قوامیان

قائم‌مقام وزیر کشاورزی و منابع طبیعی

عالی‌جناب علیرضا عروضی

معاون وزیر بازرگانی

آقای مرتضی زمانی

مدیرکلّ وزارت بازرگانی

آقای حسین معادی

معاون ارشد مدیرعامل بانک توسعهٔ کشاورزی ایران

آقای فیض‌الله پورفتحی

مدیرکلّ وزارت دارایی و امور اقتصاد

آقای مصطفی انصاری

مدیرکل وزارت بازرگانی

آقای خسرو فاضل

منشی شخصی وزیر بازرگانی

آقای مرتضی پدرام‌نیا

قائم‌مقام مدیرکل وزارت بازرگانی

آقای بهمن صنیعی

مشاور صنعتی سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

۳. اسامی هیئت نمایندگی بلغارستان

ضمیمهٔ ۲

هیئت بلغاری

عالی جناب ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی

عالی جناب هریستو هریستوف

قائم‌مقام وزیر تجارت خارجی

عالی جناب کیریل شِتِرف

سفیرکبیر جمهوری مردمی بلغارستان در ایران

عالی جناب مارکو مارکوف

معاون وزیر کشاورزی و صنایع غذایی

عالی جناب کیریل دونِف

معاون وزیر کشاورزی و صنایع غذایی و مدیرکل «اس.ای.آ. آگرو-وُدکمپلکت»

عالی جناب واسیل پچلاروف

معاون سازمان KVIV و مدیرکل «اس.ای.آ. تکنواکسپورت»

عالی جناب مارین بانگِیف

قائم‌مقام وزیر حمل و نقل

آقای ایلیا ایلیِف

مشاور شورای وزیران و دبیر هیئت

آقای نایدن بلچِف

سفیرکبیر و از رؤسای ادارات وزارت امور خارجه

آقای بلاگوی پلاچکف

یکی از سفرای کبار وزارت امور خارجه

آقای وسلین رانکوف

معاون بانک تجارت خارجی بلغارستان

آقای اسپاس گئورگیو

وزیرمختار، رایزن سفارت بلغارستان (امور اقتصادی و بازرگانی)

آقای استفان پولنداکف

از مدیران وزارت تجارت خارجی

٤. نامهٔ وزیر بازرگانی خارجی بلغارستان به وزیر بازرگانی ایران

تهران، ۸ نوامبر ۱۹۷۵

محرمانه

عالی جناب

در جریان انجام مذاکراتی که به امضای پروتکل اجلاس هشتم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی بین دولت جمهوری مردمی بلغارستان و دولت پادشاهی ایران منجر شدند، به تفاهم زیر نایل شدیم:

یک ـــ در خصوص درخواست بلغارستان در مورد همیاری مالی از سوی ایران برای ساختن و اصلاح زیربنای سیستم حمل و نقل جاده‌ای در بلغارستان، در صورت امکان‌پذیر شناخته شدن اجرای پروژه‌های مربوطه، ایران تا ماکسیموم چهارصد میلیون دلار آمریکا همیاری مالی ارائه خواهد کرد.

دو ـــ در خصوص همکاری در زمینهٔ انجام پروژهٔ کشت و صنعت بورگاس در صورت امکان‌پذیر شناخته شدن اجرای پروژه، ایران تقریباً صد و پنجاه میلیون دلار آمریکا سرمایه‌گذاری خواهد نمود. که این مبلغ، پنجاه درصد هزینهٔ برآوردشدهٔ انجام پروژهٔ مذکور بر اساس برآورد طرف بلغاری است. نیمی از این مبلغ به صورت خرید سهام مربوطه و بقیهٔ آن به صورت همیاری مالی پرداخت خواهد شد.

سه ـــ شرایط و مقتضیات ترتیب و قرارهای مالی پروژه‌های فوق‌الذکر به موقع خود بین طرفین مورد مذاکره قرار خواهد گرفت.

از عالی جناب تقاضا می شود تأیید فرمایند که مندرجات این نامه، تفاهم حاصله بین ما را مشخصاً منعکس می‌کند.

خواهش می‌کنم عالی جناب عالی‌ترین مراتب احترامات این‌جانب را پذیرا باشند.

ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی دولت جمهوری مردمی بلغارستان

به: عالی جناب فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران

۵. اعلام توافق وزیر بازرگانی ایران با نامهٔ وزیر بازرگانی خارجی بلغارستان

تهران، ۸ نوامبر ۱۹۷۵

محرمانه

عالی جناب

افتخار دارم دریافت نامهٔ مورخ امروز شما را به قرار زیر اعلام نمایم:

در جریان انجام مذاکراتی که به امضای پروتکل اجلاس هشتم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی بین دولت جمهوری مردمی بلغارستان و دولت پادشاهی ایران منجر شدند، به تفاهم زیر نایل شدیم:

یک ــ در خصوص درخواست بلغارستان در مورد همیاری مالی از سوی ایران برای ساختن و اصلاح زیربنای سیستم حمل و نقل جاده‌ای در بلغارستان، در صورت امکان‌پذیر شناخته شدن اجرای پروژه‌های مربوطه، ایران تا ماکسیموم چهارصد میلیون دلار آمریکا همیاری مالی ارائه خواهد کرد.

دو ــ در خصوص همکاری در زمینهٔ انجام پروژهٔ کشت و صنعت بورگاس در صورت امکان‌پذیر شناخته شدن اجرای پروژه، ایران تقریباً صد و پنجاه میلیون دلار آمریکا سرمایه‌گذاری خواهد نمود. که این مبلغ، پنجاه درصد هزینهٔ برآورد شدهٔ انجام پروژهٔ مذکور بر اساس برآورد طرف بلغاری است.

نیمی از این مبلغ به صورت خرید سهام مربوطه و بقیهٔ آن به صورت همیاری مالی پرداخت خواهد شد.

سه ــ شرایط و مقتضیات ترتیب و قرارهای مالی پروژه‌های فوق‌الذکر به موقع خود بین طرفین مورد مذاکره قرار خواهند گرفت.

مایلم تأیید نمایم که نامهٔ مذکور، تفاهم حاصله بین ما را مشخصاً منعکس می‌کند.

خواهش می‌کنم عالی جناب عالی‌ترین مراتب احترامات این‌جانب را پذیرا باشند.

فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران

به: عالی جناب ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی دولت جمهوری مردمی بلغارستان

۲۱. موافقتنامهٔ جهانگردی

موافقتنامه همکاری در زمینهٔ جهانگردی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بلغارستان

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بلغارستان، نظر به روابط دوستانه بین دو کشور،

با توجه به اهمیت جهانگردی هم به عنوان عامل حسن تفاهم بین دو ملت و هم به عنوان عامل توسعهٔ اقتصادی،

با ارزیابی گسترش کنونی جهانگردی بین دو کشور و بهره‌برداری هرچه بیشتر از این آمادگی،

با تصمیم به اینکه این همکاری را تا سرحد امکان ثمربخشتر سازند،

باالهام از مدلول توصیه های کنفرانس ملل متحد در مورد جهانگردی و مسافرتهای بین المللی که از ۲۱ اوت تا ۵ سپتامبر ۱۹۶۳ در رم تشکیل گردید و توصیه های اتحادیهٔ بین المللی سازمانهای رسمی جهانگردی،

در موارد زیر توافق حاصل نمودند:

مادهٔ ۱

طرفین قرارداد به منظور پیشرفت و گسترش مبادلات جهانگردی بین دو کشور و همچنین تشویق بازدید جهانگردان سایر ممالک تدابیر لازم را اتخاذ می نمایند. بدین منظور دولتین برای فراهم آوردن تسهیلات در تشریفات مربوط به مسافرت جهانگردان بین دو کشور، همکاری در زمینهٔ ارتباطات، توسعهٔ تبلیغات مشترک جهانگردی، مبادلهٔ اطلاعات و کمکهای فنی متقابل، توجه خاص مبذول می دارند.

مادهٔ ۲

طرفین، کمیسیون مشترکی که ذیلاً کمیسیون خوانده می شود تشکیل خواهند داد تا اقدامات لازم را برای تحقق بخشیدن به اهداف این موافقتنامه مطالعه و توصیه نماید.

نمایندگان هر یک از دو دولت در کمیسیون توسط سازمان رسمی جهانگردی ذی ربط دو کشور تعیین خواهند شد. کمیسیون می تواند در صورت تمایل، نمایندگان سایر آژانسهای مربوطهٔ دو کشور را نیز برای شرکت در جلسات دعوت نموده و همچنین با تأیید

دو دولت از همکاری آژانسهای صلاحیتدار بین المللی که در زمینهٔ جهانگردی فعالیت می نمایند، استفاده کند.

مادهٔ ۳

کمیسیون سالی یک بار تشکیل جلسه خواهد داد. کمیسیون می تواند، در صورت لزوم، پس ازمشورت دو دولت، جلسات اضافی تشکیل دهد. جلسات کمیسیون به طور متناوب در هر یک از دو کشور تشکیل خواهد گردید. کشور میزبان عهده دار تأمین هزینهٔ دبیرخانهٔ کمیسیون می باشد.

مادهٔ ٤

زبان رسمی کمیسیون انگلیسی خواهد بود.

مادهٔ ۵

کمیسیون برنامه های اجرایی سالانه تنظیم نموده و دربارهٔ الویت برنامه ها تصمیم خواهد گرفت.

توصیه های کمیسیون، قبل از اجرا، منوط به تأیید مقامات ذی صلاح دو کشور می باشد.

مادهٔ ٦

مقامات ذی صلاح دو کشور جهت اجرای توصیه های کمیسیون یکدیگر را از تدابیر متخذه مطلع خواهند نمود. صرف نظر از پیش بینی های مندرج در پاراگراف قبل، رؤسای هیئت نمایندگی های مربوطه در کمیسیون سعی خواهند نمود که از پیشرفتهای حاصله در اجرای توصیه های کمیسیون در ممالک خود، یکدیگر را مطلع سازند.

مادهٔ ۷

هر یک از طرفین این موافقتنامه طرف دیگر را از تصویب موافقتنامه آگاه خواهد نمود. این موافقتنامه از تاریخ اطلاع نهایی تصویب، لازم الاجرا گردیده و به مدت یک سال معتبر خواهد بود و چنانچه هیچ یک از طرفین تمایل خود را به فسخ شش ماه قبل از خاتمهٔ مدت قرارداد به اطلاع طرف دیگر نرساند، موافقتنامه به خودی خود یک سال دیگر تمدید خواهد شد.

این موافقتنامه در روز هیجدهم آذرماه یکهزار و سیصد و پنجاه و چهار شمسی مطابق با نهم دسامبر یکهزار و نهصد و هفتاد و پنج میلادی در سه نسخهٔ اصلی به زبانهای

فارسی، بلغاری و انگلیسی که تمام نسخ آن دارای اعتبار مساوی می باشند در تهران امضا گردید. در صورت بروز اختلاف در تفسیر موافقتنامه، متن انگلیسی آن معتبر و مورد استناد می باشد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری مردم بلغارستان
غلامرضا کیانپور	ایوان وراتچف
وزیر اطلاعات و جهانگردی	رئیس کمیتهٔ تفریحات و جهانگردی

۲۲. موافقتنامهٔ حمل و نقل بین‌المللی از طریق جاده

۱. متن موافقتنامه

قانون موافقتنامهٔ حمل و نقل بین‌المللی از طریق جاده بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری خلق بلغارستان

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری خلق بلغارستان با تمایل به تحکیم و توسعهٔ بیشتر روابط بازرگانی و اقتصادی و تسهیل حمل و نقل مسافر و کالا از طریق جاده بین دو کشور و همچنین به صورت ترانزیت از سرزمین آنها در موارد ذیل توافق کردند:

مادهٔ ۱ ــ حوزهٔ اجرا

طبق مواد این موافقتنامه دو طرف متعاهد متقابلاً به یکدیگر اجازه می دهند که حمل و نقل مسافر و کالا را که در آن مبدأ یا مقصد مسیر حمل و نقل در سرزمین یکی از دو طرف متعاهد واقع بوده یا عبور به صورت ترانزیت از سرزمین آنها را با وسایل حمل و نقل که در سرزمین طرف متعاهد دیگر به ثبت رسیده باشد، انجام دهند.

وقتی که وسیلهٔ نقلیه دارای یدک یا نیمه‌یدک است ثبت ملی تنها در مورد نیروی کشش (قسمت کشنده) مطالبه خواهد گردید.

مادهٔ ۲ ــ تعاریف

۱. اصطلاح «متصدی حمل و نقل» عبارت است از یک شخص حقیقی یا حقوقی مقیم در سرزمین یکی از طرفین متعاهد که حق دارد برطبق قوانینی که در کشورش لازم‌الاجراست، حمل و نقل بین‌المللی مسافر یا کالا را از طریق جاده انجام دهد.

۲. اصطلاح «وسیلهٔ نقلیه» عبارت است از وسیلهٔ نقلیه‌ای که با نیروی محرّکهٔ مکانیکی مخصوص جاده‌ها ساخته شده و نیز در صورت اقتضا دارای یدک یا نیمه‌یدک مربوط به آن برای حمل و نقل:

الف) بیش از هشت نفر شخص نشسته بدون احتساب راننده، یا

ب) کالاها

۳. اصطلاح «اجازه» عبارت است از هرگونه اجازه، امتیازنامه و یا اجازه‌نامه که طبق مقررات جاری هر یک از دو طرف متعاهد مطالبه می‌گردد و فرم آن توسط کمیسیون

مختلطی که در مادهٔ ۱۱ این موافقتنامه تصریح گردیده تعیین خواهد شد.

۴. «سرویس منظم اتوبوس» سرویسهایی است که به صورت رفت و برگشتهای مکرر که به طور منظم به فاصلهٔ زمانی کمتر از ۱۶ روز و به وسیلهٔ اتوبوس طبق مسیرهای جداول و تعرفه‌های موافقت شدهٔ قبلی توسط دو طرف صلاحیتدار متعاهد انجام می‌گیرد.

۵. «مسافرت دربست» سرویسهایی است که گروهی از مسافران را ظرف مدت زمان معینی از سرزمین یکی از طرفین به سرزمین طرف دیگر موافقتنامه برای یک اقامت موقت یا به طور ترانزیت از طریق این سرزمین حمل و نقل نماید.

بازگشت مسافرین توسط اتوبوس همان مؤسسهٔ کشوری که از مبدأ آن کشور حرکت نموده، انجام خواهد گرفت. به هرحال اتوبوس در اولین مسافرت برگشت و همچنین آخرین مسافرت خود در مسیر اصلی باید خالی از مسافر باشد.

۶. «سرویسهای توریستی یا اتفاقی» عبارت است از حمل و نقل اشخاص معین با وسایل نقلیهٔ معین در طول تمام مسافرتی که در آن نقاط مبدأ و مقصد در کشور محل ثبت وسیلهٔ نقلیه واقع بوده و در طول مسیر یا به هنگام توقف در خارج از کشور مزبور هیچ مسافری به وسیلهٔ نقلیه سوار و یا از آن پیاده نشود.

مادهٔ ۳ ــ حمل و نقل مسافر

۱. حمل و نقل مسافر مذکور در بندهای ۵ و ۶ مادهٔ ۲ از تحصیل اجازه معاف خواهد بود.

۲. غیر از حمل و نقلهای مسافر که در بند ۱ این ماده ذکر گردید، در مورد سایر انواع حمل و نقلهای مسافر دریافت اجازه‌نامه الزامی است.

مادهٔ ۴ ــ حمل و نقل کالا

متصدیان حمل و نقل هر طرف متعاهد حق دارند وسایل نقلیهٔ خود را که خالی یا دارای بار است برای حمل و نقل کالا به طور موقت به سرزمین متعاهد دیگر وارد کنند.

مادهٔ ۵ ــ اجرای قوانین ملی

متصدیان حمل و نقل و رانندگان وسایل نقلیهٔ یک طرف متعاهد باید قوانین و مقررات طرف متعاهد دیگر از جمله مقررات مربوط به طول، عرض و ارتفاع بار و همچنین فشار وارده از محور را هنگام عبور از آن سرزمین رعایت نمایند، به استثنای مواردی که در این موافقتنامه پیش‌بینی شده است.

مادهٔ ٦ ــ حمل و نقل داخلی

مواد این موافقتنامه به هیچ یک از متصدیان حمل و نقل هر طرف متعاهد اجازه نمی‌دهد که در داخل سرزمین طرف متعاهد دیگر مسافر و یا کالاها را از نقطه‌ای به نقطهٔ دیگر در همان سرزمین حمل نماید، مگر اینکه مقامات صلاحیتدار طرف متعاهد مربوط اجازه دهد.

مادهٔ ۷ ــ تخلفات

۱. مقامات صلاحیتدار دو طرف متعاهد نظارت خواهند کرد که متصدیان حمل و نقل مقررات این موافقتنامه را رعایت نمایند.

۲. مقامات کشور محل ثبت وسیلهٔ نقلیه موظف‌اند بنا بر تقاضای مقامات صلاحیتدار طرف متعاهد دیگر در مورد متصدیان حمل و نقل و رانندگان وسایل نقلیه که در سرزمین طرف متعاهد اخیرالذکر از مقررات این موافقتنامه یا از قوانین و مقررات مربوط به حمل و نقل یا عبور و مرور در سرزمین طرف متعاهد دیگر تخطی نموده‌اند، اقدامات ذیل را معمول دارند:

الف) اخطار

ب) سلب اجازهٔ حمل و نقل اشخاص حقیقی در سرزمین طرف متعاهدی که تخلف در آن جا وقوع یافته است و به طور موقت، جزئی یا کلی.

۳. مقامات صلاحیتدار طرف متعاهدی که چنین تدبیری را اتخاذ نموده، مقامات صلاحیتدار طرف متعاهد دیگر را از اقدامات معموله که در بند ۲ این ماده پیش‌بینی شده است، مطلع خواهد کرد.

٤. هر طرف متعاهد مجازاتهایی را که ممکن است بنا بر قوانین و مقررات ملی توسط محاکم یا مقامات صلاحیتدار طرف متعاهد دیگر که تخلفات در سرزمین آن طرف متعاهد وقوع یافته اعمال گردد، محترم خواهد شمرد.

مادهٔ ۸ ــ مقامات صلاحیتدار

دو طرف متعاهد مقاماتی را که مسئول اجرای این موافقتنامه هستند، به یکدیگر اعلام خواهند نمود.

مقامات مذکور مستقیماً با یکدیگر تماس خواهند گرفت.

مادهٔ ۹ ــ نحوهٔ اجرا

مقامات صلاحیتدار دو طرف متعاهد در مورد نحوهٔ اجرای این موافقتنامه به وسیلهٔ پروتکلی که همزمان با این موافقتنامه تنظیم و منعقد خواهد گردید، توافق خواهند نمود.

مادهٔ ۱۰ ــ معافیت از عوارض و مالیاتها

کلیهٔ وسایل نقلیه‌ای که در سرزمین یکی از دو طرف متعاهد به ثبت رسیده و در سرزمین طرف متعاهد دیگر به منظور حمل مسافر و کالا طبق مواد این موافقتنامه مورد استفاده قرار می‌گیرد، بر اساس عمل متقابل از پرداخت کلیهٔ عوارض و مالیتهایی که به وسایل نقلیه خارجی تعلق می‌گیرد، معاف خواهند بود.

دریافت حق الامتیاز و نیز عنداللزوم حق عبور و عوارض پل و تونل و عوارض مربوط به کسب اجازهٔ عبور و مرور در مواقع اضافهٔ وزن و ابعاد وسیلهٔ نقلیه از حدود مقرر یا ممنوعیت حرکت در روزهایی که حمل و نقل ممنوع می باشد و دریافت حق الزحمه بابت خدمات، رعایت و پرداخت خواهد شد.

مادهٔ ۱۱ ــ کمیسیون مختلط

یک کمیسیون مختلط متشکل از نمایندگان دو طرف متعاهد به منظور بررسی جزئیات و نظارت بر اجرای صحیح این موافقتنامه و حمل مشکلات ناشی از آن تشکیل خواهد شد.

این کمیسیون جلسات خود را بنا به تقاضای یکی از دو طرف متعاهد متناوباً در ایران و بلغارستان برگزار خواهد نمود.

این کمیسیون حق دارد پروتکل مذکور در مادهٔ ۹ را اصلاح نماید.

مادهٔ ۱۲ ــ کلیهٔ پرداختهای ناشی از اجرای این موافقتنامه طبق موافقتنامهٔ پرداختهای موجود بین دو کشور تسویه خواهد شد.

مادهٔ ۱۳ ــ دو طرف متعاهد به یکدیگر این اجازه را می دهند که نمایندگی های حمل و نقل در سرزمین یکدیگر تعیین نمایند، مشروط بر اینکه توسط مقامات صلاحیتدار طرفهای متعاهد تأیید شود.

مادهٔ ۱۴ ــ لازم الاجرا شدن و مدت اعتبار

۱. این موافقتنامه و پروتکل ضمیمهٔ آن از تاریخ مبادلهٔ یادداشت مبنی بر تأیید تصویب موافقتنامه و پروتکل مذکور از طرف مقامات مربوط طرفهای متعاهد لازم الاجرا

خواهد گردید.

۲. این موافقتنامه به مدت یک سال منعقد می‌شود و همه‌ساله خود به خود تمدید خواهد شد، مگر اینکه یکی از دو طرف متعاهد قصد خود را مبنی بر فسخ آن حداقل چهار ماه قبل از تاریخ انقضای موافقتنامه کتباً اعلام نماید.

بنا به مراتب، امضاکنندگان ذیل که از طرف دولتهای متبوع خود دارای اختیارات قانونی بوده‌اند این موافقتنامه را به تاریخ ۱۶ مه ۱۹۷۶ در تهران امضا کردند.

این موافقتنامه و پروتکل ضمیمه در دو نسخهٔ اصلی به زبان انگلیسی تنظیم گردید که هر دو نسخه دارای اعتبار یکسان می‌باشند.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری خلق بلغارستان
مرتضی زمانی	ایوان استوایمینوف
مدیرکل بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی	مدیرکل وزارت حمل و نقل

۲. پروتکل ضمیمه

پروتکل

بر طبق مادهٔ ۹ موافقتنامهٔ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری خلق بلغارستان در مورد حمل و نقل بین‌المللی از طریق جاده که به تاریخ امروز به امضا رسید، دو طرف متعاهد در موارد ذیل توافق حاصل نمودند:

۱. حمل و نقل مسافر (مواد ۲ و ۳):

تقاضاهای لازم برای حمل و نقل اشخاص که منطبق با شرایط مذکور در بندهای ۵ و ٦ مادهٔ ۲ این موافقتنامه نباشد باید کتباً به مقامات صلاحیتدار طرف متعاهد دیگر ارائه گردند.

مقامی که اجازه را صادر می‌کند رونوشتی از آن را برای اطلاع طرف متعاهد دیگر ارسال خواهد داشت ــ اجازه باید همراه وسیلهٔ نقلیه باشد و در صورت تقاضای مقامات نظارت کننده ارائه گردد.

۲. اجرای قوانین ملی (ماده ۵):

دو طرف متعاهد به این نکته توجه خواهند نمود که مادهٔ ۵ موافقتنامه بخصوص ناظر است به قوانین مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در جاده‌ها، وزن و ابعاد وسایل نقلیه، مدت کار و استراحت خدمهٔ آنها و مدتی که به طور پیوسته وسیلهٔ نقلیه را هدایت می‌کند.

۳. وزن و ابعاد وسایل نقلیه:

در مورد وزن و ابعاد وسایل نقلیهٔ مخصوص جاده‌ها هر یک از طرفهای متعاهد تعهد می‌نماید که وسیلهٔ نقلیه‌ای را که در سرزمین طرف متعاهد دیگر ثبت شده بیش از وسایل نقلیهٔ ثبت شده در کشور خود تحت شرایط سخت‌تری قرار ندهد، وسایل نقلیهٔ هر یک از طرفهای متعاهد موظف‌اند که هنگام ورود به سرزمین طرف متعاهد دیگر وزن و ابعاد وسیلهٔ خود را با قوانین و مقررات آن طرف متعاهد تطبیق دهند.

٤. مقامات صلاحیتدار (مادهٔ ۸):

مقامات صلاحیتدار برای اجرای این موافقتنامه عبارت‌اند از:

در مورد دولت شاهنشاهی ایران:

وزارت راه و ترابری – سازمان هماهنگی ترابری کشور

در مورد دولت جمهوری خلق بلغارستان:

وزارت حمل و نقل

۵. تشریفات گمرکی:

مواد سوختنی و نفتی موجود در مخازن معمول وسایل نقلیه‌ای که به طور موقت وارد می‌گردند از حقوق و عوارض وارداتی معاف بوده و مشمول ممنوعیت و محدودیت وارداتی نمی‌باشد.

ورود موقت قطعات یدکی برای تعمیر یک وسیلهٔ نقلیهٔ معین که قبلاً به طور موقت وارد شده از حقوق و عوارض وارداتی معاف بوده و مشمول ممنوعیت یا محدودیت وارداتی نمی‌باشد.

دو طرف متعاهد بایستی تقاضا نمایند که برای این قطعات یک سند ورود موقت ارائه گردد. قطعات تعویض شده تحت نظارت مقامات گمرک ترخیص، منهدم یا مجدداً صادر می‌گردند.

به تاریخ ۱۶ مه ۱۹۷۶ در تهران در دو نسخهٔ اصلی به زبان انگلیسی که هر دو نسخه دارای اعتبار یکسان می‌باشد، تنظیم و امضا گردید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری خلق بلغارستان
مرتضی زمانی	ایوان استوایمینوف
مدیرکل بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی	مدیرکل وزارت حمل و نقل

۲۳. پروتکل نهمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنی و علمی

پروتکل نهمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

۱. نهمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا از هشتم تا یازدهم نوامبر ۱۹۷۶ در صوفیه برگزار گردید.

۲. ریاست هیئت ایرانی را عالی‌جناب منوچهر تسلیمی، وزیر بازرگانی و ریاست هیئت بلغاری را عالی‌جناب ایوان نِدِف، وزیر تجارت خارجی به عهده داشتند.

۳. اسامی اعضای دو هیئت در ضمایم ۱ و ۲ از نظر مبارک می‌گذرد.

۴. کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا، وضعیت کنونی همکاری‌های دوجانبهٔ اقتصادی، علمی و فنی بین دو کشور را مورد بررسی قرار داد و به همکاری بیشتر در زمینه‌های زیر بویژه بذل توجه نمود:

ــ تجارت، حمل و نقل و موضوعات مالی

ــ کشاورزی، آبیاری و صنایع غذایی

ــ همکاری صنعتی و کارخانه‌های کامل

۵. کمیته قویاً تأکید کرد که دیدارهای سران دو دولت از کشورهای یکدیگر، زیربنای محکمی برای رشد مستمر روابط دوجانبه بین ایران و بلغارستان به وجود آورده است و در عین حال همچنان فرصتهای قابل توجهی برای همکاری بیشتر در زمینه‌های متعدد وجود دارد.

تجارت

۶. طرفین جریان تجارت بین ایران و بلغارستان و همچنین اجرای موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت مورخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲ و یادداشت تفاهم مورخ ۲۵ نوامبر ۱۹۷۴ را مورد بررسی قرار دادند و کمیته از بابت افزایش مستمر حجم تجارت بین دو کشور ابراز خرسندی نمود.

۷. طرف بلغاری خاطرنشان ساخت که به منظور توسعهٔ بیشتر و تنوع بخشیدن به تجارت بین ایران و بلغارستان، به اتخاذ اقدامات لازم برای افزایش واردات خود و بویژه

واردات کالاهای صنعتی خود از ایران ادامه خواهد داد تا حجم تجارت بین دو کشور از توازنی نسبی برخوردار گردد.

طرف ایرانی یادآور شد که افزایش سهمیه‌های مربوطه را هر زمانی که لازم باشد در چارچوب مقررات موافقتنامهٔ درازمدت تجاری بین دوکشور با خرسندی مورد بررسی قرار خواهد داد.

۸. طرفین تأیید نمودند که سهمیه‌های مربوطهٔ کنونی تعیین شده در چارچوب مقررات موافقتنامهٔ درازمدت تجاری بین دو کشور با توجه به تمایل طرفین در خصوص افزایش حجم تجارت مشترک آنها، منعکس کنندهٔ ظرفیتهای بالقوهٔ واقعی جریان تجارت بین ایران و بلغارستان نیستند و در این خصوص کمیته تصمیم گرفت یک کمیتهٔ فرعی برای تجارت در سطح معاونان وزرا طبق مقررات زیر تشکیل دهد:

کمیتهٔ فرعی به منظور تهیه و امضای یک یادداشت تفاهم جداگانه برای مبادلات تجاری در هر یک از سالهای موافقتنامهٔ درازمدت تجاری بین دو کشور گردهمایی خواهد داشت. کمیتهٔ فرعی در مورد کالاهای تعیین شده برای صدور از هر یک از دو کشور به کشور دیگر بر اساس توافق طرفین تصمیم خواهد گرفت.

قیمتها و یا سهمیه‌های این کالاها برای هر یک سال تعیین خواهند گردید.

کمیتهٔ فرعی در موقع تهیهٔ یادداشت تفاهم مربوط به هر سال، اجرای مندرجات و مفادّ یادداشت تفاهم تجاری سال قبل از آن را مورد بررسی قرار خواهد داد.

یادداشت تفاهم تجاری سال ۱۹۷۷ تا پیش از پایان سال ۱۹۷۶ تهیه و در تهران امضا خواهد شد.

۹. کمیته تأکید نمود که مبادلهٔ پی در پی هیئتهای تجاری و شرکت دو کشور در نمایشگاههای تجاری یکدیگر در امر توسعهٔ تجارت بین ایران و بلغارستان تأثیر مثبت خواهد داشت و از همین نظر طرفین موافقت کردند موارد فوق‌الذکر و دیدارهای مربوطه را در آینده تشویق نمایند.

حمل و نقل

۱۰. کمیته، انعقاد موافقتنامهٔ حمل و نقل جاده‌ای بین‌المللی بین ایران و بلغارستان مورخ شانزده مه ۱۹۷۶ را با خرسندی تأیید نمود.

توزیع

۱۱. کمیته به این نتیجه رسید که مؤسسات مربوطهٔ دو کشور باید برای احداث تأسیسات سردخانه‌ای به ظرفیت کلّ حداکثر صد هزار تن در ایران همکاری و در همین ارتباط مقرر شد تیمی از کارشناسان بلغاری در طی سه ماه پس از امضای این پروتکل به منظور تعیین جزئیات همکاری در این زمینه با هدف ترتیب قرارهای اجرایی مربوطه از ایران دیدار کنند.

۱۲. کمیته مقرر نمود مؤسسات ذی‌صلاح دو کشور برای احداث چند کشتارگاه و تأسیسات بسته‌بندی و عمل‌آوری گوشت و دیگر تأسیسات مربوطه در ایران و همچنین سیستم توزیع لازم در این ارتباط (شامل پنجاه واحد توزیع) برای فروش محصولات پروتئینی مانند گوشت قرمز و گوشت مرغ همکاری کنند و موافقت شد گروهی از کارشناسان بلغاری برای تعیین جزئیات این امر و تصمیم گیری دربارهٔ چگونگی همکاری در این مورد در نیمهٔ نخست سال ۱۹۷۷ از ایران دیدار نمایند.

۱۳. در خصوص همکاری‌های مذکور در پاراگرافهای یازده و دوازده بالا، مقرر گردید طرف بلغاری به چند کمپانی بلغاری به عنوان صادرکننده اجازه دهد در یک مرحلهٔ بعدی از اجرای این پروژه، اعتبارات لازم خاصی را که کمپانی‌های عرضه کننده می‌توانند ارائه کنند* بر اساس شرایط و مقتضیات مورد توافق در اختیار شرکتهای وارد کنندهٔ ایرانی قرار دهد.

همکاری صنعتی و کارخانه‌های کامل

۱۴. کارخانهٔ تولید اسید سیتریک

کمیته یادآور شد که پیشنهاد اصولی** احداث یک کارخانهٔ تولید اسید سیتریک در ایران به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران تسلیم گردیده است و نظر به اینکه ظرفیت تولید*** یک چنین کارخانه‌ای از میزان تقاضای داخلی ایران زیادتر خواهد بود، طرف بلغاری موافقت کرد تولید اضافی این کارخانه را در بلغارستان یا کشورهای ثالث به فروش رساند و اعتباراتی برای اجرای پروژهٔ بالا در اختیار ایران قرار دهد.

* necessary suppliers credits

** Technical offer

*** Economic capacity

جزئیات اجرای پروژهٔ مذکور در جریان مذاکرات، تعیین و در قرارداد مربوطه که تا حداکثر سه ماه پس از تاریخ این پروتکل منعقد خواهد گردید مشخص می‌گردد.

لیفت‌تراک

کمیته خاطرنشان ساخت که در جریان مذاکرات انجام شده بین نمایندگان مربوطهٔ بلغارستان و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، تأیید شده است که امکانات برای همکاری بین طرفین در زمینهٔ تبادل قطعات و لوازم لیفت‌تراک وجود دارند و مقرر شد به عنوان شروع کار، یک پیشنهاد تجاری در ارتباط با قطعات و لوازم مربوطه مورد نیاز کارخانهٔ لیفت‌تراک سازی تبریز به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران تسلیم شود و جزئیات و شرایط و مقتضیات همکاری در این مورد در طی سه ماه پس از تاریخ این پروتکل توسط سازمانهای ایرانی و بلغاری مربوطه تعیین گردند.

۱۶. همکاری بیشتر با «بالکان کار»

طرفین موافقت نمودند امکانات تولید محصولات سازمان صنعتی «بالکان کار» در ایران را برای برآوردن نیازهای محلّی ایران و همچنین صدور آنها به کشورهای دیگر به طور مشترک مورد مطالعه قرار دهند.

۱۷. جرّاثقالهای برقی

کمیته یادآور شد که یک گزارش قابلیت اجرا در مورد تولید جرّاثقالهای برقی در ایران به طرف ایرانی تسلیم شده است و مقرر شد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای اجرای این پروژه از طریق شرکت بانکهای صنعتی دو کشور در این سرمایه‌گذاری تشویق شود. طرف بلغاری موافقت کرد اعتباراتی برای اجرای این پروژه تخصیص داده و تا حداکثر دو ماه پس از تاریخ این پروتکل، پیشنهاد تجاری مربوطه را تسلیم نماید.

۱۸. طراحی و مهندسی

طرف بلغاری، پیشنهاد طرف ایرانی را برای همکاری در زمینهٔ ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات کشتارگاهها، کارخانه‌های خوراک دام و صنایع عمل‌آوری مواد غذایی در ایران با استفاده از توانایی‌ها و قابلیتهای سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران پذیرفت و موافقت کرد به شرکتهای تکنواکسپورت و تکنوکمپلکت بلغارستان دستور دهد تا حداکثر دو ماه پس از تاریخ این پروتکل به منظور تعیین ترتیب و قرارهای نهایی همکاری در این مورد، با نمایندگان سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران ملاقات کرده، پیشنهاد

کلّیِ مشخّصی ارائه کنند.

۱۹. طرفین موافقت نمودند به سازمانهای مربوطهٔ ایرانی و بلغاری دستور دهند در مورد امکانات همکاری در زمینه‌های زیر به بحث و مذاکره پردازند:

الف) ساخت قایقهای ویژهٔ باراندازی و ورود به خشکی * در ایران.

ب) ایجاد سیستمهای برق‌رسانی به نواحی روستایی.

ج) مدرنیزه کردن و نوسازی تجهیزات باراندازی و بارگیری در بنادر، فرودگاهها، ایستگاههای راه‌آهن و غیره.

کشاورزی

۲۰. همکاری فنّی

کمیته رضایت خود را در مورد برنامهٔ همکاری فنی بین دو کشور ابراز کرده و به این نتیجه رسید که این همکاری در آینده باید به موارد زیر تعمیم داده شود:

ـــ مبادلهٔ کارشناس در زمینهٔ صنایع و تعمیرگاههای روستایی کوچک

ـــ حفاظت از نباتات در برابر آفات نباتی و غیره**

۲۱. مجتمع کشت و صنعت

در خصوص همکاری در مورد احداث یک مجتمع کشت و صنعت در بورگاس بلغارستان، کمیته به این نتیجه رسید که در طی یک ماه پس از تاریخ امضای این پروتکل، نمایندگان مقامات صلاحیتدار طرفین به منظور بحث و مذاکره دربارهٔ جوانب گوناگون پروژهٔ فوق‌الذکر در تهران گردهمایی داشته باشند.

۲۲. کمیته همچنین آمادگی اصولی طرف بلغاری برای شرکت در اجرا و انجام پروژه‌های مشترک زیر در ایران را یادآور شد:

ـــ مزارع مرغداری ویژهٔ پرورش مرغ گوشتی و تولید تخم‌مرغ

ـــ مجتمعهای تولید گوشت

ـــ کارخانه‌های ویژهٔ طبقه‌بندی و عمل‌آوری میوه و سبزیجات

ـــ مزارع دامپروری شامل مزارع مخصوص پرورش گوسفند

ـــ واحدهای یکپارچه تولید گوشت خوک و مشتقات آن

* Ianding craft

** Plant protection

این پیشنهاد با استقبال طرف ایرانی مواجه گردید.

۲۳. سدهای کوچک و سیستم‌های آبیاری

کمیته پیشرفت حاصله در امر ساختن سدهای کوچک در ایران را با خرسندی خاطرنشان نمود و در همین زمینه مقرر شد کارشناسان دو کشور به منظور تعیین جزئیات نهایی جوانب عملی همکاری در این زمینه در آیندهٔ نزدیک در تهران تشکیل جلسه دهند.

۲۴. دفع آفات نباتی و قرنطینه کردن نباتات

کمیته پیشنهاد بلغارستان در زمینهٔ دفع آفات نباتی و قرنطینه کردن نباتات را یادآور شد و مقرر گردید کارشناسان سازمانهای مربوطه، پیش‌نویس یک پیمان‌نامهٔ دفع آفات نباتی و قرنطینه کردن نباتات را در آیندهٔ نزدیک در تهران مورد مطالعه قرار داده، به تأیید نهایی رسانند و آن را به مقامات عالی‌تر مربوطهٔ بلغارستان و ایران تسلیم کنند.

۲۵. طرف بلغاری آمادگی خود را برای همکاری با سازمانهای ذی‌صلاح ایرانی به منظور انجام پروژه‌های مشترک کشاورزی گوناگون از قبیل ساخت سیستمهای آبیاری و ایجاد صنایع غذایی اعلام داشت و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که پس از دریافت پیشنهادهای تفصیلی مربوطه، نظریاتش را اعلام خواهد کرد و همچنین مقرر شد سازمانهای بلغاری مربوطه اجازه داشته باشند در حدود و قوانین و مقررات رایج در ایران در تمام مناقصه‌های مربوط به صنایع غذایی ایران شرکت کنند.

۲۶. کمیته پیشنهاد طرف بلغاری برای ایجاد یک شرکت مهندسی و مهندسی مشاور مشترک به منظور بررسی، طراحی و مهندسی پروژه‌های کشاورزی و پروژه‌های وابسته به عملیات کشاورزی را مورد توجه قرار داد و در همین زمینه مقرر شد گروهی از کارشناسان بلغاری در ربع دوم سال ۱۹۷۷ برای بحث و مذاکره در مورد چگونگی و شرایط تشکیل این شرکت مشترک از ایران دیدار نمایند.

صنایع روستایی

۲۷. کمیته با خرسندی تأیید نمود که تمامی تجهیزات و ماشین‌آلات هفت پروژه تحویل داده شده‌اند و کار اجرای پروژه‌های مذکور در محلهای مربوطه شروع شده است و طرفین موافقت کردند همکاری در این زمینه را ادامه داده، کار اجرای این پروژه‌ها را به پایان رسانند تا هرچه زودتر برای بهره‌برداری آماده شوند.

۲۸. کمیته توافق بین سازمانهای مربوطهٔ ایرانی و بلغاری برای همکاری به منظور

انجام پروژه‌های زیر در ایران را یادآور شد:

— کارخانه‌های عمل‌آوری میوه و سبزیجات

— کارخانهٔ تولید پنیر بلغاری

— گرمخانه‌های ویژهٔ سبزیجات و گلهای زودرس

— چند مزرعهٔ ویژهٔ تولید تخم‌مرغ

— چند مجتمع مرغداری ویژهٔ پرورش مرغ کبابی و گوشتی

— چند مزرعهٔ دامپروری شامل یک یا چند مزرعهٔ ویژهٔ پرورش گوسفند

۲۹. طرفین موافقت کردند در زمینهٔ ایجاد صنایع و تعمیرگاههای کوچک روستایی برای ایران و همچنین یک کارخانهٔ گلاب‌سازی در ایران همکاری نمایند و مقرر شد تا حداکثر سه ماه پس از تاریخ امضای این پروتکل، طرف بلغاری گزارش قابلیت اجرای پروژه‌های فوق‌الذکر را به طرف ایرانی تسلیم کند.

تاریخ و محل اجلاس آینده

۳۰. کمیته موافقت کرد دهمین اجلاس خود را در نیمهٔ دوم ۱۹۷۷ در تهران برگزار نماید.

۳۱. در تاریخ دهم نوامبر ۱۹۷۶ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در صوفیه به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
منوچهر تسلیمی	ایوان نِدِف
وزیر بازرگانی	وزیر تجارت خارجی

ضمیمهٔ یک

لیست اسامی اعضای هیئت ایرانی

۱. عالی جناب منوچهر تسلیمی
وزیر بازرگانی
۲. عالی جناب نصرالله مژدهی
سناتور
۳. عالی جناب عبدالله تمدّن
قائم مقام وزیر کشاورزی و منابع طبیعی
٤. عالی جناب مهدی غفّارزاده
قائم مقام وزیر صنایع و معادن
۵. عالی جناب علیرضا عروضی
قائم مقام وزیر بازرگانی
٦. عالی جناب عبّاس حیدری
قائم مقام وزیر تعاون و امور روستاها
۷. آقای محمّدعلی مشیری
از مدیران وزارت امور خارجه
۸. آقای باقر هیئت
نمایندهٔ وزارت بازرگانی در اروپای خاوری و مرکزی
۹. آقای نادر خورزاد
قائم مقام مدیرعامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۱۰. آقای فیض الله پورفتحی
از مدیران کل وزارت دارایی و امور اقتصاد
۱۱. آقای مصطفی انصاری
از مدیران کل وزارت بازرگانی
۱۲. آقای خسرو فاضل
رئیس دفتر وزیر بازرگانی

۱۳. آقای مرتضی پدرام‌نیا

قائم مقام مدیرکل از وزارت بازرگانی

۱۴. آقای کامبیز زندنیا

رئیس شرکت معاملات خارجی

۱۵. آقای فریدون شفائی

معاون مرکز تشویق صادرات ایران

۱۶. محمدقاسم ابریشمی

کارشناس وزارت بازرگانی

ضمیمهٔ دو

لیست اسامی اعضای هیئت بلغاری

۱. عالی جناب ایوان نِدِف

وزیر تجارت خارجی

۲. عالی جناب هریستو هریستوف

معاون اول وزارت تجارت خارجی

۳. عالی جناب مارکو مارکوف

معاون وزیر کشاورزی و صنایع غذایی

٤. عالی جناب کیریل دونف

معاون وزیر کشاورزی و صنایع غذایی و مدیرکلّ سازمان صنعتی «اس.ای.آ. اگروکمپلکت»

۵. عالی جناب گئورگی بایچف

معاون وزیر حمل و نقل

٦. عالی جناب استویان دراندار وف

معاون وزیر ماشین‌سازی و استخراج و عمل‌آوری فلزات

۷. آقای نایدن بلچف

از رؤسای ادارات وزارت امور خارجه

۸. آقای نیکلای ننوف

از مدیران کل وزارت امور خارجه

۹. آقای بلاگوی پلاچکف

سفیرکبیر از وزارت امور خارجه

۱۰. آقای وسلین رانکوف

قائم‌مقام رئیس بانک تجارت خارجی بلغارستان

۱۱. آقای نیکلا اسپاسوف

مدیرکل سازمان صنعتی «اس.ای.آ. رودوپا»

۱۲. آقای مونچو بِحار

مدیرکل سازمان صنعتی «اس.ای.آ. بالکان کاریمپکس»

۱۳. آقای دیمیتر استانف

مدیرکل سازمان صنعتی «اف.تی.ای. رودوپا ایمپکس»

۱۴. آقای تودو مارکف

مدیرکل سازمان صنعتی «اس.ای.آ. تکنواکسپورت»

۱۵. استفان پولنداکف

از مدیران وزارت تجارت خارجی

۱٦. آقای آنتون پنتیف

از رؤسای قسمتهای وزارت تجارت خارجی

۲۴. تذکاریهٔ مبادلات بازرگانی

۱. متن تذکاریه

تذکاریه

طبق شرایط مندرج در مادهٔ ۸ پروتکل اجلاس نهم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی مورخ ۱۰ نوامبر ۱۹۷۶ در مورد تهیه و امضای یک یادداشت تفاهم جداگانه برای هر سال از مبادلات تجاری تمام سالهای موافقتنامهٔ درازمدت تجاری مورخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲، هیئتهای ایرانی و بلغاری در تهران مذاکراتی داشتند و طرفین در موارد، و به قرار زیر به توافق رسیدند:

۱. الف) طرف بلغاری تعهد می‌کند طبق ضمایم (الف) و (ب) همین یادداشت تفاهم، کالاهای ایرانی را خریداری کرده، کالاهای مربوطهٔ خود را به قیمتهای تعیین شده به ایران بفروشد.

طرف ایرانی، واردات کالاهای بلغاری مذکور در ضمیمهٔ (ب) این یادداشت تفاهم را تشویق خواهد کرد.

ب) قراردادهای مربوط به صدور کالاهای ایرانی مذکور در ضمیمهٔ (الف) باید طوری مورد مذاکره قرار گرفته، بر اساس شرایط مندرج در موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت بین دو کشور امضا شوند که تحویل کالاهای مذکور در ضمیمهٔ (الف) تا حداکثر ۳۱ دسامبر ۱۹۷۷ انجام شود.

ج) قراردادهای مربوط به صادرات کالاهای بلغاری مذکور در ضمیمهٔ (ب) باید طوری مورد مذاکره قرار گرفته بر اساس شرایط مندرج در موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت بین دو کشور امضا شوند که تحویل کالاهای مذکور در ضمیمهٔ فوق‌الذکر تا حداکثر ۳۱ دسامبر ۱۹۷۷ انجام شود.

۲. نمایندگان طرفین در کمیتهٔ فرعی تجارت، نتایج اجرای دستورات مندرج در این سند را در فواصل زمانی معیّن مورد بررسی قرار خواهند داد و اقدامات لازم برای توسعهٔ بیشتر و تنوع بخشیدن به جریان تجارت بین دو کشور اتخاذ خواهند کرد.

۳. این یادداشت تفاهم، از بخشهای حتمی و معین موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت منعقده بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

است.

منوچهر تسلیمی	ایوان نِدِف
وزیر بازرگانی	وزیر تجارت خارجی

۲. فهرست کالاهای صادراتی ایران به بلغارستان

لیست (الف)

صادرات کالا از ایران به جمهوری مردمی بلغارستان در سال ۱۹۷۷

کالا	مقدار
۱. نفت خام	۳۵۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲. پارچه های پشمی و پنبه ای، نخ بافندگی و حوله	۱۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۳. الیاف مصنوعی، پوشاک کشباف و پتو	۳۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۴. انواع جوراب ساقه بلند و ساقه کوتاه	۴۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۵. ابریشم خام	بعداً تعیین خواهد شد
۶. پنبهٔ خام	۶۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۷. روده	۵۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۸. خشکبار، خرما و مغز هستهٔ میوه	۳۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۹. صمغ کتیرا	بعداً تعیین خواهد شد
۱۰. مرکبات	بعداً تعیین خواهد شد
۱۱. چای	بعداً تعیین خواهد شد
۱۲. توتون	بعداً تعیین خواهد شد
۱۳. خاویار و مشتقات لذیذ ماهی	۵۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۱۴. پوشش چوبی از جنس چوب گردو	بعداً تعیین خواهد شد
۱۵. مواد دارویی	۴۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۱۶. گلیسیرین	بعداً تعیین خواهد شد
۱۷. مواد شیمیایی شامل پاک کننده ها	۲۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۱۸. تایر و تیوب اتومبیل	۴۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۱۹. انواع کفش	۳۵۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲۰. کالاهای ورزشی	۲۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲۱. یخچال، بخاری و دیگر لوازم خانگی	۴۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲۲. اتوبوس، مینی بوس، اتومبیل، کامیون کمپرسی و نظایر آن و لوازم یدکی مربوطه	۶۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲۳. شمش آلومینیوم	۵۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا

۲۴. کنسانترهٔ فلزات معدنی و سنگ آهن	۱۸۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲۵. کالاهای صنایع دستی	۱۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲۶. فیلمهای سینمایی و نظایر آن	بعداً تعیین خواهد شد
۲۷. تجهیزات و لوازم و وسایل صنعتی، آسانسور، دیگ بخار، مبدّل گرما، پمپ فشار هوا و تجهیزات مخصوص ساختن بناهای پیش ساخته شامل دیگر لوازم و وسایل صنعتی	۲۰۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲۸. متفرقه	۱۴۵۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
جمع کلّ	۶۵۰۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا

۳. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

لیست (ب)

صادرات کالا از جمهوری مردمی بلغارستان به ایران در سال ۱۹۷۷

کالا	مقدار
۱. کارخانه های کامل	۸۰۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲. ماشینهای فلزکاری و لوازم یدکی مربوطه	۲۰۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۳. ماشینهای مخصوص کار روی چوب و تجهیزات مربوطه	۵۰۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
٤. کامیون (ماشین بارکش) و لوازم یدکی مربوطه	۸۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۵. واگن	بعداً تعیین خواهد شد
۶. کشتی و تانکر	بعداً تعیین خواهد شد
۷. لیفت تراک برقی و دیزل	۲۰۰۰ ضرب در دلار آمریکا
۸. جرّاثقالهای برقی	۷۰۰ ضرب در دلار آمریکا
۹. ماشین آلات کشاورزی	۵۵۰ ضرب در دلار آمریکا
۱۰. الکتروموتور	٤۰۰ ضرب در دلار آمریکا
۱۱. لوازم سیم کشی و تأسیسات الکتریکی	۶۰۰ ضرب در دلار آمریکا
۱۲. تجهیزات الکتریکی فشار ضعیف و فشار قوی	۱۵۰۰ ضرب در دلار آمریکا
۱۳. تجهیزات، ابزار و لوازم الکترونیک	۶۰۰ ضرب در دلار آمریکا
١٤. ابزار اندازه گیری	۲۵۰ ضرب در دلار آمریکا
۱۵. لوازم خانگی برقی	۵۰۰ ضرب در دلار آمریکا
۱٦. فلزات آلیاژ آهن و اقلام فلزی	۳۲۰۰۰ ضرب در دلار آمریکا
۱۷. اقلام فلزی غیرآهنی	۷۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۱۸. تجهیزات خانگی و شیشهٔ تزئینی	۶۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۱۹. مواد شیمیایی و پتروشیمیایی	۱۵۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲۰. رنگهای ارگانیک	۶۵۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲۱. کود شیمیایی و کاربامید	۵۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲۲. مواد دارویی	٤۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲۳. الیاف مصنوعی	۱۰۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا
۲٤. کاغذ و مقوای چاپ و بسته بندی	۱۰۰۰ ضرب در هزار دلار آمریکا

۲۵. نوشت افزار	۱۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲۶. پارچه های پشمی و پنبه‌ای	۱۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲۷. گوشت شامل گوشت گاو و گوساله	۳۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲۸. لبنیات	۱۵۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۲۹. دیگر کالاهای صنعتی	۱۲۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
۳۰. متفرقه	۱۴۵۰ ضرب درهزار دلار آمریکا
جمع کلّ	۶۵۰۰۰ ضرب درهزار دلار آمریکا

۲۵. پروتکل همکاری‌های اقتصادی، بازرگانی، صنعتی و کشاورزی

پروتکل

به دعوت نخست‌وزیر دولت پادشاهی ایران، عالی‌جناب امیرعبّاس هویدا، عالی‌جناب استانکو تودوروف، نخست‌وزیر جمهوری مردمی بلغارستان از ۱۸ تا ۲۲ دسامبر ۱۹۷۶ از ایران دیدار کردند.

دو نخست‌وزیر یادآور شدند که دیدار اعلی‌حضرت همایونی محمدرضاشاه پهلوی، شاهنشاه آریامهر از بلغارستان در سال ۱۹۷۳ و دیدار رئیس شورای دولتی جمهوری مردمی بلغارستان، تودور ژیوکف از ایران در سال ۱۹۷۴، زیربنای توسعهٔ هرچه بیشتر روابط دوجانبهٔ بین ایران و بلغارستان را فراهم نموده‌اند.

دو نخست‌وزیر، وضعیت کنونی روابط اقتصادی، بازرگانی، صنعتی و کشاورزی بین دو کشور را بررسی نموده، از این بابت ابراز رضایت کردند؛ در عین حال تأکید نمودند که فرصتهای قابل توجهی برای توسعهٔ هرچه بیشتر این روابط وجود دارند و نظر به علاقهٔ مشترک خود به توسعهٔ روابط دوجانبه به سود دو کشور در موارد زیر به تفاهم دست یافتند:

۱. دو نخست‌وزیر از امضای یادداشت تفاهم تجاری برای سال ۱۹۷۷ که اجرای مفاد آن به دو برابر شدن حجم تجارت بین دو کشور در طی سال آینده منجر خواهد شد و همچنین به تجارت بین ایران و بلغارستان هرچه بیشتر تنوع و سهولت خواهد بخشید، استقبال کردند.

۲. دو نخست‌وزیر با خرسندی یادآور شدند که پیشرفت امر تقویت همکاری در زمینهٔ کشاورزی، همه‌جانبه بوده است و در همین خصوص مقرر شد در طی سه ماه پس از امضای این پروتکل یک شرکت مهندسی مشاور و طراحی مشترک ایران- بلغارستان به منظور طراحی و مهندسی پروژه‌های کشت و صنعت و دیگر پروژه‌های مربوطه، و همچنین کشورهای ثالث، در ایران تأسیس گردد.

سازمان گسترش و نوسازی صنایع، از سوی ایران و کمپانی «اگروکمپلکت» از سوی بلغارستان شرکای اصلی این شرکت خواهند بود.

۳. به منظور تشویق و ترغیب هرچه بیشتر همکاری بین ایران و بلغارستان در زمینهٔ کشاورزی، دو نخست‌وزیر در موارد زیر به توافق رسیدند:

الف) احداث یک مجتمع تولید کنسرو میوه و سبزیجات در ایران به صورت یک پروژهٔ مشترک طبق خط‌مشی تعیین شده در مادهٔ هفده پروتکل اجلاس هشتم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا.

در همین زمینه مقرر شد شرکت مهندسی مشترک ایران - بلغارستان مذکور در مادهٔ ۲ بالا، بر اساس پیشنهادهایی که طرف بلغاری تسلیم خواهد داشت مطالعات قابلیت اجرایی مربوطه را به اتمام رساند.

ب) به منظور رفع نیاز روزافزون ایران به گوشت و مواد لبنی تصمیم گرفته شد ایران شریک مالی مجتمع کشت و صنعت بورگاس بلغارستان شود، ولی سهم مالی ایران در این مورد از صد و پنجاه میلیون دلار آمریکا تجاوز نخواهد کرد.

در همین خصوص مقرر شد تیمی از کارشناسان ایران به منظور بررسی و توافق در مورد گزارش قابلیت اجرا تهیه شده توسط مقامات ذی‌صلاح بلغاری برای این پروژه در ژانویهٔ ۱۹۷۷ از بلغارستان دیدار کنند.

طرفین طبق شرایط یک موافقتنامهٔ مالی جداگانه که قرار است در طی ۵ ماه پس از تاریخ امضای این پروتکل منعقد شود، جزئیات مالی این پروژه را تعیین خواهند کرد.

همیاری مالی ایران برای اجرای این پروژه در طی یک دورهٔ پنجساله صورت خواهد گرفت. اعتبارات فوق‌الذکر بر اساس مطلوبترین شرایط و مقتضیاتی که دولت ایران تاکنون برای شرکت در یک چنین پروژه‌های مالی تقبل نموده است، اعطا خواهند گردید.

پس از به اتمام رسیدن پروژهٔ بورگاس بلغارستان که بعد از ۱۹۸۰ خواهد بود، ایران حق خواهد داشت هر میزان از تولیدات پروژهٔ مذکور را که مایل باشد به قیمتهای عادلانهٔ بین‌المللی خریداری کند.

کل مقادیر گوشت و محصولات لبنی تحویل به ایران از محل تولیدات پروژهٔ بورگاس از حدّ متوسّط خریدهای سالانه ایران از بلغارستان در طی دورهٔ ۸۰ــ۱۹۷۵ باید بیشتر باشد.

۴. دونخست‌وزیر به این نتیجه رسیدند که طرفین باید به منظور حلّ مسائل

مربوط به حمل و نقل که انتقال سریع و سهل کالاهای ترانزیتی از کشورهای ثالث به ایران را از طریق بلغارستان دچار اشکال می‌کنند همکاری کنند و مقرر شد در طی شش ماه پس از حلّ این مسائل، کارشناسان طرفین به منظور نیل به توافق قطعی دربارهٔ موارد مذکور در مادهٔ ۱۳ پروتکل اجلاس هشتم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا تشکیل جلسه دهند.

۵. دو نخست‌وزیر مرحلهٔ کنونی اجرای بسیاری از پروژه‌های در دست مذاکره را مورد بحث و بررسی قرار داده و موافقت کردند به سازمانهای ذی‌صلاح خود مأموریت دهند گفتگو به منظور انعقاد موافقتنامه‌های لازم در خصوص اجرای پروژه‌های زیر را که قرار است در طی شش ماه پس از امضای این پروتکل منعقد شوند، شروع کنند:

الف) کارخانهٔ اسید سیتریک

ب) تولید کامیونهای برقی و معمولی

پ) تولید جرّاثقالهای برقی

ت) صنایع و تعمیرگاههای کوچک روستایی

ث) کارخانه‌های آجرسازی

ج) سردخانه‌ها

چ) کشتارگاهها

ح) گرمخانه‌های ویژهٔ کاشت گل و سبزیجات و مواد گیاهی

خ) مزارع مرغداری ویژهٔ تولید گوشت مرغ و تخم‌مرغ

د) واحدهای تولید پنیر سفید بلغاری

ذ) شعب توزیع محصولات پروتئینی

ر) احداث یک مرکز ژنتیک در ایران

به همین منظور مقرر شد در صورت تأمین اعتبارات مربوطه توسط طرف تأمین کننده، پروژه‌های مذکور اجرا گردند.

۶. دو نخست‌وزیر امکانات همکاری بین دو کشور در زمینهٔ آبیاری را مورد بررسی قرار دادند و در همین زمینه مقرر شد کارشناسان بلغاری در طی سه ماه پس از به امضا رسیدن این پروتکل به منظور مذاکره با همتایان ایرانی خود دربارهٔ برنامهٔ همکاری برای طراحی و ساخت سدهای کوچک در ایران شامل سدهای فریمان، باروبیدک از

ایران دیدار کنند.

۷. دو نخست‌وزیر موافقت کردند طرفین امکانات همکاری در زمینهٔ انجام پروژه‌های زیربنایی مورد علاقهٔ طرفین در ایران را مورد مطالعه قرار دهند و به همین منظور مقرر شد سازمانهای ذی‌صلاح دو طرف در طی نیمهٔ اوّل سال ۱۹۷۷ برای بحث دربارهٔ رئوس کلّی همکاری در این زمینه تشکیل جلسه دهند.

۸. طرفین یادآور شدند که امضای موافقتنامهٔ قرنطینه و حفاظت از گیاهان، همکاری در زمینهٔ کشاورزی و دامپروری بین دو کشور را هرچه بیشتر تسهیل خواهد کرد.

۹. دو نخست‌وزیر از انعقاد موافقتنامهٔ همکاری تجاری بین دو شرکت هواپیمایی ملّی دو کشور ابراز خرسندی نمودند.

۱۰. دو نخست‌وزیر به این نتیجه رسیدند که برقراری تماسهای نزدیکتری بین بخش خصوصی ایران و سازمانهای دولتی بلغارستان به افزایش حجم تجارت و توسعهٔ همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور منجر خواهد گردید.

۱۱. دو نخست‌وزیر به این نتیجه رسیدند که امکاناتی برای گسترش توریزم بین دو کشور وجود دارند و در همین زمینه مقرر گردید سازمانهای ذی‌صلاح طرفین موضوع را تحت بررسی قرار دهند و نظر خود را به اجلاس بعدی کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا گزارش نمایند.

۱۲. دو نخست‌وزیر از فعالیتها و اقدامات کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنّی ابراز امتنان نمودند و اجرای شرایط پروتکل حاضر را منوط به آن کردند.

تهران، ۲۲ دسامبر ۱۹۷۶

امیرعبّاس هویدا	استانکو تودوروف
نخست‌وزیر دولت پادشاهی ایران	نخست‌وزیر جمهوری مردمی بلغارستان

۲۶. موافقتنامهٔ حفظ نباتات

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ دفع آفات نباتی و قرنطینهٔ نباتات بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان با توجّه به اشتیاق طرفین به توسعهٔ روابط اقتصادی و تجاری موجود بین دو کشور و به منظور هماهنگ کردن کوششهایشان برای کنترل مؤثر آفات و بیماری‌های خطرناک برای نباتات و محصولات گیاهی و همچنین برای از بین بردن گیاهان هرز و جلوگیری از به وجود آمدن آنها به منظور تسهیل صادرات و واردات و مبادلهٔ محصولات کشاورزی بین طرفین و برای حفاظت از کشاورزی‌های دو کشور در برابر ورود و گسترش بیماری‌های گیاهی قرنطینه‌ای، آفات نباتی و انواع گیاهان هرز در موارد زیر به توافق رسیده‌اند.

مادهٔ ۱

در این موافقتنامه:

الف) گیاهان به معنای گیاهان زنده و اجزای گیاهی زنده می باشند.

ب) محصولات گیاهی، به معنای آن دسته از محصولات کشاورزی است که پس از برداشت آنها نه روی آنها مطلقاً کار شده و نه عملی صورت گرفته است.

ج) آفات نباتی، به معنای ارگانیزمهای گیاهی و حیوانی و انواع علف هرز و تخمهای این علفهای هرز است که برای گیاهان و محصولات گیاهی مضر باشند.

مادهٔ ۲

طرفین در دو مورد زیر متعهد می شوند:

۱. اتخاذ تدابیری برای حفاظت از نباتات در مناطق مورد هجوم آفات نباتی کشاورزی و جنگل به منظور شناسایی و دفع و نابود کردن آنها.

۲. در قرنطینه گذاشتن مناطقی که آفات نباتی خطرناک در آنها بروزمی‌کنند و منع صدور گیاهان و محصولات گیاهی ناقل آفات نباتی.

مادهٔ ۳

۱. واردات گیاهان، محصولات گیاهی و خاک، از قلمرو یکی از طرفین به قلمرو

طرف دیگر فقط در صورتی می‌تواند مجاز باشد که از مرحلهٔ قرنطینه گذشته و فاقد آفات خطرناک قیدشده در حدود مقررات مربوط به موضوع بهداشت گیاهی ملّی مربوطه باشند و در عین حال طبق شرایط اضافی قرنطینهٔ طرف وارد کننده.

۲. به پیوست این سند، لیستهای نامهای آفات و بیماری‌های گیاهی دو طرف قرارداد از نظر مبارک می‌گذرند.

هر یک از طرفین مجاز است لیست مربوطهٔ خود را تکمیل یا اصلاح کند، ولی در این صورت باید هر نوع اصلاح یا تکمیل لیست خود را از کانالهای دیپلماتیک به طرف دیگر اطّلاع دهد.

مادهٔ ٤

هر محموله از گیاهان یا محصولات گیاهی وارده از قلمرو یکی از دو طرف قرارداد باید با مجوّز صادره توسط مقام ذی‌صلاح حمایت و حفاظت از نباتات مربوطه طرف صادرکننده همراه باشد و این مجوّز باید نشان بدهد که شرایط مندرج در مادهٔ ۳ موافقتنامهٔ حاضر رعایت شده‌اند، ولی طرف وارد کننده به هر حال حق خواهد داشت بدون توجه به همراه بودن محموله با مجوز بهداشت گیاهی مذکور، آزمایشهای لازم را از محموله به عمل آورد و تدابیر لازم برای پیش گیری از بروز خطرات ناشی از وجود آفات و بیماری‌های گیاهی در محموله را اتخاذ کند.

مادهٔ ۵

واردات و صادرات محموله‌های گیاهان و محصولات گیاهی از طریق استفاده از ایستگاههای عبوری تعیین شده توسّط مقامات ذی‌صلاح طرفین انجام خواهد شد.

مادهٔ ٦

مبادلهٔ محموله‌های گیاهان و محصولات گیاهی مورد نیاز مؤسسات دیپلماتیک، کنسولی، تجاری و دیگر مؤسسات نمایندگی خارجی طرفین این قرارداد طبق شرایط موافقتنامهٔ حاضر انجام خواهد شد.

مادهٔ ۷

هر یک از طرفین اجازه خواهد داد محموله‌های گیاهان و محصولات گیاهی طرف دیگر به مقصد یک کشور ثالث از قلمرو آن عبور کند، مشروط بر آنکه هر یک از محموله‌های مربوطه با یک مجوز بهداشت گیاهی طبق شرایط مندرج در موافقتنامهٔ حاضر

همراه باشد.

مادهٔ ۸

دو طرف قرارداد با توجّه به منافع مشترک حاصله از همگونگی متدها و طرق و وسایل قرنطینه و حفاظت از نباتات:

الف) قبل از اوّل آوریل هر سال، اطلاعاتی در مورد آفات خطرناک و قرنطینه‌ای گیاهان و محصولات گیاهی مبادله نموده و تدابیر متخذه به منظور کنترل و دفع این آفات را به اطلاع خواهند رساند.

ب) تا ماکسیموم سی روز پس از تصویب قوانین و احکام و مقررات جدید مربوط به قرنطینه و حفاظت از گیاهان، تصویب آنها را به اطلاع یکدیگر خواهند رساند.

هر یک از طرفین قرارداد اطلاعات دریافتی در موارد فوق‌الذکر را بدون اجازهٔ طرف دیگر در اختیار کشورهای ثالث قرار نخواهند داد.

مادهٔ ۹

ارگانهای مسئول قرنطینه و حفاظت از گیاهان دو طرف هر زمان که لازم باشد و به هر حال هر سه سال یک بار به منظور بحث و مذاکره در مورد حلّ مشکلات و مسائل علمی و عملی و تبادل تجربیات مربوطه گردهمایی خواهند داشت. این گردهمایی‌ها به طور متناوب در ایران و بلغارستان برگزار خواهند شد و زمان، محلّ و دستور جلسه هر یک از آنها با توافق ارگانهای مربوطهٔ طرفین تعیین می‌گردد.

مادهٔ ۱۰

به منظور مذاکره و تلاش برای حلّ مسائل مربوط. به اجرای موافقتنامهٔ حاضر، ارگانهای ذی‌صلاح قرنطینه و حفاظت از گیاهان دو کشور هر زمانی که لازم بدانند، می‌توانند با یکدیگر تماس حاصل کنند.

در این زمینه طرفین در صورت لزوم می‌توانند یک کمیسیون مشترک شامل حداکثر سه کارشناس بلغاری و سه کارشناس ایرانی تأسیس نمایند.

هدف این کمیسیون مشترک مطالعه و بررسی مشکلات و مسائل ناشی از تفسیر و اجرای موافقتنامهٔ حاضر و همچنین هر نوع مسئلهٔ مربوطهٔ دیگر خواهد بود و در صورتی که برای این مسائل، راه‌حلّهای رضایت‌بخشی یافت نشوند، این قبیل مسائل و مشکلات از طرق دیپلماتیک حلّ و فصل خواهند گردید.

مادهٔ ۱۱

هرگاه یکی از طرفین قرارداد، هرگونه تغییرات یا اصطلاحات در موافقتنامهٔ حاضر را ضروری یا مطلوب تشخیص دهد، نمایندگان مربوطهٔ طرفین در طی دو ماه پس از درخواست طرف مذکور برای بررسی و مطالعهٔ تغییرات یا اصلاحات پیشنهادی گردهمایی خواهند داشت.

مادهٔ ۱۲

کلّ هزینه‌های سفرهای کارشناسان طبق مواد ۹، ۱۰ و ۱۱ این موافقتنامه به عهدهٔ طرف مربوطه خواهد بود.

مادهٔ ۱۳

شرایط مندرج در این موافقتنامه روی تعهّدات و مسئولیّتهای بین‌المللی هر یک از دو طرف قرارداد تأثیری نخواهد داشت و به آنها لطمه نخواهد زد.

مادهٔ ۱۴

این موافقتنامه برای یک دورهٔ پنجساله منعقد شده است و پس از انقضای این دوره تا مدت یک سال دیگر به طور اتوماتیک اعتبار خواهد داشت، ولی مشروط بر آنکه هیچ کدام از طرفین تا حداکثر شش ماه پیش از پایان این مدت یکساله تمایل خود را به لغو آن به طرف دیگر اطلاع ندهد.

این موافقتنامه از تاریخ دریافت آخرین یادداشت یکی از طرفین قرارداد توسّط طرف دیگر دایر بر آنکه این سند طبق قوانین و مقررات طرف مربوطه اعتبار اجرایی دارد، معتبر شناخته خواهد شد.

مادهٔ ۱۵

بدین‌وسیله گواهی می شود که نمایندگان کاملاً تأیید شده دو طرف موافقتنامهٔ حاضر را امضا کرده‌اند.

در تاریخ ۲۲ دسامبر ۱۹۷۶ در دو نسخهٔ مشابه در تهران به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان
حسین سپهری	فیلیپ ایشپکوف
قائم‌مقام وزیر کشاورزی و منابع طبیعی	قائم‌مقام وزیر کشاورزی و صنایع غذایی

۲. لیست آفات و بیماریهای قرنطینهٔ نباتی در ایران*

ANNEX

LIST OF QUARANTINE PLANT PESTS AND DISEASES IN IRAN

1. Acanthosoelides obsoletus Say (A. Obtectus Say.)
2. Anarsia Lineatella Zell.
3. Aphelenchoides fragariae(Ritzema Bos)Christie.
4. Bruchidius incarnatus Boh.
5. Callosobruchus chinensis L.
6. Callosobruchus quadrimaculatus F. (=G. Maculatus F.)
7. Caulophilus latinasus Say.
8. Ceratitis capitata Wied.
9. Erisoma lanigerum Hausm.
10. Gilletteella cooleyi Gill.
11. Heterodera rostochinnsis Woll.
12. Heterodera Schachtii Schmidt.
13. Hyphantria cunea Crury.
14. Laspeyresia molesta Busch (-Grapholitha molesta Busch)
15. Meloidogyne sp.
16. Phtorimaea opercuella Zell. (=Gnorimoschema operculella Zell.
17. Platydra gossypiella saund. (=Pectionnophora gossypiella San
18. Popillia japonica Newh. (=Aserica japonica Newn.)
19. Pseudococcus gahani Green.
20. Quadraspidiotus perniciosus Comst.
21. Tarsonemus Fragariae Zimm.
22. Trogoderma granarium Everts.
23. Xylosandrus germanus Bland.
24. Phylloxera vastatrix.
25. Leptinotarsa decemlineata.
26. Diaspis pentagona.
27. Rhagoletis pomonella
28. Pseudococcus comstoki
29. Dacus Oleae.
30. Annulus cerasi Hilderand.

* نظر به اینکه معادل فارسی اسامی موجود در دو لیست وجود ندارد، عیناً خود اسامی درج می‌گردد.

-2- ANNEX

31. Annulus pruni Christoff.
32. Annulus Pyri Christoff.
33. Chałara queroina Henry.
34. Corynobacterium michiganonse(E;F; Smith) Jensen.
35. Cronatium ribicola (lasch.) Fischer de Waldh.
36. Diplodia Zeae (Schw) Lev.
37. Endothia parasitica (Murr.)P;J; et H;W; Anderson.
38. Erwinia amylovora (Burrill) Winsl. et al.
39. Hypoxylen pruninatum (Kl.) Cke.
40. Marmor lineoptioum Cation.
41. Marmor mali Homes.
42. Marssonina popülina Schnabl.
43. Marssenina poluli-nigrae Klob.
44. Mycosphaerella laricina Hart.
45. Phoma lingam (Tede) Desm.
46. Poronespora tabacina Adam.
47. Physalospera cydoniae Arn.(f.c. Sphaerops is malorum Peck)
48. Plasmopara halstedii(Farl.) Berl. et de Toni(=P. helianthi Novot.)
49. Pseudomona marginata (Mc. Culloch) Stapp.
50. Pseudomonas mori (Boyer et Lambert)Stevenus.
51. Rhabdocline pseudotsugae Syd.
52. Rosellimia necatrix(Hart.) Berl.
53. Septoria Linioola (Speg.) Garassini.
54. Septotis populiperda Waterman et Cash.
55. Stawberry virus 1, Prentice + Strawberry virus 2, Prentice.
56. Strawberry vrus 1, Prontice + Strawberry vrus 3, Prentice.
57. Synchytrium endobioticum (Schilb.) Perc.
58. Tilletia horrida Tak.
59. Venturia populina (Vuill.) Fabr.

ANNEX

-3-

60. Kanthomanas hyacinthi (Wakker) Dowson.
61. Kanthomonas juglandis (Pieros) Dowson.
62. Xanthomonas stewartii (Erw. Smith) Dowson.
63. Acroptilon pioris (Pall) Fisch. Mey
64. Ambrosia artemisiaefolia L.
65. Ambrosia psilostechia DC;
66. Ambrosia trifída D.
67. Cenohrus tribuloides L.
68. Cuscuta spp.
69. Helianthus spp. 1
70. Orobanche spp.
71. Solanum rostratum Dunnal.
72. Sorghum halepense Pers.

۳. لیست آفات بیماریهای قرنطینهٔ نباتی در بلغارستان

ANNEX

LIST OF QUARANTINE PESTS FOR PEOPLE'S REPUBLIC OF BULGARI.

1.Araecerus fasciculatus Deg.
2. Callosobruchus chinensis L.
3. Caulophilus latinasus Say.
4. Ceratitis capitata Wied.
5. Dacus cucurbitae Coq.
6. Dacus dorsalis Hendel.
7. Earias insulana Boisd.
8. Lathetious oryzae Waterh.
9. Lophocaterus pusillus Klug.
10. Myeleis ceratoniae Zll.
11. Myopardalis pardalina Big.
12. Pachymerus pallidus Ol.
13. Pectinophora gossypiella Saund.
14. Popillia japonica Newn.
15. Trogoderma granarium Evert.
16. Ditylenchus angustus Butler (Filipjev)
17. Heteredera glicines Ichinove
18. Heteredera rostochiensis Woll.
19. Radophulus similis Cobb.
20. Collectotrichum indicum Dast.
21. Colletotrichum indicum Dast.
22. Corynebacterium tritici Hutch.
23. Erwinia amylowora (Burrill) Com. S;A;B;
24. Fusarium oxysporum var. solani Schl.
25. Neovossia indica Mundkur
26. Phymatotrichum omnivorum (Shear) Duggar.
27. Sclerotium rolfsii Sacc.
28. Synchytrium endobiotioum Schilb.
29. Tilletia horrida Tak.
30. Xanthomonas itoana Dowson.
31. Xanthomonas oryzae Dowson.
32. Xanthomonas oryzicola Fanget Outh.
33. Acroptilon repens D,C;

34. Orobanche aegyptica Pers.
35. Paspalum distichum L.
36. Sophora alopecuroides L.
37. Sophora pachycarpa C.A. Mey.
38. Striga sp.
39. Thermopsis lanceołata R.Br.

-.-

۲۷. تذکاریهٔ مبادلات بازرگانی

۱. متن تذکاریه

تذکاریه

بر اساس شرایط مندرج در مادهٔ ۸ پروتکل اجلاس نهم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی مورخ ۱۰ نوامبر ۱۹۷۶ مبنی بر تهیه و امضای یک یادداشت تفاهم جداگانه برای مبادلات تجاری برای هر یک سال از مدت موافقتنامهٔ درازمدت تجاری مورخ ۹ دسامبر ۱۹۷۲، مذاکراتی بین هیئتهای ایرانی و بلغاری در تهران انجام گرفت و طرفین به قرار زیر به توافق رسیدند:

۱. الف) طرف بلغاری متعهد می‌شود طبق لیستهای (الف) و (ب) ضمیمهٔ همین یادداشت و به مبالغ تعیین شده در آنها کالاهای ایرانی مربوطه را خریداری کرده و کالاهای بلغاری مربوطه را به طرف ایرانی بفروشد.

ب) قراردادهای مربوط به صادرات کالاهای ایرانی قیدشده در لیست (الف) باید مورد مذاکره قرار گرفته، طبق شرایط مندرج در موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت منعقده بین دو کشور به نحوی به امضا رسند که تحویل کالاهای مربوطه حتماً از اول ژانویهٔ ۱۹۷۸ شروع شده و تا حداکثر ۳۱ دسامبر ۱۹۷۸ ادامه یابد.

ج) قراردادهای مربوط به صادرات کالاهای بلغاری مذکور در لیست (ب) باید مورد مذاکره قرار گیرند و طبق شرایط موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت منعقده بین دو کشور به قراری امضا شوند که تحویل کالاهای مربوطه حتماً از اوّل ژانویهٔ ۱۹۷۸ شروع شده و تا حداکثر ۳۱ دسامبر ۱۹۷۸ ادامه یابد.

۲. نمایندگان طرفین در کمیتهٔ فرعی تجارت باید نتایج اجرای این یادداشت تفاهم را به طور منظم در زمانهای تعیین شده مورد بررسی قرار داده، تدابیر لازم به منظور توسعهٔ بیشتر و تنوع بخشیدن به تجارت بین دو کشور را اتّخاذ نمایند.

۳. این یادداشت تفاهم از بخشهای لاینفکّ موافقتنامه‌های درازمدت تجاری و پرداخت منعقده بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان است.

در تاریخ ۲ مه ۱۹۷۸ در دو نسخه که هر دو به یک میزان اعتبار قانونی دارند در

تهران به امضا رسید.

اسپاس گئورگیو	حسین معادی
قائم‌مقام وزیر تجارت خارجی	قائم‌مقام وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران
جمهوری مردمی بلغارستان	

۲. فهرست کالاهای صادراتی ایران به بلغارستان

لیست (الف)

صادرات کالا از ایران به جمهوری مردمی بلغارستان برای سال ۱۹۷۸

	ضرب در هزار دلار آمریکا
۱. نفت خام	۳۵۰۰۰
۲. پارچه های پشمی و پنبه‌ای	۲۰۰۰
۳. پتو، پوشاک کشباف و پارچه از جنس مواد سنتتیک	۴۰۰۰
٤. انواع جوراب ساقه بلند و ساقه کوتاه و لباس زیر	۱۵۰۰
۵. ابریشم خام	بعداً تعیین خواهد شد
٦. پنبهٔ خام	۷۰۰۰
۷. روده	۵۰۰
۸. خشکبار، خرما، پسته و مغز هسته میوه	۵۰۰۰
۹. صمغ کتیرا	بعداً تعیین خواهد شد
۱۰. توتون	بعداً تعیین خواهد شد
۱۱. خاویار و مواد غذایی لذیذ حاصله از ماهی	۵۰۰
۱۲. مواد دارویی	۱۳۰۰
۱۳. گلیسیرین	بعداً تعیین خواهد شد
۱٤. مواد شیمیایی و پتروشیمیایی شامل صابون قالبی و مایعات پاک کننده	۲۰۰۰
۱۵. تایر و تیوب خودرو	٤۰۰
۱٦. کفش	۱۰۰۰
۱۷. کالاهای ورزشی	۱۰۰۰
۱۸. یخچال، بخاری و دیگر لوازم خانگی برقی	۲۰۰
۱۹. اتوبوس، مینی بوس، اتومبیل، خودروهای کوچک ویژهٔ حمل و نقل بار و لوازم یدکی مربوطه	۵۰۰۰
۲۰. شمش و پروفیل آلومینیوم شامل در و پنجرهٔ آلومینیومی	۲۰۰۰
۲۱. کنسانترهٔ فلز شامل کنسانترهٔ سرب و کنسانترهٔ روی	۲۵۰۰

۲۲. کالاهای محصول صنایع دستی و جواهر	۱۰۰۰
۲۳. فیلم سینمایی و نظایر آن	بعداً تعیین خواهد شد
۲۴. تجهیزات صنعتی شامل دیگ بخار، بالابر، مبدّل گرما، مخازن پمپ هوا و تجهیزات ویژهٔ ساختن بناهای پیش ساخته شامل کالاهای صنعتی و ماشین آلات راهسازی و وسایل و لوازم هیدرولیک	۳۰۰۰
۲۵. چرم و پوستهای گرانبها	۱۰۰۰
۲۶. چرم سبک	۱۰۰۰
۲۷. لوازم آشپزخانهٔ غیر برقی	۳۰۰
۲۸. تجهیزات بهداشتی (شامل FR * مرمری، سنتتیک و پشم شیشه)	۵۰۰
۲۹. کاشی و سرامیک	۳۰۰
۳۰. کاغذ دیواری	۵۰۰
۳۱. متفرّقه	۱۵۰۰
جمع کلّ	۸۰۰۰۰

* معنی این علامت اختصاری معلوم نگردید.

۳. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

لیست (ب)

صادرات کالا از جمهوری مردمی بلغارستان به ایران برای سال ۱۹۷۸

ضرب در هزار دلار آمریکا

کالا	مبلغ
۱. کارخانه ها و تجهیزات کامل	۳۰۰۰
۲. ماشین آلات فلزکاری و لوازم یدکی مربوطه	۲۰۰۰
۳. ماشین آلات و تأسیسات ویژهٔ تولید کالاهای چوبی	۵۰۰
۴. کامیون (لاری) و لوازم یدکی و فرعی مربوطه	بعداً تعیین خواهد شد
۵. واگن	بعداً تعیین خواهد شد
۶. کشتی و تانکر	بعداً تعیین خواهد شد
۷. لیفت تراکهای برقی و دیزل	۳۰۰۰
۸. جرّاثقالهای برقی	۵۰۰
۹. ماشین آلات کشاورزی	۳۰۰
۱۰. الکتروموتور	۴۰۰
۱۱. لوازم سیم کشی و برق رسانی	۶۰۰
۱۲. تجهیزات الکتریکی فشار قوی و فشار ضعیف	۱۰۰۰
۱۳. لوازم، وسایل و تجهیزات الکتریکی	۲۵۰
۱۴. لوازم و ابزار اندازه گیری و سنجش	۲۵۰
۱۵. لوازم خانگی شامل آبگرمکن	۵۰۰
۱۶. لوازم فلزی شامل لوازم آهنی و شمش فلز	۳۷۵۰۰
۱۷. لوازم فلزی غیرآهنی	۷۰۰
۱۸. لوازم و ادوات و تجهیزات خانگی و شیشهٔ تزیینی	۳۰۰
۱۹. مواد شیمیایی و پتروشیمیایی	۳۰۰۰
۲۰. رنگهای ارگانیک ویژهٔ رنگرزی	۵۰۰
۲۱. کود شیمیایی	۵۰۰
۲۲. مواد دارویی	۶۰۰
۲۳. الیاف مصنوعی	۲۵۰۰

۲٤. کاغذ و مقوای چاپ و بسته بندی	۱۰۰۰
۲۵. نوشت افزار	۱۰۰
۲۶. پارچه های پشمی و پنبه ای	۱۰۰۰
۲۷. گوشت: شامل گوشت گاو، گوشت گوساله و گوشت مرغ	۵۰۰۰
۲۸. محصولات لبنی	۶۰۰۰
۲۹. تخم مرغ	۲۰۰۰
۳۰. توتون	بعداً تعیین خواهد شد
۳۱. ماهی یخ زده و گوشت ماهی غیرمنجمد قابل استفاده	۵۰۰
۳۲. شیشهٔ ورق ویژهٔ پنجره (۱، ۲، ٤ میلیمتر)	۵۰۰۰
۳۳. متفرقه	۱۵۰۰
جمع کل	۸۰۰۰۰

۲۸. پروتکل دهمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی، فنی و علمی

پروتکل اجلاس دهم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

۱. دهمین اجلاس کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا از ۲۹ آوریل تا ۲ مه ۱۹۷۸ در تهران برگزار گردید.

۲. ریاست هیئت ایرانی را عالی‌جناب کاظم خسروشاهی، وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران و ریاست هیئت بلغاری را عالی‌جناب هریستو هریستوف، وزیر تجارت خارجی جمهوری مردمی بلغارستان به عهده داشتند.

۳. اسامی اعضای دو هیئت را در ضمایم ۱ و ۲ ملاحظه می‌فرمایید.

۴. کمیته پیگیری تصمیمات و توصیه‌های اجلاس گذشته و پروتکل امضاشده توسط دو نخست‌وزیر در تاریخ ۲۲ نوامبر ۱۹۷۶ را موردمطالعه قرار داد.

سطح و گرایشهای عمومی همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنی دو کشور در این پروتکل منعکس شدند و سپس در کمیته‌های فرعی مخصوص سه مورد زیر، مذاکراتی انجام گرفت:

- تجارت، حمل و نقل و توریزم
- همکاری در زمینهٔ کشاورزی و اجرای پروژه‌های مربوطه
- همکاری‌های صنعتی، علمی و فنی

۵. کمیته با رضامندی خاطرنشان ساخت که در طی چند سال گذشته، پیرو دستورالعملهای صادره توسط رهبران و نخست‌وزیران دو کشور در جریان دیدارهایشان از ایران و بلغارستان، موفقیتهای قابل ملاحظه‌ای در زمینهٔ گسترش روابط اقتصادی دوجانبه حاصل گردیده‌اند و این دیدارهای متقابل، زیربنای محکمی برای توسعهٔ هرچه بیشتر همکاری‌های تجاری و اقتصادی و همچنین اجرای سریع و تکمیل انجام پروژه‌های مورد علاقهٔ ایران و بلغارستان را به وجود آورده‌اند.

نتیجه‌گیری‌ها و توصیه‌های کمیته به قرار زیر می‌باشند:

تجارت

۶. کمیته، توسعهٔ تجارت بین دو کشور را به عنوان پیامد اجرای پروتکل مورخ ۲۵ نوامبر ۱۹۷۴ و یادداشت تفاهم مورخ ۱۰ نوامبر ۱۹۷۶ مورد بررسی قرار داد، و خرسندی خود را از بابت سطح کنونی تجارت بین دو کشور ابراز داشت و به این نتیجه رسید که امکانات قابل ملاحظه‌تری برای توسعهٔ هرچه بیشتر تجارت بین دو کشور وجود دارند.

۷. کمیته، رضامندی خود را از بابت امضای یادداشت تفاهم تجاری برای سال ۱۹۷۸ که انگیزهٔ قوی‌تری برای گسترش روابط تجاری بین دو کشور ایجاد می‌کند، اعلام داشت.

۸. کمیته پیشنهاد کرد یک موافقتنامهٔ درازمدت تجاری جدید برای یک دورهٔ پنجساله (۸۳ــ۱۹۷۹) در آیندهٔ نزدیک در صوفیه امضا گردد.

۹. به منظور گسترش هرچه بیشتر و تنوع بخشیدن به تجارت بین ایران و بلغارستان، طرف بلغاری خاطرنشان ساخت که تمام اقدامات لازم برای افزایش وارداتش از ایران شامل کالاهای صنعتی و نیم‌ساخته را به منظور ایجاد یک توازن تجاری مطلوبتر بین دو کشور به عمل خواهد آورد.

۱۰. طرف بلغاری پیشنهاد کرد در برابر دریافت نفت خام و ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی از ایران، چند تانکر صدهزار تُنی به ایران تحویل دهد. مبادلهٔ این اقلام به قیمتهای بازار جهانی صورت خواهد گرفت و مقرر شد طرف بلغاری بزودی چند پیشنهاد مشخص و قطعی در این خصوص تسلیم کند تا طرف ایرانی آنها را مورد بررسی قرار داده و نظریات خود را در مورد آنها ارائه نماید.

۱۱. کمیته توصیه کرد اتاقهای بازرگانی دو کشور به منظور گسترش هرچه بیشتر تجارت بین دو کشور به تماس و همکاری با یکدیگر ادامه دهند.

حمل و نقل و توریزم

۱۲. در پاسخ به پیشنهاد طرف بلغاری برای همکاری بین ایران و بلغارستان در جهت اجرای پروژه‌های زیربنایی حمل و نقل در ایران، کمیته موافقت کرد وزارت راه و ترابری ایران و وزارت حمل و نقل بلغارستان برای گسترش همکاری‌هایشان در این مورد به تبادل نظر بپردازند.

۱۳. کمیته، امضای یک موافقتنامه بین هواپیمایی ملّی ایران و هواپیمایی خطوط

هوایی بالکان بلغارستان را با رضامندی یادآور شد و ابراز امیدواری کرد یک موافقتنامهٔ دیگر حمل و نقل هوایی بین دو کشور به انعقاد رسد.

۱۴. کمیته، برگزاری نخستین اجلاس کمیسیون توریزم در آوریل ۱۹۷۸ و توافق دو کشور برای همکاری به منظور اجرا و انجام پروژه‌های توریستی در ایران و بلغارستان که موافقتنامهٔ مربوط به آن را بزودی به امضا می رسانند با رضامندی خاطرنشان ساخت.

همکاری در زمینهٔ کشاورزی و پروژه‌های مربوطه

۱۵. طرفین در مورد شرکت ایران در زمینهٔ تأمین بودجهٔ اجرای پروژه «استراندیا - بورگاس»، طبق یک موافقتنامهٔ پرداخت وام که قرار است در آینده به امضا رسد به تفاهم رسیدند و همچنین در موارد زیر توافق کردند:

الف) طرف ایرانی حق خواهد داشت در صورت تمایل تا صد در صد کلّ تولیدات پروژهٔ مذکور را به قیمتهای عادلانهٔ جهانی خریداری کند و به این ترتیب میزان محصولات گوشتی و لبنی تحویلی به ایران از تولیدات این پروژه را از حدّ متوسّط سالیانهٔ خریدهای ایران از بلغارستان در دورهٔ ۸۰ــ۱۹۷۵ بیشتر خواهد شد.

ب) طرف بلغاری در محل اجرای این پروژه و بر اساس یک برنامهٔ مورد توافق مشترک طرفین، تسهیلات آموزشی برای عده‌ای از اتباع ایران تدارک خواهد دید.

ج) در خصوص اجرای این پروژه طرف بلغاری سعی خواهد کرد ماشین‌آلات، تجهیزات و دیگر کالاهای مورد نیاز خود را حتی‌المقدور و به قیمتهای عادلانهٔ جهانی از ایران خریداری نماید.

احداث تأسیسات «استراندیا - بورگاس» اقدام دیگری در جهت گسترش همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور خواهد بود.

۱۶. صنایع روستایی

الف) طرفین از بابت پیشرفت حاصله در امر انجام هفت پروژهٔ نمونه که انتظار می رود تا پایان سال جاری هجری خورشیدی ایرانی اجرا شوند ابراز رضامندی کردند و طرف بلغاری مقرر شد تا اتمام این پروژه‌ها طبق پروتکل اجلاس چهارم کمیتهٔ فرعی کشاورزی به همکاری‌های مربوطه ادامه دهد.

ب) طرفین در مورد ساختن چند گرمخانهٔ ویژهٔ نباتات در ایران که قرار است ساختن آنها پس از تخصیص یافتن و تصویب بودجهٔ مربوطه بر اساس مطالعات و پیشنهاد

طرف بلغاری شروع شود به توافق رسیدند.

ج) طرف ایرانی به دریافت چند کارخانهٔ آجرسازی از بلغارستان همچنان که در پروتکل اجلاس چهارم کمیتهٔ فرعی کشاورزی قیدشده ابراز علاقه کرد.

د) طرفین به امر ایجاد یک مجتمع کشت و صنعت در خراسان بر اساس مطالعات و گزارشهای کارشناسان بلغاری که قرار است برای تصویب به طرف ایرانی تسلیم شوند، ابراز علاقه نمودند و در همین خصوص مقرر شد طرف ایرانی از کارشناسان بلغاری دعوت کند در آیندهٔ نزدیک از ایران دیدار نمایند.

هـ) طرف بلغاری آمادگی خود را برای طراحی و تجهیز چند سردخانه در ایران اعلام داشت و مقرر گردید وزارت کشاورزی و توسعهٔ روستایی ایران برای انجام این قبیل پروژه‌ها زمینهٔ تماسهای لازم بین طرف بلغاری و بخش خصوصی ایران را فراهم نماید.

۱۷. پروژه‌های هیدرولیک

طرفین، رضایت خود را از بابت اجرای قرارداد مورخ ۲۲ ژوئن ۱۹۷۷ برای مطالعه و طراحی ۵ سد کوچک در استان خراسان خاطرنشان ساختند و به این نتیجه رسیدند که برای امکان‌پذیر ساختن همکاری بیشتر در زمینهٔ توسعهٔ منابع آب، باید به تبادل کارشناس به منظور بررسی دستاوردهای حاصله در زمینهٔ ساختمان سدّهای کوچک بپردازند.

۱۸. ایجاد یک شرکت مهندسی مشاور مشترک ایران – بلغارستان

طرفین روی توافق خود در مورد ایجاد این شرکت در ایران برای مطالعه و طراحی پروژه‌های کشت و صنعت و غیره در ایران و همچنین کشورهای ثالث به قرار تعیین شده در پروتکل اجلاس چهارم کمیتهٔ فرعی کشاورزی تأکید فراوان کردند.

۱۹. پروژه‌های مربوط به صنایع غذایی

طرف ایرانی موافقت کرد مؤسسهٔ «آی.اس.اُ. اگروکمپلکت»* را به عنوان طراح و تأمین کنندهٔ مواد اولیّهٔ صنایع غذایی به بانک توسعهٔ کشاورزی ایران معرفی و توصیه کند.

کمیته نتیجه گرفت که این قبیل همکاری‌ها به توسعهٔ تعاونی‌ها و پروژه‌های کشاورزی ایران منجر شده و به سود بخش خصوصی ایران تمام خواهد شد و در همین

* ISO Agrocomplect

خصوص مقرر شد مؤسسهٔ «اگروکمپلکت» تا حداکثر دو ماه پس از امضای این پروتکل، لیستی از اسامی و عناوین پروژه‌های بالقوه قابل اجرا را در اختیار بانک توسعهٔ کشاورزی ایران قرار دهد.

۲۰. بذر و نهال

طرف بلغاری علاقهٔ خود را به گسترش همکاری با وزارت کشاورزی و توسعهٔ روستایی ایران در زمینهٔ تولید، آزمایش و بررسی و بازاریابی انواع بذر و نهال اعلام نمود.

همکاری‌های صنعتی، علمی و فنی

کمیته یادآور شد که از زمان برگزاری اجلاس قبلی آن تاکنون، همکاری‌های صنعتی بین دو کشور، پیشرفتهایی داشته‌اند، ولی با توجه به ظرفیتهای اقتصادی طرفین، امکانات بسیار قابل توجه‌تری برای توسعهٔ این قبیل همکاری‌ها وجود دارند و در جریان بررسی زمینه‌های خاص همکاری‌های صنعتی، موارد زیر را توصیه کرد:

۲۱. کمیته با رضامندی تأیید کرد که در زمینهٔ پروژهٔ لیفت‌تراکهای دیزل و برقی در ایران بین «بالکان کاریمپکس»* و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران همکاری صنعتی و تجاری وجود داشته است و توصیه کرد سازمانهای مذکور به مذاکرات و تلاشهای خود برای تعیین یک برنامهٔ کار مشترک در آینده ادامه دهند.

۲۲. کمیته به این نتیجه رسید که امکانات مطلوبی برای توسعهٔ همکاری در زمینهٔ تولید جرّاثقالهای برقی وجود دارند و در همین خصوص طرف ایرانی، علاقهٔ خود به همیاری کامل برای برقراری همکاری بین «بالکان کاریمپکس» و مؤسسات ذی‌صلاح ایرانی را اعلام داشت.

۲۳. کمیته تأیید کرد که امکاناتی برای همکاری در مورد تولید ماشینهای تراش بین دو کشور وجود دارد و نتیجه گرفت که ارزیابی این امکانات بهتر است زودتر صورت بگیرد.

۲٤. کمیته یادآور شد که سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران در حال حاضر مشغول بررسی پیشنهادهای جدید بلغارستان برای همکاری در زمینهٔ تولید اسید سیتریک در ایران است.

* Balkancarimpex

۲۵. کمیته توصیه کرد طرفین از امکانات و توانایی‌های دو کشور برای همکاری گسترده در زمینهٔ امور علمی و فنّی استفاده کنند و مبادله و آموزش کارشناسان مربوط به عنوان وسیلهٔ توسعهٔ همکاری در این مورد تشویق گردد.

۲۶. کمیته توصیه کرد در جریان برگزاری اجلاس آیندهٔ خود به یک گروه ویژه مأموریت دهد وسایل و راه‌حلهای تشویق و گسترش همکاری‌های صنعتی بین دو کشور را مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

تاریخ و محل برگزاری اجلاس بعدی

۲۷. کمیته موافقت کرد اجلاس بعدی خود را تا پایان سال ۱۹۷۹ در صوفیه برگزار نماید.

۲۸. در تاریخ دوم مه ۱۹۷۸ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در تهران به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بلغاری
کاظم خسروشاهی	هریستو هریستوف
وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران	وزیر تجارت خارجی جمهوری مردمی بلغارستان

ضمیمهٔ ۱

لیست اسامی اعضای هیئت ایرانی

عالی‌جناب کاظم خسروشاهی

وزیر بازرگانی

عالی‌جناب ناصر گنجه‌ای

قائم‌مقام وزیر بازرگانی در امور بین‌المللی و اقتصادی

عالی‌جناب حسین معادی

قائم‌مقام وزیر بازرگانی در امور بازرگانی

عالی‌جناب مرتضی حقوقی

قائم‌مقام وزیر کشاورزی و توسعهٔ روستایی در امور تولیدات

عالی‌جناب عباس حیدری

قائم‌مقام وزیر کشاورزی و توسعهٔ روستایی در امور صنایع روستایی و فعالیتهای غیرکشاورزی

آقای منصور نخعی

مشاور وزارت امور خارجه

آقای فیض‌الله پورفتحی

مدیرکل همکاری‌های اقتصادی با کشورهای سوسیالیستی وزارت دارایی و امور اقتصاد

آقای خسرو فاضل

مدیرکل بخش تجارت خارجی وزارت بازرگانی

آقای هرمز نفیسی

مدیرکل امور بین‌المللی وزارت صنایع و معادن

آقای خسرو فاطمی

مدیرکل امور بین‌المللی وزارت بازرگانی

آقای مرتضی پدرام‌نیا

قائم‌مقام مدیرکل تجارت خارجی وزارت بازرگانی

آقای اکبر خجسته

قائم‌مقام مدیرکل امور بین‌المللی وزارت راه و ترابری

آقای محمدقاسم ابریشمی

رئیس ادارهٔ اروپای خاوری وزارت بازرگانی

آقای عظیم عظیمی گوهر

کارشناس مسئول وزارت بازرگانی

خانم پریوش رفاهی

کارشناس وزارت بازرگانی

ضمیمهٔ ۲

لیست اسامی اعضای هیئت بلغاری

عالی جناب هریستو هریستوف

وزیر تجارت خارجی و رئیس هیئت

عالی جناب اسپاس گئورگیو

قائم‌مقام وزیر تجارت خارجی

عالی جناب فیلیپ ایشپکوف

قائم‌مقام وزیر کشاورزی و صنایع غذایی

عالی جناب بلاگوی پلاچکوف

سفیرکبیر از وزارت امور خارجه

آقای وسلین رانکوف

قائم‌مقام رئیس بانک تجارت خارجی بلغارستان

آقای مونچوبحار

رئیس مؤسسهٔ «اس. ای. آ. بالکان کاریمپکس»

آقای نیکولا اسپاسوف

مدیرکل مؤسسهٔ «اس. ای. آ. رودوپا»

آقای استفان پولنداکوف

رایزن بازرگانی سفارت جمهوری مردمی بلغارستان

آقای گئورگی پیرینسکی

مشاور شورای وزیران

آقای والنتین - گات‌زینسکی

رئیس دایرهٔ ایران وزارت امور خارجه

آقای ایوان شابانسکی

از مدیران مؤسسهٔ «اگروکمپلکت»

آقای کیریل یلف

از مدیران وزارت تجارت خارجی

آقای توتیو یونکوف

از رؤسای دوایر وزارت تجارت خارجی

خانم دِیا ماکسیموا

مترجم حضوری وزارت تجارت خارجی

۲۹. موافقتنامهٔ بلندمدت بازرگانی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ درازمدت تجاری بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان

نظر به علاقهٔ دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بلغارستان به تشویق بیشتر و تنوع بخشیدن به روابط تجاری بین دو کشور بر اساس اصول برابری و منافع مشترک به قرار زیر به توافق رسیده‌اند:

مادهٔ ۱

داد و ستد کالا بین دو کشور، بر اساس لیستهای (الف) (صادرات ایران به بلغارستان) و (ب) (صادرات بلغارستان به ایران) که به پیوست همین سند می‌باشند صورت خواهد گرفت و به همین منظور، طرفین طبق قوانین و مقررات جاری در دو کشور متعهد می‌شوند واردات و صادرات کالاهای یادشده در لیستهای (الف) و (ب) و همچنین دیگر کالاهایی که مقامات ذی‌صلاح دو کشور ممکن است بعدها در مورد داد و ستد آنها به توافق رسند را تأیید کنند.

لیستهای (الف) و (ب) از بخشهای حتمی این موافقتنامه‌اند. در میزان سهمیه‌های تصریح شده در لیستهای (الف) و (ب) در صورت موافقت مقامات ذی‌صلاح دو کشور امکان تجدید نظر وجود دارد.

مادهٔ ۲

در این موافقتنامه، کالاهای تولید و یا محصول ایران و صادره از ایران، کالاهای ایرانی و کالاهای تولید و یا محصول بلغارستان و صادره از جمهوری مردمی بلغارستان، کالاهای بلغاری نامیده خواهند شد.

گواهینامهٔ مبدأ صدور کالاهای صادره طبق شرایط این موافقتنامه توسط مقامات ذی‌صلاح کشور مربوطه صادر شده به اسناد حمل و نقل پیوست می‌گردد.

مادهٔ ۳

طرفین، تدابیر لازم به منظور تضمین عدم صدور مجدد کالاهای وارده از هر یک از دو کشور به یک کشور ثالث را بدون تأیید کشور صادرکنندهٔ اصلی اتخاذ خواهند کرد.

مادهٔ ٤

امور مربوط به واردات و صادرات کالاهای پیش‌بینی شده در این سند را، اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن جمهوری مردمی بلغارستان و اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن ایران طبق قوانین و مقررات رایج و جاری در هر یک از دو کشور مربوطه انجام خواهند داد.

مادهٔ ۵

طبق مقررات و قوانین هر یک از دو کشور، طرفین قرارداد باید تمام تدابیر لازم به منظور تسهیل واردات نمونه‌های تجاری* و مواد مخصوص تبلیغات بازرگانی** و همچنین کالاهای ویژهٔ نمایش در نمایشگاهها را اتخاذ نمایند.

هر یک از طرفین قرارداد باید سازمانها و مؤسسات مربوطهٔ خود را تشویق کند در نمایشگاههای تجاری دو کشور شرکت کنند.

مادهٔ ٦

طرفین، توسعهٔ تجارت مشترک بین خود را طبق قوانین و مقررات تسهیل خواهند نمود و شرکتها و مؤسسات تجاری مربوطهٔ خود را تشویق خواهند کرد قراردادهای درازمدت برای مبادلهٔ کالاهای مورد علاقهٔ طرفین را منعقد نمایند.

مادهٔ ۷

پرداختهای مربوط به کالاهای متبادله بر اساس این موافقتنامه باید در چارچوب مقررات موافقتنامهٔ درازمدت پرداخت بین دو کشور و با توجه به افزایش اعتبار مخصوص*** مربوط به سطح دو و نیم میلیون دلار آمریکا صورت گیرند.

مادهٔ ۸

اجرای معاملات منعقده و مصوبهٔ مقامات ذی‌صلاح دو کشور در طی مدت زمان این سند، تا انجام نهایی آنها، تابع شرایط مذکور در این سند خواهد بود مگر اینکه طرفین برای حل و فصل قطعی آنها ترتیب و قرارهای بخصوصی اتخاذ نمایند.

* trade Sample
** advertising materials
*** Technical Credit

ماده ۹

به منظور تسهیل اجرای این موافقتنامه و توسعهٔ بیشتر روابط تجاری بین دو کشور، کمیتهٔ فرعی تجارت تأسیس شده توسط اجلاس نهم کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی، علمی و فنی، موارد زیر را بررسی و پیگیری خواهد کرد:

۱. انجام شرایط موافقتنامهٔ درازمدت تجاری حاضر و موافقتنامهٔ درازمدت پرداخت.

۲. اتخاذ تدابیر لازم برای رفع موانعی که ممکن است در جریان انجام موافقتنامهٔ درازمدت پرداخت به وجود آیند.

۳. مطالعهٔ پیشنهادهای هر یک از طرفین در چارچوب مقررات حاکم بر این سند به منظور توسعهٔ بیشتر و تنوع بخشیدن به تجارت دو کشور.

٤. اصلاح و تجدید نظر در لیستهای (الف) و (ب) که در مادهٔ ۱ همین سند به آن اشاره شده است.

۵. به منظور تنظیم و امضای یادداشت تفاهم جداگانه‌ای برای تجارت در هر یک از سالهایی که موافقتنامهٔ درازمدت تجاری دارای اعتبار می باشد، کمیتهٔ فرعی هرساله به طور متناوب در تهران و صوفیه گردهمایی خواهد داشت.

کمیتهٔ فرعی برای تجارت، گزارش خود و هر نوع موضوعات معوقهٔ مربوطه را برای بررسی به کمیتهٔ مشترک در سطح وزرا تسلیم خواهد نمود.

مادهٔ ۱۰

موافقتنامهٔ حاضر برای یک دورهٔ پنجساله که از اول ژانویهٔ ۱۹۷۹ شروع خواهد شد و تا ۳۱ دسامبر ۱۹۸۳ ادامه پیدا می‌کند منعقد شده است و پس از این دوره هرساله (در این مورد طرفین باید در مورد سهمیه‌های کالاهای لیستهای (الف) و (ب) تا حداکثر دو ماه پیش از انقضای هر سال به توافق رسند) به طور اتوماتیک تجدید خواهد شد، مگر اینکه یکی از طرفین الغای آن را کتباً اعلام دارد یا حداقل سه ماه پیش از انقضای سال، انعقاد موافقتنامهٔ جدیدی به جای آن تقاضا نماید.

مادهٔ ۱۱

این موافقتنامه پس از تصویب آن توسط مقامات ذی‌صلاح دو کشور و تبادل یادداشتها و اسناد لازمه، اعتبار اجرایی خواهد یافت.

در تاریخ نوزدهم می ۱۹۷۸ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان اعتبار دارند در صوفیه به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بلغارستان
عباسعلی خلعتبری	امضا ناخوانا

۲. فهرست کالاهای صادراتی ایران به بلغارستان

لیست (الف)

صادرات کالا از ایران به جمهوری مردمی بلغارستان

	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳
جمع کل (به هزار دلار آمریکا)	صد هزار	صد وپانزده هزار	صد و سی و پنج هزار	صد وپنجاه و پنج هزار	صد و هشتاد هزار

۱. نفت خام

۲. منسوجات پشمی و پنبه‌ای

۳. قماش از جنس الیاف مصنوعی، پتو، پوشاک کشباف

٤. انواع جوراب شامل جوراب ساقه‌بلند و جامه زیر

۵. ابریشم خام

٦. پنبهٔ خام

۷. روده

۸. خشکبار، مغز هستهٔ میوه، خرما و پسته

۹. صمغ کتیرا

۱۰. توتون

۱۱. خاویار و مشتقات لذید ماهی

۱۲. مواد دارویی

۱۳. گلیسیرین

۱٤. مواد شیمیایی و پتروشیمیایی شامل مایعات تمیزکننده و صابون قالبی

۱۵. تیوب و تایر خودرو

۱٦. انواع کفش

۱۷. لوازم ورزشی

۱۸. یخچال و بخاری برقی و دیگر لوازم خانگی برقی

۱۹. اتوبوس، مینی بوس، اتومبیل معمولی، کامیون کمپرسی و نظایر آن و لوازم یدکی مربوطه

۲۰. شمش و پروفیل آلومینیوم شامل چهارچوب در و پنجره از جنس آلومینیوم

۲۱. کنسانترهٔ فلزات معدنی شامل کنسانترهٔ سرب و کنسانترهٔ روی

۲۲. کالاهای صنایع دستی و جواهر

۲۳. فیلمهای سینمایی و نظایر آن

۲٤. تجهیزات و لوازم و وسایل صنعتی، آسانسور، دیگ بخار، مبدل گرما، بناهای پیش‌ساخته، تولیدات صنعتی، ماشینهای راهسازی و لوازم صنعتی هیدرولیک

۲۵. چرم و پوست

۲۶. چرم سبک

۲۷. لوازم غیربرقی آشپزخانه

۲۸. تجهیزات و لوازم بهداشتی (شامل FR * از جنس مرمر و پشم شیشه و FR سنتتیک)

۲۹. کاشی و سرامیک

۳۰. کاغذ دیواری

۳۱. متفرّقه

* معنای این علامت اختصاری معلوم نگردید.

۳. فهرست کالاهای صادراتی بلغارستان به ایران

لیست (ب)

صادرات کالا از جمهوری مردمی بلغارستان به ایران

	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳
جمع کل (به هزار دلار آمریکا)	صدهزار	صد و پانزده هزار	صد و سی و پنج هزار	صد و پنجاه و پنج هزار	صد و هشتاد هزار
۱. کارخانه‌ها و تجهیزات کامل					
۲. ماشینهای فلزکاری و لوازم یدکی مربوطه					
۳. ماشینهای مخصوص کار روی چوب و تجهیزات مربوطه					
٤. کامیون (ماشین بارکش) و لوازم یدکی مربوطه					
۵. واگن					
٦. کشتی و تانکر					
۷. لیفت‌تراکهای برقی و دیزل					
۸. جرّاثقالهای برقی					
۹. ماشین‌آلات کشاورزی					
۱۰. انواع الکترو موتور					
۱۱. لوازم سیم کشی و تأسیسات الکتریکی					
۱۲. تجهیزات الکتریکی فشار ضعیف و فشار قوی					
۱۳. تجهیزات، ابزار و لوازم الکترونیک					
۱٤. ابزار اندازه گیری					
۱۵. لوازم خانگی شامل آبگرمکن					
۱٦. فلزات آلیاژ آهن و اقلام فلزی شامل شمش فلز					
۱۷. اقلام فلزی غیرآهنی					
۱۸. تجهیزات خانگی و شیشه تزیینی					
۱۹. مواد شیمیایی و پتروشیمیایی					
۲۰. رنگهای ارگانیک					

۲۱. انواع کود شیمیایی
۲۲. مواد دارویی
۲۳. الیاف مصنوعی
۲۴. کاغذ و مقوای چاپ و بسته‌بندی
۲۵. نوشت‌افزار
۲۶. پارچه‌های پنبه‌ای و پشمی
۲۷. گوشت: شامل گوشت گوساله، گاو و مرغ
۲۸. لبنیات
۲۹. تخم‌مرغ
۳۰. توتون
۳۱. ماهی یخ‌زده و غیر یخ‌زده قابل استفاده
۳۲. شیشهٔ ورق مخصوص پنجره (۱، ۲، ٤ میلیمتر)
۳۳. متفرقه

Call No. ____________ Date ____________

Acc. No. ____________

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of *.06 P.* will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.

بنگلادش (۲۴)

۱. تفاهمنامهٔ بازرگانی

يادداشت تفاهم مذاكرات دو هيئت ايران وبنگلادش

۱. به دعوت دولت پادشاهی ایران، هیئت تجاری جمهوری مردمی بنگلادش از ۶ تا ۱۳ آوریل ۱۹۷۵ از ایران دیدار کردند.

ریاست این هیئت را آقای مصلح الدین احمد، یکی از رؤسای ادارات* وزارت بازرگانی و تجارت خارجی دولت بنگلادش به عهده داشتند و عالی جناب الف.ر.س. دوها، سفیرکبیر بنگلادش در ایران و آقای خورشید حمید، دبیر اوّل سفارت کبرای بنگلادش در ایران در این مذاکرات حاضر بودند.

ریاست هیئت ایرانی را، آقای م.ر. قنادیان، مدیرکلّ امور آسیا و اقیانوسیهٔ وزارت بازرگانی دولت پادشاهی ایران به عهده داشتند.

۲. هیئت بنگلادشی از عالی جناب فریدون مهدوی وزیر بازرگانی که از جانب ایشان امکان دعوت هیئت به ایران برای نخستین تماس بین دو کشور به عمل آمده است، تشکر نمود و پیوندهای تاریخی، فرهنگی و بازرگانی بین ایران و بنگلادش را یادآور شد و علاقهٔ دولت بنگلادش را به گسترش تجارت دوجانبه با ایران خاطرنشان کرد.

۳. هیئت بنگلادش از مراحم عالی جناب احمد معمارزاده، قائم‌مقام وزیر بازرگانی سپاسگزاری نمود.

۴. حین مذاکرات، خاطرنشان شد که بنگلادش در جریان توسعهٔ اقتصاد معاصر ایران شرکت خواهد کرد و ایران علاقهٔ خود را به خرید انواع کالاهای پیشنهادی بنگلادش

* Addotional Secretary

اعلام نمود.

۵. طرفین ابراز امیدواری کردند این مذاکرات در آیندهٔ خیلی نزدیک به انعقاد یک موافقتنامهٔ تجاری منجر گردد.

۶. طرفین به گسترش روزافزون تجارت و بازرگانی بین ایران و بنگلادش ابراز علاقه نمودند، در مورد پیش‌نویس موافقتنامهٔ تجاری بین دو کشور که هدف آن تسهیل گسترش تجارت مشترک است، مذاکراتی انجام شد و طرف بنگلادشی از وزارت بازرگانی ایران دعوت کرد هیئتی را به منظور انعقاد موافقتنامهٔ فوق‌الذکر به بنگلادش اعزام دارد.

۷. طرفین، کالاهای مورد نیاز فوری آتی خود را برای صادرات - واردات فی‌مابین شناسایی و تعیین نمودند.

طرف ایرانی به واردات کنف خام، اجناس ساخته شده از کنف، چای، شکر، کاغذ و از جمله کاغذ روزنامه، میوهٔ تازه، چرم، لوازم الکتریکی و مهندسی، انواع پارچهٔ ابریشمی، نخ از جنس ابریشم مصنوعی و تختهٔ سفت از بنگلادش و طرف بنگلادشی به واردات پنبه، گوگرد، پارچه، خشکبار، مواد دارویی و لوازم الکتریکی و مهندسی از ایران ابراز علاقه نمودند.

۸. راجع به پیشنهاد بنگلادش دربارهٔ فروش پانزده هزار تن شکر، طرف ایرانی تقاضا کرد پیشنهاد قطعی و معینی در این ارتباط را تسلیم نمایند.

۹. هیئت بنگلادش با مقامات بانک مرکزی ایران ملاقات نمود و مقرر شد همکاری بین مؤسسات بانکی دو کشور گسترش یابد.

۱۰. امکانات تدارک تسهیلات کشتیرانی، ارتباطات هوایی مستقیم، انعقاد قراردادهای درازمدت خرید، سرمایه‌گذاری مشترک برای تولید کالاهای معین مورد علاقهٔ خاص طرفین و ادامهٔ دیدارهای روزافزون مقامات ذی‌صلاح مؤسسات دولتی و بخشهای خصوصی دو کشور به منظور تسریع جریان تجارت مشترک در زمینه‌های شناسایی شده توسط دو هیئت مورد بحث قرار گرفتند.

۱۱. به منظور آشنایی بیشتر هیئت بنگلادش با بخشهای خصوصی و دولتی ایران، وزارت بازرگانی ترتیب ملاقات و تبادل نظر اعضای هیئت بنگلادشی را با مقامات ذی‌صلاح ایرانی وزارت دارایی و امور اقتصاد، وزارت صنایع و معادن اتاق بازرگانی و

صنایع و معادن ایران، هواپیمایی ملّی ایران، شرکت معاملات خارجی مرکز توسعهٔ صادرات و خطوط کشتیرانی ملّی آریا دادند.

در تاریخ ۱۳ آوریل ۱۹۷۵ در تهران به امضا رسید.

رئیس هیئت ایرانی	رئیس هیئت بنگلادشی
موسی الرّضا قنادیان	مصلح الدّین احمد
مدیرکلّ امور آسیا و اقیانوسیهٔ	رئیس ادارهٔ تجارت خارجی
وزارت بازرگانی دولت پادشاهی ایران	وزارت بازرگانی وتجارت خارجی
	دولت جمهوری مردمی بنگلادش

۲. موافقتنامهٔ اعطای وام دولت ایران به جمهوری بنگلادش با چهار ضمیمه

موافقتنامهٔ وام

این موافقتنامه در تاریخ نهم تیرماه ۱۳۵٤ بین دولت شاهنشاهی ایران (که از این پس «وام‌دهنده» نامیده می‌شود) و نمایندگی آن را وزارت امور اقتصادی و دارایی به عهده دارد از یک طرف، و دولت جمهوری مردم بنگلادش (که از این پس «وام‌گیرنده» نامیده می‌شود) و نمایندگی آن را وزارت برنامه‌ریزی به عهده دارد از طرف دیگر منعقد گردید.

گواهی می‌شود که:

الف) وام‌گیرنده در نظر دارد جهت تأمین اعتبار هزینهٔ ارزی طرح کود شیمیایی (که از این پس «طرح» نامیده می‌شود) و توسط شرکت شیمیایی و کود شیمیایی آشوگانج بنگلادش (که از این پس «شرکت» نامیده می‌شود) انجام می‌گردد وامی به مبلغ دوازده میلیون و پانصد هزار (۱۲,۵۰۰,۰۰۰) دلار آمریکایی (که از این پس «وام» نامیده می‌شود) از وام‌دهنده تحصیل نماید.

ب) وام‌دهنده مایل است وام را بر اساس مفاد و شرایط مندرج در زیر در اختیار گذارد.

ج) سازمان عمران بین‌المللی (که از این پس «سازمان» نامیده می‌شود) مایل است ایران را در انجام درخواستهای مربوط به استفاده از وجوه وام و سایر امور مربوط به وام یاری نماید.

د) وام‌گیرنده طبق ضمیمهٔ شمارهٔ ۱ این موافقتنامه که جزء لاینفک موافقتنامهٔ وام می‌باشد در تأمین اعتبار طرح از منابع دیگر نیز یاری خواهد جست.

مادهٔ اول

مبلغ و مدت استفاده از وام

بند ۱/۰۱ — وام‌دهنده مبلغ دوازده میلیون و پانصد هزار (۱۲,۵۰۰,۰۰۰) دلار آمریکایی جهت تأمین قسمتی از هزینهٔ ارزی طرح در اختیار وام‌گیرنده قرار خواهد داد.

بند ۱/۰۲ — وام در زمانهای مختلف و به مبالغ مندرج در ضمیمهٔ شمارهٔ ۲ این

موافقتنامه وام در اختیار وام گیرنده قرار داده خواهد شد. طبق مفاد و شرایط دیگر این موافقتنامه، مبالغی که به این نحو در اختیار گذارده می شود همچنان جهت برداشت وام گیرنده تا موقع مصرف آنها مهیا خواهد بود.

بند ۱/۰۳ ــ بجز در مواردی که وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت شاهنشاهی ایران و وام گیرنده به نحو دیگری کتباً موافقت نمایند، بعد از ۳۱ دسامبر ۱۹۸۲ (که از این پس «تاریخ آخرین استفاده از وام» نامیده می شود) هیچگونه پرداختی موضوع این موافقتنامه صورت نخواهد گرفت.

مادهٔ دوم

استفاده از وام

بند ۲/۰۱ ــ بعد از آنکه این موافقتنامه طبق بند ۸/۰۱ و ۱۲/۰۹ قابل اجرا می شود، وام را می توان به درخواست وام گیرنده، و طبق مفاد ضمیمهٔ ۳ این موافقتنامه جهت هزینهٔ معقول کالا و خدمات مورد نیاز طرح که باید از محل وجوه وام تأمین اعتبار شوند مورد استفاده قرار داد (ضمیمهٔ مذکور را می توان در مورد صرف هزینه های انجام شده یا در صورت موافقت وام دهنده یا سازمان در مورد صرف هزینه هایی که باید انجام شوند هرچند یک بار اصلاح نمود.)

بند ۲/۰۲ ــ وام گیرنده به شخصی که در سمت مدیرعامل شرکت انجام وظیفه می نماید اجازه خواهد داد تا درخواستهای مربوط به برداشت از وجوه وام را امضا نماید و ضمناً به وی اجازه و اختیار خواهد داد تا:

۱. به مأموران دیگر شرکت اجازهٔ امضای درخواستهای مذکور را بدهد و

۲. مجوز اختیار و نمونهٔ امضاهای گواهی شدهٔ هر یک از مأموران مذکور را به دفتر مرکزی سازمان یا به هر محل دیگری که وام دهنده تعیین نماید تسلیم کند.

وام گیرنده مجوز اختیار مدیرعامل شرکت را در مورد امضای درخواستهای برداشت و همچنین نمونهٔ امضای گواهی شده شخص مزبور را به دفتر مرکزی سازمان یا به هر محل دیگری که وام دهنده تعیین نماید باید تسلیم کند.

صلاحیت اشخاصی که بدین ترتیب مجاز شناخته می شوند پایدار خواهد ماند مگر اینکه وام دهنده و سازمان از وام گیرنده یا مدیرعامل مزبور (بسته به مورد) اطلاعیهٔ مغایری دریافت نمایند.

بند ۲/۰۳ ــ بجز در مواردی که وام‌دهنده و وام گیرنده احیاناً به نحو دیگری موافقت کنند، کالاها و فعالیتها و خدمات مربوط به طرح (بجز خدمات مشاوران) که باید از محل وجوه وام تأمین اعتبار شوند بر اساس مفاد مندرج یا مورد اشاره در بند ۲/۰۷ موافقتنامهٔ طرح سازمان (منعقده بین سازمان و شرکت در تاریخ ۱۱ فوریهٔ ۱۹۷۲) تأمین خواهند شد.

بند ۲/۰۴ ــ زمانی که وام گیرنده بخواهد از وام مبلغی برداشت کند، باید یک درخواست کتبی به شکل و به محتوای آنچه وام‌دهنده یا سازمان، معقولاً خواستار می‌شود به دفتر مرکزی سازمان یا به هر محل دیگری که وام‌دهنده درخواست کند تسلیم نماید. درخواستهای مربوط به برداشت همراه با مدارک لازمی که ذیلاً در این ماده مقرر شده است باید در اسرع وقت در خصوص هزینه‌های مربوط به طرح تهیه شوند.

بند ۲/۰۵ ــ وام گیرنده مدارک و سایر اسناد مربوط به درخواستها را که وام‌دهنده یا سازمان معقولاً درخواست نماید به دفتر مرکزی سازمان یا به هر محل دیگری که وام‌دهنده خواستار شود تسلیم خواهد نمود خواه بعد از تصویب برداشت موضوع درخواست یا قبل از آن.

بند ۲/۰۶ ــ هر کدام از درخواستها و اسناد و مدارک دیگر مربوط به آن باید از نظر شکل و محتوی به گونه‌ای باشد که وام‌دهنده و سازمان را قانع نماید که وام گیرنده نسبت به برداشت مبلغ وام مورد درخواست محق بوده و آن مبلغ وام که باید برداشت شود فقط برای مقاصد موضوع موافقتنامهٔ وام به کار خواهد رفت.

بند ۲/۰۷ ــ اشاراتی که در بندهای بالا به سازمان شده است حاکی ازاین تصور می‌باشند که سازمان با وام‌دهنده در امر پرداخت وجوه وام مساعدت خواهد نمود. در صورتی که سازمان این وظیفه را برای وام‌دهنده انجام ندهد، وام‌دهنده مراتب را به وام گیرنده اطلاع خواهد داد و نتیجتاً کلیهٔ اینگونه اقدامات که به موجب بندهای فوق‌الذکر باید توسط سازمان به عمل آیند توسط وام‌دهنده یا هر دستگاهی که وام‌دهنده در اطلاعیهٔ مذکور تعیین کند به موقع اجرا گذارده خواهند شد.

مادهٔ سوم

بازپرداخت وام

بند ۳/۰۱ ــ

الف) وام گیرنده جمع برداشتهای انجام شده موضوع وام را در ۱۵ مه و ۱۵ نوامبر

هر سال به دلار امریکایی در شصت (۶۰) قسط تقریباً مساوی متوالی ششماهه که از ۱۵ نوامبر ۱۹۸۴ آغاز و در ۱۵ مه ۲۰۱۴ پایان می‌پذیرد باز پرداخت خواهد نمود.

ب) وام‌گیرنده حق خواهد داشت که در هر زمانی قبل از تاریخ سررسید، بدون اینکه پاداش یا جریمه‌ای تعلق گیرد، تمام یا قسمتی از مبالغ باز پرداخت نشده اصل وام را باز پرداخت نماید، مشروط بر اینکه در تاریخ هر پرداخت کلیهٔ بهره و مبالغ دیگر (در صورت وجود) توسط وام‌گیرنده پرداخت شود. با چنین باز پرداخت قبل از موعد، وام‌دهنده اقساط باز پرداخت نشدهٔ اصل وام را به نسبت عکس سررسید آنها کاهش خواهد داد.

ج) اصل وام و بهرهٔ متعلقه باید بدون هرگونه محدودیتی که توسط وام‌گیرنده یا در قلمرو وام‌گیرنده وضع نشده باشد پرداخت گردد.

مادهٔ چهارم

بهره و هزینه‌ها

بند ۴/۰۱ ـ وام‌گیرنده نسبت به مبلغ اصل وام که تا و از جمله ۱۴ نوامبر ۱۹۸۴ مورد استفاده قرار گرفته و باز پرداخت نشده است بهره‌ای به نرخ دو درصد (۲٪) در سال و نسبت به وامی که بعد از تاریخ مذکور مورد استفاده قرار گرفته و باز پرداخت نشده است بهره‌ای به نرخ سه درصد (۳٪) در سال به وام‌دهنده پرداخت خواهد نمود.

بند ۴/۰۲ ـ وام‌گیرنده نسبت به مبالغ وام که به موجب بند ۱/۰۲ این موافقتنامه برای برداشت آماده بوده است، ولی مورد استفاده قرار نگرفته است کارمزد تعهدی به نرخ دو درصد (۲٪) در سال به وام‌دهنده پرداخت خواهد نمود.

بند ۴/۰۳ ـ بهره‌ای که به مبالغ اصل وام تا ۱۵ مه ۱۹۸۴ تعلق می‌گیرد و همین‌طور کارمزد تعهد مذکور باید نقداً در ۱۵ مه و ۱۵ نوامبر هر سال به وام‌دهنده پرداخت شود.

بند ۴/۰۴ ـ بهره و کارمزد تعهد بر اساس هر سال ۳۶۰ روز و هر ماه ۳۰ روز محاسبه خواهد شد.

مادهٔ پنجم

سفته‌ها

بند ۵/۰۱ ـ در تأیید تعهدات وام‌گیرنده در مورد پرداخت و باز پرداخت مبالغ مندرج در موارد ۳ و ۴ این موافقتنامه در ۱۵ نوامبر ۱۹۸۴ و بعد از آن، وام‌گیرنده یک

دستهٔ شصت (۶۰) تایی سفته («سفته‌ها») به شکل ضمیمهٔ ٤ این موافقتنامه صادر و به وام‌دهنده تسلیم خواهد نمود. سفته‌ها مؤید مبلغ اصل و بهرهٔ متعلقه در هر یک از تاریخهایی است که اصل وام باید طبق مواد ۳ و ٤ باز پرداخت شود.

بند ۵/۰۲ ــ سفته باید به تاریخ صدور تاریخ گذاری شده و در هر یک از تاریخهای باز پرداخت اصل، موضوع بند (الف) ۳/۰۱ این موافقتنامهٔ وام، تاریخ سررسید آنها فراخواهد رسید. سفته‌ها بر طبق قوانین جمهوری مردم بنگلادش تهیه خواهد شد و به حواله کرد وام‌دهنده قابل پرداخت خواهند بود.

بند ۵/۰۳ ــ چنانچه مبلغ وام که عملاً طبق این موافقتنامه مورد استفاده قرار گرفته است از ۱۲,۵۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی بیشتر یا کمتر باشد وام‌دهنده و وام‌گیرنده، به محض اینکه پس از آخرین برداشت از وام مقدور شود، سفته‌هایی را که به موجب شرایط بند ۸/۰۱ این موافقتنامهٔ وام تسلیم گردیده، با شصت سفتهٔ جدید معاوضه خواهند کرد. سفته‌های جدید از نظر مبلغ اسمی به میزان جمع مبلغ اصل وام که عملاً مورد استفاده قرار گرفته خواهد بود و بهرهٔ متعلقهٔ آن بر اساس این موافقتنامه احتساب گردیده است. شکل سفته‌های مذکور و نحوهٔ تهیه آنها همان است که در این مادهٔ ۵ مقرر گردیده است.

مادهٔ ششم

پرداختها

بند ۶/۰۱ ــ کلیهٔ مبالغی که توسط وام‌گیرنده به موجب این موافقتنامه از بابت اصل و بهره یا غیره پرداخت می‌شود باید توسط وام‌گیرنده تا موقع ظهر به وقت نیویورک در تاریخ سررسید مربوط به اعتبار حساب بانک مرکزی ایران در

Manufacturers Hanover Trust company, 350 park Avenue, New York, N.Y. 10022, U.S.A

یا در هر بانک دیگری که وام‌دهنده احیاناً از طریق اطلاعیهٔ کتبی به وام‌گیرنده تعیین نماید به دلار امریکایی پرداخت گردد.

بند ۶/۰۲ ــ کلیهٔ پرداختهای دلاری چه به وام‌گیرنده باشد یا توسط وام‌گیرنده به عمل آید باید در Cleang House fund نیویورک واریز شود.

بند ۶/۰۳ ــ چنانچه سررسید پرداخت هر مبلغ موضوع این موافقتنامه روز

غیراداری باشد، پرداخت مزبور باید در روز اداری بعد صورت گیرد. منظور از «روز اداری» که در این موافقتنامه به کار رفته است، روزی است که بانکهای واقع در نیویورک درآن روز برای کار مفتوح می باشند.

مادهٔ هفتم

تأییدات، تضمینها، تعهدات و مسئولیتها

بند ۷/۰۱ ــ وام گیرنده موجباتی فراهم خواهد کرد تا طرح با کوشش و کارایی لازم بر اساس اصول صحیح اداری، مالی و مهندسی به مورد اجرا گذارده شود.

بند ۷/۰۲ ــ وام گیرنده تأیید می‌کند که برای تقبل بدهی و تعهدات موضوع این موافقتنامه و نیز برای امضا و مبادلهٔ این موافقتنامه و سفته‌ها و همین‌طور برای اجرا و رعایت مفاد و شرایط این موافقتنامه و سفته‌ها واجد قدرت و اختیار و صلاحیت قانونی کامل می باشد. این موافقتنامه، و همین‌طور سفته‌ها پس از اینکه به موجب این موافقتنامه صادر شوند، طبق مفاد مندرج در آنها تعهدات معتبر و الزام‌آور و قابل اجرای وام گیرنده را تشکیل خواهند داد. وام گیرنده ضمناً تأیید می‌کند که به منظور اجازهٔ امضا و مبادلهٔ این موافقتنامه و سفته‌ها کلیهٔ اقدامات حقوقی لازم را به عمل آورده است.

بند ۷/۰۳ ــ وام گیرنده موافقت می نماید که از تاریخ اجرای این موافقتنامه و بعد از آن و همین‌طور تا زمانی که از بابت وام هرگونه مبلغی باز پرداخت نشده باقی مانده باشد تعهدات وی در مورد این موافقتنامه با کلیهٔ بدهی های دیگر وام گیرنده در خصوص هرگونه اعتباری که به وی داده شده است و همین‌طور با کلیهٔ تعهدات دیگر وی که ناشی از حق تصرف مربوط به پول استقراضی باشد، بدون اینکه هر کدام بر دیگری از جهت تقدم تاریخ صدور یا تأمین آن یا سایر شرایط و مقررات الویت داشته باشد، برابر خواهد بود.

تأییدات و تعهدات فوق الذکر نسبت به موارد زیر به کار نخواهد رفت:

۱. هرگونه حق تصرفی که در موقع خرید اموال بر اموال ایجاد شده و صرفاً به عنوان وثیقهٔ مربوط به پرداخت بهای خریداران اموال باشد.

۲. هرگونه حق تصرف ناشی از مسیر عادی معاملات بانکی و تأمین بدهیی که سررسید آن از تاریخ ایجاد آن بدهی بیش از یک سال نباشد.

بند ۷/۰۴ ــ وام گیرنده مراتب زیر را به وام‌دهنده تسلیم خواهد نمود:

الف) کلیهٔ اطلاعاتی که وام‌دهنده در خصوص صرف وام و اقلامی که از محل وام خریداری می‌شوند معقولاً درخواست نماید، و

ب) نظریهٔ حقوقی مشاور حقوقی، مجوز اختیار، نمونهٔ امضاهای گواهی شده و سایر مدارک مربوط به برداشتها و اطلاعاتی که وام‌دهنده احیاناً به طور معقول درخواست نماید.

بند ۷/۰۵ ــ وام گیرنده تعهد می نماید که برای مشخص نمودن اقلام خریداری شده موضوع وام و روشن نمودن مصرف آنها در طرح و ثبت پیشرفت طرح از جمله هزینهٔ طرح رأساً یا از طریق شرکت به حفظ سوابق و دفاتر مبادرت خواهد کرد.

بند ۷/۰۶ ــ وام گیرنده به نمایندگان و کارگزاران وام‌دهنده اجازه خواهد داد تا از تسهیلات فعالیتها، دفاتر، سوابق و حسابهای مربوط به طرح بازدید کرده و موجباتی فراهم خواهد کرد تا در زمینهٔ مراتب فوق مأموران و کارمندان و کارگزاران شرکت نهایت همکاری و مساعدت خود را مبذول دارند.

بند ۷/۰۷ ــ وام گیرنده تعهد می‌کند تمام اقلامی را که از محل وجوه وام خریداری و یا ساخته شده‌اند از نظر شرایط کاری در وضع خوبی از آنها نگهداری خواهد کرد و کلیهٔ تعمیرات، تعویضات، افزایش یا هرگونه تبدیل به احسن لازم و مناسبی را انجام خواهد داد.

بند ۷/۰۸ ــ وام گیرنده کلیهٔ اقلامی را که از محل وجوه وام خریداری یا ساخته می‌شوند در مقابل کلیهٔ صدمات، مخاطرات و حوادث سوء که احیاناً در مورد خرید و حمل و نقل و تحویل آنها به کمپانی واقع در اشوگانج اتفاق افتد بیمه نموده یا اقدامات لازم را از این بابت به عمل خواهد آورد. جبران خساراتی که به موجب بیمهٔ مزبور پرداخت می‌شود باید به پولی قابل پرداخت باشد که آن پول برای وام گیرنده جهت تعویض کالاهای مزبور تا تعمیر صدمات مذکور آزادانه قابل استفاده باشد.

بند ۷/۰۹ ــ وام گیرنده تعهد می‌کند که وجوه وام جهت پرداخت هرگونه مالیات، عوارض یا هرگونه هزینهٔ دیگری که توسط دولت جمهوری مردم بنگلادش یا توسط هر دستگاه وابسته به آن یا هر مقام واقع در جمهوری مردم بنگلادش وضع شده باشد مورد استفاده قرار نگیرد.

مادهٔ هشتم

شرایط اولیه

بند ۸/۰۱ ــ بر اساس مفاد بند ۱۲/۰۹ این موافقتنامه و به عنوان شرط اولیهٔ قبل از انجام پرداختهای موضوع این موافقتنامه توسط وام‌دهنده، وام گیرنده باید مراتب زیر را که از نظر شکل و محتوی مورد قبول وام‌دهنده باشد به وام‌دهنده تسلیم نموده باشد.

۱. سفته‌ها: سفته‌های مورد نیاز موضوع مادهٔ ۵ این موافقتنامه

۲. نظریه یانظریه‌های حقوقی وام گیرنده که به نحوی که مورد قبول وام‌دهنده قرار گیرد دایر بر این مطلب باشد که تأییدات و تضمینهای وام گیرنده مندرج در مادهٔ هفتم این موافقتنامه صحیح می‌باشند. نظریهٔ حقوقی مذکور باید به کلیهٔ قوانین، احکام، مقررات، مصوبات و سایر مدارک مربوط دیگر عطف نماید.

۳. مجوز اختیار: مجوز اختیار هر یک از اشخاص که:

الف) این موافقتنامه را از طرف وام گیرنده امضا نموده‌اند،

ب) سفته‌ها را از طرف وام گیرنده امضا نموده یا امضا می‌نمایند،

ج) اظهارنامه‌ها، گزارشات، گواهینامه‌ها و سایر مدارک مربوط دیگر مورد نیاز این موافقتنامه را امضا می‌کنند و از سایر جهات به عنوان نمایندهٔ وام گیرنده یا شرکت در اجرای این موافقتنامه انجام وظیفه می‌نمایند.

۴. نمونه امضاها: نمونهٔ امضای گواهی شدهٔ هر یک از اشخاص نامبرده موضوع قسمتهای ۳ (ب) و (ج)،

۵. موافقتنامهٔ اعتبار سازمان: مدارکی دال بر اینکه موافقتنامهٔ اعتبار سازمان که مربوط به طرح می‌باشد قابل اجرا گردیده است.

بند ۸/۰۲ ــ چند تأئیدیه و تضمینی که در این موافقتنامه به عمل آمده است باید در تاریخ هر مرتبه استفاده از وام صحیح و درست بوده و هیچ یک از موارد قصور موضوع مادهٔ نهم این موافقتنامه در این تاریخ بروز ننموده و ادامه نداشته باشد.

مادهٔ نهم

ابطال و تعلیق

بند ۹/۰۱ ــ چنانچه در هر زمانی:

۱. طرح متوقف شود یا اینکه معلق گردد یا به عهدهٔ تأخیر افتد به حدی که به

قضاوت معقول وام‌دهنده مقاصد وام به میزان قابل ملاحظه‌ای به مخاطره افتد، یا

۲. وام‌گیرنده هر یک از تضمینها یا تعهدات یا شرایط این موافقتنامه را نقض نماید، یا

۳. حق وام‌گیرنده در مورد برداشت از وامهای وام‌دهندگان مندرج در ضمیمهٔ ۱ این موافقتنامه معلق یا منقضی گردد، یا

٤. یکی از موارد قصور موضوع هر کدام از موافقتنامه‌های مربوط به وامهای مزبور بروز نماید،

وام‌دهنده می‌تواند استفاده از وام را معلق ساخته و نسبت به انجام سایر پرداختهای مربوط به وام هیچ گونه تعهدی نخواهد داشت مگر اینکه وام‌دهنده مدرکی دریافت نموده باشد حاکی از اینکه علت یا علل تعلیق مزبور رفع یا اصلاح گردیده آن هم به نحوی که مورد قبول وام‌دهنده باشد و وام‌گیرنده در مورد رفع تعلیق یادشده کتباً وام‌دهنده را آگاه کرده باشد.

بند ۹/۰۲ ــ هیچ یک از این تعلیقها یا ابطالهای موضوع مفاد این موافقتنامه به حقوق یا تعهدات طرفین در خصوص برداشتهایی که به موجب این موافقتنامه صورت گرفته است چه قبل یا بعداً از تعلیق یا ابطال مورد بحث لطمه‌ای وارد نخواهد کرد.

مادهٔ دهم

گزارشات

بند ۱۰/۰۱ ــ گزارشات پیشرفت. ظرف چهل و پنج (٤٥) روز تقویمی پس از پایان هر سه ماه سال مالی شرکت که پس از تاریخ اجرای این موافقتنامه پایان می‌پذیرد و تا زمانی که طرح به بهره‌برداری کامل می‌رسد ادامه می‌یابد، وام‌گیرنده گزارش پیشرفتی که صحت هر نسخهٔ آن به گواهی شرکت می‌رسد و از نظر شکل و محتوای مورد قبول وام‌دهنده باشد در مورد ساختمان و اجرای طرح به وام‌دهنده تسلیم یا موجبات تسلیم آن را فراهم خواهد نمود. هر گزارش پیشرفت سه ماهه مشتمل خواهد بود بر:

۱. جمع هزینهٔ برآوردشدهٔ طرح با تفکیک اجزای عمده، هزینهٔ کار انجام شده در طی آن سه ماه، هزینهٔ کار انجام شده تا آن تاریخ و برآورد کاهش یا افزایش مبلغِ مبتنی بر برآوردهای اولیه که برای تکمیل طرح لازم می‌باشد. در مورد اقلام عمدهٔ مربوط به طرح، هزینهٔ ارزی و هزینه به پول داخلی باید جداگانه نشان داده شود. هرگونه تغییر قابل

ملاحظه‌ای در مبلغِ قبلاً برآوردشده که برای تکمیل طرح لازم می‌باشد باید در گزارش تفصیلی که به موجب قسمت ٤ این بند ۱۰/۰۱ به وام‌دهنده تسلیم می‌شود منعکس گردد.

۲. جدولی در مورد ساختمان نمودار پیشرفت واقعی و پیش‌بینی شده اولیه و همینطور درصد تکمیل ساختمان

۳. عکسهای لازم از عملیات ساختمانی در هر موقعیت مناسب با ذکر عنوان و تاریخ، و

٤. یک گزارش تفصیلی کوتاه از:

الف) کار انجام شده در طول دوره از جمله توضیح تغییرات معمول در نقشه‌ها، مقادیر یا هزینه‌ها و همین‌طور هر امر پیش‌آمده غیر منتظره، و

ب) کار مورد نظر برای دورهٔ بعد

اولین گزارش پیشرفت سه ماهه که باید توسط وام‌گیرنده به وام‌دهنده تسلیم شود، گزارشی خواهد بود از اولین سه ماه بعد از تاریخ اجرای این موافقتنامه. به جای گزارشات سه ماههٔ فوق‌الذکر، می‌توان گزارشاتی ماهانه به همان شکل تسلیم نمود.

بند ۱۰/۰۲ ــ گزارشات مالی: از تاریخ اجرای این موافقتنامه و تا زمانی که کلیهٔ بدهی وام‌گیرنده موضوع این موافقتنامه و سفته‌ها باز پرداخت نشده است، وام‌گیرنده باید ظرف ۱۲۰ روز تقویمی بعد از پایان هر سال نسخی از ترازنامه و حساب سود و زیان مربوط به طرح شرکت را که به تصویب هیئت عامل شرکت رسیده باشد تسلیم نماید.

مادهٔ یازدهم

موارد قصور

بند ۱۱/۰۱ ــ چنانچه هر یک از موارد زیر «موارد قصور» بروز نموده و ادامه داشته باشد:

۱. در پرداخت هر مبلغ موعد رسیده موضوع این موافقتنامه و سفته‌ها قصوری صورت گیرد، یا

۲. هر کدام از تأییدات و تضمینهایی که در هر سفته یا در هر گواهینامه یا در مورد امضا و مبادلهٔ این موافقتنامه به عمل آمده است در هر زمانی در هر امر مهمی نادرست تلقی شود و وام‌گیرنده در اصلاح آن ظرف سی (۳۰) روز تقویمی بعد از اینکه

اطلاعیهٔ کتبی آن توسط وام‌دهنده به وام‌گیرنده داده می‌شود قصور نماید، یا

۳. وام‌گیرنده در اجرای هر کدام از تعهدات یا مسئولیتهای موضوع این موافقتنامه یا سفته‌ها قصور نماید و این قصور به مدت سی (۳۰) روز پس از اینکه اطلاعیهٔ کتبی آن توسط وام‌دهنده به وام‌گیرنده داده می‌شود همچنان باقی بماند.

۴. هرگونه اظهاریه‌ای که وام‌گیرنده در این موافقتنامه و سفته‌ها یا به موجب این موافقتنامه و سفته به عمل می‌آورد یا هرگونه گواهینامه یا اطلاعیه یا گزارشی که به موجب این موافقتنامه تسلیم می‌شود در هر امر مهمی نادرست تلقی شود و ظرف سی (۳۰) روز تقویمی پس از اینکه وام‌دهنده مراتب را کتباً به وام‌گیرنده اطلاع می‌دهد به نحوی که مورد قبول وام‌دهنده باشد اصلاح نگردد، یا

۵. هر مقام دولتی مبادرت به انجام اقداماتی کند که به توانایی وام‌گیرنده در مورد ایفای تعهدات مربوط یا در مورد پرداخت بدهی مربوط موضوع این موافقتنامه اثر سوئی گذارد، یا

۶. هر کدام از موارد موضوع بند (٤) یا (۳) ۹/۰۱ این موافقتنامه بروز نموده و به مدت شصت (٦۰) روز پس از اینکه وام‌دهنده مراتب را به اطلاع وام‌گیرنده کتباً می‌رساند ادامه یابد.

وام‌دهنده می‌تواند با اخطار کتبی به وام‌گیرنده:

الف) تمام اصل بدهی را که در آن زمان به موجب این موافقتنامه و سفته‌ها باز پرداخت نشده باقی مانده است،

ب) بهرهٔ مربوط تا تاریخ پرداخت را، و

ج) هرگونه کارمزد تعهد پرداخت نشده را

در اسرع وقت حال و قابل پرداخت اعلام نماید. با بروز هر یک از موارد قصور یا هر مورد قصوری (بجز الزام تسلیم اخطار یا مرور زمان یا هر دو) که موارد قصوری را تشکیل دهد. وام‌گیرنده ضمن روشن نمودن ماهیت بروز مزبور مراتب را در اسرع وقت تلگرافی به وام‌دهنده اطلاع خواهد داد.

مادهٔ دوازدهم

متفرقه

بند ۱۲/۰۱. **ترتیباتی که می‌توان در مورد بدهی اتخاذ نمود:** وام‌دهنده می‌تواند در

هر زمانی تمام یا قسمتی از، یا منافع مترتب بر:

۱. بدهی وام گیرنده به وام دهنده را که طبق این موافقتنامه باز پرداخت نشده باقی مانده است، یا

۲. هر یک از سفته های دال بر مبالغ مزبور را

بفروشد، واگذار نماید، منتقل کند، مورد معامله قرار دهد، اجازهٔ شرکت در آن را دهد یا به ترتیب دیگری اتخاذ نماید، مشروط بر اینکه وام دهنده پس از فروش، انتقال، معامله یا مشارکت مذکور مراتب را در اسرع وقت به اطلاع وام گیرنده برساند، ولی در مورد سفته ها ترتیبات فوق الذکر اتخاذ نخواهد شد مگر بعد از معاوضهٔ سفته ها موضوع بند ۵/۰۳ این موافقتنامه آن هم در صورتی که معاوضهٔ مزبور به موجب این موافقتنامه لازم باشد.

بند ۱۲/۰۲. **مالیاتها:** کلیهٔ پرداختهایی که به موجب این موافقتنامه و سفته ها توسط وام گیرنده صورت می‌گیرد باید از هرگونه مالیات، عوارض یا سایر هزینه هایی که توسط دولت جمهوری مردم بنگلادش یا توسط هر کدام از دستگاههای متعلق به آن یا هر مقام دیگر دولتی در جمهوری مردم بنگلادش در زمان حاضر وضع شده یا در آینده وضع شود معاف بوده و از بابت مراتب فوق کسوری صورت نگیرد، و وام گیرنده در اسرع وقت باید چنین مالیات یا هزینه های دیگر را پرداخت نموده و وام دهنده را در مقابل آنها محفوظ بدارد.

بند ۱۲/۰۳. **زبان:** کلیهٔ اطلاعیه ها، مکاتبات، گزارشات، نظریه های حقوقی و سایر اسنادی که به موجب این موافقتنامه تسلیم می شوند باید در صورتی که به زبان انگلیسی نباشند با یک نسخه ترجمهٔ انگلیسی گواهی شده همراه باشند.

بند ۱۲/۰۴. **انصراف از حقوق:** هیچ گونه قصور یا تأخیری از طرف وام دهنده یا نمایندگان وی در استفاده ازهر کدام از حقوق، امتیازات یا اختیارات موضوع این موافقتنامه یا سفته (ها) به عنوان انصراف از آنها نمی باشد و همین طور یک بار استفاده از هر کدام حقوق، امتیازات یا اختیارات موضوع این موافقتنامه یا سفته (ها) مانع استفاده مجدد از آنها یا مانع استفاده از هرگونه حقوق، امتیازات یا اختیارات دیگر نخواهد شد. حقوق قانون جدا نمی باشد.

بند ۱۲/۰۵. **ترک دعوی:** وام دهنده در مورد اجرای هر قرارداد مربوط به تهیهٔ تجهیزات یا خدمات مربوط به طرح هیچ گونه مسئولیتی به عهده نمی‌گیرد و در مورد هرگونه

اختلاف ناشی از اجرای قراردادهای مزبور هیچ گونه اجباری به مداخله ندارد. هرگونه دعوایی که وام گیرنده احیاناً علیه هر تهیه کننده اقلام یا علیه هر طرف دیگری در مورد ساختمان یا بهره‌برداری از طرح اقامه نماید بر تعهد وام گیرنده در خصوص انجام پرداختهای موضوع این موافقتنامه بی اثر بوده و از آن به عنوان دفاع یا برائت یا ادعای متقابل یا شکایت متقابل نسبت به تعهدات وی دایر بر باز پرداخت این بدهی استفاده نخواهد شد.

بند ۱۲/۰۶. **مخارج:** کلیهٔ اظهارنامه‌ها، گزارشات، نظریه‌های حقوقی و سایر مدارک یا اطلاعاتی که به موجب این موافقتنامه به وام‌دهنده تسلیم می‌شود بدون ایجاد هزینه برای وام‌دهنده توسط وام گیرنده تهیه خواهد شد.

بند ۱۲/۰۷. **قانون حاکم:** این موافقتنامه و هر کدام از سفته‌های صادرهٔ موضوع این موافقتنامه تابع قوانین ایران بوده و بر اساس آن قوانین مورد تفسیر یا استنباط قرار خواهند گرفت.

بند ۱۲/۰۸. **داوری:** کلیهٔ اختلافات ناشی از این موافقتنامه که حل و فصل آن بین وام‌دهنده و وام گیرنده میسر نشود سرانجام در ژنو (یا هر مکان دیگری که طرفین توافق نمایند) طبق مقررات سازش و داوری اطاق بازرگانی بین‌المللی توسط یک یا چند داور که هیچ‌یک اهل کشور هر یک از طرفین نباشد و بر طبق مقررات مذکور انتخاب می‌شوند حل و فصل خواهد شد.

بند ۱۲/۰۹. **تاریخ اجرا:** این موافقتنامه، پس از مبادلهٔ مدارکی بین دو طرف که حاکی از تصویب این موافقتنامه توسط مقامات ذی‌صلاح آنها باشد، و همین‌طور وقتی که شرایط اولیهٔ موضوع مادهٔ هشتم این موافقتنامه انجام گردد، به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

بند ۱۲/۱۰. **مکاتبات:** کلیهٔ گزارشات و سایر مکاتبات موضوع این موافقتنامه باید کتبی و به زبان انگلیسی بوده و به آدرس طرف مربوط که ذیلاً مشخص گردیده است یا به هر آدرس دیگری که طرف مربوط کتباً تعیین می‌نماید ارسال خواهد شد.

۱. در مورد دولت شاهنشاهی ایران:

نشانی پستی: سازمان سرمایه‌گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران
وزارت امور اقتصاد و دارایی

تهران ــ ایران

نشانی تلگرافی: وزارت امور اقتصادی و دارایی ــ تهران

۲. در مورد دولت جمهوری مردم بنگلادش:

نشانی پستی: کمیسیون برنامه‌ریزی

دولت جمهوری مردم بنگلادش

داکا ــ بنگلادش

نشانی تلگرافی: پاریکال پانا

مادهٔ سیزدهم

امضا ــ متن حاکم

بند ۱۳/۰۱ ــ این موافقتنامه وام چهار نسخه، دو نسخه به زبان فارسی و دو نسخه به زبان انگلیسی امضا خواهد شد و هر چهار نسخه دارای اعتبار یکسان خواهد بود.

بند ۱۳/۰۲ ــ در صورت بروز اختلاف یا اشکالی در مورد تفسیر و استنباط موافقتنامهٔ وام، متن انگلیسی حاکم خواهد بود.

در تأیید مراتب فوق، طرفین این موافقتنامه، این موافقتنامه را در تاریخ روز و سال مندرج در ابتدای آن امضا نمودند.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

جمشید اشرفی

معاون وزارت امور اقتصادی و دارایی

از طرف جمهوری مردم بنگلادش

به نمایندگی از طرف رئیس جمهور

الف. ر شمس الدوها

سفیر بنگلادش

ضمیمهٔ ۱

وام گیرنده در نظر دارد قسمت اعظم هزینهٔ ارزی طرح را از منابع زیر تأمین نماید:

۱. دولت جمهوری فدرال آلمان	۳۰,۰۰۰,۰۰۰ مارک آلمان
۲. دولت سویس	۲۰,۰۰۰,۰۰۰ فرانک سویس
۳. دولت انگلستان	۸,۰۰۰,۰۰۰ لیره استرلینگ
٤. ایالات متحده امریکا	۳۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی
۵. بانک عمران آسیا	۳۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی
٦. سازمان عمران بین المللی	۳۳,۰۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی

ضمیمهٔ ۲

آمادگی وجوه وام برای استفاده

(بند ۱/۰۲)

تاریخ آمادگی وجوه	مبالغ جمع آمده
تاریخ قابل اجرا شدن این موافقتنامه	۱,۵۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی
اولین سالگرد تاریخ مزبور	۲,۵۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی
شش ماه بعد از تاریخ اولین سالگرد	۲,۵۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی
دومین سالگرد تاریخ مزبور	۲,۰۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی
شش ماه پس از تاریخ دومین سالگرد	۲,۰۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی
سومین سالگرد تاریخ مزبور	۲,۰۰۰,۰۰۰ دلار امریکایی

ضمیمهٔ ۳

استفاده از وام

(بند ۱/۰۲)

۱. چنانچه و تا زمانی که وام‌دهنده به نحو دیگری به وام‌گیرنده اطلاع ندهد، سازمان به عنوان کارگزار وام‌دهنده در مورد پرداخت وام انجام وظیفه خواهد نمود. به محض اینکه درخواستهای برداشت از وام، طبق مادهٔ ۲ این موافقتنامه تسلیم می‌شود، به تصویب سازمان یا وام‌دهنده رسید سازمان وجوه مربوط را، طبق قرارهای مورد توافق وام‌دهنده و سازمان، به طرف مربوط پرداخت خواهد کرد یا در مورد استرداد آنها موافقت خود را صادر خواهد نمود (بسته به مورد)

۲. وام‌دهنده یا سازمان می‌توانند بنا به درخواست وام‌گیرنده تعهد کند که پرداختهایی را که بانکهای تجارتی باید به موجب اعتبارات اسنادی به فروشندگان کالا یا خدمات مربوط به طرح به عمل آورد مسترد نماید. تعهدات مزبور بر اساس حقوق وام‌دهنده در مورد ابطال و تعلیق موضوع این موافقتنامه خواهد بود.

۳. زمانی که درخواست برداشت، خواهان پولی غیر از دلار آمریکایی باشد، سازمان پول خواسته شده را با دلارهای آمریکایی که وام‌دهنده در اختیار آن گذارده است تهیه خواهد کرد.

٤. در خصوص مراتب زیر هیچ گونه برداشتی صورت نخواهد گرفت:

الف) مخارج به پول وام‌گیرنده یا برای کالا و خدمات تأمینی از قلمرو وام‌گیرنده، مگر اینکه وام‌دهنده موافقت نماید، و

ب) مخارج قبل از تاریخ این موافقتنامه

۵. در مورد هر درخواست برداشت به شکل استاندارد سازمان که از محل وجوه این وام پرداخت شود، اشاراتی که در آن به موافقتنامهٔ اعتبار عمرانی سازمان و حساب اعتبار عمرانی می‌شود مثل آن است که به ترتیب به وام‌دهنده و این موافقتنامهٔ وام و وام شده باشد و درخواست مزبور برای اینکه طبق این موافقتنامه واجد اثر باشد چنان تلقی خواهد شد که از سایر جهات تغییرات لازم در آن داده شده است.

ضمیمهٔ ٤

علامت

سفته

شمارهٔ ترتیب .... اصل ....

شمارهٔ بازگشت .... بهره ....

تاریخ صدور .... جمع ....

(به عدد)

در مقابل وجوه دریافتی، تعهد می‌نماییم در قبال این سفته مبلغ .... دلار امریکایی در محل
(به حروف)
.... به دولت شاهنشاهی ایران یا به حواله‌کرد آن بپردازیم.

دولت جمهوری مردم بنگلادش

۳. موافقتنامهٔ تجارت

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ تجاری بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بنگلادش

دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری مردمی بنگلادش که از این پس طرفین قرارداد نامیده خواهند شد، نظر به علاقه‌مندیشان به توسعه، گسترش و تقویت روابط تجاری و اقتصادی بین دو کشور بر اساس برابری و منافع مشترک به قرار زیر به توافق رسیده‌اند:

مادهٔ ۱

مبادلهٔ کالا بین دو کشور، بر اساس قوانین و مقررات عمومی قابل اجرا در هر یک از دو کشور برای صادرات و واردات انجام خواهد شد.

طرفین قرارداد طبق قوانین و مقررات معتبر در هر یک از دو کشور، تجارت بین دو کشور را عموماً و در زمینهٔ کالاها و محصولات قیدشده در لیستهای الف (صادرات ایران به بنگلادش) و ب (صادرات بنگلادش به ایران) به پیوست همین سند را خصوصاً تسهیل و تشویق خواهند کرد.

طبعاً اقلام مذکور در این لیستها مشخص‌اند، ولی کالاهای غیرمذکوردرآنها طبق قوانین و مقررات دو کشور در امر صادرات و واردات مبادله خواهند گردید.

مادهٔ ۲

کالاهای صادره توسط هر یک از طرفین قرارداد باید در موقع ورود به قلمرو طرف دیگر با یک گواهی مبدأ توسط مقامات ذی‌صلاح کشور صادرکننده تأیید گردیده است همراه باشد.

در این سند، کالاهای تولید یا ساخته شده و در عین حال صادره از ایران، کالاهای ایرانی و کالاهای تولید یا ساخته شده و همچنین صادره از بنگلادش، کالاهای بنگلادشی نامیده خواهند شد.

مادهٔ ۳

به منظور تشویق و گسترش تجارت بین دو کشور، طرفین قرارداد اجازه خواهند داد دو کشور در کشورهای یکدیگر نمایشگاههای تجاری برگزار کنند و برای این منظور تمام

تسهیلات لازم طبق قوانین و مقررات رایج در کشوری که این قبیل نمایشگاهها در آن برگزار می‌شود برای طرف برگزارکننده فراهم خواهد گردید.

مادهٔ ٤

به منظور تشویق جریان داد و ستد کالا بین دو کشور و برای تجارت کالاها و محصولات مورد توجه خاص دو کشور، طرفین بدین‌وسیله موافقت می‌کنند مؤسسات ذی‌صلاح تعیین شده توسط هر یک از دو دولت با مؤسسات همتای خود موافقتنامه‌های درازمدت فروش کالا منعقد کنند.

مادهٔ ٥

تمام پرداختها و هزینه‌های مربوط به صادرات و واردات کالا بین دو کشور به ارزهای کاملاً قابل قبول تبدیل شده توسط طرفین قرارداد صورت خواهند گرفت.

مادهٔ ٦

طرفین قرارداد موافقت می‌کنند یک کمیتهٔ مشترک برای بررسی موضوعاتی که ممکن است در جریان اجرای این موافقتنامه پیش آید و یافتن راهها و وسایل توسعهٔ هر چه بیشتر تجارت بین دو کشور به وجود آورند که هر سال در صورت درخواست یکی از طرفین در تاریخهای مورد توافق به طور متناوب در تهران و داکا گردهمایی خواهد داشت.

مادهٔ ٧

این موافقتنامه از تاریخ تبادل یادداشتهای مربوط بین طرفین قرارداد دایر بر تصویب آن به وسیلهٔ مقامات ذی‌صلاح دو کشور به مدت یک سال اعتبار اجرا خواهد یافت و سپس به طور اتوماتیک، سال به سال و به طور نامحدود معتبر خواهد بود مگر اینکه تا حداکثر سه ماه پیش از انقضای هر سال آن، یکی از طرفین، لغو یا اصلاح این سند را کتباً درخواست نماید.

در تاریخ ٢٦ ژوئیهٔ ١٩٧٦ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در تهران به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران
منوچهر تسلیمی
وزیر بازرگانی

از سوی دولت جمهوری مردمی بنگلادش
قاضی انوارالحقّ
عضو شورای رایزنی رئیس‌جمهور *

* Advisory Council

۲. فهرست صادرات ایران به بنگلادش

لیست (الف)

کالاهای موجود و آماده برای صدور از ایران به جمهوری مردمی بنگلادش

۱. اتوبوس
۲. موتورسیکلت و دوچرخه
۳. تراکتور و تجهیزات کشاورزی و ساختمانی
۴. موتور دیزل
۵. جرّاثقال و لیفت‌تراک
۶. شیشهٔ پنجرهٔ اتومبیل
۷. تجهیزات تلفن
۸. آبگرمکنهای نفتی و گازی و سلیندر گاز
۹. سیستم حرارت مرکزی صنعتی و دیگ بخار
۱۰. کنتور آب
۱۱. پمپ
۱۲. الکتروموتور
۱۳. الکترود جوشکاری، ترانسفورماتورهای سنگین، آب‌سردکن و کالاها و لوازم الکتریکی
۱۴. چهلچراغ
۱۵. بلبرینگ
۱۶. ماشین ابزار
۱۷. اتصالات و لوله‌های چدنی مخصوص آبرسانی
۱۸. مخازن فلزی ویژهٔ آب و سوخت
۱۹. فولاد نورد نرم
۲۰. بیل، بیلچه و کلنگ
۲۱. گاوصندوق نسوز
۲۲. لوازم آشپزخانهٔ آلومینیومی
۲۳. سماور نفتی

۲۴. دیگ زودپز
۲۵. کالاها و لوازم بلوری
۲۶. تجهیزات اداری
۲۷. فلاسک
۲۸. لوازم بهداشتی
۲۹. شیشه‌آلات و لوازم شیشه‌ای
۳۰. پشم شیشه
۳۱. اقلام و اجناس و لوازم میناکاری شده
۳۲. پارچهٔ نایلونی و مخمل
۳۳. کاغذ دیواری
۳۴. کالاهای پلاستیکی
۳۵. انواع روکش پلاستیکی
۳۶. قاب اسلاید
۳۷. لفاف و تخته ساخته شده از مواد مختلف*
۳۸. سنگ فلز شامل سنگ مس، سنگ روی، سنگ سرب، کرومیت و سنگ منگنز
۳۹. سنگهای زینتی
۴۰. شمش آلومینیوم
۴۱. مواد شیمیایی
۴۲. کود شیمیایی
۴۳. کربن سیاه
۴۴. حشره‌کش و آفت‌کش ویژهٔ دفع آفات نباتی
۴۵. گوگرد
۴۶. سود سوزآور**
۴۷. کلرین و دیگر اسیدها
۴۸. الکل اتیل

* Veneer sheets and chip - boards
** Caustic soda

٤٩. روغن ماشین

٥٠. گلیسیرین

٥١. مواد دارویی، واکسن، پنی سیلین و فرآورده های آن

٥٢. صابون و مایعات پاک کننده

٥٣. واکس کفش

٥٤. لوازم آرایش

٥٥. خمیردندان

٥٦. تیغ صورت تراشی

٥٧. اجناس از جنس پنبهٔ نسوز

٥٨. صمغ کتیرا و دیگر صمغها

٥٩. ربّ سوس

٦٠. خشکبار شامل پسته، بادام، گردو و غیره

٦١. چای

٦٢. خرما

٦٣. انقوزه

٦٤. سوسیس

٦٥. آدامس و نظایر آن

٦٦. زیره

٦٧. انواع گیاهان و ریشه ها و مواد گیاهی دارویی

٦٨. خاتم و مرصع و ازین قبیل

٦٩. کالاهای صنایع دستی

٧٠. فیلمهای سینمایی و ازین قبیل، صفحهٔ موسیقی و نوار کاست موسیقی

٧١. مواد چاپ شده شامل کتاب

٧٢. متفرّقه

۳. فهرست صادرات بنگلادش به ایران

لیست (ب)

کالاهای موجود و آماده برای صدور از جمهوری مردمی بنگلادش به ایران

۱. کنف خام

۲. محصولات کنفی:

الف) پارچهٔ مخصوص پشت قالی

ب) قالی و حصیر

ج) پارچهٔ کنفی*

د) طناب، نخ بافندگی و نخ کلّه‌قند و نظایر آن

هـ) گونی و کیسهٔ کنفی و نظایر آن

و) پارچهٔ مخصوص پردهٔ کنفی

۳. چای

٤. کاغذ روزنامه

۵. کاغذ چاپ و تحریر

٦. چرم و پوستهای گرانبها

۷. چرم دبّاغی شده و نیمه دبّاغی شده

۸. میوه و سبزیجات تازه

۹. ماهی یخ‌زده و میگو

۱۰. ادویه:

الف) تخم گشنیز

ب) سیر

ج) زنجبیل (تازه و خشک)

د) پیاز

هـ) تمرهندی و تخم تمرهندی

و) زردچوبه

* Hessian

۱۱. سیگار برگ
۱۲. توتون خام
۱۳. پودر استخوان
۱٤. جاروب معمولی و دسته جاروب
۱۵. گیاهان دارویی و داروهای خام عمل نیامده
۱٦. کالاهای صنایع دستی
۱۷. کاغذ سلوفان
۱۸. محصولات سرامیک
۱۹. مواد شیمیایی
۲۰. تختهٔ ساخته شده از مواد مختلف (شبیه تختهٔ سه‌لایی و ازین‌قبیل)
۲۱. الیاف نارگیل و محصولاتی که از جنس الیاف نارگیل‌اند.
۲۲. کالاهای الکتریکی
۲۳. لوازم مهندسی
۲٤. فیلم سینمایی
۲۵. تخته
۲٦. پارچهٔ بافته شده به وسیلهٔ دستگاه بافندگی دستی
۲۷. الکل صنعتی و الکل شیرهٔ چغندر قند
۲۸. مواد دارویی
۲۹. مروارید عمل آورده/ پرورده/ صیقلی و ازین‌قبیل
۳۰. محصولات ابریشمی
۳۱. نخ بافندگی از جنس ابریشم مصنوعی
۳۲. ریسمان و طناب و رسن و قیطان و ازین‌قبیل
۳۳. سیم و کابل
۳٤. سیب‌زمینی
۳۵. آناناس تازه

۴. تفاهمنامهٔ ضمیمهٔ موافقتنامهٔ تجارت

یادداشت تفاهم

به دعوت عالی‌جناب منوچهر تسلیمی، وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران، هیئت اقتصادی بنگلادش به ریاست عالی‌جناب قاضی انوارالحقّ، عضو شورای رایزنان* رئیس جمهور بنگلادش، از ۲۰ تا ۲۶ ژوئیهٔ ۱۹۷۶ از ایران دیدار نمودند.

طرفین، طیف گسترده‌ای از موضوعات گوناگون را مورد بحث قرار دادند و قویاً به این نتیجه رسیدند که امکانات فراوانی برای همکاری‌های تجاری و اقتصادی بین دو کشور وجود دارند و در همین خصوص به قرار زیر به توافق رسیدند: ایران و بنگلادش به منظور گسترش روابط دوستانه بین دو کشور موافقت اصولی کرده‌اند یک کمیتهٔ مشترک همکاری‌های اقتصادی برای بررسی و تشویق همکاری‌های تجاری و اقتصادی بین آنها تشکیل گردد. طرفین از بابت امضای موافقتنامهٔ تجاری بین دو کشور ابراز رضایت کردند و کاملاً تأیید نمودند که موافقتنامهٔ فوق‌الذکر، راه را برای توسعهٔ بیشتر و تنوع بخشیدن به تجارت بین ایران و بنگلادش هموار خواهد کرد.

طرفین به این نتیجه رسیدند که تبادل پی در پی هیئتهای تجاری از بخشهای خصوصی و دولتی دو کشور، حجم تجارت بین آنها را افزایش خواهد داد.

طرفین خاطرنشان ساختند که شرکت در نمایشگاههای تجاری یکدیگر، برای شناسایی امکانات تجاری بالقوهٔ موجود بین دو کشور مفید خواهد بود.

طرفین یادآور شدند که به منظور عادی‌سازی جریان تجارت بین دو کشور تسهیلات ارتباطی کنونی بین ایران و بنگلادش باید هرچه بیشتر بهبود یابند و در همین ارتباط پیشنهاد کردند برای بررسی تدابیر لازم به منظور بهبود این تسهیلات ارتباطی، مؤسسات ذی‌صلاح دو کشور بیشتر با یکدیگر در تماس باشند.

طرفین با خرسندی و رضامندی بسیار یادآور شدند که با توجه به وابستگی‌های دو اقتصاد، امکانات گسترده‌ای برای همکاری بین ایران و بنگلادش وجود دارند و در همین ارتباط نتیجه گرفتند که طیف گسترده‌ای از امکانات برای اجرای پروژه‌های مشترک مفید بین دو کشور وجود دارد، درین زمینه تماسهای اولیه برقرار شده‌اند که ممکن است

* Council of Advisors

در آینده دنبال شوند. در خصوص اجرای پروژه‌های مشترک و دیگر پروژه‌های مورد علاقهٔ طرفین که مطرح اند بررسی شد و در همین زمینه، طرف بنگلادش لیستی از پروژه‌های مشخص پیشنهادی خود را تسلیم کرد.

طرفین، امکانات همکاری در زمینهٔ نیروی انسانی و همکاری فنی بین دو کشور را به تفصیل مورد بحث و مذاکره قرار دادند و نتیجه گرفتند که زمینه‌های متعددی برای همکاری دو کشور به سود طرفین وجود دارند.

در همین خصوص، طرفین موافقت کردند تدابیر لازم برای تشویق مبادلهٔ نیروی انسانی در زمینه‌های فنّی را اتخاذ نمایند.

نظر به توسعهٔ اقتصادی و اجتماعی سریع ایران، طرف ایرانی عزم راسخ خود را برای استخدام پرسنل ماهر و کارای مورد نیاز خود از بنگلادش بر اساس سیاست استخدامی خود اعلام داشت و طرف بنگلادش نیز اعلام آمادگی نمود نیروی انسانی کارآمد مورد نیاز ایران را بر اساس سیاست استخدامی و کاریابی خود در اختیار ایران قرار دهد.

طرف ایرانی خاطرنشان نمود که، طبق قوانین و مقررات مربوط به رفاه اجتماعی و کاری مستخدمین خارجی مقیم ایران از هیچ کوششی در جهت تأمین رفاه و حمایت از حقوق پرسنل بنگلادشی استخدام شده در ایران فروگذار نخواهد کرد. طرفین، رضایت خود را از بابت تصویب پیش‌نویس موافقتنامهٔ دوجانبه برای همکاری‌های فرهنگی و فنّی ابراز داشته، نتیجه گرفتند که انعقاد موافقتنامهٔ مذکور باید تسریع گردد و در همین خصوص، امکانات توسعهٔ روابط فرهنگی و علمی را مورد بررسی قرار داده، یادآور شدند که هر دو می‌توانند تسهیلات آموزشی مناسبی برای دانشجویان یکدیگر در مؤسسات آموزشی خود فراهم سازند.

امکان توسعهٔ یک برنامهٔ آموزش زبان فارسی و ایجاد مؤسسهٔ زبانها و فرهنگ مدرن ایران - بنگلادش با همیاری ویژهٔ کارشناسان ایرانی نیز بررسی شد و مقرر گردید در صورت لزوم تماسهای بیشتری در این زمینه به عمل آیند.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بنگلادش
منوچهر تسلیمی	قاضی انوارالحق
وزیر بازرگانی	عضو شورای رایزنی رئیس جمهور

۴. موافقتنامهٔ فرهنگی

موافقتنامهٔ فرهنگی

بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بنگلادش

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بنگلادش نظر به علاقهٔ متقابل به تحکیم روابط دوستی و همکاری در امور فرهنگی و اجتماعی و به منظور تشیید مناسبات و حفظ علائق و بسط روابط معنوی فیمابین تصمیم به انعقاد این موافقتنامه گرفته و بدین منظور نمایندگان تام‌الاختیار خود را به شرح زیر تعیین کردند:

دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای مهرداد پهلبد

وزیر فرهنگ و هنر

دولت جمهوری مردم بنگلادش

جناب آقای محمد صیفور رحمان

عضو شورای مشاوران رئیس جمهور

نمایندگان نامبرده در فوق پس از ارائه و مبادلهٔ اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود نسبت به مواد زیر موافقت نمودند:

مادهٔ اول

طرفین متعاهدین کوشش خواهند نمود مناسبات و روابط فیمابین را با توجه و در حدود قوانین و مقررات کشور خود با استفاده از کلیهٔ وسایل ممکنه توسعه دهند و مردم کشور خود را به فرهنگ و تمدن طرف دیگر آشنا سازند.

مادهٔ دوم

هر یک از طرفین متعاهدین در حدود قوانین و مقررات جاری کشور خود تأسیس و ادامهٔ فعالیت خانه‌های فرهنگی و انجمنهای فرهنگی طرف دیگر را در سرزمین خود اجازه خواهد داد.

مادهٔ سوم

طرفین متعاهدین بازدید دانشمندان و استادان و دانشجویان و اعضای سازمانهای فرهنگی طرف دیگر را تشویق خواهند کرد و تسهیلات ممکنه را جهت دیدار آنان از

موزه‌ها و آثار تاریخی و کتابخانه‌ها و مؤسسات فرهنگی خود فراهم خواهند ساخت.

 مادهٔ چهارم

هر یک از طرفین متعاهدین بازدید دانشمندان و متخصصین فنی و مهندسین طرف دیگر را از سازمانهای تحقیقات علمی و فنی خود تشویق خواهد کرد و شرکت آنان را در کنفرانسهای علمی و سمینارهایی که در کشور هر یک از آنها تشکیل می‌گردد تسهیل خواهد نمود.

مادهٔ پنجم

طرفین متعاهدین مبادلهٔ استادان، دانشمندان محققان، دانشجویان و اعضای سازمانهای علمی و فرهنگی یکدیگر را تشویق خواهند کرد.

مادهٔ ششم

طرفین متعاهدین متقابلاً موجبات اعطای بورسهای کارآموزی و تحصیلی را فراهم خواهند آورد.

مادهٔ هفتم

طرفین متعاهدین برای تعیین ارزش گواهینامه‌های تحصیلی و درجات علمی صادره از طرف سازمانهای آموزشی دو کشور اقدامات لازم را معمول خواهند داشت.

مادهٔ هشتم

هر یک از طرفین متعاهدین در حدود امکان تسهیلات و کمکهای لازم را برای دانشجویان طرف دیگر در سرزمین خود به منظور امکان مطالعه و تحقیق و طی دوره‌های آموزش فنی فراهم خواهد ساخت.

مادهٔ نهم

طرفین متعاهدین همکاری‌های فیمابین را در زمینه‌های آموزشی، علمی، فنی، ادبی، هنری و سمعی و بصری و نیز در امور مربوط به رادیو و تلویزیون تشویق خواهند نمود.

مادهٔ دهم

طرفین متعاهدین تسهیلات لازم را در کشور خود برای معرفی فرهنگ و تمدن کشور طرف دیگر از طریق مبادلهٔ کتب و نشریات فرهنگی و ترجمهٔ آنها و ایراد سخنرانی و تشکیل نمایشگاههای هنری و علمی و ترتیب جشن جهت اجرای موسیقی و نمایشنامه و

استفاده از رادیو و تلویزیون و سایر وسایل ارتباط جمعی فراهم خواهند ساخت. طرفین همچنین اطلاعات و تجربیات خود را در زمینهٔ باستان‌شناسی مبادله خواهند کرد.

مادهٔ یازدهم

طرفین متعاهدین بازدید هیئتهای فرهنگی، آموزشی، مطبوعاتی، هنری و گروههای ورزشی را تشویق خواهند نمود.

مادهٔ دوازدهم

طرفین متعاهدین جهانگردی بین دو کشور را تشویق خواهند کرد.

مادهٔ سیزدهم

طرفین متعاهدین به منظور اجرای مقررات این موافقتنامه کمیسیونی مرکب از نمایندگان دو کشور تشکیل خواهند داد که هر دو سال یک بار متناوباً در تهران و داکا تشکیل خواهد شد.

مادهٔ چهاردهم

هر یک از دو طرف متعاهد انجام تشریفاتی را که طبق حقوق داخلی خود برای لازم‌الاجرا شدن موافقتنامهٔ حاضر ضروری می باشد به اطلاع طرف دیگر خواهد رسانید و این موافقتنامه از تاریخ آخرین اطلاعیه اعتبار خواهد یافت و به مدت پنج سال معتبر خواهد بود. چنانچه هیچ‌یک از دو طرف شش ماه قبل از انقضای مدت مذکور طرف مقابل را از قصد خود دایر بر فسخ موافقتنامه مطلع ننماید، موافقتنامه همچنان به اعتبار خود باقی خواهد ماند. ولی از آن پس هر یک از دو طرف می تواند با اخطار قبلی شش‌ماهه به طرف دیگر موافقتنامه را فسخ نماید.

بنا به مراتب فوق نمایندگان تام‌الاختیار دو دولت موافقتنامهٔ حاضر را در دو نسخهٔ اصلی هر یک به زبانهای فارسی و بنگالی و انگلیسی امضا نمودند که هر سه متن متساویاً معتبر می باشند.

در صورت اختلاف در تفسیر متن انگلیسی مناط اعتبار خواهد بود.

به تاریخ ۱۷ اسفند ۲۵۳۵ در تهران

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری مردم بنگلادش
مهرداد پهلبد	محمد صیفوررحمان

۵. موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی و فنی

موافقتنامهٔ همکاری اقتصادی و فنی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت بنگلادش

دولت شاهنشاهی ایران و دولت بنگلادش

با در نظر گرفتن روابط دوستانهٔ موجود بین دو کشور و دو ملت،

با علاقه به تحکیم بیشتر و اعتلای مناسبات دوستانهٔ موجود بر اساس تساوی و منافع متقابل با اذعان به فوایدی که از همکاری اقتصادی و فنی نزدیکتر دو کشور متصور است، به شرح زیر موافقت نمودند:

مادهٔ ۱ ــ طرفین همکاری‌های اقتصادی و فنی فیمابین را در زمینه‌هایی که به بهبود اقتصاد دو کشور کمک نماید، توسعه خواهند داد.

مادهٔ ۲ ــ همکاری اقتصادی و فنی بین دو کشور به طور کلی شامل توسعه و بهره‌برداری از منابع طبیعی، کشاورزی، ماهیگیری، ایجاد صنایع و سایر رشته‌های مورد توافق طرفین با در نظر گرفتن امتیازات و امکانات نسبی هر یک از دو طرف خواهد بود.

مادهٔ ۳ ــ طرفین کلیهٔ اقدامات ممکن و لازم را جهت توسعهٔ همکاری‌های فنی بین دو کشور به خصوص از طریق تربیت نیروی انسانی و مبادلهٔ کارشناسان فنی و اطلاعات علمی و فنی در زمینه‌های مختلف معمول خواهند داشت.

مادهٔ ٤ ــ طرفین در صورت لزوم ترتیبات مقتضی جهت تسهیل همکاری اقتصادی و فنی پیش‌بینی شده در این موافقتنامه را به عمل خواهند آورد.

مادهٔ ۵ ــ طرفین بر اساس موافقتنامهٔ حاضر به هنگام لزوم، موافقتنامه‌های خاصی منعقد نموده و یاترتیباتی را جهت همکاری در زمینه‌های مذکور در مواد فوق یا در مورد طرحهای خاص مورد توافق طرفین، اتخاذ خواهند نمود.

مادهٔ ٦ ــ طرفین همکاری اقتصادی و فنی بین اتباع حقیقی و حقوقی دو کشور را بر اساس قوانین و مقررات جاری هر یک از دو کشور تشویق خواهند نمود.

مادهٔ ۷ ــ طرفین با تشکیل کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی و فنی جهت تسهیل در اجرای مفاد این موافقتنامه و توسعهٔ بیشتر همکاری‌های اقتصادی و فنی بین دو کشور موافقت نمودند.

کمیسیون مشترک بنا به تقاضای یکی از طرفین و موافقت طرف دیگر متناوباً در

تهران و داکا تشکیل خواهد شد.

کمیسیون می‌تواند در صورت لزوم به منظور اجرای وظایف خود به تشکیل اجزای فرعی واحد مبادرت ورزد.

مادهٔ ۸ ــ موافقتنامهٔ حاضر از تاریخ مبادلهٔ اسناد تصویب لازم‌الاجرا خواهد گردید و تا هنگامی که یکی از طرفین تمایل خود را مبنی بر فسخ آن با دادن اطلاعیهٔ کتبی شش ماه به طرف دیگر اعلام ننماید کماکان به اعتبار خود باقی خواهد بود.

بنا به مراتب فوق، امضاکنندگان زیر که از طرف دول متبوع خود دارای اختیارات لازم می‌باشند، موافقتنامه را امضا نمودند.

این موافقتنامه در تاریخ ۸ مارس ۱۹۷۷ در تهران در دو نسخهٔ اصلی به زبان انگلیسی که هر دو نسخه متساویاً معتبر می‌باشد، تنظیم گردید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت بنگلادش
منوچهر تسلیمی	نورالهدی

۶. صورت‌جلسهٔ اولین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی و فنی

یادداشت مذاکرات نخستین اجلاس کمیسیون مشترک ایران - بنگلادش برای همکاری‌های اقتصادی و فنّی

در جریان دیدار رسمی عالی جناب سرلشکر ضیاءالرّحمن، رئیس حکومت نظامی * جمهوری مردمی بنگلادش از ایران، نخستین اجلاس کمیسیون مشترک ایران - بنگلادش برای همکاری‌های اقتصادی و فنّی از ۸ تا ۹ مارس ۱۹۷۷ در تهران برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب منوچهر تسلیمی، وزیر بازرگانی ایران و ریاست هیئت بنگلادشی را عالی جناب دکتر م.ن. هدیٰ، وزیر برنامه‌ریزی بنگلادش به عهده داشتند.

در جریان برگزاری مذاکرات نخستین اجلاس کمیسیون مشترک، دو وزیر موافقت کردند سه کمیتهٔ فرعی زیر را ایجاد کنند:

۱. تجارت، حمل و نقل و ارتباطات (شامل بانکداری و بیمه)

۲. کشاورزی و صنعت

۳. فرهنگ و نیروی انسانی

این سه کمیتهٔ فرعی در طی شش ماه آینده به منظور اتخاذ اقداماتی در زمینه‌های گوناگون در جهت گسترش هرچه بیشتر همکاری‌های اقتصادی، بازرگانی و فنی بین دو کشور گردهمایی خواهند داشت و توصیه‌های خود را به کمیسیون مشترک تقدیم خواهند کرد و در همین خصوص مقرر شد دو کشور تدابیر زیر را اتخاذ کنند:

الف) ایران، واردات کنف و محصولات کنفی، شکر، برنج، چای، میوه و سبزیجات، ماهی، نخ بافندگی از جنس ابریشم مصنوعی، چرم، خمیر کاغذ، کاغذ روزنامه و محصولات کاغذی خود و همچنین دیگر محصولات مورد نیاز خود از بنگلادش را به قیمتهای عادلانه در سطح جهانی گسترش خواهد داد و به همین منظور مقرر شد هیئتی مرکب از بخشهای خصوصی و دولتی ایران در حدود یک ماه پس از امضای این

* Chief Martial law Administrator

یادداشت تفاهم از بنگلادش دیدار کند و همچنین هیئتی مشابه از بنگلادش برای شناسایی امکانات گسترش واردات صنعتی و غیره بنگلادش از ایران، در آیندهٔ خیلی نزدیک از ایران دیداری داشته باشند.

ب) طرفین موافقت اصولی کردند در زمینه‌های زیر پروژه‌های مشترک اجرا کنند: عمل‌آوری چای، تولید کنسرو میوه و کنسرو سبزیجات و کشتی‌سازی.

ج) موافقت شد دو کشور در زمینهٔ آموزش و استخدام نیروی انسانی در بعضی موارد و از جمله صنعت کنف ایران و به عنوان خدمت و جاشوی کشتی، همکاری داشته باشند.

طرفین به این نتیجه رسیدند که برای تسهیل بیشتر همکاری‌های بازرگانی و اقتصادی بین دو کشور، باید بین ایران و بنگلادش پیوندها و ارتباطات هوایی و دریایی برقرار شوند و در همین زمینه تصمیم گرفته شد نمایندگان مؤسسات ذی‌صلاح طرفین قطعیت بخشیدن به کلیات و شرایط این قبیل همکاری‌ها هرچه زودتر گردهمایی داشته باشند.

اجلاس آیندهٔ کمیسیون مشترک در داکا برگزار خواهد شد و زمان برگزاری آن با توافق طرفین تعیین خواهد گردید.

در تاریخ ۹ مارس ۱۹۷۷ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در تهران به امضا رسید.

منوچهر تسلیمی	م.ن. هدیٰ
وزیر بازرگانی ایران	وزیر برنامه‌ریزی بنگلادش

۷. صورت‌جلسهٔ مذاکرات همکاری اقتصادی و فنی

یادداشت مذاکرات

۱. پیرو شرایط مندرج در یادداشت مذاکرات نخستین کمیسیون مشترک ایران و بنگلادش برای همکاری‌های اقتصادی و فنی، یک هیئت ایرانی متشکّل از نمایندگان بخشهای خصوصی و دولتی ایران از ۲۴ تا ۲۸ مه ۱۹۷۷ از داکا دیدار کردند.

ریاست این هیئت را آقای م.ر. قنادیان، مدیرکلّ تجارت خارجی وزارت بازرگانی ایران و ریاست هیئت بنگلادش را آقای قاضی اظهرعلی، وزیر علی‌البدل برنامه‌ریزی در قسمت ادارهٔ منابع خارجی بنگلادش به عهده داشتند.

اسامی اعضای دو هیئت در ضمایم ۱ و ۲ به پیوست همین سند از نظر مبارک می‌گذرند.

۲. در طی این دیدار، اعضای هیئت ایرانی با عالی‌جناب قاضی انوارالحقّ، عضو شورای رایزنی رئیس جمهوری و مسئول وزارت کنف، عالی‌جناب محمد سیف‌الرحمن، عضو شورای رایزنی رئیس جمهور و مسئول وزارت بازرگانی، عالی‌جناب حفیظ‌الدین احمد، عضو شورای رایزنی رئیس جمهور و مسئول وزارت صنایع و عالی‌جناب وایس مارشال هوایی* آ.جی. محمود، فرماندهٔ کلّ نیروی هوایی و عضو شورای رایزنی رئیس جمهور و مسئول وزارتخانه‌های نفت و هواپیمایی کشوری ملاقاتهایی داشتند و همچنین با آقای س.م. شفیع‌الاعظم، قائم‌مقام کمیسیون برنامه‌ریزی بنگلادش دیدار نمودند و با ایشان مذاکرات مبسوطی در زمینهٔ انواع موضوعات مورد علاقهٔ طرفین داشتند و با وزرای کنف، بازرگانی و کشتیرانی نیز دیدار کردند.

۳. اعضای هیئت ایرانی همچنین با مقامات وزارتخانه‌ها و مؤسسات ذی‌صلاح در زمینه‌های مورد علاقهٔ خود بتفصیل به بحث و مذاکره پرداختند.

۴. نتایج حاصله از مذاکرات به عمل آمده به قرار زیرند:

یک ــ طرفین، امکانات عرضه و تحویل پنجاه هزار تن موز، دو هزار تن نارگیل و هزار تن آناناس به قیمتهای عادلانهٔ در سطح جهانی از بنگلادش به ایران را در فاصلهٔ زمانی

* Vice Marshal؛ به معنای تقریبی یک درجه پایینتر از مارشال که معادل مصطلح فارسی ندارد.

اکتبر ۱۹۷۷ تا مه ۱۹۷۸ مورد بحث قرار دادند و طرفین برای تأیید نهایی این معامله موافقت کردند تمام ترتیب و قرارهای لازمه تا حداکثر اوت ۱۹۷۷ گردهمایی داشته باشند.

دو ــ امکانات صدور برنج و شکر از بنگلادش به ایران نیز مورد مذاکره قرار گرفت.

طرف ایرانی، آمادگی خود را برای خرید صد هزار تن برنج دانه‌دراز با مشخصات برنج درجهٔ ۲ آمریکایی و پنجاه هزار تن شکر اعلام داشت، ولی مشروط بر آنکه این مواد غذایی مورد قبول مصرف کنندگان ایرانی باشند. طرف بنگلادش یادآور شد که می‌تواند ده هزار تن متریک شکر سفید حاصله از نیشکر که ویژگی‌ها و نمونه‌های آن برای بررسی و آزمایش به طرف ایرانی تسلیم شده‌اند عرضه کند. و مقرر شد طرف ایرانی نظر خود در این مورد را بزودی اطلاع دهد.

طرف بنگلادش همچنین موافقت کرد موضوع صادرات برنج خود به ایران را بعداً مورد بررسی و مطالعه قرار دهد.

سه ــ طرف بنگلادش نمونه‌هایی از کاغذ شامل کاغذ روزنامه تولید بنگلادش را برای بررسی به طرف ایرانی ارائه کرد. طرف ایرانی مشخصات خمیر کاغذ لیفه‌دراز درخواستی خود را به طرف بنگلادش تسلیم کرد و طرفین موافقت نمودند در این مورد بعدها به تبادل نظر بپردازند.

چهار ــ هیئت ایرانی با سازمان چای بنگلادش مذاکراتی به عمل آورد و چند نمونه چای برای بررسی و آزمایش از سازمان مذکور دریافت داشت و مقرر شد نتیجهٔ کار را بعداً اطلاع دهد.

خاطرنشان شد که ایران علاقه‌مند است ۵ یا ۶ کارشناس چای‌ساز* از بنگلادش برای صنعت چای خود استخدام کند و طرف بنگلادشی موافقت کرد این تعداد کارشناس چای را در اختیار ایران قرار دهد.

طرف ایرانی همچنین آمادگی خود برای خرید ده تن بذر چای «مانی پوری» و یا «مانی پوری آسامی» از بنگلادش را اعلام داشت، امکانات عرضهٔ انواع مرغوب چای

* teamaker

«کالامجات مانی پوری» و یا «مانی پوری آسامی» توسط بنگلادش نیز بین دو هیئت مورد مذاکره قرار گرفت و بنگلادش موافقت کرد نظریاتش در این مورد را بزودی اطلاع دهد.

پنج ــ امکانات توسعهٔ صادارت صنعتی و سنتی ایران به بنگلادش نیز مورد مذاکره قرار گرفتند و طرف ایرانی لیستی از اقلام صادراتی ایران را برای بررسی توسط بخشهای خصوصی و دولتی بنگلادش ارائه کرد.

طرف بنگلادش از بابت دریافت نمونه‌هایی از انواع گوناگون پنبهٔ محصول ایران ابراز خرسندی نمود و مقرر شد هرچند وقت یک بار خرید پنبهٔ ایران از طریق مذاکرهٔ مستقیم با صادرکنندگان ایرانی مربوطه را مورد بررسی قرار دهد.

طرفین، خرسندی خود از بابت انعقاد قرارداد خرید دو هزار تن پنبهٔ محصول ایران را توسط بنگلادش ابراز داشتند.

شش ــ خاطرنشان شد که کارخانه‌های کنف دولتی ایران در طی ده ماه آینده به پنج هزار تن کنف خام نیاز خواهد داشت و طرف ایرانی مشخصات نوع کنف مورد نیاز خود را ارائه کرد و علاقهٔ خود به خرید پنج هزار تن کنف از بنگلادش را به قیمتهای عادلانهٔ بین‌المللی و طبق شرایط قراردادی که قرار است بین خریدار و فروشندهٔ مربوطه منعقد گردد، ابراز داشت. طرف ایرانی همچنین آمادگی خود را برای خرید تقریباً سیزده هزار تن کنف خام در سال برای بخش دولتی خود بر اساس یک قرارداد درازمدت ابراز داشت و بنگلادش موافقت کرد مقدار کنف خام مذکور را به قیمت عادلانهٔ بین‌المللی به ایران بفروشد.

طرف بنگلادش یادآور شد که ایران مایل است طبق قوانین و مقررات رایج در ایران در مورد نیروی انسانی غیرایرانی، ۲۰ــ۱۵ تکنیسین برای صنایع کنف خود استخدام کند و طرف ایرانی موافقت کرد جزئیات مشخصات شغلی پرسنل مورد نیاز خود را بزودی ارائه کند.

هفت ــ طرفین با خرسندی یادآور شدند که شرکت خطوط کشتیرانی ایران و هند برای تشویق تجارت بین ایران و بنگلادش انجام یک سرویس ماهانه به بنگلادش را شروع کرده است و در همین زمینه، بنگلادش آمادگی خود را برای شناسایی امکانات تعمیم و توسعهٔ این سرویس ماهانه به بندر کراچی پاکستان و بنادر ایرانی از طریق

استفاده از یک کشتی باری برای محمولهٔ خشک با ظرفیت اضافی کافی * را ابراز داشت و همچنین پیشنهاد کرد یک شرکت خطوط کشتیرانی مشترک بین ایران و بنگلادش تأسیس گردد که پیش‌نویس قرارداد مربوط به تأسیس آن در اختیار طرف ایرانی قرار داده شد. و طرف ایرانی پذیرفت آن را بیشتر مورد مطالعه قرار دهد.

طرف بنگلادش خاطرنشان ساخت که پیش‌نویس موافقتنامهٔ کشتیرانی قبلاً تسلیم شده است و مقامات ذی‌صلاح ایرانی مشغول مطالعه و بررسی آن بوده‌اند و طرف ایرانی موافقت کرد نتیجهٔ کار در این مورد را بعداً اطلاع دهد.

هشت ــ طرف بنگلادشی خاطرنشان کرد که مطالعات مربوط به قابلیت اجرای پروژه‌های مشترک مذکور در پاراگراف ب (ط) یادداشت تفاهم ۹ مارس ۱۹۷۷ در آیندهٔ نزدیک به مقامات ذی‌صلاح ایرانی تسلیم خواهند گردید.

در تاریخ ۲۷ مه ۱۹۷۷ در داکا به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری مردمی بنگلادش
م.ر. قنادیان	قاضی اظهرعلی

* dry - cargo vesse; woth refer space

ضمیمهٔ یک

هیئت ایران

۱. آقای م.ر. قنادیان

مدیرکل تجارت خارجی وزارت بازرگانی

۲. آقای پرویز تمامی

قائم‌مقام مدیرعامل شرکت کشتیرانی ایران و هند

۳. آقای صالح امیرخلخالی

رئیس امور آسیای خاوری و اقیانوسیهٔ وزارت دارایی و امور اقتصاد

٤. آقای بیژن اسلانلو

رئیس ادارهٔ امور آسیای وزارت بازرگانی

۵. آقای ایرج علی‌داد

کارشناس سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

۶. خانم زیبا سلحشور

کارشناس مرکز توسعهٔ صادرات ایران

۷. آقای احمد مرادی‌حقگو

کارشناس سازمان غلّه و قندوشکر و چای

۸. آقای پرویز موسوی

کارشناس شرکت معاملات خارجی

۹. آقای احمدعلی حاج‌احمدی

مدیرعامل شرکت تجاری و کشت و صنعت احمدیان

۱۰. آقای مجید قندهاری

کارشناس و مدیر شرکت پنبهٔ ایران

ضمیمهٔ ۲

هیئت بنگلادش

۱. آقای قاضی اظهرعلی

وزیر علی البدل و رئیس ادارهٔ منابع خارجی وزارت برنامه‌ریزی

۲. آقای س.چ. چیشتی

وزیر کنف

۳. آقای م. محسن

مدیرکل وزارت امور خارجه

۴. آقای هدایت الحق

رئیس سازمان تجارت بنگلادش

۵. آقای ا.چ. چودری

وزیر مشترک بازرگانی

۶. آقای مسعود احمد

رایزن اقتصادی سفارت کبری بنگلادش در تهران

۷. آقای حافظ احمد ماجومدر

وزیر مشترک ادارهٔ منابع خارجی وزارت برنامه‌ریزی

۸. آقای م. لطف‌الحق

وزیر مشترک بنادر و کشتیرانی از ادارهٔ IWT

۹. آقای ک.ا. حسن

عضو هیئت‌مدیرهٔ سازمان چای

۱۰. آقای عبدالرّب

قائم‌مقام وزیر بنادر و کشتیرانی از ادارهٔ IWT

۱۱. آقای س.م.س. زمان

رئیس سازمان کشتیرانی بنگلادش

۱۲. آقای ا.م. عبدالحقّ

کفیل رئیس کل سازمان شکر و صنایع غذایی بنگلادش

۱۳. آقای س.ا. چودری

رئیس سازمان کارخانه‌های کنف بنگلادش

۱٤. آقای حبیب‌الرحمن

قائم‌مقام وزیر صنایع

۱۵. آقای ناظم‌الدین احمد

رئیس سازمان فولاد و مهندسی بنگلادش

۱٦. آقای میزان‌الرحمن

ازادارهٔ منابع خارجی وزارت برنامه‌ریزی

سند شمارهٔ ۱۱۴

پاکستان (۲۵)

۱. عهدنامهٔ مودت

۱. متن عهدنامه

TREATY OF FRIENDSHIP BETWEEN THE IMPERIAL GOVERNMENT OF IRAN AND THE GOVERNMENT OF PAKISTAN

The Imperial Government of Iran

and

The Government of Pakistan

Being desirous of strengthening cordial relations between Iran and Pakistan and in view of the necessity of closer cooperation between the two countries for perpetuating their international relations on the basis of peace and justice and the principles of the Charter of the United Nations, have resolved to conclude a Treaty of Friendship;

And for this purpose have appointed as their Plenipotentiaries:

For the Imperial Government of Iran:

His Excellency Dr. Ali Akbar Siassi, Minister of Foreign Affairs;

For the Government of Pakistan:

His Excellency Mr. Ghazanfar Ali Khan, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary;

Who having communicated their full powers found in good and due form have agreed as follows:

ARTICLE I

The two High Contracting Parties shall establish in their respective countries peace and permanent friendly relations between Iran and Pakistan and between their respective citizens.

ARTICLE II

The two High Contracting Parties agree to establish and maintain diplomatic and consular relations in conformity with international principles and practices, and also agree that the diplomatic

عهدنامه مودت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان

دولت شاهنشاهی ایران

و

دولت پاکستان

نظر باینکه مایلند روابط مودت بین ایران و پاکستان مستحکم گردد و نظر بلزوم ایجاد همکاری نزدیکتر بین دو کشور برای توسعه روابط بین‌المللی خود براساس صلح و عدالت و اصول منشور ملل متحد تصمیم بانعقاد عهدنامه مودت گرفته و برای این منظور نمایندگان خود را بشرح زیر تعیین نمودند:

جناب آقای دکتر علی اکبر سیاسی وزیر امور خارجه بنمایندگی دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای غضنفر علیخان سفیر کبیر فوق‌العاده و تام‌الاختیار بنمایندگی دولت پاکستان

مشارالیهما پس از ارائه اختیارنامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در موارد زیر موافقت حاصل نمودند:

ماده اول

طرفین متعاهدین معظمین در کشورهای متبوع خود صلح و دوستی دائمی را بین ایران و پاکستان و همچنین بین اتباع دو کشور مستقر خواهند نمود.

ماده دوم

طرفین متعاهدین معظمین موافقت دارند که روابط سیاسی و کنسولی خود را براساس اصول و قواعد معمول بین‌المللی ایجاد و برقرار نمایند و نیز موافقت دارند

and consular representatives of either country shall receive in the territory of the other, the treatment, in accordance with international principles and practices, accorded to the diplomatic and consular representatives of most favoured nations, provided it is based on reciprocity.

نمایندگان سیاسی وکنسولی هریک از طرفین در خاک
طرف متعاهد دیگر از معامله ایکه بموجب اصول و
قواعد معمول بین المللی ورفتار معموله نسبت به
نمایندگان سیاسی وکنسولی دول کاملة الوداد
مقرراست بشرط معامله متقابله برخوردار گردند .

ARTICLE III.

ماده سوم

The two High Contracting Parties agree to execute special agreements on the basis of complete reciprocity relating to consular, trade, customs, merchant shipping and civil aviation matters and cultural relations. They also agree to execute an extradition treaty, and treaties in respect of the residence and sojourn of their respective nationals in the territories of the other country.

طرفین متعاهدین معظمین موافقت دارند که
قرارداد های مخصوص براساس معامله متقابله
کامل نسبت بامور کنسولی ـ بازرگانی ـ گمرکی ـ
کشتیرانی بازرگانی ـ هواپیمائی کشوری وروابط فرهنگی
تنظیم واجرا نمایند وهمچنین موافقت مینمایند عهد نامه
استرداد مجرمین وعهد نامه های مربوط باقامت وتوقف
اتباع خود را در خاک یکدیگر تنظیم وبمورد اجرا گذارند .

ARTICLE IV

ماده چهارم

The two High Contracting Parties agree that all disputes, of whatever nature they may be, arising between them shall be settled by friendly means through the usual diplomatic channels in a peaceful manner and within a reasonable space of time. Each Party reserves the right in such cases to propose the procedure to be followed. Likewise, both Parties agree that in the event of their acceptance of the jurisdiction of the International Court of Justice they may, whenever necessary, refer all disputes mentioned in Article 36 of the Statute of the International Court of Justice to that Court with due regard to the general principles of this Treaty.

طرفین متعاهدین معظمین موافقت دارند که کلیه
اختلافات حاصله بین خود را از هر نوع که باشد بوسائل
دوستانه در مدت مناسبی از مجرای دیپلماسی وبنحو
مسالمت آمیز تصفیه نمایند وهریک از طرفین این حق
را برای خود محفوظ میدارند که در اینقبیل موارد طرز
عملی راکه باید تعقیب شود پیشنهاد کنند همچنین
طرفین موافقت دارند درصورتیکه قضاوت دیوان
دادگستری بین المللی راقبول داشته باشند عند اللزوم
کلیه اختلافات مذکوره در بند ۳۶ اساسنامه دیوان
دادگستری بین المللی را باتوجه باصول کلی این
عهد نامه بآن دیوان مراجعه کنند .

ARTICLE V

This Treaty has been concluded in English and Persian languages, both the texts being authentic.

ماده پنجم

این عهد نامه بزبان فارسی وانگلیسی منعقد و هرد و متن معتبر است .

ARTICLE VI

This Treaty shall be ratified and the relative instruments of ratification will be exchanged in Tehran as soon as possible. Further, this Treaty will come into force fifteen days after the exchange of ratified documents.

ماده ششم

این عهد نامه بتصویب خواهد رسید و اسناد مصوبه مربوطه د راسرع اوقات ممکنه د رتهران مبادله خواهد گردید . این عهد نامه پانزده روز پس از مبادله اسناد مصوبه بموقع اجراگذارده خواهد شد .

In view of the above, the representatives have signed and sealed this Treaty.

بنا بمراتب بالا نمایندگان طرفین این عهد نامه را امضاء ومهر کرده اند .

TEHRAN, dated the 18th February, 1950.

تهران بتاریخ ۲۹ بهمن ماه ۱۳۲۸

For the Imperial Government of Iran

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

For the Government of Pakistan

از طرف دولت پاکستان

۲. تصویب‌نامهٔ نمایندهٔ مخصوص سازمان ملل متحد

گواهینامهٔ ثبت

شمارهٔ: ۳۸۶۹

دبیرکل ملل متحد به موجب این سند گواهی می‌کند که دولت امپراتوری ایران طبق مادهٔ ۱۰۲ منشور ملل متحد پیمان‌نامهٔ دوستی بین ایران و پاکستان امضاشده در تهران مورخ ۱۸ فوریهٔ ۱۹۵۰ را نزد دبیرخانهٔ سازمان ملل متحد به ثبت رسانده است. ثبت مذکور در تاریخ ۲۵ فوریهٔ ۱۹۵۳ صورت گرفت.

به شمارهٔ ۲۱۱۹

در تاریخ ۵ مه ۱۹۵۳ در شهر نیویورک اتازونی به امضا رسید.

به: دولت امپراتوری ایران

دبیرکل

۲. موافقتنامهٔ فرهنگی

موافقتنامهٔ فرهنگی پاکستان و ایران

دولتین پاکستان و ایران با توجه به روابط باستانی معنوی، فرهنگی، هنری و مذهبی مشترک خود و نظریهٔ تحکیم و توسعهٔ روابط فرهنگی و هنری و ایجاد همکاری‌های علمی بین دو کشور و نیز علاقهٔ مفرط خود به برقراری و تحکیم مبانی حسن تفاهم بین دو ملت دوست و همسایهٔ پاکستان و ایران تصمیم به مبادلهٔ موافقتنامهٔ فرهنگی اتخاذ و نمایندگان مختار خود را به ترتیب زیر تعیین نمودند:

از طرف دولت پاکستان: جناب آقای حمیدالحق چودری، وزیر امور خارجه

از طرف دولت ایران: جناب آقای دکتر محمود مهران، وزیر فرهنگ

که پس از مبادلهٔ اختیارنامه‌های خود و اطمینان به صحت آنها نسبت به مواد ذیل موافقت حاصل نمودند.

مادهٔ اول

طرفین متعاهدین تشکیل مؤسسات فرهنگی را در کشور یکدیگر تشویق و ترغیب خواهند نمود این قبیل مؤسسات فرهنگی تابع مقررات و قوانین تأسیس چنین مؤسسات و سیاست کلی کشوری خواهد بود که در آن تأسیس می‌شود. مقصود از «مؤسسات فرهنگی» مراکز تعلیماتی، کتابخانه‌ها، مؤسسات علمی و تدریسی، مؤسسات مربوط به توسعهٔ هنر از قبیل نمایشگاههای هنری، مراکز و انجمنهای هنری و محل نمایش دادن و نگاهداری فیلم می‌باشد.

مادهٔ دوم

طرفین متعاهدین چه از مجاری رسمی و چه من‌غیر رسم مبادلهٔ استادان دانشگاهها و معلمین سایر مؤسسات فرهنگی خود را تشویق و ترغیب خواهند کرد، شرایط مبادلات مذکور در بالا از طرف کمیسیون مختلطی که تشکیل آن در مادهٔ چهاردهم این قرارداد تصریح گردیده تعیین خواهند شد.

مادهٔ سوم

طرفین متعاهدین حتی‌الامکان در دانشگاهها و سایر مؤسسات تعلیمات عالیهٔ خود کرسی زبان ملی یکدیگر را دایر خواهند ساخت.

مادهٔ چهارم

هر یک از طرفین متعاهدین ورود دانشجویان کشور دیگر را به مؤسسات فرهنگی (مدارس، دانشکده‌ها و دانشگاهها) طبق مقررات جاریهٔ کشور خود تسهیل خواهد کرد.

مادهٔ پنجم

دولتین متعاهدین موافقت می‌نمایند که کمیسیون مختلطی از نمایندگان وزارتخانه‌های فرهنگ و دانشگاههای خود تشکیل دهند تا ارزش گواهینامه، دیپلم، دانشنامهٔ صادره از طرف مقامات صلاحیتدار طرفین را تعیین نمایند. دولتین متعاهدین به فواصل معینی در این باره تبادل نظر خواهند کرد.

مادهٔ ششم

برای آنکه دانشجویان یکی از کشورهای متعاهد بتواند در مؤسسات فرهنگی کشور طرف به تحصیلات ادامه دهند دولتین متعاهدین موافقت دارند که بورسهایی برای فراگرفتن تعلیمات عالیه در رشته‌های علمی، فنی، ادبی و غیره در کشور خود به وجود آورند.

مادهٔ هفتم

دولتین متعاهدین موافقت دارند که در برنامه‌های تاریخ و جغرافی و ادبی مؤسسات فرهنگی خود موادی بگنجانند که حتی‌المقدور اطلاعات جامعی را از طرز زندگی و فرهنگی دو کشور در دسترس دانشجویان بگذارد.

مادهٔ هشتم

هر یک از طرفین متعاهدین طبق استعداد و به نسبت احتیاجات خود کارمندان رسمی دولت طرف و یا هر شخصی را که از طرف آن دولت برای فراگرفتن تعلیمات لازمه در مؤسسات فنی، علمی و صنعتی خود معرفی می‌شوند خواهند پذیرفت.

مادهٔ نهم

طرفین متعاهدین سعی خواهند نمود که توسعهٔ روابط فرهنگی میان دو کشور را از طرق مشروحه در ذیل تشویق و ترغیب نمایند:

۱. اعزام هیئتهای علمی و فرهنگی

۲. دادن کنسرت

۳. ایراد سخنرانی

۴. تهیهٔ نمایشگاه هنری و علمی

۵. اعزام هیئتهایی از دانشجویان

۶. ایجاد همکاری بین مؤسسات و انجمنهای علمی و هنری و ادبی و هر مؤسسهٔ دیگری که به منظور توسعهٔ علم و فرهنگ ایجاد شده باشد.

۷. ایجاد تسهیلات برای مبادلهٔ کتب و نشریه‌ها و کتب خطی و اشیای هنری و کتیبه‌ها

۸. نشان دادن فیلمهای سودمند و برقراری برنامه‌های رادیویی

مادهٔ دهم

طرفین متعاهدین دانشمندان، ادبا و هنرمندان خود را در تألیف و ایجاد آثاری که اتباع یکی از طرفین متعاهدین را به اوضاع کشور طرف آشنا می‌سازد با اعطای جایزه و پاداش تشویق و ترغیب خواهند نمود.

تبصره ــ هر یک از طرفین متعاهدین موافقت دارد که در حدود مقررات و قوانین جاریه در کشور خود از انتشار مطالب ناصحیح و زننده مربوط به کشور دیگر در کتب کلاسی جلوگیری به عمل آورد.

مادهٔ یازدهم

طرفین متعاهدین با توجه به مقررات ارزی و یا طرزی که با سیاست آنها در قبال سایر کشورها مطابقت داشته باشد ورود کتب و مجلات کشور طرف را به کشور خود تضمین خواهند کرد، مشروط بر اینکه این قبیل کتب و مجلات حاوی مطالب زننده و تبلیغات زیان‌بخش نباشد.

مادهٔ دوازدهم

طرفین متعاهدین موافقت می‌کنند که مسافرت دستجات فرهنگی ورزشی و پیشاهنگی را متقابلاً به کشورهای یکدیگر تشویق نمایند و حتی‌المقدور تسهیلات ممکن را در اختیار آنان گذاشته و من‌جمله وسایط نقلیهٔ دولتی را با نرخهای ویژه در دسترس آنان بگذارند.

مادهٔ سیزدهم

طرفین متعاهدین تأسیس مؤسسات و انجمنهای مشترک اجتماعی و فرهنگی را در کشورهای خود تشویق و ترغیب خواهند نمود. این انجمنها و مؤسسات تابع مقررات کشوری خواهند بود که در آن به وجود می‌آیند.

مادهٔ چهاردهم

برای تضمین حسن اجرای این موافقتنامه طرفین متعاهدین در صورت لزوم کمیسیونی در ایران متشکل از جناب آقای وزیر فرهنگ و رئیس هیئت نمایندگی سیاسی پاکستان در تهران و در پاکستان متشکل از جناب آقای وزیر فرهنگ و رئیس هیئت نمایندگی ایران در کراچی و نمایندگانی که از طرف دولتین متعاهدین ممکن است انتخاب گردند تشکیل خواهند داد و وظایف کمیسیونهای مزبور عبارت خواهد بود از:

۱. نظارت بر اجرای این موافقتنامه

۲. دادن توصیه‌ها و پیشنهادات لازم به دولت متبوعهٔ خود راجع به طرز اجرای این موافقتنامه

این کمیسیونها اقلاً هر سه سال یک بار به نوبت در ایران و پاکستان تشکیل جلسهٔ مشترکی خواهند داد.

مادهٔ پانزدهم

این موافقتنامه که باید طبق مقررات قانون اساسی به تصویب دولتین پاکستان و ایران برسد ۱۵ روز پس از مبادلهٔ اسناد و مدارک مصوب که در تهران به عمل خواهد آمد به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

مادهٔ شانزدهم

این موافقتنامه برای مدت نامحدودی به قوت خود باقی خواهد ماند مگر آنکه یکی از دولتین متعاهدین آن را با شش ماه اخطار قبلی فسخ نماید.

این موافقتنامه به زبانهای انگلیسی و فارسی تنظیم گردیده و چنانچه اختلافی در تفسیر آن روی دهد متن انگلیسی آن معتبر خواهد بود.

این موافقتنامه در تاریخ نهم مارس ۱۹۵۶ مسیحی مطابق با هجدهم اسفندماه ۱۳۳۴ شمسی امضا گردید.

وزیر امور خارجه و روابط ممالک مشترک‌المنافع پاکستان

وزیر فرهنگ دولت شاهنشاهی ایران

۳. قرارداد دفع ملخ

قرارداد بین ایران و پاکستان
راجع به دفع ملخ

دولت شاهنشاهی ایران از یک طرف و دولت پاکستان از طرف دیگر که مایل به انعقاد قراردادی جهت نظارت بر ملخ صحرایی می‌باشند، نمایندگان تام‌الاختیار خود را بدین شرح تعیین نموده‌اند:

جناب آقای دکتر علیقلی اردلان وزیر امور خارجه شاهنشاهی ایران
از طرف دولت شاهنشاهی ایران
و
جناب آقای نواب‌زاده‌آقا محمدرضا سفیرکبیر پاکستان در ایران
از طرف دولت پاکستان

۲. نمایندگان تام‌الاختیار فوق در مواد زیر موافقت نمودند:

مادهٔ یکم

طرفین معظمین متعاهدین موافقت می‌نمایند که در سالهای بروز و آلودگی و مهاجرت ملخ صحرایی هر یک در قلمرو خود اقدامات زیر را به عمل آورند.

الف) در مناطقی که بالقوه محل تولید مثل است و در مراکز مهم مبدأ حمله پاسگاههای دیدبانی ایجاد نموده و نگاهداری کنند که جهت پرواز دسته‌های ملخ را ثبت نمایند و مناطق آلوده را بلافاصله پس از تخم‌گذاری بررسی و روی نقشه علامت‌گذاری کنند.

ب) کلیهٔ وسایل و مواد لازم برای مقابله با تهدید به آلودگی را تهیه کنند به نحوی که قبل از شروع عملیات نظارت وسایل و مواد در محل آماده باشد.

ج) با حشره در تمام مراحل تحول آن و با کلیهٔ وسایل موجود و در سراسر فصول مختلف حمله مبارزه نمایند.

مادهٔ دوم

طرفین معظمین متعاهدین موافقت می‌نمایند که در مدت حمله و مهاجرت ملخهای صحرایی اطلاعاتی که طبق بند (الف) از مادهٔ یکم جمع‌آوری شده است باید

ضمن بولتنهای دوهفتگی بلافاصله پس از روز پانزدهم و روز آخر هر ماه بین وزارت کشاورزی ایران در تهران و مدیر دفع آفات نباتات در کراچی مبادله شود. اگر در اراضی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین ملخ چنان وافر باشد که اراضی طرف متعاهد دیگر را به هجوم تهدید نماید، اضافه بر بولتنهای دوهفتگی اطلاعات لازم به وسیلهٔ تلگراف به کشوری که مورد تهدید ملخ واقع شده است ارسال خواهد شد و در آن جهت سیر و وسعت پرواز و تعداد دسته ها حتی الامکان ذکر خواهد گردید.

اضافه بر آن، طرفین معظمین متعاهدین کلیهٔ انتشارات علمی مربوط به ملخ صحرایی را نیز پس از انتشار آنها در اسرع اوقات مبادله خواهند نمود.

مادهٔ سوم

طرفین معظمین متعاهدین موافقت می نمایند که در فواصل واقع بین حملات ملخ صحرایی، مأمورین مربوطه مناطقی را که ممکن است ملخ صحرایی در مرحلهٔ انفرادی باشد هرچندی یک بار مورد بازرسی مفصل قرار داده و از ازدیاد فوق العاده که ممکن است بر اثر رسیدن شرایط مساعد آب و هوا وقوع یابد با کلیهٔ وسایل لازم ممانعت نمایند تا از مرحلهٔ تجمع حشره جلوگیری به عمل آید. اطلاعات حاصل از این بازرسی ها و عملیات ضمن گزارشهای ماهانه بین طرفین معظمین متعاهدین مبادله خواهد شد.

مادهٔ چهارم

به منظور آنکه عملیات مربوط به نظارت طبق صحیح ترین اصول اجرا شود و

۱. مذاکره دربارهٔ گزارشهای مربوط به فعالیت ملخهای صحرایی و نتایج حاصل از مبارزه با آنها در هر دو کشور در فصول گذشته.

۲. تهیهٔ نقشه برای مبارزه برای فصل بعد.

این جلسات مشورتی یا در قلمرو یکی از طرفین معظمین متعاهدین و یا در محلی که کمیتهٔ مشاورهٔ فنی F.A.O دربارهٔ نظارت ملخ صحرایی تشکیل می شود و نمایندگان طرفین معظمین متعاهدین حضور خواهند داشت تشکیل خواهد شد. جلسات فوق العادهٔ مشورتی نیز ممکن است با توافق طرفین معظمین متعاهدین برای مذاکره در باب پیشامدهای غیرمترقبه و فوق العاده تشکیل گردد.

مادهٔ پنجم

وقتی که عملیات مبارزه با ملخ در جریان است، ممکن است کمیسیون مختلطی

مرکب از کارشناسان و نمایندگان فنی هر دو کشور با موافقت طرفین معظمین متعاهدین تشکیل شود تا مناطق آلوده بخصوص قسمتهایی که در دو طرف مرز دو کشور واقع است بازرسی نماید و در محل وضع ملخ و اقداماتی که از طرف یک یا هر دوکشور به کار رفته یا لازم است به کار رود مورد مطالعه قرار دهد و به دوایر فنی مربوطه گزارشی تسلیم نماید.

مادهٔ ششم

این قرارداد از طرف مقامات مربوطهٔ طرفین معظمین متعاهدین تصویب و اسناد تصویبی در تهران مبادله خواهد شد. قرارداد از تاریخ مبادله لازم‌الاجرا و در مدت سه سال معتبر خواهد بود.

مادهٔ هفتم

اگر یکی از طرفین معظمین متعاهدین پس از مدت مقرر برای اعتبار مایل به حفظ این قرارداد نباشد، باید لااقل یک سال قبل از موقعی که قرارداد منقضی خواهد شد کتباً قصد خود را به طرف دیگر اطلاع دهد در غیر این صورت قرارداد موجود خود به خود تا مدت سه سال دیگر معتبر خواهد بود و به همین نحو ادامه خواهد یافت.

با تأیید مواد مذکوره در فوق، امضاکنندگان مختار این قرارداد را که در دو نسخه به فارسی و انگلیسی تهیه شده، و هر دو متن متساویاً معتبر است در تاریخ بیست و نهم اسفند ماه ۱۳۳۴ مطابق با بیستم مارس ۱۹۵۶ در تهران امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت پاکستان
علیقلی اردلان	نواب‌زاده آقامحمدرضا
وزیر امور خارجه	سفیرکبیر پاکستان در ایران

٤. موافقتنامهٔ حمل و نقل هوایی بازرگانی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان
راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی بازرگانی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها

مقدمه

نظر به اینکه اعلی‌حضرت همایون شاهنشاه ایران و حضرت رئیس جمهور پاکستان که در این موافقتنامه طرفین معظمین متعاهدین نامیده می‌شوند امضا کنندگان قرارداد بین‌المللی هواپیمایی کشوری که در ۷ دسامبر ۱۹٤٤ برای امضا در شیکاگو حاضر شده بود می‌باشند.

و نظر به اینکه طرفین معظمین متعاهدین متساویاً مایل هستند که موافقتنامه‌ای برای تأسیس و به کار انداختن سرویسهای هوایی بازرگانی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها منعقد نمایند، لذا نمایندگان تام‌الاختیار خود را به شرح زیر تعیین نمودند:

اعلی‌حضرت همایون شاهنشاه ایران:

جناب آقای دکتر علیقلی اردلان، وزیر امور خارجه

حضرت رئیس جمهور پاکستان:

جناب آقای نواب‌زاده آقامحمدرضا، سفیرکبیر پاکستان

نمایندگان مزبور پس از ارائه و مبادلهٔ اختیارنامه‌های کامل خود که صحیح و معتبر بود نسبت به مواد زیر موافقت نمودند.

مادهٔ ۱

در این موافقتنامه مقصود از بعضی عبارات مستعمله به شرحی است که در زیر ذکر شده، مگر آنکه از مفهوم عبارت خلاف آن مستفاد شود.

الف) مقصود از مقامات هواپیمایی در مورد ایران ادارهٔ کل هواپیمایی کشوری و هر شخص یا هیئتی است که متصدی وظایف فعلی آن ادارهٔ کل یا وظایف مشابه گردد و در مورد پاکستان مدیرکل هواپیمایی کشوری در پاکستان و هر شخص یا هیئتی است که متصدی وظایف فعلی آن مدیرکل یا وظایف مشابه گردد.

ب) مقصود از قرارداد، قرارداد بین‌المللی هواپیمایی کشوری است که در تاریخ ۷ دسامبر ۱۹٤٤ برای امضا در شیکاگو حاضر شده بود.

ج) مقصود از قلمرو، سرویس حمل و نقل هوایی، سرویس حمل و نقل هوایی بین‌المللی مؤسسهٔ هواپیمایی و فرود آمدن به منظور غیر از حمل و نقل همان است که در مواد ۲ و ٩٦ قرارداد تصریح گردیده.

د) برنامهٔ پرواز ضمیمهٔ این موافقتنامه به منزلهٔ جزئی از این موافقتنامه تلقی می‌گردد و در کلیهٔ مواردی که به این موافقتنامه اشاره می شود شامل برنامهٔ پرواز نیز خواهد شد مگر اینکه خلاف آن صریحاً ذکر شده باشد.

با رعایت مقررات این موافقتنامه، هر یک از طرفین معظمین متعاهدین به مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی که از طرف متعاهد دیگر تعیین شده برای به کار انداختن سرویسهای مورد موافقت حق پرواز ترانزیتی از فراز قلمرو خود همچنین حق فرود آمدن در آن قلمرو و در نقاط مذکوره در برنامهٔ پرواز پیوست را به منظور غیر از حمل و نقل و یا به منظور پیاده یا سوار کردن محمولات بین‌المللی مسافر، بار و پست اعطا می نماید.

مادهٔ ۳

الف) هر یک از طرفین معظیمن متعاهدین به منظور بهره‌برداری طبق این موافقتنامه در خطوط مذکوره در برنامهٔ پرواز پیوست یک یا چند مؤسسهٔ هواپیمایی خود را کتباً به طرف معظم متعاهد دیگر معرفی می نماید.

ب) طرف متعاهد دیگر به مجرد دریافت آن معرفی نامه، با رعایت مقررات مادهٔ ٤ این موافقتنامه بلا تأخیر به مؤسسه یا مؤسسات معرفی شده اجازهٔ مقتضی بهره‌برداری را اعطا خواهد نمود.

ج) در صورت لزوم و مؤسسه یا مؤسسات معینه باید مقامات صلاحیتدار هواپیمایی طرفی که حقوق نامبرده را اعطا می نماید قانع کنند که قابلیت انجام شرایطی را که طبق قوانین و مقررات آن طرف برای عملیات مؤسسات هواپیمایی بازرگانی مقرر است دارا می باشند. هر مؤسسهٔ هواپیمایی که بدین‌ترتیب تعیین و اجازهٔ بهره‌برداری تحصیل نمود، هر موقعی که بخواهد می تواند در سرویسهای مورد موافقت شروع به بهره‌برداری نماید.

د) بهره‌برداری از سرویسهای مزبور در مناطق جنگ یا مناطقی که تحت اشغال نظامی بوده یا تحت تأثیر آن واقع شده باشد، باید با موافقت مقامات صلاحیتدار نظامی باشد.

مادهٔ ٤

هر یک از طرفین معظمین متعاهدین حق خواهد داشت از اعطای حقوق اعطایی در مادهٔ ۲ این موافقتنامه به یک مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی طرف متعاهد دیگر خودداری یا آن حقوق را معلق یا نقض نموده و یا استفاده از آن را مقید به شرایطی که لازم داند بنماید. در هر مورد که آن طرف قانع نشده باشد که مالکیت و تسلط مؤثر بر آن مؤسسه یا مؤسسات در دست طرف معظم متعاهد دیگر یا اتباع آن طرف می باشد و یا در موردی که مؤسسه یا مؤسسات مزبور از اجرای قوانین و مقررات طرف سابق الذکر خودداری نمایند و این عمل به نظر طرف مزبور استنکاف از انجام تعهدات مندرجه در این موافقتنامه تلقی گردد، یک چنین اقدامی فقط پس از مشورت بین طرفین معمول خواهد شد.

مادهٔ ۵

هیچ‌یک از مقررات این موافقتنامه نباید چنین تعبیر شود که حقوق انحصاری و استثنائی به طرف معظم متعاهد دیگر یا مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی آن طرف اعطا نموده یا نسبت به مؤسسات هواپیمایی هر کشور دیگری استثنا یا تبعیض به عمل آمده است.

مادهٔ ٦

مفاد این موافقتنامه به مؤسسهٔ هواپیمایی یکی از طرفین معظمین متعاهدین حق نمی دهد که در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر از یک نقطه به نقطهٔ دیگر آن مسافر یا بار محمولات پستی یا دریافت کرایه یا حق الزحمه برای حمل قبول نماید و مفاد مزبور نباید به این منظور تعبیر گردد.

مادهٔ ۷

الف) مؤسسات هواپیمایی که به وسیلهٔ طرفین معظمین متعاهدین معین شده اند فرصت مناسب و متساوی خواهند داشت سرویسهای مورد موافقت را در خطوط هوایی مشخصه بین قلمرو طرفین و ماورای آنها به کار اندازند.

ب) مؤسسات هواپیمایی معینهٔ هر یک از طرفین معظمین متعاهدین باید در مواقع به کار انداختن سرویسهای مورد موافقت منافع مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی طرف متعاهد دیگر را ملحوظ دارند تا اثر نامطلوبی در جریان امور سرویسهایی که طرف اخیرالذکر در

تمام یا قسمتی از همان خطوط دایر نموده حاصل نشود.

مادهٔ ۸

سرویسهای مورد موافقت که از طرف مؤسسات هواپیمایی معینهٔ طرفین معظمین متعاهدین برقرار می شود باید کاملاً با احتیاجات عمومی برای حمل و نقل در خطوط معینه منطبق باشد و هدف اصلی آنها فراهم نمودن ظرفیتی باشد متناسب با احتیاجات کنونی و احتیاجاتی که منطقاً از لحاظ حمل و نقل بین قلمرو طرف معظم متعاهدی که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی را تعیین نموده قلمروی که مقصد نهایی حمل و نقل است پیش بینی می شود فراهم نمودن وسایل حمل مسافر و بار و محمولات پستی از لحاظ پیاده و سوار کردن آنها در نقاطی واقع در خطوط مشخصه در قلمرو دولی غیر از دولتی که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی را تعیین نموده است طبق اصول کلی زیر باید انجام گیرد ظرفیت متناسب باشد با:

الف) احتیاجات حمل و نقل بین کشور مبدأ و کشور مقصد

ب) احتیاجات خط هوایی سرتاسری

ج) احتیاجات حمل و نقل هوایی که هواپیماهای مؤسسات هواپیمایی از آن عبور می‌نمایند با رعایت منافع سرویسهای حمل و نقل هوایی دیگری که به وسیلهٔ مؤسسات هواپیمایی کشورهای آن نواحی تأسیس شده است.

مادهٔ ۹

الف) تعرفه هایی که از طرف مؤسسات هواپیمایی معینه برای هر یک از سرویسهای مورد موافقت وضع می شود باید عادلانه بوده و میزان آن با رعایت کلیهٔ عوامل مربوطه از جمله صرفه جویی در عمل و نفع عادلانه و اختلاف خصوصیات سرویسها (از قبیل میزان سرعت، وسایل راحتی مسافرین) و تعرفه هایی که از طرف موسسات هواپیمایی دیگر در هر قسمت از مسیر وضع شده تعیین شوند.

ب) نسبت به هر مسیر تعرفه ها باید در صورت امکان بین مؤسسات هواپیمایی طرفین معظمین متعاهدین پس از مشورت با مؤسسات هواپیمایی دیگر که در همان مسیر یا در قسمتی از آن عمل می نمایند تعیین گردد. اینگونه موافقتها در تعیین تعرفه در صورت امکان به وسیلهٔ دستگاه تغیین نرخ انجمن بین المللی حمل و نقل هوایی انجام می‌گیرد اجرای تعرفه هایی که بدین‌ترتیب مورد موافقت قرار می‌گیرد موکول به تصویب مقامات

هواپیمایی طرفین معظمین متعاهدین خواهد بود.

ج) در صورت بروز اختلاف بین مؤسسات هواپیمایی مزبور طرفین معظمین متعاهدین سعی خواهند نمود که بین خود موافقت حاصل نمایند و کلیهٔ اقدامات لازمه را معمول خواهند داشت که چنین موافقتی به موقع اجرا درآید.

در صورتی که طرفین معظمین متعاهدین نتوانند در این مورد توافق نظر حاصل نمایند برای حل اختلاف طبق مادهٔ ۱۳ رفتارخواهد شد. مادامی که مورد اختلاف به وسیلهٔ موافقت حل نشده و یا تا موقعی که تصمیم مقتضی طبق مادهٔ ۱۳ اتخاذ نگردیده است، نرخهایی که قبلاً برقرار شده به قوت خود باقی خواهند بود.

مادهٔ ۱۰

مواد ۱۱، ۱۳، ۱٤، ۱۵، ۲٤، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۵ قرارداد به صورت فعلی آنها به منزلهٔ جزء لایتجزای این موافقتنامه در مورد هریک از طرفین معظمین متعاهدین طی مدت اعتبار این موافقتنامه لازم‌الاجرا خواهد بود مگر اینکه طرفین معظمین متعاهدین که قرارداد نامبرده را امضا نموده‌اند نسبت به مواد مذکور اصلاحاتی را که طبق مادهٔ ۹٤ آن قرارداد به موقع اجرا گذارده خواهد شد تصویب نمایند و در این صورت موادی که به این ترتیب اصلاح شده نسبت به طرفین متعاهدین لازم‌الاجرا خواهد بود.

مادهٔ ۱۱

مقامات صلاحیتدار هواپیمایی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در صورت تقاضای مقامات صلاحیتدار هواپیمایی طرف معظم متعاهد دیگر اطلاعات و آماری را که معقولاً مورد لزوم و مربوط باشد به تعداد و ظرفیت سرویسهای مورد موافقت و حمل و نقلهایی که توسط مؤسسات هواپیمایی معینهٔ خود در سرویسهای هوایی به مقصد نقاطی در قلمرو طرف دیگر موافقتنامه یا از نقاطی در قلمرو طرف مزبور یا از راه آن قلمرو انجام شده و همچنین اطلاعات مربوط به مبدأ و مقصد حمل و نقلهای مزبور را تهیه و تسلیم خواهند نمود.

مادهٔ ۱۲

الف) مقامات هواپیمایی هر دو کشور معظم متعاهد برای اطمینان از رعایت مقررات و اجرای شرایط مندرجه در این موافقتنامه با یک روح همکاری کامل باهم مشورت خواهند نمود.

ب) هرگاه یکی از طرفین معظمین متعاهدین مقتضی بداند که شرایط این موافقتنامه را تغییر دهد می تواند تقاضای مشورت بین مقامات هواپیمایی صلاحیتدار طرفین معظمین متعاهدین را بنماید و این مشورت در ظرف مدت شصت روز از تاریخ تقاضا شروع خواهد شد و هر موقع که مقامات رسمی نامبرده با تغییر این موافقتنامه توافق نظر حاصل نمودند، تغییر مزبور پس از آنکه به وسیلهٔ مبادلهٔ یادداشتهایی از مجرای سیاسی تأیید گردید به موقع اجرا گذارده خواهد شد. این تغییر بایستی بلافاصله به اطلاع شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری برسد.

ج) تغییراتی که یکی از طرفین معظمین متعاهدین در خطوط هوایی معینه می دهد و یا حذف نقاطی از آن خطوط در یک یا کلیهٔ پروازها به استثنای تغییر نقاطی در قلمرو طرف متعاهد دیگر که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینه از آن استفاده می نمایند تغییر نامبرده را بدهند و یا نقاطی را حذف نمایند مشروط بر آنکه حذف نقاط و یا تغییرات نامبرده بدون تأخیر به اطلاع مقامات هواپیمایی طرف معظم متعاهد دیگر برسانند.

د) هرگاه مقامات هواپیمایی طرف اخیرالذکر با توجه به مقرراتی که در مادهٔ ۷ این موافقتنامه ذکر گردیده ملاحظه نمایند که حمل و نقل بین قلمرو خود و نقطه جدید در قلمرو کشور ثالث توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ طرف دیگر به منافع هر یک از مؤسسات هواپیمایی خود لطمه وارد می آورد طرف اخیر می تواند طبق مفاد بند (ب) این ماده تقاضای مشورت نماید.

مادهٔ ۱۳

الف) چنانچه نسبت به تفسیر یا اجرای این موافقتنامه اختلافی بین طرفین معظمین متعاهدین روی دهد طرفین در وهلهٔ اول کوشش خواهند نمود که آن را به وسیلهٔ مذاکرهٔ مستقیم بین خود حل و فصل نمایند.

ب) هرگاه به وسیلهٔ مذاکرهٔ مستقیم رفع اختلاف میسر نگردد.

۱. ممکن است طرفین موافقت نمایند که مورد اختلاف جهت اخذ تصمیم به حکمیت هیئت یا شخص یا سازمانی که با توافق نظر طرفین تعیین شده باشد ارجاع گردد.

۲. هرگاه با ارجاع امر به حکمیت توافق نظر حاصل نشود یا پس از موافقت با ارجاع امر به حکمیت نسبت به ترکیب هیئت آن طرفین اتفاق نظر حاصل ننمایند هر یک

از طرفین معظمین متعاهدین می توانند موضوع مورد اختلاف را برای صدور رأی به محکمه که صلاحیت اخذ تصمیم دارد و ممکن است در سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری تأسیس گردد ارجاع و در صورتی که چنین محکمه‌ای وجود نداشته باشد به شورای سازمان مزبور رجوع نمایند.

ج) طرفین معظمین متعاهدین تعهد می نمایند طبق رأیی که به ترتیب مقرر در این ماده صادر خواهد گردید عمل کنند.

د) هرگاه و مادامی که هر یک از طرفین معظمین متعاهدین با مؤسسه یا مؤسسات هواپیمایی معینهٔ آن طبق رأیی که به موجب این ماده صادر شود عمل ننماید طرف متعاهد دیگر می تواند هرگونه حق را که طبق این موافقتنامه و برنامهٔ پرواز آن به طرف متعاهد مستنکف یا به مؤسسه یا به مؤسسات هواپیمایی مستنکف متعلق به آن اعطا نموده محدود یا معلق یا نقض نماید.

مادهٔ ١٤

در صورتی که یک قرارداد یا موافقتنامهٔ عمومی چندجانبه راجع به حقوق مربوط به حمل و نقل سرویسهای هوایی منظم بین المللی که هر دو طرف معظم متعاهد بدان ملحق شوند به موقع اجرا درآید، موافقتنامهٔ فعلی به طوری اصلاح خواهد شد که با مقررات قرارداد یا موافقتنامهٔ مزبور منطبق گردد.

مادهٔ ١٥

این موافقتنامه یک سال پس از تاریخ وصول اخطار خاتمهٔ موافقتنامه به وسیلهٔ یکی از طرفین معظمین متعاهدین خاتمه خواهد یافت مگر اینکه اخطار نامبرده قبل از انقضای مدت یک سال مذکور با موافقت طرفین پس گرفته شود. این اخطار باید در آن واحد به شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری نیز ارسال شود. طرف متعاهدی که اخطار خاتمهٔ موافقتنامه را دریافت کرده است به آن پاسخ وصول خواهد داد و در صورت عدم اعلام وصول اخطار مذکور چهارده روز پس از تاریخ وصول به شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری به طرف معظم متعاهد دیگر وصول یافته تلقی خواهد شد.

مادهٔ ١٦

موافقتنامهٔ فعلی و کلیهٔ قراردادهای مربوط به آن در نزد سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری به ثبت خواهد رسید.

 مادهٔ ۱۷

این موافقتنامه طبق مقررات قوانین اساسی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین به تصویب خواهد رسید و در تاریخ مبادلهٔ اسناد مصوبه که هرچه زودتر در تهران به عمل خواهد آمد به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

برای تأیید مراتب بالا نمایندگان تام‌الاختیار امضاکننده زیر که از طرف دول متبوع خود دارای اختیارنامه می باشند این موافقتنامه را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

این موافقتنامه در تاریخ بیست و هشتم اردیبهشت ۱۳۳۶ در تهران به دو زبان فارسی و انگلیسی که هر دو متن متساویاً معتبر می باشد در دو نسخه به امضا رسید.

از طرف دولت شاهنشاهی — از طرف دولت پاکستان

علیقلی اردلان — نواب‌زاده آقامحمدرضا

۲. برنامهٔ پرواز حمل و نقل هوایی

الف) مؤسسات هواپیمایی معینهٔ دولت شاهنشاهی ایران حق دارند که سرویسهای هوایی را در هر یک از خطوط معینهٔ زیر در هر دو جهت به کار انداخته و به منظور پیاده و سوار کردن محمولات بین‌المللی در نقاط مصرحه در این بند در پاکستان فرود آیند.

۱. نقاط در ایران ــ کراچی ــ بمبئی ــ و نقاط بعد از آن

۲. نقاط در ایران ــ کراچی ــ دهلی ــ در نقاط بعد از آن

ب) مؤسسات هواپیمایی دولت پاکستان حق دارند که سرویسهای هوایی را در هر یک از خطوط معینهٔ زیر در هر دو جهت به کار انداخته و به منظور پیاده و سوار کردن محمولات بین‌المللی در نقاط مصرحه در این بند در ایران فرود آیند.

۱. نقاط در پاکستان ــ زاهدان و یا تهران و نقاط بعد از آن

۲. نقاط در پاکستان ــ زاهدان و یا آبادان و نقاط بعد از آن

۳. نامهٔ سفیر ایران به وزیر امور خارجهٔ پاکستان

شماره ۲۳۹۲

تاریخ ۲۵/ ۳۱ ژوئیهٔ ۱۹۵۸

جناب آقای ملک فیروزخان نون

وزیر امور خارجه و روابط کشورهای مشترک المنافع

دولت پاکستان

عالی جناب

افتخار دارم احترامات فائقهٔ خویش را به حضور آن جناب تقدیم دارم و به استحضار برسانم در جلسه‌ای که در تاریخ ۱۹ دسامبر ۱۹۵۷ با حضور نمایندگان دولت پاکستان و دولت شاهنشاهی ایران در دفتر مدیرکل ادارهٔ هواپیمایی کشوری دولت پاکستان در کراچی برای بحث در موضوع برقراری سرویس هواپیمایی بازرگانی تشکیل گردید موافقت به عمل آمد که بندهای (الف) و (ب) برنامهٔ قرارداد هوایی به شرح زیر اصلاح گردد:

الف) شرکتهای هوایی که از طرف دولت شاهنشاهی ایران تعیین می‌گردند مجاز هستند سرویسهای هوایی دوسره در هر یک از مسیرهای ذیل دایر نمایند و به منظور سوار و پیاده و حمل و نقل کردن محمولات بین المللی در نقاط تصریح شده در خاک پاکستان فرود آیند:

۱. نقاطی در مسیر ایران ــ قندهار ــ کراچی و نقاط ماورای آن

۲. نقاطی در مسیر ایران ــ کراچی و نقاط ماورای آن.

ب) شرکتهای هوایی که از طرف دولت پاکستان تعیین می‌گردند مجاز هستند سرویسهای هوایی دوسره در هر یک از مسیرهای ذیل دایر نمایند و به منظور سوار و پیاده و حمل و نقل کردن محمولات بین المللی در نقاط تصریح شده در خاک ایران فرود آیند.

الف) نقاطی در مسیر پاکستان ــ قندهار ــ تهران و نقاط ماورای آن

ب) نقاطی در مسیر پاکستان ــ زاهدان یا آبادان و نقاط ماورای آن

این جانب بدین وسیله به نمایندگی از طرف دولت متبوع خویش اصلاحات فوق را تأیید می نمایم و از نظر حقوقی این نامه جزئی از قرارداد هوایی خواهد بود.

ضمن درخواست تأیید مراتب مربوط به اصلاحات فوق الذکر از طرف آن جناب فرصت را مغتنم شمرده، احترامات فائقهٔ خویش را حضور آن جناب تجدید می نمایم.

(امضا) احمد قدیمی ــ سفیرکبیر ایران

۴. اعلام توافق وزیر امور خارجهٔ پاکستان با نامهٔ سفیر ایران

شماره ME ـ ۵۲/۶۱/۳۴/۲

تاریخ ۴ اوت ۱۹۵۸

عالی جناب

با اشاره به نامهٔ شماره ۲۳۹۲ مورخ ۳۱/۲۵ ژوئیهٔ ۱۹۵۸ آن‌جناب دربارهٔ اصلاحاتی که در قرارداد هوایی که میان پاکستان و ایران منعقد گردیده احتراماً اشعار می‌دارد که دولت متبوع این‌جانب موافق است که بندهای (الف) و (ب) برنامهٔ قرارداد هوایی به شرح زیر اصلاح گردند:

الف) شرکتهای هوایی که از طرف دولت شاهنشاهی ایران تعیین می‌گردند مجاز هستند سرویسهای هوایی دوسره در هر یک از مسیرهای ذیل دایر نمایند و به منظور سوار و پیاده و حمل و نقل کردن محمولات بین‌المللی در نقاط تصریح شده در خاک پاکستان فرود آیند:

۱. نقاطی در مسیر ایران ـ قندهار ـ کراچی و نقاط ماورای آن

۲. نقاطی در مسیر ایران ـ کراچی و نقاط ماورای آن

ب) شرکتهای هوایی که از طرف دولت پاکستان تعیین می‌گردند مجاز هستند سرویسهای هوایی دوسره در هر یک از مسیرهای ذیل دایر نمایند و به منظور سوار و پیاده و حمل و نقل کردن محمولات بین‌المللی در نقاط تصریح شده در خاک ایران فرود آیند:

۱. نقاطی در مسیر پاکستان ـ قندهار ـ تهران و نقاط ماورای آن

۲. نقاطی در مسیر پاکستان ـ زاهدان یا آبادان و نقاط ماورای آن

این‌جانب به نمایندگی از طرف دولت خویش اصلاحات فوق را تأیید و موافقت می‌نمایم که از نظر حقوقی این نامه جزئی از قرارداد هوایر گردد.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقهٔ خود را به حضور آن‌جناب تجدید می‌نمایم.

(امضا)

ملک فیروزخان نون ـ نخست‌وزیر پاکستان

جناب آقای احمد قدیمی

سفیرکبیر ایران ـ کراچی

۵. نامهٔ وزیر امور خارجه به سفیر پاکستان

شماره: ۶۸۰۸/۱۸

تاریخ: ۱۳۵۱/۹/۱۵

جناب آقای سفیر

به موجب مادهٔ ۱۲ (ب) موافقتنامهٔ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی بازرگانی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها مورخ ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ (۱۸ مه ۱۹۵۷) تهران که من بعد «موافقتنامه» نامیده می‌شود، بین مقامات هواپیمایی دولتین ایران و پاکستان از ۲۶ تا ۲۹ ژوئیهٔ ۱۹۶۹ (٤ تا ۷ مرداد ۱۳۴۸) در تهران مشاوراتی به عمل آمد و نسبت به موارد زیر توافق حاصل گردید:

۱. در مادهٔ ۱ بند (هـ) جدیدی به شرح زیر افزوده می‌شود:

(هـ.) مقصود از عبارت «ظرفیت» در مورد یک هواپیما، گنجایش هواپیماست در تمام یا قسمتی از مسیر و مقصود از ظرفیت در مورد «یک سرویس مورد موافقت» در تمام یا قسمتی از مسیر، گنجایش هواپیمایی است که در سرویس مزبور مورد استفاده قرار می‌گیرد، ضرب در تعداد دفعات رفت و آمد آن هواپیما در زمان معین.

۲. متن فعلی مادهٔ ۸ به شرح زیر تبدیل می‌گردد:

مادهٔ ۸

الف) هدف اصلی سرویسهایی که طبق مواد ۲ و ۳ دایر می‌شود، تأمین یک ظرفیت کافی با ضریب بارگیری عادلانه‌ای است که متناسب باشد با احتیاجات کنونی و احتیاجاتی که به طور معقول برای آتیه از نظر حمل و نقل مسافر و بار و پست بین سرزمینهای طرفین متعاهدین که مؤسسات هواپیمایی را تعیین می‌نمایند، پیش‌بینی می‌شود.

ب) بعلاوه مؤسسات هواپیمایی معینهٔ هر دو طرف متعاهد می‌توانند ظرفیتی متناسب با احتیاجات حمل و نقل هوایی بین سرزمینهای دول ثالث به شرح مندرج در جدول منضم به موافقتنامهٔ حاضر و سرزمین طرف متعاهد دیگر فراهم سازند.

ج) به منظور اجرای عملی این ماده و برای تغییرات بعدی در ظرفیت، مؤسسات

هواپیمایی معینهٔ هر دو طرف متعاهد برای حصول توافق بین خود با یکدیگر مشورت خواهند نمود. توافقی که بدین ترتیب حاصل شود، فقط پس از تصویب مقامات هواپیمایی دو طرف متعاهد قابل اجرا خواهد بود.

۳. بندهای (ج) و (د) مادهٔ ۱۲ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ج) تغییرات وارده از طرف هر یک از مؤسسات هواپیمایی معینه در ترتیب نقاط مورد توافق در جدول ضمیمهٔ موافقتنامه، یا حذف نقطه‌ای در یک پرواز یا در تمام پروازها، در حکم تغییر موافقتنامه تلقی نخواهد شد. بنابراین مؤسسهٔ هواپیمایی معینهٔ هر طرف متعاهد می‌تواند چنین تغییرات یا حذفی را به طور یکجانبه عملی سازد مشروط بر اینکه تغییر یا حذف مربوطه بدون تأخیر به مقامات هواپیمایی طرف متعاهد دیگر اطلاع داده شود.

د) افزودن نقطه یا نقاط جدید به نقاط مورد توافق در جدول، مشروط به مشاورهٔ قبلی و تصویب مقامات هواپیمایی طرفین متعاهد می‌باشد.

٤. برنامهٔ پرواز حاضر به شرح زیر تبدیل می‌گردد:

ــ نقاطی که توسط مؤسسات هواپیمایی معینهٔ پاکستانی در هر دو جهت مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت:

نقاطی در پاکستان ــ کابل یا قندهار ــ زاهدان ــ تهران ــ بیروت ــ استانبول ــ ژنو یا پاریس ــ فرانکفورت یا وین ــ لندن.

ــ نقاطی که توسط مؤسسات هواپیمایی معینهٔ ایرانی در هر دو جهت مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

نقاطی در ایران ــ یک نقطه در خلیج فارس یا کابل ــ کراچی ــ کویته ــ بمبئی ــ دهلی‌نو یا کلکته ــ کلمبو یا مانیل ــ بانکوک یا جاکارتا ــ هنگ کنگ ــ توکیو.

۵. تقاضای تغییر در تعداد پرواز و مسیر و تجهیزات مورد استفادهٔ شرکتهای هواپیمایی دو طرف ــ بین شرکتهای هواپیمایی و همچنین مقامات هواپیمایی دو طرف متعاهد مورد مشاوره قرار خواهد گرفت.

بنابراین چنانچه مراتب فوق مورد موافقت دولت متبوع آن‌جناب باشد، پیشنهاد می‌نماید که این نامه و پاسخ آن‌جناب دایر به تأیید مراتب فوق به منزلهٔ پروتکل اصلاحی

«موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی بازرگانی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها» مورخ ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ برابر با ۱۸ مه ۱۹۵۷ تلقی گردد و از تاریخ نامهٔ تأییدی آن‌جناب به موقع اجرا گذارده شود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

وزیر امور خارجه ــ عباسعلی خلعت‌بری

جناب آقای حمید نوازخان

سفیر پاکستان ــ تهران

۶. اعلام توافق سفیر پاکستان با نامهٔ وزیر امور خارجهٔ ایران

سفارت پاکستان

تهران، ۳۰ ژانویهٔ ۱۹۷۳

عالی جناب

مفتخرم وصول نامهٔ شما را به شرح زیر اعلام نمایم:

به موجب مادهٔ ۱۲ (ب) موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی بازرگانی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها مورخ ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ (۱۸ مه ۱۹۵۷) تهران که من بعد «موافقتنامه» نامیده می‌شود، بین مقامات هواپیمایی دولتین ایران و پاکستان از ۲۶ تا ۲۹ ژوئیهٔ ۱۹۶۹ (٤ تا ۷ مرداد ۱۳٤۸) در تهران مشاوراتی به عمل آمد و نسبت به موارد زیر توافق حاصل گردید:

۱. در مادهٔ ۱ بند (هـ) جدیدی به شرح زیر افزوده می‌شود:

هـ) مقصود از عبارت «ظرفیت» در مورد یک هواپیما گنجایش هواپیماست در تمام یا قسمتی از مسیر و مقصود از ظرفیت در مورد «یک سرویس مورد موافقت» در تمام یا قسمتی از مسیر، گنجایش هواپیمایی است که در سرویس مزبور مورد استفاده قرار می‌گیرد، ضرب در تعداد دفعات رفت و آمد آن هواپیما در زمان معین.

۲. متن فعلی مادهٔ ۸ به شرح زیر تبدیل می‌گردد:

الف) هدف اصلی سرویسهایی که طبق مواد ۲ و ۳ دایر می‌شود تأمین یک ظرفیت کافی با ضریب بارگیری عادلانه‌ای است که متناسب باشد با احتیاجات کنونی و احتیاجاتی که به طور معقول برای آتیه از نظر حمل و نقل مسافر و بار و پست بین سرزمینهای طرفین متعاهدین که مؤسسات هواپیمایی را تعیین می‌نمایند، پیش‌بینی می‌شود.

ب) بعلاوه مؤسسات هواپیمایی معینهٔ هر دو طرف متعاهد می‌توانند ظرفیتی متناسب با احتیاجات حمل و نقل هوایی بین سرزمینهای دول ثالث به شرح مندرج در جدول منضم به موافقتنامهٔ حاضر و سرزمین طرف متعاهد دیگر فراهم سازند.

ج) به منظور اجرای عملی این ماده و برای تغییرات بعدی در ظرفیت، مؤسسات

هواپیمایی معینهٔ هر دو طرف متعاهد برای حصول توافق بین خود با یکدیگر مشورت خواهند نمود. توافقی که بدین‌ترتیب حاصل شود، فقط پس از تصویب مقامات هواپیمایی دو طرف متعاهد قابل اجرا خواهد بود.

۳. بندهای (ج) و (د) مادهٔ ۱۲ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ج) تغییرات وارده از طرف هر یک از مؤسسات هواپیمایی معینه در ترتیب نقاط مورد توافق در جدول ضمیمهٔ موافقتنامه، یا حذف نقطه‌ای در یک پرواز یا در تمام پروازها، در حکم تغییر موافقتنامه تلقی نخواهد شد. بنابراین مؤسسهٔ هواپیمایی معینهٔ هر طرف متعاهد می‌تواند چنین تغییرات یا حذفی را به طور یکجانبه عملی سازد مشروط بر اینکه تغییر یا حذف مربوطه بدون تأخیر به مقامات هواپیمایی طرف متعاهد دیگر اطلاع داده شود.

د) افزودن نقطه یا نقاط جدید به نقاط مورد توافق در جدول، مشروط به مشاورهٔ قبلی و تصویب مقامات هواپیمایی طرفین متعاهد می‌باشد.

٤. برنامهٔ پرواز حاضر به شرح زیر تبدیل می‌گردد:

ـ نقاطی که توسط مؤسسات هواپیمایی معینهٔ پاکستانی در هر دو جهت مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت:

نقاطی در پاکستان ـ کابل یا قندهار ـ زاهدان ـ تهران ـ بیروت ـ استانبول ـ ژنو یا پاریس ـ فرانکفورت یا وین ـ لندن.

ـ نقاطی که توسط مؤسسات هواپیمایی معینهٔ ایرانی در هر دو جهت مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

نقاطی در ایران ـ یک نقطه در خلیج فارس یا کابل ـ کراچی ـ کویته ـ بمبئی ـ دهلی نو یا کلکته ـ کلمبو یا مانیل ـ بانکوک یا جاکارتا ـ هنگ کنگ ـ توکیو.

۵. تقاضای تغییر در تعداد پرواز و مسیر و تجهیزات مورد استفادهٔ شرکتهای هواپیمایی دو طرف، بین شرکتهای هواپیمایی و همچنین مقامات هواپیمایی دو طرف متعاهد مورد مشاوره قرار خواهد گرفت.

بنابراین چنانچه مراتب فوق مورد موافقت دولت متبوع آن‌جناب باشد، پیشنهاد می‌نماید که این نامه و پاسخ آن‌جناب دایر بر تأیید مراتب فوق به منزلهٔ پروتکل اصلاحی

«موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان راجع به سرویسهای حمل و نقل هوایی بازرگانی مابین قلمرو دو دولت و ماورای آنها» مورخ ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ برابر با ۱۸ مه ۱۹۵۷ تلقی گردد و از تاریخ نامهٔ تأییدی آن‌جناب به موقع اجرا گذارده شود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

افتخار دارم به اطلاع جناب‌عالی برسانم که موارد و مطالب بالا مورد قبول دولت جمهوری اسلامی پاکستان می‌باشند.

عالی‌جناب لطفاً عالی‌ترین مراتب احترامات فائقهٔ این‌جانب را پذیرا باشید.

حمید نوازخان

سفیر پاکستان

به: عالی‌جناب عباسعلی خلعتبری

وزیر امور خارجه

وزارت پادشاهی امور خارجه

تهران

۵. قرارداد خط مرزی

در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.

۶. موافقتنامهٔ انتقال راه‌آهن میرجاوه ـ زاهدان به دولت ایران

موافقتنامهٔ مورخ ۱۶ فوریهٔ ۱۹۵۹ بین دولت شاهنشاهی ایران به نمایندگی راه‌آهن دولتی ایران (که بعد از این راه‌آهن دولتی ایران نامیده می‌شود) از یک طرف و دولت پاکستان به نمایندگی قسمت راه‌آهن وزارت راه (که بعد از این راه‌آهن پاکستان نامیده می‌شود) از طرف دیگر.

به موجب این موافقتنامه قرار شده است قسمتی از راه‌آهن شمال غربی پاکستان که در خاک ایران واقع شده است از مرز بین ایران و پاکستان تا زاهدان به راه‌آهن دولتی ایران منتقل شود.

و نیز موافقت شده است در حوزهٔ مزبور طرز کار و عبور و مرور قطارها طبق شرایط و مندرجات مشروحهٔ زیر به وسیلهٔ راه‌آهن شمال غربی و پاکستان مورد عمل قرار گیرد.

لذا موافقتنامهٔ حاضر بین طرفین منعقد و به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱. در این موافقتنامه

۱ ـ ۱. عبارت «راه‌آهن شمال‌غرب» به معنای راه‌آهنی خواهد بود که از طرف دولت پاکستان به توسط مدیرکل راه‌آهن شمال‌غرب (لاهور) اداره می‌شود.

۱ ـ ۲. عبارت «راه‌آهن دولتی ایران» به معنای راه‌آهنی خواهد بود که از طرف دولت شاهنشاهی ایران به توسط مدیرکل راه‌آهن دولتی ایران اداره می‌شود.

۱ ـ ۳. «مرز» به معنای محلی خواهد بود که خط‌آهن با مرز ایران و پاکستان تلاقی می‌نماید.

۱ ـ ٤. «حوزه» به معنای قطعه خطی خواهد بود که از مرز تا زاهدان امتداد دارد.

۱ ـ ۵. «پیوست» و «ضمیمه» به اسناد و اوراقی اطلاق می‌شود که ضمیمهٔ این موافقتنامه می‌باشد.

۱ ـ ٦. «عبارت» (عبور قطار) به معنای حقی است که راه‌آهن شمال‌غرب برای عبور دادن قطارها با لکوموتیو و کارکنان و نگهبانان قطار در قطعهٔ راه‌آهن ایران دارا

می باشد و همچنین به معنای حقی است که راه‌آهن شمال‌غرب برای استفاده از کلیهٔ ایستگاهها و سکوها و خطوط فرعی و چلیپاها و سینی های دوار و خطوط مثلث و برج آب و دپوهای لکوموتیو و سایر تسهیلات مربوط به قطعه‌ای که حق‌حرکت در آن داده‌شده‌است.

۱ ــ ۷. «قطار» به معنای لکوموتیو با واگن و یا بدون واگن می باشد.

۱ ــ ۸. «واگنهای مسافری» به معنای کلیهٔ واگنهای مسافری خواهد بود که واگن رستوران واگن پست و واگونهای موتوری مسافری و واگنهای حمل حیوانات و واگنهای ترمز مسافری و وانتهای مسافری راه‌آهن و واگنهای یخچال و واگنهای آزمایش کشش جزء آن می باشد (بدون توجه به محتویات و اعم از اینکه به قطارهای مسافری یا باری وصل شده باشد)

۱ ــ ۸ ــ ۲. واگنهای باری که برای حمل مسافر در نظر گرفته شده به طریقی که مقرر شده است علامت‌گذاری گردیده و فقط برای حمل با قطار مسافری مورد استفاده قرار خواهد گرفت. این قبیل واگنها به منظور تبادل مانند واگنهای مسافری تلقی می‌گردد، ولی هزینه‌های مربوط به عیوب و خرابی این واگنها بر طبق نرخهای معینه جهت واگنهای باری به حساب گذارده خواهد شد.

۱ ــ ۹. «واگنهای باری» به معنای کلیهٔ واگنهای باری یعنی کلیهٔ وسایط ناقله به استثنای واگنهای مسافری می باشد بدون توجه به محتویات و اعم از اینکه به قطار مسافری یا باری وصل شده باشد.

۱ ــ ۱۰. «سالن مسافری» فقط به معنای واگنهای مسافری خواهد بود.

۱ ــ ۱۱. «واگن» فقط به معنای واگنهای باری خواهد بود.

۱ ــ ۱۲. «واحد» واگن مسافری عبارت خواهد بود از یک واگن مسافری چهارچرخی (دو محوره) و سایر وسایل به شرح زیر محاسبه خواهد شد.

۱ ــ ۱۲ ــ ۱. سالن مسافری که دارای شش چرخ باشد (سه‌محوره) یک واحد محسوب می شود.

۱ ــ ۱۲ ــ ۲. یک سالن مسافری بوژی‌دار برابر با دو واحد خواهد بود.

۱ ــ ۱۳. یک «واحد» واگن باری واگنی می باشد که دارای چهار چرخ است و سایر واگنهای باری به شرح زیر است:

۱ ــ ۱۳ ــ ۱. یک واگن شش‌چرخه (سه‌محوره) برابر با یک واحد می باشد.

۱ ــ ۱۳ ــ ۲. یک واگن بوژی‌دار برابر با دو واحد می باشد.

۱ ــ ۱۳ ــ ۳. واگنی که دارای ۱۲ چرخ باشد برابر با سه واحد است.

۱ ــ ۱٤. یک «روز» عبارت است از ۲٤ ساعت از نیمه‌شب تا نیمه‌شب (در همهٔ موارد وقت استاندارد پاکستان مبنای حساب خواهد بود).

۲. این موافقتنامه سه ماه بعد از تصویب از طرف دولتین معتبر و قابل اجرا محسوب شده و یا تسلیم اخطار قبلی کتبی شش‌ماهه از یک طرف به طرف دیگر قابل فسخ خواهد بود. هر یک از طرفین که مایل باشد تجدید نظری در موافقتنامهٔ حاضر یا در قسمتی از آن به عمل آید مراتب را با اخطار قبلی سه‌ماهه به انضمام پیش‌نویس تجدید نظری که پیشنهاد می نمایند به طرف دیگر اعلام خواهد نمود.

۳. واگذاری کنترل حوزهٔ خط با کلیهٔ دارایی غیرمنقول که شامل خط دائمی و علائم و پلها و ابنیه و خطوط تلگراف و وسایل و لوازم و تأسیسات آب و تلمبه می باشد به راه‌آهن دولتی ایران به عمل می آید و راه‌آهن مزبور مسئول نگاهداری اموال غیرمنقول مذکور برای تأمین بهره‌برداری و تردد قطارها بر طبق استانداردهای راه‌آهن شمال‌غرب خواهد بود.

کلیهٔ مصالح لازم جهت نگاهداری خط از قبیل سوزن و گذرگاه و ریل و تراورس و بوشکار از طرف راه‌آهن شمال‌غرب در مقابل دریافت بهای آن تحویل خواهد شد.

٤. کلیهٔ وسایط ناقلهٔ لازم برای سرویس قطارها در این حوزه از طرف راه‌آهن شمال غرب تهیه و تأمین خواهد گردید.

۵. پس از انجام عمل انتقال راه‌آهن شمال‌غرب پاکستان در این حوزه بر اساس این موافقتنامه و مقررات مندرج در پیوستهای شمارهٔ ۱ و ۲ آن عمل خواهد نمود.

٦. هیچ گونه تغییری در خط و پلها و تأسیسات ثابت و علائم که مخالف با جدول اندازه‌های استاندارد مربوط به راه‌آهن عریض باشد در این حوزه داده نخواهد شد.

۷. در هر شش ماه یک بار متفقاً از طرف مأمورین راه‌آهن ایران و راه‌آهن شمال‌غرب و پاکستان از خط و پلها و علائم حوزه از نظر سلامت عبور و مرور قطارها بازرسی به عمل خواهد آمد.

۸. طرز بهره‌برداری فعلی در این حوزه ادامه داشته و کارکنان قطارها که در حوزه گمارده می شوند باید با مقررات آن کاملاً آشنا باشند.

۹ ــ ۱. برای مبادلات وسایل نقلیه، میرجاوه مرکز عمل خواهد بود و صدور صورت‌مجلسها و فرمها متفقاً به عمل خواهد آمد. بنابراین راه‌آهن شمال‌غرب موظف خواهد بود مأمورین بازرسی قطار به تعداد کافی جهت تنظیم صورت‌مجلسهای مزبور به کار بگمارد. در صورتی که راه‌آهن دولتی ایران نتواند خط و وسایل تعمیر آماده نماید، راه‌آهن شمال‌غرب تعمیرات لازم را انجام و مصالح و دستمزد کارکنان را به نسبت تعداد واگنهایی که برای راه‌آهن شمال‌غرب و راه‌آهن ایران تعمیر شده است محسوب خواهد نمود.

۹ ــ ۲. تهیهٔ صورت مجلسها و فرمها برای تعیین عیوب و خرابی ها متفقاً از طرف نمایندهٔ راه‌آهن شمال‌غرب و نمایندهٔ راه‌آهن ایران مقیم میرجاوه در موقع ورود قطار از پاکستان به میرجاوه و قبل از حرکت قطار از میرجاوه به پاکستان به عمل خواهد آمد. استانداردهای مربوط به بازدید آلات ناقله در میرجاوه مطابقت خواهد داشت با مقررات راه‌آهن شمال‌غرب که در ضمیمهٔ شمارهٔ ۲ تعیین گردیده است.

۱۰ ــ ۱. راه‌آهن دولتی ایران پرداختهایی از بابت اقلام زیر در وجه راه‌آهن شمال‌غرب خواهد نمود.

۱۰ ــ ۱ ــ ۱. هزینه‌های عبور قطار: این هزینه‌ها به نرخ مخصوص امتیازی ۶ روپیه برای هر مایل قطار پرداخت می شود. معذلک نرخ امتیازی مزبور هر پنج سال یک بار قابل تجدید نظر خواهد بود.

۱۰ ــ ۱ ــ ۲. هزینهٔ حق توقف: این هزینه در مورد واگنهای مسافری از قرار ساعتی ٤ انه برای هر واحد و در مورد واگنهای باری از قرار روزی ۲/۸ روپیه محسوب خواهد شد.

در محاسبهٔ حق توقف واگنهای مسافری مدتهای کمتر از نیم ساعت به حساب نیامده و مدتهای بیش از نیم ساعت یک ساعت تمام حساب خواهد شد. همچنین در محاسبهٔ کرایهٔ واگنهای باری مدتهای کمتر از ۱۲ ساعت به حساب نیامده و مدتهای بیش از ۱۲ ساعت یک روز تمام حساب می شود.

هزینه‌های مزبور هنگامی اخذ می شود که واگنها مدتی بیش از ۹۶ ساعت در مورد واگنهای مسافری و مدتی بیش از ٤ روز در مورد واگنهای باری در راه‌آهن ایران معطل شود مشروط بر اینکه چنانچه بلافاصله پس از انقضای مدتهای مزبور قطاری در

میرجاوه نباشد هیچ گونه هزینه‌ای تا موقع تحویل گرفتن قطار بعدی اخذ نگردد. بعلاوه از بابت واگنهای مسافری یا باری که به علت خرابی یا حادثهٔ ناشی از عمل راه‌آهن شمال‌غرب و یا به علت فقدان محل و ظرفیت در قطار معطل شده باشند هزینهٔ کرایه اخذ نخواهد شد.

از بابت مخزنهای آب نیز که برای مأمورین طول حوزه، آب می رسانند هزینهٔ حق توقف اخذ نخواهد شد.

۱۰ ــ ۱ ــ ۳. هزینهٔ مانور: این هزینه از قرار ۱۲ روپیه برای هر ساعت یا کسر ساعت برای هر لکوموتیو مانور اخذ خواهد شد.

۱۰ ــ ۱ ــ ٤. هزینهٔ نواقص و تعمیر این هزینه‌ها از بابت نواقص و عیوب و خرابی‌های وارده به آلات ناقله و تعمیرات و عملیات انجام شده و تسهیلاتی که طبق مقررات ضمیمهٔ شمارهٔ ۲ از طرف راه‌آهن شمال‌غرب انجام می شود اخذ خواهد شد.

۱۰ ــ ۱ ــ ۵. هزینهٔ قطار امدادی (قطار نجات): هزینهٔ قطار امدادی از قرار ٦ روپیه برای هر مایل (رفت و برگشت) از ایستگاهی که قطار امدادی از آن آورده شده و به طرف ایستگاه مزبور به اضافهٔ هزینهٔ جرثقیل از قرار ٦۰ روپیه برای سه ساعت اول یا کسر سه ساعت و ٦ روپیه برای هر ساعت یا کسر ساعت بعد از آن به طوری که حداکثر آن ۹۰ روپیه در روز خواهد بود.

۱۰ ــ ۲. طرفین موافقتنامه هرگونه خسارات ناشی از فقدان یا خرابی یا فاسد شدن محمولات و یا خسارات جانی مسافرین و کارکنان را طبق مقررات قانون هر کشور پرداخت خواهند نمود.

۱۱. کلیهٔ پرداختهای موضوع این موافقتنامه در ظرف سه ماه از تاریخ دریافت ادعا به راه‌آهن مربوطه به عمل خواهد آمد مگر اینکه در ظرف مدت سه ماه نسبت به ادعای واصله اعتراض شود و در این صورت عمل پرداخت ظرف مدت سه ماه پس از رسیدگی و قبول اعتراض انجام خواهد شد.

۱۲ ــ ۱. کلیهٔ رفت و آمد بین ایران و پاکستان و بین پاکستان و ایران به استثنای مسافرین و توشه بر اساس...* ثبت خواهد شد. نرخها از طرف هر راه‌آهن در

* افتادگی در متن سند است.

کشور خود تا مرز تعیین و عمل خواهد شد.

۱۲ ــ ۲. برای مسافرینی که از زاهدان به میرجاوه حرکت می‌کنند و همچنین توشهٔ مربوط به آنها تا کوه تفتان از طرف راه‌آهن ایران بلیط صادر شده و بهای بلیط و کرایهٔ حمل توشه به وجه ایران اخذ خواهد شد.

در مورد مسافرینی که از پاکستان به میرجاوه و به بعد حرکت می‌نمایند و همچنین برای توشهٔ آنان راه‌آهن شمال غرب بلیط صادر شده و بهای بلیط و کرایه به وجه پاکستان دریافت خواهد شد. از این بابت هیچ گونه تعدیل مالی به عمل نخواهد آمد.

۱۲ ــ ۳. برای حمل کالا و بسته از زاهدان و میرجاوه به پاکستان و بالعکس هر راه‌آهن هزینه‌های مربوطه را در مبدأ یا در مقصد برحسب مورد خود دریافت خواهد نمود.

۱۲ ــ ٤. جزئیات تهیهٔ رسیدهای راه‌آهن و نحوهٔ تعیین مسئولیت فقدان و خرابی محمولات و بسته‌ها (کلی ها) طبق مندرجات ضمیمهٔ شمارهٔ ۱ این موافقتنامه می‌باشد.

۱۳. در مورد اموال و بسته‌های بلامعارض و مطالبه نشده در صورتی که خصوصیات صدور قبض آن را مربوط به راه‌آهن فرستنده ننماید طبق مقررات راه‌آهنی که اموال مزبور نزد آن مانده باشد رفتار خواهد شد.

١٤ ــ ۱. هر یک از راه‌آهنها شکایات و ادعاهایی را که مربوط به استرداد کرایه یا بهای بلیط سهم آن باشد مستقیماً رسیدگی خواهد نمود.

١٤ ــ ۲. راه‌آهن دریافت کننده کلیهٔ شکایات و ادعاهای مربوط به جبران خسارت را رسیدگی خواهد نمود و مسئولیت مربوط به آن طبق مقررات مندرج در ضمیمهٔ شمارهٔ ۱ تعیین خواهد شد.

۱۵. قطارهای اضافی که برای حرکت در قطعهٔ بین میرجاوه و زاهدان علاوه بر قطارهای هفتگی مسافری و حمل آب مورد احتیاج باشد با اتخاذ ترتیبات لازم بین رئیس و ناحیهٔ راه‌آهن شمال‌غرب در کویته و رئیس راه‌آهن ایران در زاهدان اعزام خواهد شد.

۱۶. راه‌آهن ایران هزینه‌ای از بابت حمل زغال برای استفادهٔ راه‌آهن در حوزهٔ بین میرجاوه زاهدان اخذ نخواهد نمود. راه‌آهن شمال‌غرب مقدار زغالی را که مورد احتیاج برای دیگ بخار موجود در ایستگاه راه‌آهن زاهدان باشد مجاناً تحویل خواهد نمود.

۱۷. در صورت بروز سانحه برای قطارها و آلات ناقله در حوزه به استثنای موادی که سانحه ناشی از سهل انگاری مأمورین راه‌آهن شمال غرب و یا معایب و نواقص موجود

در لکوموتیو و آلات ناقله باشد مسئولیت کلیهٔ خرابی و فقدان و از بین رفتن آلات ناقله و ادعاهای مربوط به جبران خسارات جانی و فقدان یا خرابی توشه وکلی و کالا وخسارات وارده به اموال راه‌آهن ایران متوجه راه‌آهن ایران خواهد بود. قطع نظر از مسئولیت جبران خسارات ناشی از سوانح بر اساس مسئولیت قانونی و نحوهٔ عمل راه‌آهن ایران قبول و تعیین خواهد گردید.

۱۸. ترتیبات فعلی برای تحویل آب مجانی از میرجاوه و زاهدان برای موارد زیر ادامه خواهد داشت:

۱۸ ــ ۱. لکوموتیوها

۱۸ ــ ۲. واگنهای مسافری

۱۸ ــ ۳. آب آشامیدنی دستجات کارگری به وسیلهٔ قطار آب بین میرجاوه و نوکندی

۱۸ ــ ٤. باغ کنسولگری پاکستان در زاهدان

۱۹. راه‌آهن دولتی ایران کلیهٔ مأمورین راه‌آهن شمال‌غرب را که تابع دولت ایران بوده و در حال حاضر در این قطعه مشغول کار می باشند استخدام خواهد نمود.

۲۰. راه‌آهن ایران سایر مأمورین را نیز که فعلاً تابع دولت پاکستان بوده، ولی حاضر به قبول تابعیت ایران باشند استخدام خواهد نمود.

۲۱. به خدمت مأمورین مذکور در مواد ۱۹ و ۲۰ در راه‌آهن شمال‌غرب در تاریخ تحویل حوزهٔ راه‌آهن خاتمه داده شود و کلیهٔ حقوق و مطالبات آنها از طرف راه‌آهن شمال‌غرب پرداخته خواهد شد.

۲۲. در صورتی که راه آهن ایران در موقع تحویل گرفتن حوزهٔ راه‌آهن احتیاج به وجود مأمورین پاکستانی داشته باشد، راه‌آهن شمال‌غرب مأمورین مزبور را مختار خواهد گذارد بر طبق شرایطی که بین دو راه‌آهن توافق خواهد شد به استخدام راه‌آهن ایران درآیند.

۲۳. راه‌آهن ایران اقدامات لازم را برای حمایت و تأمین مأمورین راه‌آهن شمال غرب که در خاک ایران مأموریت داشته و یا در قطارهایی که در داخل خاک ایران خدمت می‌نمایند به عمل خواهد آورد.

۲٤. راه‌آهن ایران برای مأمورین راه‌آهن شمال‌غرب که در خاک ایران مأموریت

دارند منازل مجانی مناسب مانند آنچه فعلاً نیز تأمین نموده است، تأمین خواهد نمود.

۲۵. خط تلگراف و تجهیزات مربوطه واقع در خاک ایران و وسایل استفاده از تلگراف که در میرجاوه و زاهدان موجود می باشد در موقع تحویل خط حوزه از طرف راه‌آهن ایران تحویل گرفته می شود در صورتی که راه‌آهن ایران به منظور نگهداری خط تلگراف و وسایل در کشور ایران احتیاج به قطعات و وسایلی داشته باشد ادارهٔ پست و تلگراف پاکستان در صورت موجود بودن وسایل مورد نیاز را در مقابل دریافت بها در اختیار راه‌آهن ایران خواهد گذارد. بعلاوه چنانچه راه‌آهن ایران به وجود سیم‌بان و یا مأمور خط مستقیم میرجاوه احتیاج داشته باشد می تواند از وجود چنین سیم‌بانی استفاده نماید مشروط بر اینکه سیم‌بان مزبور مایل باشد برطبق شرایط پیشنهادی راه‌آهن ایران انجام وظیفه نماید.

امضای طرفین موافقتنامه

امضای گواهان ۱/۲ مدیرکل راه‌آهن ایران در کراچی (پاکستان)

امضای گواهان ۱/۲ مدیرکل راه‌آهن پاکستان در کراچی (پاکستان)

۷. تعیین علائم مرزی

در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.

۸. عهدنامهٔ استرداد مجرمین

عهدنامهٔ استرداد بین دولت شاهنشاهی ایرانی و دولت پاکستان

دولت شاهنشاهی ایران

و

دولت پاکستان

به منظور تحکیم روابط دوستانه و تشیید علائق همجواری موجود بین دو کشور طبق مادهٔ سوم عهدنامهٔ مودت که در تاریخ بیست و نهم بهمن ماه ۱۳۲۸ مطابق با ۱۸ فوریهٔ ۱۹۵۰ به امضای نمایندگان مختار دولتین رسیده است به انعقاد عهدنامه جهت استرداد متقابل مجرمین و متهمین مصمم گشته و برای این مقصود نمایندگان تام‌الاختیار خود را به شرح زیر تعیین نمودند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران:

جناب آقای علی اصغر حکمت، وزیر امور خارجه

از طرف دولت پاکستان:

جناب آقای ماژور ژنرال نواب‌زاده آقامحمدرضا، سفیرکبیر جمهوری پاکستان

و نمایندگان فوق پس از مبادلهٔ اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بوده، نسبت به مواد زیر موافقت حاصل نمودند:

مادهٔ اول

طرفین متعاهدین با رعایت مادهٔ ۳ کلیهٔ اشخاصی را که به ارتکاب یا شرکت یا معاونت جرمی در قلمرو کشور دیگر متهم یا مورد تعقیب واقع شده یا محکوم گردیده باشند و در کشور آنها یافت شوند به استثنای اتباع خود برحسب تقاضا به یکدیگر مسترد خواهند نمود.

مادهٔ دوم

تقاضای استرداد با رعایت مادهٔ ۳ این عهدنامه در موارد زیر پذیرفته خواهد شد.

الف) هرگاه موضوع استرداد برای محاکمه جهت ارتکاب اعمالی باشد که مطابق قوانین هر دو کشور جرم شناخته شده و مجازات آن در قوانین هر دو کشور کمتر از یک سال حبس نباشد.

ب) هرگاه تقاضای استرداد در مورد شخصی شده باشد که محکوم به ارتکاب جرمی شده باشد که مجازات آن جرم در قوانین هر دو کشور کمتر از یک سال حبس نبوده و حکم صادره نیز لااقل شش ماه حبس بدون تعلیق باشد.

مادهٔ سوم

تقاضای استرداد در موارد زیر پذیرفته نخواهد شد:

الف) اگر جرمی که موجب تقاضای استرداد شده است جرم سیاسی باشد.

مع ذالک جرایم ذیل جرم سیاسی محسوب نمی‌شوند:

هر جرمی که بر علیه شخص رئیس کشور یا بر علیه یکی از اعضای خانوادهٔ او ارتکاب یافته یا معاونت و یا شرکت در آن شده باشد.

ب) اگر جرمی که موجب تقاضای استرداد شده است ذاتاً و منحصراً جرم نظامی بوده و به موجب قوانین ارتش قابل مجازات باشد.

ج) جرم در قلمرو کشوری که تقاضای استرداد از آن شده به عمل آمده یا اگر در خارج از قلمرو آن کشور ارتکاب یافته رسیدگی به آن در صلاحیت محاکم کشور مزبور باشد.

د) هرگاه طبق قوانین یکی از دو کشور عمل ارتکاب شده دیگر جرم شناخته نشود و یا از نوع جرمی باشد که اجرای مجازات آن شامل مرور زمان شده باشد یا به علل قانونی دیگر موضوع قابل تعقیب نباشد مانند مواردی که تعقیب مجرم منوط به شکایت مدعی خصوصی بوده و چنین شکایتی نشده باشد.

هـ) هرگاه کسی که تقاضای استرداد او می‌شود در کشور ثالثی به علت ارتکاب عملی که موجب تقاضای استرداد گردیده تبرئه یامحکوم شده باشد و در صورت محکومیت مجازات عیناً درباره‌اش اجرا یا در دست اجرا باشد یا از طرف مقامات صالح قانوناً مجازات تعدیل و اجرا شده یا به جهات قانونی مجازات مزبور تعلیق یا از اجرای آن صرف نظر شده باشد.

در موارد مذکوره در بندهای فرعی (الف) و (ب) این ماده حق اظهار نظر قطعی از اینکه جرمی که ارتکاب شده فی حد ذاته جرم سیاسی یا نظامی است به عهدهٔ مقامات صلاحیتدار کشوری خواهد بود که از آن تقاضای استرداد شده باشد.

مادهٔ چهارم

شخصی که با استرداد وی موافقت شده است نباید به علت ارتکاب جرم دیگری که قبل از استرداد بوده و مورد تقاضای استرداد واقع نگردیده است تعقیب یا محکوم شود، مگر دولتی که استرداد او را قبول نموده است با در نظر گرفتن مدارک مثبتهٔ اتهام که در مادهٔ دهم این قرارداد ذکر شده است به تعقیب آن شخص رضایت دهد.

هرگاه شخصی که مسترد شده است در ظرف سی روز از تاریخ آزادی قطعی خود از قلمرو کشوری که به آن تسلیم گردیده خارج نشود یا پس از خروج مجدداً به قلمرو کشور مزبور مراجعت کند مشمول معافیت مقرره در این ماده نخواهد بود.

مادهٔ پنجم

هرگاه شخصی که تقاضای استرداد او شده است در قلمرو کشوری که تقاضای استرداد از آن گردیده به علت ارتکاب جرم دیگری غیر از جرم موضوع استرداد مورد تعقیب واقع شده باشد، در صورت محکومیت او استرداد وی صورت نخواهد گرفت تا زمانی که مجازات عیناً درباره‌اش اجرا یا طبق مقررات تعدیل یافته و یا از اجرای آن صرف‌نظر شده باشد. در هر حال باید نسبت به تقاضای استرداد فوراً تصمیم اتخاذ و نتیجه به دولت تقاضاکننده اعلام شود.

مادهٔ ششم

هرگاه استرداد شخصی هم از طرف یکی از متعاهدین و هم از طرف دولت ثالثی تقاضا گردد، تقاضای دولتی مرجّح خواهد بود که جرم بر علیه منافع او ارتکاب یافته یا دولتی که جرم در قلمرو او واقع شده است مفاد این ماده نباید به قسمی مورد استناد قرار گیرد که به تعهدی که قبلاً یکی از طرفین در قبال هر کشور دیگر به عهده گرفته و در تاریخ استناد نافذ باشد زیانی برساند.

مادهٔ هفتم

مخارج مربوط به استرداد و همچنین هزینهٔ اعزام شخص مورد تقاضا تا مرز به عهدهٔ دولت استرداد کننده می‌باشد.

مادهٔ هشتم

هرگاه شخصی که مسترد شده در ظرف شش ماه پس از ورود او به کشوری که تقاضای استرداد وی را نموده است مورد تعقیب قرار نگیرد یا از آن جرم تبرئه شود و

شخص مزبور درخواست نماید به کشوری که از آن مسترد گردیده معاودت داده شود کشور تقاضاکنندهٔ استرداد باید سریعاً ترتیب مراجعت او را به کشوری که از آن مسترد شده است فراهم نموده و هزینهٔ مسافرت او را بپردازد.

مادهٔ نهم

کلیهٔ اشیا (از جمله مدارک و وجه نقد) که در تصرف یا حفاظت شخص مورد استرداد بوده یا به توسط او مخفی گردیده و یا به حفاظت دیگری گذاشته شده است و بتوان آنها را در تحقیقات جزائی وسیله و یا دلیل اثبات محکومیت جرم مورد تقاضای استرداد قرار داد باید حتی‌الامکان این اشیا با شخص مورد تقاضا به دولتی که تقاضای استرداد نموده است تسلیم گردد و چنانچه اشخاص ثالثی نسبت به اشیای مذکور ادعای قانونی داشته باشند این اشیا باید برحسب درخواست دولتی که تقاضای استرداد از آن شده پس از رفع احتیاج جهت رساندن به ذوی‌الحقوق به دولت مستردکننده تسلیم گردد مگر آنکه در موارد مذکوره به نظر مقامات صلاحیتدار کشور مستردکننده برای تسلیم آن اشیا مانعی وجود داشته باشد. تسلیم اشیای مزبور حتی در مواردی که استرداد مجرم به واسطهٔ فوت یا فرار او یا علتی فوق اختیار دولت مستردکننده میسر نشود نیز به عمل خواهد آمد.

مادهٔ دهم

تقاضای استرداد از مجرای سیاسی به عمل خواهد آمد و مدارک زیر باید به تقاضانامه ضمیمه شود:

الف) حکم محکومیت یا قرار ارجاع به محکمهٔ جزا یا قرار توقیف یا سندی مشابه اسناد مزبور.

ب) خلاصه‌ای از شرح جرم و تاریخ وقوع آن

ج) رونوشت مقررات قانونی که در کشور تقاضاکننده جرم مشمول آن است

هـ) هر قسم مدارک و اطلاعاتی که ممکن است برای تعیین هویت شخص مورد تقاضای استرداد مفید واقع شود از قبیل علائم و مشخصات و عکس و اثر انگشت او اگر میسر شود.

مدارک و مشخصات مذکور در فوق به طریقی که قانون دولت تقاضاکننده مقرر می‌دارد تنظیم می‌شود، ترجمهٔ مدارک باید به زبان رسمی دولتی که از آن تقاضای استرداد می‌شود یا به زبان انگلیسی ضمیمه گردد و ترجمهٔ مزبور باید به گواهی نمایندهٔ

سیاسی دولت تقاضاکننده و یا یک نفر مترجم رسمی کشور مزبور یا مترجم رسمی دولتی که تقاضا از آن می شود برسد.

استرداد بر طبق قوانین و نظامات کشوری به عمل خواهد آمد که تقاضا از آن شده است.

مادهٔ یازدهم

شخصی را که تقاضای استرداد او به وسیلهٔ هر یک از طرفین من‌غیر رسم شده باشد و طرف تقاضاکنندهٔ استرداد ضمن اعلام وجود مدارک مذکوره در مادهٔ دهم این عهدنامه اطمینان دهند که اسناد نامبرده را توأم با تقاضای رسمی برای استرداد وی قریباً ارسال خواهد داشت می توان موقتاً و قبل از اینکه تقاضای استرداد رسماً به عمل آمده باشد توقیف نمود و انجام توقیف فوراً به دولت تقاضاکننده اطلاع داده خواهد شد، ولی هرگاه مدارک مربوطه در ظرف دو ماه از تاریخ توقیف واصل نشود شخص توقیف شده آزاد خواهد شد.

مادهٔ دوازدهم

هرگاه به نظر دولتی که تقاضای استرداد از آن شده است تقاضانامهٔ استرداد موافق مقررات مادهٔ دهم این قرارداد نباشد دولت مزبور می تواند از دولت تقاضاکننده بخواهد که اطلاعات را تکمیل نماید.

مادهٔ سیزدهم

این عهدنامه به زبان فارسی و انگلیسی تنظیم و هر دو زبان دارای اعتبار مساوی می باشند.

مادهٔ چهاردهم

این عهدنامه طبق قوانین اساسی طرفین متعاهدین به تصویب دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان خواهد رسید و ۱۵ روز پس از مبادلهٔ اسناد مصوبه که در کراچی به عمل خواهد آمد لازم‌الاجراست و برای مدت پنج سال از تاریخ مبادلهٔ اسناد معتبر خواهد بود.

مادهٔ پانزدهم

طرفین متعاهدین موافقت دارند هرگاه شش ماه قبل از انقضای مدت مقرره قصد خود را مبنی بر فسخ این عهدنامه به طرف دیگر کتباً اعلام ننمایند عهدنامه خود به خود

برای مدت نامحدودی تمدید خواهد شد اما هر یک از طرفین پس از انقضای مدت پنج سال اولیه مقرره در مادهٔ چهاردهم می‌توانند این عهدنامه را فسخ نمایند، مشروط بر اینکه قصد خود را مبنی بر فسخ آن سه ماه قبل کتباً به طرف دیگر اعلام دارند.

تهران به تاریخ دوشنبه بیستم ماه آوریل ۱۹۵۹ میلادی، مطابق با ۳۰ ماه فروردین ۱۳۳۸ شمسی.

بنا به مراتب مذکور نمایندگان مختار طرفین فوق‌الذکر این عهدنامه را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت پاکستان
علی اصغر حکمت	نواب‌زاده آقامحمدرضا
امضا	امضا

۹. قرارداد اقامت، بازرگانی و ترانزیت زمینی

۱. متن قرارداد

قرارداد اقامت و بازرگانی و ترانزیت بین ایران و پاکستان

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری پاکستان که مایل اند علائق دیرین دوستی بین دو کشور را با رعایت اصل تساوی رفتار به عنوان مبنای روابط بازرگانی و اعطای امتیازات با مراعات منافع متقابل برای توسعه و بسط بازرگانی تقویت نمایند، تصمیم گرفته اند این قرارداد اقامت و بازرگانی و ترانزیت را منعقد نمایند و برای این منظور نمایندگان مختار خود را به ترتیب زیر تعیین نمودند:

دولت شاهنشاهی ایران:

جناب آقای عباس آرام، وزیر امور خارجهٔ شاهنشاهی

دولت جمهوری پاکستان:

جناب آقای ماژور ژنرال نواب زاده آقامحمدرضا، سفیرکبیر جمهوری پاکستان

که پس از ارائه و مبادلهٔ اختیارنامه های خود که صحت و رسمیت آن مورد تصدیق طرفین واقع گردید نسبت به موارد زیر موافقت حاصل کردند:

مادهٔ ۱

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین بر اساس معاملهٔ متقابله و طبق قوانین و مقررات جاری هر یک از دو کشور حق ورود به خاک طرف دیگر یا خروج از آن را خواهند داشت. اتباع هر یک از طرفین به شرط معاملهٔ متقابله و طبق مقررات جاری هر یک از دو کشور در مورد مسافرت، توقف یا اقامت در قلمرو طرف دیگر از مزایای اصل کاملة الوداد برخوردار خواهند شد.

مادهٔ ۲

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف دیگر در مورد شخص و اموالشان از همان حمایتی که نسبت به اتباع داخلی به عمل می آید برخوردار خواهند بود و اموال آنها از هر نوع که باشد توقیف یا مصادره نخواهد شد، مگر آنکه مقتضیات عمومی ایجاب نماید و در این مورد خلع ید باید توأم با پرداخت غرامت عادله و معقول باشد.

مادهٔ ۳

هر یک از طرفین متعاهدین طبق قوانین و مقررات جاری به منظور حفظ امنیت و انتظامات کشور حق اخراج اتباع طرف دیگر را خواهند داشت، اخراج با رعایت اصول بهداشت و انسانی به عمل خواهد آمد.

مادهٔ ٤

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو متعاهد دیگر در مورد مالکیت و تحصیل مال و اجاره یا اداره کردن اموال منقول و غیرمنقول از مزایای اصل کاملة الوداد برخوردار خواهند شد، در این موارد آنها را نمی توان به تأدیه مالیات یا حقوق یا پرداختهای مشابه دیگر بیشتر و یا غیر از آنچه از اتباع کشور دریافت می شود یا خواهد شد ملزم نمود.

مادهٔ ۵

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین که طبق قانون اموالی اعم از منقول یا غیرمنقول در قلمرو طرف دیگر به دست آورند حق خواهند داشت عین اموال یا حاصل فروش آنها یا سود و درآمد حاصله از آن را به هر صورت که باشد با رعایت مقررات جاری کشور و بر اساس معاملهٔ متقابله خارج کنند.

مادهٔ ٦

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف دیگر در مورد اشتغال به صنعت، بازرگانی، پیشه یا مشاغل با رعایت قوانین و مقررات محلی به شرط معاملهٔ متقابله از همان رفتار که با اتباع داخلی معمول می شود بهره‌مند خواهند شد.

مادهٔ ۷

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف دیگر از انجام خدمت نظام اجباری در زمان جنگ یا صلح و هرگونه خدمت دولتی اجباری اعم از قضائی، اداری یا بلدی یا هرگونه پرداخت یا تعهدی برای معاف شدن از خدمات مزبور معاف خواهند بود، ولی در مورد حوادث غیرمترقبهٔ طبیعی انجام هرگونه عملیات غیرنظامی که وسیلهٔ هر یک از طرفین نسبت به اتباع خود مقرر می‌گردد ممکن است به همان کیفیت و شرایط نسبت به اتباع طرف متعاهد دیگر مجری گردد.

مادهٔ ۸

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین می توانند در قلمرو طرف دیگر اقدام به تأسیس و

ادارهٔ مؤسسات تجاری از قبیل صنعتی، بازرگانی، بانکی، بیمه، حمل و نقل و شعب مربوطهٔ آن طبق مقررات جاریه و متداول در هر یک از دو کشور بنمایند این قبیل مؤسسات در مورد تأسیس و فعالیت و همچنین پرداخت مالیات و عوارض از اصل کاملة الوداد بهره‌مند خواهند بود.

مادهٔ ۹

اتباع و مؤسسات هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف دیگر حق خواهند داشت آزادانه برای حفظ و حمایت شخص و اموال یا تأمین حقوق و منافع خود به مقامات قضائی مراجعه نمایند، اتباع هر یک از طرفین به شرط معاملهٔ متقابله در مورد اقامهٔ دعوی یا آنچه مربوط به وجه‌الضمان یا آیین دادرسی باشد تابع قوانین و مقررات کشوری که در آنجا اقامهٔ دعوی شده خواهند بود.

مادهٔ ۱۰

هر یک از طرفین متعاهدین در مورد حقوق گمرکی، انواع عوارض مربوط به واردات یا صادرات، طرز وصول حقوق و عوارض گمرکی، هرگونه مقررات و تشریفات و تسهیلات از قبیل مقررات مربوط به استفاده از انبارهای عمومی و استفاده از وسایل برای انبار کردن کالاهای وارداتی یا صادراتی، کلیهٔ عوارض داخلی از هر قبیل و بالاخره در مورد قوانین و مقررات و خصوصیات مربوط به فروش داخلی، عرضه برای فروش، خرید، توزیع یا مصرف کالاهای وارداتی در داخل خاک هر یک از طرفین متعاهدین از مزایای اصل کاملة الوداد بهره‌مند خواهند بود بنابراین از محصولات قلمرو هر یک از طرفین که به خاک طرف دیگر وارد می شود در موارد مصرح در بند ۱ این ماده حقوق و عوارضی غیر از آنچه یا بالا تر از آنچه اکنون وجود دارد گرفته نخواهد شد و مشمول تشریفات یا مقرراتی نامساعدتر از آن چه به محصولات مشابه کشور ثالثی تحمیل می شود نخواهد گردید. همچنین به محصولات صادراتی که از خاک یکی از طرفین به قلمرو طرف دیگر حمل می شود در موارد مصرح در بند ۱ این ماده حقوق و تاکس و عوارضی غیر از آنچه یا بالا تر از آنچه اکنون وجود دارد تعلق نخواهد گرفت و مشمول تشریفات و مقرراتی نامساعدتر از آنچه به محصول مشابهی که به کشور ثالثی حمل می شود نخواهد شد. هرگونه مزایا یا ارفاق و امتیاز و معافیتی که از طرف هر یک از دو کشور متعاهد در موارد مصرح در بند ۱ این ماده نسبت به هر محصول کشور ثالثی اعطا می شود یا بعداً اعطا شود فوراً و بلاعوض

دربارهٔ هر محصول مشابهی که مبدأ آن کشور طرف متعاهد است منظور خواهد شد. در صورتی که هر یک از طرفین برای واردات یا صادرات سهمیه داشته باشند و یا در آینده برقرار نماید باید تحت همان شرایط و خصوصیات و طبق مقررات و آیین نامه های محلی سهمیهٔ متناسب برای کالاهایی که طرف دیگر در آن ذی علاقه می باشد تعیین نماید و برای صدور پروانهٔ واردات یا صادرات آن کالاها تسهیلات لازم معمول دارد.

مادهٔ ۱۱

مقررات این قرارداد در مورد اصل کاملة الوداد شامل ارفاق و مزایای موجود که هر یک از طرفین متعاهدین در تاریخ انعقاد این قرارداد به کشور ثالثی داده است و یا آنچه به عنوان عوض در برابر ارفاق و مزایای مزبور داده شود بعلاوه آنچه که به عنوان استثنا بر اصل کاملة الوداد در قرارداد عمومی تعرفه و بازرگانی (گات) شناخته شده نخواهد شد.

مادهٔ ۱۲

طرفین متعاهدین ترانزیت آزاد را از خاک خود نسبت به هر نوع کالایی که متعلق به مؤسسات دولتی، شرکتهای تجارتی یا بازرگانان کشور طرف دیگر باشد قطع نظر ازکشور مبدأ یامحل تولید کالا اجازه خواهد داد اعم از اینکه کالای ترانزیتی از کشور ثالث به مقصد کشور طرف دیگر یا بالعکس حمل شود.

مادهٔ ۱۳

طرفین متعاهدین ترانزیت اسلحه و تجهیزات و مهمات جنگی یا موادی که ورود آن به منظور حفظ جان انسان وحیوانات و گیاهها ممنوع شده است از خاک خود اجازه نخواهند داد.

مادهٔ ۱٤

راههای ترانزیتی همانهایی خواهد بود که در ضمیمهٔ این موافقتنامه معین شده است راههای اضافی هم ممکن است برحسب موقع مورد توافق طرفین متعاهد قرار گیرد، کالاهایی که از این راهها حمل و نقل می شوند به پستهای گمرکی متناسب که به وسیلهٔ هر یک از طرفین معین خواهد شد وارد می شوند. پستهای گمرکی موجود در جاده‌های معین شده در ضمیمهٔ این قرارداد تصریح شده است.

مادهٔ ۱۵

طرفین متعاهدین متعهد می شوند راههای معین شده را به منظور ادامهٔ جریان کالا

از طریق ترانزیت به بهترین وضع ممکن نگهداری نمایند.

مادهٔ ۱۶

حمل و نقل ترانزیتی در داخل خاک هر یک از طرفین متعاهدین از پرداخت حقوق گمرکی و عوارض دیگر به استثنای مخارج حمل و نقل یا هزینه‌های مربوط به اجرت خدمات انجام شده مانند خدمات گمرکی، انبارداری، بارگیری، تخلیه، حمالی و محافظت کالا معاف خواهد بود. کلیهٔ عوارض من جمله عوارض حمل و نقل که وسیلهٔ هر یک از طرفین متعاهد برای حمل و نقل ترانزیتی کالاهایی که از خاک یکی از طرفین متعاهدین عبور می‌کنند وضع می‌گردد باید معقول و متناسب باشد و در هیچ موردی بالا تر از آنچه برای اتباع هر یک از دو کشور مقرر می‌گردد نخواهد بود.

مادهٔ ۱۷

هر یک از طرفین متعاهدین حتی المقدور وسایل حمل و نقل مناسب را از طریق راه‌آهن یا راه بر حسب اینکه کدام یک موجود باشد به منظور حمل و نقل کالاهای ترانزیتی تأمین خواهد نمود.

مادهٔ ۱۸

هر یک از طرفین متعاهدین تسهیلات گمرکی لازم را که منطبق با مقررات گمرکی محلی باشد به کالاهای ترانزیتی شمول خواهد داد به نحوی که تشریفات گمرکی و ترخیص این قبیل کالاها در کوتاهترین مدت انجام و عبور کالاها از گمرک سرحدی در خاک هر یک از طرفین متعاهدین در مدت مصرحه در مقررات صورت پذیرد.

مادهٔ ۱۹

کلیهٔ پرداختهای مربوط به کالاهای مبادله شده در حدود این قرارداد و پرداختهای مربوط به کالاهای ترانزیتی مانند حمل و نقل راه‌آهن، هزینهٔ خدمات گمرکی، انبارداری، بارگیری، تخلیه، حمالی، به لیرهٔ استرلینگ قابل انتقال یا هر ارز دیگری که مورد موافقت طرفین متعاهدین باشد صورت خواهد گرفت.

هر یک از طرفین متعاهدین در مورد انتقالات مربوط به پرداختها یا مخارج دیگری که مرتبط با واردات یا صادرات کالاهای ترانزیتی باشد تسهیلات لازم را با رعایت مقررات و قوانین مربوط نسبت به طرف متعاهد دیگر مجری و معمول خواهند داشت.

مادهٔ ۲۰

طرفین متعاهدین به منظور تسهیل اجرای مفاد این قرارداد در حل اختلافات ناشی از تفسیر آن در موقع لزوم باهم تماس گرفته و با یکدیگر مشورت خواهند نمود.

مادهٔ ۲۱

این قرارداد منافی با اتخاذ تصمیمات و اجرای اقدامات از طرف هر یک از طرفین متعاهدین در موارد ذیل نخواهد بود.

۱. آنچه مربوط به حفظ جان انسان حیوان و نبات یا بهداشت یا اخلاق عمومی باشد.

۲. آنچه مربوط به تنظیم مقررات ورود یا صدور طلا و نقره یا فلزات یا سنگهای قیمتی دیگر باشد.

۳. آنچه مربوط به امنیت عمومی هنگام جنگ یا حوادث فوق العادهٔ دیگر بوده و هر یک از طرفین به منظور مصالح عالیهٔ مملکت اعمال آن را لازم بداند.

٤. آنچه مربوط به حفظ ذخایر ملی بوده و دارای ارزش هنری تاریخی و آثار قدیمه بوده باشد.

۵. آنچه مربوط به حفظ منابع طبیعی تمام شدنی باشد.

مادهٔ ۲۲

این قرارداد باید مورد تصویب قرار گیرد و اسناد مربوطه در کراچی مبادله خواهد شد. این قرارداد پس از مبادلهٔ اسناد فوراً به موقع اجرا گذارده خواهد شد و تا مدت سه سال معتبر خواهد بود در صورتی که هر یک از طرفین در ظرف شش ماه قبل از انقضای مدت سه سال قصد خود را مبنی بر فسخ قرارداد کتباً به طرف دیگر اعلام ننماید این قرارداد خود به خود برای مدت سه سال دیگر تمدید خواهد شد.

اخطار خاتمه قرارداد باید توسط هر یک از طرفین شش ماه قبل از انقضای هر دورهٔ سه ساله به طرف دیگر تسلیم شود.

مادهٔ ۲۳

این قرارداد در دو نسخهٔ انگلیسی و فارسی تنظیم شده و هر دو نسخه دارای اعتبار مساوی خواهند بود نمایندگان مختار دو کشور این قرارداد را با ضمیمهٔ آن که جزء لاینفک قرارداد می باشد در تاریخ ۲۵ آبان ماه ۱۳۳۸ شمسی (۱۷ نوامبر ۱۹۵۹) در تهران

امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

از طرف دولت شاهنشاهی ایرانی	از طرف دولت جمهوری پاکستان
عباس آرام	ماژور ژنرال نواب‌زاده آقامحمدرضا
وزیر امور خارجه شاهنشاهی	سفیرکبیر جمهوری پاکستان

۲. لیست خطوط ترانزیتی طبق مادهٔ ۱٤

ضمیمه

الف) خطوط ترانزیتی مقرره طبق مادهٔ ۱٤ به قرار زیر است.

۱. خط ترانزیتی از ایران به هندوستان

با راه‌آهن. زاهدان. نوک کندی. کویته. لاهور. واگا

۲. خط ترانزیتی از پاکستان به ترکیه

با راه‌آهن. نوک کندی. زاهدان

با راه شوسه. زاهدان. مشهد

با راه‌آهن. مشهد ـ تهران ـ تبریز

با راه شوسه. تبریز ـ بازرگان

۳. خط ترانزیتی از پاکستان به عراق

با راه‌آهن. نوک کندی. زاهدان

با راه شوسه. زاهدان. مشهد

با راه‌آهن. مشهد. تهران

با راه شوسه. تهران. کرمانشاه. قصرشیرین. خسروی

ب) پستهای گمرکی موجود که هر یک از طرفین متعاهدین تعیین نمودند به شرح زیر است.

خط شمارهٔ ۱ ـ نوک کندی و واگا

خط شمارهٔ ۲ ـ زاهدان و بازرگان

خط شمارهٔ ۳ ـ زاهدان و خسروی

۳. نامه‌های متبادل محرمانه بین رؤسای هیئتهای نمایندگی دو کشور

وزارت امور خارجهٔ پادشاهی ایران

توجّه: این نامه‌ها، بخشی از «موافقتنامه»* نیستند، اگرچه در زمان پاراف شدن «موافقتنامه» مبادله شده‌اند.

محرمانه

کراچی، ٤ فوریه ۱۹۵۸

وزارت بازرگانی پاکستان

عالی جناب

در طی مذاکراتمان، به ترتیب و قرار تجاری معتبر در ارتباط با جادهٔ زمینی مرز ایران ــ پاکستان که تجارت آزاد کالاها و محصولات معیّنی از طریق استفاده از آن مجاز است اشاره کردید، توضیح داده شد که پاکستان به طور یکجانبه ترتیب و قرار مذکور را پیشنهاد و اجرا کرده است و برای ما به علّت تعهدات بین المللیمان مشکل می باشد که ترتیب و قرار مذکور را رسماً تأیید کنیم. همچنین اطلاع داده شد که دولت پاکستان در حال حاضر علاقه‌مند است این ترتیب هم‌چنان معتبر باشد و در عین حال این دولت مایل است در صورت لزوم اقلامی از کالاهای معین فوق‌الذکر را تغییر دهد.

با تقدیم صمیمانه‌ترین احترامات فائقه

(امضا) عزیز احمد

به: عالی جناب دکتر ف. مشاور

رئیس هیئت تجاری ایران

* اشاره به موافقتنامه‌ای که پیش از تاریخ این سند ــ ٤ فوریهٔ ۱۹۵۸ ــ بین ایران و پاکستان منعقد شده بود.

محرمانه

کراچی، چهارم فوریه ۱۹۵۸

هیئت تجاری ایران

آقای عزیز احمد گرامی

دریافت نامه مورخ امروز شما به قرار زیر را با سپاسگزاری تأیید می‌کنم:

در طی مذاکراتمان، به ترتیب و قرار تجاری معتبر در ارتباط باجادهٔ زمینی مرز ایران ــ پاکستان که تجارت آزاد کالاها و محصولات معیّنی از طریق استفاده از آن مجاز است اشاره کردید. توضیح داده شد که پاکستان به طور یکجانبه ترتیب و قرار مذکور را پیشنهاد و اجرا کرده است و برای ما به علّت تعهدات بین المللیمان مشکل می باشد که ترتیب و قرار مذکور را رسماً تأیید کنیم. همچنین اطلاع داده شد که دولت پاکستان در حال حاضر علاقه‌مند است این ترتیب همچنان معتبر باشد و درعین حال این دولت مایل است در صورت لزوم، اقلامی از کالاهای معین فوق الذکر را تغییر دهد.

با تقدیم صمیمانه‌ترین محبّتها

(امضا شده) فضل الله مشاور

به: عزیزاحمد، دارای لقب اسکوآیر*

رئیس هیئت تجاری پاکستان

* Esquire؛ لقبی است که تنها دولت انگلیس به بعضی اشخاص و از جمله بعضی از غیرانگلیسی ها داده و دقیقاً مانند لقب انگلیسی «سِر» است.

۱۰. انتظامات مرزی

در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.

۱۱. موافقتنامهٔ آفت‌زدایی

موافقتنامه در خصوص مبارزه با کرم سرخ پنبه بین دولت جمهوری پاکستان و دولت شاهنشاهی ایران

دولت جمهوری پاکستان و دولت شاهنشاهی ایران که علاقه‌مند به حفظ محصول پنبه از آفت معروف به کرم سرخ پنبه (Pectinophora Gossypieltra) و جلوگیری از انتشار و توسعهٔ آن در نواحی مرزی دو کشور می‌باشند، موافقتنامهٔ حاضر را به این منظور تهیه و نمایندگان تام‌الاختیار خود را به شرح ذیل تعیین نمودند:

از طرف دولت جمهوری پاکستان:

جناب آقای اخترحسین، سفیرکبیر پاکستان در ایران

از طرف دولت شاهنشاهی ایران:

جناب آقای مهندس ابراهیم مهدوی، وزیر کشاورزی

اختیارداران نامبرده پس از مبادلهٔ اختیارنامهٔ خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مواد ذیل موافقت حاصل نموده‌اند:

مادهٔ ۱

طرفین متعاهدین موافقت می‌کنند که هر کدام در مرزهای مجاور به عمق ۵۰ کیلومتر در مورد بررسی مبارزه با کرم سرخ اقدامات لازم معمول دارند.

مادهٔ ۲

طرفین متعاهدین موافقت دارند که هنگام صدور پنبه به هر یک از دوکشور گواهی‌نامه‌ای صادر نمایند مبنی بر اینکه این محصول از چه ناحیه به دست آمده و آیا این ناحیهٔ آلوده به کرم سرخ است یا خیر؟

مادهٔ ۳

طرفین متعاهدین تعهد می‌کنند مادامی که وسایل ضدعفونی در کشور متعاهد دیگر وجود ندارد، پنبه از محلی صادر شود که آلوده به کرم سرخ نباشد.

مادهٔ ٤

هر یک از دو کشور متعاهد لازم بداند بذور جدیدی را در کشور خود آزمایش کند مادام که اطمینان حاصل نکرده باشد که بذور مزبور عاری از بیماری یا آفت است نباید

نزدیکتر از ۵۰ کیلومتر به مرز کشور دیگر آن را کشت نماید. دولت مزبور موظف است به محض بروز بیماری یا آفات جدید زراعت آلوده را معدوم کند وموضوع را به کشور متعاهد دیگر اطلاع دهد.

مادهٔ ۵

طرفین متعاهدین موافقت می نمایند که در فوریهٔ هر سال گزارش و اطلاعات زیر را مبادله نمایند:

الف) نتایج بازرسی کرم سرخ به عمق ۱۰۰ کیلومتر از مرز طرفین

ب) نتایج حاصله از مبارزه با کرم سرخ و تعیین میزان خسارات آن

ج) گزارش مقررات موضوعه جدید مربوط به آفات قرنطینهٔ پنبه (چه داخلی و چه خارجی)

د) نتیجهٔ آزمایشات جدید یا سموم یا پارازیت یا طرق دیگر به منظور مبارزه با این آفت.

مادهٔ ٦

این موافقتنامه از تاریخ امضا به موقع اجرا گذارده می شود. هر یک از طرفین متعاهدین می توانند با دادن شش ماه اطلاع قبلی این موافقتنامه را فسخ نمایند. به تاریخ ۲۳ آذرماه ۱۳۳۹ مطابق با ١٤ دسامبر ۱۹٦۰ در تهران به امضا رسید.

از طرف دولت جمهوری پاکستان
امضا

از طرف دولت شاهنشاهی ایران
امضا

۱۲. موافقتنامهٔ بازرگانی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ بازرگانی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری پاکستان

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری پاکستان با توجه به مفاد موافقتنامهٔ اقامت و تجارت و ترانزیت منعقده بین دولتین ایران و پاکستان در تاریخ ۱۷ نوامبر ۱۹۵۹ به منظور تحکیم و توسعهٔ روابط بازرگانی بین دو کشور نسبت به مواد مشروحهٔ زیر توافق نمودند:

مادهٔ اول

صادرات و واردات کالا بین ایران و پاکستان بر طبق قوانین و مقررات موجود در هر یک از دو کشور صورت خواهد گرفت.

مادهٔ دوم

طرفین موافقت می‌کنند که نسبت به صدور و ورود کالاهای مذکور در فهرستهای (الف) و (ب) ضمیمهٔ این موافقتنامه طبق قوانین و مقررات خود تسهیلات لازم را فراهم نمایند.

فهرستهای مذکور مانع مبادلهٔ کالاهای دیگر که صادرات و واردات آنها طبق قوانین و مقررات جاری دوکشور مجاز می باشد نخواهد شد.

مادهٔ سوم

به منظور تأمین اجرای این موافقتنامه کالاهایی ایرانی شناخته می شود که در ایران تهیه و تولید شده و از ایران صادر شده باشد. و کالاهایی پاکستانی شناخته می شود که در پاکستان تهیه و تولید شده و از پاکستان صادر شده باشد.

گواهینامهٔ مبدأ دایر بر اینکه کالاهای صادرشده در کشور صادرکننده تولید یا ساخته شده است در مواردی که کشور واردکننده مطالبه نماید ضمیمهٔ اسناد مربوطه خواهد شد.

مادهٔ چهارم

طرفین موافقت می‌کنند کالاهایی را که تحت این موافقتنامه وارد می شود بدون موافقت قبلی کشور صادرکننده به کشور ثالثی صادر ننمایند.

مادهٔ پنجم

کلیهٔ پرداختها و هزینه‌های مربوط به واردات و صادرات کالا بین دوکشور به لیرهٔ استرلینگ قابل تبدیل و یا هر نوع ارز قابل تبدیل دیگر که مورد موافقت طرفین قرار گیرد صورت خواهد گرفت.

مادهٔ ششم

علی رغم مفاد مواد ۲ و ۵ این موافقتنامه طرفین موافقت دارند که مبادلات فیمابین دو کشور از راه زمینی کماکان ادامه یابد مگر در مواردی که با موافقت طرفین ترتیب خاصی جهت انجام مبادلات مذکور اتخاذ شود.

مادهٔ هفتم

طرفین موافقت می نمایند که با توجه به قوانین و مقررات مربوطهٔ خود کلیهٔ تسهیلات لازم جهت توسعهٔ بازرگانی بین دوکشور من جمله تسهیلات مربوط به تشکیل نمایشگاههای بازرگانی در قلمرو خود را در اختیار یکدیگر بگذارند.

مادهٔ هشتم

معاملاتی که در مدت این موافقتنامه صورت گرفته و به تصویب مقامات صلاحیتدار رسیده است تا انجام کامل آنها تابع مقررات این موافقتنامه خواهد بود.

مادهٔ نهم

طرفین موافقت می نمایند در صورت تقاضای یکی از طرفین در مورد مسائل ناشی از اجرای این موافقتنامه با یکدیگر تبادل نظر نمایند.

مادهٔ دهم

این موافقتنامه از تاریخ امضا به موقع اجرا گذاشته خواهد شد و مدت اعتبار آن یک سال می باشد و پس از آن هر بار خود به خود به مدت یک سال دیگر تمدید خواهد شد مگر آنکه یکی از طرفین سه ماه قبل از انقضا قصد خود را به فسخ آن کتباً اعلام نماید.

این موافقتنامه به تاریخ بیستم ماه مه ۱۹۶۲ در تهران در دو متن انگلیسی و فارسی که هر دو متساویاً معتبر می باشد تنظیم گردید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران — از طرف دولت جمهوری پاکستان

هوشنگ انصاری — ک.اس. اسلام

۲. فهرست صادرات ایران

فهرست (الف) صادرات ایران

۱. خشکبار

۲. مغز بادام

۳. پسته

٤. خرما

۵. کشمش

٦. بهدانه

۷. ریشه و ساقهٔ گیاهان و هستهٔ میوه‌جات برای مصارف دباغی و رنگرزی

۸. گیاههای طبی

۹. انقوزه

۱۰. کتیرا و سایر صمغها

۱۱. زیره

۱۲. فرش

۱۳. خاک سرخ

١٤. سنگهای معدنی

۱۵. فیروزه

١٦. کارهای دستی

۱۷. فیلم سینما

۱۸. کتب و مجلات

۱۹. منسوجات پشمی

۲۰. دارو

۲۱. مصنوعات فلزی

۲۲. زعفران

۲۳. روغن نباتی

٢٤. برگ گل سرخ

۳. فهرست صادرات پاکستان

فهرست (ب) صادرات پاکستان

۱. کنف و کالاهای کنفی
۲. نخ قرقره
۳. لاستیک تویی و رویی و سایر محصولات لاستیکی
۴. چرم
۵. فیلم سینما
۶. لوازم الکتریک من جمله بادبزن برقی و لامپ
۷. مقوا وکاغذ من جمله کاغذ روزنامه و کاغذ کاربن
۸. قاب عینک
۹. دارو
۱۰. لوازم ورزش
۱۱. وسایل جراحی
۱۲. رنگ
۱۳. واکس کفش
۱۴. موتور دیزل و ماشین آلات کشاورزی
۱۵. لوازم التحریر
۱۶. ابزار دستی و لوازم مهندسی
۱۷. قفل
۱۸. سرویس قاشق و چنگال
۱۹. ماهوت پاک کن
۲۰. تمبر و ادویه جات
۲۱. چرخ خیاطی
۲۲. کتب و مجلات
۲۳. قلم خودنویس
۲۴. باطری خشک
۲۵. کبریت

۲۶. تخته چندلا
۲۷. فانوس بادی
۲۸. ورقه‌های سیمانی مخلوط با پنبهٔ نسوز
۲۹. پوست خام

٤. نامهٔ رئیس هیئت نمایندگی پاکستان به رئیس هیئت نمایندگی ایران

جناب

عطف به مادهٔ ششم موافقتنامهٔ بازرگانی بین دولت جمهوری پاکستان و دولت شاهنشاهی ایران که امروز به امضا رسید افتخار دارد به اطلاع آن‌جناب برساند که در مورد بازرگانی از راه زمینی دولت پاکستان با صدور پروانه برای واردات زیره از ایران به پاکستان سالیانه به مبلغ ٤,٥۰۰,۰۰۰ روپیه موافقت می‌نماید.

همچنین با آنکه کالاهای کنفی و خام گاو و گاومیش از جمله اقلامی است که صدور آنها از پاکستان فقط در مقابل ارز خارجی مجاز می‌باشد معهذا دولت پاکستان موافقت می‌نماید سالیانه به ترتیب مبلغ ۳,۸۰۰,۰۰۰ روپیه و ۷۰۰,۰۰۰ روپیه برای هر یک از کالاهای مزبور اجازهٔ صدور در مقابل واردات کالاهای ایرانی صادر نماید.

تأیید مراتب فوق از طرف آن‌جناب موجب نهایت امتنان خواهد بود.

احترامات فائقهٔ این‌جانب را بپذیرید.

ک. اس. اسلام
رئیس هیئت نمایندگی پاکستان

جناب آقای هوشنگ انصاری
رئیس هیئت نمایندگی ایران

۵. اعلام توافق رئیس هیئت نمایندگی ایران با نامهٔ رئیس هیئت نمایندگی پاکستان

جناب

افتخار دارد وصول نامهٔ مورخ امروز آن‌جناب را به شرح زیر اعلام نماید:

«عطف به مادهٔ ششم موافقتنامهٔ بازرگانی بین دولت جمهوری پاکستان و دولت شاهنشاهی ایران که امروز به امضا رسید افتخار دارد به اطلاع آن‌جناب برساند که در مورد بازرگانی از راه زمینی دولت پاکستان با صدور پروانه برای واردات زیره از ایران به پاکستان سالیانه به مبلغ ۴,۵۰۰,۰۰۰ روپیه موافقت می‌نماید.

همچنین با آنکه کالاهای کنفی و خام گاو و گاومیش از جمله اقلامی است که صدور آنها از پاکستان فقط در مقابل ارز خارجی مجاز می‌باشد معهذا دولت پاکستان موافقت می‌نماید سالیانه به ترتیب مبلغ ۳,۸۰۰,۰۰۰ روپیه و ۷۰۰,۰۰۰ روپیه برای هر یک از کالاهای مزبور اجازهٔ صدور در مقابل واردات کالاهای ایرانی صادر نماید.

تأیید مراتب فوق از طرف آن‌جناب موجب نهایت امتنان خواهد بود.

احترامات فائقهٔ این جانب را بپذیرید.»

افتخار دارد مراتب فوق را از طرف دولت متبوعهٔ خود تأیید نماید.

هوشنگ انصاری

رئیس هیئت نمایندگی ایران

جناب آقای ک.اس. اسلام

رئیس هیئت نمایندگی پاکستان

۱۳. موافقتنامهٔ لغو روادید

موافقتنامهٔ لغو روادید بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان

نظر به اینکه دولت شاهنشاهی ایران و دولت پاکستان مایل اند مسافرت اتباع خود را به کشور یکدیگر حتی الامکان تسهیل نموده و تشریفات مربوطه را تا آنجا که میسر است ساده کنند بین نمایندگان دو دولت به شرح زیر توافق حاصل گردید:

مادهٔ اول

الف) اتباع ایران بدون در نظر گرفتن کشور مبدأ مسافرت مجاز خواهند بود بدون اینکه قبلاً روادید اخذ نموده باشند برای یک یا چند بار به کشور پاکستان وارد شده و برای مدتی که هر بار از سه ماه تجاوز نخواهد کرد در آن کشور اقامت نمایند، مشروط بر اینکه گذرنامهٔ معتبر ایرانی (دارای عکس دارندهٔ گذرنامه و همراهان) در دست داشته باشند.

ب) اتباع پاکستانی بدون در نظر گرفتن مبدأ مسافرت مجاز خواهند بود بدون اینکه قبلاً روادید اخذ نموده باشند برای یک یا چند بار به ایران وارد شده و برای مدتی که هر بار از سه ماه تجاوز نخواهد کرد در آن کشور اقامت نمایند مشروط بر اینکه گذرنامهٔ معتبر پاکستانی (دارای عکس دارندهٔ گذرنامه و همراهان) در دست داشته باشند.

مادهٔ دوم

الف) اتباع ایران که قصد دارند بیش از سه ماه در کشور پاکستان اقامت نمایند و یابه کار و یا تجارت و یا شغل و یا فعالیتهای انتفاعی در آن کشور اشتغال ورزند باید قبل از عزیمت از مقامات صلاحیتدار پاکستانی اجازهٔ لازم راکسب نمایند.

ب) اتباع پاکستانی که قصد دارند بیش از سه ماه در کشور ایران اقامت نمایند و یا به کار و یا تجارت و یا شغل و یا فعالیتهای انتفاعی در آن کشور اشتغال ورزند باید قبل از عزیمت از مقامات صلاحیتدار ایران اجازه لازم را کسب نمایند.

مادهٔ سوم

الف) اتباع ایرانی که بدون روادید وارد کشور پاکستان شده و پس از سه ماه بخواهند اقامت خود را تمدید نمایند، باید ازمقامات صلاحیتدار پاکستانی در محل اجازهٔ تمدید اقامت کسب نمایند و مقامات مزبور در ردّ و یا قبول این تقاضای تمدید مختار

می باشند.

ب) اتباع پاکستانی که بدون روادید وارد کشور ایران شده و پس از سه ماه بخواهند اقامت خود را در ایران تمدید نمایند باید از مقامات صلاحیتدار ایران در محل اجازهٔ تمدید اقامت کسب نمایند و مقامات مزبور در ردّ و یا قبول این تقاضای تمدید مختار می باشند.

مادهٔ چهارم

الف) اتباع ایران مقیم کشور پاکستان می توانند از کشور پاکستان خارج شده و بدون روادید مجدداً به پاکستان مراجعت نمایند مشروط بر اینکه گذرنامهٔ معتبر ایرانی (دارای عکس دارندهٔ گذرنامه و همراهان) در دست داشته باشند.

ب) اتباع پاکستانی مقیم ایران می توانند از کشور ایران خارج شده و بدون روادید مجدداً به ایران مراجعت نمایند مشروط بر اینکه گذرنامهٔ معتبر پاکستانی (دارای عکس دارندهٔ گذرنامه و همراهان) در دست داشته باشند.

مادهٔ پنجم

هیچ یک از مقررات مواد اول و دوم و سوم و چهارم فوق مانع از اجرای قوانین و مقررات دولتین متعاهدین دربارهٔ ورود و اقامت و شرایط کار خروج و اخراج اتباع خارجه از کشور خود نخواهند بود.

مادهٔ ششم

هر یک از دولتین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ می دارد که ورود به قلمرو خود و یا اقامت در آن را جهت اشخاصی که فاقد مدارک و اسناد لازم مسافرت بوده و یا وسیلهٔ معاش کافی نداشته و به نحوی از انحا ناباب تشخیص داده شوند ممنوع نماید.

مادهٔ هفتم

الف) دولت شاهنشاهی ایران متعهد می شود که در هر موقع و بدون تشریفات هر یک از اتباع خود را که در خاک پاکستان می باشد اجازهٔ ورود به ایران بدهد.

ب) دولت پاکستان متعهد می شود که در هر موقع و بدون تشریفات هر یک از اتباع خود را که در خاک ایران باشد اجازهٔ ورود به پاکستان بدهد.

مادهٔ هشتم

هر یک از دولتین متعاهدین حقوق خود را در تعلیق جزئی یا کلی این موافقتنامه به جهات نظم عمومی و یا امنیت ملی و یا بهداشت عمومی محفوظ می دارد و این تعلیق بلافاصله از طریق سیاسی به کشور متعاهد دیگر اعلام خواهد شد.

مادهٔ نهم

این موافقتنامه از تاریخ اول دسامبر ۱۹٦٤ به مورد اجرا گذارده خواهد شد و مدت اعتبار آن یک سال خواهد بود و چنانچه دو ماه قبل از خاتمهٔ مدت اعتبار از طرف هیچ یک از دولتین متعاهدین فسخ نشود، برای مدت نامحدودی معتبر خواهد ماند، ولی پس از خاتمهٔ مدت اعتبار اولیه، هر یک از دولتین متعاهدین می تواند در هر موقع با اعلام قبلی دوماهه موافقتنامه را فسخ نمایند.

در دو نسخه به زبان انگلیسی در تهران به تاریخ ۱۸ اکتبر ۱۹٦٤ تنظیم گردید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران   از طرف دولت پاکستان

۱۴. نامه‌های متبادل دربارهٔ کشتی‌های بازرگانی

۱. نامهٔ سفیر پاکستان به معاون کل وزارت امور خارجه

سفارت پاکستان

تهران

شماره: (۵۶) س ث ــ III

۱۱ نوامبر ۱۹۶۷

جناب آقای وزیر

نظر به علاقهٔ دولت پاکستان به انعقاد موافقتنامه‌ای با دولت شاهنشاهی ایران دربارهٔ شناسایی متقابل گواهینامه‌های ثبت ظرفیت کشتی و یا هر سند داخلی دیگر که ظرفیت کشتی‌های تجاری را تعیین نماید، بر اساس معاملهٔ متقابله پیشنهاد می‌نماید:

الف) گواهینامه‌های ثبت ظرفیت کشتی یا هر سند داخلی دیگر صادره از طرف مقامات ذی‌صلاحیت ایرانی که ظرفیت کشتی‌های تجاری در آن تعیین شده باشد از طرف مقامات پاکستان بدون مبادرت به اندازه‌گیری مجدد کشتی،معتبر شناخته می‌شود.

ب) به همین نحو گواهینامه‌های ثبت ظرفیت یا هر سند داخلی دیگر صادره از طرف مقامات ذی‌صلاحیت پاکستان که ظرفیت کشتی در آن تعیین شده باشد از طرف مقامات ایرانی بدون مبادرت به اندازه‌گیری مجدد کشتی، معتبر شناخته می‌شود.

ج) هر یک از دولتین می‌توانند به موجب اخطار کتبی این موافقتنامه را فسخ نمایند. فسخ موافقتنامه دوازده ماه پس از تاریخ دریافت اخطار تحقق خواهد پذیرفت.

د) این موافقتنامه شصت روز پس از تاریخ پذیرش آن از طرف دولت ایران لازم‌الاجرا خواهد بود.

۲. چنانچه مراتب فوق مورد قبول دولت ایران است پیشنهاد می‌نماید که این نامه و پاسخ آن توأماً به عنوان موافقتنامهٔ منعقده بین دولتین، راجع به شناسایی متقابل گواهینامه‌های ظرفیت کشتی‌های تجاری صادره از طرف مقامات پاکستانی و ایرانی تلقی شده و شصت روز پس از تاریخ پاسخ جناب‌عالی به مورد اجرا گذارده شود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

سیدطیّب حسین ــ سفیر پاکستان

به: امیرخسرو افشار

معاون کل وزارت امور خارجه

تهران

۲. اعلام توافق معاون وزیر امور خارجه با نامهٔ سفیر پاکستان

شماره: ۳۳۲۹۵/۵۱۰۷/۱۸

تاریخ: ۱۳۴۶/۱۱/۷ (۲۷ ژانویهٔ ۱۹۶۸)

جناب آقای سفیر

در غیاب جناب آقای وزیر امور خارجه، این جانب افتخار دارد وصول نامهٔ (۵۶) س ث ــ III مورخ ۱۱ نوامبر ۱۹۶۷ آن‌جناب را به شرح زیر:

«جناب آقای وزیر

نظر به علاقهٔ دولت پاکستان به انعقاد موافقتنامه‌ای با دولت شاهنشاهی ایران دربارهٔ شناسایی متقابل گواهینامه‌های ثبت ظرفیت کشتی و یا هر سند داخلی دیگر که ظرفیت کشتی های تجاری را تعیین نماید، بر اساس معاملهٔ متقابله پیشنهاد می نماید:

الف) گواهینامه‌های ثبت ظرفیت کشتی یا هر سند داخلی دیگر صادره از طرف مقامات ذی‌صلاحیت ایرانی که ظرفیت کشتی های تجاری در آن تعیین شده باشد از طرف مقامات پاکستان بدون مبادرت به اندازه‌گیری مجدد کشتی، معتبر شناخته می شود.

ب) به همین نحو گواهینامه‌های ثبت ظرفیت یا هر سند داخلی دیگر صادره از طرف مقامات ذی‌صلاحیت پاکستان که ظرفیت کشتی در آن تعیین شده باشد از طرف مقامات ایرانی بدون مبادرت به اندازه‌گیری مجدد کشتی، معتبر شناخته می شود.

ج) هر یک از دولتین می توانند به موجب اخطار کتبی این موافقتنامه را فسخ نمایند. فسخ موافقتنامه دوازده ماه پس از تاریخ دریافت اخطار تحقق خواهد پذیرفت.

د) این موافقتنامه شصت روز پس از تاریخ پذیرش آن از طرف دولت ایران لازم‌الاجرا خواهد بود.

۲. چنانچه مراتب فوق مورد قبول دولت ایران است پیشنهاد می نماید که این نامه و پاسخ آن توأماً به عنوان موافقتنامهٔ منعقده بین دولتین، راجع به شناسایی متقابل گواهینامه‌های ظرفیت کشتی های تجاری صادره از طرف مقامات پاکستانی و ایرانی تلقی شده و شصت روز پس از تاریخ پاسخ جناب‌عالی به مورد اجرا گذارده شود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

سیدطیّب حسین ــ سفیر پاکستان»

اعلام و احتراماً مفاد آن را تأیید نماید.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

معاون کل وزارت امور خارجه

امیرخسرو افشار

جناب آقای سیدطیّب حسین ــ سفیر دولت پاکستان
سفارت پاکستان ــ تهران

۱۵. موافقتنامهٔ تأسیس مرکز تحقیقات فارسی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان دربارهٔ تأسیس «مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان» در کشور پاکستان

به منظور تشید و ادامهٔ همکاری فرهنگی و آموزشی و زبانی بین ایران و پاکستان و برای رسیدن به حد اعلای تفاهم بین دو کشور از طریق تعاون صادقانه و همبستگی دوستانه در این زمینه‌ها دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان تصمیم گرفته‌اند که این موافقتنامه را برای همکاری در زمینه‌های فرهنگی و آموزشی منعقد سازند و دربارهٔ مواد زیر توافق نموده‌اند:

مادهٔ ۱ ــ دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان باهم مؤسسه‌ای را به نام «مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان» در کشور پاکستان بنیاد می‌گذارند.

مادهٔ ۲ ــ هر دو دولت باهم مسئول نظم و ادارهٔ مؤسسه می‌باشند.

مادهٔ ۳ ــ مؤسسه برای مدت نامحدود تأسیس می‌گردد و زیر سر پرستی وزارت فرهنگ و هنر دولت شاهنشاهی ایران و وزارت آموزش و تحقیقات علمی دولت پاکستان اداره می‌شود.

مادهٔ ٤ ــ هیئت امنای مؤسسه مرکب از دوازده عضو می‌باشد که شش تن از آنان ایرانی و شش تن دیگر پاکستانی هستند.

مادهٔ ۵ ــ دولت شاهنشاهی ایران برای مدت چهار سال اول از تأسیس مؤسسهٔ مسئول امور مالی مؤسسه می‌باشد و پس از آن دولتین ایران و پاکستان مشترکاً هزینهٔ سالیانهٔ مؤسسه را تأمین خواهند کرد که نسبت سهم هر یک از دولتین به توافق طرفین تعیین خواهد شد.

مادهٔ ٦ ــ مؤسسه طبق مواد اساسنامه‌ای اداره می‌شود که به تصویب دولتین رسیده است و به پیوست این موافقتنامه می‌باشد.

مادهٔ ۷ ــ این موافقتنامه طبق قوانین و مقررات مربوط به دولتین به تصویب خواهد رسید و از تاریخ مبادلهٔ یادداشتهایی مبنی بر تصویب آن در شهر اسلام‌آباد به مرحلهٔ

اجرا درخواهد آمد.

مادهٔ ۸ ــ این موافقتنامه برای مدت نامحدود به قوت خود باقی خواهد ماند مگر آنکه یکی از دولتین خاتمه آن را اعلام کند و درین صورت این قرارداد شش ماه پس از روزی خاتمه خواهد یافت که یکی از دو دولت تصمیم به الغای قرارداد را به دیگری ابلاغ کند.

این موافقتنامه در دو نسخه و به دو زبان فارسی و انگلیسی در تاریخ اول آبان ماه ۱۳۵۰ هجری شمسی برابر با بیست و سوم اکتبر ۱۹۷۱ میلادی در شهر اسلام‌آباد تنظیم گردید و هر دو متن دارای اعتبار یکسان می‌باشد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری اسلامی پاکستان
سفیر شاهنشاه آریامهر	دکتر ظفرعلی هاشمی
دکتر محمدحسین مشایخ فریدنی	کفیل وزارت آموزش و تحقیقات علمی پاکستان

۲. اساسنامهٔ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

اساسنامهٔ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

هدف

مادهٔ اول ــ پاکستان افتخار دارد که دارای یک میراث فرهنگی است که در طی قرون از زبان، ادب و هنر فارسی مایه گرفته است. اینک به منظور حفظ و توسعه و نشر و ترویج این میراث فرهنگی مؤسسه‌ای به نام «مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان» با اشتراک مساعی وزارت فرهنگ و هنر دولت شاهنشاهی و وزارت آموزش و تحقیقات علمی پاکستان برای مدت نامحدودی در کشور پاکستان تأسیس می شود. مؤسسهٔ مزبور طبق قوانین و مقررات مربوطه در پاکستان به ثبت خواهد رسید.

تعاریف (تعبیرات)

مادهٔ دوم ــ در این اساسنامه جز در مواردی که سیاق عبارت بر معنای دیگری دلالت کند:

۱. مرکز عبارت است از «مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان»
۲. هیئت «عبارت است از هیئت امنای مرکز»
۳. مدیر «عبارت است از مدیر مرکز»
٤. اساسنامه «عبارت است از اساسنامهٔ این مرکز»

محل مرکز و شعب آن

مادهٔ سوم ــ محل اصلی مرکز در شهر اسلام آباد خواهد بود و در موقع خود یک دفتر منطقه‌ای در داکا تأسیس خواهد شد. مرکز می تواند با تصویب دولتین ایران و پاکستان شعبی در شهرهای دیگر پاکستان یا در خارج دایر کند.

وظایف

مادهٔ چهارم ــ مرکز برای نیل به هدف و منظور خود اقداماتی به شرح ذیل به عمل خواهد آورد:

۱. تأسیس و توسعهٔ مرکز یا مراکز نوین برای مطالعه و تحقیق در میراث مشترک فرهنگی ایران و پاکستان از جمله مطالعه و تحقیق پیرامون زبان، ادب و هنر فارسی در پاکستان.

۲. تأسیس کتابخانه یا کتابخانه‌های نوین و مجهز که دارای کتابهای خطی و

چاپی فارسی و میکروفیلم، نسخ خطی و چاپی فارسی یا زبانهای دیگر مربوط به میراث فرهنگی پاکستان باشد.

۳. راهنمایی علمی و کمکهای مالی به دانشمندان زبان و ادبیات فارسی که برای پیشرفت هدف و منظور مرکز فعالیت می‌کنند.

٤. همکاری با محققان و مؤسسات فرهنگی در پاکستان و خارج برای پیشرفت هدف و منظور مرکز.

۵. چاپ و نشر مقالات و کتب و آثار ادبی از جمله متون خطی فارسی مربوط به میراث فرهنگی پاکستان.

٦. تأسیس چاپخانهٔ فارسی (مجهز به حروف فارسی)

۷. به طورکلی اقدام به هر امر مشابه دیگری که در رسیدن به هدف و منظور مرکز مؤثر باشد.

امور مالی

مادهٔ پنجم ــ بودجه و هزینه‌های مرکز از کمکهای دولتین ایران و پاکستان و هدایا و اعانات اشخاص علاقه‌مند به هدفها و منظورهای مرکز تأمین خواهد شد.

مادهٔ ششم ــ مرکز مؤسسه‌ای است غیرانتفاعی و صرفاً به منظور فعالیتهای فرهنگی تشکیل شده است و کلیهٔ عواید آن از هر منبعی که باشد منحصراً برای پیشرفت هدف و منظور مرکز که در این اساسنامه قید شده است به مصرف خواهد رسید.

هیئت امنا

مادهٔ هفتم ــ اعضای هیئت امنای مرکز دوازده نفر خواهد بود که یکی از آنان رئیس و یک نفر دبیر و ده نفر بقیه عضو می‌باشند. پنج نفر از ده عضو مذکور از طرف دولت شاهنشاهی و پنج نفر دیگر از طرف دولت پاکستان انتخاب و معرفی خواهند شد. دو تن از پنج عضو که توسط هر یک از دولتین ایران و پاکستان معرفی می‌شوند کارمند رسمی دولت و سه نفر بقیه از میان دانشمندان و محققان برجستهٔ کشورهای مذکور خواهند بود.

قائم‌مقام وزیر آموزش و تحقیقات علمی پاکستان از لحاظ مقام خود رئیس هیئت امنا و مدیر مرکز نیز از لحاظ مقام خود دبیر مرکز خواهد بود. اگر مدیر مرکز پاکستانی باشد دولت پاکستان فقط چهار نفر از پنج عضو هیئت را معرفی خواهد نمود. مدت خدمت

اعضای هیئت جز آنهایی که از لحاظ مقام خود عضو هیئت هستند سه سال است. عضویت هیئت افتخاری است و به هیچ یک از اعضا حق الزحمه‌ای برای خدماتشان پرداخت نخواهد شد.

مادهٔ هشتم ــ هیئت امنا مسئول کلیهٔ امور اداری مالی و علمی مرکز بویژه امور ذیل می باشد:

۱. تهیه و تدوین آیین‌نامه و مقررات لازم برای ادارهٔ امور مرکز و همچنین تهیه و تنظیم شرایط و آیین‌نامهٔ مربوط به استخدام (خدمت) کارکنان مرکز. هر یک از دولتین ایران و پاکستان می توانند در صورت تمایل این مقررات را اصلاح نمایند.

مادهٔ نهم ــ ریاست جلسات هیئت را رئیس هیئت به عهده خواهد داشت و در غیاب وی ریاست جلسه بعهدهٔ شخصی است که او تعیین نماید.

مادهٔ دهم ــ مرکز به وسیلهٔ مدیری اداره خواهد شد که مسئول اجرای امور مرکز می باشد. وی به تناوب از طرف دولت شاهنشاهی و دولت پاکستان برای مدت چهار سال انتخاب می شود.

کمیتهٔ اجرایی

مادهٔ یازدهم ــ هیئت از میان اعضا یک کمیتهٔ اجرایی چهار نفری، دو نفر ایرانی و دو نفر پاکستانی انتخاب خواهد نمود. کمیتهٔ اجرایی مسئول رسیدگی به امور عادی و فوق العاده فوری مرکز بوده و همچنین مسئول اجرای وظایفی است که از طرف هیئت تعیین می شود.

اختیارات و وظایف مدیر

مادهٔ دوازدهم ــ حدود اختیارات و وظایف مدیر تحت نظارت و سرپرستی عمومی هیئت به شرح ذیل خواهد بود.

۱. اداره و سرپرستی کلیهٔ امور اجرایی و علمی مرکز طبق تصمیمات هیئت و خط مشی کلی که توسط هیئت طرحریزی گردیده است.

۲. استخدام و ادارهٔ کارمندان و سایر کارکنان مرکز طبق مقررات و آیین‌نامهٔ مرکز

۳. دریافت وجوه و اموال اهدایی و مصرف آن طبق بودجهٔ تصویب شدهٔ مرکز

٤. اجاره، خرید و دریافت زمین، ساختمان و دارایی و اموال و نیازمندی‌های دیگر مرکز

۵. انعقاد و امضای قرارداد و موافقتنامه با تصویب هیئت

۶. تنظیم برنامهٔ سالانهٔ مرکز برای تقدیم به هیئت

۷. تهیهٔ گزارش سالیانهٔ فعالیتهای مرکز برای تقدیم به هیئت

۸. تهیهٔ بودجهٔ سالانه، ترازنامه و گزارش مالی سالیانهٔ مرکز برای تقدیم به هیئت

۹. به طور کلی با تصویب هیئت هر اقدام قانونی که برای پیشرفت هدف و منظور مرکز لازم باشد.

مادهٔ چهاردهم ـ مجمع عمومی هیئت حداقل سالی یک بار تشکیل می شود و وظایف آن عبارت است از:

۱. بررسی و تصویب برنامه و بودجهٔ سالانه مرکز

۲. بررسی و تصویب گزارش فعالیتهای سالانه مرکز

۳. بررسی و تصویب ترازنامه و گزارش مالی سالانه مرکز

مادهٔ پانزدهم ـ مجمع عمومی با حضور حداقل نصف به اضافهٔ یک مجموع اعضای هیئت رسمیت خواهد یافت و اگر عدهٔ اعضای حاضر در جلسه به حد نصاب مزبور نرسد تجدید جلسه می شود و جلسهٔ بعدی باید ظرف ۳۰ روز بعد از تعویق جلسه تشکیل گردد.

مادهٔ شانزدهم ـ دبیر هیئت با موافقت رئیس هیئت از طریق ارسال دعوتنامهٔ کتبی با پست سفارشی لااقل سی روز قبل از تشکیل جلسه و یا به وسیلهٔ آگهی در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار لااقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه از هر یک از اعضای هیئت برای شرکت در جلسه دعوت به عمل خواهد آورد.

مادهٔ هفدهم ـ در صورتی که مدیر مرکز تشکیل یک مجمع عمومی فوق العاده را ضروری بداند مراتب را طی گزارشی به اطلاع رئیس هیئت خواهد رساند و پس از موافقت وی مجمع عمومی فوق العاده به ترتیب مذکور در مادهٔ شانزدهم تشکیل خواهد شد.

مادهٔ هجدهم ـ سال مالی مرکز با سال مالی دولت پاکستان مطابقت خواهد داشت گزارش محاسباتی مرکز طبق آیین نامه و مقررات مربوطه مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و برای تصویب به مجمع عمومی عادی تقدیم خواهد شد.

مادهٔ نوزدهم ـ در صورتی که مرکز به عللی منحل گردد کلیهٔ دارایی و یا بدهی مرکز به وزارت آموزش و تحقیقات علمی پاکستان منتقل خواهد شد تا منحصراً برای توسعه

و ترویج زبان، ادب و هنر فارسی در پاکستان به مصرف برسد.

مادهٔ بیستم ــ این اساسنامه بی درنگ به مرحلهٔ اجرا درخواهد آمد و برای مدت نامحدودی به قوت خود باقی خواهد ماند، ولی قابل اصلاح و جرح و تعدیل است در صورتی که هر یک از دولتین لااقل از سه ماه قبل نظر خود را مبنی بر اصلاح اساسنامه به طرف دیگر اعلام نماید. جرح و تعدیل در عبارات اساسنامه وقتی قابل اجرا خواهد بود که مورد موافقت دولت شاهنشاهی و دولت پاکستان قرار گرفته باشد.

۱۶. نامه‌های متبادل دربارهٔ معافیت متقابل هواپیماهای نظامی از پرداخت عوارض

۱. نامهٔ سفارت ایران به وزارت امور خارجهٔ پاکستان و نامهٔ پیوست آن

No.
Date 518

شماره
تاریخ

No:
27th October, 1971.

Imperail Embassy of Iran
ISLAMABAD

۲۱/۳۶

یادداشت

The Imperial Embassy of Iran presents its compliments to the Ministry of Foreign Affairs, Government of the Islamic Republic of Pakistan, and with reference to the Ministry's Note No: F-6/75/68-I dated October 20, 1971, regarding the agreement of mutual utilization of the air-fields in Iran and Pakistan by the Imperial Iranian Air Force and Pakistan Air Force aircraft, has the honour to enclose herewith the letter incorporating the term of the agreement addressed by His Excellency the Ambassador of Iran to His Excellency the Foreign Secretary and shall appreciate if a letter from His Excellency the Foreign Secretary endorsing the agreement of the Government of Pakistan is sent to this Embassy for onward transmission to Tehran.

The Embassy avails itself of this opportunity to renew to the Ministry the assurances of its highest consideration.

سفارت شاهنشاهی ایران تعارفات خود را بوزارت امور خارجه جمهوری اسلامی پاکستان اظهار و احتراماً* عطف به یادداشت شماره ۶/۷۵/۶۸ مورخ بیستم اکتبر ۱۹۷۱ درباره قرارداد استفاده متقابل نیروی هوائی شاهنشاهی ایران و نیروی هوائی پاکستان از فرودگاههای ایران و پاکستان اینک نامه امضاء شده جناب آقای سفیر شاهنشاه آریامهر در مورد قرارداد مزبور بعنوان جناب آقای کفیل آن وزارت بپیوست ارسال میگردد. خواهشمند است نامه ایکه بامضاء جناب آقای معاون وزارت امور خارجه مبنی بر موافقت دولت پاکستان با قرارداد مزبور رسیده باشد باین سفارت ارسال نمایند تا بطهران فرستاده شود.

موقع را برای تجدید مراتب احترام مغتنم میشمارد.

Enc: As above.

The Ministry of Foreign Affairs,
Government of the Islamic Republic
of Pakistan,
Islamabad.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی پاکستان ــ اسلام‌آباد

* نامهٔ شمارهٔ ۶/۷۵/۶۸ مورخ ۲۰ اکتبر ۱۹۷۱ موجود نیست.

طرح

آقای وزیر

دوستدار افتخار دارد با اشاره به مکاتبات و مذاکرات مربوط به استفادهٔ هواپیماهای نیروی هوایی شاهنشاهی ایران و نیروی هوایی پاکستان از فرودگاههای نظامی و کشوری یکدیگر بدون پرداخت عوارض فرود و توقف، مراتب ذیل را پیشنهاد نماید:

۱. دولت شاهنشاهی ایران بر اساس معاملهٔ متقابلهٔ هواپیماهای نظامی نیروی هوایی پاکستان را که در فرودگاههای نظامی یا کشوری ایران فرود آیند از پرداخت عوارض فرود و توقف از تاریخ اول فروردین ۱۳۴۹ (۲۱ مارس ۱۹۷۰) معاف می نماید.

۲. دولت پاکستان بر اساس معاملهٔ متقابلهٔ هواپیماهای نیروی هوایی شاهنشاهی را که در فرودگاههای نظامی یا کشوری پاکستان فرود آیند از پرداخت عوارض فرود و توقف از تاریخ اول فروردین ۱۳۴۹ (۲۱ مارس ۱۹۷۰) معاف می‌کند.

۳. دولت شاهنشاهی ایران از مطالبهٔ مبلغ ۹۶۲۰ روپیه مطالبات گذشته خود بابت عوارض فرود و توقف هواپیماهای نظامی پاکستان در ایران صرف نظر می نماید.

۴. دولت پاکستان از مطالبهٔ مبلغ ۳۵۶۰۳ روپیه بابت عوارض فرود و توقف هواپیماهای نظامی ایران در پاکستان صرف نظر می‌کند.

چنانچه مراتب فوق مورد موافقت دولت پاکستان قرار داشته باشد، افتخار دارد پیشنهاد نماید که نامهٔ حاضر و نامهٔ جوابیهٔ آن‌جناب مبنی بر موافقت دولت پاکستان، به عنوان موافقتنامه‌ای در این خصوص بین دو دولت تلقی شده و از تاریخ جواب آن‌جناب به مرحلهٔ اجرا درآید.

سفیر شاهنشاه آریامهر

وزیر امور خارجه پاکستان

۲. اعلام توافق وزارت امور خارجهٔ پاکستان با نامهٔ سفارت ایران

وزارت امور خارجه پاکستان

اسلام آباد

شماره: (I) ۰۶/۷۵/۶۸ ف

۱ نوامبر ۱۹۷۱

عالی جناب

مفتخرم دریافت یادداشت شمارهٔ ۵۱۸ مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۷۱ سفارت کبری پادشاهی ایران شامل نامهٔ شما به قرار زیر را اطلاع دهم:

«آقای وزیر

دوستدار افتخار دارد با اشاره به مکاتبات و مذاکرات مربوط به استفاده هواپیماهای نیروی هوایی شاهنشاهی ایران و نیروی هوایی پاکستان از فرودگاههای نظامی و کشوری یکدیگر بدون پرداخت عوارض فرود و توقف، مراتب ذیل را پیشنهاد نماید:

۱. دولت شاهنشاهی ایران بر اساس معاملهٔ متقابله هواپیماهای نظامی نیروی هوایی پاکستان را که در فرودگاههای نظامی یا کشوری ایران فرود آیند از پرداخت عوارض فرود و توقف از تاریخ اول فروردین ۱۳۴۹ (۲۱ مارس ۱۹۷۰) معاف می نماید.

۲. دولت پاکستان بر اساس معاملهٔ متقابله هواپیماهای نیروی هوایی شاهنشاهی را که در فرودگاههای نظامی یا کشوری پاکستان فرود آیند از پرداخت عوارض فرود و توقف از تاریخ اول فروردین ۱۳۴۹ (۲۱ مارس ۱۹۷۰) معاف می‌کند.

۳. دولت شاهنشاهی ایران از مطالبهٔ مبلغ ۹۶۲۰ روپیه مطالبات گذشته خود بابت عوارض فرود و توقف هواپیماهای نظامی پاکستان در ایران صرف نظر می نماید.

۴. دولت پاکستان از مطالبهٔ مبلغ ۳۵۶۰۳ روپیه بابت عوارض فرود و توقف هواپیماهای نظامی ایران در پاکستان صرف نظر می‌کند.

چنانچه مراتب فوق مورد موافقت دولت پاکستان قرار داشته باشد، افتخار دارد پیشنهاد نماید که نامهٔ حاضر و نامهٔ جوابیهٔ آن جناب مبنی بر موافقت دولت پاکستان به عنوان موافقتنامه‌ای در این خصوص بین دو دولت تلقی شده و از تاریخ جواب آن جناب به

مرحلهٔ اجرا درآید.»

افتخار دارم به اطلاع عالی‌جناب برسانم که دولت جمهوری اسلامی پاکستان مقررات و موارد بالا را می‌پذیرد و تبادل این نامه‌ها را در حکم موافقتنامه‌ای بین دو دولت تلقی می‌کند.

لطفاً عالی‌جناب عالی‌ترین مراتب احترامات فائقهٔ این‌جانب را پذیرا باشند.

سلطان م. خان

وزیر خارجه

به: عالی‌جناب دکتر محمدحسین مشایخ فریدنی

سفیرکبیر ایران، اسلام‌آباد

۱۷. یادداشتهای متبادل راجع به معافیت متقابل از پرداخت عوارض

۱. نامهٔ سفارت پاکستان به وزیر امور خارجهٔ ایران

سفارت پاکستان

تهران

شماره: ۶/۲۶/۶۶

۲۶ ژوئن ۱۹۷۳

سفارت پاکستان در تهران، احترامات خود را به محضر وزارت امور خارجهٔ پادشاهی ایران تقدیم می دارد و پیرو یادداشت شمارهٔ ۶/۲۶/۶۶ خود مورخ ۹ ژوئن ۱۹۷۳*، در مورد خرید ساختمانی برای دفتر خود افتخار دارد اطلاعات زیر را درخواست نماید.

الف) مبالغ مالیاتها، هزینه ها و عوارضی که خریداران املاک غیرمنقول باید طبق قوانین پادشاهی ایران بپردازند.

ب) هیئتهای خارجی مقیم ایران به عنوان خریدار املاک مذکور چه نوع مالیاتها، هزینه ها و عوارضی باید بپردازند؟

ج) ممکن است آن وزارت عالیه، این هیئت دیپلماتیک را از پرداخت تمام مالیاتها، هزینه ها و عوارض مربوطه، بر اساس اصل معاملهٔ به مثل معاف دارد؟

سپاسگزار خواهم شد اگر زودتر پاسخ مرحمت بفرمایید.

سفارت پاکستان در ایران از این فرصت استفاده کرده، یک بار دیگر عالی ترین مراتب احترامات خود را به حضور وزارت امور خارجهٔ پادشاهی تقدیم می دارد.

مهر سفارت پاکستان در تهران

به: وزارت امور خارجه پادشاهی ایران

تهران

* سند این نامه موجود نیست.

۲. پاسخ وزیر امور خارجهٔ ایران به سفارت پاکستان

شماره: ۳۱۵۶/۱۸

تاریخ: ۱۳۵۲/۴/۱۲

یادداشت

وزارت امور خارجهٔ شاهنشاهی تعارفات خود را به سفارت پاکستان اظهار و احتراماً عطف به یادداشت شمارهٔ ۶/۲۶/۶۶ مورخ ۲۶ ژوئن ۱۹۷۳، اشعار می دارد:

اماکنی که مأموریتهای دیپلماتیک و کنسولی خارجی برای استفادهٔ رسمی و سکونت در ایران خریداری می نمایند، به شرط عمل متقابل از پرداخت مخارج ثبت و عوارض و مالیات معاف می باشند. لیکن مخارج تحریر سند و ثبت معامله در محضر متساویاً از طرف خریدار و فروشنده پرداخت می‌گردد.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

سفارت پاکستان ــ تهران

۱۸. پروتکل اولین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی

پروتکل نخستین اجلاس کمیسیون مشترک ایران ــ پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی

نخستین اجلاس کمیسیون مشترک ایران ــ پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی از ۱۴ تا ۱۶ نوامبر ۱۹۷۳ در اسلام‌آباد پاکستان برگزار گردید.

۲. ریاست هیئت ایرانی را آقای هوشنگ انصاری، وزیر اقتصاد دولت پادشاهی ایران و ریاست هیئت پاکستانی را آقای غلام مصطفی خان جاتوئی، وزیر امور سیاسی و ارتباطات جمهوری اسلامی پاکستان به عهده داشتند.

لیستهای اسامی اعضای دو هیئت را به عنوان ضمایم ۱ و ۲ همین سند ملاحظه می فرمایید.

۳. طرفین، روابط کلّی تجاری و اقتصادی بین دو کشور را مورد ررسی قرار داده، عزم راسخ خود را برای ابراز تمام مساعی خود در حدود خط‌مشی های تعیین شده از سوی کمیسیون مشترک در جهت افزایش جریان تجارت کالا بین دو کشور و گسترش همکاری‌های اقتصادی در زمینه‌های مورد علاقهٔ طرفین را اعلام داشتند و همچنین نتیجه گرفتند که توسعهٔ سریع روابط دوجانبه، به طور کاملاً مؤثری نیل به اهداف «همکاری منطقه‌ای برای توسعه»* را امکان‌پذیر خواهد ساخت و در همین خصوص در موارد زیر به توافق اصولی رسیدند:

تجارت

۴. طرفین توافق کردند یک موافقتنامهٔ تجاری درازمدت حاوی شرایطی که متضمن تشویق هرچه بیشتر جریان تجارت کالا و محصول بین دو کشور باشد، منعقد نمایند و تصمیم گرفته شد کارشناسان طرفین در طی چهار ماه پس از امضای این پروتکل به منظور مذاکره در مورد این موافقتنامه و تهیهٔ پیش‌نویس آن در تهران تشکیل جلسه دهند.

همکاری‌های اقتصادی

۵. دو طرف، امکانات همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور را مورد بحث قرار دادند عزم راسخ خود را برای شناسایی زمینه‌های مورد علاقهٔ طرفین به منظور شرکت در

* Regional Cooperation for Development (RCD)

اجرای پروژه‌های مشترک ابراز داشتند، در همین خصوص نتیجه گرفتند که همکاری آنها در این زمینه باید طوری برنامه‌ریزی شود که طبیعت بسیار استثنائی پیوندهای نزدیک موجود بین دو ملّت را بازتاب کند و با توجه به همین موضوع، موافقت کردند پروژه‌های ویژه‌ای که قرار است با توافق دو کشور برای اجرا به عنوان پروژه‌های مشترک گزینش شوند، پروژه‌های ملّی تعیین گردند.

دو طرف همچنین توافق کردند که در خصوص این پروژه‌های ویژه، قسمتهایی از تولیدات نهایی آنها که احتمالاً برای صدور به هر یک از دو کشور در نظر گرفته خواهند شد، با توجه به تعهدات بین‌المللی مربوطه دو کشور، تولیدات محلّی شناخته شوند و به این ترتیب طرفین از پرداخت حقوق گمرکی و دیگر هزینه‌های مربوط به واردات کالا معاف باشند و طرفین موافقت کردند مواد قانونی لازم به این منظور را از تصویب پارلمانی بگذرانند.

کارخانهٔ پارچه بافی

۶. در ارتباط با تفاهم بالا، طرف ایرانی، آمادگی سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران برای شرکت در یک پروژهٔ مشترک به منظور ایجاد یک مجتمع تولید پارچه‌های پنبه‌ای و پارچه‌های از جنس الیاف مصنوعی مجهز به صد هزار دوک و همچنین دیگر تجهیزات بافندگی و به اتمام رساندن را اعلام کرد.

طرف پاکستانی از این موضوع استقبال نمود و طرفین توافق کردند بخشی از تولیدات این مجتمع توسط شرکت معاملات خارجی ایران خریداری گردد، بقیهٔ تولیدات آن در پاکستان و کشورهای ثالث به فروش رسد.

کارخانهٔ سیمان

۷. طرف پاکستانی از ایران دعوت کرد سی درصد سهام یک کارخانهٔ سیمان با ظرفیت هزار تن متریک در روز را که قرار است در بلوچستان پاکستان تأسیس گردد، بخرد.

طرف ایرانی موافقت اصولی خود را با این پیشنهاد اعلام داشت و مقرر شد شرکت معاملات خارجی ایران سی درصد از تولیدات سالانهٔ این کارخانه را خریداری کند و همچنین در صورتی که بقیهٔ تولیدات سالانهٔ این کارخانه به مصرف داخلی در پاکستان نرسد، مقدار باقیمانده و مصرف نشده آن را نیز خریداری نماید.

مجتمع دامپروری در سطح وسیع

۸. طرفین موافقت کردند یک مجتمع مشترک کشت و صنعت برای دامپروری در سطح وسیع به منظور تولید گوشت و دیگر محصولات حیوانی مورد نیاز دو کشور در پاکستان تأسیس کنند.

طرف پاکستانی موافقت کرد زمین مناسب با آب کافی برای این پروژه را در پاکستان تعیین و ارائه کند و مقرر شد خوراک دام لازم برای این مجتمع در خود مجتمع تولید گردد.

لاستیک مصنوعی

۹. پاکستان ابراز آمادگی کرد در اجرای یک پروژهٔ مشترک در ایران برای تولید لاستیک مصنوعی مشارکت داشته باشد و خاطرنشان شد که از آنجا که این پروژه یکی از مجموعهٔ چند پروژهٔ تولید محصولات پتروشیمیایی در ایران تلقی می‌گردد، پس از تأیید قابلیت اجرای آن، کارشناسان دو کشور برای تعیین جزئیات اجرای آن، تشکیل جلسه دهند.

مجتمع کشت و صنعت ویژهٔ کاشت و عمل آوری کنف

۱۰. طرفین موافقت کردند امکانات ایجاد یک مجتمع کشت و صنعت برای کاشت و عمل آوری کنف در ایران را بررسی کنند.

۱۱. طرفین موافقت کردند در خصوص کلّ پروژهٔ بالا، کارشناسان دو کشور برای شناسایی اقدامات لازم بعدی در تمام موارد مربوطه، تا حداکثر چهار ماه پس از امضای این پروتکل در تهران تشکیل جلسه دهند و مقرر شد دو کشور از حداکثر امکانات و توانایی‌ های خود برای انجام مطالعات مربوط به قابلیت اجرا و طراحی و برنامه‌ریزی و انجام کلّ این پروژه بهره‌برداری کنند.

۱۲. طرف ایرانی، آمادگی خود را برای اعطای اعتبارات مالی لازم به پاکستان برای خرید ماشین‌آلات و تجهیزات مربوطه از ایران اعلام کرد.

شرایط و مقتضیات و میزان این اعتبارات و انواع ماشین‌آلات و تجهیزات مذکور را مقامات ذی‌صلاح دو کشور از طریق مذاکره تعیین خواهند کرد.

پالایشگاه صادراتی

۱۳. طرف پاکستانی، علاقهٔ خود به شرکت ساختن یک پالایشگاه صادراتی در ایران را اعلام نمود و خاطرنشان شد که مذاکرات وزارت سوخت، نیرو و منابع طبیعی

دولت پاکستان و شرکت ملّی نفت ایران در این مورد آغاز گردیده است.

حمل و نقل

۱۴. کمیسیون، پیشرفت کار جاده‌سازی بین ایران و پاکستان را بررسی کرد و خاطرنشان شد که ساختن جادهٔ میرجاوه ــ زاهدان ــ کرمان، قرار بوده تا پایان سال ۱۹۷۳ به عنوان یک جادهٔ شوسهٔ معمولی تمام شود ولی تصمیم گرفته شده است که این جاده، یک جادهٔ آسفالتهٔ درجهٔ یک باشد، و در نتیجه کار اتمام آن تا حداقل اوایل سال ۱۹۷۵ به درازا می‌کشید.

طرف پاکستانی از این بابت ابراز خرسندی کرد، ولی خاطرنشان ساخت که در نظر دارد تا حداکثر پایان سال ۱۹۷۵، کار ساختن جادهٔ مرزی مربوطهٔ خود را طبق برنامه به پایان رساند.

۱۵. در مورد سیستم راه‌آهن منطقه، طرف ایرانی یادآور شد که مطالعه دربارهٔ امکانات ساختن راه‌آهن بین زاهدان و کرمان نشان داده است که انجام این کار تا چند سال دیگر از نظر اقتصادی منطقی نیست، ولی با توجه به اطلاعات جدیدی که پاکستان در این زمینه ارائه کرده است، موضوع دوباره بررسی خواهد شد و طرف ایرانی نظریات خود را در این مورد به موقع خود به طرف پاکستانی اطلاع خواهد داد.

همکاری‌های فنّی

۱۶. طرف پاکستانی پیشنهاد کرد طرف ایرانی برای احداث یک کالج مهندسی در خوزدار و یک کالج پزشکی در کویتهٔ بلوچستان همکاری کند.

طرف ایرانی موافقت اصولی خود را با این پیشنهاد تأیید کرد، ولی اعلام داشت که با توجه به تجربیات گذشتهٔ ایران در این قبیل موارد، مایل است تیمی از کارشناسان پاکستان را برای بررسی پژوهش دربارهٔ تجربیات ایران در این مورد خاص از پروژه‌های مربوطه‌ای که در ایران اجرا شده‌اند از ایران دیدار نمایند تا روش کلّی همکاری در این قبیل موارد پس از به عمل آمدن این دیدار مورد بازبینی و بررسی قرار گیرد. طرف پاکستانی با این پیشنهاد موافقت کرد و تصمیم گرفته شد تیم کارشناسی مربوطهٔ پاکستانی در طی فصل اوّل سال ۱۹۷۴ از ایران دیدار کنند.

۱۷. کمیسیون به این نتیجه رسید که یک برنامهٔ جامع برای همکاری‌های فنّی بین دو کشور شامل موارد زیر باید در نظر گرفته شود:

الف) مبادلهٔ کارشناسان و مشاورات فنی

ب) تدارک و ارائهٔ آموزش حین خدمت در صنایع ایران و پاکستان

ج) ارائهٔ انواع بورسهای تحصیلی برای دادن آموزش به عده‌ای از اتباع دو کشور در زمینه‌های فنی گوناگون.

۱۸. طرف پاکستانی درخواست کرد تیمی از کارشناسان ایرانی به همراه تجهیزات لازمه، پس از امضای این پروتکل برای مدت دو ماه، کار پژوهش در مورد پولاریزه کردن القائی * در ناحیهٔ پروژهٔ اکتشاف مس «سیندک» ** پاکستان را به عهده بگیرند و همچنین درخواست نمود شیمیدان آنالیست ایرانی (کارشناس جذب اتمی ***) به مدت سه هفته تنظیم جریان کار آنالیز مربوطه را به عهده بگیرد.

طرف ایرانی یادآور شد که به این درخواستها کمال توجه را مبذول خواهد داشت و در صورتی که امکاناتی برای ارائهٔ این قبیل خدمات داشته باشد، موضوع را به طرف پاکستانی اطلاع خواهد داد.

۱۹. امکانات همکاری‌های اختصاصی در زمینهٔ کشاورزی مورد بررسی قرار گرفتند و طرفین موافقت کردند اطلاعاتی دربارهٔ نتایج پژوهشها و تجربیات ناشی از اجرای برنامه‌های کشاورزی خود مبادله کنند و سپس دیدارهای متقابلی از دو کشور برای کارشناسان مربوطه ترتیب بدهند و همچنین مقرر شد مواد ژنتیک و اجزای قابل توارث نطفهٔ حیوانی **** به صورت آزمایشی بین دو کشور مبادله گردند.

دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران ــ پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی در فصل چهارم ۱۹۷۴ در تهران برگزار خواهد گردید. در شانزدهم نوامبر ۱۹۷۳ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در اسلام‌آباد امضا گردید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی جمهوری اسلامی پاکستان
هوشنگ انصاری	غلام مصطفی خان‌جائوتی
وزیر اقتصاد	وزیر امور سیاسی و ارتباطات

* induced polarization

** Saindak؛ سیندک محلی است نزدیک به میرجاوهٔ ایران.

*** atomic absorption

**** Germplasm

ضمیمهٔ شمارهٔ ۱

لیست اسامی اعضای هیئت ایرانی

عالی‌جناب هوشنگ انصاری

وزیر اقتصاد (رئیس هیئت)

عالی‌جناب منوچهر ظلّی

سفیرکبیر ایران در پاکستان

عالی‌جناب جواد وفا

قائم‌مقام وزیر اقتصاد

عالی‌جناب حسین میرحیدر

قائم‌مقام وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در امور پژوهش

عالی‌جناب منوچهر تسلیمی

مدیرعامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

عالی‌جناب بهمن میکده

مدیرعامل شرکت معاملات خارجی ایران

عالی‌جناب رسول بختیار

مشاور سازمان برنامه و بودجه

آقای موسی الرّضا قنّادیان

مدیرکلّ تجارت خارجی وزارت اقتصاد

آقای مهدی غفّارزاده

مدیرکل بخش مطالعات صنایع کالاهای سرمایه‌ای وزارت اقتصاد

آقای بهنام بازرگانی

منشی شخصی وزیر اقتصاد

آقای محمّدحسین کمالی

قائم‌مقام مدیرکل ادارهٔ همکاری‌های اقتصادی وزارت اقتصاد

خانم حوری مصلحی

کفیل رئیس بخش مواد دارویی و صنایع غذایی وزارت اقتصاد

آقای حسین معصومی

کارشناس ادارهٔ همکاری‌های اقتصادی وزارت اقتصاد

ضمیمهٔ شمارهٔ ۲

لیست اسامی اعضای هیئت پاکستان

آقای غلام مصطفی خان جاتوئی
وزیر امور سیاسی و ارتباطات

آقای و.آ. جعفری
از رؤسای ادارهٔ برنامه‌ریزی

آقای اعجاز احمد نائیک
از رؤسای وزارت بازرگانی

آقای م. یعقوب
از رؤسای وزارت کشاورزی و مواد غذایی

آقای حمید نوازخان
سفیرکبیر پاکستان در ایران

آقای ن.ن.آ. کورشی
از رؤسای وزارت صنایع

آقای جاوید احمدمیرزا
از رؤسای ادارهٔ برنامه‌ریزی

آقای اظهار الحق
از رؤسای وزارت دارایی

آقای م. مسعود زمان
از رؤسای وزارت بازرگانی

آقای همایون خان
مدیرکل وزارت امور خارجه

آقای بشیر ابراهیم
از رؤسای وزارت ارتباطات

آقای ف.ک. خیلجی
رئیس سازمان توسعهٔ صنعتی پاکستان باختری

آقای محمد انورخان

مدیرعامل (برنامه ریزی) سازمان توسعهٔ صنعتی پاکستان باختری

آقای فصیح الدین

از رؤسای ادارهٔ برنامه ریزی

۱۹. یادداشتهای مربوط به لغو روادید متقابل درمورد دارندگان گذرنامه‌های سیاسی

۱. نامهٔ سفیر ایران به وزارت امور خارجهٔ پاکستان

یادداشت شمارهٔ ۱۰۹۹۸ مورخ ۲۰ فوریهٔ ۱۹۷۴ سفارت شاهنشاهی ایران در اسلام‌آباد به وزارت امور خارجه پاکستان

سفارت شاهنشاهی ایران تعارفات خود را به وزارت امور خارجهٔ پاکستان اظهار و عطف به مکاتبات و تبادل نظرهای اخیر احتراماً تأیید می‌نماید که مقامات ایرانی از تاریخ اول آوریل ۱۹۷۴ برای ورود موقت و خروج اتباع پاکستانی ـ که دارای گذرنامهٔ معتبر سیاسی باشند ـ از ایران، بر اساس عمل متقابل مقررات کسب روادید را لغو خواهد نمود.

موجب امتنان خواهد بود چنانچه وزارت امور خارجهٔ پاکستان رعایت عمل متقابل را در این مورد از طرف مقامات پاکستانی تأیید نماید.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

وزارت امور خارجهٔ پاکستان ـ اسلام‌آباد

۲. پاسخ وزارت امور خارجهٔ پاکستان به سفیر ایران

یادداشت جوابیهٔ مورخ ۲۸ فوریهٔ ۱۹۷۴ وزارت امور خارجهٔ پاکستان به سفارت شاهنشاهی ایران در اسلام‌آباد

وزارت امور خارجه تعارفات خود را به سفارت شاهنشاهی ایران اظهار و عطف به یادداشت شمارهٔ ۱۰۹۹۸ مورخ ۲۰ فوریهٔ ۱۹۷۴ احتراماً تأیید می‌نماید که مقامات پاکستانی از تاریخ اول آوریل ۱۹۷۴ برای ورود موقت و خروج اتباع ایران که دارای گذرنامهٔ معتبر سیاسی باشند، از پاکستان، بر اساس عمل متقابل مقررات کسب روادید را لغو خواهد نمود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

سفارت شاهنشاهی ایران ــ اسلام‌آباد

۲۰. مبادلهٔ اطلاعات خبری

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه

نظر به علاقهٔ صمیمانهٔ ایران و پاکستان به ترویج هرچه بیشتر تفاهم و همکاری بین دو کشور و به منظور مطلع ساختن دو ملّت از اهداف طرفین این موافقتنامه در خصوص هرچه مستحکمتر ساختن روابط برادرانهٔ موجود بین دو کشور، «خبرگزاری پارس» ایران (که از این پس «پارس» نامیده خواهد شد) و «خبرگزاری آسوشیتدپرس» پاکستان (که از این پس آ.پی.پی نامیده خواهد شد) در موارد زیر به توافق رسیده‌اند:

مادهٔ ۱

«پارس» موافقت می‌کند «آ.پی.پی.» از اخبار ارسالی توسط «پارس» به هر ترتیب و به هر وسیله، مستقیم یا غیر مستقیم به طور رایگان استفاده کند و «آ.پی.پی» به نوبهٔ خود «پارس» را از حقوق مشابهی به قرار بالا برخوردار خواهد ساخت.

مادهٔ ۲

هر یک از طرفین این موافقتنامه، به اخبار دریافتی از طرف دیگر توجه کامل خواهد داشت و تعهد خواهد کرد در موقع گزینش و نشر آنها محتوا و مفادّ متن اصلی را تغییر ندهد و منبع اطلاع را ذکر نماید.

مادهٔ ۳

هر یک از طرفین، عکسهای سیاه و سفید مربوط به رویدادهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در کشور خود را برایگان و از طریق استفاده از پست هوایی برای طرف دیگر خواهد فرستاد و در این صورت، منبع ارسال عکس نیز ذکر خواهد گردید.

تناوب زمانی ارسال این قبیل عکسها را طرف فرستنده تعیین خواهد کرد.

مادهٔ ۴

هر یک از طرفین این موافقتنامه می‌تواند دربارهٔ هر موضوعی که مایل باشد از طرف دیگر اخبار اضافی درخواست کند و طرف دیگر ملزم است این قبیل درخواستها را کاملاً رعایت کند.

طرف تأمین کنندهٔ اخبار اضافی حق خواهد داشت در قبال هزینه‌های مربوط به

ارسال اینگونه اخبار، درخواست جبران* مالی نماید.

مادهٔ ۵

هر یک از طرفین، طبق برنامه‌ها و توانایی ها و به هزینهٔ خود تا پایان سال ۱۹۷۴ یک نمایندهٔ دائم یا مخصوص به کشور طرف دیگر خواهد فرستاد. «پارس» و یا «آ.پی.پی.» طبق قوانین جاری و مقررات داخلی مربوطه تمام تسهیلات حرفه‌ای لازم را در اختیار نمایندهٔ طرف دیگر خواهند گذاشت.

مادهٔ ۶

طرفین این موافقتنامه، تجربیات حرفه‌ای خود را مبادله خواهند کرد، و در زمینه‌های حرفه‌ای و فنی همیاری خواهند داشت.

هر یک از طرفین، تغییرات مربوط به زمان پخش برنامه‌های رادیویی خود به زبانهای خارجه و همچنین فرکانس آنها را به اطلاع طرف دیگر خواهد رساند.

مادهٔ ۷

هر یک از دو آژانس خبری مذکور بدین‌وسیله موافقت می‌کند در فواصل زمانی معیّن، گزارشی دربارهٔ استفاده از خدمات خود در کشور دیگر به آژانس خبری آن کشور تسلیم کند.

مادهٔ ۸

هر یک از دو آژانس خبری مذکور، اطّلاعاتی دربارهٔ موضوعات مربوط به تقویت همکاری‌های دوستانهٔ دوجانبه و بهبود کیفیت و کارآیی جریان خبررسانی به آژانس خبری طرف دیگر عرضه خواهد کرد.

مادهٔ ۹

این موافقتنامه تا ۳۱ دسامبر ۱۹۷۵ اعتبار اجرایی خواهد داشت و سپس سال به سال پس از تاریخ روز فوق‌الذکر خود به خود تجدید خواهد شد، مگر اینکه یکی از طرفین، علاقهٔ خود را به فسخ آن حداقل دو ماه پیش از تاریخ روز فوق و یا تاریخ انقضای هر سال مربوطه کتباً اطلاع دهد.

این موافقتنامه از تاریخ روز امضای آن به وسیلهٔ دو طرف اعتبار اجرا خواهد

* Compensation

یافت. در تاریخ ۲۳ مه ۱۹۷٤ در دو نسخه به انگلیسی به امضا رسید.*

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت پاکستان
غلامرضا کیانپور	کوثر نیازی
وزیر اطلاعات و جهانگردی	وزیر اطلاعات و رسانه‌های خبری و حج و اوقاف
دولت پادشاهی ایران	دولت پاکستان

* جملهٔ اخیر، دست‌نوشته است.

۲. یادداشت تفاهم

یادداشت تفاهم

۱. در جریان دیدار عالی جناب مولانا کوثر نیازی، وزیر اطلاعات و رسانه‌های خبری و حج و اوقاف دولت پاکستان از ایران از ۱۷ تا ۲۴ مه ۱۹۷۴، عالی جناب غلامرضا کیانپور، وزیر اطلاعات و جهانگردی ایران و مولانا کوثر نیازی، با توجه به علاقهٔ دو کشور به تحکیم و توسعهٔ روابط دوستانهٔ موجود بین دو ملّت برادر ایران و پاکستان، روی نیاز به اتخاذ اقدامات دیگری به منظور میسّر ساختن همکاری نزدیک بین سیستمهای اطلاعاتی دو کشور، تأکید نمودند.

۲. دو وزیر نامبرده، تصمیم قبلی دولتهایشان در جهت ترویج و تشویق مبادلهٔ روزنامه‌نویس و کارگزار وسایل ارتباط جمعی بین دو کشور را تأیید کردند و در مورد مطلوب بودن ترتیب و قرارهای مربوط به توزیع جراید ایران در پاکستان و بالعکس به توافق رسیدند.

۳. دو وزیر نامبرده باخرسندی یادآور شدند که در حال حاضر بین سازمانهای رادیو و تلویزیون دو کشور برای همکاری نزدیک و تبادل فیلم و برنامه، ترتیب و قرارهایی وجود دارند و مقرر شد ترتیب و قرارهای مذکور به طور کامل دنبال و اجرا گردند.

۴. دو وزیر نامبرده موافقت کردند آژانسهای خبری ملّی ایران و پاکستان، «پارس» و «آ.پی.پی.»، موافقتنامه برای همکاری‌های حرفه‌ای نزدیکتر به منظور میسر ساختن جریان منظم و سریع مبادلهٔ خبر، اطلاعات و عکس خبری بین دو کشور، منعقد کنند این موافقتنامه در اولین فرصت ممکنه به امضا خواهد رسید.

غلامرضا کیانپور — مولانا کوثر نیازی

۲۱. موافقتنامهٔ اعتبار

موافقتنامهٔ اعتبار بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان

دولت شاهنشاهی ایران (که از این پس «وام دهنده» نامیده می شود) و دولت جمهوری اسلامی پاکستان (که از این پس «وام گیرنده» نامیده می شود) نظر به علاقه ای که به توسعه و پیشرفت روابط اقتصادی بین دو کشور دارند به شرح زیر موافقت نمودند:

مادهٔ اول

وام دهنده موافقت می نمایند که بر اساس مفاد و شرایط این موافقتنامه و به منظور کمک در اجرای برنامه های عمرانی وام گیرنده، تسهیلات اعتباری، به دلار آمریکایی، حداکثر تا مبلغ پانصد و هشتاد میلیون (۵۸۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار آمریکایی در اختیار وام گیرنده قرار دهد.

مادهٔ دوم

وام گیرنده مبلغ اصل اعتبار را به مبلغ و طی مدتی که در مقابل هریک از این مبالغ درج گردیده است مورد استفاده قرار خواهد داد:

از اول ژوئیهٔ ۱۹۷۴ تا ۳۰ ژوئن ۱۹۷۵:

۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰/ــ دلار آمریکایی

از اول ژوئیهٔ ۱۹۷۵ تا ۳۰ ژوئن ۱۹۷۶:

۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰/ــ دلار آمریکایی

از اول ژوئیهٔ ۱۹۷۶ تا ۳۰ ژوئن ۱۹۷۷:

۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰/ــ دلار آمریکایی

جمع: ۵۸۰,۰۰۰,۰۰۰/ــ دلار آمریکایی

استفاده از اعتبار در هر روز که بانکها و بازارهای ارز واقع در ایران و نیویورک برای کار مفتوح باشد از طریق ارسال اطلاعیهٔ تلگرافی یا تلکس قبلی به وام دهنده که مدت آن از ده روز کمتر نباشد صورت خواهد گرفت.

مادهٔ سوم

وام گیرنده جمع کل مبالغی را که وام دهنده پرداخت نموده است در ده قسط متساوی و متوالی شش ماهه به دلار آمریکایی باز پرداخت خواهد نمود. سررسید

باز پرداخت اولین قسط ۳۰ دسامبر ۱۹۷۷ و سررسید باز پرداخت آخرین قسط ۳۰ ژوئن ۱۹۸۲ خواهد بود.

مادهٔ چهارم

وام گیرنده نسبت به جمع ماندهٔ باز پرداخت نشدهٔ اعتبار، بهره‌ای به نرخ دو و نیم درصد ($2\frac{1}{2}$٪) در سال به دلار آمریکایی به وام دهنده پرداخت خواهد کرد. این بهره از تاریخهای مربوط به استفاده از اعتبار تا باز پرداخت واقعی آن محاسبه و از تاریخ ۳۰ دسامبر ۱۹۷٤ هر شش ماه یک بار پرداخت خواهد شد. کلیهٔ پرداختهای مربوط به بهره بر اساس هر سال ۳۶۰ روز و تعداد واقعی روزهای طی شده محاسبه خواهد شد.

مادهٔ پنجم

به منظور تأیید تعهد وام گیرنده دایر بر پرداخت مبالغی که در مواد ۳ و ٤ این موافقتنامه تصریح گردیده است، وام گیرنده به عنوان یکی از شرایط قبل از اولین استفاده از اعتبار، سفته‌ای که به حواله کرد وام دهنده قابل پرداخت باشد طبق نمونهٔ (الف) منضم به این موافقتنامه صادر و به وام دهنده تسلیم خواهد نمود. (منظور از واژهٔ «سفته» یا «سفته ها» که در این موافقتنامه به کار برده شده عبارت است از سفته یا سفته هایی که، بسته به مورد، توسط وام گیرنده طبق این موافقتنامه صادر و به وام دهنده تسلیم می‌گردد).

اصل مبلغ سفته باید برابر با جمع تعهد وام دهنده، یعنی ۵۸۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار آمریکایی باشد و بر اساس شرایط مادهٔ ۳ این موافقتنامه قابل باز پرداخت بوده و متضمن بهره‌ای بر اساس شرایط مادهٔ ٤ این موافقتنامه باشد و به تاریخ روز صدور آن تاریخ گذاری شده و به نمایندگی از طرف وام گیرنده توسط شخص یا اشخاص مجاز امضا شده و از نظر شکل و محتوی مورد قبول وام دهنده باشد.

اگرچه سفته باید به تاریخ صدور تاریخ گذاری شود معهذا بهره فقط از تاریخ هر پرداخت که در مقابل سفته صورت می‌گیرد قابل پرداخت خواهد بود و با وجود آنکه مبلغ سفته برابر با جمع تعهد وام دهنده می باشد، لیکن تعهدات وام گیرنده محدود به جمع مبالغ پرداختهایی است که وام دهنده طبق این موافقتنامه به عمل آورده است. به مجرد اینکه وام گیرنده کلیهٔ مبالغی را که طبق این موافقتنامه و سفتهٔ صادره به وام دهنده بدهکار است به طور کامل پرداخت نماید، سفته توسط دارندهٔ آن باطل و به وام گیرنده عودت داده خواهد شد.

مادهٔ ششم

وام گیرنده به درخواست دارندهٔ سفته که در هر موقع و یا هر چند یک بار انجام گردد، در ازای سفته ای که قبلاً به موجب این موافقتنامه صادر نموده است، سفته های جدیدی به حواله کرد و به مبالغی که دارندهٔ مربوط ممکن است تعیین کند (مشروط بر اینکه مبلغ هر سفته از ۱,۰۰۰,۰۰۰ دلار آمریکایی کمتر نباشد) صادر و به دارندهٔ مزبور تسلیم خواهد کرد. سفته های جدید به تاریخی خواهد بود که بهرهٔ مربوط به سفته های مورد معاوضه تا آن تاریخ پرداخت گردیده و جمع مبلغ اصل آنها برابر خواهد بود با جمع مبلغ اصل سفته های مورد معاوضه منهای جمع هرگونه باز پرداخت اصل که بابت سفته های مورد معاوضه صورت گرفته است. سفته های جدید که به موجب این ماده صادر می شود باید منطبق با مفاد و شرایط مادهٔ ۵ این موافقتنامه باشد و اساساً طبق نمونهٔ (الف) منضم به این موافقتنامه تنظیم شود، به استثنای تغییراتی که دارندهٔ سفته ممکن است جهت اجرای هر یک از مقررات این ماده تصریح نماید.

مادهٔ هفتم

کلیهٔ پرداختهای موضوع این موافقتنامه باید توسط وام گیرنده به پول قانونی ایالات متحدهٔ آمریکا و از طریق اتحادیهٔ پایاپای نیویورک (یا از طریق بانک فدرال رزرو نیویورک در صورتی که پس از تاریخ این موافقتنامه روش معمول بانکهای عضو اتحادیهٔ پایاپای نیویورک وجوه مزبور را برای تسویهٔ پرداختهای بین المللی به دلار مقرر نماید) به بستانکار حساب بانک مرکزی ایران، تهران، نزد شرکت منوفکچرز هانورتراست، به نشانی شمارهٔ ۳۵۰ خیابان پارک، نیویورک، نیویورک، ۱۰۰۲۲ ـــ ایالات متحدهٔ آمریکا، یا به هر بانک دیگری که وام دهنده هر چند یک بار، از طریق اطلاعیهٔ کتبی به وام گیرنده، تعیین نماید به عمل آید.

مادهٔ هشتم

وام گیرنده به شرح زیر تأیید و تضمین می نماید:

۱. وام گیرنده برای تقبل بدهی و تعهدات دیگر موضوع این موافقتنامه و سفته ها و نیز برای امضا و مبادلهٔ این موافقتنامه و سفته ها دارای اجازه و اختیار و صلاحیت قانونی کامل می باشد و این موافقتنامه و همچنین سفته ها به محض اینکه طبق این موافقتنامه صادر شوند، تعهدات معتبر و الزام آور و قابل اجرای وام گیرنده را طبق شرایط مربوط به

این موافقتنامه و سفته ها تشکیل خواهند داد.

۲. وام گیرنده جهت کسب اجازهٔ رسمی برای امضا و مبادلهٔ این موافقتنامه و سفته ها کلیهٔ اقداماتی را که تحت قوانین و مقررات خود یا هر یک از سازمانهای آن لازم است به عمل آورده است.

۳. کلیهٔ تعهدات وام گیرنده که در این موافقتنامه منظور شده و تعهدات مندرجه در سفته هایی که به موجب این موافقتنامه صادر گردیده، تعهدات مستقیم و بدون قید و شرط وام گیرنده را تشکیل خواهند داد و وام گیرنده اعتبار و اعتقاد کامل خود را ضامن پرداخت و اجرای تعهدات مزبور قرار خواهد داد.

مادهٔ نهم

وام گیرنده تعهد و موافقت می نماید که نظریه های حقوقی، اختیارنامه، نمونهٔ امضاهای گواهی شده و سایر مدارک و اطلاعات مربوط را که وام دهنده ممکن است هرچند یک بار به طور معقول درخواست نماید، به وام دهنده تسلیم نموده یا موجبات تسلیم آنها را فراهم خواهد ساخت.

مادهٔ دهم

وام گیرنده موافقت می نماید که از تاریخ این موافقتنامه و پس از آن تا زمانی که هر مبلغی در مورد این موافقتنامه و سفته ها پرداخت نشده باشد، تعهدات وام گیرنده در قبال این موافقتنامه و سفته ها با کلیهٔ بدهی های دیگر وام گیرنده برای هرگونه اعتباری که تحصیل نموده و همچنین با تعهدات دیگر وام گیرنده ناشی از ضمانتهای مربوط به وجوهی که استقراض نموده است، بدون اینکه به دلیل الویت تاریخ صدور یا وثیقهٔ مربوط یا هرگونه شرایط و مقررات دیگر نسبت به تعهدات وام گیرنده در قبال وام دهنده تقدم داشته باشند، برابر خواهد بود.

مادهٔ یازدهم

وام گیرنده به عنوان انجام شرایط قبل از اولین استفاده از اعتبار موضوع این موافقتنامه، مدارک زیر را که از نظر شکل و محتوی مورد قبول وام دهنده باشد به وام دهنده تسلیم نموده و یا موجبات تسلیم آنها را فراهم خواهد ساخت:

۱. سفته بر اساس مفاد مادهٔ ۵ این موافقتنامه،

۲. نظریه یا نظریه های مشاور حقوقی دولتی مورد قبول وام دهنده که صحت

مراتب زیر را گواهی نماید:

اول ـــ تأییدیه‌ها، تضمینها و تعهدات وام گیرنده، مندرج در بندهای ۱ تا ۳ مادهٔ هشتم این موافقتنامه، و

دوم ـــ اصل مبلغ بدهی موضوع این موافقتنامه و بهرهٔ متعلقه بدون هرگونه کسری بابت کلیهٔ مالیاتها، حقوق، عوارض، تضییقات یا هزینه‌های دیگر که به هر نوع در زمان حال یا آینده (الف) به موجب قوانین وام گیرنده یا قوانین جاری در قلمرو وام گیرنده، یا (ب) توسط وام گیرنده یا هر مقام، اداره یا دستگاه مالیاتی آن وضع شود پرداخت خواهد گردید.

در نظریه یا نظریه‌های حقوقی مذکور به کلیهٔ قوانین، احکام، آیین‌نامه‌ها، تصویبنامه‌ها، تصمیمات و سایر مدارک مربوط عطف خواهد گردید.

۳. اختیارنامهٔ شخص یا اشخاصی که:

اول ـــ این موافقتنامه را از طرف وام گیرنده امضا نموده‌اند،

دوم ـــ سفته یا سفته‌ها را از طرف وام گیرنده امضا نمایند، و

سوم ـــ درخواست استفاده از اعتبار و سایر مدارک لازم یا مجاز موضوع این موافقتنامه را باید امضا نمایند و یا در مورد اجرای این موافقتنامه به عنوان نماینده یا نمایندگان وام گیرنده اقدام می‌نمایند،

۴. نمونهٔ امضای گواهی شده هر یک از اشخاص مذکور در بند ۳ بالا.

مادهٔ دوازدهم

در صورتی که یک یا چند مورد از موارد زیر بروز نموده و ادامه داشته باشد:

۱. قصور در پرداخت اصل یا بهره در تاریخ سررسید موضوع این موافقتنامه یا سفته‌ها، یا

۲. قصور در اجرای هر تعهد یا موافقت دیگر موضوع این موافقتنامه یا سفته‌ها از طرف وام گیرنده و عدم رفع این قصور ظرف سی (۳۰) روز تقویمی پس از اینکه وام دهنده مراتب را به اطلاع وام گیرنده برساند، یا

۳. در هر تأییدیه یا تضمین یا اظهاریه‌ای که به وسیلهٔ وام گیرنده در این موافقتنامه و سفته‌ها ابراز گردیده، یا در صورتی که در هر گواهینامه، اطلاعیه، گزارش یا درخواست استفاده از اعتبار که وام گیرنده به وام دهنده تسلیم می‌نماید اشتباه مهمی یافت شود و

وام گیرنده ظرف مدت سی (۳۰) روز تقویمی پس از اینکه وام دهنده مراتب را به اطلاع وام گیرنده برساند، به نحوی که مورد قبول وام دهنده باشد آن را اصلاح ننماید،

تعهد وام دهنده مبنی بر هرگونه پرداخت دیگر، در هر مورد و در کلیهٔ موارد، بلادرنگ منقضی خواهد شد و یا در صورتی که پرداختها به موجب مادهٔ ۲ این موافقتنامه صورت گرفته باشد وام دهنده می تواند با اخطار کتبی به وام گیرنده کل مبلغ اصل اعتبار موضوع این موافقتنامه و هر سفته یا سفته هایی را که مستند این پرداختها باشد فوراً حال و قابل پرداخت اعلام نماید. در نتیجه اصل مبلغ مانده باز پرداخت نشدهٔ اعتبار همراه با بهرهٔ متعلقه در تاریخ وقوع مورد یا موارد فوق حال و قابل پرداخت تلقی خواهد شد، بدون اینکه وام گیرنده عرض حال، درخواست، اعتراض یا هرگونه ادعای دیگری اقامه نماید. وام گیرنده به موجب این موافقتنامه از اقامهٔ هر یک از موارد اخیر صریحاً انصراف حاصل نموده است.

در صورتی که هرگونه تأخیر در پرداخت هر قسط اصل یا بهرهٔ متعلقه روی دهد، وام گیرنده بهرهٔ اضافی به نرخ دو و نیم درصد ($\frac{1}{2}$۲٪) در سال نسبت به پرداختهای تأخیر شده و بر اساس تعداد واقعی روزهایی که در پرداخت مربوط تأخیر شده است به وام دهنده پرداخت خواهد نمود.

مادهٔ سیزدهم

وام گیرنده موافقت می نماید که کلیهٔ مالیاتها، حقوق، عوارض و هزینه های دیگر را از هر قبیل که احیاناً در زمان حال یا در آینده به موجب قوانین وام گیرنده یا توسط هر اداره، دستگاه یا مقام مالیاتی یا مقام دیگر وام گیرنده در مورد و یا نسبت به امضا، صدور، مبادله یا ثبت این موافقتنامه یا سفته ها یا نسبت به پرداخت هر مبلغ یا مبالغی که طبق این موافقتنامه و سفته ها باید صورت گیرد، وضع شود، پرداخت نموده یا موجبات پرداخت آنها را فراهم نماید، و کلیهٔ پرداختهای بابت اصل و بهره که سررسید آنها طبق این موافقتنامه یا سفته ها فرارسیده بدون هیچ گونه کسری از بابت اینگونه مالیاتها، حقوق، عوارض و سایر هزینه ها انجام خواهد شد. در صورتی که علیرغم شرایط این مادهٔ سیزدهم، مالیات، حقوق، عوارض یا هزینهٔ دیگری در مورد یا نسبت به این موافقتنامه یا سفته ها وضع گردد، وام گیرنده بهره ای اضافی به مبلغی برابر با اینگونه مالیاتها، حقوق، عوارض یا هزینه های دیگر به وام دهنده پرداخت خواهد کرد.

مادۀ چهاردهم

هرگونه اختلافی که ممکن است از تفسیر یا اجرای این موافقتنامه ناشی شود از طریق مذاکرات مستقیم حل و فصل خواهد گردید. چنانچه طرفین این موافقتنامه از طریق اینگونه مذاکرات به توافق نرسند، اختلاف مذکور تحت مقررات سازش و داوری اطاق بازرگانی بین المللی توسط یک یا چند داور که طبق مقررات فوق الذکر تعیین می‌گردند حل و فصل خواهد شد. محل داوری شهر پاریس، فرانسه، یا هر محل دیگری که ممکن است مورد توافق طرفین مذکور قرار گیرد خواهد بود. قضاوت دربارۀ حکم صادر شده را می‌توان به هر محکمۀ ذی‌صلاحی ارجاع نمود یا اینکه می‌توان از چنین محکمه‌ای تنفیذ قانونی حکم مزبور و دستور اجرای آن را، بسته به مورد، درخواست نمود.

مادۀ پانزدهم

این موافقتنامه در حکم قراردادی است که تحت قوانین ایران منعقد گردیده است و قانون حاکم بر این موافقتنامه و هر یک از سفته‌ها که به موجب این موافقتنامه صادر گردیده قوانین ایران خواهد بود و این موافقتنامه و هر یک از سفته‌های مزبور طبق قوانین ایران مورد تفسیر قرار خواهند گرفت.

مادۀ شانزدهم

این موافقتنامه پس از مبادلۀ اسنادی بین طرفین موافقتنامه که دلالت بر تصویب موافقتنامه توسط مقامات صلاحیتدار دو کشور بنماید به مرحلۀ اجرا گذارده خواهد شد.

مادۀ هفدهم

کلیۀ مکاتبات یا اطلاعیه‌های مربوط به این موافقتنامه به نشانی‌های زیر خواهد بود:

۱. نشانی وام دهنده:

نشانی پستی: وزارت امور اقتصادی و دارایی

تهران ــ ایران

نشانی تلگرافی: وزارت امور اقتصادی و دارایی

تهران

۲. نشانی وام گیرنده:

نشانی پستی: وزارت دارایی و برنامه‌ریزی و عمران

دولت جمهوری اسلامی پاکستان

اسلام‌آباد ــ پاکستان

نشانی تلگرافی: اکونومیک ــ اسلام‌آباد

این موافقتنامه در تاریخ ۱۲ ژوئن ۱۹۷۴، در دو نسخه به زبانهای فارسی و انگلیسی که هر دو نسخه دارای اعتبار یکسان می‌باشد در تهران امضا گردید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری اسلامی پاکستان
منوچهر آگاه	آفتاب احمدخالد

نمونهٔ (الف)

دولت جمهوری اسلامی پاکستان

سفته

تاریخ:

۵۸۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار آمریکایی

در مقابل ارزش دریافتی، دولت جمهوری اسلامی پاکستان (که از این پس «وام گیرنده» نامیده می شود) بدین‌وسیله تعهد می‌کند که بدون قید و شرط به حواله کرد دولت شاهنشاهی ایرانی (که از این پس «وام دهنده» نامیده می شود) مبلغ اصل پانصد و هشتاد میلیون (۵۸۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار آمریکایی به اقساطی که در زیر تعیین شده است، همراه با بهره‌ای نسبت به ماندهٔ باز پرداخت نشدهٔ اصل مبلغ این سفته به نرخ دو و نیم درصد ($۲\frac{۱}{۲}$٪) در سال در پایان هر شش ماه از تاریخ این موافقتنامه، که در ۱۲ ژوئن ۱۹۷۴ بین وام گیرنده و وام دهنده منعقد گردیده است بپردازد. این بهره بر اساس تعداد واقعی روزها به مأخذ هر سال ۳۶۰ روز محاسبه خواهد شد.

مبلغ اصل و بهره این سفته به دلار آمریکایی و بدون هیچ گونه کسری بابت مالیات، حقوق، عوارض یا هزینه های دیگری که در زمان حال یا آینده نسبت به این سفته ها یا وجوه مربوط یا دارنده این سفته توسط جمهوری اسلامی پاکستان یا در داخل آن کشور و یا توسط هر یک از تقسیمات سیاسی یا دستگاه مالیاتی واقع در آن وضع گردد پرداخت خواهد شد.

اصل این سفته در ده (۱۰) قسط متساوی متوالی ششماهه که سررسید اولین قسط ۳۰ دسامبر ۱۹۷۷ و سررسید نه (۹) قسط بقیه هر شش ماه یک بار پس از آن خواهد بود پرداخت خواهد شد.

در صورت قصور وام گیرنده در پرداخت کامل و به موقع هر یک از اقساط اصل یا بهرهٔ این سفته، یا در صورت بروز هر یک از موارد دیگر که در موافقتنامهٔ مورخ ۱۲ ژوئن ۱۹۷۴ منعقدهٔ بین وام دهنده و وام گیرنده درج گردیده، جمع ماندهٔ اصل باز پرداخت نشدهٔ این سفته و بهرهٔ متعلقه تا تاریخ پرداخت، به اختیار و به درخواست دارندهٔ این سفته بلادرنگ حال و قابل پرداخت خواهد شد.

این سفته تعهد کلی وام گیرنده می باشد و وام گیرنده بدین‌وسیله اعتبار و اعتقاد کامل خود را ضامن پرداخت اصل مبلغ این سفته و بهرهٔ متعلقه، که باید بر اساس شرایط

این سفته صورت گیرد، قرار خواهد داد، عدم استفادهٔ دارندهٔ این سفته از هر یک از حقوقی که به موجب این سفته در هر مورد برای وی در نظر گرفته شده به منزلهٔ انصراف دارندهٔ سفته از استفاده از حقوق مذکور، در آن مورد یا هر مورد دیگر، تلقی نخواهد شد.

دولت جمهوری اسلامی پاکستان

توسط ....

سمت ....

۲۲. تذکاریهٔ اعطای وام

یادداشت تفاهم

با عنایت به روابط عالی همسایگی بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان و به منظور اجرای اوامر رهبران دو ملّت در جهت توسعهٔ هرچه بیشتر همکاری‌های اجتماعی و اقتصادی بین دو ملت، و با توجه به شرایط مندرج در «اعلامیهٔ مشترک دربارهٔ همکاری‌های اقتصادی ایران و پاکستان» مورخ ۱۸ ژوئیهٔ ۱۹۷۴، دولت پادشاهی ایران بدین‌وسیله موافقت می‌کند مبلغ هفت میلیون و صد و هشتاد هزار دلار آمریکا به عنوان کمک مالی بلاعوض برای تأمین هزینه‌های مربوط به ارز خارجی لازم برای ساختن یک کالج مهندسی و یک کالج پزشکی «پروژه» در بلوچستان پاکستان، طبق برآورد دولت جمهوری اسلامی پاکستان به دولت جمهوری اسلامی پاکستان بپردازد.

دولت جمهوری پاکستان بدین‌وسیله متعهد می شود وام بلاعوض مذکور را فقط و فقط در تأمین هزینه‌های مربوط به ارز خارجی لازم برای اجرای «پروژه» مذکور صرف کند و لاغیر.

اقساط و زمان پرداخت و حساب بانکی مربوطه را دولت جمهوری اسلامی پاکستان تعیین خواهد کرد.

در تاریخ اول دسامبر ۱۹۷۴ در دو نسخه در تهران امضا گردید.

از سوی دولت پادشاهی ایران
جمشید اشرفی
معاون وزیر دارایی و امور اقتصادی
در امور سرمایه گذاری و همیاری‌های
مالی خارجی

از سوی دولت جمهوری اسلامی پاکستان
نبی بخش جی. غازی
شارژدافر سفارت پاکستان در تهران

۲۳. پروتکل دومین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی

پروتکل دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران- پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی

دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران- پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی از ۱۰ تا ۱۲ فوریهٔ ۱۹۷۵ در تهران برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی‌جناب هوشنگ انصاری، وزیر دارایی و امور اقتصاد و ریاست هیئت پاکستانی را عالی‌جناب محمّد حنیف، وزیر دارایی، برنامه‌ریزی و توسعه به عهده داشتند.

اسامی اعضای دو هیئت در ضمایم ۱ و ۲ از نظر مبارک می‌گذرند. طرفین، روابط کلّی تجاری و اقتصادی بین دو کشور را بررسی کردند و بویژه اجرای تصمیمات متخذه در جریان برگزاری نخستین اجلاس کمیسیون مشترک را با خرسندی یادآور شدند.

دو وزیر، عزم راسخ خود را برای کوشش زیادی در حدود چارچوب تعیین شده توسط کمیسیون مشترک به منظور افزایش جریان داد و ستد کالا بین دو کشور و توسعهٔ همکاری‌های اقتصاد در زمینه‌های مورد علاقهٔ دو طرف ابراز داشتند و در همین زمینه تصمیماتی در موارد زیر گرفته شد:

تجارت

کمیسیون، جریان داد و ستد تجاری بین دو کشور را بررسی نموده، اقدامات لازم برای توسعهٔ هرچه بیشتر تجارت بین ایران و پاکستان را مورد بحث و مذاکره قرار داد، تصمیم متخذه در جریان برگزاری آخرین اجلاس خود را در مورد انعقاد یک موافقتنامهٔ تجاری درازمدت بین طرفین یادآور شد، تأیید کرد که طرف ایرانی پیش‌نویس موافقتنامهٔ مورد بحث را برای بررسی به طرف پاکستانی تسلیم کرده است و مقرر شد نمایندگان دو کشور در طی سه ماه پس از امضای این پروتکل به منظور امضای موافقتنامهٔ مذکور در اسلام‌آباد گردهمایی داشته باشند.

همکاری صنعتی

کارخانه‌های سیمان و پارچه‌بافی

کمیسیون با خرسندی یادآور شد که در جریان برگزاری اجلاس دوم، موافقتنامهٔ

مربوط به شراکت، اساسنامه‌های شراکت و یادداشت تفاهم مربوط به امر شراکت در زمینهٔ تأسیس شرکت سهامی پارچه‌بافی پاکیران با مسئولیت محدود و شرکت سیمان پاکیران با مسئولیت محدود، به ترتیب بین سازمان توسعهٔ صنعتی پاکستان و سازمان دولتی سیمان پاکستان از سویی و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران از سوی دیگر، به امضا رسیده‌اند.

پروژه‌های مربوط به کارخانه‌های پارچه‌بافی که شرکت سهامی پارچه‌بافی پاکیران قرار شده است اجرای آنها را به عهده بگیرد، عبارت‌اند از پروژه‌های مربوط به ساختن دو کارخانهٔ نساجی هر کدام با ظرفیت پنجاه هزار دوک در شهرهای اوتال و کویتهٔ بلوچستان پاکستان.

کارخانهٔ سیمان، سالی سی صد هزار تن سیمان تولید خواهد کرد.

شرکت معاملات خارجی ایران، سی درصد از تولیدات سالیانهٔ کارخانهٔ مذکور را خریداری می‌نماید و در عین حال آماده خواهد بود مقادیر اضافه بر مصرف داخلی پاکستان را از محلّ هفتاد درصد باقیماندهٔ تولیدات این کارخانه خریداری کند.

ایران، ۴۹ درصد از سرمایه‌گذاری برای این پروژه‌ها را که به حدود هیجده میلیون دلار آمریکا بالغ خواهد گردید و پاکستان، ۵۱ درصد آن را که، بالغ بر تقریباً نوزده میلیون دلار آمریکا می‌باشد تأمین خواهند کرد و ایران، طبق موافقتنامه‌های جداگانه، جمعاً چهل و هشت میلیون دلار آمریکا به عنوان وام در اختیار کمپانی‌های مذکور خواهد گذاشت.

کشاورزی

طرفین موافقت کردند امکانات همکاری برای احداث یک مجتمع کشت و صنعت در پاکستان به منظور تولید گوشت و دیگر محصولات کشاورزی را بر اساس ۵۱ـ۴۹٪ خرید سهام سرمایه‌گذاری مربوطه* را بیشتر مورد مطالعه قرار دهند.

طرف پاکستانی موافقت کرد تا حداکثر بیست هزار هکتار زمین مناسب در پاکستان به این پروژه اختصاص دهد و مقرر شد فعلاً پنج هزار هکتار زمین مرغوب مجهز

* مقصود سرمایه‌گذاری یکی از دو کشور به میزان ۴۹ یا ۵۱ درصد در پروژه است، ولی معلوم نیست کدام‌یک ۴۹ درصد از سرمایه‌گذاری را به عهده خواهد گرفت و کدام‌یک ۵۱ درصد بقیهٔ سرمایه‌گذاری را ــ مترجم.

که از نظر زیربنایی قابلیت داشته باشد* برای اجرای یک پروژهٔ بازرگانی قابل قبول در ناحیهٔ «میان‌ولی» پاکستان به این طرح اختصاص داده شود.

ایران حق خواهد داشت پنجاه درصد از تولید محصولات دامی این پروژه را بخرد و از پرداخت هرگونه مالیات بر صادرات پاکستان معاف خواهد بود. کمیسیون موافقت کرد طرفین در موقع مقتضی مشاورانی برای انجام مطالعات مربوط به قابلیت اجرای این طرح را بر اساس شرایط مورد توافق طرفین تعیین کنند و مقرر شد هزینهٔ انجام این مطالعات را طرفین متساویاً بپردازند.

به کمیسیون اطلاع داده شد که گروهی از کارشناسان پاکستانی برای مطالعه در مورد کشت کنف در ایران از ایران دیدار کرده‌اند و گزارش مربوطه به وزارت کشاورزی و منابع طبیعی ایران تسلیم شده است. نظریات طرف ایرانی در مورد این گزارش تا ماکسیموم سه ماه پس از امضای این پروتکل به طرف پاکستانی تسلیم خواهند گردید.

حمل و نقل

طرف ایرانی یادآور شد که گزارش تفصیلی ساختمان راه‌آهن کرمان ــ زاهدان تا پایان اجرای برنامهٔ پنجم توسعه تسلیم خواهد شد و پروژهٔ ساختمانی آن در طی برنامهٔ ششم توسعه اجرا خواهد گردید.

طرف پاکستانی تمایل خود را به انجام پروژهٔ تعمیر و نوسازی اساسی دو قطعه راه‌آهن سیبی ــ اسپینتانگی و اسپنزند- زاهدان که ارز خارجی لازم برای آن در حدود سی و دو میلیون دلار آمریکا برآورد گردیده است به اطلاع طرف ایرانی رساند و از طرف ایرانی درخواست کرد از همیاری مالی و همکاری‌های لازمه برای اجرای آن دریغ نورزد.

طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که موضوع را تحت مطالعه قرار خواهد داد و نظریات خود را در این مورد در وقت مناسب به اطلاع طرف پاکستانی خواهد رساند.

طرف پاکستانی خاطرنشان ساخت از آنجا که ایران، هواپیمایی بین‌المللی پاکستان را از پرداخت هرگونه مالیاتی به دولت ایران معاف کرده است، از هیچ کوششی در جهت رسمیت بخشیدن به ترتیب و قرارهای کنونی برای اجرای اصل معاملهٔ به مثل در قبال عملیات هواپیمایی ملّی ایران در محدودهٔ جغرافیایی پاکستان فروگذار نخواهد کرد.

* مقصود، زمین دارای آب برای کشاورزی و احتمالاً نزدیک به منابع برق‌رسانی و ازین‌قبیل است.

امور مالی

کمیسیون با خرسندی یادآور شد که ایران یک موافقتنامهٔ پرداخت وام به مبلغ پانصد و هشتاد میلیون دلار آمریکا با شرایط مطلوب که دویست و پنجاه میلیون دلار آمریکای آن فعلاً پرداخت شده با پاکستان منعقد کرده است و همچنین با خرسندی یادآور شد که بر اساس یادداشت تفاهم مورخ دسامبر ۱۹۷٤ بین دو کشور، ایران برای احداث یک کالج مهندسی و یک کالج پزشکی در بلوچستان پاکستان، وام بلاعوضی به مبلغ ۷/۱۸ میلیون دلار آمریکا به پاکستان اعطا کرده است.

پروژه‌های جدید

طرف ایرانی موافقت اصولی کرد پس از انجام مطالعات قابلیت اجرای مربوطه، برای انجام پروژه‌های زیر در پاکستان همکاری کند:

۱. یک کارخانهٔ کود شیمیایی با ظرفیت تولید پانصد و شانزده هزار تن کود شیمیایی در سال.

۲. سه کارخانهٔ پارچه‌بافی هر یک مجهز به بیست و پنج هزار دوک.

۳. یک کارخانهٔ سیمان با ظرفیت تولید سالیانه سی صد هزار تن در کوهت پاکستان (استان مرزی شمال باختری).

پروژه‌های سیمان و پارچه‌بافی را دو کشور مشترکاً اجرا خواهند کرد و شرکت معاملات خارجی ایران حق خواهد داشت درصدی از تولیدات آنها را که معادل با درصد سرمایه‌گذاری خود در تأسیس آنها می‌باشد خریداری کند. طرف پاکستانی درخواست کرد ایران در اجرای پروژه‌های آبرسانی زیر که ایران با اجرای آنها موافقت اصولی کرده، با پاکستان همکاری داشته باشد:

الف) پروژهٔ نمک‌گیری و کنترل سیستم آبرسانی روهری جنوبی (استان سند) واقع در پاکستان شامل ساختن ۱۹۶۲ چاه حفّاری و لوله‌گذاری شده*

ب) طرح استفاده از سیلابها برای آبیاری در «سهان» بلوچستان پاکستان

ج) طرح توسعهٔ بستر رودخانهٔ رخشان در بلوچستان پاکستان شامل ساختن شصت چاه حفاری و لوله‌گذاری شده

* Tubewell

د) پروژهٔ توسعهٔ آبهای سطحی دشت بِلا در بلوچستان شامل ساختن صد و بیست چاه حفاری و لوله گذاری شده برای آبیاری منطقه‌ای به وسعت دوازده هزار ای کر*.

ازر خارجی لازم برای اجرای این پروژه‌ها، جمعاً حدود دوازده میلیون دلار آمریکا به عنوان برآورد اعلام شد و ایران موافقت کرد پس از انجام مطالعات قابلیت اجرای هر یک از پروژه‌های بالا، همیاری‌های مالی لازمه برای انجام آنها را تدارک ببیند.

کمیسیون مقرر کرد کارشناسان طرفین به منظور تعیین جزئیات همکاری در زمینه‌های بالا، تشکیل جلسه دهند.

طرف ایرانی همچنین موافقت کرد اعتباری برای خرید صد و پنجاه هزار سیلندر و لوازم مربوطه در اختیار پاکستان قرار دهد و کمیسیون موافقت نمود ایران در خرید این صد و پنجاه هزار سیلندر از پاکستان، حقّ تقدّم داشته باشد.

سومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران - پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی در ۱۹۷۶ در اسلام آباد پاکستان برگزار خواهد گردید.

در تاریخ ۱۲ فوریهٔ ۱۹۷۵ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در تهران امضا گردید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی جمهوری اسلامی پاکستان
هوشنگ انصاری	محمّد حنیف
وزیر دارایی و امور اقتصاد	وزیر دارایی، برنامه ریزی و توسعه

ضمیمهٔ یک

هیئت ایرانی

عالی جناب هوشنگ انصاری

وزیر دارایی و امور اقتصاد

عالی جناب منوچهر ظلّی

سفیرکبیر ایران در پاکستان

عالی جناب جواد وفا

معاون وزیر دارایی و امور اقتصاد در امور بین المللی

عالی جناب حمید موسویان

معاون وزیر راه و ترابری و رئیس کلّ راه‌آهن دولتی ایران

عالی جناب منوچهر تسلیمی

مدیرعامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

آقای بیژن نوذری

مدیرکل همکاری‌های اقتصادی وزارت دارایی و امور اقتصاد

آقای هوشنگ بهنام

مدیرعامل مجتمع کشت و صنعت فارس وزارت کشاورزی و منابع طبیعی

آقای پرویز منصورمؤید

معاون ادارهٔ امور اقتصادی وزارت امور خارجه

آقای منوچهر فلاح

رئیس کل امور آسیا و اقیانوسیه وزارت بازرگانی

آقای کیوان فولادی راد

کارشناس مسئول وامهای خارجی وزارت دارایی و امور اقتصاد

آقای حسین معصومی

اقتصاددان وزارت دارایی و امور اقتصاد

ضمیمهٔ دو

هیئت پاکستانی

عالی جناب محمد حنیف

وزیر دارایی، برنامه ریزی و توسعه

عالی جناب محمد اسلام خان ختک

سفیرکبیر پاکستان در ایران

عالی جناب وی.آ. جعفری

از رؤسای ارشد ادارهٔ برنامه ریزی

عالی جناب مظفر حسین

از رؤسای ارشد ادارهٔ راه‌آهن

آقای علاءالدین احمد

از رؤسای ارشد ادارهٔ تولید

آقای جاوید احمدمیرزا

از رؤسای ارشد ادارهٔ برنامه ریزی

آقای منصور احمد

مدیرکل وزارت امور خارجه

آقای یعقوب باتی

از رؤسای ارشد وزارت کشاورزی و مواد غذایی (ادارهٔ دامداری)

آقای اختر حسن خان

از رؤسای ارشد وزارت بازرگانی

آقای محمد حمید

رایزن بازرگانی سفارت پاکستان در تهران

۲۴. موافقتنامهٔ بلندمدت بازرگانی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ تجاری درازمدت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان

دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان، نظر به علاقهٔ مشترک به توسعهٔ گسترش و تقویت روابط اقتصادی و تجاری بین دو کشور بر اساس برابری ومنافع مشترک به قرار زیر به توافق رسیده‌اند:

مادهٔ ۱

مبادلهٔ کالا بین دو کشور، بر اساس و در چارچوب قوانین و مقررات عمومی مربوط به صادرات و واردات در هر یک از دو کشور صورت خواهد گرفت. طرفین، طبق قوانین ومقررات هر یک از دو کشور، تجارت دو کشور را عموماً و کالاهای قیدشده در ضمیمه های (الف) (صادرات ایران به پاکستان) و (ب) (صادرات پاکستان به ایران) را خصوصاً، تشویق و تسهیل خواهند کرد.

اقلام مذکور در این دو لیست، کاملاً معیّن و مشخص‌اند و کالاهایی که در این دو لیست ذکر نشده‌اند نیز طبق قوانین و مقررات صادرات - واردات دو کشور بین ایران و پاکستان داد و ستد خواهند گردید.

مادهٔ ۲

کالاهای صادره توسط هر یک از طرفین در موقع وارد شدن به قلمرو طرف دیگر با مجوز مبدأ صدور که توسط مقامات ذی‌صلاح وارد شدن آن کشور صادر شده است همراه خواهند بود.

در این موافقتنامه کالاهای تولید، یا ساخته و صادر شده از ایران، کالاهای ایرانی و کالاهای تولید، یا ساخته و صادرشده از جمهوری اسلامی پاکستان، کالاهای پاکستانی نامیده خواهد شد.

مادهٔ ۳

به منظور تشویق و توسعهٔ تجارت بین دو کشور، نمایندگان طرفین برای سازماندهی نمایشگاههای تجاری در کشورهای مربوطهٔ خود گردهمایی خواهند داشت و

تمام تسهیلات لازمه برای این منظور را بر اساس قوانین و مقررات کشوری که این‌قبیل نمایشگاهها در آن برگزار می شوند، فراهم خواهند کرد.

مادهٔ ٤

به منظور تشویق هرچه بیشتر جریان داد و ستد کالا بین دو کشور و تجارت کالاهای مورد علاقهٔ خاص دو کشور، طرفین موافقت می‌کنند مؤسسات ذی‌صلاح تعیین شده توسط هر یک از دو دولت با مؤسسات همتای خود از کشور دیگر وارد مذاکره شده موافقتنامه‌های درازمدت تجارت کالا، بویژه برای تجارت کالاهای تعیین شده و دارای ارزش خاصّ در دوره‌های زمانی تعیین شده منعقد کنند.

مادهٔ ۵

تمام پرداختها و هزینه‌های مربوط به واردات و صادرات کالا بین طرفین، بر اساس قوانین و مقررات کنترل ارزی مربوطهٔ آنها و در چارچوب موافقتنامهٔ مربوط به اتحادیهٔ آر.سی.دی برای ترتیب و قرارهای چندجانبهٔ پرداخت مورخ ۲۵ آوریل ۱۹۶۷ در آنکارا، صورت پذیرفته و پرداخت خواهند گردید.

مادهٔ ٦

طرفین موافقت می‌کنند یک کمیتهٔ مشترک به‌منظور بررسی مسائل ناشی از اجرای این موافقتنامه و یافتن راهها و وسایل توسعهٔ بیشتر تجارت بین دو کشور تأسیس کنند.

این کمیته در مواقع لزوم و به درخواست هر یک از طرفین، در تاریخهای مورد توافق طرفین به طور متناوب در تهران و اسلام‌آباد گردهمایی خواهد داشت.

مادهٔ ۷

این موافقتنامه، جایگزین موافقتنامهٔ تجارت مورخ بیستم مه ۱۹۶۲ بین ایران و پاکستان است، از تاریخ تبادل یادداشتهای طرفین دایر بر تصویب آن توسط مقامات ذی‌صلاح، تا پنج سال اعتبار اجرایی خواهد یافت.

و سپس به طور خودکار برای دوره‌های پنجساله تجدید خواهد شد مگر اینکه یکی از طرفین، حداکثر سه ماه پیش از انقضای یکی از این دوره‌ها فسخ آن را کتباً درخواست کند.

در تاریخ نهم مه ۱۹۷۵ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان

معتبرند در اسلام‌آباد امضا گردید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری اسلامی پاکستان
فریدون مهدوی	میرافضل خان
وزیر بازرگانی	وزیر بازرگانی

۲. لیست کالاهای صادراتی ایران

لیست (الف)

اقلام آماده برای صدور از ایران به پاکستان

۱. اتوبوس
۲. دوچرخه
۳. موتورسیکلت
٤. تراکتور و تجهیزات کشاورزی و ساختمانی
۵. موتور دیزل
٦. جرّاثقال و لیفت‌تراک
۷. شیشهٔ اتومبیل
۸. تجهیزات تلفن
۹. آبگرمکنهای نفتی و گازی و سیلندر گاز
۱۰ دیگ بخار و دستگاه حرارت مرکزی صنعتی
۱۱. کنتور آب
۱۲. پمپ آب
۱۳. الکتروموتور
١٤. الکترود جوشکاری، ترانسفورماتور فشار قوی، آب‌سردکن و کالاها و لوازم الکتریکی
۱۵. باتری خشک
۱٦. چهلچراغ
۱۷. بلبرینگ
۱۸. ماشین ابزار
۱۹. لوله و اتصالات چدنی
۲۰. مخازن فلزی برای آب و سوخت
۲۱. فولاد ورق نرم
۲۲. بیل، بیلچه و کلنگ
۲۳. گاوصندوق نسوز
۲٤. لوازم آشپزخانه آلومینیومی

۲۵. سماور نفتی

۲۶. دیگ زودپز

۲۷. کارد و چنگال و مانند آنها

۲۸. مبلمان و تجهیزات اداری

۲۹. فلاسک

۳۰. لوازم بهداشتی

۳۱. ظروف شیشه‌ای

۳۲. پشم شیشه

۳۳. لوازم لعابی

۳٤. مخمل و پارچه نایلونی

۳۵. کاغذ دیواری

۳۶. انواع پوشش پلاستیکی

۳۷. کالاهای پلاستیکی

۳۸. قاب اسلاید

۳۹. انواع تختهٔ روکش

٤۰. سنگ معدن شامل سنگ مس، سنگ روی، سنگ سرب، کرومیت و سنگ منگنز

٤۱. سنگ تزیینی

٤۲. شمش آلومینیوم

٤۳. مواد شیمیایی

٤٤. کود شیمیایی

٤۵. حشره‌کش و مواد مخصوص دفع آفات نباتی

٤۶. گوگرد

٤۷. سود سوزآور

٤۸. کلرین و دیگر اسیدها

٤۹. الکل اتیل

۵۰. روغن ماشین

۵۱. گلیسیرین

۵۲. مواد دارویی

۵۳. واکسن و پنی سیلین و مشتقات آن

۵٤. صابون و مایع پاک کننده

۵۵. واکس کفش

۵٦. لوازم آرایش

۵۷. خمیردندان

۵۸. میخ

۵۹. تیغ اصلاح

٦۰. محصولات آسبستی

٦۱. صمغ کتیرا و دیگر صمغها

٦۲. رب سوس

٦۳. خشکبار شامل پسته، بادام، گردو و غیره

٦٤. چای

٦۵. خرما

٦٦. انقوزه

٦۷. سوسیس

٦۸. آدامس و سقز

٦۹. زیره

۷۰. گیاهان و ریشه‌های دارویی

۷۱. واکس جلای کفش

۷۲. خاتم و مرصع و از این قبیل

۷۳. کالاهای صنایع دستی

۷٤. فیلم سینمایی، صفحهٔ موزیک و نوار کاست

۷۵. مواد چاپی شامل کتاب

۳. لیست کالاهای صادراتی پاکستان

لیست (ب)

اقلام آماده برای صدور از پاکستان به ایران

۱. برنج
۲. لوازم الکتریکی
۳. ابزار جراحی
٤. مواد شیمیایی
۵. کالاهای ورزشی
٦. موتور دیزل
۷. دستگاههای ماشینی غیربرقی
۸. سیمان
۹. آرد ماهی
۱۰. میوهٔ تازه و مواد خوراکی میوه‌دار
۱۱. نخ پنبه‌ای
۱۲. پارچه پنبه‌ای
۱۳. خیمه از جنس منسوج پنبه‌ای و پارچه خیمه‌ای پنبه‌ای
۱٤. البسه
۱۵. جامهٔ کشباف
۱٦. ماهی و مواد خوراکی ماهی‌دار
۱۷. دارو و مواد دارویی
۱۸. تجهیزات و لوازم تلفن
۱۹. کتاب و نوشت‌افزار
۲۰. قطعات و لوازم یدکی ماشین‌آلات
۲۱. ترانزیستور، خازن تلویزیون و دیگر تجهیزات و لوازم الکتریکی
۲۲. پنکهٔ سقفی
۲۳. قاب عکس
۲٤. آب‌نبات و شکلات و از این قبیل

۲۵. بیسکویت و مواد خوراکی مشابه آن
۲۶. نخ مصنوعی (سنتتیک)
۲۷. پارچه از جنس مواد غیرطبیعی (سنتتیک)
۲۸. سبزیجات و مواد خوراکی دارای سبزیجات
۲۹. رنگهای صنعتی و رنگرزی و لاک رنگ و روغن جلا و از این قبیل
۳۰. ماشینهای خیاطی (چرخ خیاطی)
۳۱. چرم و محصولات چرمی
۳۲. قلم خودنویس
۳۳. جوش شیرین
۳٤. سیلیکات سدیم
۳۵. پشم خام
۳٦. نوشابه و از این قبیل

٤. نامهٔ وزیر بازرگانی ایران به وزیر بازرگانی پاکستان

محرمانه

نهم مه ۱۹۷۵

عالی جناب

با توجه به مذاکرات امروزمان که به امضای موافقتنامهٔ تجاری درازمدت بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان منجر گردید، مفتخرم خاطرنشان سازم که درخصوص تجارت زمینی، دولت ایران، ورود کالا به مبلغ ده میلیون روپیهٔ پاکستان در سال به قرار لیست زیر را از پاکستان به ایران مجاز می داند:

۱. پارچه (اقلام تأیید شده)

۲. مرکبات

۳. ابزار جراحی

٤. کالاهای ورزشی

۵. چرخ خیاطی

٦. مبلمان منزل

بر اساس اصل معاملهٔ به مثل، دولت پاکستان موافقت می‌کند برای ورود کالاهای زیر از ایران به پاکستان مجوزهای، ورود تأیید شده به ارزش کل ده میلیون روپیه در سال، صادر کند:

۱. زیره، به ارزش شش میلیون روپیه پاکستان

۲. انقوزه

۳. خرما

٤. گیاهان دارویی

۵. خشکبار

٦. سماور

مایلم تأکید کنم که این نامه جزء حتمی موافقتنامهٔ تجاری مورخ امروز بین ایران و پاکستان است. سپاسگزار می شوم اگر عالی جناب ترتیب و قرار بالا را تأیید فرمایند.

لطفاً عالی‌ترین مراتب احترامات این‌جانب را پذیرا باشید.

فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران

به: عالی‌جناب میرافضل خان

وزیر بازرگانی جمهوری اسلامی پاکستان

۵. اعلام توافق وزیر بازرگانی پاکستان با نامهٔ وزیر بازرگانی ایران

محرمانه

نهم مه ۱۹۷۵

عالی جناب

مفتخرم دریافت نامهٔ مورخ امروز شما به قرار زیر را اطلاع دهم:

«با توجه به مذاکرات امروزمان که به امضای موافقتنامهٔ تجاری درازمدت بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان منجر گردید، مفتخرم خاطرنشان سازم که درخصوص تجارت زمینی، دولت ایران، ورود کالا به مبلغ ده میلیون روپیهٔ پاکستان در سال به قرار لیست زیر را از پاکستان به ایران مجاز می داند:

۱. پارچه (اقلام تأیید شده)

۲. مرکبات

۳. ابزار جراحی

٤. کالاهای ورزشی

۵. چرخ خیاطی

۶. مبلمان منزل

بر اساس اصل معاملهٔ به مثل، دولت پاکستان موافقت می‌کند برای ورود کالاهای زیر از ایران به پاکستان مجوزهای ورود تأیید شده به ارزش کل ده میلیون روپیه در سال، صادر کند:

۱. زیره، به ارزش شش میلیون روپیه پاکستان

۲. انقوزه

۳. خرما

٤. گیاهان دارویی

۵. خشکبار

۶. سماور

مایلم تأکید کنم که این نامه جزء حتمی موافقتنامهٔ تجاری مورخ امروز بین ایران و پاکستان است و سپاسگزار می شوم اگر عالی جناب ترتیب و قرار بالا را تأیید فرمایند.»

بدین وسیله از سوی دولت خود ترتیب و قرار بالا را تأیید می‌کنم.
لطفاً عالی ترین مراتب احترامات این جانب را پذیرا باشید.

میرافضل خان

وزیر بازرگانی جمهوری اسلامی پاکستان

به: عالی جناب فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران

۲۵. موافقتنامهٔ ترانزیت کالا

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ ترانزیت کالا بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان که بعد از این طرفین متعاهدین نامیده می شوند با تمایل به تحکیم و توسعهٔ روابط اقتصادی و همچنین فراهم ساختن تسهیلات بیشتر جهت عبور کالا و وسایل حمل و نقل در سرزمینهای دو کشور و ایجاد نظام در ترافیک ترانزیتی توافق نمودند که موافقتنامه ای به شرح زیر منعقد نمایند:

مادهٔ ۱

طرفین متعاهدین موافقت نمودند که مطابق مواد این موافقتنامه حق آزادی ترانزیت به و از سرزمینهای خود را به یکدیگر اعطا نمایند.

هیچ گونه تبعیضی از لحاظ مبدأ، مقصد کالا و وسایط نقلیه و سایر وسایل حمل ونقل اعمال نخواهد شد.

مادهٔ ۲

کالا و وسایط نقلیه و سایر وسایل حمل و نقل در سرزمین یکی از طرفین متعاهدین وقتی ترانزیت تلقی خواهد شد که عبور از سرزمین طرف دیگر با یا بدون انتقال به وسیلهٔ نقلیهٔ دیگر، انبار کردن، بسته بندی مجدد و تمیزکردن، تقسیم محموله به پارتی های کوچک یا تغییر نوع وسیلهٔ حمل ونقل، فقط قسمتی از مسافرت کامل را تشکیل داده و شروع و ختم این مسافرت در ماورای سرحدات طرف متعاهد دیگر که در سرزمین آن عبور و مرور صورت می‌گیرد انجام شود.

عبور و مرور به ترتیب فوق ترافیک ترانزیتی نامیده خواهد شد.

مادهٔ ۳

این موافقتنامه شامل ترانزیت اسلحه و مهمات و تجهیزات جنگی نمی شود، مگر با موافقت طرفین متعاهدین. عبور کالاهایی که به علل تعهدات بین المللی هر یک از طرفین و یا به علل بهداشت انسانی، حیوانی و نباتی ممنوع الورود می باشد از شمول این موافقتنامه مستثنی خواهد بود.

مادهٔ ٤

راههای ترانزیتی به وسیلهٔ طرفین متعاهدین هرچند وقت یک بار با توافق متقابل تعیین شده و به عنوان پروتکل شمارهٔ ۱ ضمیمهٔ این موافقتنامه خواهد شد. کالاهایی که از این راهها حمل می‌شوند از پستهای گمرکی که به وسیلهٔ هر یک از طرفین متعاهدین تعیین می‌گردد عبور خواهند نمود.

مادهٔ ۵

هر یک از طرفین متعاهدین به منظور حسن اجرای امر حمل و نقل ترانزیتی سعی خواهد کرد که تعمیرات لازم و نگاهداری راهها و راه‌آهنهای مورد استفاده حمل و نقل ترانزیتی در سرزمین خود را انجام دهند و در شرایطی نگاهداری نمایند که در تمام فصول سال برای وسایط نقلیه قابل استفاده باشد و در صورت ضرورت حتی الامکان برای تکمیل و امتداد این راهها اقدام لازم معمول دارند.

مادهٔ ٦

هریک از طرفین متعاهدین به منظور تسهیل و تسریع در انجام تشریفات گمرکی وسایل حمل و نقل و کالای ترانزیتی طبق پروتکل شمارهٔ ۲ منضم به این موافقتنامه تدابیری اتخاذ می‌نمایند.

مادهٔ ۷

هر یک از طرفین متعاهدین به مؤسسات و شرکتهای حمل ونقل طرف دیگر که در امور ترانزیت اشتغال ورزند اجازه خواهد داد که در راههای مذکور در پروتکل شمارهٔ ۱ به امر حمل و نقل ترانزیتی بپردازند. مؤسسات و شرکتهای مشمول این موافقتنامه به وسیلهٔ مقامات صلاحیتدار هر یک از طرفین متعاهدین به طرف متعاهد دیگر معرفی خواهند شد.

مادهٔ ۸

فقط وسایط نقلیه‌ای که در سرزمین هر یک از طرفین متعاهدین طبق مقررات داخلی به ثبت رسیده باشد مشمول این موافقتنامه خواهد بود. وسایل نقلیهٔ ثبت‌شده در سرزمین هر یک از طرفین متعاهدین حق حمل بار که مبدأ و مقصد آن در قلمرو طرف دیگر واقع شده باشد نخواهند داشت.

مادهٔ ۹

از کالاها و وسایل حمل و نقل که به طور ترانزیتی عبور می‌نمایند به استثنای

هزینهٔ خدمات و حق عبور هیچ گونه حقوق گمرکی و عوارض دولتی و شهرداری یا هرگونه مالیات و عوارض دیگر وصول نخواهد شد.

مادهٔ ۱۰

وسایل نقلیهٔ موتوری باید در مورد اوزان و ابعاد قوانین و مقررات داخلی کشوری راکه در آن حمل و نقل صورت می‌گیرد رعایت کنند. بدین منظور طرفین متعاهدین کوشش خواهند نمود که این مقررات را در دو کشور یکنواخت نمایند.

مادهٔ ۱۱

هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو خود سعی خواهند کرد که به منظور انجام امور ترانزیتی تسهیلات لازم را برای نقل و انتقال، تخلیه، نگهداری موقت کالا در انبارهای گمرکی، و تمیزکردن، بسته‌بندی و بارگیری مجدد کالاهای ترانزیتی طرف متعاهد دیگر متناسب بامیزان احتیاجات فراهم نماید.

مادهٔ ۱۲

هر یک از طرفین متعاهدین به مؤسسات و شرکتهای حمل و نقل معرفی شدهٔ طرف دیگر اجازهٔ بازکردن شعبه در نقاط واقع در راههای مذکور در پروتکل شمارهٔ یک این موافقتنامه را اعطا می نمایند.

مادهٔ ۱۳

پرداختهای مربوط به عملیات ترانزیتی طبق مقررات ارزی هر یک از دو کشور به ارزهای قابل تبدیل به ترتیبی که مورد قبول بانکهای مرکزی دو کشور واقع شود صورت خواهد گرفت.

مادهٔ ۱٤

به منظور نظارت در حسن اجرای این موافقتنامه و رفع هرگونه مشکلاتی که ممکن است از اجرای این موافقتنامه ناشی شود کمیتهٔ مشترکی مرکب از نمایندگان طرفین متعاهدین هرچند وقت یک بار تشکیل خواهد شد. این کمیته همچنین راههای ترانزیتی موضوع مادهٔ ٤ این موافقتنامه را تعیین و مشخص خواهد کرد. جلسات این کمیته بنا به تقاضای هر یک از طرفین به طور متناوب در تهران و اسلام‌آباد تشکیل خواهد شد. کمیتهٔ مزبور پیشنهادات و توصیه‌های خود را جهت اخذ تصمیمات مقتضی به دولتین دو کشور تسلیم خواهد نمود.

 مادهٔ ۱۵

اموری که در این موافقتنامه و پروتکلهای ضمیمهٔ آن پیش بینی نشده تابع قوانین و مقررات داخلی هر یک از طرفین متعاهدین خواهد بود.

مادهٔ ۱۶

این موافقتنامه و پروتکلهای پیوست آن از تاریخ مبادلهٔ یادداشتهای مبنی بر تأیید تصویب آن از طرف مقامات مربوطهٔ دو کشور قابل اجراست و برای مدت پنج سال اعتبار دارد و چنانچه سه ماه قبل از انقضای مدت اعتبار موافقتنامه، قصد فسخ آن از طرف یکی از طرفین کتباً اعلام نگردد مدت اعتبار آن خود به خود برای مدت پنج سال دیگر تمدید خواهد شد.

این موافقتنامه و ضمایم آن در دو نسخهٔ اصلی و هر یک از نسخ به دو زبان فارسی و انگلیسی تنظیم گردیده و تمام نسخ متساویاً معتبر است.

این موافقتنامه در تاریخ نهم مه ۱۹۷۵ در اسلام‌آباد به امضا رسید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری اسلامی پاکستان
فریدون مهدوی	میرافضل خان
وزیر بازرگانی دولت شاهنشاهی ایران	وزیر بازرگانی دولت جمهوری اسلامی پاکستان

۲. متن پروتکل تسهیل تشریفات گمرکی

پروتکل شمارهٔ ۲

مربوط به تسهیل تشریفات گمرکی

عطف به مادهٔ ٦ موافقتنامهٔ ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان که به تاریخ امروز امضا گردید طرفین متعاهدین به منظور ایجاد تسهیلات و تسریع در انجام تشریفات گمرکی دربارهٔ حمل و نقل ترانزیتی نسبت به مواد زیر موافقت حاصل نمودند.

مادہ ۱

در مورد وسایل نقلیهٔ عمومی و خصوصی ثبت‌شده در داخلِ هر یک از دو کشور جواز عبور بین‌المللی (تریپتیک و یا کارنه دوپاساژ) که برای طرفین معتبر باشد به جای تضمین پذیرفته خواهد شد.

مادهٔ ۲

اگر کالا تحت کارنه تیر حمل می شود مقررات کنوانسیون تیر در مورد ضمانت و کنترل گمرکی کالای تجارتی قابل اجرا خواهد بود مشروط بر اینکه هر دو دولت عضو کنوانسیون مزبور باشند.

مادهٔ ۳

در صورتی که حمل و نقل کالاهای ترانزیتی به وسیلهٔ مؤسسات و شرکتهایی به عمل آید که توسط یکی از طرفین به طرف دیگر معرفی شده است طرفین متعاهدین تسهیلات لازم را دربارهٔ انجام مقررات گمرکی کالای مذکور معمول خواهند داشت مشروطِ بر اینکه وسایل نقلیهٔ مورد استفادهٔ مؤسسات و شرکتهای مزبور حائز مشخصات و شرایط ذیل باشند:

۱. میزان و شرایط تضمینات با مفاد نامهٔ پیوست موافقتنامهٔ حاضر مطابقت نماید.

۲. کامیون حامل کالای ترانزیتی باید به نحوی ساخته شده باشد که از نوع کانتینر باشد.

۳. کالای سنگین وزن و کالایی که حمل آنها به وسیلهٔ کانتینر امکان‌پذیر نباشد در کامیونهای روباز بارگیری می شود مشروط بر اینکه روی آن به وسیلهٔ روپوش برزنتی کاملاً سالم که دسترسی به کالا را غیرممکن سازد پوشیده باشند. روپوش مزبور باید به

وسیلهٔ طناب بدون گره به کامیون بسته و پلمپ گردد به طوری که کالای موجود در کامیون را کاملاً بپوشانند.

مادهٔ ٤

در مورد وسایل نقلیهٔ مؤسسات و شرکتهای مذکور در مادهٔ ۷ این موافقتنامه که توسط مقامات گمرکی مرزی متعاهدین پلمپ شده است، چنانچه تمام پلمپ‌هایی که تعداد آنها در مانیفست قید شده سالم و دست نخورده بود و محموله وضع مشکوکی نداشته و یا گزارش سوئی دربارهٔ آن نرسیده باشد به بازرسی اجمالی وسایل نقلیهٔ مزبور اکتفا و مجدداً پلمپ خواهد گردید.

مادهٔ ۵

در مورد وسایل نقلیهٔ مؤسسات و شرکتهای مجاز معرفی شده که نزد هر یک از طرفین متعاهدین به ثبت نرسیده باشد و دارای مشخصات و شرایط فوق نباشند و همچنین وسایل نقلیهٔ متعلق به غیرمؤسسات و شرکتهای معرفی شده طبق مقررات داخلی طرفین نسبت به اخذ تضمین و انجام تشریفات گمرکی عمل خواهد شد.

مادهٔ ٦

تنظیم اظهارنامه‌های ترانزیتی و مانیفست و ثبت آنها و هرگونه تشریفات گمرکی طبق مقررات کشوری که امر ترانزیت در آن صورت می‌گیرد با تسهیلات ممکنه انجام خواهد شد.

مادهٔ ۷

سوخت داخل مخازن استاندارد وسایط نقلیه از پرداخت حقوق گمرکی و عوارض و مالیات معاف می باشد. مقصود از مخازن استاندارد مخازنی است که به وسیلهٔ کارخانهٔ سازندهٔ وسیلهٔ نقلیه روی تمام وسایل نقلیهٔ ساخته شده توسطّ آن کارخانه نصب می شود.

مادهٔ ۸

رانندگان وسایط نقلیه بایستی تابعیت یکی از طرفین متعاهدین را داشته و دارای گواهینامهٔ بین المللی متناسب با وسیلهٔ نقلیهٔ مربوط باشند.

مادهٔ ۹

هرگونه تخلفی که نسبت به کالای مورد ترانزیت در سرزمین هر یک از طرفین به عمل آید مشمول قوانین و مقررات داخلی آن طرف خواهد بود.

مادهٔ ۱۰

کالایی که به عنوان ترانزیت از یکی از کشورهای متعاهد به مقصد کشور طرف دیگر عبور داده می شود در صورتی که به محض رسیدن به اولین گمرکخانهٔ مرزی کشور مقصد تشریفات گمرکی آن در گمرکخانهٔ مزبور انجام نگیرد و به داخلهٔ کشور حمل شود تابع مقررات ترانزیت داخلی (پاساوان) کشور مزبور می باشد.

مادهٔ ۱۱

طرفین متعاهدین موافقت می نمایند که برای رانندگان و کمک رانندگان وسایط نقلیه که بکار حمل و نقل اجناس و مال التجارهٔ ترانزیتی بین ایران و پاکستان و بالعکس اشتغال دارند روادید ورود کثیرالمسافره بر اساس مقررات این موافقتنامه و پروتکلهای ضمیمهٔ آن و قوانین طرفین متعاهدین صادر گردد.

مادهٔ ۱۲

درصورتی که مقامات گمرکی طرفین متعاهدین تدابیری به کار برند که تسهیلاتی بیشتر از مقررات این پروتکل در تشریفات و ضمین گمرکی در نظر گرفته شود چنین تدابیری بدون تغییر این پروتکل به موقع اجرا گذاشته خواهد شد و چنین اقدامی احتیاج به موافقت طرف دیگر متعاهد نخواهد داشت.

مادهٔ ۱۳

در صورتی که کالای ترانزیتی بیش از مدتی که در مقررات هر یک از دو کشور مقرر گردید در انبارهای گمرکی بماند چنین کالایی مشمول قوانین و مقررات کالای متروکهٔ حاکم در هر کشور خواهد بود.

در اسلام آباد به تاریخ نهم مه ۱۹۷۵

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری اسلامی پاکستان

۳. نامهٔ وزیر بازرگانی ایران به وزیر بازرگانی پاکستان

سری نهم مه ۱۹۷۵

جناب آقای وزیر

عطف به مذاکراتی که منجر به امضای موافقتنامهٔ ترانزیت کالا بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان به تاریخ امروز گردید، احتراماً اشعار می دارد که به موجب مادهٔ ٤ موافقتنامهٔ ترانزیت کالا که امروز به امضا رسید، طرفین متعاهدین روی راههای ترانزیتی مورد استفادهٔ خود تحت موافقتنامهٔ مذکور متفقاً توافق خواهند کرد. همچنین مادهٔ ١٤ موافقتنامهٔ مذکور مقرر می دارد که به منظور نظارت بر حسن اجرای موافقتنامه کمیتهٔ مشترکی مرکب از نمایندگان طرفین متعاهدین تشکیل خواهد گردید. این کمیته همچنین وظیفهٔ تعیین و مشخص کردن راههای ترانزیتی اعم از جاده و راه‌آهن در سرزمین یک طرف متعاهد را که به وسیلهٔ طرف دیگر بر اساس رفتار متقابل مورد استفاده قرار خواهد گرفت به عهده خواهد داشت و هرچند یک بار توصیه‌های مقتضی به دولتین دو کشور به عمل خواهد آورد. در عین حال استفاده از راههای ترانزیتی زیر به وسیلهٔ دو کشور مورد موافقت قرار گرفت:

الف) راههای ترانزیتی در سرزمین دولت شاهنشاهی ایران

به وسیلهٔ جاده:

۱. میرجاوه ــ زاهدان ــ کرمان ــ اصفهان ــ تهران ــ قزوین ــ تبریز ــ بازرگان (نقطهٔ مرزی)

۲. میرجاوه ــ زاهدان ــ کرمان ــ اصفهان ــ ساوه ــ همدان ــ کرمانشاه ــ قصرشیرین خسروی (نقطهٔ مرزی)

ب) راههای ترانزیتی در سرزمین دولت جمهوری اسلامی پاکستان

به وسیلهٔ راه‌آهن:

۱. کوه تفتان ــ اسپزاند ــ روری ــ کراچی

۲. کوه تفتان ــ اسپزاند ــ روری ــ لاهور ــ واگا (نقطهٔ مرزی)

این نامه جزء لاینفک موافقتنامهٔ ترانزیت کالاست که امروز به امضا رسید. تأیید مراتب بالا از طرف آن‌جناب موجب امتنان است.

خواهشمند است احترامات فائقهٔ این جانب را بپذیرید.

فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای میرافضل خان

وزیر بازرگانی دولت جمهوری اسلامی پاکستان

۴. اعلام توافق وزیر بازرگانی پاکستان با نامهٔ وزیر بازرگانی ایران

سرّی، نهم مه ۱۹۷۵

جناب آقای وزیر

احتراماً وصول نامهٔ مورخ امروز جناب‌عالی را که به شرح زیر است اعلام می دارد:

«عطف به مذاکراتی که منجر به امضای موافقتنامهٔ ترانزیت کالا بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان به تاریخ امروز گردید احتراماً اشعار می دارد که به موجب مادهٔ ۴ موافقتنامهٔ ترانزیت کالا که امروز به امضا رسید طرفین متعاهدین روی راههای ترانزیتی مورد استفادهٔ خود تحت موافقتنامهٔ مذکور متفقاً توافق خواهند کرد. همچنین مادهٔ ۱۴ موافقتنامهٔ مذکور مقرر می دارد که به منظور نظارت بر حسن اجرای موافقتنامه کمیتهٔ مشترکی مرکب از نمایندگان طرفین متعاهدین تشکیل خواهد گردید. این کمیته همچنین وظیفهٔ تعیین ومشخص کردن راههای ترانزیتی اعم از جاده و راه‌آهن در سرزمین یک طرف متعاهد را که به وسیلهٔ طرف دیگر بر اساس رفتار متقابل مورد استفاده قرار خواهد داد به عهده خواهد داشت و هرچند یک بار توصیه‌های مقتضی به دولتین دو کشور به عمل خواهد آورد. در عین حال استفاده از راههای ترانزیتی زیر به وسیلهٔ دو کشور مورد موافقت قرار گرفت:

الف) راههای ترانزیتی در سرزمین دولت شاهنشاهی ایران

به وسیلهٔ جاده:

۱. میرجاوه ــ زاهدان ــ کرمان ــ اصفهان ــ تهران ــ قزوین ــ تبریز ــ بازرگان (نقطهٔ مرزی)

۲. میرجاوه ــ زاهدان ــ کرمان ــ اصفهان ــ ساوه ــ همدان ــ کرمانشاه ــ قصرشیرین خسروی (نقطهٔ مرزی)

ب) راههای ترانزیتی در سرزمین دولت جمهوری اسلامی پاکستان

به وسیلهٔ راه‌آهن:

۱. کوه تفتان ــ اسپزاند ــ روری ــ کراچی

۲. کوه تفتان ــ اسپزاند ــ روری ــ لاهور ــ واگا (نقطهٔ مرزی)

این نامه جزء لاینفک موافقتنامهٔ ترانزیت کالاست که امروز به امضا رسید.
تأیید مراتب بالا از طرف آن‌جناب موجب امتنان است.»
مفتخرم که از طرف دولت خودمراتب فوق را تأیید نمایم.
خواهشمند است احترامات فائقهٔ این‌جانب را بپذیرید.

میرافضل خان

وزیر بازرگانی جمهوری اسلامی پاکستان

جناب آقای فریدون مهدوی
وزیر بازرگانی دولت شاهنشاهی ایران

۵. نامهٔ وزیر بازرگانی ایران به وزیر بازرگانی پاکستان

نهم مه ۱۹۷۵

جناب آقای وزیر

عطف به مذاکراتی که منتج به امضای موافقتنامهٔ ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان به تاریخ امروز گردید، محترماً به اطلاع می رساند که در مورد تسهیلات گمرکی مذکور در مادهٔ ۶ موافقتنامه و همچنین مادهٔ ۳ تبصرهٔ یک پروتکل شمارهٔ ۲ راجع به اخذ تضمین گمرکی به شرح زیر موافقت حاصل گردید:

۱. در مورد تضمین گمرکی مؤسسات و شرکتهای حمل و نقل ثبت شده به وسیلهٔ طرفین متعاهدین سپردهٔ نقدی یا ضمانتنامهٔ بانکی معادل هم ارز ۱۲۰۰۰ دلار به نفع ادارهٔ گمرک طرف دیگر برای هر وسیلهٔ نقلیه درهر مرز ورودی خواهند داد که در صورت لزوم به ارز مورد توافق بانکهای طرفین متعاهدین قابل تبدیل و انتقال خواهد بود.

۲. طرفین متعاهدین می توانند در صورت لزوم با توافق یکدیگر میزان سپردهٔ نقدی یا ضمانتنامهٔ بانکی را تقلیل یا افزایش دهند.

خواهشمند است موافقت دولت متبوع خودتان را با مندرجات بالا اعلام فرمایید.

موقع را جهت تجدید احترامات مغتنم می شمارد.

فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای افضل خان وزیر بازرگانی

دولت جمهوری اسلامی پاکستان

۶. اعلام توافق وزیر بازرگانی پاکستان با نامهٔ وزیر بازرگانی ایران

نهم مه ۱۹۷۵

جناب آقای وزیر

وصول نامهٔ مورخ امروز شما را که به شرح زیر است:

«عطف به مذاکراتی که منتج به امضای موافقتنامهٔ ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان به تاریخ امروز گردید محترماً به اطلاع می رساند که در مورد تسهیلات گمرکی مذکور در مادهٔ ۶ موافقتنامه و همچنین مادهٔ ۳ تبصرهٔ یک پروتکل شمارهٔ ۲ راجع به اخذ تضمین گمرکی به شرح زیر موافقت حاصل گردید.

۱. در مورد تضمین گمرکی مؤسسات و شرکتهای حمل و نقل ثبت شده به وسیلهٔ طرفین متعاهدین سپردهٔ نقدی یا ضمانتنامهٔ بانکی معادل هم ارز ۱۲۰۰۰ دلار به نفع ادارهٔ گمرک طرف دیگر برای هر وسیلهٔ نقلیه در هر مرز ورود خواهند داد که در صورت لزوم به ارز مورد توافق بانکهای طرفین متعاهدین قابل تبدیل و انتقال خواهد بود.

۲. طرفین متعاهدین می توانند در صورت لزوم با توافق یکدیگر میزان سپردهٔ نقدی یا ضمانتنامهٔ بانکی را تقلیل یا افزایش دهند.

خواهشمند است موافقت دولت متبوع خودتان را با مندرجات نامهٔ بالا اعلام فرمایید.»

تأیید می نماید و موافقت دولت جمهوری اسلامی پاکستان را با پیشنهاد دولت شاهنشاهی ایران اعلام می دارد.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید می نماید.

میرافضل خان

وزیر بازرگانی دولت جمهوری اسلامی پاکستان

جناب آقای فریدون مهدوی

وزیر بازرگانی دولت شاهنشاهی ایران

۲۶. یادداشتهای متبادل راجع به اعطای معافیت گمرکی به مأمورین کنسولی

۱. نامهٔ سفارت ایران در پاکستان به وزارت امور خارجهٔ پاکستان

سفارت کبرای پادشاهی ایران، اسلام‌آباد

شمارهٔ ۵۷۴۰

نوزدهم سپتامبر ۱۹۷۵

سفارت کبرای پادشاهی ایران، احترامات خود را به وزارت امور خارجهٔ دولت جمهوری اسلامی پاکستان تقدیم داشته، مفتخر است خاطرنشان سازد که: در پاراگراف ۱ مادهٔ ۵۰ پیمان‌نامهٔ وین دربارهٔ روابط کنسولی (۱۹۶۳)، تصریح شده است که:

«دولت دریافت‌کننده طبق قوانین و مقررات خود، معافیت از پرداخت تمام انواع مالیات و حقوق گمرکی و هزینه‌های غیر از هزینه‌های مربوط به انبارداری، باربری و خدمات مشابه و همچنین ورود کالاها واقلام مربوطه را میسّر خواهد کرد.»

قوانین و مقررات مربوطهٔ ایران نشان می دهد که معافیت مأموران کنسولی خارجی در ایران از پرداخت حقوق گمرکی و غیره، مستلزم آن است که این قبیل مأموران، تأیید شده و ساکن ایران باشند و در این حال بر اساس اصل معاملهٔ به مثل، در تمام مدت مأموریت خود در سمت کنسولی، از این قبیل معافیتها برخوردار خواهند بود.

ولی برای اینکه مأموران کنسولی پاکستان بتوانند در تمام مدت مأموریت خود در ایران از این قبیل امتیازات برخوردار باشند، سپاسگزار می شوم اگر دولت پاکستان سیاست خود را در مورد اعطای همین قبیل معافیتها به مأموران کنسولی ایران در طی تمام مدت مأموریت خود در پاکستان به این سفارتخانه اطلاع دهد.

این سفارت از فرصت موجود استفاده کرده یک بار دیگر عالی‌ترین مراتب احترامات خود را به آن وزارتخانه تقدیم می دارد.

به: وزارت امور خارجه پاکستان

دولت جمهوری اسلامی پاکستان

اسلام‌آباد

۲. نامهٔ جوابیهٔ وزارت امور خارجهٔ پاکستان به سفارت ایران در پاکستان

وزارت امور خارجهٔ پاکستان، اسلام‌آباد

شمارهٔ ۳/۱۳/۷۵ــ P(I)

یازده اکتبر ۱۹۷۵

وزارت امور خارجهٔ پاکستان، بدین‌وسیله احترامات خود را به سفارت کبرای پادشاهی ایران تقدیم داشته عطف به یادداشت شمارهٔ ۵۷۴۰ مورخ نوزدهم سپتامبر ۱۹۷۵ آن سفارت کبرای، مفتخر است یادآور شود که طبق پاراگراف یک مادهٔ پنجاه پیمان نامهٔ وین دربارهٔ روابط کنسولی مورخ ۱۹۶۳ و ابلاغیهٔ دولت پاکستان شمارهٔ* SRO. 736 (K) /62 مورخ ۵ ژوئیهٔ ۱۹۶۲ دولت پاکستان، مأموران کنسولی ایران را در تمام مدت اقامت آنها در پاکستان از پرداخت حقوق گمرکی و غیره معاف خواهد داشت.

بدین‌وسیله این وزارتخانه تقاضا می‌کند مأموران کنسولی پاکستانی در ایران نیز بر اساس اصل معاملهٔ به‌مثل از تسهیلات و معافیتهای مشابه برخوردار باشند.

این وزارتخانه از فرصت موجود استفاده کرده یک بار دیگر عالی‌ترین مراتب صمیمیت و ارادت خود رابه آن سفارت کبری تقدیم می دارد.

مهر «وزارت امور خارجه»

«اسلام آباد»

به: سفارت کبرای پادشاهی ایران

اسلام‌آباد

* این ابلاغیه موجود نیست.

۲۷. موافقتنامهٔ مالی

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامهٔ مالی

این موافقتنامه در تاریخ ۲۹ فروردین ۲۵۳۵ (۱۸ آوریل ۱۹۷۶) بین دولت شاهنشاهی ایران (که از این پس «وام دهنده» نامیده می شود) و دولت جمهوری اسلامی پاکستان (که از این پس «وام گیرنده» نامیده می شود) منعقد گردید.

مادهٔ اول

بر اساس مفاد و شرایط این موافقتنامه، وام دهنده موافقت می نماید که به منظور کمک به وام گیرنده در اجرای برنامه هایی در پاکستان، وامی به مبلغ اصل یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار آمریکایی (که از این پس «وام» نامیده می شود) به وام گیرنده اعطا نماید.

مادهٔ دوم

پس از اینکه این موافقتنامه قابل اجرا گردید وام، ظرف یک ماه بعد از وصول درخواست کتبی وام گیرنده دایر بر استفاده از وام، توسط وام دهنده به وام گیرنده پرداخت خواهد شد.

مادهٔ سوم

وام گیرنده وام را در ده (۱۰) قسط مساوی متوالی ششماهه، که اولین قسط پنج (۵) سال پس از تاریخ استفاده از وام حال و قابل پرداخت می‌گردد، باز پرداخت خواهد نمود.

مادهٔ چهارم

وام گیرنده نسبت به وام بهره‌ای به نرخ دو و نیم درصد ($\frac{1}{2}$۲٪) در سال که از تاریخ استفاده از وام تا تاریخ آخرین باز پرداخت محاسبه می‌گردد به وام دهنده پرداخت خواهد نمود. بهرهٔ مذکور هر شش ماه یک بار از تاریخ استفاده از وام قابل پرداخت خواهد بود. کلیهٔ پرداختهای مربوط به بهره بر اساس تعداد واقعی روزهای طی شده به مأخذ هر سال ۳۶۰ روز محاسبه خواهد گردید.

مادهٔ پنجم

از نرخ سالیانهٔ بهرهٔ مزبور که طبق مفاد مادهٔ چهارم محاسبه و پرداخت می‌گردد، نیم درصد ($\frac{1}{2}$٪) به عنوان «کارمزد مدیریت» سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران منظور خواهد شد.

مادهٔ ششم

در صورتی که هر کدام از مبالغی که به موجب این موافقتنامه توسط وام گیرنده قابل پرداخت می باشد بر اساس مفاد این موافقتنامه در رأس یا قبل از تاریخ سررسید پرداخت آن توسط وام گیرنده پرداخت نشود، وام گیرنده نسبت به هر کدام از مبالغ مزبور بهره‌ای از تاریخ قصور در پرداخت تا تاریخ پرداخت واقعی (چه بعد و چه قبل از حکم دادگاه) به نرخ نه درصد (۹٪) در سال به وام دهنده پرداخت خواهد نمود. تا زمانی که قصور مزبور ادامه داشته باشد بهرهٔ اخیرالذکر به فواصل یکماهه تقویمی ترکیب خواهد شد. بدون اینکه بر مراتب فوق الذکر لطمه‌ای وارد شود، وام گیرنده وام دهنده را در مقابل هرگونه زیان یا هزینه‌ای که وام دهنده در نتیجهٔ قصور وام گیرنده نسبت به انجام هر پرداخت در سررسید مربوط موضوع این موافقتنامه متحمل گردد مصون خواهد داشت.

مادهٔ هفتم

به عنوان مدرکی دال بر تعهدات وام گیرنده نسبت به باز پرداخت و پرداخت مبالغ مصرحه در ماده‌های سوم و چهارم، بانک دولتی پاکستان (State Bank of Pakistan) دو دسته سفته (که از این پس «سفته» یا «سفته‌ها» نامیده می شود) به شکل ضمیمهٔ (الف)، به شرح زیر صادر و به وام دهنده تسلیم خواهد کرد.

۱. دستهٔ اول شامل ده (۱۰) برگ سفته خواهد بود و مبلغ اصلی از وام که باید در هر یک از تاریخهای سررسید مربوط باز پرداخت شود در آنها قید گردیده است.

۲. دستهٔ دوم شامل بیست (۲۰) برگ سفته خواهد بود و مبلغ بهره‌ای که به مبلغ اصل وام تعلق گرفته در آنها قید گردیده است.

سفته‌ها باید به تاریخ صدور تاریخ گذاری شده و در هر یک از تاریخهای باز پرداخت مقرر در بالا قابل پرداخت باشند. سفته‌ها بر اساس قوانین پاکستان تهیه شده و به حواله کرد وام دهنده قابل پرداخت خواهند بود.

 مادهٔ هشتم

کلیهٔ مبالغی که به موجب این موافقتنامه به وام دهنده قابل پرداخت می باشد، خواه از بابت اصل یا بهره یا کارمزد مدیریت یا از بابت هر امر دیگری، باید به دلار ایالات متحدهٔ آمریکا و از طریق New York Clearing House (یا هر مرکز دیگری که در حال حاضر برای انجام معاملات بانکی بین المللی دلاری مرسوم باشد) به حساب بانک مرکزی ایران نزد ماینوفک چرزهانورتراست کمپانی به نشانی ۳۵۰ پارک اونیو، نیویورک، نیویورک ۱۰۰۲۲، ایالات متحدهٔ آمریکا یا هر بانک دیگری که وام دهنده از طریق اطلاع به وام گیرنده تعیین نماید توسط وام گیرنده پرداخت گردد.

مادهٔ نهم

وام گیرنده به شرح زیر تأیید و تضمین و تعهد می نماید که:

۱. برای قبول بدهی و سایر تعهدات موضوع این موافقتنامه و سفته ها، و برای امضا و مبادلهٔ این موافقتنامه و سفته ها واجد قدرت و اختیار و حق قانونی کامل بوده و این موافقتنامه، و سفته ها پس از صدور، تعهدات معتبر و الزام آور و قابل اجرای وام گیرنده را طبق مفاد این موافقتنامه و سفته ها تشکیل خواهند داد.

۲. برای اجازهٔ امضا و تسلیم این موافقتنامه و سفته ها کلیهٔ اقدامات موضوع قوانین و مقررات پاکستان را به عمل آورده است.

۳. کلیهٔ تعهدات وام گیرنده مندرج در این موافقتنامه و سفته ها پس از صدور، تعهد بدون قید و شرط و مستقیم وام گیرنده را تشکیل خواهد داد و وام گیرنده برای پرداخت و اجرای تعهد مزبور اعتبار کامل خود را به وثیقه می‌گذارد.

٤. کلیهٔ اطلاعاتی را که وام دهنده در خصوص صرف وجوه وام معقولاً درخواست می نماید رأساً یا از طریق فراهم آوردن موجبات لازم در اختیار وام دهنده قرار خواهد داد.

۵. نظریه های حقوقی، مجوز اختیار، نمونهٔ امضاهای گواهی شده و سایر اسناد و اطلاعات مربوط را که وام دهنده هرچند یک بار معقولاً درخواست می نماید رأساً یا از طریق فراهم آوردن موجبات لازم در اختیار وام دهنده قرار خواهد داد.

٦. از تاریخ این موافقتنامه و پس از آن، و تا زمانی که هر مبلغ موضوع این موافقتنامه و سفته ها پرداخت نشده باقی مانده باشد، تعهدات وام گیرنده در خصوص این موافقتنامه و سفته ها با کلیهٔ بدهی های دیگر وام گیرنده ناشی از هر گونه وام یا اعتباری

که به وی داده شده است و نیز با کلیهٔ تعهدات دیگر وام گیرنده ناشی ازضمانتهای مربوط به پول استقراض شده بدون اینکه هر یک از نظر تقدم تاریخ صدور، وثیقهٔ مربوط یا هرگونه مفاد و شرایطی نسبت به دیگری اولویت داشته باشند مساوی خواهد بود.

مادهٔ دهم

این موافقتنامه، پس ازاینکه اسنادی بین دو طرف دایر بر تصویب این موافقتنامه توسط مقامات ذی‌صلاح مربوط مبادله گردید و نیز مدارک زیر که از نظر شکل و محتوا قابل قبول وام‌دهنده باشد توسط وام گیرنده به وام‌دهنده تسلیم شد، قابل اجرا خواهد گردید:

۱. سفته‌های مورد اشاره در مادهٔ هفتم این موافقتنامه،

۲. نظریه یا نظریه‌های مشاور حقوقی دولت که قابل قبول وام‌دهنده بوده و مراتب زیر را گواهی نماید:

۱. تأییدیه‌ها، تضمینها و تعهدات وام گیرنده مندرج در مادهٔ نهم این موافقتنامه.

۲. مبلغ اصل بدهی موضوع این موافقتنامه و بهرهٔ متعلقه بدون اینکه از بابت هرگونه مالیات، حقوق، عوارض، محدودیتها یا سایر هزینه‌های فعلی یا آتی که در زمان حال یا در هر موقعی (الف) به موجب قوانین پاکستان، یا (ب) توسط هر اداره یا سازمان یا دستگاه مالیاتی در پاکستان وضع شود، کسوری صورت گیرد پرداخت خواهد شد. نظریه یا نظریه‌های حقوقی مزبور باید به کلیهٔ قوانین، احکام، مقررات، تصویب‌نامه‌ها، مصوبات و سایر مدارک مربوط عطف نماید.

۳. مجوز اختیار شخص یا اشخاص که اولاً ــ این موافقتنامه را از طرف وام گیرنده امضا نموده‌اند و دوماً ــ سفته‌ها را از طرف وام گیرنده امضا می‌نمایند، و سوماً ــ درخواست استفاد از وام و سایر مدارک مورد نیاز یا مجاز موضوع این موافقتنامه را امضا می نمایند و از طرف دیگر به عنوان نماینده یا نمایندگان وام گیرنده در مورد اجرای این موافقتنامه عمل می‌نمایند، و

۴. نمونهٔ امضای گواهی شده هر یک از اشخاص نامبرده در بند ۳ بالا.

مادهٔ یازدهم

در صورتی که یک یا چند مورد از موارد زیر بروز نموده و ادامه داشته باشد:

۱. قصور در پرداخت هر مقدار از مبلغ اصل یا بهره موضوع این موافقتنامه یا

سفته‌ها، یا

۲. قصور در اجرای هر تعهد یا قرار دیگر موضوع این موافقتنامه یا سفته‌ها از طرف وام گیرنده، و عدم رفع قصور مزبور طی مدت سی (۳۰) روز تقویمی پس از تسلیم اخطار کتبی از طرف وام‌دهنده به وام گیرنده، یا

۳. عدم صحت هر یک از تأییدیه‌ها، تضمینها یا اظهارات وام گیرنده مندرج در این موافقتنامه، سفته‌ها، گواهینامه‌ها، اطلاعیه‌ها، گزارشها یا درخواستهای استفاده از وام موضوع این موافقتنامه در هر مورد مهم، و عدم اصلاح آن به نحوی که مورد رضایت وام‌دهنده باشد در ظرف ۳۰ روز تقویمی پس از ارسال اخطار کتبی از طرف وام‌دهنده به وام گیرنده،

نتیجتاً در هر یک و تمام موارد بالا، تعهد وام‌دهنده در مورد انجام پرداختهای دیگر در اسرع وقت منقضی خواهد شد یا چنانچه پرداختهای مربوط به استفاده از وام طبق مادهٔ دوم این موافقتنامه به عمل آمده باشند، وام‌دهنده می‌تواند بااطلاع کتبی به وام گیرنده تمام مبلغ اصل وام باز پرداخت نشدهٔ موضوع این موافقتنامه را و همین طور هر سفته یا سفته‌های مربوط به مبالغ مزبور را در اسرع وقت حال و قابل پرداخت اعلام نماید و در نتیجه، از تاریخ قصور مربوط مبلغ اصل تمام مبالغ استفاده شده و باز پرداخت نشده وام همراه با بهرهٔ متعلقه حال و قابل پرداخت تلقی خواهد شد، بدون اینکه عرض‌حال یا درخواست یا اعتراض یاهرگونه اقدام مشابه دیگری به عمل آورد و وام گیرنده به موجب این موافقتنامه از عرض‌حال یا درخواست یا اعتراض یا اقدام اخیرالذکر قویاً انصراف حاصل می‌نماید.

مادهٔ دوازدهم

وام گیرنده موافقت می‌نماید که رأساً یا از طریق فراهم آوردن موجبات لازم، کلیهٔ مالیاتها، حقوق، عوارض یا هزینه‌های دیگر را که به موجب قوانین پاکستان یا توسط هر یک از سازمانها یا مؤسسات یا مقامات مالیاتی یا سایر دستگاههای آن در مورد امضا، صدور، مبادله یا ثبت این موافقتنامه یا سفته‌ها یا در مورد پرداخت هر کدام از مبالغ قابل پرداخت موضوع این موافقتنامه و سفته‌ها در زمان حاضر یا در آینده وضع گردد بپردازد، و تمام پرداختهای بابت اصل و بهره موضوع این موافقتنامه یا سفته‌ها باید بدون اینکه از بابت مالیات، حقوق، عوارض و سایر هزینه‌های مذکور کسوری صورت گیرد پرداخت

شوند. در صورتی که، علی رغم مقررات این ماده، در مورد این موافقتنامه یا سفته ها مالیات، حقوق، عوارض یا هزینهٔ دیگری وضع گردد وام گیرنده باید بهره‌ای اضافی معادل مالیات، حقوق، عوارض یا هزینهٔ اخیرالذکر به وام دهنده بپردازد.

مادهٔ سیزدهم

هرگونه اختلافی که احیاناً در مورد تفسیر یا اجرای این موافقتنامه بروز نماید باید از طریق مذاکرهٔ مستقیم حل و فصل گردد، و چنانچه طرفین نتوانند از طریق مذاکرهٔ مستقیم به توافق برسند اختلاف باید به «کمیسیون مشترک وزیران ایران و پاکستان برای همکاری های تجارتی و اقتصادی» ارجاع گردد. در صورتی که کمیسیون مذکور نیز نتواند به راه حلی دست یابد، اختلاف مزبور باید سرانجام بر اساس مقررات سازش و داوری اطاق بازرگانی بین‌المللی توسط یک یا چند داور که بر اساس مقررات مذکور تعیین می شوند حل و فصل گردد. محل داوری به نحوی که مورد توافق وام دهنده و وام گیرنده باشد پاریس یا ژنو خواهد بود. رأی اطاق مزبور را می توان به هر دادگاه ذی صلاحی ارجاع نمود یا از آن دادگاه پذیرش قضایی رأی مزبور و دستور اجرای مربوط را (بسته به مورد) تقاضا نمود.

مادهٔ چهاردهم

این موافقتنامه به عنوان قراردادی است که به موجب قوانین ایران منعقد گردیده است و این موافقتنامه و هر یک از سفته های صادرهٔ موضوع این موافقتنامه تابع قوانین ایران بوده و بر اساس قوانین ایران مورد تفسیر و استنباط قرار خواهد گرفت.

مادهٔ پانزدهم

کلیهٔ مکاتبات یا اطلاعیه های مربوط به این موافقتنامه باید به نشانی های مندرج در زیر ارسال گردند:

۱. در مورد دولت شاهنشاهی ایران:

نشانی پستی: سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران

وزارت امور اقتصادی و دارایی

تهران ــ ایران

نشانی تلگرافی: وزارت اقتصادی و دارایی

تهران ــ ایران

۲. در مورد دولت جمهوری اسلامی پاکستان:

نشانی پستی: رئیس سازمان امور اقتصادی
وزارت دارایی، برنامه‌ریزی و عمران،
دولت جمهوری اسلامی پاکستان
اسلام آباد ــ پاکستان

نشانی تلگرافی: اقتصادی ــ اسلام آباد

این موافقتنامه در چهار نسخه ــ دو نسخه به زبان فارسی و دو نسخه به زبان انگلیسی ــ امضا گردید و تمام نسخ معتبر می‌باشند. در صورت بروز اختلاف و یا اشکال در مورد تفسیر و استنباط موافقتنامه، متن انگلیسی معتبر خواهد بود.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری اسلامی پاکستان
جمشید اشرفی	الف. گ. ن. غازی
معاون سرمایه گذاری و کمکهای خارجی وزارت امور اقتصادی و دارایی	دبیرکل وزارت دارایی

۲. نامهٔ جوابیهٔ وزارت اقتصاد و دارایی ایران به وزارت اقتصاد و دارایی پاکستان*

وزارت دارایی و امور اقتصاد ایران

شمارهٔ رجوع: ۵۲۹۸

تاریخ: ۱۲ سپتامبر ۱۹۷۶

آقای غازی عزیز

پیرو موافقتنامهٔ پرداخت وام به مبلغ صد و پنجاه میلیون دلار آمریکا مورخ هیجده آوریل ۱۹۷۶، منعقده بین دولت پادشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان، مایلم به اطلاعتان برسانم که مجالس شورای ملّی و سنای پارلمانی ایران، متن موافقتنامهٔ پرداخت وام را با اصلاحیهٔ زیر در پاراگراف آخر آن تصویب کرده‌اند:

«برای گواهی مراتب بالا، طرفین این سند، این موافقتنامه را در چهار نسخه، دو نسخه به فارسی و دو نسخه به انگلیسی که همگی معتبرند، تهیه کرده‌اند. هرگاه در تعبیر و تفسیر و یا اجرای این موافقتنامه اختلاف نظری پیش آید، متن انگلیسی آن اعتبار خواهد داشت.»

در این مورد، بدین‌وسیله دو نسخهٔ مهر و امضا شدهٔ ترجمهٔ فارسی موافقتنامهٔ پرداخت وام را تقدیم نموده و پیشنهاد می‌کنیم نسخه‌ای از همین نامه و همچنین نسخه‌های ترجمهٔ فارسی مربوطه را امضا فرموده هرچه زودتر از هر کدام یک نسخه** برای ما ارسال نمایید.

جمشید اشرفی

معاون وزیر دارایی و امور اقتصاد ایران

در امور سرمایه گذاری و همیاری‌های خارجی

به: آقای آ.جی.ان. غازی

دبیرکل وزارت دارایی دولت جمهوری اسلامی پاکستان

* اصل نامه که بخشی از آن در این متن آمده، موجود نیست.

** one copy of each

۲۸. پروتکل سومین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی

پروتکل اجلاس سوم کمیسیون مشترک ایران و پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی

سومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران و پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی از ۱۶ تا ۱۸ مه ۱۹۷۷ در اسلام‌آباد برگزار گردید.

ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر دارایی و امور اقتصاد و ریاست هیئت پاکستانی را عالی جناب عبدالحفیظ پیرزاده، وزیر دارایی، برنامه ریزی و هماهنگ سازی امور روستایی به عهده داشتند. فهرستهای اسامی اعضای دو هیئت را به عنوان ضمایم ۱ و ۲ همین سند ملاحظه می‌فرمایید. وزرا، توسعهٔ روابط اقتصادی و تجاری بین ایران و پاکستان را بررسی نموده، اجرای تصمیمات متخذه در جریان برگزاری دو اجلاس قبلی کمیسیون را با خرسندی یادآور شدند و نتیجه گرفتند که کمیسیون مشترک در امر توسعهٔ تجارت و همکاری‌های اقتصادی بین ایران و پاکستان مکانیزم مؤثری بوده است و به این نتیجه رسیدند که سومین اجلاس فرصت مناسبی برای بررسی کلی تصمیمات متخذه توسط کمیسیون بوده است و یکپارچه کردن جوانب گوناگون همکاری‌های اقتصادی ایران و پاکستان را تضمین نموده است.

و تنها در موارد زیر به توافق قطعی و نهایی رسیدند:

تجارت

کمیسیون با خشنودی خاطرنشان ساخت که موافقتنامهٔ درازمدت تجاری و موافقتنامهٔ تجارت ترانزیت بین دو کشور در تاریخ ۹ مه ۱۹۷۵ به امضا رسیده‌اند.

طرف ایرانی یادآور گردید که مقامات ذی‌صلاح ایرانی بر اساس ماده ۱۶ موافقتنامهٔ تجارت ترانزیت موافقتنامهٔ مذکور را به تصویب رسانده‌اند و اظهار امیدواری کرد که مقامات ذی‌صلاح پاکستانی نیز این موافقتنامه را بزودی تصویب کنند. کمیسیون، جریان تجارت بین ایران و پاکستان را بررسی کرد، تدابیر لازم برای توسعهٔ بیشتر روابط تجاری بین دو کشور را مورد بحث و مذاکره قرار داد و نتیجه گرفت که حجم تجارت بین دو کشور و بویژه حجم واردات ایران از پاکستان افزایش یافته است.

طرف پاکستانی پیشنهاد کرد یک موافقتنامهٔ درازمدت برای صدور برنج از

پاکستان به ایران بین دو کشور منعقد گردد و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که این پیشنهاد به اطلاع مقامات علاقه‌مند ایرانی خواهد رسید و نظریات ایران در این مرد به موقع خود به پاکستان اطلاع داده خواهد شد.

طرف پاکستانی آمادگی خود را برای عرضهٔ مقادیری ذرت به ایران در طی چند سال آینده اعلام داشت.

کمیسیون با تأکید روی امر توسعهٔ تجارت دوجانبه، مجدداً تأیید کرد که تمام تدابیر لازمه به منظور افزایش بیشتر و تنوع بخشیدن به تجارت بین دو کشور بویژه در خصوص صدور کالاهای صنعتی ایران به پاکستان باید اتخاذ گردند و در همین مورد طرف ایرانی، علاقه و آمادگی خود را برای صدور بولدوزر، لودر، جاده‌صاف کن، جراثقال، دیگ بخار، ماشین ابزار، پمپ، لیفت‌تراک، کمپرسور، تراکتور، اتوبوس و کامیون به پاکستان خاطرنشان ساخت و طرف پاکستانی اظهار داشت که واردات این اقلام از ایران به پاکستان را تسهیل خواهد کرد.

طرف ایرانی، آمادگی خود را برای برآوردن نیازهای پاکستان به گوگرد اعلام داشت و طرف پاکستانی یادآور شد که از خریداران گوگرد ایران بوده است و کوشش خواهد کرد واردات گوگرد خود از ایران را افزایش بدهد.

صنعت

کمیسیون، پیشرفت اجرای پروژه‌های مشترک زیر را بررسی کرد:

۱. پروژه سیمان پاک - ایران

یادآوری شد که تمام کارهای مقدماتی این پروژه نظیر گزینش محل، تضمین فراهم بودن مواد خام ضروری در مجاورت محل کارخانه و همچنین امکان دسترسی به آب و برق و امکانات حمل و نقل ماشین‌آلات و تجهیزات به محل، تمام شده‌اند.

کمیسیون به این نتیجه رسید که طرفین باید اقدامات لازم برای پرداخت و تأمین سهمهای خود در سرمایه‌گذاری برای انجام این پروژه را اتخاذ نمایند تا مناقصهٔ بین‌المللیِ مربوطه امکان انتشار یابد و مقرر شد ماشین‌آلات و تجهیزات مربوطه تا آنجا که ممکن باشد به قیمتهای عادلانهٔ بین‌المللی از ایران و پاکستان خریداری گردند.

طرف ایرانی موافقت کرد هر مقدار از سیمان تولیدی این پروژه را که اضافه بر

نیازهای داخلی پاکستان و آماده برای صدور باشد، به قیمتهای سی آند اِف * عادلانه و بین المللی خریداری کند.

۲. کارخانه‌های نساجی پاک - ایران در اوتال و باله‌لی

کمیسیون یادآور شد که اجرای پروژه‌های نساجی اوتال و باله‌لی به طرز رضایت‌بخشی پیشرفت داشته است، امور مهندسی ساختمان آنها تا به ترتیب شصت و چهل درصد به اتمام رسیده‌اند و به ترتیب در مارس و ژوئیهٔ ۱۹۷۸ افتتاح خواهند گردید. کمیسیون همچنین یادآور گردید که بخشی از ماشین‌آلات و تجهیزات این دو پروژه را ایران و پاکستان تأمین کرده‌اند.

۳. کارخانه‌های نساجی جدید

کمیسیون خاطرنشان ساخت که گزارشهای قابلیت اجرای پروژه‌های دی.آی.خان، نواب‌شاه و جانگ برای بررسی به طرف ایرانی تسلیم گردیده‌اند و طرف ایرانی یادآور شد که این گزارشها مورد بررسی قرار گرفته‌اند و با آنها موافقت اصولی به عمل آمده است، ولی در عین حال مقرر شده که ایران حق داشته باشد در سطح کارشناسی و با توافق طرفین، اصلاحات فنی و تجدید نظرهای لازم را در مورد آنها به عمل آورد.

کمیسیون به این نتیجه رسید که در مورد خرید ماشین‌آلات و تجهیزات لازم برای انجام این پروژه‌های مشترک، ماشین‌آلات و تجهیزات ساخت ایران و پاکستان و عرضه شده در شرایط قابل رقابت بین‌المللی حق تقدم خواهند داشت و همچنین موافقت کرد عاملان اجرای پروژه‌های مشترک فوق در صورت تأمین مالی خریدها از کشورهای ثالث، از این کشورها اعتبار صادراتی یا «اعتبار عرضه کنندهٔ کالا» ** مطالبه کنند.

پیش‌قسط *** کل مبلغ این خریدها از محل ارز خارجی سرمایه گذاری مربوطه تأمین شده، در صورت داشتن باقیماندهٔ مبلغ مابقی، توسط طرف ایرانی تأمین خواهد

* C and I؛ به معنای قیمت کالا و هزینهٔ حمل آن بدون بیمهٔ دریایی. تولیدکننده پس از تسلیم کالا به شرکت کشتیرانی و پرداخت هزینهٔ حمل، از خود سلب مسئولیت می‌کند و حق بیمه تا مقصد به عهدهٔ خریدار است. به عبارت دیگر، این قیمت عبارت است از قیمت F.A.S به اضافهٔ هزینهٔ حمل تا مقصد، منهای بیمهٔ دریایی آن.

** export or suppliers credit

*** down payment

گردید.*

۴. پروژه‌های سیمان و کود شیمیایی

طرف پاکستانی به کمیسیون اطلاع داد که گزارشهای مطالعات قابلیت اجرای پروژه‌های فوق‌الذکر در دست تهیه‌اند و به موقع خود ارائه خواهند شد.

۵. تایر و شکر

طرف پاکستانی به کمیسیون اطلاع داد که پاکستان علاقه‌مند است برای تولید تایر و تیوب انواع خودرو و تولید شکر، پروژه‌های مشترکی با شراکت ایران اجرا کند و اگر ایران علاقه‌مند باشد، گزارشهای قابلیت اجرای مربوطه بزودی برای بررسی تقدیم خواهند گردید. طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که دربارهٔ امکانات خود در این زمینه به موقع خود طرف پاکستانی را مطلع می‌نماید.

کشاورزی

کمیسیون، پیشرفت امر اجرای پروژهٔ مشترک تولید گوشت و دیگر محصولات کشاورزی بویژه علوفهٔ دام را مورد بررسی قرار داد. تأیید شد که طرف پاکستانی در حدود پنج هزار هکتار زمین مختص این پروژه را در نیمهٔ دوم ۱۹۷۷ تعیین و ارائه خواهد کرد و مقرر شد تفاهم نامهٔ امضا شده بین طرفین در این خصوص در تاریخ ۳۰ اکتبر ۱۹۷۶ مجدداً بررسی شده، مدت آن شش ماه تمدید گردد تا تکمیل یک گزارش قابلیت اجرای جدید در این مورد میسر شود.

اطلاعات حاصله از سیستمهای ماهواره‌ای

طرف پاکستانی یادآور شد از آنجا که ایران تنها کشوری است در آسیای باختری که برنامهٔ جامعی برای کاربرد تکنیکهای ماهواره‌ای برای جمع‌آوری اطلاعات دربارهٔ منابع طبیعی شامل مواد معدنی، خاک، آب، کشاورزی و غیره از طریق استفاده از ماهواره‌های ویژهٔ منابع زمینی دارد، طرف پاکستانی پیشنهاد می‌کند دو کشور در این زمینه همکاری داشته باشند و بویژه درخواست کرد طرف ایرانی، اطلاعات ماهواره‌ای مربوط به پاکستان را در اختیار پاکستان قرار داده، دو یا سه کارشناس پاکستانی را در تأسیسات مربوطهٔ خود در ایران آموزش دهد.

* انشای جملهٔ انگلیسی اشتباه است، ولی جمله برای خواننده مفهوم است ــ مترجم.

طرف ایرانی با این درخواست موافقت اصولی به عمل آورد و مقرر شد کارشناسان طرفین برای بررسی کامل موضوع و حل و بحث شرایط همکاری در این زمینه در طی سه ماه پس از امضای این پروتکل در تهران گردهمایی داشته باشند

پروژه‌های توسعهٔ منابع آب

۱. پروژه دشت بِلا

کمیسیون یادآور شد که اجرای پروژهٔ توسعهٔ منابع آب سطحی دشت بِلا شروع شده است و تعدادی از چاههای حفاری و لوله گذاری شدهٔ مربوطه نصب گردیده‌اند. کمیسیون همچنین خاطرنشان ساخت که پیش‌نویس موافقتنامهٔ وامی به مبلغ ۲/۲ میلیون دلار آمریکا به منظور تأمین مالی بخشی از هزینه‌های ارز خارجی پروژهٔ توسعهٔ منابع آب سطحی دشت بِلای پاکستان توسط مقامات ذی‌صلاح در پاکستان در دست بررسی است و کمیسیون مقرر کرد در تمام مواردی که خرید تجهیزات و ماشین‌آلات مذکور باید حتی‌المقدور تحت شرایط عادلانه و طبق مقررات رایج بین‌المللی از ایران خریداری گردند.

۲. پروژه‌های روهری و گوت کی

طرف پاکستانی امکان ایران برای شرکت در انجام پروژهٔ توسعهٔ منابع آب شیرین گوت کی و یا پروژهٔ روهری را که با شراکت در اجرای آنها موافقت اصولی به عمل آورده است خاطرنشان ساخت که مورد بررسی قرار دهد. نسخه‌هایی از گزارشهای قابلیت اجرا* این پروژه‌ها به طرف ایرانی تسلیم شدند.

۳. طرح سِهان

مقرر شد طرف پاکستانی نسخهٔ تجدید نظر شده و کاملی از گزارش قابلیت اجرای طرح آبیاری از طریق استفاده از سیلابهای سِهان را برای مطالعه و بررسی به طرف ایرانی تسلیم کند.

۴. پروژهٔ رخشان

طرف پاکستانی به کمیسیون اطلاع داد که اجرای پروژهٔ توسعهٔ بستر رودخانهٔ رخشان در پاکستان را دولت پاکستان به عهده گرفته است و بنابراین کمیسیون موافقت

* Feasibility

کرد پروژهٔ مذکور در شمار پروژه‌های مشترک اجرایی دو کشور نباشد.

ارتباطات مخابراتی

کمیسیون روی نیاز به تکمیل تسهیلات و تأسیسات ارتباطات مخابراتی بین دو کشور تأکید کرده، با خرسندی یادآور شد که در طی مه ۱۹۷۷، دو کانال ماهواره‌ای جدید بین تهران و راولپندی به کار خواهند افتاد و در نتیجه تعداد کانالهای ماهواره‌ای مشغول کار بین دو کشور به پنج خواهد رسید و همچنین با خشنودی خاطرنشان ساخت که طرف ایرانی، کار تکمیل برقراری ارتباط مایکروویو تا زاهدان را به پایان رسانده است.

پاکستان یادآور شد که کار تکمیل برقراری ارتباط مایکروویو تا کویته را به پایان رسانده است و کار مربوطه روی قطعهٔ باقیمانده ازین کانال ارتباطی مرزی یعنی قطعهٔ کویته، زاهدان نیز بزودی آغاز خواهد گردید.

آموزش عالی

کمیسیون، انجام پروژه‌های احداث کالج پزشکی بولان در کویته و کالج مهندسی بلوچستان پاکستان در خوزدار را بررسی کرد و یادآور شد که در حدود بیست و پنج درصد کار احداث کالج پزشکی تمام شده است، زمین لازم برای کالج مهندسی تهیه گردیده است و مهندسین مشاور لازم برای تهیهٔ طرحها و مشخصات تفصیلی مربوطه و نظارت بر اجرای این پروژه‌ها تعیین شده‌اند.

سهم پرداختی ایران برای انجام این پروژه‌ها، به ترتیب ۴/۴۶ میلیون دلار آمریکا و ۲/۵۴ میلیون دلار آمریکا، صرف خرید تجهیزات لازم برای انجام این پروژه‌ها از کشورهای خارجی* خواهد گردید و طرف پاکستانی، از پیشنهاد ثبت‌نام تعدادی از دانشجویان ایرانی در کالجهای مذکور پس از شروع به کار آنها استقبال کرد.

پیشنهادهای جدید برای همکاری

هیئت پاکستانی، اجرای پروژه‌های مشترک جدید زیر را به ایران پیشنهاد کرد:

۱. بازسازی و نوسازی راه‌آهن اسپزند ــ کوه تفتان

۲. نصب و تأسیس سیستم رلهٔ رادیویی در نواحی ساحلی دو کشور بین کراچی ــ اوتال ــ بِلا ــ پسنی ــ گوادر ــ جوانی. طرف ایرانی یادآور شد که موضوع را

* مقصود کشور های خارجی نسبت به ایران و پاکستان هر دو است ــ مترجم.

مورد مطالعه قرار خواهد داد و نظریات خود را در این مورد به موقع خود به اطلاع طرف پاکستانی خواهد رساند.

موافقتنامهٔ مربوط به سرمایه گذاری

طرف ایرانی یادآور شد که نظر به افزایش تعداد پروژه‌های مشترک ایران ــ پاکستان در پاکستان، بهتر است برای تشویق و تسهیل هرچه بیشتر همکاری در این زمینه، یک موافقتنامهٔ سرمایه گذاری ویژه بین دو کشور منعقد گردد و مقرر شد کارشناسان طرفین در طی شش ماه پس از امضای این پروتکل به منظور تهیهٔ پیش‌نویس موافقتنامهٔ مذکور در تهران تشکیل جلسه دهند.

همکاری فنی

طرفین بر موافقت قبلی خود در این مورد که برنامهٔ جامعی برای همکاری‌های فنی باید بین دو کشور مطرح شود، مجدداً تأکید نمودند و در همین خصوص، طرف پاکستانی درخواست کرد به تعدادی از دانشجویان پاکستانی اجازه داده شود در انستیتو تکنولوژی آبادان تحصیل کنند و طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که به این تقاضای پاکستان کمال توجه را مبذول خواهد داشت.

اجلاس چهارم کمیسیون مشترک ایران ــ پاکستان برای همکاری اقتصادی در سطح وزرا در ۱۹۷۸ در تهران برگزار خواهد گردید.

در تاریخ ۱۸ مه ۱۹۷۷ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در اسلام آباد امضا شد.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری اسلامی پاکستان
هوشنگ انصاری	عبدالحفیظ پیرزاده
وزیر دارایی و امور اقتصاد	وزیر دارایی، برنامه ریزی و هماهنگ سازی امور روستایی

ضمیمهٔ یک

هیئت ایرانی

۱. عالی‌جناب هوشنگ انصاری

وزیر دارایی و امور اقتصاد

۲. عالی‌جناب منوچهر ظلی

سفیرکبیر ایران در پاکستان

۳. عالی‌جناب جواد وفا

معاون وزیر دارایی و امور اقتصاد در امور بین‌المللی

٤. عالی‌جناب حسین میرحیدر

معاون وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در امور پژوهش

۵. عالی‌جناب مهدی غفارزاده

معاون وزیر صنایع و معادن در امور صنایع

۶. آقای هوشنگ ثابتی

مدیرعامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

۷. آقای رضا خالقی‌راد

مدیرکل وامهای خارجی وزارت دارایی و امور اقتصاد

۸. آقای منوچهر فلاح‌تفتی

قائم‌مقام مدیرکل تجارت خارجی وزارت بازرگانی

۹. آقای حسین معصومی

قائم‌مقام مدیرکل همکاری‌های اقتصادی وزارت دارایی و امور اقتصاد

ضمیمهٔ دو

هیئت پاکستانی

۱. آقای عبدالحفیظ پیرزاده

وزیر فدرال دارایی، برنامه‌ریزی و هماهنگ‌سازی امور روستایی

۲. آقای وی.آ. جعفری

رئیس ادارهٔ برنامه‌ریزی و توسعه

۳. آقای اعجاز احمد نائیک

از رؤسای وزارت بازرگانی

٤. آقای اس.بی. عوان

از رؤسای وزارت تولید

۵. آقای آی.آ. امتیازی

از رؤسای وزارت کشاورزی و مواد غذایی

٦. آقای آ. غازی

رئیس کل سازمان توسعهٔ صنعتی پاکستان

۷. آقای اختر محمود

از رؤسای ادارهٔ برنامه‌ریزی و توسعه

۸. آقای فضل الرحمن خان

از رؤسای وزارت بازرگانی

۹. آقای مظهر علی

رئیس کل سازمان دولتی سیمان پاکستان

۱۰. پروفسور نصیر آ. شیخ

از مدیران کل وزارت بهداشت

۱۱. آقای جاوید احمدمیرزا

رئیس هیئت مدیرهٔ مدیریت صنعتی

۱۲. آقای سرفرازخان ملیک

قائم‌مقام رئیس ادارهٔ امور اقتصادی

۱۳. کاپیتان یو.آ. جی. عیسانی

از رؤسای کل وزارت آموزش

۱۴. آقای آ.آ. فاروق

از مدیران کل وزارت امور خارجه

۱۵. آقای طریق مصطفی

از رؤسای کل ادارهٔ تولیدات نظامی

۱۶. دکتر آ.اچ. خان

رایزن اقتصادی* سفارت کبرای پاکستان در ایران

۱۷. آقای محمد لطف‌الله

از رؤسای ادارهٔ برنامه‌ریزی و توسعه

* Economic Minister

۲۹. یادداشتهای متبادل دربارهٔ معافیت مالیاتی شرکتهای هواپیمایی طرفین

۱. نامهٔ سفارت ایران به وزارت امور خارجهٔ پاکستان

سفارت ایران

اسلام آباد

شمارهٔ ۸۵۴۳

۱۵ فوریهٔ ۱۹۷۸

سفارت کبرای پادشاهی ایران، عالی ترین احترامات خود را به محضر وزارت امور خارجهٔ دولت جمهوری اسلامی پاکستان تقدیم داشته، افتخار دارد خاطرنشان سازد که:

نظر به اینکه طبق قانون مالیات مستقیم مورخ ۲۸ اسفند ۱۳۴۵ (۱۹ مارس ۱۹۶۷)، هواپیمایی های خارجی بر اساس اصل معاملهٔ به‌مثل از پرداخت مالیات بر درآمد معاف خواهند بود و با توجه به این موضوع که دولت پاکستان از هواپیمایی ملّی ایران مالیات بر درآمد دریافت داشته است، در صورتی که دولت ایران تا این تاریخ از «سازمان هواپیمایی بین المللی پاکستان» مالیات بر درآمد نخواسته است و نظر به این که شرط معاملهٔ به مثل مندرج در قانون مالیات مستقیم ایران به این ترتیب در حقیقت تثبیت شده است، پیشنهاد می شود تا زمانی که دولت پاکستان اصل معاملهٔ به مثل را رعایت می‌کند، هواپیمایی های پاکستانی مثل سابق از پرداخت مالیات بر درآمد ناشی از حمل و نقل کالا و مسافر به دولت ایران معاف باشند و همچنین پیشنهاد می شود که در صورت قابل قبول بودن این پیشنهاد از نظر دولت پاکستان، این نوت و یادداشت آن سفارت کبری در تأیید کاربرد و رعایت اصل معاملهٔ به مثل توسط دولت پاکستان، در موضوع معافیت از پرداخت مالیات بر درآمد توسط هواپیمایی های دو کشور، یک موافقتنامهٔ موقت بین دو دولت تلقی شود. این سفارت کبری از فرصت موجود استفاده کرده یک بار دیگر عالی ترین مراتب احترامات خود را به محضر آن وزارتخانه تقدیم می دارد.

سفارت کبرای پادشاهی ایران

به: وزارت امور خارجه پاکستان

اسلام آباد

۲. اعلام توافق وزارت خارجهٔ پاکستان با نامهٔ سفارت ایران همراه با ضمیمه

وزارت امور خارجهٔ پاکستان

اسلام آباد

شمارهٔ Ira (I) - VI/2(2)/78

هشت مارس ۱۹۷۸

وزارت امور خارجهٔ پاکستان بدین‌وسیله احترامات فائقهٔ خود را به محضر سفارت کبرای پادشاهی ایران دز اسلام‌آباد تقدیم داشته، افتخار دارد دریافت یادداشت شمارهٔ ۸۵۴۳ آن سفارتخانه مورخ پانزده فوریهٔ ۱۹۷۸ به قرار زیر را تأیید کند:

«سفارت کبرای پادشاهی ایران، عالی‌ترین احترامات خود را به محضر وزارت امور خارجهٔ دولت جمهوری اسلامی پاکستان تقدیم داشته، افتخار دارد خاطرنشان سازد که:

نظر به اینکه طبق قانون مالیات مستقیم مورخ ۲۸ اسفند ۱۳۴۵ (۱۹ مارس ۱۹۶۷)، هواپیمایی های خارجی بر اساس اصل معاملهٔ به مثل از پرداخت مالیات بر درآمد معاف خواهند بود و با توجه به این موضوع که دولت پاکستان از هواپیمایی ملی ایران مالیات بر درآمد دریافت داشته است در صورتی که دولت ایران تا این تاریخ از «سازمان هواپیمایی بین‌المللی پاکستان» مالیات بر درآمد نخواسته است و نظر به اینکه شرط معاملهٔ به مثل مندرج در قانون مالیات مستقیم ایران به این ترتیب در حقیقت تثبیت شده است، پیشنهاد می شود تا زمانی که دولت پاکستان اصل معاملهٔ به مثل را رعایت می‌کند، هواپیمایی های پاکستانی مثل سابق از پرداخت مالیات بر درآمد ناشی از حمل و نقل کالا و مسافر به دولت ایران معاف باشند و همچنین پیشنهاد می شود که در صورت قابل قبول بودن این پیشنهاد از نظر دولت پاکستان، این نوت و یادداشت آن سفارت کبری در تأیید کاربرد و رعایت اصل معاملهٔ به مثل توسط دولت پاکستان، در موضوع معافیت از پرداخت مالیات بر درآمد توسط هواپیمایی های دو کشور، یک موافقتنامهٔ موقت بین دو دولت تلقی شود. این سفارت کبری از فرصت استفاده کرده یک بار دیگر عالی‌ترین مراتب احترامات خود را به محضر آن وزارتخانه تقدیم می دارد.»

این وزارتخانه همچنین افتخار دارد به اطلاع آن سفارت کبری برساند که دولت

جمهوری اسلامی پاکستان، پیشنهاد فوق را می‌پذیرد و در این مورد.طبق ابلاغیهٔ شمارهٔ SRO 735 (I)/77 مورخ ۱۰ اوت ۱۹۷۷ (که نسخه‌ای از آن را به پیوست همین نامه ملاحظه می‌فرمایید) و بر اساس قسمت شمارهٔ شصت «قانون مالیات بر درآمد» که از تاریخ ۵۹ــ۱۹۵۸ اعتبار اجرا یافته است، عمل خواهد کرد.

این وزارتخانه از فرصت موجود استفاده کرده یک بار دیگر عالی‌ترین مراتب احترامات خود را به محضر آن سفارت کبری تقدیم می‌دارد.

مهر وزارت امور خارجه پاکستان

به: سفارت کبرای پادشاهی ایران
اسلام آباد

وزارت دارایی و هماهنگ سازی محلی
اسلام آباد، ۱۰ اوت ۱۹۷۷
مالیات بر درآمد
S.R.O. 735 (I)/77

در مورد استفاده از اختیارات دولت فدرال طبق قسمت فرعی یک قسمت ۶۰ قانون مالیات بر درآمد مورخ ۱۹۲۲ (یازده* از ۱۹۲۲)، دولت فدرال خوش وقت است شرکتهای خارجی را فعلاً از مالیات بر درآمد قابل پرداخت طبق قانون مذکور معاف کند.

دولت فدرال این امر را در خصوص عملیات کشتی ها و وسایط نقلیهٔ هوایی در ترافیک بین المللی تصویب کرده است، ولی این امر شامل درآمدهای این قبیل کشتی ها و وسایط نقلیهٔ هوایی در صورتی که کار آنها اساساً حمل و نقل مسافر و کالا در محدودهٔ مرزهای جغرافیایی پاکستان باشد نمی شود و در عین حال مشروط بر آنکه این قبیل معافیتها شامل حال شرکتهای کشور دیگری که شرکتهای مشابه پاکستانی را از معافیتهای مشابه مربوطه برخوردار نمی سازد نشوند.

توضیح: «شرکت خارجی» در اینجا به معنای شرکتی است که توسط شخصی اداره می شود که مقیم پاکستان نیست و مدیریت مؤثر آن از جایی واقع در خارج از پاکستان اعمال می شود.

آفتاب احمد
وزیر علی البدل**

* ممکن است مقصود ماه یازدهم از سال ۱۹۲۲ باشد.

** Additional Secretary

۳۰. پروتکل چهارمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی

پروتکل اجلاس چهارم کمیسیون مشترک ایران ــ پاکستان در سطح وزرا برای همکاری‌های اقتصادی

اجلاس چهارم کمیسیون مشترک ایران ــ پاکستان برای همکاری‌های اقتصادی از هفده تا نوزده سپتامبر ۱۹۷۸ در تهران برگزار گردید. ریاست هیئت ایرانی را عالی جناب محمّد یگانه، وزیر دارایی و امور اقتصاد و ریاست هیئت پاکستانی را عالی جناب غلام اسحق خان، وزیر دارایی و هماهنگ سازی امور روستاها به عهده داشتند.

با توجه به همبستگی و پیوندهای دوستی موجود بین دو کشور، وزرا، عزم راسخ دو دولت برای تقویت روابط بازرگانی و اقتصادی خود را هرچه بیشتر تأیید کردند. توسعهٔ روابط تجاری و اقتصادی بین ایران و پاکستان را مورد بررسی قرار دادند، اجرای تصمیمات متخذه در اجلاسهای قبلی کمیسیون مشترک را با خرسندی یادآور گردیدند، نتیجه گرفتند که کمیسیون مشترک، چارچوب مؤثر و مفیدی برای توسعهٔ تجارت و گسترش همکاری‌های اقتصادی بوده است و پس از بحث و مذاکره دربارهٔ پیشرفتهای حاصلهٔ مربوطه، در موارد زیر به تصمیم گیری پرداختند:

تجارت

کمیسیون با خرسندی یادآور گردید که موافقتنامهٔ تجارت ترانزیت، امضا شده در تاریخ ۹ مه ۱۹۷۵، از تاریخ ۸ ژوئن ۱۹۷۷ اعتبار اجرایی پیدا کرده است.

کمیسیون، جریان تجارت بین دو کشور را مورد بررسی قرار داد و نتیجه گرفت که حجم، ارزش، ترکیب و توازن آن، سال به سال در تغییر بوده‌اند.

کمیسیون، بر توسعهٔ تجارت دوجانبه تأکید کرده، تأیید نمود که تمام تدابیر لازم به منظور افزایش هرچه بیشتر تجارت بین دو کشور و تنوع بخشیدن به آن باید اتخاذ گردند و در همین خصوص طرف پاکستانی موافقت کرد واردات کالاهای معینی شامل اقلام زیر از ایران را به پاکستان تسهیل کند:

گردو، چای، کشمش، خرما، کود شیمیایی، گوگرد، کربن سیاه، پی.وی.سی، حشره کش، مواد ویژهٔ دفع آفات نباتی، کالاهای پلاستیکی، رنگ رنگرزی، تایر و

تیوب، آسبست، پشم شیشه، پمپ، جراثقال، لیفت‌تراک، لودر، بولدوزر، جاده‌صاف کن، دیگ بخار، ماشین ابزار، تراکتور، ماشینهای سمپاش، خودرو و ورقه‌های چوبی مخصوص روکش*.

طرف ایرانی نظر به علاقهٔ پاکستان به صدور برنج بسته‌بندی در پاکتهای مخصوص به ایران، موافقت کرد تسهیلات در این زمینه طبق قوانین و مقررات ایران، فراهم نماید.

در مورد صدور برنج پاکستان به ایران، طرف ایرانی توضیح داد که بخشهای دولتی و خصوصی ایران هر دو در این زمینه اقدام می‌کنند و مقرّر شد مؤسسات ایرانی مربوطه که بر اساس مناقصه‌های بین‌المللی اقدام به خرید برنج غیرایرانی می‌کنند، در آینده از مؤسسات پاکستانی نیز دعوت کنند در این مناقصه‌های بین‌المللی شرکت نمایند.

طرف پاکستانی درخواست کرد میزان نیازهای وارداتی ایران به مرکبات بموقع به پاکستان اطلاع داده شود و طرفین، ترتیب و قرارهای مورد توافق خود را در مورد قرنطینهٔ مربوطه تعیین کنند و طرف ایرانی موافقت کرد طبق قوانین و مقررات ایران در این موارد اقدام کند.

کمیسیون با توجه به ضرورت توسعهٔ نقش بخش خصوصی در امر تشویق تجارت بین دو کشور، توصیه کرد بخشهای خصوصی دو کشور مرتباً با یکدیگر در تماس باشند و همچنین توصیه نمود با توجّه به نیازهای دو بازار و موارد ترجیحی مصارفشان، برای تشویق تجارت بین دو کشور تحقیقاتی برای شناسایی بازارهای اقتصادی مربوطه صورت گیرد.

صنعت

۱. پروژهٔ سیمان پاک - ایران

کمیسیون، پروژه را در پرتو تفاهمات قبلی مربوطه مورد بررسی قرار داد و مقرر کرد در صورتی که تمام بازده تولید آن در پاکستان به مصرف برسد، طرف پاکستانی اطلاعات مربوط به سودآوری پروژه را تهیه و ارائه کند.

در گزارش حاوی این اطلاعات، قیمتهای برآوردشده** و قیمتهای رایج سیمان در پاکستان ذکر خواهند گردید.

* Veneer sheets

** Cost estimates...

پس از جلب رضایت ایران در زمینهٔ سودآوری و بازاریابی تولیدات پروژه توسط پاکستان، اجرای پروژه شروع خواهد شد، ولی در صورت لزوم و اقتضا، سهم مالی ایران در این پروژه به صورت سهام ممتاز* به وسیلهٔ ایران پرداخت خواهد شد.

۲. کارخانه‌های پارچه‌بافی پاک - ایران

کمیسیون یادآور شد که اجرای پروژه‌های پارچه‌بافی اوتال و باله‌لی به طرزی رضایت‌بخش پیشرفت داشته است. عملیات ساختمانی کارخانه‌های مربوطه به ترتیب ۹۰ و ۶۰ درصد تمام شده‌اند و قرار است تا پایان ۱۹۷۸ تحویل داده شوند و تأکید کرد که دولت پاکستان سعی بسیار خواهد کرد اتمام عملیات ساختمانی کارخانه‌های فوق‌الذکر تا پایان ۱۹۷۸ را تسهیل کند.

پروژهٔ دامپروری

کمیسیون تصمیم گرفت بر اساس تفاهم قبلی، تدابیر لازم به منظور امضای موافقتنامه با شرکت مهندسی مشاور مربوطه برای تهیهٔ گزارش قابلیت اجرای پروژهٔ دامپروری، اتخاذ گردد.

پروژهٔ دشت بِلا

کمیسیون، درخواست پاکستان برای تأمین مالی بخشی از هزینه‌های ارز خارجی پروژهٔ دشت بِلا در پاکستان را مورد توجه قرار داد و مقرر شد دولت پاکستان درخواستی در این زمینه به بنیاد ویژهٔ اوپک** تسلیم کند و ایران از این درخواست حمایت نماید.

اطلاعات حاصله از سیستمهای ماهواره‌ای

کمیسیون خاطرنشان ساخت که کارشناسان دو کشور برای تهیهٔ برنامهٔ همکاری در زمینهٔ کاربرد تکنیکهای کسب اطلاعات از راه دور به منظور گردآوری اطلاعات مربوط به منابع طبیعی شامل مواد معدنی، خاک، آب، کشاورزی و غیره از طریق استفاده از ماهواره‌های منابع زمینی، در طی اکتبر ۱۹۷۸ گردهمایی خواهند داشت.

ارتباطات مخابراتی

کمیسیون، روی نیاز به تکمیل مستمر تسهیلات ارتباطی بین دو کشور تأکید کرده، با خرسندی یادآور شد که در مه ۱۹۷۷، دو کانال ماهوارهٔ جدید بین تهران و

* Prefered shares...

** OPEC Special Fund

راولپندی به کار افتاده‌اند و تعداد کانالهای ماهواره‌ای بین دو کشور به این ترتیب به پنج کانال رسیده است و همچنین با خشنودی خاطرنشان ساخت که ایران ارتباط مایکروویو خود با پاکستان را تا زاهدان تکمیل کرده است.

پاکستان تأیید نمود که ارتباط مایکروویو خود با ایران را تا کویتهٔ پاکستان به اتمام رسانده است و کار روی قسمت باقیماندهٔ خط مایکروویو ایران - پاکستان بین کویته و زاهدان بزودی آغاز خواهد گردید.

کمیسیون مقرر داشت کارشناسان ارتباطات دو کشور برای تبادل اطلاعات و تعیین طرق و وسایل تکمیل پیوندهای مخابراتی بین دو کشور در اسلام‌آباد گردهمایی داشته باشند.

آموزش عالی

کمیسیون، اجرای پروژه‌های احداث کالج پزشکی بولان در کویته و کالج مهندسی بلوچستان در خوزدار را بررسی کرد و پاکستان موافقت نمود تکمیل این دو پروژه را تسریع کند و نتیجهٔ کار را به دولت ایران اطلاع دهد.

پروژه‌های دیگر

کمیسیون یادآور شد که پاکستان چند پروژهٔ مشترک جدید در زمینه‌های پالایش گازوئیل، تولید سیمان و حمل و نقل به ایران پیشنهاد کرده است. طرف ایرانی خاطرنشان ساخت که مشکلات مالی و محدودیت نیازهای داخلی، در حال حاضر مانع به عهده گرفتن تعهدات مالی اضافی توسط ایران هستند، ولی در آینده در صورت ممکن شدن همکاری در موارد بالا، دولت ایران مراتب را به اطلاع پاکستان خواهد رساند.

همکاری‌های فنّی

کمیسیون با خرسندی تأیید کرد که عده‌ای از دانشجویان پاکستانی برای سال تحصیلی ۷۸ــ۱۹۷۷ در انستیتوی تکنولوژی آبادان پذیرفته شده‌اند و تقاضای پاکستان در مورد پذیرش تعداد بیشتری از دانشجویان پاکستانی در انستیتوی مذکور در صورت فراهم شدن تسهیلات و امکانات مربوطه و همچنین واجد شرایط بودن داوطلبان پاکستانی، مورد توجّه خاص شرکت ملّی نفت ایران قرار خواهد گرفت. پاکستان، آمادگی خود را برای دادن آموزشهای مربوطه به داوطلبان ایرانی در آکادمی علوم دریایی خود در کراچی خاطرنشان ساخت و کمیسیون به این نتیجه رسید که برنامه‌های مربوط به همکاری‌های

فنی دوجانبه باید گسترش یابند و در همین خصوص مقرر شد پیشنهادهای مربوطه بین دو کشور مبادله گردند.

همکاری مالی

پاکستان از بابت همیاری مالی قابل توجّه ایران طبق دو موافقتنامهٔ پرداخت وام دوازده ژوئن ۱۹۷۴ و هیجده آوریل ۱۹۷۶ به منظور همیاری با پاکستان برای اجرای برنامه‌های توسعهٔ اقتصادی آن، اظهار تشکر کرد. پاکستان توضیح داد که در زمینهٔ موازنهٔ پرداختهایش به طور جدّی تحت فشار قرار گرفته است و در سال جاری میلادی بخصوص به علّت کم شدن تولید گندم در پاکستان، این عدم موازنهٔ پرداختها افزایش پیدا کرده است و در نتیجه نتوانسته است به تعهدات خود برای باز پرداختهای پیش‌بینی شده در موافقتنامهٔ پرداخت وام پانصد و هشتاد میلیون دلاری، عمل کند.

با توجّه به مشکلات مطروحه از سوی پاکستان، ایران موافقت کرد تا آنجا که قوانین و مقررات ایران اجازه می‌دهد، این مورد از بدهی پاکستان را طبق موافقتنامه‌های وام و اعتبار مربوطه از نو برنامه‌ریزی* کند.

اجلاس پنجم کمیسیون مشترک ایران ــ پاکستان برای همکاری‌های اقتصادی در تاریخی که بر اساس توافق طرفین تعیین خواهد گردید در پاکستان برگزار خواهد شد.

در تاریخ ۱۹ سپتامبر ۱۹۷۸ در دو نسخه به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در تهران امضا شد.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری اسلامی پاکستان
محمّد یگانه	غلام اسحق خان

* reschedule در اینجا به معنای به تعویق انداختن امر باز پرداخت اقساط وام است ــ مترجم.

ضمیمهٔ یک

هیئت ایرانی

عالی جناب محمّد یگانه

وزیر دارایی و امور اقتصاد

عالی جناب جمشید اشرفی

معاون وزیر دارایی و امور اقتصاد

عالی جناب ناصر گنجه ای

معاون وزیر بازرگانی

عالی جناب مرتضی حقوقی

قائم‌مقام وزیر کشاورزی و توسعهٔ روستایی

آقای رضا تقوی

رئیس کلّ ادارهٔ پنجم سیاسی وزارت امور خارجه

آقای هوشنگ ثابتی

مدیرعامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

آقای بیژن نوذری

مشاور ویژهٔ وزیر دارایی و امور اقتصاد

آقای ابوالحسن میربها

مدیرکلّ همکاری‌های اقتصادی وزارت دارایی و امور اقتصاد

آقای منوچهر فلاّح تفتی

مدیرکلّ ادارهٔ آسیا و اقیانوسیهٔ وزارت بازرگانی

آقای علی کافی

قائم‌مقام مدیرکلّ همکاری‌های اقتصادی وزارت دارایی و امور اقتصاد

آقای جواد ادریسی

رئیس امور بین‌المللی شرکت مخابرات ایران

آقای هوشنگ افکاری

رئیس برنامه‌ریزی شرکت مخابرات ایران

آقای کیومرث فاتحی

رئیس ادارهٔ امور آسیای باختری وزارت دارایی و امور اقتصاد

آقای اصغر جعفری

کارشناس مسئول ادارهٔ امور آسیای باختری وزارت

خانم نیلوفر حق‌شناس

کارشناس ادارهٔ امور آسیای باختری وزارت دارایی و امور اقتصاد

ضمیمهٔ دو

هیئت پاکستانی

عالی جناب غلام اسحق خان

وزیر دارایی

عالی جناب سیّد غیاث‌الدین احمد

سفیرکبیر پاکستان در دربار شاهنشاهی ایران

آقای اختر محمود

از رؤسای کل ادارهٔ برنامه‌ریزی

آقای ا.ر. صدیقی

از رؤسای کل وزارت بازرگانی

آقای اختر حسن خان

رایزن اقتصادی سفارت کبرای پاکستان در ایران

آقای زین‌العابدین

از رؤسای کل ادارهٔ تولید

آقای م. لطف‌الله

از رؤسای کل ادارهٔ برنامه‌ریزی

Call No. ....

Acc. No. ....

Date ....

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of *.06 P.* will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.

پرتغال (۲۶)

۱. نامه‌های متبادل دربارهٔ لغو روادید

۱. نامهٔ سفیر پرتغال به وزیر امور خارجهٔ ایران

سفارت پرتغال

۱۱ ژوئن ۱۹۷۷، تهران

آقای وزیر

افتخار دارد به استحضار برساند که دولت پرتغال مایل است به منظور تسهیل رفت و آمد اتباع دو دولت بین پرتغال و ایران با دولت ایران موافقتنامهٔ لغو متقابل روادید به شرح زیر منعقد نماید:

۱. اتباع پرتغال می‌توانند بدون در نظر گرفتن مبدأ حرکت و به منظور اقامت حداکثر ۹۰ روز با در دست داشتن گذرنامهٔ معتبر ملی خود بدون روادید به سرزمین ایران وارد شده و از آن خارج شوند.

۲. اتباع پرتغال که مایل به اقامت بیش از ۹۰ روز در ایران بوده و یا قصد اشتغال به فعالیتهای انتفاعی در این کشور را دارند باید قبلاً از مقامات دیپلماتیک و یا کنسولی صالحه روادید اخذ نمایند (این روادید مجانی خواهد بود).

۳. اتباع ایران می‌توانند بدون در نظر گرفتن مبدأ حرکت و به منظور اقامت حداکثر ۹۰ روز با در دست داشتن گذرنامهٔ معتبر ملی خود بدون روادید به سرزمین پرتغال وارد شده و از آن خارج شوند.

۴. اتباع ایران که مایل به اقامت بیش از ۹۰ روز در پرتغال بوده و یا قصد اشتغال به فعالیتهای انتفاعی در این کشور را دارند باید قبلاً از مقامات دیپلماتیک و یا کنسولی صالحه روادید اخذ نمایند (این روادید مجانی خواهد بود).

۵. اتباع پرتغال و ایران که با رعایت مقررات حسب مورد مقیم سرزمین ایران و یا پرتغال باشند می‌توانند در مدت اعتبار مدارک اقامت و با در دست داشتن گذرنامهٔ معتبر ملی خود بدون روادید کشور محل اقامت خود را ترک نموده و به آن مراجعت نمایند.

۶. مقامات صالحهٔ پرتغال و ایران این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که از ورود افرادی که نامطلوب تلقی می‌نمایند به سرزمین خود جلوگیری به عمل آورند.

۷. مقامات صالحهٔ پرتغال و ایران متعهد می‌شوند دارندگان مدارک صادره از طرف هر یک از آنان و مذکور در مواد ۱ و ۳ را در هر موقع و بدون تشریفات به سرزمین خود بپذیرند، حتی در موردی که تابعیت این اشخاص محل تردید باشد.

۸. بجز در موارد مشروحه در فوق، قوانین و مقررات معتبر هر یک از دو کشور ناظر به ورود و اقامت موقت و یا دائم خارجیان در پرتغال و ایران و همچنین اشتغال به فعالیتهای انتفاعی حسب مورد قابل اجرا خواهد بود.

۹. مقامات صالحهٔ پرتغال و ایران این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که اجرای مقررات مواد یک تا شش و مادهٔ هشت را نسبت به اتباع طرف متعاهد دیگر در مواردی که امنیت و نظم عمومی و یا بهداشت عمومی ایجاب نماید موقتاً معلق سازند.

در این صورت تعلیق مقررات بلافاصله از طریق دیپلماتیک و در صورت امکان پس از تفاهم قبلی اعلام خواهد شد.

رفع تعلیق مقررات نیز به همین طریق اعلام خواهد گردید.

چنانچه پیشنهاد فوق مورد موافقت دولت شاهنشاهی ایران قرار گیرد دوستدار افتخار دارد پیشنهاد نماید که این نامه و جواب موافق آن‌جناب به منزلهٔ موافقتنامه‌ای بین دو دولت در این مورد تلقی گردد.

این موافقتنامه که مدت آن نامحدود است، از تاریخ اول سپتامبر ۱۹۷۷ لازم‌الاجرا خواهد بود و با اخطار قبلی سه‌ماهه از جانب هر یک از دو دولت قابل فسخ می‌باشد.

فرانسیسکو پائولو مندس دالوز

سفیر پرتغال

به: عباسعلی خلعتبری ــ وزیر امور خارجه

تهران

۲. اعلام توافق وزیر امور خارجه ایران با نامهٔ سفیر پرتغال

شماره: ۳۹۸۰/۱۸

تاریخ: ۲۵۳۶/۳/۲۳

آقای سفیر

دوستدار افتخار دارد وصول نامهٔ مورخ ۱۱ ژوئن ۱۹۷۷ (۲۱ خرداد ۲۵۳۶) آن‌جناب را به شرح زیر:

«آقای وزیر

افتخار دارد به استحضار برساند که دولت پرتغال مایل است به منظور تسهیل رفت و آمد اتباع دو دولت بین پرتغال و ایران با دولت ایران موافقتنامهٔ لغو متقابل روادید به شرح زیر منعقد نماید:

۱. اتباع پرتغال می‌توانند بدون در نظر گرفتن مبدأ حرکت و به منظور اقامت حداکثر ۹۰ روز با در دست داشتن گذرنامهٔ معتبر ملی خود بدون روادید به سرزمین ایران وارد شده و از آن خارج شوند.

۲. اتباع پرتغال که مایل به اقامت بیش از ۹۰ روز در ایران بوده و یا قصد اشتغال به فعالیتهای انتفاعی در این کشور را دارند باید قبلاً از مقامات دیپلماتیک و یا کنسولی صالحه روادید اخذ نمایند (این روادید مجانی خواهد بود).

۳. اتباع ایران می‌توانند بدون در نظر گرفتن مبدأ حرکت و به منظور اقامت حداکثر ۹۰ روز با در دست داشتن گذرنامهٔ معتبر ملی خود بدون روادید به سرزمین پرتغال وارد شده و از آن خارج شوند.

۴. اتباع ایران که مایل به اقامت بیش از ۹۰ روز در پرتغال بوده و یا قصد اشتغال به فعالیتهای انتفاعی در این کشور را دارند باید قبلاً از مقامات دیپلماتیک و یا کنسولی صالحه روادید اخذ نمایند (این روادید مجانی خواهد بود).

۵. اتباع پرتغال و ایران که با رعایت مقررات حسب مورد مقیم سرزمین ایران و یا پرتغال باشند، می‌توانند در مدت اعتبار مدارک اقامت و با در دست داشتن گذرنامهٔ معتبر ملی خود بدون روادید، کشور محل اقامت خود را ترک نموده و به آن مراجعت نمایند.

۶. مقامات صالحهٔ پرتغال و ایران این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که از

ورود افرادی که نامطلوب تلقی می نمایند به سرزمین خود جلوگیری به عمل آورند.

۷. مقامات صالحهٔ پرتغال و ایران متعهد می شوند دارندگان مدارک صادره از طرف هر یک از آنان و مذکور در مواد ۱ و ۳ را در هر موقع و بدون تشریفات به سرزمین خود بپذیرند، حتی در موردی که تابعیت این اشخاص محل تردید باشد.

۸. بجز در موارد مشروحه در فوق، قوانین و مقررات معتبر هر یک از دو کشور ناظر به ورود و اقامت موقت و یا دائم خارجیان در پرتغال و ایران و همچنین اشتغال به فعالیتهای انتفاعی حسب مورد قابل اجرا خواهد بود.

۹. مقامات صالحهٔ پرتغال و ایران این حق را برای خود محفوظ می دارند که اجرای مقررات مواد یک تا شش و ماده هشت را نسبت به اتباع طرف متعاهد دیگر در مواردی که امنیت و نظم عمومی و یا بهداشت عمومی ایجاب نماید موقتاً معلق سازند.

در این صورت تعلیق مقررات بلافاصله از طریق دیپلماتیک و در صورت امکان پس از تفاهم قبلی اعلام خواهد شد.

رفع تعلیق مقررات نیز به همین طریق اعلام خواهد گردید.

چنانچه پیشنهاد فوق مورد موافقت دولت شاهنشاهی ایران قرار گیرد دوستدار افتخار دارد پیشنهاد نماید که این نامه و جواب موافق آن جناب به منزلهٔ موافقتنامه ای بین دو دولت در این مورد تلقی گردد.

این موافقتنامه که مدت آن نامحدود است، از تاریخ اول سپتامبر ۱۹۷۷ لازم الاجرا خواهد بود و با اخطار قبلی سه ماهه از جانب هر یک از دو دولت قابل فسخ می باشد.»

و موافقت کامل دولت متبوع خود را نسبت به آن اعلام نماید.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

وزیر امور خارجه ــ عباسعلی خلعت بری

جناب آقای سفیر پرتغال ــ تهران

▫ تفاهم‌نامهٔ همکاری

یادداشت تفاهم

در ماه مارس ۱۹۷۶، وزیر امور خارجه پرتغال به دعوت همتای خود، عالی جناب عباسعلی خلعتبری از ایران دیدار کردند.

در خصوص مسائل اقتصادی، مذاکراتی در وزارت امور خارجه، وزارت بازرگانی و همچنین سازمان برنامه و بودجه صورت گرفتند. تا آنجا که به توسعهٔ اقتصادی به طور کلی مربوط می‌شود، نکاتی چند با علاقهٔ آشکار بررسی شدند. برای مثال:

ــ دیدار یک هیئت بازرگانی ایران از پرتغال

ــ امضای یک موافقتنامهٔ تجارت.

در مذاکرات بعدی با مقامات عالی‌تر در وزارت بازرگانی، نیاز به امضای یک موافقتنامهٔ تجارت مورد تأکید قرار گرفت و مقرر شد مذاکراتی به منظور توسعهٔ مبادلات بازرگانی بین دو کشور انجام شوند. همچنین مقرر گردید با توجه به موافقتنامه‌های دوجانبهٔ امضا شده به وسیلهٔ دولت ایران، طرفین اقدامات لازم برای تشویق امر امضای یک موافقتنامهٔ بازرگانی را به عمل آورند و در مقیاسی وسیعتر دو کشور به همکاری صنعتی و علمی بپردازند. در زمینه‌های اختصاصاً اقتصادی، توصیه‌های مشخص زیر به عمل آمدند:

الف) تعیین هیئت بازرگانی ایرانی و دیدار آن از پرتغال که کمیسیون مختلط برای همکاری اقتصادی ایران و پرتغال به دنبال آن تأسیس خواهد شد.

ب) تصمیم گیری برای تهیه و امضای هرچه زودتر یک موافقتنامهٔ همگانی برای همکاری شامل یک موافقتنامهٔ بازرگانی و همچنین موافقتنامه‌هایی در زمینه‌های صنعتی و علمی.

از موارد خاطرنشان شده به قرار بالا، تعیین هیئت ایرانی مربوطه و دیدار آن از پرتغال به گمان ما رویدادی فوق العاده جالب می‌باشد.

امضا

تهران، یازدهم فوریه ۱۹۷۸

Call No. ____________

Acc. No. ____________

Date ____________

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of .06 P. will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.

پرو (۲۷)

۱. تفاهم نامهٔ بازرگانی و کشاورزی

یادداشت تفاهم

به دعوت عالی جناب منوچهر تسلیمی وزیر بازرگانی دولت پادشاهی ایران، عالی جناب لوتنانت ژنرال لوئیس آریاس گرازیانی، وزیر بازرگانی جمهوری پرو از نوزدهم تا بیست و دوم نوامبر ۱۹۷۶ از ایران دیدار کردند. در جریان برگزاری این دیدار، عالی جناب لوتنانت ژنرال لوئیس آریاس گرازیانی افتخار پیدا کردند به پیشگاه اعلی حضرت همایونی محمدرضا پهلوی شاهنشاهی آریامهر شرفیاب شوند.

عالی جناب وزیر بازرگانی پرو با عالی جناب منوچهر تسلیمی، مذاکرات مبسوطی به عمل آوردند و با ایشان دربارهٔ موضوعات مورد علاقهٔ طرفین به تبادل نظر پرداختند. طرفین خاطرنشان نمودند که امکانات قابل توجهی برای گسترش روابط اقتصادی و بازرگانی بین ایران و پرو وجود دارند.

عالی جناب لوتنانت ژنرال لوئیس آریاس گرازیانی با عالی جناب هوشنگ انصاری، وزیر دارایی و امور اقتصاد و عالی جناب منصور روحانی، وزیر کشاورزی و منابع طبیعی نیز ملاقاتها و مذاکراتی داشتند و در جریان برگزاری کلیهٔ مذاکرات، دو کشور در موارد زیر به تفاهماتی نایل گردیدند:

بازرگانی

طرف پرویی علاقهٔ خود را به صدور کالاها و محصولات زیر: گوی سنگ آهن، شکر، کنسرو ماهی، آرد ماهی و قهوه به ایران اعلام داشت.

در مورد سنگ آهن، طرف پرویی پیشنهادی برای صدور هفت صد هزار تُن گوی سنگ آهن درجه ... به ایران برای سال ۷۸ـ۱۹۷۷ ارائه کرد.

طرف ایرانی با این پیشنهاد موافقت اصولی کرد و خاطرنشان ساخت که پیشنهاد فوق را مورد مطالعه قرار خواهد داد و نظریات خود را در این مورد در نیمهٔ اول ۱۹۷۷ به طرف پرویی اطلاع خواهد داد.

طرف پرویی از تمایل ایران به توسعه و تنوع هرچه بیشتر در صادرات کالاهای صنعتی و سنتی خود به پرو استقبال کرد و در همین مورد موافقت شد یک میسیون بازرگانی ایرانی در تاریخی که با توافق طرفین تعیین خواهد شد، برای شناسایی بیشتر امکانات مربوطه به پرو فرستاده شود. طرفین، مذاکرات شرکت ملی نفت ایران و شرکت «پترو – پرو» برای انعقاد قرارداد خرید و فروش نفت خام ایران را مورد توجه قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که این مذاکرات باید ادامه پیدا کنند تا هرچه زودتر ترتیب و قرار مربوطه مورد توافق طرفین به سود هر دو کشور تعیین و مشخص گردد.

کشاورزی

طرف پرویی خاطرنشان ساخت که برای بهبود بخشیدن به امر مرغداری و دامداری در ایران، بهتر است خرید آرد ماهی از پرو توسط ایران افزایش یابد و در همین مورد پیشنهاد کرد گروهی از کارشناسان مربوطهٔ پرویی برای بررسی امکانات موضوع از ایران دیدار کنند.

طرف ایرانی با این پیشنهاد موافقت اصولی نمود و یادآور شد که نظریات مربوطهٔ خود را به موقع خود ارائه خواهد کرد.

عالی جناب منوچهر تسلیمی، دعوت صمیمانهٔ عالی جناب لوتنانت ژنرال لوئیس آریاس گرازیانی را برای دیدار از پرو در تاریخی که بعداً با توافق طرفین تعیین خواهد گردید، پذیرفت.

در تاریخ ۲۱ نوامبر ۱۹۷۶ در دو نسخهٔ اصلی به انگلیسی که هر دو به یک میزان معتبرند در تهران به امضا رسید.

از سوی دولت پادشاهی ایران	از سوی دولت جمهوری پرو
منوچهر تسلیمی	لوئیس آریاس گرازیانی

نمونهٔ اسناد

Call No. ____________ Date ____________

Acc. No. ____________

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of *.06 P.* will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.

ACCORD PROVISOIRE

Sa Majesté Impériale le Schah de Perse et Sa Majesté le Roi des Belges, également animés du désir sincère de faire aboutir, dans le plus bref délai possible, les négociations actuellement en cours et relatives à la conclusion entre leurs deux Etats d'un traité d'amitié et de conventions d'établissement, consulaire, douanière et commerciale, se sont résolus à maintenir, en attendant, leurs relations sur la base d'un accord provisoire, et ont, à cet effet, désigné comme leurs Plénipotentiaires, à savoir:

Sa Majesté Impériale le Schah de Perse:

Son Excellence Fatoullah Khan Pakrevan, Gérant de Son Ministère des Affaires Etrangères,

Sa Majesté le Roi des Belges:

Son Excellence Monsieur Maurice Cuvelier, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire en Perse,

Lesquels après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme sont convenus des dispositions suivantes:

Article I.

La représentation diplomatique de chacune des Hautes Parties Contractantes sur le territoire de l'Autre jouira, sous condition de réciprocité, des privilèges et immunités consacrés par le droit commun international.-

Les représentants consulaires de chacune des Hautes Parties Contractantes sur le territoire de l'Autre, régulièrement munis de l'exequatur, pourront y résider dans les localités où ils étaient jusqu'alors admis.-

Ils bénéficieront des privilèges honorifiques et immunités personnelles de juridiction et de fiscalité consacrés par le droit commun international et sous condition d'une parfaite réciprocité.

Article II.

A dater du dix mai 1928, les ressortissants persans dans l'Union Belgo-Luxembourgeoise et les ressortissants belges et luxembourgeois en Perse seront admis et traités sur le territoire de l'autre Partie Contractante conformément aux règles et pratiques du droit commun international et sur la base d'une parfaite réciprocité.-

Ils y jouiront, quant à leurs personnes et à leurs biens, droits et intérêts, de la plus entière protection des lois et autorités territoriales. Ils bénéficieront, en toute matière, du même traitement général que les nationaux, sans pouvoir prétendre, toutefois, au traitement réservé aux seuls nationaux à l'exclusion de tous autres étrangers.

En matière de statut personnel, les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes sur le territoire de l'Autre, restent soumis aux prescriptions de leur loi nationale.

En ce qui concerne les biens et droits de nature immobilière, il reste entendu que les ressortissants belges et luxembourgeois sur le territoire persan sont autorisés seulement à acquérir, occuper ou posséder les immeubles nécessaires à leur habitation et à l'exercice de leur commerce et de leur industrie.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes sur le territoire de l'Autre sont expréssément exemptés de toute obligation personnelle, corvée ou prestation d'ordre militaire ainsi que de tous dons nationaux, emprunts forcés et contributions exceptionnelles imposés par les besoins militaires.- Les requisitions seront équitablement compensées.-

Les sociétés commerciales, ayant leur siège social sur le territoire de l'une des Parties Contractantes et qui y sont constituées conformément aux lois en vigueur sur ce territoire, verront leur existance

et leur capacité juridique, reconnues sur le territoire de l'Autre, à la condition de se conformer aux lois et prescriptions qui y sont en vigueur, elles pourront s'établir sur le territoire de l'autre Partie Contractante et s'y livrer à tout commerce dont la présente Convention permet l'exercice aux ressortissants du pays dans lequel ces sociétés ont été constituées. Toutefois cette disposition n'autorise pas lesdites sociétés à exercer un commerce auquel les ressortissants du pays dans lequel elles ont été constituées ne seraient en droit de se livrer sur le territoire de l'Autre qu'en raison des intérêts qu'ils se trouveraient avoir, dans le cas toutefois où la loi territoriale le leur permettrait, dans les sociétés nationales de ce dernier pays. Elle n'autorise pas non plus lesdites sociétés à réclamer, sur le territoire de l'autre Partie, le bénéfice des droits que celle-ci réserve aux sociétés nationales, à l'exclusion de toutes sociétés étrangères.

Article III.

En règlant leurs rapports sur le principe de l'autonomie douanière, les deux Hautes Parties Contractantes conviennent que les produits du sol ou de l'industrie provenant du territoire persan, à leur entrée dans l'Union Belgo-Luxembourgeoise et les produits du sol ou de l'industrie provenant de l'Union Belgo-Luxembourgeoise, à leur entrée en Perse, seront soumis aux prescriptions de la loi organique des douanes du pays d'importation.

Considérant qu'il est permis d'espérer que le délai d'un an suffira pour conclure le traité d'amitié, les conventions d'établissement, consulaire, commerciale et douanière actuellement en cours de negociation elles conviennent de s'accorder réciproquement, jusqu'à la date du dix mai 1929, le bénéfice de leur tarif minimum.

Il reste entendu que les deux Hautes Parties Contractantes, tout en gardant la liberté absolue de changer à chaque moment leur tarif autonôme, conviennent que dans le cas où les taux minima de leur

tarif seraient l'objet de réductions totales ou partielles quelconques chacune d'Elles s'engage à faire bénéficier l'Autre de ces réductions, pendant la durée du présent Accord Provisoire.

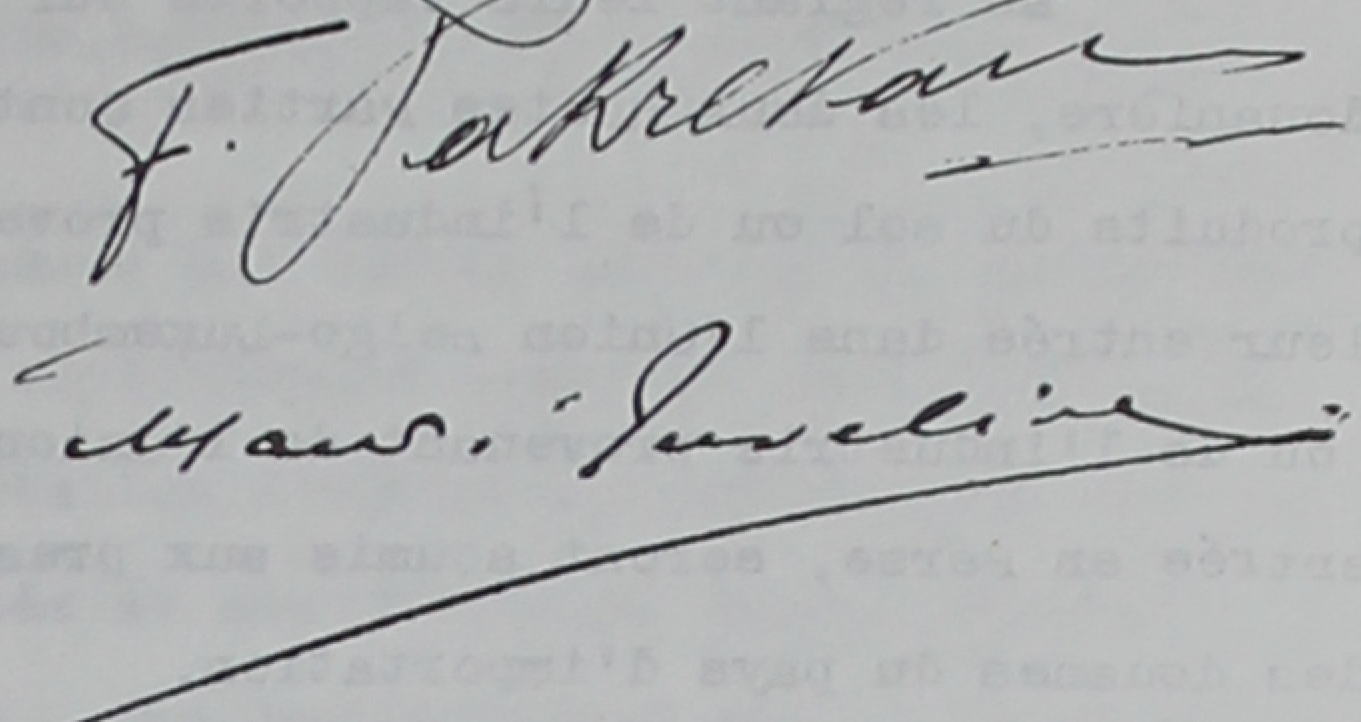
Article IV.

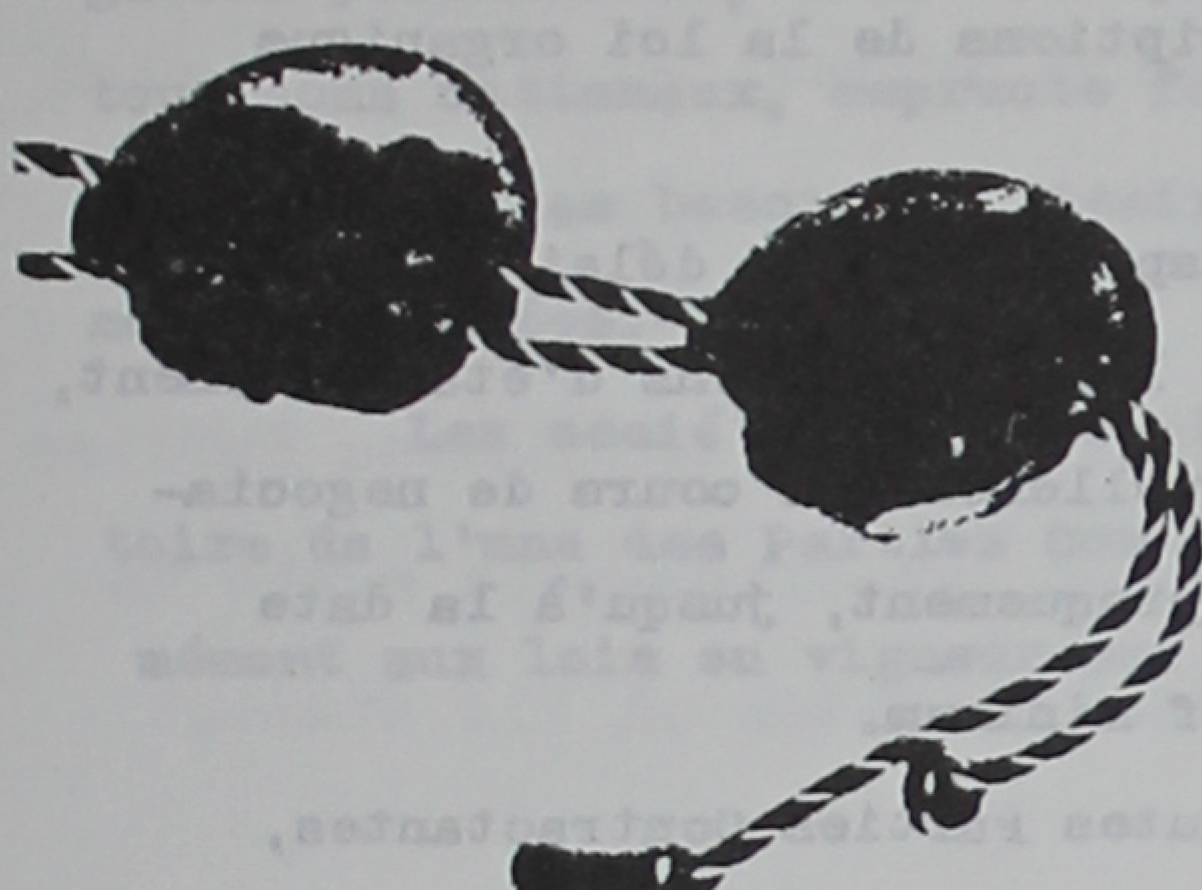
Le présent Accord Provisoire sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Téhéran le plus tôt que faire se pourra. Il restera en force jusqu'au dix mai 1929.

Il reste entendu que, pour la Partie Persane, l'Article 3 relatif aux dispositions tarifaires, en raison des dispositions de la loi du 13 Ordibehecht 1307 (3 Mai 1928) n'a pas besoin d'être présenté pour ratification au Medjliss.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Accord et y ont apposé leur sceau.

Fait à Téhéran, le 15 Mai 1928.

۶۲۳

LÉGATION DE BELGIQUE

Téhéran, le 15 mai 1928.

Excellence,

Au nom de mon Gouvernement, je suis heureux de pouvoir vous assurer que pendant la durée de l'Accord Provisoire, signé à la date de ce jour, et sous condition de réciprocité, les ressortissants persans et les sociétés persanes, formées conformément aux stipulations de l'article 2 de cet Accord Provisoire, pour tout ce qui concerne les conditions d'établissement sur les territoires de l'Union Belgo-Luxembourgeoise, ne seront, en aucun cas, l'objet d'aucune discrimination par rapport aux ressortissants ou sociétés remplissant les mêmes conditions d'une tierce Puissance quelconque et, par conséquent, leur traitement ne sera pas inférieur à celui accordé à la nation la plus favorisée.-

Veuillez agréer, Excellence, l'assurance de ma haute considération./.

Maur. Cuvelier

A Son Excellence

Mirza Fathollah Khan Pakrevan,

Gérant du

Ministère Impérial des Affaires Etrangères,

& ...... & ......&

TEHERAN

۴ نمونه (۸)

بتاریخ .... ماه سنه ۱۳۰

نمره .... ضمیمه

وزارت امور خارجه

اداره: ....

دائره: ....

Téhéran, le 15 Mai 1928

Monsieur le Ministre,

Comme suite à la signature de l'accord provisoire en date d'aujourd'hui, j'ai l'honneur de vous informer que le Gouvernement Impérial de Perse, dans l'attente de la ratification du dit accord, et désireux d'être agréable au Gouvernement de Sa Majesté le Roi des Belges, mettre en vigueur immédiatement et sous condition de réciprocité, les prescriptions de l'accord susmentionné. Le Gouvernement Impérial de Perse espère que le Gouvernement de Sa Majesté le Roi des Belges animé du même esprit agira de même à son égard.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

Son Excellence

Monsieur Maurice Cuvelier

Ministre de Sa Majesté le Roi des Belges

T E H E R A N

ل - ۲۸۳

٦٢٥

MINISTERE DES AFFAIRES

ETRANGERES.

Téhéran, le 15 Mai 1928.

Monsieur le Ministre,

Au nom de mon Gouvernement, je suis heureux de pouvoir Vous assurer que pendant la durée de l'accord provisoire, signé à la date de ce jour, et sous condition de réciprocité, les ressortissants de l'Union Belgo-Luxembougeoise et les sociétés de l'Union Belgo-Luxembourgeoise, formées conformément aux stipulations de l'article 2 du dit accord provisoire, pour tout ce qui concerne les conditions d'établissement sur le territoire de la Perse, ne seront en aucun cas, l'objet d'aucune discrimination par rapport aux ressortissants ou sociétés, remplissant les mêmes conditions, d'une tierce puissance quelconque et par conséquent leur traitement ne sera pas inférieur à celui accordé à la nation la plus favorisée.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

(Signé) : F.Pakrevan.

Son Excellence

Monsieur Maurice Cuvelier,

Ministre de Sa Majesté le Roi des Belges

TEHERAN.

Téhéran,le 15 Mai 1928

Monsieur le Gérant,

Comme suite à la signature de l'accord provisoi en date d'aujourd'hui,j'ai l'honneur de vous informer que le Gouvernement de Sa Majesté le Roi des Belges,dans l'attente de la ratification du dit accord,et désireux d'être agréable au Gouvernement de Sa Majesté Impériale le Schah de Perse,met en vigueur immédiatement et sous condition de réciprocité,les prescriptions de l'accord susmentionné.Le Gouvernement de Sa Majesté le Roi des Belges espère que le Gouvernement Impérial de Perse animé du même esprit agira de même à son égard.

Veuillez agréer,Monsieur le Gérant,l'assurance de ma haute considération.

Maur. Duvalier

Son Excellence

Monsieur Fatullah Khan Pakrevan

Gérant du Ministère des Affaires Etrangères

à TEHERAN

LÉGATION DE BELGIQUE

N°172/243.-

....

Téhéran, le 7 mars 1929.

Excellence,

Me référant à l'entretien que j'ai eu à ce sujet avec Votre Excellence, j'ai l'honneur de lui faire savoir que je suis, dès à présent, en mesure de déposer entre Ses mains les ratifications de l'Accord Provisoire Belgo-Persan conclu le 15 mai 1928.-

Il me serait agréable d'apprendre à quelle date il pourrait être procédé, entre nous, à l'échange des instruments./.

Veuillez agréer, Excellence, les assurances renouvelées de ma haute considération.

Son Excellence
M.A. Farzine
Gérant du Ministère Impérial des
Affaires Etrangères,

TEHERAN

A C C O R D

DE COOPERATION ECONOMIQUE, INDUSTRIELLE
ET TECHNOLOGIQUE ENTRE LE GOUVERNEMENT IMPERIAL
DE L'IRAN ET LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DE BELGIQUE

Le Gouvernement Impérial de l'Iran et le Gouvernement du Royaume de Belgique, désirant développer leurs relations économiques mutuelles, dans le cadre des lois et règlements et de la politique économique en vigueur, se sont mis d'accord sur ce qui suit:

Article I

Les Parties Contractantes encourageront mutuellement la coopération dans les domaines économiques, industriel et technologique.

Article II

Afin d'atteindre les objectifs prévus à l'Article I, les Parties Contractantes favoriseront:

a) la conclusion tant sur le plan officiel que privé d'accords spécifiques se rapportant à des projets déterminés dans les domaines prévus à l'Article I ;

b) la coopération dans l'élaboration de projets industriels ou d'infrastructure et la réalisation d'installations de tous genres;

c) l'organisation de stages dans les entreprises industrielles ainsi que l'octroi de bourses d'études dans les institutions d'enseignement ;

d) l'échange d'experts et de consultants ;

e) l'échange de savoir faire, de techniques spécialisées et de toute documentation y afférente.

Article III

Dans cet esprit et dans le but de promouvoir la réalisation des projets issus de la coopération prévue aux Articles I et II, les Parties Contractantes favoriseront les relations tant sur le plan économique que financier, notamment en accordant les autorisations administratives et les facilités nécessaires.

Article IV

La coopération prévue aux articles précédents sera mise en oeuvre en tenant compte des plans de développement que chacune des Parties Contractantes pourrait élaborer.

Article V

Il est institué une Commission mixte qui se réunira au moins une fois l'an ou à la demande de l'une ou l'autre des Parties Contractantes. Elle tiendra une séance alternativement à Bruxelles et à Téhéran.

En dehors des sessions de la Commission mixte, les contacts entre Parties Contractantes seront assurés par la voie diplomatique ordinaire.

Article VI

La Commission mixte fera des propositions aux autorités de chacune des Parties Contractantes en vue de la bonne exécution du présent Accord et pourra, le cas échéant, préparer la conclusion des arrangements spécifiques prévus à l'Article II.

Article VII

Si la nécessité s'en fait sentir, des représentants des organismes, des associations et/ou des entreprises intéressés pourront être invités à participer à certains

travaux de la Commission mixte en qualité d'experts.

La Commission, si elle le juge utile, pourra également charger des groupes de travail de l'étude de l'une ou l'autre question spécifique.

Article VIII

Le présent Accord entrera en vigueur dès notification réciproque par les Parties Contractantes de l'accomplissement des formalités requises par leurs législations respectives.

Article IX

Le présent Accord est conclu pour une durée indéterminée. Il pourra être dénoncé par une des Parties Contractantes et expirera six mois après la date de cette dénonciation. Celle-ci n'aura toutefois pas d'effet sur les engagements pris par les Parties Contractantes et existants au moment de la dénonciation.

EN FOI DE QUOI, les soussignés dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Accord.

FAIT à Téhéran, le douze mars mil neuf cent soixante-dix, en double exemplaire, les deux textes faisant également foi.

POUR LE GOUVERNEMENT IMPERIAL DE l'IRAN	POUR LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DE BELGIQUE
Hushang Ansary	Marc Taymans
Hushang Ansary Ministre de l'Economie	Marc Taymans Ambassadeur de Belgique

AMBASSADE
DE
BELGIQUE

A 08 - 90
n° 943.
1 annexe

L'Ambassade Royale de Belgique à Téhéran présente ses compliments au Ministère Impérial des Affaires Etrangères et a l'honneur de le remercier de sa note n° 496/ du 12 avril 1972 (23.1.1351) d'où il résulte que, sous réser de réciprocité, le Gouvernement Impérial de l'Iran dispense Gouvernement belge du paiement des impôts et taxes relatifs transfert de propriété de l'Ambassade de Belgique.

Cette Ambassade a l'honneur d'informer le Ministère Impérial des Affaires Etrangères que cette dispens existe également en Belgique pour les acquisitions, par les Etats étrangers, d'immeubles destinés à l'installation de le représentation diplomatique. Cette exonération est fondée su la loi belge du 28 février 1957 dont le texte est ci-joint, visant les droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greff Le Ministère des Affaires Etrangères de Belgique signale également que cette exonération ainsi que celle des droits de timbres, peut d'ailleurs être sollicitée sur base de la Convention de Vienne (voir articles 23 et 34).

Dans ces conditions, cette Ambassade saurait gré au Ministère Impérial des Affaires Etrangères de bien vouloir informer le notaire public n° 2, M. Behnia, membre du Parlement, devant lequel seront passés l'acte de vente de la propriété du Gouvernement belge sise Parc Amin-ed-Dowleh et

Ministère Impérial des Affaires Etrangères,

Bureau des Affaires Juridiques,

TEHERAN

وزارت امور خارجه

اداره دفتر و بایگانی

et l'acte d'achat par le Gouvernement belge de la propriété de M. Abdol Aziz Farmanfarmaîan, sise à Elahieh, que :

d'une part, en ce qui concerne l'acte de vente susvisé, le Gouvernement belge est exonéré

- des frais de timbres incombant au vendeur,
- de l'impôt sur la vente,
- des taxes municipales et de rénovation,

et d'autre part, en ce qui concerne, l'acte d'achat susvisé, le Gouvernement belge est exonéré des frais de timbres incombant à l'acheteur.

Cette Ambassade serait également reconnaissante au Ministère Impérial des Affaires Etrangères de bien vouloir confirmer à M. le notaire Behnia la qualité d'Ambassadeur de Belgique de S.E. M. Marc Taymans qui sera amené à signer l'acte au nom de son Gouvernement.

Les actes notariés dont question ci-dessus doivent être passés dans le courant de la deuxième quinzaine du mois de mai.

En remerciant à l'avance le Ministère Impérial des Affaires Etrangères de sa bienveillante intervention, l'Ambassade de Belgique saisit l'occasion de lui renouveler l'assurance de sa plus haute considération.

Téhéran, le 2 mai 1972.

۱۳۵۱/۲/۱۳

اداره عهود و امور حقوقی

AMBASSADE DE BELGIQUE – AMBASSADE VAN BELGIË – TEHERAN

۷۹٤۱۶

Loi modifiant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, pour permettre l'enregistrement gratuit des acquisitions, par les Etats étrangers, d'immeubles destinés à l'installation de leur représentation diplomatique ou consulaire.

BAUDOUIN, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Les Chambres ont adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

Article Ier.- Il est ajouté à l'article 161 de l'arrêté royal du 30 novembre 1939, n° 64, contenant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, confirmé par l'article 2 de la loi du 16 juin 1947, un 6° ainsi conçu :

" 6° les actes portant acquisition par les Etats étrangers
" d'immeubles destinés à l'installation de leur représentation
" diplomatique ou consulaire en Belgique, ou à l'habitation du
" chef de poste.

" La gratuité est toutefois subordonnée à la condition que la
" réciprocité soit accordée à l'Etat belge."

Article 2.- Le droit d'enregistrement perçu dans les deux ans précédant l'entrée en vigueur de la présente loi, pour des acquisitions d'immeubles rentrant dans les prévisions de l'article Ier, sera restitué, à la demande des Etats intéressés, si la condition prévue au dernier alinéa de ce même article est remplie.

Promulguons la présente loi, ordonnons qu'elle soit revêtue du sceau de l'Etat et publiée par le Moniteur belge.

Donné à Bruxelles, le 28 février 1957.

Moniteur du 7-3-1957.

AMBASSADE
DE
BELGIQUE

A 08 - 90
A 08 - 91

n° 1143.

L'Ambassade Royale de Belgique à Téhéran présente ses compliments au Ministère Impérial des Affaires Etrangères et a l'honneur de rappeler à son attention la note qu'elle lui a envoyée le 2 mai, sous le n° 943.

Dans cette note cette Ambassade avait l'honneur d'informer le Ministère Impérial des Affaires Etrangères qu'en Belgique il existe une dispense du paiement des impôts et taxes en ce qui concerne les acquisitions par les Etats étrangers d'immeubles.

En ce qui concerne la vente en Belgique par les Etats étrangers d'immeubles destinés à l'installation de leur représentation diplomatique, cette Ambassade précise que les droits d'enregistrement et de timbre sont légalement à charge de l'acquéreur et non du vendeur. Il n'y a aucune charge non plus à acquitter par le vendeur à l'égard des municipalités.

Dans ces conditions l'Ambassade serait très reconnaissante au Ministère Impérial des Affaires Etrangères de bien vouloir faire connaître aux autorités compétentes ces dispositions belges.

Ministère Impérial des Affaires Etrangères,

Bureau des Affaires Juridiques,

TEHERAN

۱۲۰

وزارت امور خارجه ۱۳۵۱/۲/۱۲

۱۰/۲/۵۱

A toutes fins utiles, il est signalé que la vente de la propriété de l'Etat belge au Parc Amin-ed-Dowleh aura lieu dans les prochains jours par l'intermédiaire du notaire public n° 116, M. Nouroldine TAHAMI, Avenue Chah, Immeuble de la Banque Saderate Iran, et que l'acte d'achat par l'Etat belge de la propriété de M. Abdol Aziz Farmanfarmafan à Elahié sera passé incessamment auprès du notaire public n° 2, M. Behnia.

En remerciant à l'avance le Ministère Impérial des Affaires Etrangères de sa bienveillante intervention, l'Ambassade de Belgique saisit l'occasion de lui renouveler l'assurance de sa plus haute considération.

Téhéran, le 30 mai 1972.

UNDERSTANDING

BETWEEN THE IMPERIAL GOVERNMENT OF IRAN AND THE GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF BULGARIA REGARDING THE ESTABLISHMENT OF THE JOINT COMMITTEE

Taking into consideration the friendly and cordial relations between the Imperial Government of Iran and the Government of the People's Republic of Bulgaria and considering the existence of large possibilities for technical and economic cooperation between the two countries, as well as the mutual desire to promote to a greater extent such cooperation on the basis of equality in rights and mutual benefits,

Having in view the Agreement for Economic Cooperation and Trade and Payments Agreements concluded between the Imperial Government of Iran and the Government of the People's Republic of Bulgaria, signed in Tehran on February 9th, 1967, as well as other agreements and understandings reached or to be reached between the two Governments,

The Imperial Government of Iran and the Government of the People's Republic of Bulgaria, in order to ensure the successful and thorough implementation of the above agreements and understandings, and also to carry out further exploration of the possibilities of developing the economic, technical and scientific cooperation between the two countries, particularly in the fields of industry, trade and agriculture, have mutually agreed upon the establishment of a Joint Committe at the ministerial level. The two Governments, within one month period, shall inform each other of their decisions

RT

regarding the appointment of the leaders of their respective delegations to the Joint Committee.

The Joint Committee will meet once a year, in Tehran and in Sofia, alternatively; and the date of meetings shall be mutually agreed upon by the two Parties.

The first session of the Joint Committee shall be held in Sofia approximately after six months from the date of signing of this Understanding. On this occasion, the Joint Committee shall establish its rules of procedures.

The Joint Committee established in accordance with the provisions of this Understanding does not replace the mixed commissions provided for in Trade and Economic Cooperation Agreements between the Imperial Government of Iran and the Government of the People's Republic of Bulgaria signed on February 9th, 1967, in Tehran.

The present Understanding regarding the establishment of the Joint Committee enters into force on the date of its signing.

Done in Tehran on February 9th, 1967, in two originals in English language, both of them being equally authentic

On behalf of the Imperial Government of Iran	On behalf of the Government of the People's Republic of Bulgaria

RST

AGREED MINUTES

At the invitation of the Prime Minister of Iran, the Prime Minister of the People's Republic of Bulgaria, H.E. Stanko Todorov, paid an official visit to Iran from October 16 to October 22, 1972.

In the course of this visit, the two Prime Ministers had occasion to review the state of trade and economic relations between Iran and the People's Republic of Bulgaria. They discussed at length the possibilities of the future development of these relations, and agreed that there were excellent prospects for a more extensive cooperation in areas of mutual interest.

Led by the desire to take full advantage of these possibilities for the benefit of both countries, the Prime Ministers agreed that cooperation in the fields of industry, mining, agriculture, and cattle breeding should take place with due regard for the long term objectives of the two countries in a manner that would conform with the changing pattern of their two economies. In this context, they took note of the programme proposed by the People's Republic of Bulgaria for long term cooperation as well as coordination of the development projects of the two countries, and agreed that Iran would express its views regarding the proposals made therein in the course of the forthcoming sessions of the Joint Ministerial Committee for Economic, Technical and Scientific Cooperation.

The Prime Ministers emphasized that, since in the final analysis, economic cooperation translates itself into a greater flow of goods and services

between the two countries, the speed at which this cooperation can effectively expand would essentially depend on the readiness of both parties to facilitate the flow of industrial goods between them, on a mutual basis.

The two Prime Ministers thus recognized the importance of diversification as an effective means for increasing trade, and encouraging greater activity in the field of economic cooperation. With this in mind, they agreed that it would be desirable for Iran and the People's Republic of Bulgaria to conclude a long term trade and payments agreement in such a manner as to ensure considerable increase in the exchange of commodities between the two countries.

The Prime Ministers, therefore, called on the two Chairmen of the Joint Ministerial Committee for Economic, Technical and Scientific Cooperation to base the deliberations of their forthcoming session on the above understanding.

Tehran, October 22, 1972.

Prime Minister of Iran	Prime Minister of the People's Republic of Bulgaria
Amir Abbas Hoveyda	Stanko Todorov

A G R E E M E N T

between the Ministry of Agriculture and Natural Resources of Iran and the State Economic Association "Bulgarian Civil Aviation - BALKAN" - People's Republic of Bulgaria

On grounds of the Protocol of the 5th Session of the joint commission at the level of Ministers for economic, scientific and technical cooperation between the Government of the People's Republic of Bulgaria and the Imperial Government of Iran, held in Sofia from the 5th to the 9th December, 1972,

the Ministry of Agriculture and Natural Resources of Iran, represented by Mr.H.Amin Madani ________________ and the SEA "Bulgarian Civil Aviation - BALKAN", People's Republic of Bulgaria , represented by Shteriu Alexandrov Shterev, General Director, agreed on the following:

1. The Bulgarian Agricultural Aviation by the SEA "Bulgarian Civil Aviation - BALKAN", People's Republic of Bulgaria, shall perform annually plant protection in Iran for the period 1974-1978 inclusive.

2. For the purpose, the Bulgarian Agricultural Aviation snall grant annually up to 10 aircraft of the type AN-2 and the respective personnel in connection with maintenance.

3. The volume of the plant protection, the areas and terms of work, number of aircraft, prices according to which work performed shall be paid for, etc. shall be established on principle, by annual, and in case of arrangement between the contracting parties, by biennial contracts.

4. The minimum area which the Ministry of Agriculture and Natural Resources of Iran offers annually for aerial treatment by the Bulgarian Agricultural Aviation is 75000 hectares.

5. The Contract for 1974 shall be signed on the 31st December, 1973 and the contracts for the following years - to the 31st December of the previous year. The contracts shall be based on the clauses of the acting contracts for the period 1972/1973.

6. Remittance of sums in connection with this activity shall be effected in the People's Republic of Bulgaria according to the way of payment established by the competent Authorities of both parties.

7. The present Agreement, signed by both contracting parties by correspondence, shall enter into effect after its approval by the competent Authorities of both parties within 30 days after its signing and will remain in effect until 31st December, 1978.

The present Agreement is made in two identical copies in English, both copies having equal validity.

For the MINISTRY OF AGRICULTURE AND NATURAL RESOURCES	For the STATE ECONOMIC ASSOCIATION "BULGARIAN CIVIL AVIATION - BALKAN"
H. Amini Modarres	[signature]
May 16, 1973	14.04.73

AGREEMENT
BETWEEN THE IMPERIAL GOVERNMENT OF IRAN AND THE GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF BULGARIA
FOR
LONG-TERM ECONOMIC, TECHNICAL AND SCIENTIFIC COOPERATION

The Imperial Government of Iran,

and

The Government of the People's Republic of of Bulgaria,

In keeping with the existing friendly relations between the two countries,

Taking into consideration the vast possibilities created by the rapid development of their national economies,

Animated by the desire to promote to a greater extent long-term economic, technical and scientific relations between the two countries, have decided to conclude the following Agreement:

ARTICLE 1.

The Contracting Parties express their determination to expand and strengthen their economic relations, to ensure full utilization of the potentials of their national economies, aiming at a diversified and balanced expansion of these relations on a long-term basis.

The Contracting Parties shall expand technical and scientific cooperation between them and shall also cooperate in the preservation of the environment, and in pollution control.

ARTICLE 2.

Economic, technical and scientific cooperation between the two countries shall, in general, cover a wide variety of activities, and in particular, the following fields, taking fully into account the advantages as well as the comparative capabilities of each Party:

- Geological research, extraction and processing of non-ferrous metals,
- Construction of hydro dams and power stations,
- Establishment of chemical, petrochemical, food and machine-building industries,
- Establishment of agricultural and animal husbandry complexes,
- Engineering designs and services,
- Communication and transportation,
- Research and training in technical and scientific fields.

3.

The Contracting Parties express their belief that as a result of cooperation in the above areas and other fields, the exchange of consumer, intermediate and capital goods between Iran and Bulgaria shall continue to increase and diversify to mutual advantage. Such an exchange shall include complete installations, machinery, equipment, other industrial products, as well as traditional goods.

ARTICLE 3.

The expansion of economic relations between the two countries shall, inter-alia, take place in the following manner: cooperation and specialization in the production and exchange of components between industries of the two countries, granting of mutual governmental credits, providing financial and administrative facilities, establishment of joint ventures in accordance with the existing rules and regulations of the two countries, and the marketing of the end products.

ARTICLE 4.

The technical and scientific cooperation between the two countries shall be expanded by the creation of joint consulting-engineering offices, technical bureaus, centers for technical and scientific research, designing institutes in any form which would contribute to the promotion of mutual economic technical and scientific interests.

ARTICLE 5.

The Contracting Parties have agreed to engage in cooperation in economic, technical and scientific fields referred to in Articles 2, 3, and 4 above in their respective countries, and jointly with third countries.

ARTICLE 6.

The Contracting Parties have agreed to conclude, on the basis of the provisions of this Agreement, specific agreements and/or contracts for the effective fulfilment of the above-mentioned Agreement. In this context prior to the expiry of the present long-term trade agreement, the Contracting Parties shall meet at an appropriate time to discuss the conclusion of a long-term trade agreement in addition to economic agreements. Thereafter, the conclusion of new trade agreements shall be repeated in five-year intervals throughout the validity of the present agreement.

ARTICLE 7.

The adoption of measures for implementing the provisions of this Agreement, the negotiation and signing of the specific agreements and/or contracts referred to in Article 6, and the implementation of these specific agreements, and the examination of problems arising from the obligations assumed by the Contracting Parties under these agreements shall be under the competence of the Joint Ministerial Committee for Economic, Technical and Scientific Cooperation between the Imperial Government of Iran and the Government of the People's Republic of Bulgaria.

ARTICLE 8.

This Agreement shall be valid for a period of 15 years from the date of its entering into force. Upon the expiry of the said period, its validity shall be automatically extended for further periods of five years unless either of the two Parties declares in writing its intention to terminate the Agreement one year prior to its expiry.

This Agreement is subject to the approval of the competent authorities of the two countries and shall enter into force from the date of the exchange of the instruments of ratification.

Done in Tehran on December 5, 1973, in two originals in the English language, both being equally authentic.

For the Imperial Government of Iran	For the Government of the People's Republic of Bulgaria
Hushang Ansary Minister of Economy	Ivan Nedev Minister of Foreign Trade

MEMORANDUM

In accordance with the provisions of the Article 8 of the Protocol of the ninth session of the Joint Ministerial Committee for Economic Technical and Scientific Cooperation dated November 10,1976, calling for the annual preparation and signature of a separate memorandum for trade exchanges for each year of the Long-Term Trade Agreement dated December 9,1972, discussions took place in Tehran between the Iranian and Bulgarian delegations and the two Parties agreed as follows:

1. (a) The Bulgarian Party undertakes to purchase Iranian goods and to sell goods in values specified in Annexes "A" and "B" attached to this Memorandum.
   The Iranian Party shall encourage the importation from Bulgaria of items, as mentioned in Annex "B" of this Memorandum.
   (b) Contracts for export of Iranian goods listed in Annex "A" shall be negotiated and signed under the provisions of the Long-Term Trade and Payments Agreements between the two countries in a manner to ensure deliveries during 1977 and in any case not later than December 31,1977.
   (c) Contracts for export of Bulgarian goods listed in Annex "B" shall be negotiated and signed under the provisions of the Long-Term Trade and Payments Agreements between the two countries, in a manner to ensure deliveries during 1977 and in any case not later than December 31,1977.
2. The representatives of both sides in the Sub-Committee on Trade shall review the results of the implementation of this Memorandum periodically

and shall take necessary measures for the further expansion and diversification of trade between the two countries.

3. This Memorandum forms an integral part of the Long-Term Trade and Payments Agreements inforce between the Imperial Government of Iran and the Government of the People's Republic of Bulgaria.

Manouchehr Taslimi	Ivan Nedev
Minister of Commerce	Minister of Foreign Trade

اهدایی خانه فرهنگ
جمهوری اسلامی ایران
دهلی نو

LIST "A"

EXPORTS OF GOODS FROM IRAN TO THE P.R. OF BULGARIA

Thousand $

		1977
1.	Crude oil	35000
2.	Woolen and cotton textile, yarns and towels	1000
3.	Synthetic fabrics, knitware, blankets	3000
4.	Stockings and socks	400
5.	Raw silk	PM
6.	Raw cotton	6000
7.	Casings	500
8.	Dried fruits, kernels and dates	3000
9.	Gum tragacanth	PM
10.	Citrus fruits	PM
11.	Tea	PM
12.	Tobacco	PM
13.	Fish delicacies and caviar	500
14.	Wallnut wood cover	PM
15.	Pharmaceuticals	400
16.	Glycerine	PM
17.	Chemicals, petrochemicals products including detergents	2000

18.	Automobile tyres and tubes	400
19.	Footware	350
20.	Sports articles	200
21.	Refrigerators, heaters and other household appliances	400
22.	Buses, Mini-buses, tippers, cars and spare parts thereof	6000
23.	Alluminium ingots	500
24.	Mineral Concentrates and iron ore	1800
25.	Handicrafts	100
26.	exposed movie	PM
27.	Industrial equipment including boilers, lifts, heat exchangers, pressure vessels and equipment for making prefabricated buildings,including other industrial products	2000
28.	Miscelianeous	1450
	Total	65000

LIST "B"

EXPORTS OF GOODS FROM P.R. OF BULGARIA TO IRAN

		Thousand $
		1977
1.	Complete plants	8000
2.	Metalworking machines and spares	2000
3.	Woodworking machines and installations	500
4.	Trucks (lorries) and auto-parts	800
5.	Waggons	PM
6.	Vessels	PM
7.	Electrical and diesel fork lift trucks	2000
8.	Electric hoists	700
9.	Agricultural machinery	550
10.	Electricmotors.	400
11.	El. installations materials	600
12.	HT and LT electrical equipment	1500
13.	Electronic appliances, devices and equipment	600
14.	Measuring devices	250
15.	Household electrical appliances	500

16.	Ferrous metals and metal articles	32000
17.	Non-ferrous metals articles	700
18.	Household fixtures and ornamental glass	600
19.	Chemicals, and petrochemicals	1500
20.	Organic dyestuffs	650
21.	Fertilizers and carbamyde	500
22.	Pharmaceuticals	400
23.	Synthetic fibres	1000
24.	Printing and wrapping paper, cardboards	1000
25.	Stationery	100
26.	Cotton and Woolen fabrics	1000
27.	Meat including veal and beef	3000
28.	Dairy products	1500
29.	Other industrial goods	1200
30.	Miscellaneous	1450
	Total	65000

M E M O R A N D U M

****

In accordance with the provisions of the Article 8 of the Protocol of the ninth session of the Joint Ministerial Committee for Economic Technical and Scientific Cooperation, dated November 10, 1976, calling for the annual preparation and signature of a separate memorandum for trade exchanges for each year of the Long-Term Trade Agreement dated December 9,1972, discussions took place in Tehran between the Iranian and Bulgarian delegations and the two Parties agreed as follows:

1. (a) The Bulgarian Party undertakes to purchase Iranian goods and to sell goods in values specified in Annexes "A" and "B" attached to this Memorandum.

   The Iranian Party shall encourage the importation from Bulgaria of items, as mentioned in Annex "B" of this Memorandum.

   (b) Contracts for export of Iranian goods listed in Annex "A" shall be negotiated and signed under the provisions of the Long-Term Trade and Payments Agreements between the two countries in a manner to ensure deliveries starting January 1, 1978 and in any case not later than December 31, 1978.

   (c) Contracts for export of Bulgarian goods listed in Annex "B" shall be negotiated and signed under the provisions of the Long-Term Trade and Payments Agreements between

the two countries, in a manner to ensure deliveries starting January 1,1978 and in any case not later than December 31, 1978.

2. The representatives of both sides in the Sub-Committee on Trade shall review the results of the implementation of this Memorandum periodically and shall take necessary measures for the further expansion and diversification of trade between the two countries.

3. This Memorandum forms and integral part of the Long-Term Trade and Payments Agreements inforce between the Imperial Government of Iran and the Government of the People's Republic of Bulgaria.

Done and signed in Tehran on May 2, 1978 in two copies, each being equaly authentics.

Hossein Moadi	Spas Georgiev
Deputy Minister of Commerce of the Imperial Government of Iran	Deputy Minister of Foreign Trade of the People's Republic of Bulgaria

LIST "A"

EXPORTS OF GOODS FROM IRAN TO THE P.R. OF BULGARIA

****

		Thousand $ 1978
1.	Crude Oil	35000
2.	Woolen and cotton textile	2000
3.	Synthetic fabrics, knitware, blankets	4000
4.	Stockings, socks and undergarments	1500
5.	Raw silk	PM
6.	Raw cotton	7000
7.	Casings	500
8.	Dried fruits, kernels, dates and pistachio	5000
9.	Gum tragacanth	PM
10.	Tobacco	PM
11.	Fish delicacies and caviar	500
12.	Pharmaceuticals	1300
13.	Glycerine	PM
14.	Chemicals, petrochemicals incl. detergents and soap bars	2000
15.	Auto tyres and tubes	400
16.	Footwear	1000
17.	Sports articles	200
18.	Refrigerators, heaters and other electric household appliances	1000
19.	Buses, mini-buses, tippers, cars and spare parts thereof	5000
20.	Alluminium ingots and profiles incl. door and window frames	2000
21.	Mineral concentrates incl. lead and zinc	2500

22.	Handicrafts and jewelery	1000
23.	Exposed movie	PM
24.	Industrial equipment, including boilers, lifts, heat exchangers, pressure vessels and equipment for making prefabricated buildings, including industrial products and road-construction Machinery and hydraulic rigs	3000
25.	Hides and Skins	1000
26.	Light leather	1000
27.	Non-electric kitchen utensils	300
28.	Sanitary equipment (incl. Marble, synthetic and fibreglass FR) products	500
29.	Tiles	300
30.	Wall paper	500
31.	Miscellaneous	1500
	Total	80000

LIST "B"

EXPORTS OF GOODS FROM P.R. OF BULGARIA TO IRAN

****

		Thousand $ 1978
1.	Complete plants and equipment	3000
2.	Metalworking machines and spares	2000
3.	Woodworking Machines and installations	500
4.	Trucks (lorries) and auto parts	PM
5.	Waggons	PM
6.	Vessels and tankers	PM
7.	Electric and diesel fork lift trucks	3000
8.	Electric hoists	500
9.	Agricultural machinery	300
10.	Electric motors	400
11.	Electric installation materials	600
12.	HT and LT electrical equipment	1000
13.	Electronic appliances, devices and equipment	250
14.	Measuring devices	250
15.	Household appliances including water heaters	500
16.	Ferrous metals and metal articles incl. billets	37500
17.	Non-Ferrous metals articles	700
18.	Household fixtures and ornamental glass	300
19.	Chemicals and petrochemicals	3000
20.	Organic dyestuffs	500
21.	Fertilizers	500
22.	Pharmaceuticals	600
23.	Synthetic fibres	2500

24.	Printing and Wrapping paper, cardboards	1000
25.	Stationery	100
26.	Cotton and Woolen fabrics	1000
27.	Meat, including veal, beef and poultry	5000
28.	Dairy products	6000
29.	Eggs	2000
30.	Tobacco	PM
31.	Frozen fish and fish preserves	500
32.	Window glass sheets (1,2,4 mm)	5000
33.	Miscellaneous	1500
	Total	80000

AGREED MINUTES OF DISCUSSIONS BETWEEN THE IRANIAN DELEGATION AND THE BANGLADESH DELEGATION

1. The Trade Delegation from the People's Republic of Bangladesh visited Iran at the invitation of the Imperial Government of Iran from 6-13 April, 1975. The Delegation was led by Mr. Muslehuddin Ahmed, Additional Secretary, Ministry of Commerce and Foreign Trade, Government of Bangladesh, His Excellency Mr. A.R.S. Doha, the Ambassador of Bangladesh to Iran and Mr. Khurshid Hamid, First Secretary in the Embassy of Bangladesh, were present at the discussions. The Delegation of Iran was led by Mr. M.R. Ghannadian, Director General of Asian and Oceanic Affairs, Ministry of Commerce, Imperial Government of Iran.

2. The Delegation called on His Excellency Mr. Fereidoun Mahdavi, Minister of Commerce. The leader of the delegation thanked the Minister of Commerce for kindly inviting them to visit Iran, which has enabled them to establish the first formal trade contact between the two countries. He recalled the historical, cultural and commercial links between Iran and Bangladesh and expressed the desire of the Government of Bangladesh to expand bilateral trade with Iran.

3. The Delegation called on His Excellency Mr. Ahmed Memarzadeh, Deputy Minister of Commerce.

4. In the course of negotiations it was pointed out that Bangladesh would have her share of the fast expanding economy of Iran and that Iran would be willing to import those export commodities offered by Bangladesh, which she is buying from other countries.

5. Both sides expressed the hope that the present talks would lead to the conclusion of a Trade Agreement in the immediate future.

6. Both sides expressed the desire for accelerated expansion of trade and commerce between Iran and Bangladesh. The draft Trade Agreement between the two countries aimed at facilitating the expansion of trade was discussed in detail and the Bangladesh side invited a delegation from the Ministry of Commerce to visit Bangladesh for the conclusion of the above-mentioned Agreement.

7. The Bangladesh and Iranian sides in their discussions also identified the commodities of their respective countries which were of immediate and potential interest to one another. The Iranian side expressed interest in raw jute, jute goods, tea, sugar, newsprint and paper, fresh fruits, leather, rayon yarn, hard-board, electrical and engineering goods and silk fabrics. The Bangladesh side expressed interest in cotton, sulphur, textile, dried fruits, pharmaceuticals and engineering and electrical goods.

8. In connection with the Bangladesh offer for supplying 15000 tons of sugar, the Iranian side requested a firm offer from the Bangladesh side.

9. The delegation of Bangladesh met officials of the Bank Markazi Iran (the Central Bank of Iran) and it was agreed by both sides that the cooperation between the banking communities of the two countries should be expanded.

10. The possibilities of providing shipping facilities, direct air links, conclusion of long-term purchase contracts, joint investment in production of certain commodities of special interest and increased exchange of visits by the concerned Government agencies and the private sectors to accelerate trade in the identified fields, were discussed by the two delegations.

11. For the purpose of achieving more familarity with Iranian public and private organizations, arrangements were made by the Ministry of Commerce, to enable Bangladesh delegation to pay visits to the concerned Iranian authorities of the Ministry of Economic Affairs and Finance, Ministry of Industries and Mines, Iran Chamber of Commerce, Industries and Mines, Iranian National Air lines, Foreign Transaction Company, Export Promotion Center and National Arya Shipping Lines and exchanged views on matters of mutual interest.

signed in Tehran, April 13, 1975.

Leader of Iranian Delegation	Leader of Bangladesh Delegation
Musaal Reza Ghannadian	Muslehuddin Ahmed
Director General of Asian and Oceanic Affairs Ministry of Commerce the Imperial Government of Iran	Additional Secretary Foreign Trade Division Ministry of Commerce and Foreign Trade, Government of the People's Republic of Bangladesh

EMBASSY OF PAKISTAN
TEHRAN

No.III-CS(56). November 11, 1967

Subject: AGREEMENT BETWEEN PAKISTAN AND IRAN ON RECOGNITION OF TONNAGE CERTIFICATES OF MERCHANT SHIPS

Excellency,

Being desirous of concluding an agreement with the Imperial Government of Iran for the mutual recognition of tonnage certificates of registry or other national documents denoting tonnage of merchant ships, the Government of Pakistan proposes, subject to reciprocity by the Government of Iran, that :

a) Iranian ships furnished with certificates of registry or other national documents denoting tonnage issued by the competent authorities of Iran shall be deemed by the authorities of Pakistan without remeasurement of the ships, to be of the tonnage denoted in those certificates or documents.

b) Similarly ships registered in Pakistan and furnished with certificates of registry or other national documents denoting tonnage duly issued by the competent authorities of Pakistan shall be deemed by the authorities of Iran, without remeasurement of the ships, to be of the tonnage denoted in those certificates or documents.

c) Either Government may terminate this agreement by giving a notification in writing to the other. Such notification shall take effect twelve months after the date of its receipt.

d) This agreement shall enter into force following the sixtieth day of acceptance by the Government of Iran.

2. If the above proposal is agreeable to the Government of Iran, may I suggest that this note and your reply concurring thereto constitute an agreement between the two Governments on mutual recognition of tonnage certificates of merchant

EMBASSY OF PAKISTAN
TEHRAN

ships issued by the Pakistan and Iranian authorities, to come into force in 60 days from the date of your concurrence.

I avail of this opportunity to extend to Your Excellency the assurances of my highest esteem and consideration.

(Syed Tayyeb Husain)
Ambassador of Pakistan

His Excellency Mr. Ardeshir Zahedi,
Minister of Foreign Affairs,
Imperial Ministry of Foreign Affairs,
Tehran.

From: Mr. Sultan M. Khan,
SPK, SQA, PFS.

FOREIGN SECRETARY
PAKISTAN

ISLAMABAD

No.F.6/75/68(I) November 1, 1971

Excellency,

I have the honour to acknowledge the receipt of the Imperial Iranian Embassy's Note No. 518 dated 27 October 1971 enclosing your letter the text of which follows:

"With reference to the correspondence and discussions regarding the mutual utilisation of civil and military airports without paying the landing and housing charges by the aircraft of the Imperial Iranian Air Force and Pakistan Air Force, I have the honour to propose the following:

1. The Imperial Government of Iran, on the basis of reciprocity, exempts the aircraft of the Pakistan Air Force from dues payable for landing and housing charges on account of use of military and civil airfields in Iran, with effect from March 21, 1970.

2. The Government of Pakistan, on the basis of reciprocity, exempts the aircraft of the Imperial Iranian Air Force from dues payable for landing and housing charges on account of use of military and civil airfields in Pakistan, with effect from March 21, 1970.

3. The Imperial Government of Iran waive their past demand of Rs.9,620/- on account of landing and housing charges on the military aircraft of Pakistan Air Force in Iran.

4. The Government of Pakistan waive their demand for Rs.35,603/- on account of landing and

housing charges on the military aircraft of Imperial Iranian Air Force in Pakistan.

In case the foregoing are acceptable to the Government of Pakistan, I have the honour to propose that the present letter and Your Excellency's reply based on the acceptance of the Government of Pakistan be considered as an agreement in this respect between the two Governments and be carried into effect as from the date of Your Excellency's reply."

I have the honour to inform Your Excellency that the Government of the Islamic Republic of Pakistan accepts the above mentioned stipulations and considers this exchange of letters as the expression of an agreement between our two Governments.

Please accept, Excellency, the assurances of my highest consideration.

(Sultan M. Khan)
Foreign Secretary

H.E. Dr.Mohammad Hussain Mashayekh Faridani,
Ambassador of Iran,
Islamabad.

No.
Date 518
27 Oct. 1971

Imperail Embassy of Iran
ISLAMABAD

۴۱
۲۷

Mr. Secretary,

With reference to the correspondence and discussions regarding the mutual utilization of civil and military airports without paying the landing and housing charges by the aircraft$ of the Imperial Iranian Air Force and Pakistan Air Force, I have the honour to propose the following :

1. The Imperial Government of Iran, on the basis of reciprocity, exempts the aircraft$ of the Pakistan Air Force from dues payable for landing and housing charges on account of use of military and civil airfields in Iran, with effect from March 21, 1970.

2. The Government of Pakistan, on the basis of reciprocity, exempts the aircraft$ of the Imperial Iranian Air Force from dues payable for landing and housing charges on account of use of military and civil airfields in Pakistan, with effect from March 21, 1970.

3. The Imperial Government of Iran waive their past demand of Rs.9,620/- on account of landing and

(contd.....

No. ....
Date ....

Imperail Embassy of Iran
ISLAMABAD

۲۱/۲۷

... contd.)

housing charges on the military aircrafts of P.A.F. in Iran.

4. The Government of Pakistan waive their demand for Rs.35,603/- on account of landing and housing charges on the military aircrafts of I.I.A.F. in Pakistan.

In case the foregoing are acceptable to the Government of Pakistan, I have the honour to propose that the present letter and Your Excellency's reply based on the acceptance of the Government of Pakistan be considered as an agreement in this respect between the two Governments and be carried into effect as from the date of Your Excellency's reply.

Ambassador of Iran.

IMPERIAL EMBASSY OF IRAN
ISLAMABAD

No: 10998

20th February, 1974.

The Imperial Embassy of Iran presents its compliments to the Ministry of Foreign Affairs, Government of the Islamic Republic of Pakistan and with reference to the recent correspondences and exchange of views, has the honour to confirm that Iranian authorities will not require effective 1st April, 1974, Pakistani nationals, holders of valid diplomatic passports, to obtain visas for the temporary entry into and exit from Iran, provided that reciprocally the Government of Pakistan waives the requirement of obtaining visas for Iranian nationals, holders of valid diplomatic passports, for their temporary entry into and exit from Pakistan.

The Embassy should be grateful if the Ministry of Foreign Affairs would confirm the observance of reciprocity in this respect, by Pakistani authorities.

The Embassy avails itself of this opportunity to renew to the Ministry the assurances of its highest consideration.

The Ministry of Foreign Affairs,
Government of the Islamic Republic of
Pakistan,
Islamabad.

۶۶۹

MOST IMMEDIATE

Ministry of Foreign Affairs
Islamabad

No.Ira/I/1(7)/74

28 February 1974

The Ministry of Foreign Affairs presents its compliments to the Imperial Iranian Embassy and with reference to its Note No.10998 dated 20 February 1974 has the honour to confirm that Pakistani authorities will, - effective 1st April 1974-waive the requirement of obtaining visas for Iranian nationals, holders of valid diplomatic passports, for their temporary entry into and exit from Pakistan, on the basis of reciprocity.

The Ministry avails itself of this opportunity to renew to the Imperial Embassy the assurances of its highest consideration.

Ministry of Foreign Affairs Islamabad

The Imperial Iranian Embassy,
Islamabad.

۲۱۱۹۷
۵۲/۱۲/۹

IMPERIAL EMBASSY OF IRAN
ISLAMABAD

۸
۲

No. 5740

19th September, 1975.

The Imperial Embassy of Iran present their compliments to the Ministry of Foreign Affairs, Government of the Islamic Republic of Pakistan and have the honour to state that:-

In para 1 of article 50 of the Vienna Convention on Consular Relations (1963) it is stipulated that:-

> "The receiving State shall, in accordance with such laws and regulations as it may adopt, permit entry of and grant exemption from all customs duties, taxes, and related charges other than charges for storage, cartage and similar services,".

The relevant rules and regulations enforced in Iran are indicative that exemption of the foreign consular officers in Iran from the payment of customs duties etc., pertain to their first installation and subject to reciprocity they will benefit from the same exemption during the whole period of their mission at the consular post.

However, in order to enable Pakistani Consular Officers to enjoy the same priviledges during the entire period of their assignment in Iran, it would be appreciated if the policy of the Government of Pakistan in respect of extending the same exemption for the entire duration of Iranian Consular Officers in Pakistan may kindly be intimated to this Embassy.

The Embassy avail themselves of this opportunity to renew to the Ministry the assurances of their highest consideration.

The Ministry of Foreign Affairs,
Government of the Islamic Republic of Pakistan,
Islamabad.

Ministry of Foreign Affairs
Islamabad

No.P(1)-3/13/75

October 11, 1975.

The Ministry of Foreign Affairs presents its compliments to the Imperial Embassy of Iran and with reference to the Embassy's Note No.5740 dated 19th September, 1975 has the honour to state that under Article 50(1) of the Vienna Convention on Consular Relations, 1963 and the Pakistan Government Notification No.SRO.736(K)/62, dated 5th July, 1962 the Government of Pakistan has been extending exemption from custom duty etc. to the Iranian Consular Officers for the entire duration of their stay in Pakistan.

The Ministry, therefore, requests that Pakistani Consular Officers in Iran may also be extended similar facilities on the basis of reciprocity.

The Ministry avails itself of this opportunity to renew to the Embassy the assurances of its highest consideration.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS ISLAMABAD

The Imperial Embassy of Iran,
ISLAMABAD.

٥٠٣٩ ٧/٢٢
٥٤/٧/٢٢

EMBAIXADA DE PORTUGAL

S. R.

Téhran, le 11 Juin 1977

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de porter à votre connaissance que le Gouvernement Portugais, afin de faciliter les déplacements des ressortissants de nos deux pays entre le Portugal et l'Iran, est disposé de conclure avec le Gouvernement Iranien un accord sur l'abolition réciproque des visas, dans les termes suivants:

1) Les ressortissants Portugais peuvent, quel que soit le lieu de leur départ et en vue d'un séjour n'excédant pas 90 jours, se rendre sans visa sur le territoire iranien et en sortir, sous le seul couvert de leur passeport national en cours de validité.
2) Les ressortissants Portugais désirant séjourner en Iran pour une période supérieure à 90 jours ou y exercer une activité lucrative, devront obtenir au préalable un visa (qui sera délivré gratuitement) des autorités diplomatiques ou consulaires compétentes.
3) Les ressortissants Iraniens peuvent, quel que soit le lieu de leur départ et en vue d'un séjour n'excédant pas 90 jours, se rendre sans visa, sur le territoire portugais, et en sortir, sous le seul couvert de leur passeport national en cours de validité.

./...

4) Les ressortissants Iraniens désirant séjourner au Portugal pour une période supérieure à 90 jours ou y exercer une activité lucrative, devront obtenir au préalable un visa (qui sera délivré gratuitement) des autorités diplomatiques ou consulaires compétentes.

5) Les ressortissants portugais et iraniens, établis régulièrement sur le territoire respectivement de l'Iran et du Portugal, peuvent le quitter et y revenir, sans visa, sous le seul couvert de leur passeport national en cours de validité, pendant toute la durée de la validité de leur titre de séjour en Iran ou au Portugal.

6) Les autorités portugaises et iraniennes compétentes se réservent le droit de refuser l'entrée dans leur territoire respectif de toute personne qu'elles considèrent comme indésirable.

7) Les autorités portugaises et iraniennes compétentes s'engagent à readmettre sur leur territoire respectif, à tout moment et sans formalité, tout titulaire du document visé aux paragrephes 1 et 3 et délivré par elles, mêmes dans le cas où la nationalité de l'intéressé serait contestée.

8) Sauf en ce qui concerne les dispositions qui précèdent, les lois et réglements en vigueur dans chacun des deux pays concernant l'entrée, le séjour et l'établissement temporaire ou permanent des étrangers en Iran et au Portugal, ainsi que l'exercice d'une activité lucrative restent respectivement applicables.

./...

EMBAIXADA DE PORTUGAL

S. R.

9) Les autorités portugaises et iraniennes compétentes se réservent aussi le droit de suspendre temporairement l'application des dispositions sus--mentionnées, relatives aux citoyens de l'autre Partie Contractante (paragraphe 1 à 6 et paragraphe 8) pour des raisons de sécurité, d'ordre public ou de santé publique. Dans cette éventualité, la suspension sera notifiée immédiatement par la voie diplomatique et, si possible, après entente préalable. La même notification aura lieu lorsque la suspension sera levée.

Si la proposition sus-mentionnée se trouve agréée, par le Gouvernement Impérial de l'Iran, j'ai l'honneur de proposer que la présente lettre et la réponse affirmative que Vous voudrez bien m'adresser, constitueront un accord entre nos deux Gouvernements à ce sujet. Cet accord entrera en vigueur à partir du 1er septembre 1977, aura une durée indéterminée et pourra être denoncée par l'un ou l'autre Gouvernement avec un préavis de trois mois.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma très haute considération.

Francisco Paulo Mendes da Luz
Ambassadeur du Portugal

Son Excellence
Monsieur Abbas A. Khalatbary
Ministre des Affaires Etrangères
de l'Iran
Téhéran

۶۷۵

Ministry of Economic Affairs and Finance

Ref No: 5298

Date : SEPT/12/ 1976

Mr. A.G.N. Kasi,
Secretary General,
Ministry of Finance,
Government of the Islamic Republic of Pakistan.

Dear Mr. Kasi :

Pursuant to the U.S. $. 150 Million Loan Agreement dated April 18, 1976 between the Imperial Government of Iran and the Government of the Islamic Republic of Pakistan, I would like to inform you that the Iranian Houses of Parliament have approved the text of the Loan Agreement with the following modification in the last paragraph :

" IN WITNESS WHEREOF, the parties hereto have caused this Agreement to be duly executed in four copies, in English and Farsi, all copies being authentic. In case of any disputes in the interpretation or construction of the Agreement, the English text shall prevail."

In this connection we enclose herewith two signed and sealed copies of the Farsi translation of the Loan Agreement and would suggest you countersign the copy of this letter as well as the copies of Farsi translation and return one copy of each to us at your earliest convenience.

Yours sincerely,

Jamshid Ashrafi
Vice-Minister for
Investment and
Foreign Assistance.

Confirmed : ____________

(A. G. N. KAZI)
Secretary General
Finance & Economic Coordination
Islamabad.
Phone: ....

اهدایی خانه فرهنگ
جمهوری اسلامی ایران
دهلی نو

KASHMIR UNIVERSITY
Iqbal Library
Acc. No. 563162
Dated 9-2-09

Call No. ....

Acc. No. ....

Date ....

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of *.06 P.* will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.

دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی